A veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja Önt
1998. április 15-én délután 4 órára
a KISGALÉRIÁBA
(Veszprém, Vár u. 3.)

KÁDÁR – LUGOSSY

48 A

KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:
LÁSZLÓFFY ALADÁR
Kossuth-díjas költő

Közreműködik a Csermák Antal Zeneiskola Ütőegyüttese
Művészeti vezető: Szerdahelyi Károly

A kiállítás megtekinthető:
1998. május 3-ig, naponta: 10–18.00 óráig

10
Tíz forin
MEGHÍVÓ
Zehn Gulden.
Deszat forinti.
Ezen pénzjegy minden magyar álladalmi és
tíz ezüst forint
gyanánt, három huszast egy forintra számítva, elfoga
névszerinti értéke a' közállomány által biztositt
Buda-Pest, september 1-én 1848.
Sor Nu.
Kossuth Lajos
pénzügy. Minister
10
G284
63
10

Kádár Gyula MDK

Csendélet

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Kádár Gyula

l

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 107. l.

133. l.

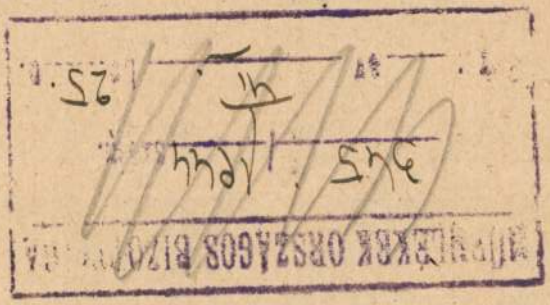

46.220/1944.-III.szám.

A Müemlékek Országos Bizot
zendő nyári szabadságidő ügyébe
sitem Méltóságodat,hogy a felte
és a szabadságot engedélyezem.

Budapest, 1944.évi julius

Méltóságos

dr.Gerevi

egyetemi ny.r.tanár,a M

Kádár Gyula

festő

l. Ferképzőmfoiskolák

1939-41. 145 l.

rszágos Bizottsága

Budapest

rjük annak igazolását, miszerint
a megrongált tetőzetének, javi-
vaslemez kiutalása müemléki szem-

26.

Tisztelettel

Badál

Kádár Gyula 77 éves faragógulyás

/foto/

Müvelt Nép
1954.jul.25./V.évf.20.sz./8.l.

/Dévaványai elfelejtett népmüvészek/

Badál

Kádár Gyula: Borotvatartó /fafaragás/

Müvelt Nép
1954.jul.25./V.évf.20.sz./8.l.

/Dévaványai elfelejtett népmüvészek/

A Budapest Székesfőváros által alapított ösztöndíjak címén a lefolyt két tanévben — az egyes tanévek befejezésekor — két 600 P.-ős festészeti és két 600 P.-s szobrászati díj adatott ki a Főiskola növendékei részére. Ezen ösztöndíjakra a Székesfőváros polgármestere által kiküldött biráló bizottságok — amelyekben meghívás alapján a Főiskola rektora is részt vett — tett javaslatot a Főiskola festő- és szobrásztanárai által előzőleg e pályázatra kijelölt hallgatók kiválasztott pályamunkái alapján. Ilykép 1937/38-ban a 263.191/1938. XIV. sz. polgármesteri határozattal két festészeti ösztöndíjat Kádár Gyula III. é. és Nagy Ödön IV. éves festő, két szobrászati ösztöndíjat pedig Dabóczi Mihály VII. é. és Kovács Imre V. éves szobrásznövendékek kapták.

Kádár Gyula

Ferképzőmfoiskèvk 1937/39.

118. l.

26. Önarckép csendélettel	(70×100)	1000 P
27. A fürdőszoba	(60×73)	700 P
28. Patience	(54×65)	650 P

mak

Kádár Gyula számadó gulyás

dévaványáról készített egy díszes
szolgafát és dusan cifrázott görbe botot

Szolnoky Lajos: u Népi M. 1961 évi tárgygyűjtése
Néprajzi M. Évkönyve 1962 208 l.

mdk.

Kádár Gyula pásztor

nevesfarágó Dévaványáról

Beres András Ferelők és Ferelőeszközök a Hajdusági pásztorok kezén

Déri Muzeum Évkönyve 1962

171. l.

Kádár Gyula

1938/39. IV. éves

fest. szak.

vendéghallg.

I - II. félév

Ferk(pzomfoiskevk

1937/39.

157. l.

Kádár Gyula

IV. éves hallgató
az 1938/39. tanévben
a Horthy Miklós ösztön-
díj alapból 360 P.- ös
ösztöndíjat kapott.

Ferképzőintézet 1937/39.
123. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kádár Gyula.

festő III. éves

1937/38-ban a nélkülözők

600 P-ös ösztöndíjával

folytatta tanulmányait

Ferképzőművészeti Főiskola
1937/39

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Viségrádi-utca 36.

Kádár Gyula

III. évf.

1937/38. 100 P tanulmányi segély

Ferképzőmfoiskévk 116. l.
1937/39

Magyar Nemzet

Átvételi-jegy.

T. Szalai

50 sld

942 IV 201

Átvette: Szalai

Kádár Gyula

III. évs fest. szakos hallg.

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 94 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

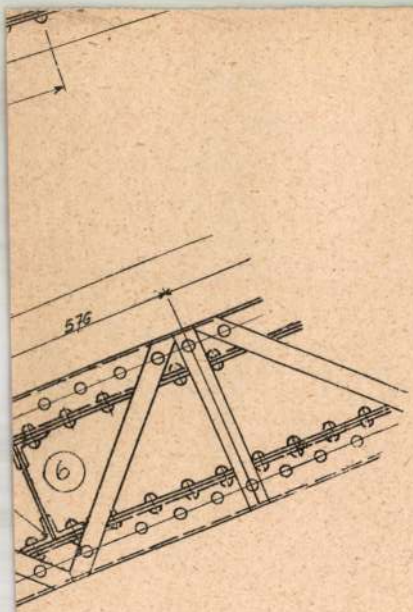
5.76
6

Kádár Gyula

Képzőm. főiök. kiáll. 1937 előtt.

97. Kádár Gyula . . . . . Csendélet

Tanár . Rudnay Gy.

Kádár Imre
malombiró
1737. Gyalu
Bal Hel, 129. l
57. l.

PIROS ISTVÁN
hirlapbizományos
MEZŐTÚR

Kádár I.

MDK

MÁV mérnök

A II. világháboruban lerombolt hidak ujjáépitésén Dolgozott.

78.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Kádár István, szerkezettervező.

Papp László FAIR építész, New Canaan, CT, USA: Egyetemes építészet.

Mosque-épület csarnoka a nemzetközi repülőtér számára Riadban (Szaúd-Arábia). Szerkezettervező: Kádár István.
(Bechtel tervező és építő vállalat).
Az épület tervezés alatt. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 24.-old.

M.D.K.

Kádár István épitész

ALUTERV

Tiszamenti Vegyimüvek térbeli szerkezetü raktárcsarnoka, repr.

Munkatárs: Gaubek József

Magyar Épitőmüvészet 1967/5. 12-13.1.

KÁDÁR István /

a terv elkészítésében statikus terve-
rőként működött köne

A Budapesti Nemzeti Sziknház terve 1966. Kidolg. Hoferf Miklós,
Halmágyi Ildikó, stb. Bp. 1966.

KÁDÁR ISTVÁN

A Dél-pesti k órhá z tervpályázaton első dijat nyert terv egyik alkotója

Dé l-pesti kórház. Tervpályázat 1964. Összeáll. Pernye Edit. Bp. 1966.

M.D.K.

Kádár István

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10000 Ft-os megvétel

Társtervező: Brjeska István- Kopcsányi István- Siklós Mária- Vezér Csaba- Halmi Iván- Berczik András

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.l.

Kádár István

K(ádár) I(stván): Tiszamenti Vegyimüvek térbeli szerkezetű raktáresarnoka. (Kádár István építész) - Magyar Építőművé-net, 1967. 16. évf. 5. sz. 12-14. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográ fiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

Kádár István

cikke:
Exportképes, hétvégi ház tervpályázata. –
Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 4. sz.
3-4. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográ fiája /Müvtört. Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

74. l.

M.D.F.

Kádár István statikus tervező

Hofer Miklós Ybl-dijas épitész, a tervező kollektiva vezetője, s Vajda Ferenc szinházte technikai tervező fényképét, valamint a szinház szerkezetének munkaközi modelljét és belső elhelyezésének fényképét hozza a lap.

"Az uj Nemzeti Szinház tervezői" c. interju.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. nov. 18.
X. évf. 46. sz. 12-13. lap

M.D.K.

Kádár István

Az uj Nemzeti Szinház tervező csoportjának statikusa a szinház belső kiképzésével kapcsolatban beszél a flexibilis épületről Sas György: "A szinház - oszthatatlan egység" c. interjuja során.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 9.
X. évf. 36. sz. 14-15. lap

M.Ö.K.

Kádár István épitész

A Zánkai Központi Üttörőváros tervpályázaton III..díj

Társtervezői: Zalaváry Lajos- Csontos Csaba- Dobozi Miklós- Marosi József- Falta Imre- Tolnay Pál- Csillag József- Szabó Attila

Magyar Épitőművészet 1966/2. 6-12.l.

M. D. K

KÁDÁR István építész

4.000 forintal díjazott terv

társtervező: Módos Ferenc

Jankovits Lajos

Döntött a Zsúri Várpalota fejlesztési pályázatáról

Magyar Nemzet 1961. aug. 30. 6. l.

MOL

Kádár István, [építész]

A kis autóbuszállomás – pályázaton Jakab Zoltánnal közösen készített terve 22 000 ft-os díjat nyert.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. okt. 14.

Kádár István épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton

4 000 Ft-os megvétel /sorolás nélkül/

Társtervező: Módos Ferenc, id. Jankovits Lajos

Lathy Imr :Várpalotai tervpályázat

Magyar Epitőművészet 1962/1. 49.1.

Kádor István M.D.K.

Az autóbusz és kisállomás típustervek pályázatán díja:

/ 22 000 Ft/

Társtervez : Oskab Zoltán

Modern megállóhelyek é állomáso épülnek a közúti autóbuszvonalakon

Magyar Nemzet 1964. október 29. 5.l.

M.D.F.

KÁDÁR István építész

kádár István: Külső váz és épitészeti forma. =
Magyar Építőművészet, 83,1992,1. 63 - 65. ill.

KÁDÁR János hagyaték

FESTMÉNYEK
Kádár János hagyatéka

		Kikiáltási ár, Ft
784.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Virgázó gyümölcsfák** olaj, vászon 70,5×101 cm j. j. l. Szőnyi I. 1939 VÉDETT!	200.000
785.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Völgyvidék Dunakanyarral** olaj, vászon 84,5×100 cm j. j. l. Szőnyi I. VÉDETT!	222.000
786.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Falusi udvar beszélgető parasztokkal** olaj, vászon 84×130 cm j. j. l. Szőnyi I. 1937 VÉDETT!	250.000
787.	**Egry József** (1883—1951) **Szántás** olaj, karton 68,5×100 cm j. b. l. Egry József MNG szám: 668/960 VÉDETT!	100.000
788.	**Egry József** (1883—1951) **Badacsony** olaj, karton 74×102 cm j. j. l. Egry József	250.000
789.	**Rippl Rónai József** (1861—1927) **Gereblyéző** pasztell, papír 30×39,5 cm j. b. l. Rónai	150.000
790.	**Nagy István** (1873—1937) **Dombtető** pasztell, papír 25×28 cm j. j. l. Nagy István	40.000
791.	**Nagy István** (1873—1937) **Tájkép fákkal, házakkal, szénaboglyákkal** pasztell, papír 31×44,5 cm j. l. középen Nagy István	40.000
792.	**Derkovits Gyula** (1894—1934) **Középkori jelenet** tus, papír 9,5×17,5 cm j. j. f. Derkovits Gy.	20.000
793.	**Dési Huber István** (1895—1944) **Birkózók** vegyes technika, papír 24×28 cm j. j. f. Dési Huber	30.000
794.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Szőlőhegy** akvarell, papír 23×36 cm j. j. l. Szőnyi I.	40.000
795.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Falusi udvar szénakazallal és fészerrel** akvarell, papír 21×35 cm j. j. l. Szőnyi I.	40.000
796.	**Bernáth Aurél** (1895—1982) **Nádas csónakházzal, figurával** akvarell, papír 35×52 cm j. b. l. BA	40.000
797.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Farakások** akvarell, papír 22×35 cm j. j. lent Szőnyi I.	40.000
798.	**Szőnyi István** (1894—1960) **Havasok** akvarell, papír 22×31 cm j. j. l. Szőnyi I. 1947	40.000
799.	**Szalóky Sándor** (1921—1978) **Hegyes táj házakkal és figurákkal** akvarell, papír 31,5×49 cm j. j. l. Szalóky S. 1960	20.000
800.	**Fudge, J.** **Rouni látkép** színezett litográfia 48×36 cm	10.000

		Kikiáltási ár, Ft
801.	**Kurucz D. István** (1914—) **Tanya két majorral** olaj, fa 14×20,5 cm j. b. l. Kurucz 979	20.000
802.	**Kurucz D. István** (1914—) **Tanya majorral** olaj, karton 16×22 cm j. j. l. Kurucz	20.000
803.	**Kron Jenő** (1882—1974) rézkarc 29×40 cm j. j. l.	2.000
804.	**Kondor György** (1921—1945) **Tanuló elvtárs börtönben** tus, papír 30×40 cm j. b. KGy 943 Hátoldalán ajánlás	2.000
805.	**Szilágyi Ilona** (1904—1985) **Dombos táj** akvarell, papír 22×23 cm j. j. l. 1944	20.000
806.	**Beck Judit** (1909—) **Folyópart daruval** pasztell, papír 24×30,5 cm j. j. l. Beck Judit	10.000
807.	**Beck Judit** (1909—) **LENIN** ceruza, papír 9×14,5 cm j. j. l. Beck Judit	4.000
808.	**Beck Judit** (1909—) **Férfi profilból** tus, papír 9×8,5 cm j. b. l. Beck Judit	2.000
809.	**Udvárdy Erzsébet** (1929—) **Balatoni táj nádassal** akvarell, papír, montázs 49,5×68,5 cm j. j. l. Udvardy E	4.000
810.	**Dési Huber István** (1895—1944) **Olaszországi tájkép** pasztell, papír 25×37 cm j. j. l. Dési Huber Hátoldalon: Dési H. I. Olaszországi pasztell kb. 925—26	20.000
811.	**A. Csigin** **Pavlovi parkrészlet** 3 db-os sorozat 35,5×47 cm	4.000
812.	**Ismeretlen** **Madarak és virágok** 27×42 cm	8.000
813.	**SI szignált** **Kádár János portréja** tus, papír 20×14,5 cm	10.000
814.	**Hertay Mária** (1932—) **Budapest látképe** rézkarc 21×30 cm Ajándék Péter Jánostól	4.000
815.	**Pávich Béla** **6 db eredeti fametszet** mappában Kádár Jánosnénak szóló ajánlással	24.000
816.	**Ikonmásolat** **Tanító Krisztus** o. fa 29×24	1.000
817.	**B.de Este L.da Vinci K. Helm** **Műtárgymásolat** porcelánkép 26×19	2.000
818.	**A. Ratnyikov** **Tengeri táj** o. k. 50×70	4.000
819.	**Olvashatatlan** **Nyírfaliget** o. k. 50×70	5.000

		Kikiáltási ár, Ft
820.	**I. N. Sutev** **Vereckei hágó** o. v. 74×84	10.000
821.	**Olvashatatlan** **Erdei út** o. v. 70×94	8.000
822.	**C. Auzuh** (1966) **Vízesés** o. v. 82×107	4.000
823.	**B. Serelkov** **Falusi táj templomokkal** o. v. 60×90	3.000
824.	**I. M. Sutev** **Budapesti látkép** o. v. 76×89	15.000
825.	**Henrik Krych** **Falusi táj** o. v. 81×60	3.000
826.	**Szántó** **Őszi erdő** o. farost 60×80	10.000
827.	**Cguhyestsz** **Sátorozók** o. v. 60×80	3.500
828.	**Henrik Krych** **Városkép** o. v. 80×60	3.000
829.	**Olvashatatlan** **Hegy kunyhóval** o. v. 60×80	5.000
830.	**Picasso** **Bohóc** számozott nyomat 220/250. 65×50	30.000
831.	**B. Serbakov** **Folyóparti táj** o. fa 55×100	6.000
832.	**B. R. szignóval** **Falu fölött** zománc falikép 44×77	20.000
833.	**Rembrandt** **Önarckép** reprodukció 28×23	100
834.	**Olvashatatlan** **Adria** szitanyomat 225/500 18×56	3.500
835.	**Turdon Martin** **Dunaparti táj** o. v. 50×64	3.500
836.	**F. Kotvald** **Prágai Vencel tér** o. v. k. 60×28	2.000
837.	**Czóbel Béla** **Kertrészlet** p. vt. 48×63	25.000
838.	**Reich Károly** **Öreg paraszt, öreg ló** p. tus 30×41	3.000
839.	**Olvashatatlan** **Bárkák a tengerparton** p. a. 36×47	2.500
840.	**Medina Efren** **Kompozíció** pasztell karton	3.000
841.	**Ramiel Nic. jelzéssel** **Csónakázó** o. v. 25×35	1.500
842.	**Ismeretlen** **Táncoló pár** rézdomborítás 53×49	2.000
843.	**Ismeretlen** **Havas táj** színes nyomat 50×35	800
844.	**M. Szokolov** **Tóparti nyírfákkal** o. k. 25×40	1.500

		Kikiáltási ár, Ft
845.	**Zorán Jovanovics** **Kádár János karikatúrája** p. vt. 46×32	6.000
846.	**P. M. Grecsiskin** **Kaukázusi részlet** ok. k. 42×47	3.000
847.	**Martirosz Szárján** (1959) **Hegyvidéki táj** o. v. k. 32×48	30.000
848.	**Jolanta Wierzbicka** **Zankovi tér** o. v. 38×55	3.000
849.	**Crncic** **Boszniai táj** o. v. 57×42	4.000
850.	**NGQC** **Rizsültetők** o. farost 46×61	5.000
851.	**L. Brobszkaja** **Nyírfák** o. k. 47×55	5.000
852.	**Ismeretlen** Keleti lakkfestmény **Dszunkák a tengeren** 45×60	30.000
853.	**Marx, Engels, Lenin**	600
854.	**D. Mortier** **Római Capitólium** rézmetszet 46×66	1.200
855.	**Olvashatatlan** **Havasok** p. a. 66×100	20.000
856.	**I. M. Sutev** **Aranykupolás Moszkva** o. v. 87×105	5.000
857.	**Filipe Lopez** **Erdő** o. fa 15×20	8.000
858.	**Filipe Lopez** **Erdő** o. fa 15×20	8.000
859.	**Olvashatatlan** **Kunyhó** p. a. 22×17	500
860.	**Olvashatatlan** **Táj alakokkal** p. a. 22×17	500
861.	**Kuparinen** **Faúsztatók** faragott falikép 32×35	1.000
862.	**Shiho (Sakakibara)** 1887— **Virágzó szilvafa és galamb** Fametszet kézi színezéssel 200/16 49,5×63	40.000
863.	**Ismeretlen** **Madarak és virágok** 42×60	8.000

KÁDÁR János antala

1883 Apostol-pátéka bírtorai

Vida 1996 50. és ill

MEGHÍVÓ

A BIO-EXCLUSÍV CÉG EXCLUSÍV TERMÉKBEMUTATÓJÁRA !

Meghívjuk Önt és Családját egy Exclusiv árubemutatóra, ahol megismerkedhet az Ön és családja egészségét, pihenését szolgáló széles árukínálatunkkal. A bemutatón egyes termékeinket egészen kedvező áron meg is vásárolhatja.

TERMÉSZETESEN, EGÉSZSÉGESEN!

CSAK PÉNTEKEN!
1997. Január 17-én
15.00 és 17.00 órakor a
RÁKOSLIGETI
KÖZÖSSÉGI HÁZ
KAMARATERMÉBEN
Bp. XVII. ker. Hősök tere 9.

MINDE[illegible]SPÁR LÁTOGATÓNK EGY MIKRO ÉS HŰTŐTÁROLÓ KÉSZLETET

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

Hommage à Millecentenarium

Kempinsky Gallery

1996 06.04 - 08 24.

Nekem úgy tűnik, az ön munkakedve és az az étvágy – hogy ne a falánkság kifejezést használjam –, amivel az élet felé fordul, nem sokat változott.

Így van. Ars longa, vita brevis est, a művészet örök, az élet rövid, ahogy a latin szállóige mondja. Mindig is kevésnek tartottam a nekünk kimért időt...

Ez a gondolat régóta kísérti, ön ráadásul, a saját bevallása szerint is, hipochonder.

Azt mondta nekem egyszer egy orvos, akit a végsőkig elcsigáztam már az egészségi állapotomról szóló, állandósult siránkozásommal: „A fizikumod gyenge, ezért vagy örökké lerobbanva." Egy másik, a klasszikus orvostudomány hagyományaihoz kevéssé ragaszkodó orvos, az erdélyi származású dr. Hunwald, az asztrológia, a homeopátia és a paracelsusi alkímia nagy híve és gyakorlója egy szép napon elvitt a Val de Grâce kórházba egy szaktekintélyhez. Ő, miután türelmesen kivárta, hogy befejezzem hosszú litániámat valamennyi tünetemről, körbejárt, és anélkül, hogy megvizsgált volna, kijelentette: „Kedves barátom, az ön teste, felépítése egy paraszté. Ha ilyen munkát végezne, ha dolgozna, mint egy igásló, egy csapásra megszűnne valamennyi panasza. Felejtse el a gyógyszereit, sportoljon. Nem értelmiséginek, parasztnak született!" Az életkörülményeim, a munkám nem tették lehetővé, hogy mindenben kövessem ezeket a jó tanácsokat, de azért azzal, hogy uszodába kezdtem járni, és nagyokat sétáltam a friss levegőn, részben mégiscsak engedelmeskedtem nekik. Elhatároztam, úgy fogok élni, hogy formában maradjak, és ehhez kapóra jöttek a Gurgyiev-tanítvány Nadia Schild jógaleckéi. Masszázsra pedig egy régi, szintén emigráns magyar barátnőmhöz jártam, aki maga is kiváló zenész, a budapesti Zeneakadémia igazgatójának, Liszt Ferenc utódjának lánya volt. Az utóbbi néhány évben egy gyógytornászhoz, Yves Javelaud-hoz jártam, akinek minden bizonnyal néhány évet köszönhetek, egy kis hosszabbítást, amit viszonylag jó állapotban tölthetek el.

A demográfusok már régóta foglalkoznak a várható életkor meghosszabbodásával. Hála hosszú éveken át korunkkal kapcsolatban folytatott, több országra kiterjedő vizsgálódásainak, ön sok tapasztalatot gyűjtött, és számos bizalmas értesüléshez jutott. Gyakran keresik meg személyes problémákkal is. Nem érzi-e úgy, hogy a kapcsolat férfi és nő között megváltozott az ön fiatalkora óta?

Erre a kérdésre, Philippe Ariès-ként, egy minden részletre kiterjedő történeti-szociológiai tanulmánnyal kellene válaszolni. Van egy olyan, szükségképpen felületes benyomásom, hogy a mai fiatalok szabadabbak, kevésbé gátlásosak, mint elődeik voltak. A viszonyok leegyszerűsödtek, de vajon nem a költészet rovására megy mindaz, amit a szexuális szabadságért küzdve nyert magának ez a nemzedék? Nem tudom. A családi élet, a nők helyzete nagyot változott mind Nyugaton, mind Keleten; Franciaországban csakúgy, mint Magyarországon.

Mostohaanyám családja jut eszembe, amely a Vajdaságban élt. Tizennégyen voltak testvérek. A család úgy működött, mint egy kisebb fajta üzem. Anyám ott tanult meg egyszerre házvezetőnő, nagyasszony és cseléd lenni. Maga gyúrta, dagasztotta a kenyeret, ő főzött – és milyen kiválóan! Jól zongorázott, leckéket is adott, és énekelt a templomi kórusban. Olyan asszonyok, mint ő, ma már nem léteznek, igaz, olyan férfiak sem, mint amilyen én vagyok. Azokra a férfiakra gondolok, akik nem tudják, mihez kezdhetnének a konyhában, a háztartásban, mivel hozzá voltak szokva – mint apám –, hogy reggeltől estig kiszolgálják őket, egy kicsit úgy, mint keleten. Elméletben, olvasmányélményeim, H. G. Wels és a fábiánusok írásainak hatására én nőpárti voltam. Kész voltam harcolni a nők egyenjogúságáért, sőt komolyan hangoztattam felsőbbrendűségüket. A gyakorlatban azonban – és erről azért pirulva szólok – kizsákmányoltam őket. A feleségem csak „pasának" szólított, és ez mindent elárul. A fiam már más eset. Tud pelenkázni, bevásárol, jól főz, és ő készíti el az egész család reggelijét. A barátainak jó részéről ugyanez mondható el. Mindazt a változást, ami a fiatalságom óta lezajlott a szokásokban, nem lehet egyértelműen fejlődésnek tekinteni, sőt! Mindazonáltal örülök mindannak, ami lehetővé teszi egyre több asszony számára, hogy biztosítsa az önállóságát, függetlenségét, a férfiaknak pedig, hogy részt vegyenek a háztartásban és a gyerekek nevelésében.

Fordította: BÍRÓ PÉTER

A Japán kávéház

Folyik a fővárosi könyvesboltok privatizációja. Megszokott boltok tűnnek el, alakulnak át, sokszor módosult profillal, miközben a könyvárusítás új módszerei terjednek: a kilós, az utcai, a diszkont... A kevés valódi – vagyis kultúrát, személyiséget kisugárzó – könyvkereskedés között is megkülönböztetett helyet foglal el az Írók Boltja az Andrássy úton, melynek végleges sorsa (a Szépirodalmi Kiadóval együtt) a napokban dől el. Tavaly baljós hírek keltek szárnyra a jelenlegi arculat megőrizhetőségét illetően. Szurkolunk, hogy a bolt hozzáértő s méltó kezekben maradhasson. Hiszen a hely szelleme is kötelez. Itt működött egykoron a legendás Japán Kávéház. (A szerk.)

A legendák ködében éli tovább életét immár több mint negyven esztendeje a valahai Japán kávéház az Andrássy út és a Liszt Ferenc tér sarkán. A főváros irodalmi életében a különböző kávéházak váltakozó szerepben és hangsúllyal jelentős szerepet játszottak a századfordulótól kezdve egészen a negyvenes évek végéig. A Centrál, a Simplon, a Bucsinszky, a Pannonia, és a Philadelphia mellett a harmincas években lett népszerű a Japán az írók között. Az „én és József Attila" típusú visszaemlékezések jelentős része a Japánban kezdődik vagy ér véget. A Japán nevét a falait díszítő távol-keleti stílusú porcelán festményektől nyerhette. A 90-es évektől ismerjük a gyakran változó tulajdonosokat: az első ismert főnök Strasser Gyula, majd a Weisz fivéreké lett a hely, őket követte Salzer Albert, majd a hírneves Lantos Adolf. Az ő ideje alatt került fel az Andrássy úti oldalra egy Tinódi Lantos Sebestyén kép.

Az első világháború előtt elsősorban képzőművészek, építészek, a pesti bohémvilág tagjai jártak ide, az egyik sarokban volt az úgynevezett Munkácsy-céh asztaltársasága. Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Spányi, Donáth, Bihari, Kernstok Károly, az építészek közül Lechner Ödön látogatta a helyet rendszeresen. A híres társaságról rengeteg adoma, történet keringett a művészvilágban. Pólya Tibor rajzban meg is örökítette a baráti társaságot. Ő egyébként törzsvendégnek számított a Japánban, éjjelnappal ott lebzselt az asztalok között.

A húszas években veszi meg az időközben lerobbant intézményt a nagy nemzetközi tapasztalattal rendelkező Kraszner Menyhért, akinek a neve a főváros vendéglátásában fogalommá nemesedett. Az Est című lap szerint az új tulajdonos „művész, tudós, orvos, és bölcs egy személyben... A világ legelőkelőbb hoteljeibe járt iskolába, majd a Margitszigeten érvényesítette párizsi, londoni, New York-i tapasztalatait". Az ő vezetése alatt vált a Japán a város egyik leglátogatottabb kávéházává, olyan szerepet játszott, mint Párizsban a Dòme vagy Bécsben a Rotonde. Köszönhette ezt „pompás konyhájának, az állandó nyitvatartásnak, amit csak rövid időre szakított meg a takarítónő hajnali zsörtölődése". A Japánban az „egész világsajtó a vendégek rendelkezésére állt, s túl minden kávéházi előnyön valami varázsa van a Japánnak. Ez a legpontosabb kifejezés: varázsa van" – írja az egykori hírlapíró.

A Japán a visszaemlékezések szerint otthonos hely volt, a vendégek között forgolódó Kraszner mindenkihez szólt egy-két jó szót, a törzsvendégek hitelt kaptak, s akkor sem szóltak a pincérek, ha a sakkparti után Nagy Lajos és József Attila osztoztak az egy tál bablevesen. A Japánba sokan jártak s mindenki József Attilára emlékezik, aki vagy verseket írt, sakkozott vagy vadul vitatkozott valakivel. Gyakran üldögélt itt Karinthy, Fenyő Miksa, a Bucsinszkyt időnként elhagyó Nagy Lajos. De megfordult errefelé Déry Tibor, Ignotus és Szép Ernő, s gyakran meghúzta magát a kávé és cigarettafüst illattal elegyes levegőben Zelk Zoltán. Megbocsájtó szeretettel szólnak a visszaemlékezések a szerény, öreg Kaczér Illésről, a Toll című periodika szerkesztőjéről, aki versekért udvarolta körül az asztalok köré húzódó irodalmárokat.

Komédiások, színészek töltötték itt szabad idejüket, a két Latabár, Ladomerszky Margit és Törzs Jenő, hogy csak néhányat emeljünk ki a törzsvendégek közül.

És nem szabad megfeledkeznünk az átlagemberről sem, a kávéházi baglyokról, akik a nagy pesti zsongásban ide szédültek be, az orvosokról, az ügyvédekről. Külön asztala volt a lósport szerelmeseinek. A Japánnak híresen jó konyhája volt, a vendégek élvezettel olvasták a változatos étlapot, Kraszner úr „friss, ízletes vacsorákat" ígért hirdetéseiben a színházak látogatóinak a késői órákban. A japán témájú festmények alatt Gedő Lipót karikatúrái lógtak, a vidám rajzok sok mindenkit megihlettek. Egy időben a Japánban gyűltek össze a forgatókönyvírók, a gegmenek, a jópofa ötletek és beköpések elpusztíthatatlan pesti figurái.

A Japán sem kerülhette el végzetét, a nagy államosítási hullám elején 1949-ben bezárták. A hosszanti nagyteremben később könyvklubot rendeztek be, ahol most a sokat vitatott könyvesbolt egyik része van. Mondják, lehet, hogy a ronda lambéria alatt még van valami az egykori díszítésből. Félő, hogy a Japán kávéház most már örökre az emlékiratok és visszaemlékezések lapjaira szorulva ad hírt a kávéházak atlantiszi Budapestjéről.

BODOR FERENC

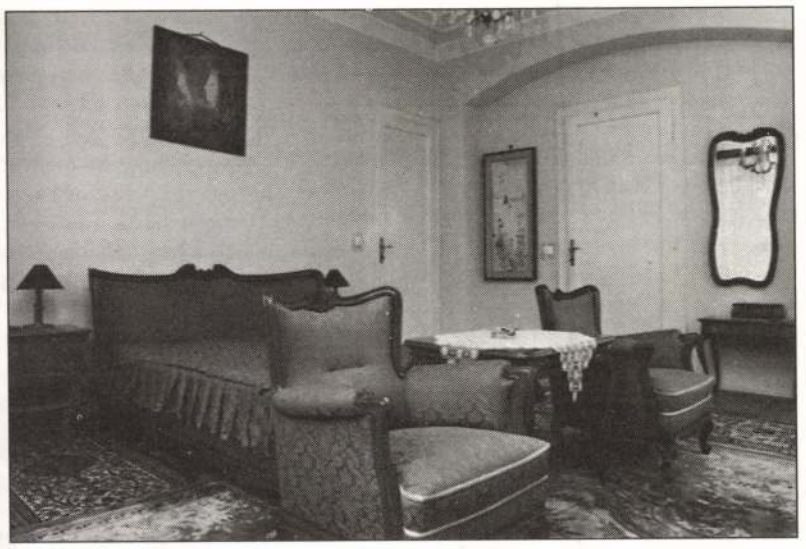

A puritanizmus hajszálgyökerei

Hagyatéki lakásnézőben Kádáréknál

Nem divatos urak és szagos hölgyek, többnyire szegényesen öltözött idős férfiak és asszonyok. Ők – mintegy hatezren – álltak sorban három napon át a pénztárnál az Iparművészeti Múzeumban, ahol a Műgyűjtők Galériája Aukciós Házának szervezésében kiállításon mutatták be a Kádár-hagyatékot, majd ezt követően sor került a tárgyak árverésére.

Ugyancsak ők voltak azok, akik botrányt csaptak, amikor az utolsó kiállítási napon, péntek délután négy órakor bezárultak előttük a máskülönben hat óráig nyitva tartó múzeum kapui. (Hogy a rendezők felkészülhessenek a másnapi aukcióra.) – Vidékről jöttünk. Disznóság. Csak ezért utaztunk fel Pestre – kiabálták. Olyan fenyegetően, hogy a fegyveres őrség nem érezte magát elég erősnek és rendőröket hívott. Velük és a nyolcszáz forintos katalógus ingyenes szétosztásával sikerült csak a csalódott kintrekedteket végül jobb belátásra bírni.

Miért jöttek? Nyilván nem azért, hogy vásároljanak. Az aukción már csak töredékük – hétszáz ember – vett részt. A kiállításon többször is körbenézve akarva, nem akarva fültanúja lettem beszélgetéseiknek. Úgy hallottam: őket a nosztalgia és a kíváncsiság hozta az Iparművészeti Múzeumba. Azt a világot keresték itt, amelyikben az életük nagy részét leélték, amelyikhez, ha keményen dolgoztak is, megannyi szép élmény tapadt. S egy olyan ember varázsának adóztak ebben a tetem nélküli pantheonban, akinek közelébe – noha tisztelték és szerették – sohasem jutottak. Nem juthattak. Most azonban – utólag és romjaiban – nekik is feltárult a jól őrzött budai villa kapuja. Bebocsáttatást nyertek a szentélybe, amely egyszerre szolgál érdekes tárgyakkal és kiábrándító tanulságokkal.

Nemcsak gyötrelmes dolog a költözés, hanem szánalmas is: amikor az ember szétszedi a lakását, bolhapiacot csinál a tengernyi holmijából. Most is valami ilyesmi történt. A katalógusban közölt színes képek rendezett és ápolt enteriőröket mutatnak, ahol minden tárgynak helye van. Az Iparművészeti Múzeumban azonban ebből az eleven együttesből többnyire hervasztóan sekélyes minőségű – ócska, giccses, vagy éppen elhasználódott – darabok hervatag halmaza vált. A Kádár-lakásban kíváncsian néz körül az ember; a csarnokban azonban, a szőnyegekre kiterített bútorok és dobozok végtelen sora, a vitrinekben összezsúfolt szuvenírek és a falhoz támasztott képsereg láttán az a néző döntő élménye: te jó isten, mennyi kacat.

Először tehát beszéljünk a lakásról! Háromszobásnak mondták; s valóban, három nappali kapcsolódik egymáshoz ugyanazon a fronton. Csakhogy van itt egy negyedik helyiség is: a háló. Nekünk talán a legérdekesebb, noha – miként a valóságban – némi kerülővel jutunk el hozzá.

Ha valaki a felső tízezer tagjaként emelkedik a legmagasabb közjogi méltóságba, akkor biztosra vehetjük: műkincsek között él egy kisebb palotában. Vagy – ez elméletileg a másik lehetőség – a „lakáskulturális" lapok előkelően modern és luxuriózusan drága enteriőrjeiből választ magának egy kedvére való példányt. De nem. Ilyesmiről szó sem lehetett. Kádártól, mint tudvalevő, a lehető legtávolabb állt a luxus; ha valaminek, akkor puritánnak akart látszani. A modern lakás nagyvilági egyszerűsége pedig azért nem reális alternatíva, mert – ha jól sejtem – az államférfiak mindenütt a világon idegenkednek tőle. (A top design csak a gazdasági elit körében hódít.) Így aztán egy szocialista vállalati igazgató (tehát nem tulajdonos!) háromszobás lakásméretében rendezkedett be – a két háború közötti középosztály ízlésnormája szerint.

Ne gúnyolódjunk és ne csodálkozzunk: fiatalként szegény egzisztenciájából ennek a társadalmi rétegnek az életmódjára nyílt reményeiben rálátása. Onnan kapott tehát ízléseszményt. Az egész otthont a neobarokk, annak is harmincas évekbeli felfogása uralja; minden más – legyen bár későbbi, vagy esetleg korabeli, csak éppen egyszerű – darab, ezt az alaptónust legfeljebb árnyalni tudja. S nehogy az olvasó érzéketlenségre és ebből fakadó értetlenségre gondoljon, hadd mondjam el a következőt. Felmenőim révén magam is ebből a világháború előtt elfogadható jómódban élő középosztályból származom. Szüleim hasonló neobarokk garnitúrát kaptak nászajándékba az akkor még aktív üzletember és ezért jól kereső nagyapámtól, mint amiről az alábbiakban még lesz szó.

A háló a lakók legszemélyesebb helyisége; alighanem a rájuk legjellemzőbb is. Most sincs másképpen. Az enteriőr egész huszadik századi fejlődésének az az egyik fő jellegzetessége, hogy a korábban az intim szférába utalt ágy fokozatosan egyre közelebb helyeződik a mindennapi élet centrumához. Itt – Kádárék lakásában – azonban épp az ellenkezőjét tapasztaljuk. Nyilván nem véletlenül és nemcsak praktikus okokból különül el a szó szoros értelmében reprezentáló szobáktól a lakás egy szinte teljesen félreeső szektorában. Ugyanis van mit rejtegetnie.

A szekrény, a fotelok, az ágy íves lezáródásai, tekeredő díszei nem hagynak kétséget afelől: ez is neobarokk berendezés. Még tipikusabban is neobarokk, mint a többi. (Alighanem egy neves műbútorasztalos műhelyében készült.) Jó minőségét kifejezi, hogy utóbb csinos összegért – több mint négyszázezer forintért – kelt el az aukción.

Ám ha jól megnézzük a fényképet, sőt a fényképeket, egyetlen fotóra ugyanis nem fért el a berendezés, akkor meglepetésben lesz részünk. Kiderül, amit valószínűleg a szoba hálóhoz mérten impozáns méretei miatt eladdig észre sem vettünk: ebben az egyetlen helyiségben két garnitúra zsúfolódott össze. Egyrészt: a dupla ágy a két éjjeliszekrénnyel és az öltözőasztalkával; másrészt a két fotel, középen az asztal, továbbá a falhoz állított háromajtós szekrény, oldalán székekkel. Azaz: lakó-hálószoba ez. A szoba-konyhás lakások Horthy-korszakból ismerős elrendezésében; pontosan úgy, ahogy a nyomortanya fényképeken és az ott lakók életkörülményeire esztétikai gyógyírt ajánló áruprospektusokban megjelenik. Ez az együttes tehát komplikáció; s az a döbbenetes benne, hogy merőben ellentétes dolgokat elegyít. A földhözragadt valóságot és a tündér álmokat oldja érzelmes látvánnyá, amikor a proletár szegénylvilág ésszerű berendezésképzetét a neobarokk ízlés jegyében fogant bútorokkal valósítja meg. Ne higgyük, hogy ez új, vagy hogy lehetetlen. Az élet tele van ilyetén abszurdokkal. Ezeket a „boldog otthon"-okat (a kifejezés az Eichel bútorgyár 1940-es évekből származó katalógusának címfelírata) a Baross utca és az Üllői út, Kispest és Rákospalota üzemeiben a gangos szoba-konyhás lakások nyomorgó munkásai készítik. Azok, akiknek körében a fiatalon még a mindennapi ember életét élő Kádár a legtöbb személyes élményét-tapasztalatát szerezte.

Kombinált szobának is mondták a kombinált bútor nyomán az efféle – praktikusnak tetsző – berendezést, amelyet egynémely esztéta ezért örömmel üdvözölt. Kozma Lajos, a század egyik legjelentősebb magyar építésze-iparművésze

(mellesleg: a barokk örökségnek fiatalkori műveiben tudatos felelevenítője) szintén úgy vitatkozott vele, mint ami nem érdektelen kísérlet – *volt.* Mivelhogy gazdaságos és jól funkcionáló együttest próbált alkotni, de nem sikerült neki. Hogy miért nem, s miért kerestek más utat a modern építészet – egyáltalán nem mellesleg: a kor munkásnyomorát szociográfusi alapossággal feltérképező és ezért politikai támadásokban részesülő – művelői, az messzire vezetne; nem ennek a rövid dolgozatnak a tárgya. Maradjunk Kozma végkövetkeztetésénél: „A megkomponáltság az, ami elsősorban rendkívül feszessé, merevvé tette a szobát: olyan egységet és szervességet mutatva, amelyben a mozgó ember csak zavart okozhat."

Mintha csak a Kádár-villa kórképét olvasnánk. Ez az életet kiszorító megkomponáltság teszi feszessé és merevvé az enteriőrjét; uralkodik nemcsak a hálóban, hanem – vagy még inkább – a

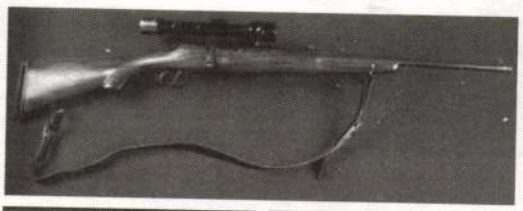

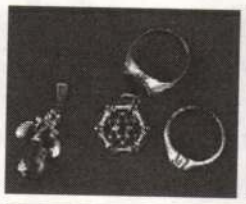

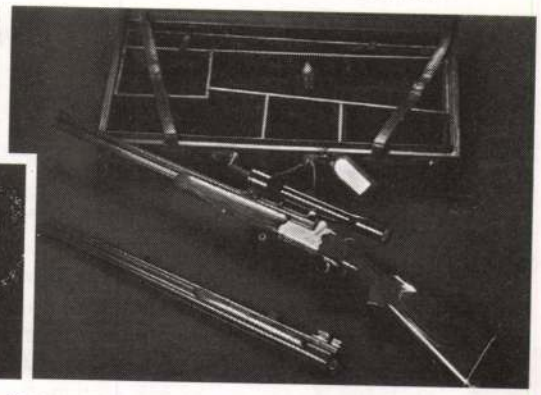

másik három szobán is. Ott a stílus szintén a neobarokk, de már más a minta. A dolgozószoba, főleg a szépen elrendezett sok könyvnek köszönhetően, vezérigazgatói miliőt követ; a hall a kandallóval kastélybelsőt miniatürizál; a játékszobában pedig a sima kombinált szekrény és a pálcikás támlájú székek az angol racionalizmust idézik. Talán ez utóbbi helyiségben érződik leginkább az, amit a kádári puritanizmus legendájaként ismerünk, de amely – maradjunk egyelőre ennél a kifejezésnél – inkább igénytelenség. Mert hiszen mit látunk? A sok csecsebecse nem engedi, hogy a rend érvényesüljön. Minden felületet megtöltenek a kisebb-nagyobb dísztárgyak.

Helyben vagyunk: az Iparművészeti Múzeum aukciós kiállításán. Az egymásra halmozott tárgyak között. Ha élnének egykori gazdáik, joggal mondhatnák: nem ér a nevünk. Semmi közünk hozzá. A többségük ugyanis ajándék, amely – bárki láthatta – érintetlenül hevert vagy egy raktárhelyiségben, vagy a pincében. Nem használták őket. Nem a Kádár-lakás berendezési tárgyai, hanem a nemzetközi protokoll tárgyiasult formalitásai. Mi bizonyára herendit ajándékozunk vendéglátóinknak, ők viszont meisseni porcelánt vagy festett lakkdobozt. Csakhogy ezek a szemmel láthatóan mindmáig bontatlan dobozok ugyanarról szólnak, mint a lakás azonosíthatóan hiteles darabjai: a modern csomózott szőnyegek és a kristályvázák, a kerámia- és bronzszobrocskák meg a rézkancsók.

A legfeltűnőbb az, hogy a leltárba vett mintegy nyolcszáz tárgy között műtárgyat alig-alig találunk. (A nyomaték kedvéért hozzáteszem: a minősítést muzeológusok – s nem becsüsök – végezték.) Az egy kézen megszámolhatók kivételek felől közelítve: lehetséges ugyan, hogy az a Lajos Fülöp-szekrényke, amelyet a szakértő francia vagy osztrák munkának mond, valóban értékes darab, ha a sejtés igaz, és bebizonyosodik, hogy a múlt század derekán készült. Bizonyára sokan vannak olyanok, akik a Kovács Margit-plasztikákat – életművének ismeretében – itt is élvezettel szemlélték; az úgynevezett leütési árak tanúsága szerint, sok pénzt is adtak értük. A buddhista kisbronz úgyszintén – ha hihetek kollégáimnak – nemcsak ritkaság, hanem kvalitásos darab is. Ám a hasonlóképpen igencsak magasra tartott – kétszázezer forintra taksált – athéni amforáról már nem merném ugyanezt mondani; legalábbis meggondolásra késztet, hogy – noha muzeálisnak tűntették fel – a Szépművészeti Múzeum antik osztálya vevőként nem jelentkezett érte. Mi több: az edény egyáltalán nem kelt el. S még kritikusabban szólhatunk minden másról. Az ország három évtizeden át első emberének lakását olyan közepes, nem ritkán annál is gyöngébb bazári holmik töltötték meg, amelyekhez hasonlókkal tízezrével találkozunk. Nemcsak a középosztály körében. Azoknak a lakásaiban is, akik elzarándokoltak a hagyatéki kiállításra.

Hogy vannak azért kivételek? A fegyverek kétségtelenül gyönyörűek, noha nem tudom megítélni, érnek-e annyit, amennyiért áruba bocsátották őket. (Ugyanis egyet sem vettek meg.) Az ezüsttálak, az aranyórák, különösen, ha Schaffhausenben készült, nem bagatellizálhatók; de ez esetben sem művészi jelentőségről kell beszámolnunk. A magas árak (a Brezsnyevtől kapott óra több mint egymillióért, a Schmidt kancellár által ajándékozott tál kétszázhatvanezerért talált gazdára) olyan körülményeknek tulajdoníthatók, amelyeknek semmi közük nincs – sem a tényleges, például a nemesfém tartalmukból és míves megmunkálásukból adódó, sem pedig esztétikai értékükhöz. Egy hatezer forintért kínált dobozért is adtak-adnak hatvanezer forintot – csak mert Kádár János tulajdona volt egykor.

Pusztán a személyes vonatkozásért – kodifikált balhéból – magam nem áldoznék pénzt. Az ember, persze, furcsa lény. Jártam én már olyan újgazdag vállalkozónál is – alighanem milliomos –, akinek posztmodern stílű vadonatúj villájában a fürdőszoba is többe kerülhetett, mint amennyit én a lakásomért kapnék. S a falakon: Brezsnyev-portré, a kisasztalon szocreál bronzszobrocskák, ha jól emlékszem, még Rákosi-arcmás is volt a remek Wahorn András-képek társaságában. A környezet – benne a személy – sok mindent hitelesíthet vagy éppen különös jelentéssel ruházhat fel. A szomorú azonban az, hogy a Kádár-villának nincs ilyen varázsos hatása. Inkább az ellenkezőjéről beszélhetünk: illúzióromboló. Mindenekelőtt a bőröndöktől képedtem el. Nem a nagy számuktól, hanem attól, hogy milyen sok ócskaviseltes darab akadt közöttük. (Az én feleségem már rég kidobta volna őket.) Mint ahogy megszabadultunk attól a vacak keletnémet háztartási robottól, amely nekem az aukción a legnagyobb szenzációt szolgáltatta – természetesen negatív értelemben. Igen, igen; Kádárnak nem volt szüksége arra, hogy húst daráljon, kenyeret vágjon vele stb. De akkor minek őrizte?

Hadd bízzam az olvasóra a választ. Mint ahogy „képgyűjteménye" is önmagáért beszél. Egészében ez a legszínvonalasabb együttes, itt a legtöbb az érték. Főművek Egrytől, Szőnyitől, Bernáthtól. (A magas árak – öt-hét-kilencszázezer – is tükrözik a minőséget.) Csakhogy ez a pompás kisgaléria huszadrangú mázolmányok között kapott helyet. Szinte giccses vásznak egész sora vette körül. Mintha horpadt bádogpoharak keverednének az arany serlegek és az ezüst evőeszközök közé.

Erre a vegyességre nincs mentség, csak magyarázat lehetséges. S az már szerencsére nem rám tartozik.

VADAS JÓZSEF

Álominterjú Mérei Ferenccel

„... hol együtt voltunk hallhatók:
megint álomba hull Magyarhon?
szólnak már titkos altatók."
(Babits)

– Feri, haragszol még rám?

– Miért haragudnék?

– Mert nem álltam be Hozzád tanítványnak. Mert amikor a kommunista párt megtagadott Téged, én akkor, tizenhét évesen léptem be a tagjai közé. Mert amikor Te börtönben ültél, én tudományos ösztöndíjas lettem, és elkezdtem a karrierem építését. Mert a szabadulásod után – amikor a hivatalos pszichológia még lepráskén kezelt – Liebermann és én hívtunk meg előadást tartani, a klinikákra és az egykori Módszertani Szekcióba. Ez később – amikor már megalkottad a lipótmezei magánegyetemedet – kínos emlék lehetett. Mert a temetéseden a saját hülyeségemet siratam, hogy mennyi fontos dolgot mulasztottam el megbeszélni Veled. Mert a sírkőavatásodon – ahol Göncz is beszélt – Emőkével koszorút tettem a sírkövedre.

– Lényegtelen dolgok. Gera Gyuriék csigavacsorájára nem emlékszel?

– Dehogynem. Akkor nagyon megbántottuk egymást. Felelősségre vontál: hogy merek részt kérni a hatalomból, ha nem akarom megváltani a világot. Én pedig dühömben a Te gyógyíthatatlan hiúságodról mondtam valami gorombát. És bánatomban annyira berúgtam hogy egy ismeretlen nő ölébe hajtva a fejem, életem minden intimitását elsuttogtam neki. Nem tudod, ki lehetett az a lány?

– Mást nem őriztél meg abból az éjszakából?

– De igen, a feloldozást. Amikor hajnalban odajöttél, koccintottál velem és azt mondtad: „Hagyjuk a hülyeségeket! Az a fontos, hogy mindketten ugyanarra tanítjuk a fiatalokat: hogy az embernek joga van az életörömhöz!"

– No, látod. Akkor most miért álmodsz velem?

– Azt hiszem, félek. Tudod, elloptam Füst Milánnak egy ötletét. Én is azt vallom, hogy nincs életrajzom, csak munkarajzom van. Naponta tizenöt órát dolgozom, harmincéves korom óta. Most ennek vége. Legalábbis itt, Magyarországon. Tehát én is meghalok egy kicsit. Vagy teljesen meghalok, csak élek még egy kicsit. Mondd, milyen halottnak lenni?

– Honnét tudjam? Látod, hogy beszélgetünk. Halljam, mit akarsz?

– Nincs kívánságom. Csak kérdéseim vannak. Kezdem a legfontosabbal, amiért ideálmodtalak. Magyarázd el, hogy miért irritál engem jobban a Jeszenszky .....sége/sága, mint a Pujáé, annak idején?

– Erre nem olyan egyszerű válaszolni. Először is tudnod kell, hogyan keletkezik minden totális rendszer. Mert néha tényleg kialakul egy forradalmi helyzet, amikor az emberek már nem akarnak a régi módon élni, a pártok pedig már nem tudnak a régi módon kormányozni. Politikai vákuum. Ez az üresség pedig magába szív két erőt. Az egyik mi vagyunk, a szellemi erő, a humán értelmiség. A gyökértelen álmodozók. A szakemberek, akik csak épp azt nem vesszük észre, hogy a plebs az istennek sem akar racionálisan, a szakszerűség elvárásainak megfelelően viselkedni, sem a gazdaságban, sem a politikában. Szóval egyszer csak lármázni kezdünk mi, akik tele vagyunk újító-jobbító eszmékkel, de egy fikarcnyi materiális erőnk sincs ahhoz, hogy elképzeléseinket megvalósítsuk.

– És a másik erő, ezek szerint a materiális?

– Hát, hogy is mondjam?... Az a rengeteg „lehettem volna", az egzisztenciális hajótöröttek, a félbemaradtak, a lumpenek, az elzüllöttek. Eszméjük egy szál se, de hajlandók barikádokat építeni, lőni, aprópénzért akár akasztani is. És eljön a drámai pillanat, amikor ez a két csoport szövetséget köt. Az értelmiség adja az ideológiát, a csőcselék a fizikai nyomatékot. És együtt hatalomra kerülnek.

– És akkor?

– És akkor kezdődik az illúziók tűzijátéka. Én például ilyenkor szoktam NÉKOSZ-t szervezni, tudományos intézetek főigazgatója lenni. Te pedig ilyenkor válsz vallásos zsidó fiúból mozgalmi ifjúvá. Én Piaget, Wallon és Zazzo szellemét akarom importálni, a francia baloldal atmoszféráját kezdem sugározni a Kárpát-medencében. Te viszont meg akarsz szabadulni a hatágú sárga csillagnak még az emlékétől is. Azt reméled, hogy az ötágú vörös mindörökre eltakarja majd azt az egyszerű tényt, hogy gyerekkorodban itt téged, hivatalos jóváhagyással, meg akartak ölni. Vagyis újra visszakapod a hazádat!

– És mi lesz azután?

– Te talán nem tudod? A hatalomra került senkiháziak szép lassan kiirtják egykori szövetségesüket, a humán értelmiséget, s egyedül kormányoznak tovább, keményebb vagy puhább diktatúrával. És ekkor van kész a totális rendszer. Én ilyenkor szoktam tiltakozni, aláírni, műszaki fordítóvá avanzsálni, börtönbe kerülni, persze kizárólag hedonista alapon. Te és a hozzád hasonlók ilyenkor kezdenek reménykedni, hogy csak átmeneti kisiklásról van szó; hogy a hatalom végül mégiscsak emberközpontú politikát csinál, államközpontú helyett; általános jólétet, általános nyomor helyett; s nem veszitek észre, hogy megszaporodva zúdult a nyakatokba „az egész bürokratikus szemét". Sokáig nem veszitek észre, mert némi piszkálódások elviselése árán, szépen haladtok előre a pályátokon. Minden rendszernek hasznos felmutatni néhány jó színvonalú, szabálytalan csodabogarat, mert hiszen állandó pofázásotok ellenére, végül is veszélytelenek vagytok. Ez az örökké ismétlődő objektív történés, régen is, ma is, holnap is.

– És a szubjektív?

– Az is mindig ugyanaz. Az elején fellobog a mámoros lelkesültség. A te esetedben még a hála is, hiszen a biztos pusztulásból menekültél meg. Egy fanatikus pártvezér elszántságában, rizikóvállalásában pedig még némi erkölcsi tartás is felfedezhető. Azután megérkeznek a kétségek és elkezdődik a kompenzáló ideológiák gyártása. Már lenézitek a politikai szélkakasokat és a szellemi szegénylegényeket. De hát még mindig azzal vigasztaljátok magatokat, hogy nem szabad a rossz papokat összetéveszteni az egyházzal. Később meggyőzitek magatokat, hogy „jobb, ha belül vagyunk", s ahová a ti kezetek elér, ott legalább nem történnek nagy disznóságok. És ez még igaz is lehet. Te pedig végül megteremtetted magadnak a hűség mítoszát, elhatároztad, hogy utolsó cseppig kiiszod a keserű poharat. Undorítottak a damaszkuszi utasok, a meghunyászkodók, hát lettél egy „csakazértis" baloldali, aki „Ide rúgjatok!" – kiáltással terpeszbe állt a politikai ringbe. Csalódtam benned, kicsikém! Azt hittem, hogy te is a túlélés művésze vagy.

– Úgy látszik, a sértett nárcizmusom erősebb a karriervágyamnál. Ez engem is meglepett. De még mindig nem feleltél a kérdésemre.

– Már nagyjából feleltem, csak nem értettél meg. Hát azért tűröd rosszabbul a mai urakat, mert ezek se nem elvhű fanatikusok, akik imponálnak az elszántságukkal, sem pedig dzsentriket majmoló nyikhajok, akiket le se szarsz, hanem igazi urak. És egy ostoba úri Magyarország. Mert azoknak a régi világmegváltóknak legalább a frázisaival, deklarált ideológiájával azonosulni tudtál, ha valóságban mindennek az ellenkezője történt is. A szegények igazsága a te igazságod is volt. De mihez kezdesz ma a magántulajdon szentségével, egy álkeresztény értékrend bombasztikus harsogtatásával, a lassan már újra szárnyát bontogató nép-nemzeti turulmadárral, aki még kiáltani nem meri, de már rekedten suttogja a nyomasztó gyerekkorodból ismerős jelszavak szelídített változatait?

– Feri, én nem értem ezt az úgynevezett keresztény értékrendet. Nekem úgy tűnik, mintha erősen zsidó eredetű volna, már ami a Tízparancsolatot és a felebaráti szeretetet illeti. S ha igaz az a sokat hangoztatott ökumenikus gondolat, akkor ma már se nem zsidó, se nem keresztény, hanem egyetemes erkölcsi értékekről van szó. Ám a

A müncheni Német–Magyar Társaság múltja és jelene

Németország legrégibb nemzetek közötti társasága, a müncheni *Német—Magyar Társaság* 1929-ben alakult és a 2. világháború végéig Berlinben és Bécsben működő önálló *társaságokkal* is kibővült. Az egykori és mai alapszabály szerint a Társaság célja „az évszázadok óta fennálló szoros szellemi és kulturális kapcsolatok ápolása, főleg a szépművészet és tudományok terén". Ugyanakkor a DUG (Deutsch—Ungarische Gesellschaft) „minden pártpolitikai aktivitástól távoltartja magát".

A Társaság a magyar forradalom után, 1956-ban megerősödött, s azóta élén elnökként a Wittelsbach, az egykori bajor királyi család tagjai állnak; először a magyarul tökéletesen beszélő *Prinz Ludwig von Bayern,* ma pedig *Herzog Max in Bayern.* Prinz Ludwig a mosoni mezőgazdasági főiskolát végezte el, amikor a család a nácik elől magyarországi birtokára menekült. A kapcsolatok Szent István felesége, a bajor Gizella Magyarországra érkezése óta máig tartanak.

A mai elnökség tagjai: alelnökök *Dr. Georg v. Sárközy,* valamint *Wolfgang Prinz von Bayern,* a főtitkárnő *Ingeborg Burger-Balogh,* okleveles közgazdász, a jegyzőkönyvvezető pedig *Dr. Wolfgang Huber.* Taggyűlést kétévente tartunk, amelyen mindig szavazunk az elnökség összetételéről is. A rendezvények költségeit a tagdíjakból és a szponzorok támogatásából fedezzük. Legfőbb és legmagasabb támogatónk a bajor kultuszminisztérium.

A stuttgarti Magyar Kulturális és Információs Központ létrejöttekor igyekeztünk elérni, hogy a németországi DUG-körök szorosabb kapcsolatokat tartsanak fenn és rendezvényeiket is egyeztessék, így a Magyarországról meghívott előadók, művészek több egymáshoz közeli városban is fellépjenek. Az elképzelést eddig sajnos alig követte tett, mert a magyar külképviseletek mindenekelőtt saját területi beosztásukat tartják szem előtt — és az ő segítségük nélkül az ilyen tervek nehezen megvalósíthatók.

Érdemes az utolsó négy év alapján műsorainkat ismertetni, s bemutatni, mivel lépett a DUG eddig a nyilvánosság elé. A Magyar Kultúrnapokon a müncheni—gasteigi kultúrcentrumban a népzenét játszó Téka-együttes aratott nagy sikert. Vetített képes előadáson ismertettük meg az érdeklődőkkel Erdély magyar kulturáját és tájait. Kamarazenei esténken az Adorján zongorahármas után a zongorán és hegedűn játszó Bart-kettős lépett fel. Sir Yehudi Menuhin vezényletével a németországi marli Magyar Filharmonikusok jótékonysági koncertje után a zenészek 1956 után első ízben adtak koncertet Magyarországon. A hagyományos német „zenélő fiatalság"-verseny díjnyertes helyezettjei közül egy magyar zenekart és két triót mutattunk be. A magyar PEN-klub alelnöke, Bárány Tamás a magyar irodalom helyzetéről beszélt. A budapesti Ferencsik-kamarazenekar magyar és német szerzők műveiből játszott. Nagy érdeklődés kísérte Köpeczi Béla előadását, melynek keretében bemutatásra került az Akadémiai Kiadó német nyelvű „Erdély története" című műve. Az osztrák színésznő, Dermota, jelenetekben mutatta be Erzsébet császár- és királyné életét. A müncheni magyar Mária Máté-Darázs festményei új színnel gazdagították a bajor képzőművészetet. Több magyar szólista német és magyar zeneszámokkal lépett fel Gasteigban. Nagy érdeklődést keltett Dr. Skultéty előadása a kárpátaljai magyar és német kisebbségek helyzetéről.

Persze igyekszünk humanitárius területeken is tevékenykedni; a kassai magyar technikumi tanulók általában 2-2 évre kaptak ösztöndíjakat tőlünk Németországba. Az új magyar demokrácia támogatásaként a Magyar Írószövetségnek Budapesten 1990-ben egy új MAN Roland-nyomdagépet bocsátottunk ingyenesen rendelkezésre, mely a két szövetségi folyóirat, a Magyar Napló és a Kortárs nyomdai előállítását segíti. Most szó esik arról is, hogy a nyomdagépet esetleg az Írószövetség tulajdonába adjuk. Előterjesztésünkre ezideig három érdemes német személyiség részesült magas magyar állami kitüntetésben.

Érzékeny, a politika határát súroló témák elől sem zárkózunk el, bár ezek célkitűzéseinktől, a kultúra képviseletétől kissé idegenek, de az idő és kor megkövetelik, hogy foglalkozzunk velük. A múlt év végén „A bősi—nagymarosi vízlépcső a szlovák—magyar Dunaszakaszon" címmel nagy érdeklődéssel kísért előadásra került sor. Mosonyi professzor, a budapesti és karlsruhei tudós is részt vett a diskurzusban. 1995-ben, egy két hónapnál hosszabb ideig tartó „Magyarország és a müncheni iskola" című képzőművészeti kiállítás zárta le az évadot. 17 festőművészünk 37 művével (közöttük Munkácsy, Szinyei-Merse, Benczúr Gyula, Csók István) bizonyította, milyen erős művészi kapcsolat állt fenn a XIX. században a két ország között. A kiállítás anyaga a budapesti Nemzeti Galériából érkezett.

A DUG-tervei sokrétűek, gazdagok, persze figyelemmel kell lennünk a Németországban is meglévő pénzügyi nehézségekre. Végezetül szeretném jövőbeni terveinket is vázolni. Május elején Mészöly Dezső író ismerteti, természetesen németül „*Sirály a Burgban*" című könyvét a bajor származású magyar királynő, Erzsébet költői tevékenységéről, akinek németül és magyar fordításban idézzük verseit. További előadásaink témái: Német zarándokhelyek Magyarországon, A Jugendstil és a szecesszió kölcsönhatásai, Magyar ipari építkezések a német ipari fejlődés jegyében. Mindenekelőtt azonban szeretnénk a magyar millecentenárium évét méltón megünnepelni.

Dr. Georg v. Sárközy

Alkotói ösztöndíjak

Az idén Móricz Zsigmond ösztöndíjban részesült: **Bohár András, Bozsik Péter, Csontos Erika, Faragó Ferenc, Gács Anna, Galántai Zoltán, Kárpáti Péter, Méhes Károly, Szántó F. István** és **Térey János.**

A Soros Alapítvány ösztöndíját **Babarczy Eszter, Beck András, Bényei Tamás, Ficsku Pál, Györe Balázs, Hazai Attila, Imre Flóra, Kaszás Máté, Peer Krisztián, Pozsvai Györgyi, Schein Gábor, Solymosi Bálint, Szilágyi Márton, Takács Zsuzsa** és **Takáts József** nyerték el.

A **Nemzeti Kulturális Alap** irodalmi és könyvkiadási szakmai kollégiumának döntése alapján:

Egy évre szóló 360 000 Ft alkotói támogatásban részesült: **Bartis Attila, Buda Ferenc, dr. Aczél Géza, Imreh András, Karátson Gábor, Mátyus Aliz, Parcz Ferenc, Podmaniczky Szilárd, Tornai József** és **Ágh István.**

Egy évre szóló 180 000 Ft alkotói támogatásban részesült: **Boldizsár Ildikó, Csaplár Vilmos, Tárnok Zoltán** és **Zilahy Péter.**

Díjak

1996. március 30-án Sárváron átadták a Sárvár Város Önkormányzata, a Sárvári Tinódi Gimnázium és az Írók Szakszervezete által közösen megrendezett **országos középiskolás irodalmi pályázat és tábor díjait.**

A 753 pályázó közül a zsűri 60 fiatalt hívott meg a sárvári találkozóra 1996. március 28—31-ig.

A pályázat díjazottai:

Vers kategória

Arany oklevél: Mrena Julianna, Szolnok, Varga Katalin Gimnázium, **Varró Dániel,** Budapest, Alternatív Közgazdasági Gimnázium

Ezüst oklevelet a zsűri nem adott ki.

Bronz oklevél: Biczó László, Miskolc, Bencés Gimnázium, Pannonhalma, **Keresztúri Ágnes,** Kiskunhalas, Bibó István Gimnázium, **Mizser Csilla,** Budaörs, Illyés Gyula Gimnázium, **Pénzes István,** Gomba, monori József Attila Gimnázium, **Schnabel Judit,** Budapest, ELTE, Radnóti Miklós Oktató Gimnázium, **Török Béla,** Békéscsaba, Rózsa Ferenc Gimnázium

Dicséretben részesült: Kánya Krisztina, Székesfehérvár, **Stenczel Rita,** Győr, **Tamaskovics Róbert,** Nyíregyháza, **Vajda József,** Zalaegerszeg

A pályázók különdíja vers kategóriában: **Pénzes István**

Próza kategória

Arany oklevél: Horváth Beatrix, Kaposvár, Munkácsy Mihály Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola

Ezüst oklevél: Nacsinák Gergely, Budapest, **Nyerges Hedvig,** Budapest, Bródy Imre Gimnázium

Bronz oklevél: Varró Dániel, Budapest, Alternatív Közgazdasági Gimnázium, **Sifter Veronika,** Zalaegerszeg, Ady Endre Gimnázium

Dicséretben részesült: Biczó László, Pannonhalma, **Egyed Johanna,** Váralja, **Somos Laura,** Nagykálló, **Szabó Borbála,** Budapest, **Újvári Pintér György,** Budapest

A pályázók különdíja próza kategóriában: **Varró Dániel**

Tanulmány kategória

Aranyoklevél: Balla Zsolt, Budapest, Alternatív Közgazdasági Gimnázium

Ezüst oklevél: Polauf Tamás, Tata, Eötvös József Gimnázium

Bronz oklevél: Simon Adrienn, Kaposvár, Somogy Megye Önkormányzatának Gimnáziuma

Dicséretben részesült: Durczi Zsuzsanna, Fonyód, **Kubyszin Viktor,** Budapest

Sárvár Város Polgármesteri Hivatalának különdíja a legjobb Vas megyei pályázónak: **Lovász Adrienn**

A Sárvári Tinódi Gimnázium különdíja: **Horváth Beatrix**

Sárvár Város Könyvtárának különdíja: **Balla Zsolt**

A Lakitelek Alapítványnak és a Magyar Újságírók Közösségének Kölcsey-díját az idén az eddig díjazottak többségi szavazata alapján **Bertha Zoltán** kapta irodalomtörténészi, kritikusi és szerkesztői munkásságáért. A díjat április 13-án a lakitelki Népfőiskolán adták át az alapítók.

Válaszlevél

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete elnökének, Kádár János Miklósnak a válasza az Írószövetség Költői Szakosztályának márciusi számunkban közölt nyílt levelére

Tisztelt Uraim!

Köszönöm megtisztelő bizalmukat, levelüket, amelyben kétségeiket és aggodalmaikat osztják meg énvelem. Az írás végén meghívnak, hogy a tavasz folyamán tegyek látogatást Önöknél munkatársaimmal, hogy terveinkről beszéljek, és a felmerülő problémákra közösen keressük a választ. Természetesen kész vagyok ellátogatni az Írószövetségbe, azonban „de jure" már ma sem vagyok a MAOE elnöke. A most esedékes választások után reményeim szerint „de facto" sem leszek.

Szándékom levelüket elejétől végéig válaszkereső módon elemezni. Azt hiszem a most következők a bevezetést is megmagyarázzák.

Kedvezőtlen fordulat árnyékát vetítik előre a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete életében bizonyos fejlemények — amelyek nem újak. Ezek a „fejlemények" akkor gyorsultak fel, amikor az állam absztraktabbá vált, érezhetőségét és materiális megjelenését nem valósította meg sem „nagyfontosságú" személye, sem rács, kulcs, gumibot, ám materiális javak sem. Ennek ellenére 1994. október 1. óta sikerült a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete életében az állami kötelezettségvállalást valóságossá tenni, a szerzett jogú nyugdíjak fedezetére a garanciákat (ha nem is végleges módon) megerősíteni, s felállítani az Önkéntes Nyugdíjbiztosítási Pénztárat. Folyamatban van — személyes kezdeményezésemre — jogaink speciális rögzítése az állampolgári jogok országgyűlési biztosa útján.

Az Írószövetség tagjai közül igen sokan egyben a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének is tagjai. Így nem szükséges „jogi illetékességet" keresni, a „beleszólás" valamennyi tagunk joga — vágyaim szerint kötelezettsége is. Nem gondolom, hogy vitáznunk kellene azon, hogy tagjaink melyik rétege, vagy mely művészeti ág művelői a legkiszolgáltatottabbak. *Mind azok vagyunk.* Az Alapítvány (évek óta Közalapítvány) feladata — írásuk szerint „a mi tagságunk megfelelő életkörülményeinek a biztosítása lenne". Megfelelő? Azt hiszem, hogy ez a jelző elég pontatlan ahhoz, hogy mértékként ne legyen alkalmazható, viszont gondolkodásra késztethet minden érdekeltet az ún. gondoskodó állam és a mi mostani államunk (közalapítvány) céljait és lehetőségeit illetően.

A miniszterelnök által kinevezett, 1995. február 16. és 1995. augusztus 16. között működött kurátorok a pénzügyi helyzetet valóban rendbe tették. Nem kaptak érte „milliós honoráriumokat". A „miközben az előző vezetés a Kóka Tamás-féle irányítás alatt" kezdetű szövegrész gondolom téves értelmezés lehet, hiszen egy előző vezetés egy későbbivel egyidőben nem működik, és főként nem valami rendbetétel okából fizettek ki „sok-sok milliós összegeket" — önekik — „hasonló célból". Az említett kurátorok azt a pénzügyi helyzetet tették rendbe, amelyet az ún. Alapítványi-Közalapítványi munkaszervezet az akkor volt igazgató vezetésével (a megtévesztett és amatőr, ám szakmánk által választott kuratórium jelenlétében) maga után hagyott. A '92-es Olimpia idején nem támogatták a „szegény" alkotóművészek az úszókat, hanem a Zemplényi „úrnak" adott banki kölcsön jótállójaként írt alá kötelezvényt az akkori gazdasági igazgató, aki most büntetőeljárás alatt áll. A megszökött „úszópápa" adósságát a kezesen (rajtunk) behajthatnák bírósági úton. Ám eddig ebből az ügyből *nincs* veszteségünk.

Igen, a magyar alkotóművészek vagyonával felelőtlenül *bántak!* Ismét fontosnak vélem az időbeliség nyomatékosítását. Amióta részt veszek ügyeink intézésében, nem látom semmi nyomát a felelőtlenségnek! Ügyetlenség, tehetetlenség persze előfordul.

Hédervár. Sok-sok millióért fölújította még a Művészeti Alap. A Közalapítvány (vagyonkezelő tulajdonos) a műemléket (egyébként is része a nemzeti vagyonnak) karbantartani köteles. Nem működtetve, személyzettel, téli takarékfűtéssel évente kb. 10 MFt-ba kerül. Működtetve sokkal többe! Oly módon sem lehetne működtetni, mint Szigligetet, mert a térítési díjat egyáltalán nem lehetne megfizetni, hiszen itt még többe kerülne. Az alkotóházak mindenütt „az egész világon támogatással működnek".

Igaz. Alapítványok, magánszemélyek, magisztrátusok (városok, megyék) és a jóléti állam támogatásával. S ha rövid időn belül nem jelenik meg ilyen tőke, az alkotóház-szisztéma évekre (évtizedekre) elsorvad.

Az Egyesület — a jelen struktúrában — nem „bánik" az alkotók vagyonával, csupán a Közalapítvány által az Egyesület működésére átadott pénzeknek Választmány által megszabott célokra, a kijelölt módokon való szétosztására kötelezett. Ennek a végrehajtása az én felelősségem is volt eddig.

Tisztelt Uraim, és Sorstársaim! Nem vagyok pártolója dolgok elkenésének, mégis néma szemlélője vagyok annak, hogy a mi betegségbiztosításunk a jogszerűség szempontjából nem teljesen tiszta, ám arra intettek, mindezt ne feszegessem addig, amíg működik.

Ami a nyugdíjat illeti, már utaltam arra, hogy a szerzett jogok vonatkozásában — személyes kezdeményezésemre — jelentős „kinyilatkoztatás" várható a közeli napokban.

Meggyőződésem ugyanis, hogy (és ezt választmányi állásfoglalás is alátámasztja) a szerzett jogon járó nyugdíjak tagjainkat akkor és úgy is megilletik, ha azok fedezetét az állam által létrehozott Közalapítványi konstrukció *bármilyen* oknál fogva nem képes megteremteni. (Remélem, köztudott, hogy az 1992. október 1-je óta keletkezett és megállapított nyugdíjakat a közalapítványi vagyon hozadékából kell fedezni. Ez a kifizetnivaló 1995-ben közel 60 MFt volt.)

A járulékok levonását ugyanis a jogelőd (állam) a mértéket és módot illetően egyaránt jogszabályban rögzített kötelezettségként előírta tagjaink számára, *kizárva* minden egyéb választás lehetőségét. Megjegyzendő, hogy a 1992. október 1. előtti nyugellátásokat a büdzsé fedezi. Az összeg 1995-ben 270 MFt-ot tett ki.

Tisztelt uraim, megtiszteltetésnek vettem, újra hangsúlyozom, hogy soraikkal megkerestek, és ezzel — úgy vélem — eddigi munkámat bizalmuk sajátos fókuszába vonták.

Ezen az alapon kérem, bármi történjék is a közeli és távolabbi jövőben, érezzék át, hogy Önök nem a „jéghegy csúcsának" szemlélői, hanem az ügy kárvallottjai vagy (remélhetőleg) haszonélvezői velem együtt, aki akár elnök vagyok, akár egyszerű egyesületi tag, az Önökkel azonos lyukas csónakocskában evezek. Körbe-körbe. Eddig a vizet is mertem.

A legnagyobb nagyrabecsüléssel, a felsorolt személyiségek ismeretében is.

Budapest, 1996. március 7.

Tisztelettel:
Kádár János Miklós
festő, elnök

Kitüntetések, díjak

Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke **Nagy Pál** írónak a francia—magyar kapcsolatok fejlesztése és a magyar kultúra franciaországi terjesztése érdekében végzett tevékenységéért a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adományozta. A kitüntetést **Szombati Béla,** Magyarország franciaországi nagykövete adta át 1996. február 1-én, a párizsi Magyar Nagykövetségen.

A Tiszatáj alapítvány díjait az idén negyedik alkalommal ítélték oda. A díjakat **Péter László** irodalomtörténésznek és **Szepesi Attila** költőnek **Lehmann István,** a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke adta át.

A Látó irodalmi folyóirat 1995-ös nívódíjait **Kányádi Sándor, Szilágyi Júlia, Mózes Attila** és **László Noémi** vette át 1996. január 20-án Marosvásárhelyen. A folyóirat prózapályázatának két első díjasa **Papp Sándor Zsigmond** és **Kuszálik Péter,** dícséretben részesült **Gergely Edit.** A kritikapályázaton első helyezést **Selyem Zsuzsa,** második helyezést **Berszán István,** harmadik helyezést **Kányádi András** ért el. A laudációkat **Gálfalvi György** főszerkesztő-helyettes mondta el, a díjakat **Markó Béla** főszerkesztő adta át.

A Holmi műfordító pályázatán a zsűri (tagjai: **Imre Flóra, Lator László, Nádasdy Ádám, Somlyó György** és **Várady Szabolcs**) az első díjat a Rotterdamban élő **Erdl Istvánnak,** a nemzetközi eszperantó lap főszerkesztőjének ítélte. A második díjat **Tóth Krisztina,** költő, a harmadik díjat **Varró Dániel** gimnáziumi tanuló kapta. **Papp Gábor Zsigmond, Imreh András** és **Tatár Sándor** különdíjban részesült. A díjátadásra az írószövetség klubjában február 6-án került sor.

A Civis Hotel és Gasztronómiai Rt. idén alapított **Civis-díját** első ízben **Hubay Miklós** és **Pomogáts Béla** vette át február 19-én a debreceni Arany Bika Szállóban. A díjjal, mint **Hupuczi László** vezérigazgató elmondta, azokat jutalmazzák, akik sokat tesznek a keleti régió kulturális életének fellendítéséért. A nagyváradi születésű Hubay Miklós Tüzet viszek című drámájában a vidék nagy színművészének, Sós Imrének állított emléket, Pomogáts Béla pedig a debreceni irodalmi tanácskozások aktív résztvevője, aki sokat tett a tokaji írótábor rangjának megteremtéséért.

Hírek

Megalakult a Hegyalján élő, vagy onnan származó írók, költők, képzőművészek egyesülete, a **Hegyaljai Alkotók Társulása.** Az egyesület székhelye a Szerencs Városi Kulturális Központ (3900 Szerencs, Rákóczi vár). Postacíme: 3523 Miskolc, Pf. 124.

Újraindul a Magyarok Világszövetségének havi lapja, a **Világlap,** melynek első száma várhatóan március 15-én jelenik meg. A 76 oldalas színes lap ára 127,— Ft lesz. A hírt a MVSZ Sajtószolgálata közölte. (1052 Budapest, Semmelweis u. 1—3.)

Rendezvények

A Móricz Zsigmond Kör és a **Hét Krajcár Kiadó** „Könyvkiadásunk kérdései és rejtélyei" címmel január 25-én vitaestet rendezett az írószövetség klubjában. A Móricz Zsigmond Kör elnökének, **Gergely Mihály**nak a megnyitója után **Pomogáts Béla,** az írószövetség elnöke, **Domokos Mátyás,** a Széchenyi Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke, **Bart István,** a Corvina Kiadó igazgatója és **Zöld Ferenc,** az Akadémiai Kiadó igazgatója tartottak vitaindító előadást. A kis kiadók gondjairól **Turcsány Péter,** a Kráter Kiadó és **Benke László** a Hét Krajcár Kiadó igazgatója beszélt. **Tarján Tamás** levélben számolt be a Könyvvilág megszűnéséről. A vita résztvevői válságosnak ítélték a magyar könyvkiadás helyzetét, s ezzel kapcsolatban felvetették a pénzügyi és kulturális kormányzat felelősségét.

A 85 éves **Takáts Gyulát** február 15-én a Fészek Klubban barátai és tisztelői, többek között **Ágh István, Bella István, Bertha Bulcsu, Czigány György, Csukás István, Domokos Mátyás, Hubay Miklós, Juhász Ferenc, Lakatos István, Pomogáts Béla, Somlyó György, Szász Imre, Szepesi Attila** és **Tóth Éva** köszöntötték. Verseit **Halmágyi Sándor, Molnár Piroska** és **Papp János** mondták el. Közreműködött a kaposvári Nagyvári vonósnégyes. Az estet **Tüskés Tibor** nyitotta meg.

KÖLTÉSZET, ÉLŐ – irodalmi találka

Ferencvárosi Művelődési Központ

(1096 Haller utca 27. Telefon: 216-1300)

április 6-án, szombaton 9—22 óráig

A tervezett program, 9—14 óráig:

— országos vers-, énekelt vers- és prózamondó verseny a mai magyar (élő) költészetből;

14—22 óráig:

— szerkesztőségi rivalda
az ÉS, a Hitel, a Liget, a Magyar Napló, a Műhely, a Nappali Ház, a Lyukasóra, a Törökfürdő és a 2000 szerkesztőségeinek bemutatói;

— verskoncert
Cseh Tamás, a Kaláka együttes és Tolcsvay László;

— versvétel
összeállítás az elmúlt évben megjelent versekből Jordán Tamás, Máté Gábor, Nagy-Kálózy Eszter, Murányi Tünde, Kaszás Gergely és Kálid Artúr közreműködésével, házigazda a **Magyar Versmondók Egyesülete.**

A rendezvény támogatói:
Ferencvárosi Önkormányzat, Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Narancs, Pesti Est.

Magyar Írószövetség Klubja

1996. március 12., délután 5 óra

Bella István műfordítói estje Konstanty Ildefons Gałczyński: Búcsú az utcalámpáktól című könyvének bemutatása. Bevezeti **Kovács István.** Közreműködik **Papp János** színművész.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

1996. március 23-án 9,30-kor az Esztétika Tanszék A VÁROS címmel szimpóziumot rendez az egyetem Szentkirályi u. 28. szám alatti épületének dísztermében. **Jelenits István** tanszékvezető egyetemi tanár megnyitója után előadást tart: **Kunszt György** építész-teoretikus, **Molnár Péter** pszichológus, **Meggyesi Tamás** építész, valamint **Hász Erzsébet, Hörcher Ferenc** és **Kiss Mihály,** a tanszék oktatói. Délután 15—17 óra között a résztvevők városnéző sétán vesznek részt Óbudán, majd az óbudai Szent Péter és Pál Főplébániai Templomban hangversenyt ad az egyetem énekkara. Este kb. 18 órától a PPKE Piliscsabai Campusán az Anselmia-numban (Piliscsaba, Egyetem u. 1.) kerekasztalbeszélgetés lesz, melyet filmvetítés követ Szarajevóról. A rendezvényt **Garaczi László, Kemény István, Parti Nagy Lajos, Schein Gábor** és **Vasadi Péter** részvételével irodalmi est zárja. A délutáni és az esti műsorra az egyetem különbuszt biztosít. Indulás 14,30-kor a Magyar Rádió Nemzeti Múzeum mögötti parkolójából, érkezés kb. 22,30-kor ugyanoda.

Lengyel Intézet

Budapest, VI., Nagymező u. 15.

1996. március 27., délután 6 óra

Konstanty Ildefons Gałczyński: Búcsú az utcalámpáktól című verseskötetének bemutatója. Fordította **Bella István.** Bevezeti **Kovács István.** Közreműködik **Papp János** színművész.

Közlemények

Tisztújítás Fehérváron

A Közép-Dunántúli Írócsoport február 12-én, Székesfehérváron, a Szent István Művelődési Házban tartotta tisztújító közgyűlését, melyen **Pomogáts Béla,** az írószövetség elnöke is részt vett.

Péntek Imre, az írócsoport titkára beszámolójában elmondta, hogy — bár az objektív feltételek megfelelőek voltak — az elmúlt ciklusban az írócsoport tevékenységében némi bizonytalanság mutatkozott. Az írócsoport nem tudott az új körülmények között megfelelő programot adni, működni. A megyei beszűkülés is egyik oka volt az elbizonytalanodásnak, a Közép-Dunántúli Írócsoport — hasonlóan a többi vidéki írócsoporthoz — a jövőben regionális szervként kívánja a térségben élő író-költők és más szakmabeliek érdekeit képviselni. Ennek első lépése a veszprémiek meghívása a tisztújító közgyűlésre.

A beszámoló után Pomogáts Béla szólt a szövetség előtt álló feladatokról, és többek között körvonalazta azt az új szerepkört, amit az írószövetségnek fel kellene vállalnia a mai korszakban. Ennek lényeges vonása: az irodalmi élet egységét megteremteni, a szövetség munkájába bevonni a határon túli és a nyugati magyar írói egyesületeket, társaságokat, a vidéki írócsoportoknak nagyobb szervezeti önállóságot biztosítani. Például joguk lenne új tagokat felvenni.

A jelenlévők megerősítették **Takács Imre** tiszteletbeli elnökségét, s egy tartózkodással megválasztották Péntek Imrét az immáron két megyét átfogó Közép-Dunántúli írócsoport elnökévé. A megállapodás szerint egy hónap múlva az írócsoport Veszprémben ismét összeül, s ha

igény mutatkozik rá, társelnököt választ a veszprémi írók köréből.

Pomogáts Béla a fehérvár Városházán találkozott **Láng Hugó** alpolgármesterrel és **dr. Németh József** közszolgáltatási igazgatóval is. Az ismerkedő beszélgetés Székesfehérvár és az írószövetség további jó együttműködését szolgálta.

A Parnasszus 5. (júniusi) száma középpontjában a GYERMEK lesz. A lap a gyermekverstől a gyermek-irodalomig várja a publikálatlan kéziratokat. Lapzárta: 1996. május 1. A gyermek-szám írásaiból a szerkesztőség, az írószövetség költői szakosztálya és a Magyar Rádió Ifjúsági Osztálya közös rendezésében 1996. június 11-én felolvasó délutánra kerül sor iskolás gyermekek és ifjú szavalók bevonásával.

Pályázatok

Novellapályázatot hirdet a Pécsi Nemzeti Színház és a Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Szerkesztősége, valamint a Pannónia Rádió Kft. a Magyar Kultúra Napja alkalmából. Pályázni eddig még meg nem jelentetett írásművel lehet, bármilyen témában, 4—5 gépelt oldal terjedelemben. A pályázat jeligés, ezért egy zárt borítékban kérjük a szerző pontos személyi adatait mellékelni. Az első három helyezett, valamint egy különdíjas pénzjutalomban részesül. A zsűri által értékelt novellákat — akár helyezéstől függetlenül is — a Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Szerkesztősége műsoraiban bemutatja. A beadási határidő 1996. április 15., cím: Magyar Rádió Pécsi Stúdió, 7601 Pécs, Szent Mór utca 1., Pf. 200.

Balatonfüred Önkormányzata és az **Olasz Kultúrintézet** ismét megrendezi a Salvatore Quasimodo költői versenyt, melyre két közöletlen, kötetlen témájú verssel lehet pályázni. A pályaműveket a Balatonfüredi Polgármesteri Hivatal címére (8230 Balatonfüred, Szent István tér 1.) május 31-ig kell beküldeni. Az eredményhirdetés október 5-én Balatonfüreden lesz.

PARNASSZUS-DÍJAK 1996 a Parnasszus című költészeti folyóirat első hat számában megjelent publikációk alapján.

Költői díj — netto **150 ezer Ft**

A folyóirat és az írószövetség költői szakosztályának közös díja a Parnasszusban megjelent és legszínvonalasabbnak ítélt vers(ek) szerzőjének.

Műfordítói díj — netto **100 ezer Ft**

A folyóirat díja az évfolyamban közölt, legszínvonalasabbnak ítélt versfordítás(ok)ért.

Esszé-tanulmányírói díj — netto **100 ezer Ft**

A folyóirat díja a legnagyobb szakmai és olvasói tetszést aratott írás(ok) szerzőjének.

Nyílt levél

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Kádár János Miklós elnök úr részére

Tisztelt Elnök Úr!

A Magyar Írószövetség Költői Szakosztályának tagjai aggodalommal figyelik azokat a fejleményeket, amelyek újabb, számunkra kedvezőtlen fordulat árnyékát vetítik előre a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete életében. Tudjuk, hogy az Írószövetség szakosztályaként jogilag illetéktelenek vagyunk bármilyen módon is beleszólni az Egyesület munkájába, ám nyilván nem szorul különösebb magyarázatra az, hogy tagságunk nagyon is illetékes: ma éppen az írótársadalom, ezen belül pedig a költészet elkötelezettjei a legszegényebbek, anyagilag a mi tagságunk a legkiszolgáltatottabb, a mi tagságunk szenvedi meg a legjobban azt a mély gazdasági válságot, amelyben jelenleg az egész ország van.

Nem tagadjuk, hogy ellentmondásos híreket hallunk az Egyesület munkájáról, illetve annak az Alapítványnak a tevékenységéről, amelynek feladata éppen az Egyesület munkájának, pontosabban, közvetve a mi tagságunk megfelelő életkörülményeinek a biztosítása lenne. Kedves Elnök Úr, mi csupán kérdezünk: igaz-e, hogy az Alapítvány kurátorai néhány hónapos tevékenység után már milliós honoráriumokat vettek fel „a pénzügyi helyzet rendbetétele" címén, miközben az előző vezetés, a Kóka Tamás-féle irányítás alatt is sok-sok milliós összegeket fizettek ki hasonló célból. Igaz-e továbbá, hogy a „szegény" alkotóművészek pénzalapjából a '92-es Olimpia idején többszázmillió tűnt el a hírhedt úszómenedzser közreműködésével, nincs is remény arra, hogy visszakapjuk?

Talán megkockáztathatjuk azt a kijelentést, hogyha mindez igaz, akkor valakik felelőtlenül bánnak a magyar alkotóművészek vagyonával. További szomorú példája ennek az ellentmondásos helyzetnek, hogy Héderváron az alkotóház évek óta üresen áll, fenntartása hatalmas összegeket emészt fel, használni viszont nem lehet. Tudni kell: *az alkotóházak az egész világon támogatással működnek*, mindenütt tudják, hogy ez a típusú munka az írók és művészek számára létkérdés, közvetve tehát a nemzeti kultúra jövőjének kérdése. Ezzel szemben a szigligeti alkotóház napi díja ma már olyan magas, hogy átlagosjövedelmű alkotó csak néhánynapos üdülés céljából veheti igénybe, hosszabb munkára nem. A napi kétezer (házastársak esetében négyezer forint) a környék szállodai áraihoz közelít. Az alkotóház tehát üdülővé minősül vissza,ez pedig a látogatottság csökkenéséhez vezet. Az alkotóházak elsorvasztása volna a cél? Kedves Elnök Úr! Ön is tudja, hogy mindez csupán a jéghegy csúcsa. Ha az Alapítvány, illetve az Egyesület nem jól bánik az alkotók vagyonával, akkor sok-sok ezer ember egészségbiztosítása és nyugdíja is veszélybe kerül, olyan köztiszteletnek örvendő alkotók kerülhetnek egzisztenciális válságba, akik megbecsülést szereztek nemzeti irodalmunknak, művészetünknek. Ne felejtsük el, hogy a ma művészei azoknak az alkotóknak az utódai, akik munkásságukkal a nemzeti kultúrát és ezzel az Alapítvány vagyonát is gyarapították.

Kedves Elnök Úr! Aggodalmainkat, kérdéseinket fogalmaztuk meg, nem a konfrontálódás, hanem a helyzet jobbítása szándékával. Az alkotók közül a költők jövedelme a legalacsonyabb: természetes tehát, hogy fokozott érdeklődéssel fordulunk az Egyesület és az Alapítvány tevékenysége felé. Örülnénk, ha az Elnök úr ellátogatna a tavasz folyamán hozzánk, az Írószövetségbe, beszélne terveiről, felmerülő problémáinkra pedig választ kereshetnénk, közösen.

A találkozás reményében kívánunk Önnek eredményes munkát.

Az Írószövetség Költői Szakosztálya vezetősége:

Bella István (elnök), **Czegő Zoltán, Czigány György, Deák László, Kiss Benedek, Petőcz András** (titkár), **Veress Miklós.**

Számunk szerzői:

Andics Attila (Budapest, 1980)
Appel Béla (Budapest, 1950)
Banos János (Ecseg, 1952)
Basics Beatrix (Budapest, 1956)
Erdélyi Erzsébet (Tarcal, 1950)
Galgóczy Zsuzsa (Budapest, 1960)
Gergely Ágnes (Endrőd, 1933)
Gutai Magda (Eger, 1942)
Hermann Róbert (Székesfehérvár, 1963)
Jankovics Marcell (Budapest, 1941)
Jeney Zoltán (Budapest, 1973)
Kapecz Zsuzsa (Budapest, 1956)
Kántor Gábor (Budapest, 1966)
Károlyi Amy (Budapest, 1909)
Labancz Gyula (Budapest, 1941—1996)
Majoros Sándor (Stara Moravica, 1956)
Novák Béla Dénes (Budapest, 1941)
Nagy Gábor (Körmend, 1972)
Nobel Iván (Budapest, 1930)
Pomogáts Béla (Budapest, 1934)
Romhányi Török Gábor (Szombathely, 1945)
Sallai Éva (Budapest, 1951)
Sarkady Mária (Budapest, 1933)
Sinkovits Péter (Zenta, 1946)
Szepesi Attila (Ungvár, 1942)
Szigeti Lajos (Budapest, 1940)
Vathy Zsuzsa (Pápa, 1940)

A Magyar Naplót a felsorolt üzletek árusítják:

Könyvpiac a Keletinél, 1077 Budapest, Baross tér 22. Corvina Kiadó Líceum Könyvesbolt, 4026 Debrecen, Kálvin tér 2/c. Írók Boltja, Budapest VI., Andrássy út 45. Széchenyi István Könyvesbolt, 3525 Miskolc, Széchenyi utca 54. Móra Ferenc Könyvesbolt, 6720 Szeged, Kárász utca 5. Szöveg Bt., 7625 Pécs, Kiss J. u. 8. Méliusz Könyvesház, 7621 Pécs, Király u. 21. Írók Könyvesboltja, 4024 Debrecen, Piac utca 28/b. Berzsenyi Könyvesbolt, 9700 Szombathely, Mártírok tere 1. Magvető Könyvesbolt, 3300 Eger, Bajcsy-Zsilinszky utca 2. Litea Könyvesbolt, 1014 Budapest, Hess András tér 4.
A Kossuth Könyvkiadó Könyvesboltjai: 4027 Debrecen, Darabos utca 4—6., 4400 Nyíregyháza, Rákóczi út 1/b., 5000 Szolnok, Ady Endre utca 27., 7100 Szekszárd, Garay tér 14., 7400 Kaposvár, Arany János utca 15.

KÁDÁR J. MIKLÓS

ELGEL ISTVÁN: HUMOR ÉS GESZTUS.
K.J.M. GRAFIKÁIRÓL

LYUKASÓRA 4. 1995 sept., 4

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ
UMELCI A UMELECKÍ REMESELNÍCI
18. STOROČIA
ARS 4/1970, 1-2. 92.

Kádár János Miklós

nivódijat kapott, a Kulturális Minisztérium megbizására készitett alkotásáért.

Magyar Hirlap 1977 272-8

Kádár János Miklós

„Au ostrovu"
(repro)

Rideg Gábor: Megvédjük a vörös virágot.
Művészet, 1977. november – 4. lap.

Kádár János Miklós, festőművész

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállításon szereplő műveiért a művészt nívódíjban részesitették.

Wagner István: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Hírek, 1977. nov. 19.

Kádár János Miklós, festő

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom tisztelete rendezett képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művész művei.
„Az ostram" c. (emlitve)

Malnár Zsolt: Magyar Művészek Tárlata a Műcsarnakban.
Pest Megyei Hírlap, 1974. nov. 13.

Kádár János Miklós

„Az ostrom", olaj, 80 X 123 cm., 1977.
(repr.)

Művészet, 1977. 11. 4. old.

Kádár János Miklós, [ ]

L.:Fóth ERnő

/h.m./Kilátás a Roszta ablakából 2.

Bp.1977 nov. 5.

Esti Hirlap

Kádár J. Miklós

A zalaegerszegi Kisfaludi-Stróbl teremben május 12.-től Palicz József festőművész kiállitása,
a Studió Galériában május 14-től Ferdinánd Judit grafikus kiállitása,
a Csók Galériában május 19.-től Kádár J. Miklós kiállitása,
a MUcsarnokban május 2o.-tól Szabados János festőművész kiállitása tekinthető meg.
Közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. május 14.
XXI. évf. 2o. sz. 8. lap.

Kádár János Miklós

Megbízást kapott Kádár János Miklós, hogy a zaúhai Ultörő város vészére faintarziat készítsen.

— : Közteri munkák.
Művészet, 1978. március – 48. lap.

Kádár János Miklós

A művészeti dijak közül az itt felsorolt művészek a Munkácsy Mihály-dij II. fokozatát kapták:
Bokor Kornélia iparművész
Fabók Gyula festőművész
Gyurcsek Ferenc szobrászmüvész
Kádár János Miklós festőművész és
Mózer Pál belsőépitész.
"Dijak, kitüntetések - 1976" c. közlemény.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. 8. lap.

1021

19[illegible] május 19. Kossuth 18.3o M.

Est[illegible] magazin.

- Egy ma nyilt kiállitás és egy szokatlan festmény. Minden további tudnivaló Szatmári Ilona riportjából.

- Először láttam festményen olyan martinász ábrázolást, ahol az izzó, szikrázó folyó anyag a forró acélgyártó csarnokok munkás-hőse sötét öltönyben nyakkendőben jelenik meg és nem földig érő azbesztkötényben, védőkesztyüben, kék szemüvegben kohász-sisakban. Kádár János Miklós Munkácsy-dijas festőművésznek ez az elkotása 3o olajfestmény-el együtt a Csók Galéria délután megnyitott új kiállitásán látható. Miért ilyen sz Ön martinásza?

- Azért, mert azok a konzervetiv rekvizitumok a sisak,

a kesztyü és a kötény,

- és a robosztus alak és a páthoszos arckifejezés,

- azok csak jelenségei valami olyan lényegnek amit sokkalta fontosabbnak tartok különösen ma már, amikor a különbségek nem abban nyilvánulnak meg hogy kinek mi van a kezében, hanem abban, hogy milyen az osztály helyzete, milyen történelmi háttere van egyes osztályoknak, vagy rétegeknek, ezt érzem lényegnek ezen a képen is, ahol a martinász mögött ~~és~~ a Téli Palota ostrom alátható.

- ~~Ugy látom, hogy~~ a csillogó kék vagy rőt szinü vizek, a tó, a tenger, a folyó mindenütt vissza-visszatérő motivum.

- Az érdekel a legjobban, hogy mennyiben terméke az ember a természetnek, másrészt pedig, hogy mennyiben terméke a természet ma már az embernek. Az ősember barlang-lakásaiból eljutott az ember oda, hogy hatalmában állna a természet olyan generális megváltoztatására, rossz értelemben, amely egy gombnyomással intézhető el. Ez ellen is tiltakozom, természetet az embernek, újra és újra fel kell fedeznie.

- Az Ön művészi, festői, grafikusi pályája, hiszen 1961-ben fejezte be tanulmányait a Főiskolán, ahol Papp Gyula Szőnyi István és Bernáth Aurél voltak a mesterei,-folyamatos sikernek tünik. Itthon is minden jelentős tárlaton szerepelnek képei és Ulanbatortól Argentináig, Damaszkusztól Franciaországig sok kiállitása volt már.

- Nem biztos, hogy sikernek, de minden esetre folyamatosnak, mint most legutóbb, megbizást kaptam a Zánkai Uttörő Város előcsarnokába készitendő fa-intarziára. A tervet megmutattam 10- 12- 14 éveseknek, voltaképpen egy erősen átirt táj-részlet, amelynek a ritmusa és szikársága bizonyos játékossággal párosul, nem olyan édeskés gügyögés, amit ha az ember gyerekekre gondol úgy hiszi, hogy valami ilyesmit kellene. A gyerekek nagyon komoly szóra várnak és vágynak és azt hiszem, hogy ezt sikerül majd megvalósitanom.

..-.-.-.-.-.-..

Kádár János Miklós

Kádár János Miklós: Főnix

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. cimlap.

hogy a művész mivel „lopta be magát a szerkesztőség szívébe", azt elolvashatja ugyane szám 12. oldalán, Szabó Júlia tollából. 3. Ugyanitt megtalálhatja a kért felvilágosítást is.

Végül fogadjon el tőlünk is egy megjegyzést: a felháborodás rossz tanácsadó. Ha mégis megkísérli megírni azt a szellemes, csipkelődő glosszát, ha tehát foglalkozik a dologgal, s utána néz indulatai okának — talán felháborodása is lecsillapodik.

TÓTH KÁLMÁN, BUDAPEST. Két cikket küldött építészeti vitáinkhoz. Ezek a viták már hónapokkal ezelőtt lezárultak, újból elkezdeni őket pedig egyelőre nincs szándékunkban.

KÁLMÁN ENDRÉNÉ, BUDAPEST. Olvasónk dühösen kifogásolja az egyik magyar író kitüntetését Kossuth-díjjal, s helyette őt másikat nevez meg, akik szerinte inkább kiérdemelték a magas kitüntetést, hozzátéve: „és még sorolhatnám". Az ilyenfajta szembeállítás aligha jogosult. Az esztétikai ítéleteket (a kritikát, a díjak odaítélését) az idő igazolhatja csak. Olvasónk személyes ítéletét éppígy.

DÖMÖTÖR KLÁRA, BUDAPEST. Február 14-i számunk egy kipreparált példányát küldte vissza postán. Néhány cikket kipipált, nyíllal jelölt meg, részleteket egyszer, illetve kétszer aláhúzott, más részleteket bekeretezett, ismét másokat kihúzott, itt-ott egész cikket is. Hasonlóképp járt el a versekkel is. Köszönjük, hogy ennyi munkát fektetett lapunk olvasásába. Legközelebb azonban — kérjük — küldjön jelmagyarázatot is.

NÁNDOR FRIGYES, GYŐR. Jó néhány — főként a múlt év végén megjelent — válogatott, illetve gyűjteményes prózakötet kritikáját kéri számon könyvismertető rovatunkon. Úgy véljük: túlzott az igénye. Nem rendezkedhetünk be azoknak az írásoknak rendszeres bírálatára, melyekről első megjelenésükkor már közöltünk értékelést. A nagyobb, átfogóbb gyűjtemények értékelését mi a folyóiratok és a Kritika feladatának érezzük. Hetilapként mi csak akkor adunk közre — esetenként — róluk bírálatot, ha szépíró kolléga írja, személyes hangvételben, vagy ha kritikusaink — pozitív vagy negatív értelemben — messzemenően fölül akarják bírálni korábbi kritikáink végkövetkeztetéseit. Az udvarias tiszteletkörözésre, a duplázásra azonban — már csak azért is, hogy több helyünk maradjon az új, eredeti művek elemzésére — a jövőben sem vállalkozhatunk.

BALOGH FERENC TANÁR, BUDAPEST. A zboróI hársak című versre vadászik (melyet még a harmincas években tanult), hogy diákjaival együtt méltóképpen ünnepelhesse II. Rákóczi Ferenc születésének 300. évfordulóját. Azt kérdezi, hogy „életképes"-e a vers, s ha netán romantikusnak tartjuk, tudunk-e ajánlani helyette 12—14 éves gyerekek szájába adható költeményt vagy prózát? Kedves tanár úr, negyven esztendeje kívánatos állomány eléréséhez, a jelenlegi gyarapítási ütem mellett — 21 év szükséges.

Hozzátehetném még azt, hogy ez a felmérés nem vizsgálta a tanyasi és az osztatlan, illetve részben osztott községi iskolákat, melyek közül sok egyáltalán nem rendelkezik könyvtárral. Ugyanakkor a mezőgazdasági munkások 56 százalékánál, a téeszparasztság 50,8 százalékánál nincs otthon könyv. (Az adat Mándi Péter *Könyv és közönsége* című művéből való. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Bp., 1968.).

A két adat egybevetéséből ijesztő, de sajnos megalapozott következtetés levonását kockáztatom meg: vannak olyan tanyasi gyerekek, akik sem otthon, sem az iskolában nem jutnak a tankönyvön kívül semmi irodalomhoz.

Igaz, ezek az adatok több évesek — újabbak nincsenek —, de bizonyos fejlődést figyelembe véve sem lehet sokkal rózsásabb a mai helyzet.

„Segíts magadon, Isten is megsegít" — mondja a közmondás, és ezt gondolhatták a Hazafias Népfront csornai járási bizottságán, mikor meghirdették a könyvgyűjtő mozgalmat az általános iskolák számára.

Tény, ettől a „könyvalamizsnától" nem fognak „jóllakni" a könyvtárak, de talán az „éhhaláltól" meg lehet menteni vele néhányat. Ezért nem értek egyet Vargha Balázs sok fájó sebre tapintó — *Könyvalamizsna* című — cikkével. Elvi és gyakorlati ellenérvei vannak a könyvajándékozással szemben.

Ami az elvieket illeti, valóban nem lehet társadalmi összefogással megnyugtatóan rendezni az iskolai könyvtárak helyzetét. De segíteni lehet, alapot teremteni lehet —, ott, ahol még az sincs —, sőt, kell is! Egy jól szervezett társadalmi összefogás óriási erőket mozgathat meg. Gondoljunk a tanyasi iskolákat televízióval ellátó kezdeményezésre! Véleményem szerint a

---

(Folytatás az 1. oldalról)

érkezett. De *ha* komoly, támadó

állapotú is
lösleges mu
nak a szak
folytatja a
könyvtárosnem lehet
len, a tanul
feldolgozása
ról, hogy
beszerzett
részét szint
dolgozni, u
idézett feln
lákban) a
kát végzik
resztül, aho
lóguscédulá
kapnak.

Egyeneser
teni a kétfé
talán a kat
városi iskol
mos esetber
tait társada
pedagógus
idő hiányáb
az állomány

Ha egysze
nek lelkesec
mét, céljá
szabadna m
kább van s
dításra, ha
mutatásra.
gvást, se
sokkal nagy
visszautasíta
nem a gyer
sok példány
Csupán jósz
dése, ajánd
nak tekir
könyveket.
melvik néző
runk jobba

Nagy P
úgy érzi,
Noha ugya

Kádár J. Miklós
grafikus

M.D.K.

Budapesti Nemzetközi Vásár.

Élet és Irodalom, 1963. május 25 – 11 lap

Kádár János Miklós

M.D.K

grafikus

„Brecht illusztrációk"

" (repro)

Művészet, 1965. december - 37 lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1975 OKT 25

Kádár János Miklós

1021

K

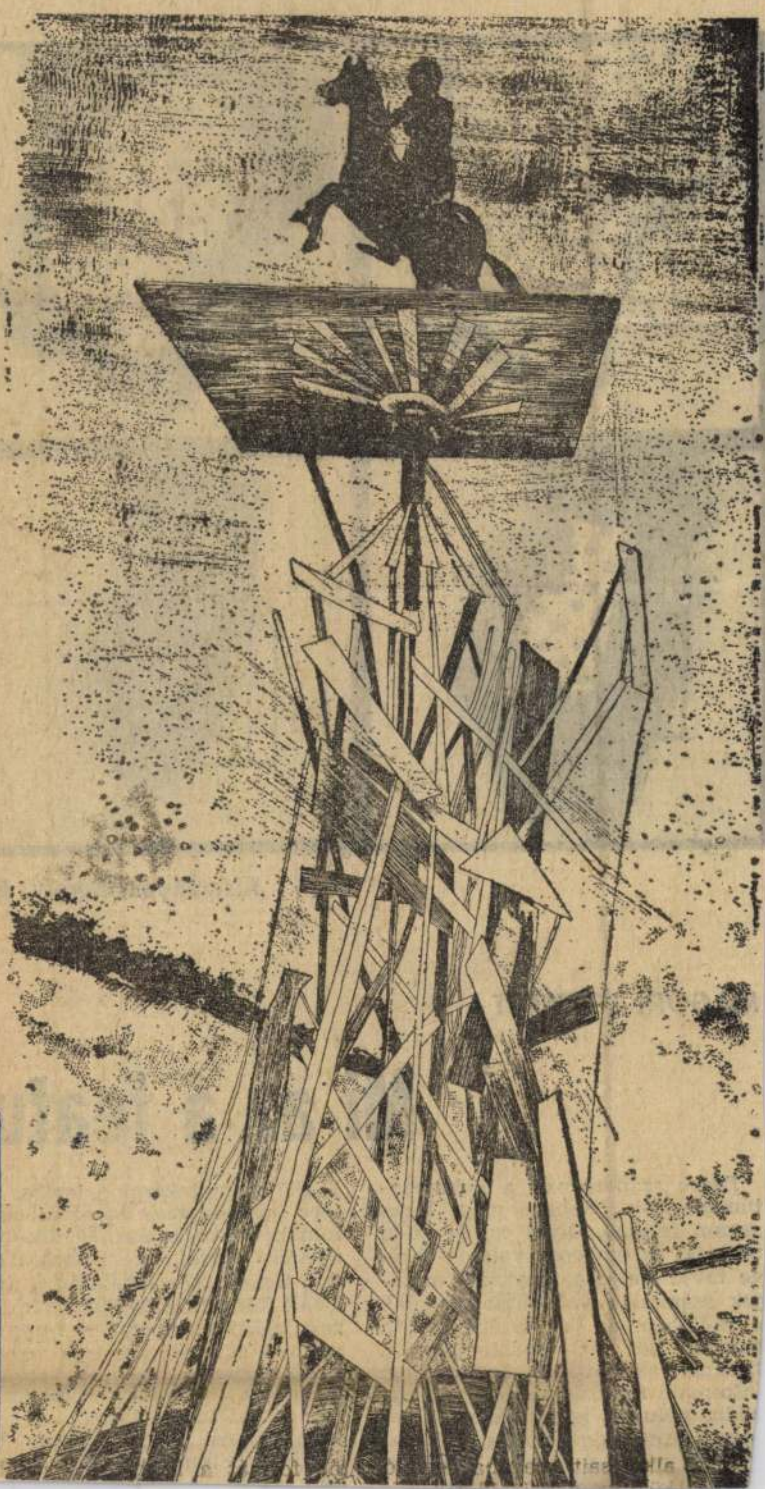

Kádár János Miklós: A torony

M

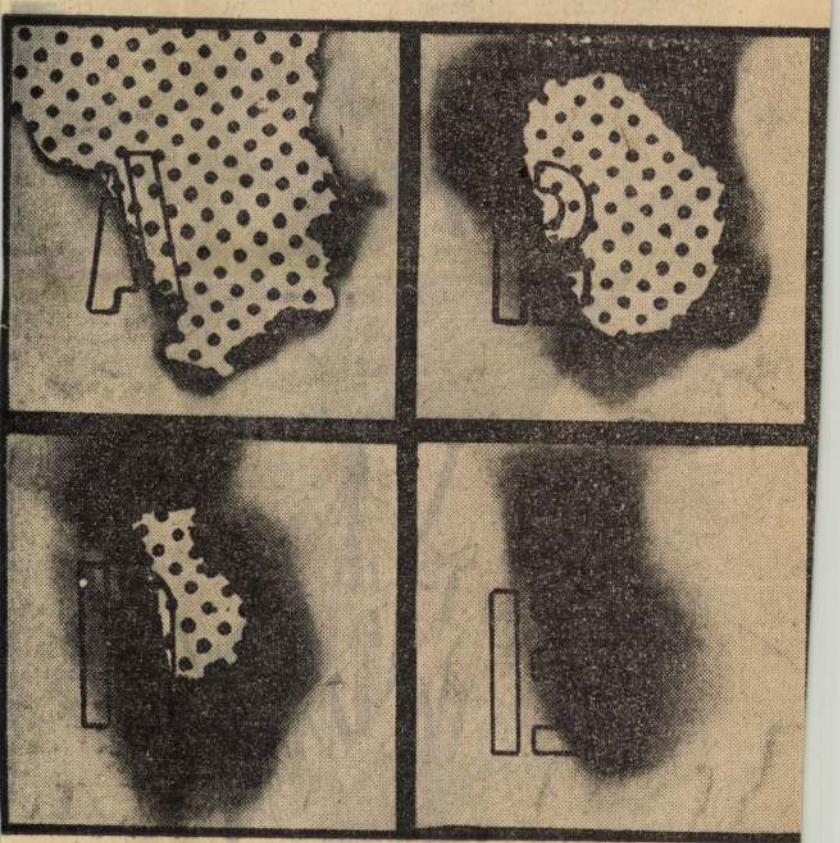

Kismányoki Károly: Bet

MÁGORI ERZSÉBET:

Mi az a featu

Egyre szaporodnak a dokumentumműsorok. Ebben még nincs semmi feltűnő. Divat ez, de talán több is: az emberek valóság-éhsége hívja életre a tényközlő műfajok számtalan változatát nemcsak a rádióban, de a színházban, a filmben, sőt az irodalomban is. Ezeknek az elevenen, érzékletesen informáló műsorfajtáknak van egy eddig nálunk nyilvánosan nemigen használt, de a rádiós és újságírói gyakorlatban nemzetközileg is elfogadott elnevezése: *faktúra*

játék? Elmúlt korok jelentős, sol szor különös vagy zseniális emb reinek feltámasztása, életük reg nyének, művüknek *eljátszása* ad tok, tények felhasználásával, dial gizált formában. *Zoltán Péter* sor zata, a *Híres emberek — Nagy es mények* azzal kapcsolja a mához múlt közismert — de valójába többnyire nagyon felületes és pontatlanul ismert — es ményeit és személyiségeit, ho a játék elhangzása után a sze

Kádár F. Miklós

Festményeiből kiállítás nyílt a dorogi József Attila Művelődési Otthonban.

Magyar Hírlap 1970. 11. 17. 8. l.

Kádár János Miklós

A festmény műfajában az egyik III. díjat kapta.

Vadas József: A Lenin-portrépályázatról; Magyar Hírlap 1970. jan. 17. 9. l.

Kádár János Miklós

A Szegedi Nyári Tár aton Asszonyi Tamás,
V. Bazsonyi Arany,Kádár János Miklós,Kiss István,
Zoltánfia István kapták a városi tanács dijait.

Magyar Hirlap 2.évf. 213.sz-

Kádár János Miklós

Kálvária

Népművelés 1969/10 41old.

Rádai János Miklós

grafikában és festészetben egyaránt elmélyülten lirai fogantatású alkotásai a x. szegedi tárlaton díjat kaptak.

B. Varga József: A x. szegedi nyári tárlat tanulságai.

Népművelés 1969/10 42 old.

Kádár János Miklós

Decembertől januárig a damascusi Nemzeti Muzeumban magyar csoportkiállitáson vett részt grafikával.

Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 61. l.

Kádár János Miklós

Műve szerepel a Fiatal Művészek Stúdiója Dósa emlékpályázatának kiállításán

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Kádár János Miklós

„Faliórás önarcképe" szerepel a „Studió 71" kiállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old.

Kádár János Miklós grafikus

Műve szerepel a Studió 71 Ziállításon az Ernst Múzeumban

Népszava 1971 december 12
9. old.

Kádár János Miklós.

A Francia-Magyar Baráti Társaság szervezésében több francia városban magyar grafikai bemutató lesz, melyen 20-20 lapból álló kollekcióval vesz részt Pető János és Kocsis Imre művészekkel közösen, jún.-júl. hó folyamán.

Esti Hírlap, 1972. jún. 15.

Kádár János Mellé

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

305. old.

Kádár János Miklós, festő

h: Engel Teran István

2

-: □ Engel Teran István

Esti Hírlap, Bp. 1979. febr. 7.

Kádár János Miklós

festőművész

Munkácsy Mihály II. fokozatát kapta

Magyar Hirlap 1976/8o/4

Kádár János Miklós

Kádár János Miklós: Reneszánsz

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 2o. XIX. évf.

ebb mindennél amit egyébként gényei: ekkor lesz — kutatói sze-

Kádár J. Kiállítás

Jónás temp. 85x60

6. Balatoni Nyári Tárlat

Kádár János Miklós

Kádár János Miklós festőművész

a művészt a Munkácsy Mihály-díj
II. fokozatával tüntették ki.

Átadták az idei művészeti díjakat.
Népszabadság, 1996. ápr. 3.

rökben nem teljesen szalonképes író képességeiről, nem habozott kimondani: „Azt hiszem, azért idegenkednek Maughamtól, mert túlságosan érdekfeszítő, mert túlságosan jó olvasmány. Ez az idegenkedés száz eset közül kilencvenben indokolt, de Maughammal szemben alaptalan. Ez a kiváló író, a maga könnyed, lebilincselő módján néhány igazi remekművet is alkotott. És higgyük el, egy remekmű értékéből mit sem von le, hogy valaton is élvezhető."

●

Nem érdemes fennakadni azon, hogy azért Maugham felett is eljárt az idő. Örüljünk annak, hogy az eljtkultúra és konzumkultúra divergenciájának fénykorában akadt egy a kritika által is elfo-

gadott, esztétikai értékmérőkkel is szembesíthető kortárs írónk, akit nemcsak a — sajnálatosan megritkult — étkezőkocsikban, de a fapados üléseken, a csepeli gyorsvasúton is olvasnak. Üzletembereken kívül, beruházási előadók, laboránsok, sőt — horribile dictu — szakközépiskolás kamaszok is.

Újraolvasva Moldovának a Ma-

[illegible] új témája, egy új társadalmi-gazdasági rendszer vajúdása, születése folyamatosan és kézzelfogható közelségben leledzik, mióta csak tollat fogott.

Moldova (látszólag) a lektűrgyárosokkal és giccs-szerzőkkel egy gyékényen árul, amikor csupa ismerős helyzetet, gondot jelenít meg, s tudott tények kommentátoraként a ráismerés örömét kínálja az olvasónak. Csakhogy Moldova az ismerős figurák igazolványképe helyett az illetők társadalmi családfáját, erkölcsi röntgenfelvételét és felismerhetően eredeti hangszalagját hozza nyilvánosságra. Egy kritikában azt olvastam, hogy két Moldova van: az egyik megfigyel és megírja az életet tényszerűen, a másik mindenkinek a fonákját jegyzi fel és modellé gyúrva, görbe tükörben tárja az olvasó elé. Ím azt hiszem, hogy a két Moldova már régóta egy, csak mi nem vettük észre: amióta riportjainak tényanyaga is modellszerűen jelenik meg, szatírái-[illegible]

De a legbizarrabb ötletekből felépített, fantasztikus motívumokból szerkesztett Moldova-modellekben is hiteles és logikus a mechanizmus, és érvényesülnek a valóság egységes mozgástörvényei. A szürreális szatírákra is jellemző például Moldova nyelvi realizmusa, hőseinek társadalmi rétegheztartozó mentalitásához kötött, felismerhetően hiteles nyelve. Az író elrugaszkodott ötletei mögött érződik a szociográfus tapasztalat, mint ahogy a riportokat is meghatározza, megemeli az írói eszközökkel végzett jellemzés, a (helyenként) művészi kompozíció, a hétköznapi témákból felragyogtatott poézis.

●

A gyűjteményesnek tekinthető

r, a kü-
nás-más
ek lehe-
i cikkek
ni okok-
ig kívá-
való! —
ntartani,
ebb vá-

, hogy
it, még-
hogy a
kivitel
a meg-
S szá-
es nép-
fő pél-
elő sze-
k — fő-
l kínál-
Zsiguli-
legjobb
élyautó-
iségben;
k tefe-

könnyű
n az a
ínvona-
korábbi-
—, ak-
s a be-
k, hogy
s kívá-
n túlzó,
gi sza-
kinthető
védeke-
az ex-
ük, ak-
velésre
n meg-
az im-

a nem-
olyan
nyöket
ermelés
ai, vál-
artósan
ssenek,
egsiny-

~~sarokban terdepelve könnyetek csorog~~
~~de mért csorog? elfeledtétek, drága angyalok~~

Kádár János Miklós

Kádár János Miklós: Kézenfogva

1976. nov. 2o. XX. évf.
47. sz. 3. lap.
3
ÉLET ÉS IRODALOM Bp.

A tuloldalon lásd: Tardi Sándor: "Kis virág" c. rajzát.

a főműre, a cinquecento beteljesü-

Tardi Sándor

Tardi Sándor: Kis virág

Évtizedek lépcsőin megyünk. Ha létezne idő-perspektíva, kivehetnénk, ahogy kisebbednek a lépcsők, és az évtized-távolság egyre jelentéktelenebb a lépők között. Tízéves vagy húszéves fiú harminchatban, húszéves, vagy harminc éves fiatalember negyvenhatban — bizony más és más látószögből nézte, nézhette a világot.

Az ötven és hatvan év közti távolság majdnem testközelség. Itt már szinte azonos távlati fátyol homály tünteti el a lényegtelenült részleteket. Mozgólépcsővé válik az idő kőlépcsője. Valamikor erőlködve haladtunk rajta, most elragad. A szenvedő és szenvedtető valóság immár hegylánccolat. Kiterjedt az egykori sárdomb, agyagos emelkedő, csalittal benőtt hegyláb, szittyós rétet búzavetésre váltó mező.

Itt már nem a tapasztalati különbség, inkább csak a kedv, gusztus, érdeklődés, az odaadás, vagy nem odaadás, az ingerelhetőség vagy ingerelhetetlenség dönt afelől, hogy ki mihez fogjon a maradt idejében, s hogy vakmerősége láncát leoldja-e, mint estére, éjszakára szokták az ebekét. A beérett és letisztult költő a nem várt jelek áradásával tudja meglepni olvasóját. — Most jó igazán! — szokták mondani a gyümölcsre is, ha annak a vélt érés után a tényleges megérésre is volt ideje.

Csorba Győző a szülőföldjén, szülővárosában lett költővé. Más szóval: a lelőhelyen működteti a műhelyt. Pécs maga — költőjének is — bensőséges és emberi hely, a lelőhelyen működő műhely mégis valami kietlenséget idéz. Csorba Győző védtelen a látomásaival a látvány színe előtt. Sajátos verstípusának a kialakításakor a helybenélés sok mellékes körülményével is meg kellett küzdenie.

Haszn
Beleszól
vagy be
ba a ze
fővárosb
kek met
ből — a
hullámz
meg...?
A rán
kellett
alakítan
vekkel
egyeztek
a szívós
gunkat i
zítsuk.
ga reme
annak a
eredmén
lónál a
A szarv
zását ho
Sokan
animális
szomjús
jaiban n
ba Győz
európai
humani
ta meg.
tett, vag
vedéssel
történeli
dott erk
ségével
lyet mi
hittel és
át.
Csorb
műfajáb
volt *lát*
nem ad
mikor
zott. A
lyett ne
kellett
A földe
jolnia.
házát
várja a
sen, s
láthassa
a fejle

ÉLET ÉS IRODALOM
Bp.1976. 4 nov. 20.
XX. évf. 47. sz. 4. lap.

Kádár János Miklós, festő

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepel a művész alkotása.

Pr. Z.: A XVII. Szegedi Nyári Tárlat erényei és gondjai.
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. aug. 1.

Kádár Gy. Miklós

Kádár Gy. Miklós festőművész kiállítása a Csók Istvan Galériában május 19-én nyílt meg.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet,1977.május - 48.oldal.

Kádár János Miklós

1976 -ban elvállalta, hogy kiállít a Salka Máté Katonai Főiskola Salka Ifjúsági Klubjában.

1976/1/21 Népszavalás

Dögös: Egy klub a vizuális kulturáért

Kádár János Miklós, Munkácsy-díjas festőművész

1979. aug. 16.-án megnyitja Gyenő András festőművész kiállítását a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében.

Megnyitót,

1979. aug. 16.

Kádár János Miklós 1021 festő, grafikus

A HÓNAP PORTRÉJA

Kádár János Miklós:

„Csak annak van értelme, amit felfog az emberi vevőkészülék"

„Műfajok között rangsort nem ismerek; festek és grafikázom, grafikázom és festek" — vallotta közelmúltban megrendezett kiállításának katalógusában. A Dorottya utcai galériában aztán helyet kapott a grafika és a festmény is. *Kádár János Miklós* nem sietett: a főiskola elvégzése után tizenkét esztendővel szánta el magát az első önálló bemutatkozásra.

Aki szenzációt várt, hoppon maradt. *Kádár János Miklós* egyszerre kitárulkozó művészete nem jelentett „ínyencfalatokat" a különlegességek kedvelőinek. A harmincöt éves fiatalember nem csinált semmi különöset, csupán a kollektív tárlatokról jól ismert arcát mutatta meg, immár összefogottan. A művek egymásmellettiségéből kiderült: a tucatnyi év elmélyítette és megérlelte művészetét. A bemutatott grafikák és festmények alkotója nem a stúdiumokon begyakorolt fogások, mozdulatok, vonalívek ismétlésére, felidézésére vállalkozott. A gondolati egység jelentette elképzeléseinek világát. Csak akkor ült le a patyolatfehér papiroshoz, akkor vett kézbe lemezmetsző tűt, színeket idéző ecsetet, amikor önmagában már tisztázta a közlés komolyságát, a megoldás minőségét.

Kádár János Miklós képeinek kiindulópontja a valóság. „Gyógyíthatatlan" realistának tartja magát. Hisz saját pályatársaiban, hisz a ma megújuló törekvéseiben, amely a realizmust nem a valóság lemásolásában, hanem a gondolati újjászületésben látja. Megnyilvánulásai az emberi gondolkodás és tevékenység, az emberi környezet mindennapjaiból vezethetők le. Számára a kép középpontjába helyezett két fa nemcsak a csendéletet jelenti, hanem mindazokat a társadalmi érzéseket, érzeteket, amelyek körülötte léteznek, s így benne élnek a tájkép indulatában, mozgásában, színeiben.

Kádár János Miklós megveti a szőrmentében fogalmazókat, a látványosságra törekvő látszatmegoldásokat. Megtanulta: az érdekből cselekvők ártalmasak. Küzdeni ellenük úgy lehet, ha nem vonja ki magát a forgalomból. Ebben erősíti történelemszemlélete és hallatlan optimizmusa. Szüntelen keresi, kutatja, mi az, amivel őszintén és minden elhamarkodottság nélkül, befolyásolhatja a szemlélődőt. Az egyik rézkarcán akváriumi hallá szelídült „cetbe" ülteti Jónást. A Harc két lapja az olajválsággal foglalkozik: a csőkígyó mellett kémlelő arab harcost a középkori páncélos lovagjainak küzdelmével állítja szembe. Karcai és rajzai nem a vezércikkek sokszólamúságát jelzik. *Kádár* sajátos módon szövi tovább a különböző jelenségek mozgatórugóit. Törekvése, hogy egyéni hanggal telített, általános érvényű alkotások kerüljenek ki kezéből. *„Csak annak van értelme, amit felfog az emberi vevőkészülék"* — mondja.

Kádár János Miklós kiegyensúlyozottnak tartja közérzetét. Hangsúlyozza optimizmusát. Ebben nincs semmi különös, hiszen ezt vallja mindenki, aki a közéletben valamilyen szerepet játszik. *„Az veszi észre a világ szépségét, akinek jó a közérzete"* — állítja és közli: *— „én örülök, hogy észreveszem".*

Megkapó családjához való ragaszkodása. Innen kapja lendületét, színeinek biztonságát, képeinek melegségét. Gyakori témája a partot ért hajóból gyermekével együtt kiszálló házaspár bizakodó elindulása, reménykedő elszántsága. Szereti és néha egyenesen kívánja kétéves fiának „zavarórepüléseit". Még akkor is, ha dolgozik. Szobája — egyben műterme — ajtó nélküli nyitott világ, melyet betölt az újonnan érkezett családtag gőgicsélése, egyenletes szuszogása

Magyarázza: *„Érik az embert borzalmas hatások. Nem szabad hagyni, hogy ezek erőt vegyenek rajtunk."* Rajongva tisztelt apja halála után szinte megbénult, alig bírta felemelni kezét. Amikor először nézett farkasszemet a vakítóan fehér papírossal, egy kettéhasadt tölgyfát rajzolt, megszámlálhatatlan évgyűrűvel. Az újrakezdés állandóan kísértő témája azonban, soha nem hagyta el. A megpróbáltatás után festett olajképen már felsejlik a bizakodás: az elköszönőket követik az újonnan érkezők.

Kádár nem ismeri a „vizet prédikál, bort iszik"-magatartást. Véleményét sem otthon, a négy fal között mondja el. Legutóbb Berlinben, a VIT-en érvelt a képzőművészet társadalmi hatása mellett. Művésztársai gyakran keresték társaságát, alakja népszerű volt a kiállítótermeken kívül is. *„A nem tetsző dolgokra nemet kell mondani* — ismételgeti —, *csak így lehet még őszintébben alkotni."*

Állandó munkamódszere tulajdonképpen nincs. Hetekig képes napi 10—12 órát dolgozni. *Kiss Ferenc* orvosi anatómiájától *Magyar* professzor belgyógyászatáig, *Gilbert* nürnbergi könyvétől *Csingiz Ajtmatovig* minden érdekli. Olyan olvasó, akiről *Szerb Antal* azt írta: *elolvas mindent, ami a keze ügyébe kerül. Karinthyhoz azonban mindig visszatér.*

Az idén búcsúzik a Fiatal Képzőművészek Stúdiójától, ifjúsága küzdelmeinek színhelyétől. A stúdión keresztül vált politikus, érett művésszé, s egyik vezetőjeként harcolt az uniformizálódás veszélye ellen. A többség büszkén és bátran vállalta egyéniségét, s így csatát nyert ő is.

Reméljük, a közelmúltban megtartott önálló tárlatot nem követi majd újabb tizenkét esztendős várakozás.

Molnár Zsolt

CSALÁD

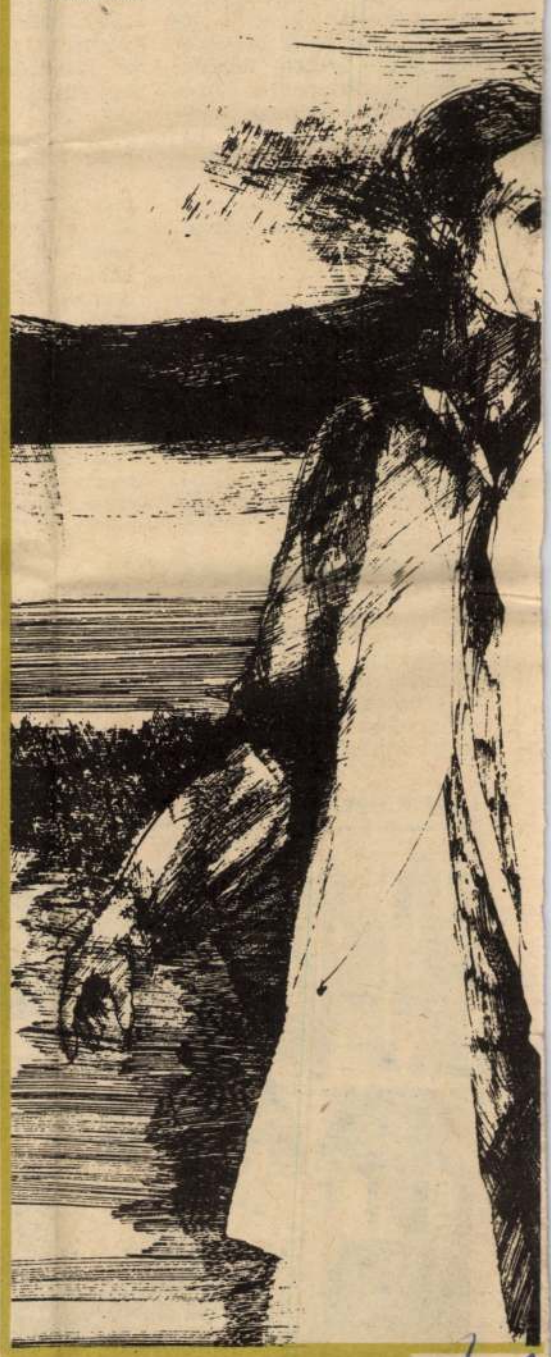

LEGÁCIÓ VAGY UTÓGONDOZÁS?

Csak nem tudtunk zöldágra vergődni. Hajdani tapasztalataim alapján bizonygattam, hogy a falu várja az egyetemisták segítségét, vitapartnereim viszont éppen az akció értelmét vonták kétségbe. Valóban nyomós érvekkel hozakodtak elő, már-már igazat is adtam nekik, de eszembe jutottak a csillogó szemek... Csillogó szemek — félő, hogy közhellyé silányult ez a szókapcsolat. Mindenesetre az elfogódott egyetemistát — pár év előtti önmagamat — látom magam előtt, aki a nyugdíjas vasutasok, a borsodi bányászok és a szabolcsi almaszedők szeméből olvasta ki, hogy igénylik a jelenlétét, a szavait, s uram bocsá', talán még a gondolatait is... Emlékezve és perlekedve, kétkedve és friss tetteket sorjázva vitatkoztunk. Az egyetemek és főiskolák KISZ-titkárainak kecskeméti találkozóját alighanem éppen az varázsolta izgalmassá, hogy az őszinte vita nyomán sikerült végre a helyére tenni a Tegyünk többet a közművelődésért! akciót: az ország 55 felsőoktatási intézménye kihasználatlan szellemi energiák gyújtópontja is, olyan hőforrás, amelynek a kisugárzása tartós nyomokat hagyhat a tágabb környezet arculatán.

vállalkozó szellemű diák tömörül a komplex brigádokba, s immár hat körzetbe járnak vissza — rendszeresen, egyre jobb ismerősként... Folytassam?

A kezdeményezők egyike, *Mészáros Rezső*, elmondta, azért javasolták, hogy akciójuk országossá táguljon, mert a tapasztalatok arról is árulkodnak: *a rendszeresített és intézményesített kirajzások a szomszédvárakat is egymáshoz vonzották.* A kezdeményezés hatására nemcsak a tanyaközpontokban csillantak fel azok a bizonyos szemek, hanem a komplex brigádok közösséggé forrott tagjai is hozzájárultak, hogy a jószerint egymástól függetlenül létező szegedi felsőoktatási intézmények végre egymásra találjanak. Debrecenben hét, Pécsett hat felsőoktatási intézmény van, a fővárosról nem is szólva — aligha kell részletezni a kezdeményezés jelentőségét.

Legáció '74

A Csongrád megyei fiatalok olyannyira végiggondolták elképzeléseiket, hogy még a haladó hagyományokat is volt erejük átörökíteni a mai gyakorlatba. Tudatosan nyúltak a múltba, s aligha véletlen, hogy eszményül éppen a szegedi baloldali értelmiségiek — a fiatal *Ortutay Gyula, Erdei Ferenc, Radnóti Miklós, Buday György* — harmincas évekbeli falukutató mozgalmát választották. Nyilván választásukkal is magyarázható, hogy a hetvenes évek elején is szinte kizárólag a tanya népe felé fordultak. Ezt sejteti az is, hogy tavasszal, amikor kezdeményezésükre a KISZ KB mellett működő egyetemi és főiskolai tanács meghirdette az akciót, még ilyen elnevezéssel körtültéték országgá a felhívást: *Egyetemisták a falu közművelődéséért.*

De csupán a mezőgazdasági területek lakói szorulnak rá a szellemi istápolásra? Ezt már csak azért is illő megkérdezni, mert más vonatkozásban ugyan, ám éppen egy jelenkori falukutató, *Hatvani Dániel* fogalmazta meg lapunk hasábjain: „Mára elérkezett az ideje, hogy a valóságkutatás túllépjen a paraszti portákon, s vegye magának a fáradtságot, hogy más társadalmi rétegeket is fölfedezzen." *(A fiatal Magyarország felfedezése, Magyar Ifjúság, 1974/4.)*

Érdemes szavain eltöprengeni, még akkor is, ha az előjelek arra utalnak, a népművelő diákok valóban okkal összpontosítottak és összpontosítanak a mezőgazdasági településekre. S nemcsak azért, mert ott szorít a legjobban a művelődés cipője, hanem a hagyományok miatt is.

Igen, a mozgalom továbblépésének feltétele, hogy résztvevői fokozottabban számoljanak a hagyományokkal. Gondoljunk csak arra, hogy a sárospataki, a debreceni, a nagykőrösi, a pápai és a csurgói református kollégium diákjai évszázadokon át *legációba* jártak, a gyülekezet elé álltak, igét hirdettek jól-rosszul, de *tanítottak és tanultak.* Nos, igét napjainkban is kell hirdetni, ha nem is a szó vallásos értelmében, igét manapság is kell ragozni, ha nem is csak a szó nyelvtani értelmében, s a jövendő munkahellyel ma is érdemes megismerkedni, ha nem is csupán ezért keresik fel a falut az egyetemisták. Márpedig a *nép*művelés, *köz*művelődés lehetetlen a tájegységi sajátosságok, az emberek és szokásaik ismerete nélkül. A felsőoktatási intézmények KISZ-vezetőinek legutóbbi tanácskozásán szerzett tapasztalatok azt sugallják, hogy éppen a hagyomány kérdése az, amit egyetemistáink alig-alig gondoltak végig, a hagyományokra való támaszkodás és a hagyományoktól való elrugaszkodás *dialektikája* az, amit a valóságérzékeny diákok még csak kevéssé építettek be a tudatukba.

Pedig az út világos: először az örökségen érdemes töprengeni, aztán pedig azon, hogy mi az, ami itt és most hasznosítható az elődök tapasztalataiból. Mert hiába nyúlnak vissza, mondjuk, a kaposvári tanítóképzősök a csurgói hagyományokhoz, ha a somogyi körülmények azóta jócskán megváltoztak. Elképzelhető ugyanis, hogy a diákrajzásra nem feltétlenül a falun van szükség, hanem inkább egy kisvárosban vagy a megyeszékhely peremterületeiben. Most kell igazán morfondírozni rajta: vajon a kiterebélyesedett *Egyetemisták a falu közművelődéséért* mozgalom megfelel-e az országos igényeknek?

A pécsi diákok mindenesetre már a kecskeméti tanácskozáson csattanós választ adtak. Noha óvatosságból külön-külön bírtam szóra a dunántúli kultúrközpont egyetemista hangadóit, egymástól függetlenül is ugyanazt állították: az átlagosnál iparosodottabb megyéjükben merőben mások a tennivalók. A társadalmi kihívásra arrafelé csak ezt válaszolhatták: *Arccal a város felé!* E korántsem megmagyarázhatatlan pálfordulásnak természetesen vannak és lesznek nehézségei — mindenekelőtt az, hogy miként egyeztetik törekvéseiket a városlakókra ugyancsak hatni kívánó TIT-tel, Hazafias Népfronttal és a szakszervezetekkel —, egy azonban már most bizonyos: *jól mérték fel a lehetőségeiket.* A pécsi diákok és az övékéhez hasonló gondokkal küszködők nyilvános meditációi késztették a központi szervezőket arra, hogy az akció nevét megváltoztassák. Az új elnevezés — *Tegyünk többet a közművelődésért!* —, szürkébb, talán semlegesebb is, de annál rugalmasabb keretű. Már csak a tartalom hiányzik belőle.

Utógondozás

Hiányzik a tartalom? Aligha — mondanám, lelkiismeretesen felsorolva a kezdeményezést követő tetteket. Csakhogy eredmények ide, kristályosodó koncepció oda, egyelőre inkább az izmosodó mozgalom szórványos jelenségeiről számolhatok be. Márpedig ha így van, akkor legalább a termékeny képzelődés időszakában érdemes visszacsempészni egy-egy aggályt szekcióbeli vitapartnereim érvei közül. Azt például, hogy *a kirajzó diákok mit vigyenek magukkal?* Paraszteposzt? Földgömböt? Aztán az újabb, s alighanem mindent eldöntő kérdés: *vajon nem ringatjuk-e magunkat illúziókba, amikor kimondatlanul bár, de átvállaljuk az intézményesített közművelődés terheit?*

Nos, példánknál maradva, szerencsésebb, ha a földgömböt a helybéli pedagógus mutatja meg a kívánciskodóknak. A diákok ugyanis bármilyen sűrűn és rendszeresen legációznának, még mozgalmuk csúcspontján is csak *kijárnának* a tanyára, a faluba, a külvárosba. A helybéli pedagógusok — tágabb értelemben: értelmiségiek — viszont reggeltől estig ott élnek, összehasonlíthatatlanul alkalmasabbak az ismeretközlésre és a nevelésre.

Alkalmasabbak? Szomorúan panaszolja egy szociológiai elemzés, hogy a közvélemény értelmiségi hangadói sokhelyütt mintha el-elfásulnának, mintha befelé fordulnának. Hibára talán nem bukkanánk tevékenységükben, csak éppen a *szívük* hiányzik a munkából. Vajon a leendő értelmiségiek nem tudnának a szívükhöz férkőzni, vajon nem segíthetnének nekik abban, hogy ismét jó közérzettel dolgozzanak?

Az egri főiskolások rendszeresen visszahívják a korábban végzetteket, s nemcsak a szakmai továbbképzéshez segítik őket, hanem gondoskodásukkal a feleslegesség tévhitét oszlatják bennük, erősítik vendégeikben az anyaiskolához fűző érzelmi szálakat. Nos, az efféle utógondozást csak üdvözölni lehet, de gyanítom, legalább ilyen hatásos lenne az is, ha olykor a vendéglátók is vendégekké vedlenének át, ha a diákok felkeresnék a körzeti orvost, az osztatlan iskolában tanító pedagógust vagy az agronómust. Mert gondoljuk csak meg! A helybéli értelmiségit nemcsak az érdekli, hogy mi történik manapság az alma máterben, hanem az is, hogy *az utódok miként látják munkáját, körülményeit, nehézségeit.* Azok az utódok, akiknek „világmegváltó" tervei — az ismeretterjesztő előadások, a korrepetálások, a színjátszó műsorok — gyakorta éppen azért nem válnak élményszerűvé, mert a műkedvelő népművelők és hallgatóik nem mindig beszélnek közös nyelven. Ha tehát a *Tegyünk többet a közművelődésért!* közkatonái a pedagógusnak, az orvosnak és az agrármérnöknek is segítenének, bizonyára csakhamar eljutnának azokhoz is, akikkel a helybéli értelmiség megújult alkotókedvű tagjai eleve jobban szót értenek.

Lehet, hogy az imént utópiát festegettem, de korántsem romantikus színezetűt. Inkább azok a romantikusok, akik már egy tartalmasnak igérkező akció előkészületei idején is úgy vélik, hogy valóságismeretért, lehiggadásért, szellemi munícióért csak és csakis a köznapi tudat szférájába szállhatnak alá. Szó sincs róla. Amennyire elfogadható a legáció manapság is, annyira megváltozott a jelentéstartalma — nemcsak a világszemlélet tekintetében. A XVIII. században még azt jelentette, hogy legalább évente egyszer-kétszer illő pótolni a csaknem teljesen hiányzó értelmiségiek munkáját, mára viszont az értelmiségiek száma még falun is jócskán megnövekedett. Már nem feltétlenül *helyettük* kell dolgozni, hanem *velük vállvetve.* Nem utolsósorban azért, hogy egyszer majd azt írhassuk: a magyar egyetemisták nagyszabású vállalkozása tényleg tartós nyomokat hagyott a tágabb környezet arculatán.

Zöldi László

LAURER ISTVÁN METSZETE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1974 MÁR – 1

Magyar Ifjúság

AZ ŐR

KÉKSZAKÁLLÚ (RÉSZLET)

FOTÓ: ÁGOSTON ISTVÁN ÉS KOVÁCS FERENC

A TORREÁDOR HALÁLÁRA

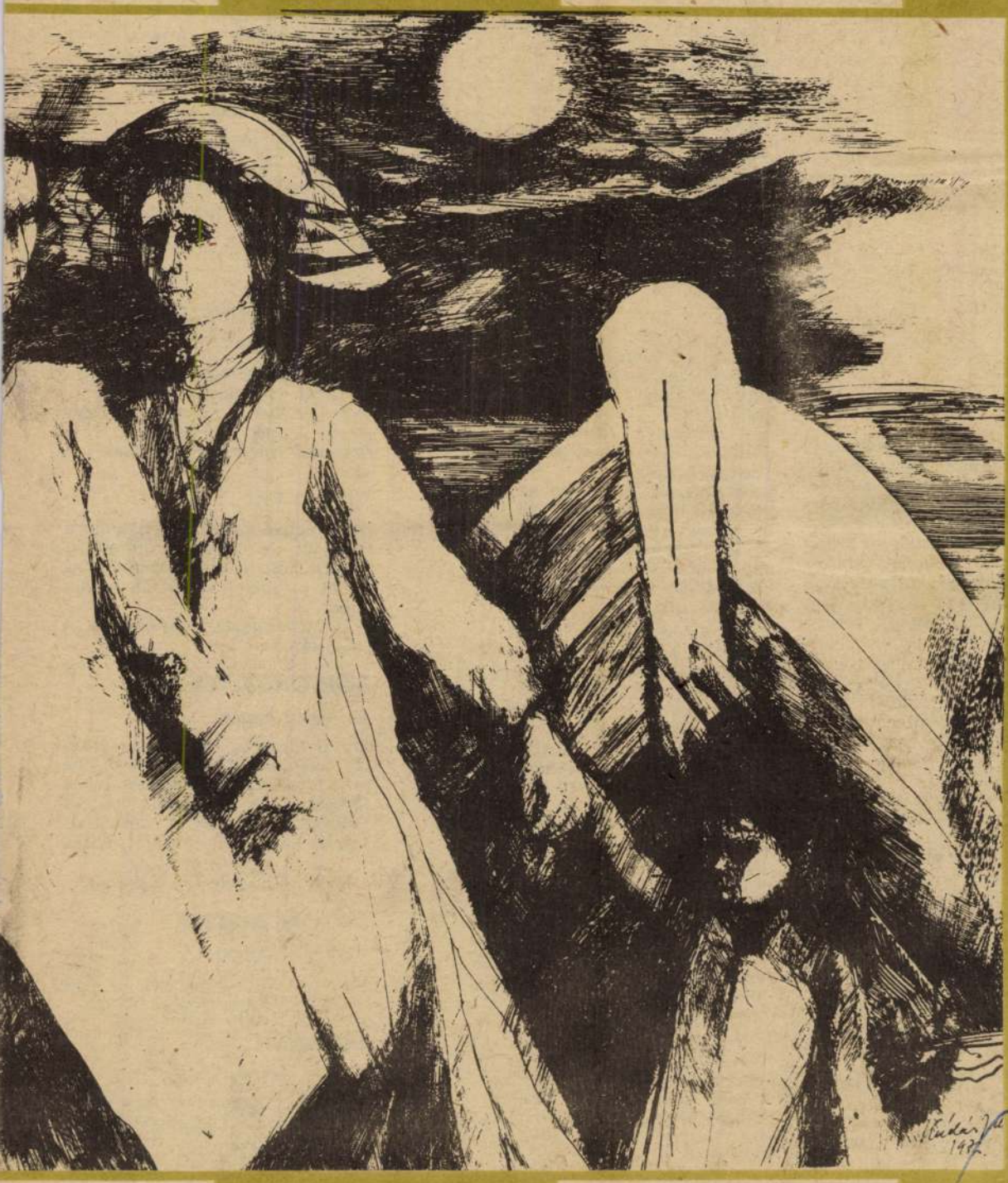

RVASSÁ
T FIÚK

TEK
M
II
„

ÍRÓK:
GYÖNGYÖSSY IMRE
KABAY BARNA
DRAMATURG:
KARALL LUCA
ÍRÓI KONZULTÁNS:
GAÁL ISTVÁN

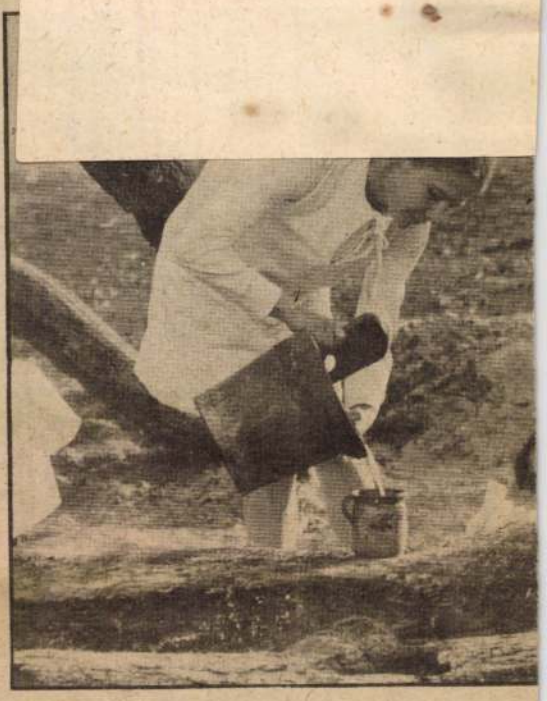

zisban az író, a dramaturg és a rendező szinte csak elméletben teszik meg erőfeszítéseiket, a technikai forgatókönyv kialakításában már az operatőr is részt vesz és technikai pontossággal, a partitúra fegyelmezettségével teremtik meg a képeket, „beállításokat". Ez a közös alapja, közös nyelve a film minden munkatársának a díszlettervezőtől a ruhakivitelezőig. Ennek alapján keltik életre tárgyakkal a hős szobáját. Ennek alapján „szerzi be" a kellékes a haboskávét, az almát, amit majd előttünk fogyasztanak el a mozivásznon.

A „Szarvassá vált fiúk" technikai forgatókönyvében meghatároztuk például azt is, hogy hány szarvasra lesz szükség, mikor, és milyen erdőben. Ezen a ponton nagyon is prózainak kellett lennünk, hogy a film „szárnyalóan" költői lehessen. Filmünk ugyanis közelebb áll a vershez, mint a hagyományos filmdráma műfajához. Rekviem.

Képeinkkel az 1944-es sátoraljaújhelyi börtön (különböző nemzetiségű politikai foglyokat őriztek itt) mártírjainak, antifasisztáinak, kommunistáknak emlékét idézzük fel, akik a börtönkitörésben vagy később koncentrációs táborokban haltak meg.

A film ugyanakkor mégsem egyetlen esemény visszaidézése. A Bartók Béla által lefordított és megzenésített gyönyörű népballada „tiszta forrása" ihletett bennünket. Hőseink áldozatvállalásukban legyőzhetetlenek: „Szarvasokká lesznek". Népmesehősökké válnak. A zempléni erdőkön át, ott rohannak a történelem valóságos fennsíkjain: egészen a jelenig, s azon is túl.

A történelem forradalmi cselekvés-folytonosságáról szeretnék szólni.

Az idézett két rész az irodalmi forgatókönyv két jellegzetes részlete. Az első a film elejének még valóságos szenvedélyektől fűtött, feszült légköréből ízelítő. A másodikban már a költészet világában láthatjuk újra szereplőinket.

Furcsa dolog újra kézbe venni a forgatókönyvet már a kész film tükrében. A forgatás előtt még lehetőség volt, most már befejezett, lezárt világ. Lemérhető, mi valósult meg szó szerint, és mi lett más.

Ez esetben az irodalmi forgatókönyv jó alapanyagnak bizonyult. Irodalmi munkatársaimmal régóta dolgozom együtt. Karall Luca dramaturggal és Gaál István irodalmi konzultánssal még a „Sodrásban" kezdtünk. Ott én voltam a konzultáns. Kabay Barnával, aki „civilben" a televízió rendezője, ez a második közös filmünk. De együtt írtuk az ő tévéfilmjét is Giordano Brunóról, aminek az úgynevezett utómunkálatai ugyanecsak most készülnek.

Gyöngyössy Imre

ZORÁNÉK ZÁRKÁJA

37. kép (Nappal)

Csak Zorán szemét látjuk. A lekapart bemeszelésen keresztül les ki a szőlőhegyre.
Zorán tenyerén a füstkorommal tetovált térkép van. A kulcszörgés erősödik. Léptek közelednek.

FIATALOK ZÁRKÁJA

38. kép (Nappal)

Az ikrek, Vladimir és Alexander bakot tart. Egy harmadik fiú kiles. Figyelik a jeleket, a közelgő kulcs zörgését.
Futás zaja közeledik a függőfolyosón.

BÖRTÖNFOLYOSÓ I.

39. kép (Nappal)

A pünkösdista fegyőr épp elhagyja a fal felé fordult Ivánt.
Iván elindul a nyomában. Egyszerre lépnek a fa trepnin.
Iván kinyitja az egyik zárkát, beszól:

IVÁN: Víz!

Ahogy elhaladnak, Zorán kilép a zárkából, és leüti az őrmestert. Elveszi tőle a kulcscsomót. Vas bácsit a többiek behúzzák a zárkába.
Iván továbbmegy, nyitogatja a kutyazárakat.

BÖRTÖNFOLYOSÓ II.

40. kép (Nappal)

Zorán kinyitja a súlyosan elítéltek zárkáját. Először Markó lép ki, nyomában már felkészülten a többiek, csak a kakasos öreg és Péterke maradnak a zárkában. Markó a fiatalok zárkáját nyitja.

MARKÓ: Szabadok vagytok!

VIKTORI ZÁRKÁJA

41. kép (Nappal)

Viktori felkészülten áll az ajtó mellett, a kinti zajokat figyeli.

FÖLDSZINT

42. kép (Nappal)

A fiatalok csapata az őrre ugrik Belülről látjuk a sorban kicsapódó zárkaajtókat.

KÖNYVEK

Kádár János Miklós

ben

Az *Angi Vera* — töredékesen végleges formájában — az író 1973-as kötetének egyik erős tartópillére. Már csak akkor ír erőltetett, vagy jelentéktelen ötletsziporkákat, ha nagyon nekiveselkedik. (*Férfiklimax, El nem küldött levelek.*) Különben — egymás után jönnek a döbbenetes feszültségű novellák. A *Vendég az esküvőn* kiválóan jeleníti meg, milyen iszonyú az a találkozás, amikor kölcsönösen lelepleződnek az önámító és önsorsrontó sikeremberek. Az *Ágyak a horizonton* pompás dialógusai életképsorozatot nyitnak a mai munkáséletről. A szériá máig legjobb darabja, az *Egy gyönyörűszép délután*, tömör, hitvallásérvényű, utánozhatatlanul eredeti. És végül: olyan összeütközésekben is felszikrázik az emberi viszonylatainkat — jelképesen és közvetlenül — mérlegelő írói kritika, mint a fanyar mulatságnak sem utolsó *Nyárközép csodái* (egy füllel-faljáró, bámulatos fiatalember kalandjai) vagy a *Kacsasült délelőtt tízkor* és a *Party*, amelyek Nagy Lajosian kínos köznapi eseményekként mutatják be hajdani barátok útjának szétválását és az ebből adódó kényelmetlen, de kikerülhetetlen társadalmi lelkiismeretvizsgálatot. Ennek hasznáról és jogosultságáról a kritikusnak már volt jó alkalma — éppen a Tériszony-kötetet ismertetve — az ÉS-ben részletesen elmélkedni.

Vészi egyik 1972-es kiadású novellájában (*A tűsz zavarbaejtő hálá*) a radikális partizánvezér ezt mondja foglyának, egy tehetséges építészmérnöknek: „El tudnék képzelni valakit, olyan tehetségű embert, mint maga, akiben a szakmai megszállottság és a szociális lelkiismeret nem válik kétfelé. És ez talán nem is utópia."

Vészi Endre, az elkötelezett prózaíró ennek a termékeny kettősségnek a megszállottja.

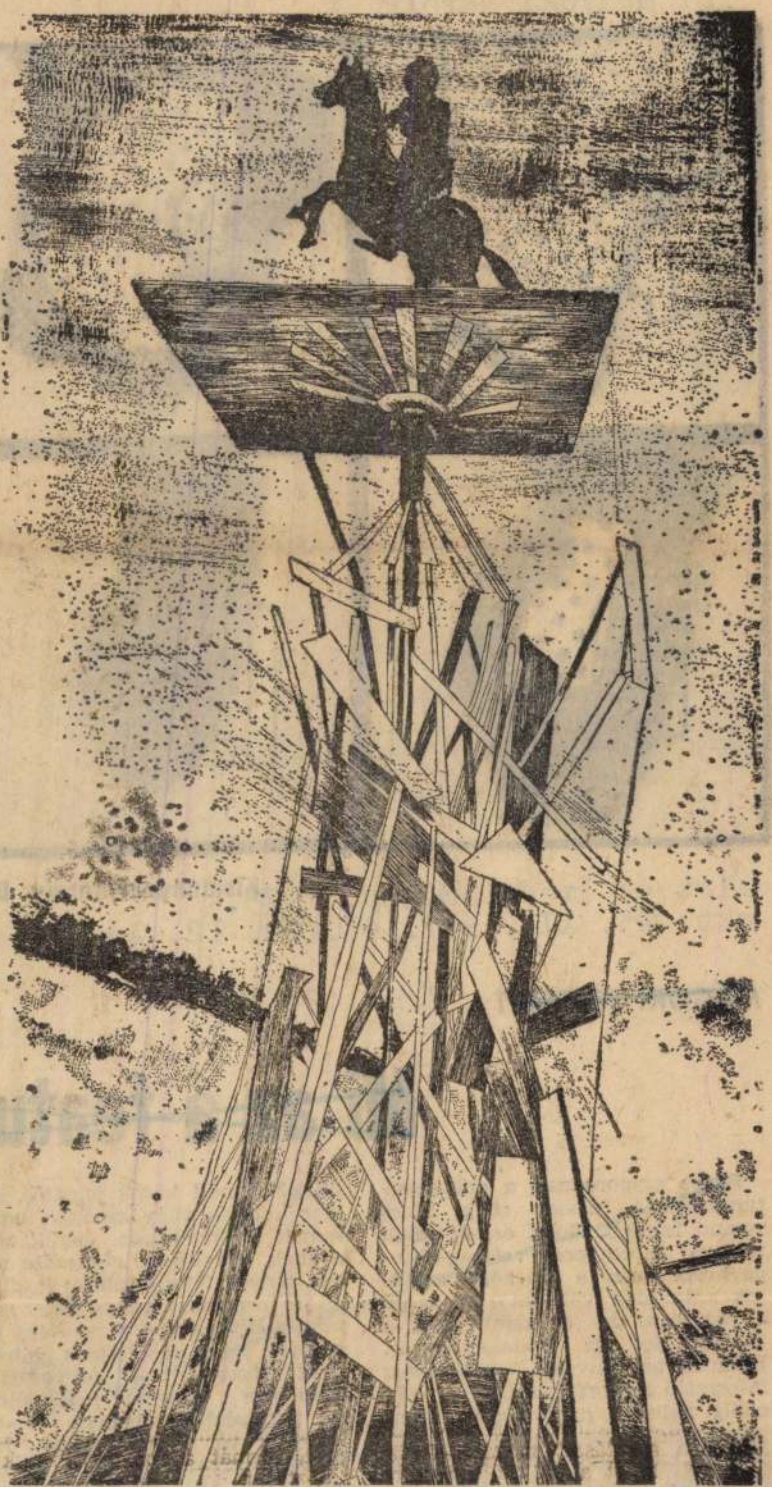

Kádár János Miklós: A torony

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 25.
XIX. évf. 43. sz. 11. lap.

Kismányoki Károly

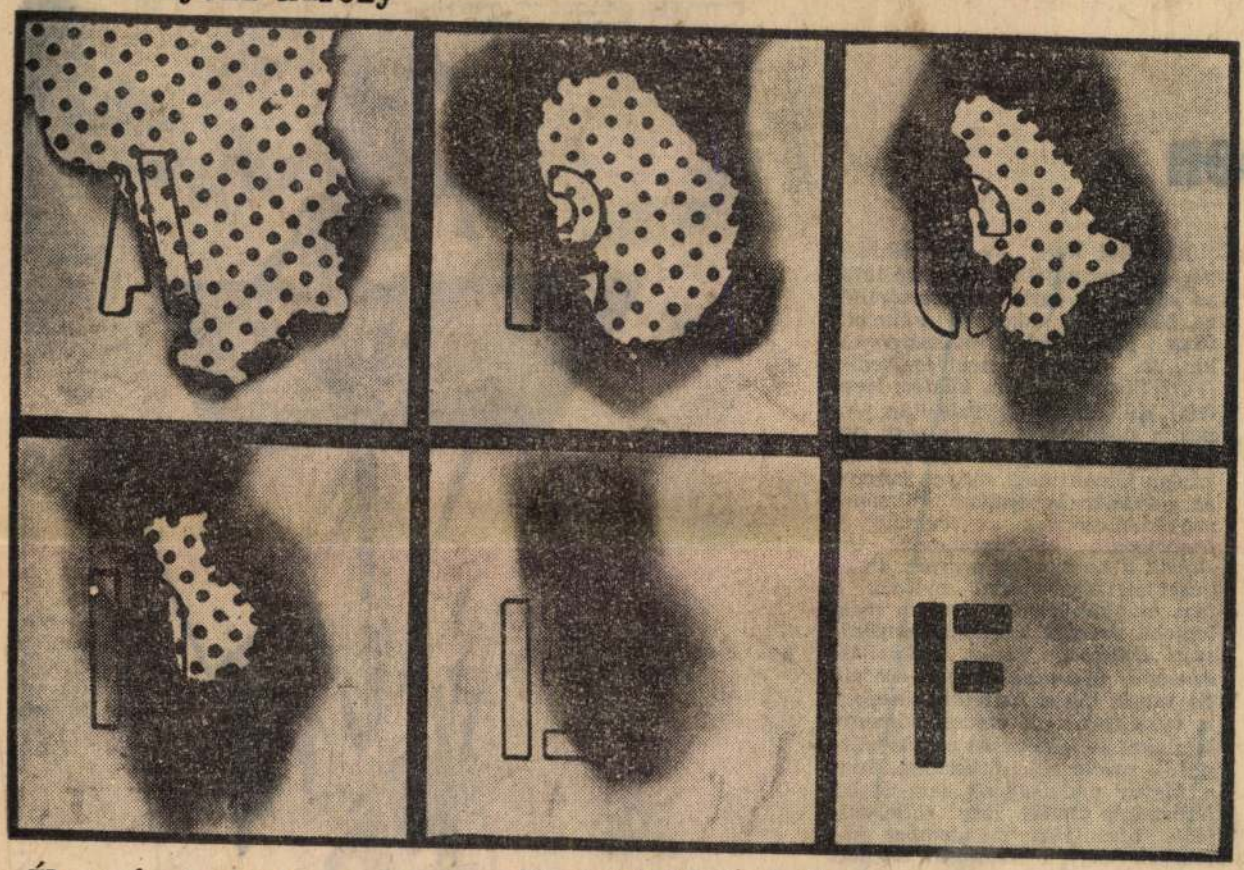

Kismányoki Károly: Betűk

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 25. XIX. évf. 43. sz. 12. lap.

Rádió

MÁGORI ERZSÉBET:

Mi az a feature?

Egyre szaporodnak a dokumentummusorok. Ebben még nincs semmi feltűnő. Divat ez, de talán több is: az emberek valóság-éhsége hívja életre a tényközlő műfajok számtalan változatát nemcsak a rádióban, de a színházban, a filmben, sőt az irodalomban is. Ezeknek az elevenen, érzékletesen informáló műsorfajtáknak van egy eddig nálunk nyilvánosan nemigen használt, de a rádiós és újságírói gyakorlatban nemzetközileg is elfogadott elnevezése: *feature*.

De hogy mi a feature, senki sem tudja pontosan. Minden vérbeli rádiós érti és csinálja, csak éppen nem képes definiálni. Ez a *legrádiósabbnak* nevezett műsorfajta játék? Elmúlt korok jelentős, sokszor különös vagy zseniális embereinek feltámasztása, életük regényének, művüknek *eljátszása* adatok, tények felhasználásával, dialogizált formában. *Zoltán Péter* sorozata, a *Hires emberek — Nagy események* azzal kapcsolja a mához a múlt közismert — de valójában többnyire nagyon felületesen és pontatlanul ismert — eseményeit és személyiségeit, hogy a játék elhangzása után a szerző vagy a szerkesztő szakértők bevonásával vizsgálja, elemzi az imént lejátszott események valódiságát, a megelevenített információk pontosságát. Olykor ezek a tudományos epilógusok,

telességgel, és közléseit az öregség olyan nagy hírű szakértőjének szövegidézeteivel kommentálja, mint Simone de Beauvoir. Lehet-e szépen, jól megöregedni? Erre a kimondatlan kérdésre válaszolnak az idős emberek. Ahányan megszólalnak, annyiféleképpen. Válaszuk a végső kérdéseket feszegeti, pátosztalanul, a megélt tapasztalatok erejével. A valóság költészetét és melankóliáját lopja dokumentumába Mezei András, a költő-szerkesztő. De a megrendítő emberi dokumentum hibája is a költői szerkesztésből ered: az ismétlődések gyakorisága kölcsönöz ugyan bizonyos zeneiséget, oratóriumszerűséget a témának, ugyanakkor a még ismert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1976 MAR 13

Kádár János Miklós

1021

Kádár János Miklós: Főnix

Keserű Ilona-grafika. 2. hogy a művész mivel „lo gát a szerkesztőség szívé olvashatja ugyane szám Szabó Júlia tolláből. 3. Ug találhatja a kért felvilágo

Végül fogadjon el tőlü megjegyzést: a felháborod nácsadó. Ha mégis megk írni azt a szellemes, glosszát, ha tehát foglalk loggal, s utána néz indul — talán felháborodása is dik.

TÓTH KÁLMÁN, BUDA cikket küldött építészeti Ezek a viták már hónapo lezárultak, újból elkezdeni őket pedig egyelőre nincs szándékunkban.

KÁLMÁN ENDRÉNÉ, BUDAPEST. Olvasónk dühösen kifogásolja az egyik magyar író kitüntetését Kossuth-díjjal, s helyette öt másikat nevez meg, akik szerinte inkább kiérdemelték a magas kitüntetést, hozzátéve: „és még sorolhatnám". Az ilyenfajta szembeállítás aligha jogosult. Az esztétikai ítéleteket (a kritikát, a díjak odaítélését) az idő igazolhatja csak. Olvasónk személyes ítéletét éppígy.

DÖMÖTÖR KLÁRA, BUDAPEST. Február 14-i számunk egy kipreparált példányát küldte vissza postán. Néhány cikket kipipált, nyilvánvalóan jelölt meg, részleteket egyszer, illetve kétszer aláhúzott, más részleteket bekeretezett, ismét másokat kihúzott, itt-ott egész cikket is. Hasonlóképp járt el a versekkel is. Köszönjük, hogy ennyi munkát fektetett lapunk olvasásába. Legközelebb azonban — — kérjük — küldjön jelmagyarázatot is.

NÁNDOR FRIGYES, GYÖR. Jó néhány — főként a múlt év végén megjelent — válogatott, illetve gyűjteményes prózakötet kritikáját kéri számon könyvismertető rovatunkon. Úgy véljük: túlzott az igénye. Nem rendezkedhetünk be azoknak az írásoknak rendszeres bírálatára, melyekről első megjelenésükkor már közöltünk értékelést. A nagyobb, átfogóbb gyűjtemények értékelését mi a folyóiratok és a Kritika feladatának érezzük. Hetilapként mi csak akkor adunk közre — esetenként — róluk bírálatot, ha szépíró kolléga írja, személyes hangvételben, vagy ha kritikusaink — pozitív vagy negatív értelemben — messzemenően fölül akarják bírálni korábbi kritikáink végkövetkeztetéseit. Az udvarias tiszteletkörözésre, a duplázásra azonban — már csak azért is, hogy több helyünk maradjon az új, eredeti művek elemzésére — a jövőben sem vállalkozhatunk.

BALOGH FERENC TANÁR, BUDAPEST. A zboróiak hársak című versre vadászik (melyet még a harmincas években tanult), hogy diákjaival együtt méltóképpen ünnepelhesse II. Rákóczi Ferenc születésének 300. év-

közönsége című művéből v Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1968.).

A két adat egybevetéséből ij tő, de sajnos megalapozott kö keztetés levonását kockázta meg: vannak olyan tanyasi g rekek, akik sem otthon, sem az kolában nem jutnak a tankö vön kívül semmi irodalomhoz.

Igaz, ezek az adatok több é sek — újabbak nincsenek —, bizonyos fejlődést figyelembe ve sem lehet sokkal rózsásabb mai helyzet.

„Segíts magadon, Isten is m segít" — mondja a közmondás. ezt gondolhatták a Hazafias N front csornai járási bizottság mikor meghirdették a könyvgy tő mozgalmat az általános iskol számára.

Tény, ettől a „könyvalamizer tól" nem fognak „jóllakni" könyvtárak, de talán az „éhhal tól" meg lehet menteni vele néh nyat. Ezért nem értek egyet Va gha Balázs sok fájó sebre tapi tó — *Könyvalamizsna* című — ci kével. Elvi és gyakorlati ellenérv vannak a könyvajándékozáss szemben.

Ami az elvieket illeti, valóba nem lehet társadalmi összefogá sal megnyugtatóan rendezni az i kolai könyvtárak helyzetét. De se gíteni lehet, alapot teremteni leh —, ott, ahol még az sincs —, ső kell is! Egy jól szervezett társada mi összefogás óriási erőket mozga hat meg. Gondoljunk a tanyasi is kolákat televízióval ellátó kezdeményezésre! Véleményem szerint

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 NOV 20

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Kádár János Miklós

1021

Kádár János Miklós: Kézenfogva

Tardi Sándor: Kis virág

kor erőlködve haladtunk rajta most elragad. A szenvedő és szen vedtető valóság immár hegylán colat. Kiterjedt az egykori sár domb, agyagos emelkedő, csalit tal benőtt hegyláb, szittyós réte búzavetésre váltó mező.

Itt már nem a tapasztalati kü lönbség, inkább csak a kedv gusztus, érdeklődés, az odaadás vagy nem odaadás, az ingerelhe tőség vagy ingerelhetetlensé dönt afelől, hogy ki mihez fog jon a maradt idejében, s hog vakmerősége láncát leoldja-e mint estére, éjszakára szokták a ebekét. A beérett és letisztult köl tő a nem várt jelek áradásáva tudja meglepni olvasóját. — Mos jó igazán! — szokták mondani gyümölcsre is, ha annak a vél érés után a tényleges megérésr is volt ideje.

Csorba Győző a szülőföldjén szülővárosában lett költővé. Má szóval: a lelőhelyen működteti a műhelyt. Pécs maga — költőjé nek is — bensőséges és ember hely, a lelőhelyen működő mű hely mégis valami kietlensége idéz. Csorba Győző védtelen látomásaival a látvány színe előtt Sajátos verstípusának a kialakí tásakor a helybenélés sok mellé kes körülményével is meg kellet küzdenie.

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS festő, grafikus
Budapest, 1939

1961-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Pap Gyula, Szőnyi István és Bernáth Aurél növendékeként. Európa számos országában járt tanulmányuton. 1964 óta minden jelentősebb hazai tárlat és a Studió rendezvényeinek résztvevője, rendszeresen szerepel a magyar művészet külföldi bemutatóin is. 1973-ban kiállitott a berlini Intergrafikon. Kisebb bemutatója volt Dorogon és a Madách Szinházban, gyüjteményes tárlata 1973-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetében. 1972-73-ban Franciaország kilenc városában mutatkozott be önálló kollekcióval. 1968-71-ben Derkovits-ösztöndijban részesült, 1969-ben elnyerte a Szegedi Nyári Tárlat egyik diját. - Intellektuális beállitottságu, expressziv megjelenésü festészete napjaink aktuális társadalmi, politikai és magánéleti kérdésköreiből merit, sokat foglalkoztatja a forradalmi mult és a család problematikája. Mint grafikus a tragikumban rejlő groteszk elemeket keresi, lapjait irónia, humor, kritikai élességü hangütés jellemzi.

Művészéletrajzok 1975

Kádár János Miklós festő, grafikus

1021

Egy festő, egy szobrász

Két fiatal képzőművész: Kádár János Miklós festő és Lisztes István szobrász tárlata emelendő ki a decemberi egyéni kiállítások sorából. Művészetüket nemcsak életkoruk hasonlósága – a festő harmincöt éves, a szobrász hárommal fiatalabb –, hanem életigenlő emberközelsége teszi rokonná. Céljuk azonos, megközelítési módjuk azonban más.

Kádár János Miklós intellektuális alkat, expresszív vonásokkal felruházva. Lisztes a gyermekkor tanyasi emlékeit fonja, viszi tovább, plasztikáiban éli át a múló élet képeit. Kádár munkáinak a közösség, a család ad hitet teremtő élményt. Lisztes figurái nosztalgikusak, az új ritmust nehezen találó embereket mutatják. Szobrai szociális fogantatásúak, dokumentativ létükkel a mának üzennek. Kádár képei töretlen hittel beszélnek a jóról, megvetik a rosszat, ám mondanivalójuk közel sem népmesei: tudatosan tervezett világunkat tükrözik.

Kádár visszatérő témája – a család – először tollrajzban jelenik meg, majd rézkarcban látható. A mindkettőt betetőző olajképben teljesedik ki a három ember együtt indulásának felelősségérzete, az újat keresés elszántsága.

Lisztes alakjai önmaguknak valók: elfelejtett asszonyok (Magányos, Alkony), sorsukon elmélázó megfáradt emberek (Változó világ), földhözragadt parasztok (Beteg bárány, Magány). A Hajnal, a Fiatal lány és a Tavaszváró már a gyermekkori élményeken túllépő, gondolatiságában gazdagodó művészt láttatják, akárcsak az érmék, amelyek frisseségükkel tűnnek ki.

Kádár mestere a grafikának is. A cet gyomrában elmélkedő Jónás, a Furcsaságok groteszksége, A torreádor halálára drámai feszítése, a kétlapos Torony kifejező ereje az elhatározás megvalósításának képei.

Az elmúlt években többször találkozhattunk műveikkel kollektiv kiállításokon. Egyénileg azonban most mutatkoztak be először. Mindkettőjük tárlata a közösségben élő, dolgozó művész sokatmondó megnyilvánulása volt. Kádár János Miklós a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében, Lisztes István a Stúdió Galériában állított ki.

(molnár)

ÁTALAKULÁSOK

TAVASZVÁRÓ

A KIÁLLÍTÁSON

HAJNAL

GÓLYA

KÚT (MAKETT)

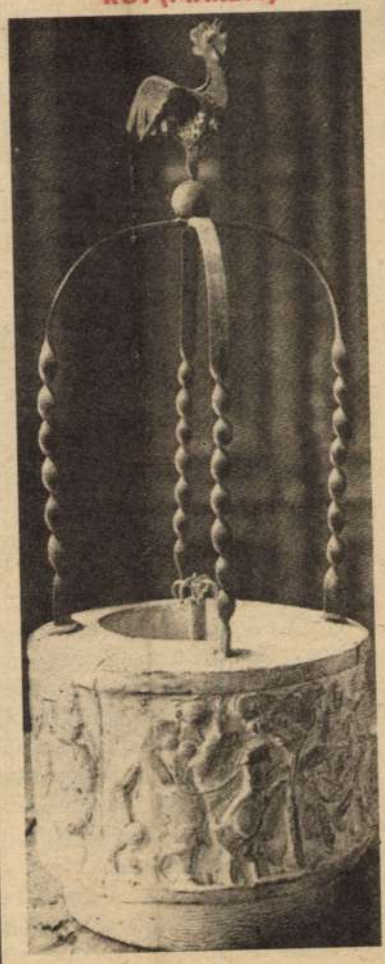

KURUCZ TAMÁS

TEGNAP ESTE FAGYOTT

Ülök a falécekből összetákolt, szellős padon a rendőrség folyosóján. Csukva a szoba ajtaja, ahová be fognak hívni. Felső részén apró tábla fekete számokkal. Túl messzire és ferdén ülök ahhoz, hogy innen elolvashassam, pedig szemem még jó, a legutóbbi alkalmassági ellenőrzésen is ötösre vizsgáztam.

Harminc éve tartom kezemben a volánt, de még egyszer sem karamboloztam. Most egy ember halála ügyében hallgatnak ki.

Ha egy pár lépést tennék az ajtó felé, rögtön kivenném a számjegyet, de lusta vagyok felállni, nem érdekel annyira, hogy felkeljek kényelmes ülőhelyzetemből. Majd szólítanak, és akkor bemegyek. Bent mindent elmondok; sokat nem tudok a dologról. Nem én öltem meg azt az embert, hanem az alkohol.

Tegnap este fagyott. Rettenetesen hideg volt. Talán hidegebb, mint ma. Pedig ma még késő délelőtt és kora délután is, amikor nyáron a legmelegebb, télen a legenyhébb szokott lenni az idő, vastag, áthatolhatatlan zúzmarává fagyott az emberek lehelete az utastér ablakain.

Felhőtlen volt az ég. Nyolc órakor már magasról terítette sztaniolfátylát a városra a hold. Fagyosan hunyorogtak a csillagok.

Nem állítottam le a végállomáson a motort. Hagytam, hadd köpüljék a hengerekben a benzinlevegőt a dugattyúk. Jó meleget csináltam a vezetőfülkében. Vékony pulóveremben is kellemesen éreztem magam.

Amikor egy motoron száguldó, bőrruhás táviratkihordó postást láttam, vagy a villamossínek mellett guggoló sínhegesztő karbantartók mellett robogtam el, mindannyiszor sajnálkozás ébredt a szívemben. „Hogy fázhatnak ott kinn! Még jó, hogy szélcsend van."

Mikrofonomon keresztül sürgettem is a fel- és leszállókat, mert nem akartam, hogy kihűljön a kocsi belseje, legalább itt találjanak menedéket a megállóban fagyoskodva toporgó emberek.

Megdöbbentem, amikor megpillantottam az esetlen férfit. Kabátja kigombolva, kalapja félrebillenve, sál és kesztyű nélkül tántorgott a deszkaburokkal védett szobros kúttól a megálló irányába. Már mindenki felszállt, és én nem zongoráztam végig az ajtócsukó gombokon. Vártam, hogy felszálljon a részeg férfi. Az utasok morogni kezdtek. A férfi, vezetőfülkémmel egy vonalban megállt. Előre-hátra düledezett. Rám nézett, csuklott egyet, elvigyorodott, aztán megint csuklott. Áthajoltam a fülke túlsó oldalára, kinyitottam az ajtót és kiszóltam neki:

— Szálljon fel már, bátyám! Megharagszanak magára az utasok, ha kihűtöm a kocsit.

Nem szólt, de nem is vigyorgott, csak csuklott és kifejezéstelenül bámult rám egy ideig. Lárvaarcát még most is látom. Nézett rám kocsonyás szemeivel, aztán sután legyintett. Az utastérben dühödt zúgolódás támadt.

— Mi lesz már?

— Meddig állunk itt?

Megnyomtam a gombokat. A sűrített levegő elvégezte feladatát, becsukódtak az ajtók. Sebességbe tettem a járművet, és ráléptem a gázra. A visszapillantó tükörből láttam, hogy a férfi leül a megállót jelző tábla tövébe, és összegörnyed. Olyan zárt alakot öltött, mint tőle nyolc lépésre a bedeszkázott vízköpő.

„Bolondos egy figura! De hát ilyen az ital. Majd felsegíti valaki, sokan járnak erre" — gondoltam, amíg ponttá töpörödött a tábla tövében a részeg. A menetidő elég hosszú a két végállomás között; negyven-ötven perc. Ez a megálló a második volt.

Az út felénél tompa durranás rázta meg a kocsi zúzmarás ablakait, s a jármű eleje enyhén oldalra dőlt.

„Durrdefekt!!" Azonnal tövig tapostam a féket, és visszarántottam a kormányt, mert a busz a szembejövő forgalom irányába húzott. Az emberek előrevágódtak az ülésekben, néhányan elestek. Káromkodás sistergett a levegőben. Szerencsére az ijedtségen kívül más baj nem történt.

— Legyenek szívesek elhagyni a járművet, nem tudok tovább menni — mondtam a mikrofonba, és kiléptem a vezetőfülkéből.

Az utasok velem együtt póruljártak. Méltatlankodva, mérgelődve szálltak le.

Megnéztem a kereket. Siralmas látvány fogadott. A bal első abroncs átvágta, szinte karikákra nyírta még a külső gumiköpenyt is. Szitkozódva vettem fel zubbonyomat, sálamat, mikádómat. Betelefonáltam a garázsba. Huszonhat percet tétlenkedtem a volán mögött, mire kijött a műhelykocsi.

Hideg volt. A szél is feltámadt. Tépte, marcangolta húsomat, csontomig mélyesztette fagyos fogait. Megbántam, hogy nem a bakancsomat, hanem a vékony bőrű, vékony talpú félcipőmet húztam fel. Eszembe jutott a részeg ember. „Nagyon fázhat szegény! Nekem kellett volna felsegítenem... És ha lehányja az utasokat? De hát tilos is részegeket szállítani."

A süvítő szél port hordott a szemünkbe, megnehezítette munkánkat. Hunyorogva, összeszorított foggal küszködtünk az abroncscsal. Jó órába tellett, amíg menetkész állapotba hoztuk a buszt. Tíz óra volt, mire visszafelé indultam a végállomásról.

A vízköpő deres deszkaburka, mint valami fehér macskaszem, közeledtemkor messziről visszatükrözte a reflektorok fényét. A részeg ember még mindig ott kuporgott. Kalapja nem volt a fején.

Begördültem a megállóba, felrántottam a kéziféket, és leléptem a vezetőfülkéből. Kevés utasom volt. Nem törődtek azzal, hogy mit csinálok.

Átsiettem az átellenben levő megállóhoz. Megtorpantam a lekuporodott férfi előtt. Feje a mellére bukott. Haját arcába kergette a szél. Olyan volt, mint aki alszik. Lehajoltam hozzá, vállára tettem a kezem, és megráztam. Nem reagált. Fél tenyérrel álla alá nyúltam, és megemeltem a fejét. Nehéz és hideg volt. Elengedtem. Visszaesett. „Csak nem?" Megfogtam a pulzusát. Nem éreztem az érverését.

Az utasokat otthagyva rohantam egy telefonfülkéhez. Reménykedtem, hátha lappang benne még élet!

A mentők számát tárcsáztam.

És most itt várakozom a rendőrségi épület folyosóján, hogy kihallgassanak.

Kádár János Miklós
festő

Festményei kiraiak. Kádár János
Miklós kisája dinamikával telített.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974. január - 34.oldal

Kádár János Miklós

grafikái az alanti mű terjedelmének kötöttsége következtében nem szerepelnek abban.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 10 l.

Rádóczy János Miklós

Bemutatott művei: „Energia", rézkarc, 15 x 20; „Kalendárium", rézkarc, 29.5 x 37; –

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

Kádár János Miklós

"Bemutatott műve:

"Tavaszi este" , olaj, 100 x 60

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,
Budapest, 1968. 6 1

Kádár János Miklós

festő -

A Fiatal Képzőművészek Studió-
jainak 1971 évi kiállításán részt
vett.

1.

Vidos Zoltán: Kiser „szakszerűtlen" szemelvényes..
Művészet, 1972. május - 40 oldal

Kádár J. Miklós
grafikus

Úton "c. művét mutatta
"be a tárlaton.

Ugvári Béla: Néhány eszrevétel a Stúdió 71...
Művészet, 1972. május - 92 oldal

Kádár János Miklos grafikája

Don Quijote

Kortárs 1973/ lo 1556. old.

Kádár János Miklós
festő

A művésznek december 7-én
nyílt kiállítása a Kulturális
Kapcsolatok Intézetében.

------: Kiállítási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Kádár János Miklós
grafikus

„Átalakulások"
„Dózsa György nemusember,
XVI. szavad"
} repro

Homoródy Emmi: Kádár János Miklós ról.
Művészet, 1974. január – 34 oldal.

Kádár János Miklós
festő és grafikus

Kádár János Miklós úgy is
mint festő és úgy is mint gra-
fikus működik. Legutolsó tár-
latán grafikai műveivel szerepelt.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974.január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

Az „Család" ciminí grafikai műve a vébe érkérest, az összetartozást fejezi ki, egymás szállalását, pobléniakkal együtt.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Müvészet, 1974.január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

A vietnami háború idején készült az „Átalakulások" című grafikája.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974. január - 34. oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

A művész a vérkarc mellett a tollat használja szívesen. „A torreador hal ára" című grafikája Picasso emlékére készült.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Müvészet, 1974.január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

Történelmi tárgyú munkája a
„Nép" című sorozat, valamint a
„Dózsa György nemesember, XVI. szá-
zad".

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974. január - 34. oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

„Dózsa György nemesember, XVI. század"
annú műve középkori hangulatot ér-
vaszt, leegyszerűsített jelképek nyelvén
beszél.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Müvészet, 1974. január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

Az „Észak" című tájképe
dinamikával telített.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974. január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

A művész a „Gyász" ciklus
képet első megfogalmazásá-
ban grafikában készítette el,
homorau és fehetin.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Művészet, 1974. január - 34.oldal

Kádár János Miklós
festő és grafikus

A művész „Ör" című képével
már a „hét milliós vásárlás"-
on találkoztunk.

Homoródy Emmi: Kádár János Miklósról.
Müvészet, 1974. január - 34.oldal

Kádár János Miklós

7. 1514. rézkarc 29x20

8. Kékszakállú -"- 40x29,5

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása Kult. Rap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

5. Phoenix. tustoll 44x32

6. Dürer emléklap rézkarc 29x39,5

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Dep. Int. 1973.

Kádár János Miklós

3. Lovagi halál és ördög III. vázlat

4. — " — — " — IV. — " —

19 x 24

Kádár János Miklós festőművész kiállítása. Kult. Dep. Int. 1973.

Kádár János dinklós

1. Lovag, halál és ördög I. vízkare
2. — " — — " — II. — " —
17,5 x 24

Kádár János dinklós festőművész kiállítása, Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Deiklós

9. Húd olaj 80x100

10. Ör -"- 140x80

Kádár János Deiklós festőművész kiállítása, Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János kiállítás

7. Grafikus olaj 120×90

8. Táj -"- 100×120

Kádár János kiállítás katalógusa
kiállítása, Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

5. Kiáltás olaj 90x110

6. F.Z. — " — 74x120

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Rap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

19. A torreádor halálára tus 42x60

20. Ikarusz első bukása tus 32x50

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult-Kasz. Int. 1973.

Kádár János Miklós

17. Dózsa György nemesember vézkarc 51x29,5

18. Család tus 50x64

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Kass. Int. 1973.

Kádár János Miklós

21. K.S. emlékére tus 32×50

22. A torony rézkarc 40×19

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

23. A torony rézkar 40×19

24. Harc I. 20×30

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása. Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

25. Harc II. rézkac 20×30,3

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása. Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

„Ősz" után, olajtempera

100 × 75

Dolgozó emberek között képzőművészeti kiáll. Ernst múzeum 1968. jan.

Kádár János Miklós

Eső után olajfestm.
100×75

Dolgozó emberek között
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Kádár Gy. Miklós

a Fiatal Művészek Stúdiója és a KISZ KB kulturális osztálya meghirdette Dózsa-pályázatra grafikai-lapjával szerepel.

T.i.: Dózsa-pályázat

Magyar Nemzet, 1942. máj. 26.

Kádár János Miklós

A Studió 58–68 c. jubileumi kiállításon részletek nyílnak.

Magyar Hírlap, 1969. febr. 14.

Kádár János Miklós
kollázsain, illetve metszetein felhasznál
ugyan történelmi utalásokat, de ezeket
szándékos idézetként, alkalmazza, mint-
egy zárójelbe teszi: mondanivalójat nem az
idézetszerű részletek, hanem alkotásai
egésze hordozza. A Fiatalok Stúdiójának
Dózsa emlékpályázatán díjazott műveket
a budafoki népfrontbizottság klubjában
állították ki.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/128 6old.

Kádár János

Egy évig vándorolt a francia városok-
ban az a magyar grafikai kiállítás,
amelyen Kádár János grafikus művei
is szerepeltek. A tárlat anyaga most ér-
kezett haza.

Észak-Magyarország 1973/294 11 old.

Kádár János temetés

Ifjúság olaj Rox 74

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Kádár János Miklós

3. Család olaj 100x122

4. Száz év —"— 90x110

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

1. Gyász olaj 120 x 80

2. Észak —"— 90 x 120

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

15. Átalakulások rézkarc 32,5 x 39

16. Phoenix —"— 38 x 29,5

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Kass. Int. 1973.

Kádár János Miklós

13. Renaissance rézkarc 17,5 x 25

14. Tengeparton — " — 19,5 x 24

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása Kult. Kap. Int. 1973.

Kádár János Miklós

11. Fuvcsaságok vízkarc 19,5 x 29,5

12. Gyász tus 41 x 26

Kádár János Miklós festőművész
kiállítása Kult. Kap Int. 1973.

Kádár János Miklós

9. Norvég táj tusfoll 29,5x42

10. Jónás rézkarc 16x27,5

Kádár János Miklós festőművész kiállítása Kult. Kap Int. 1973.

Kádár János Miklós

Az „In memoriam Bartók" pályázaton a Bartók főművének alaphangulatát az ábrázolóművészet eszközeivel kifejezni és volt a nagyszerű feladat (a kékszakállú herceg vára, csodálatos mandarin) Kádár János Miklós leegyszerűsíti a problémát: csak a férfi és a nő ellentétét hangzúlyozza

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68old.

Kádár János Miklós festőművész

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termeiben rendezett kiállitását dec. 15.-én nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 8.
XVII. évf. 49. sz. 2. lap.

Kádár János Miklós
festő

Munkáiban érződik Kokas
Gyula hatása.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Kádár J. Miklós
grafikus

Részt vett a tarlaton

Borbely László: A VI miskolci országos grafikai ...
Művészet, 1972. junius - 45 oldal.

KÁDÁR LAJOS, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló
Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
199,/.-KÁDÁR LAJOS,- Csendéletkompozició,- kvarell,
papir,-46.5 38 cm.-Ltsz,68.585.- 308.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.-XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Kádár János Miklós, grafikus

Damaszkusz után Bejrútban szerepel.

—: Magyar kiállítások külföldön

9.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 8.

Kádár János Miklós

Bemutatott művei: „Tengerparton"
rézkarc, 15 x 18.5 cm;
„Lovak, halál, ördög", rézkarc, 14.8 x 18.5 cm.
„Katakombák", rézkarc, 30 x 41 cm.

Rozványi Márta: Stúdió 1971.

Budapest, 1971

Kádár János Miklós

Bemutatott művei: „Átutalások," rézkarc, 33 x 39; „Furcsaságok," rézkarc, 19 x 30; „Jónás," rézkarc, 16 x 27; /reprodukció:/ „Lovag, halál és Ördög" I, rézkarc, 19 x 24

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Kádár János Miklós

„Tengerparton", rézkarc, 19x24 cm.;
„Reneszánsz", rézkarc, 18x25 cm.

Dobrotka László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Kádár János Miklós

Bemutatott művei:

„Faliórás önarckép," olaj, 60 x 36 cm

„Ilton," olaj, 140 x 80 cm.

Rozvojní Města: Studio Fi.

Budapest, 1971

Kádár János Miklós

Bemutatott müve:

111.sz. Orfeusz, litográfia, 60 x 80 cm

Katona László : V. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1969.

Kádár János Miklós

1. Tengerparton rézkarc 15x18cm
2. Korok, halál, ördög —"—
3. Átalakulások rézkarc
30x41 cm

Studio 71

Kádár János Miklós

1. Faliórás önarckép olaj
60×36 cm
2. Ülőn olaj 140× 80 cm

Studio' 71

Kádár János Miklós

1. Átutalások rézkarc 35x39
2. Furcsaságok —"— 19x30

6. Országos Grafikai Biennálé 71
Miskolc

Kádár János Miklós

1. Jónás rézkarc

2. Korai halál és ördög —"—

16x27

6. Országos Grafikai Biennálé 71

Miskolc

Kádár János Miklós

1. Tengerparton rézkarc 19×24

2. Renaissance -"- 18×24

6. Országos Grafikai Biennálé 71
Miskolc

Kádár János Miklós

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlatán, – melyet a KISZ VIII. kongresszusának tiszteletére rendeztek az Ernst Múzeumban, – grafikái szerepettek.

Rideg Gábor: Stúdió '71

Népszava, 1971. dec. 12.

Kádár János Miklós festő

A Fiatalak tudiójának Dózsa-emlékpályázatán díjazott műveket a budafoki népfrontbizottság klubjában állították ki, melyen kadázsai, metszetei szerepettek.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap, 1972. máj. 10.

Kádár János Miklós

a Damaszkuszban bemutatott magyar képzőművészeti tárlatot más. négyen Bejrútban mutatják be. A tárlaton grafikái szerepelnek.

Népszabadság, 1972. márc. 8.

Kákonyi Asztrik

„Esztergomi tárlat – 1942" c. kiállítás ápr. 29.-én nyílt meg, melyen alkotásai szerepelnek.

-gög-: Esztergomi tárlat – 1942
Dalmák Lapja, Tatabánya, 1942. máj. 3.

Kádár János Miklós

1. Furcsaságok rézkarc 19,3×29,6

2. Átalakulások —"— 19,3×29,6

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Kádár János Miklós, grafikus

Több francia városban kiállítják
20 lapból álló válogatását.

— :□ A Francia — Magyar .... 2.

EST/HIRLAP, B[illegible].1972.jún. 15.

Kádár János levelek

Általakulások repr.

X.11. Szegedi Nyári Tárlat

Kádár János Miklós: Átalakulások.

Kádár János Miklósról

10M

Művészet, Budapest, 1974. jún.

50 V. Tolli: Duett
51 P. Ulas: Építmény
52 H. Eelma: Nagy illúzió

51

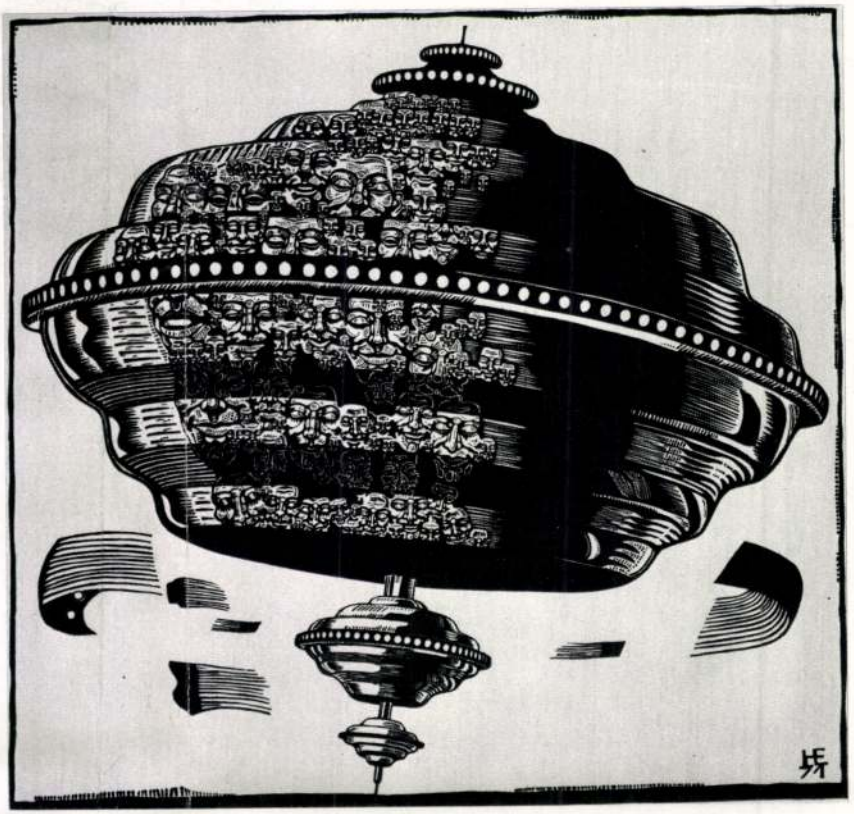

52

szakot az észt grafika történetében is. Az ötvenes évek közepétől megújul a technikák, különösen a mélynyomásos eljárások iránti érdeklődés, a művészek szebb és kifejezőbb faktúrákat, kompozíciókat, képi megoldásokat igyekeznek alkalmazni. A látható világot expresszívebb formákban adják vissza, egyénibb módszerekkel, jelenségeit fel akarják emelni az általánosítás szintjére, anélkül, hogy megszüntetnék konkrét jellegüket, a vizuális teljességet. Ezek a törekvések továbbélnek nap-

Az idősebbek és a középnemzedék (Olev Soanz, Allex Kutt, Avo Keerend, Ilmar Torn stb.) szimbolumai nem túl bonyolultak. Egyik főtémájuk újabban az „ember – ipari környezet – természet" háromszöge, amellyel rámutatnak a technikai haladás pozitív és negatív oldalaira.

Ez a téma tükröződik Allex Kutt, a színes mélynyomás mesterének „Az ember és a gép" c. lapjain (I–III. 1969), Ilmar Torn „Az ember és a természet" c. sorozatában

szettel, jelenleg azonban őt is foglalkoztatják a technicizált, urbanizált társadalom problémái, főleg az etikai, pszichológiai problémák (Interieur, 1972). Különféle technikákban dolgozott, az utóbbi években legkedveltebb, leggyakrabban használt technikája az engedékeny és festői lágy lakk.

A mai grafikának tekintélyes mestere Harald Eelma is, aki szintén komoly problémákat vet fel linómetszeteinek lakonikus és szigorú formáiban: az élet fő céljának és értékei-

1982.VIII.11. Kossuth S.Gy

1021

Esti magazin.

- Kedves hallgatóink, az Esti magazint kulturális témákkal folytatjuk.

- Kék, zöld, vörös és narancs. Ezekkel a színekkel fest talán a legszívesebben Kádár János Miklós festőművész, akinek holnap nyílik kiállítása a budapesti Csók Galériában. A tárlat rendezése közben beszélgetett a művésszel Kazinczy Károly egyebek között a színek jelentéséről is.

- Jókat derültem, amikor Kádár János Miklós képeit nézten, művészetétől egyátalán nem idegen a humor.

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

- Örülök annak, hogy derült, de az igazság az, hogy én a képeimet nem csak és kizárólag derüs, vagy humoros, vagy olyan kicsit vicces dolgoknak szánom. Mint ahogy a legtöbb tréfának, viccnek is van egy igazságnagva, ugy gondolom és ugy remélem, az a célom, hogy ez az igazságnag meg legyen a képeimben tul azon, hogy derüt keltenek. Az életnek inkább a derüs oldalát szeretném megmutatni. Mind emellett, ha ez ilyen hatással volt Önre, akkor céljaimnak egyike, ugy látszik, hogy talált. Sikerült.

- Anélkül, hogy most a képek elemzésébe bocsátkoznék, még egy megjegyzést engedjen meg. Azt vettem észre, hogy a képein többnyire a zöld és kék szinék dominálnak.

- Valahogy ez az a két szin, ami bennem a tisztaság, a levegősség, vagy aviz érzetét kelti és valahogy ugy érzem, hogy viz nélkül nem tudok létezni. Nem olyan értelemben, mint a növény, hanem olyan értelemben nén, hogy, hogy pusztaságban, ahol nincs viz!

- Gondolom, hogy ezek a tiszta, u.n. hideg szinek jól ellenpontozzák azokat a vörösöket, narancsokat, amelyeket én ugyancsak szeretek. Tulajdonképpen ez sem azt jelenti persze, hogy a szin kedvéért történik, inkább a szin, mint eszköz szerepel, mert ezeket a kicsit fanyar, kicsit - ahogy mondta - humoros, de olyan fanyar módon humoros dolgokhoz, ugy érzem legalábbis, hogy ezek a, az ilyenfajta szin alaphangok az illőek. És azokkal tudom ezeket kifejezni.

- Korábban Ön grafikákat készitett. A mostani kiállitása pedig kizárólag festményekből áll.

- Igaz. Régen én, olyan 15 évvel ezelőtt szinte csak grafikával foglalkoztam. Nem azt jelenti ez, hogy eleinte az ember grafikát készit, aztán amikor már nagy lesz, akkor festhet. Gondolom, hogy nincs a két müfaj között semmi különösebb és lényegbevágó különbség. Technikai különbség van, esetleg, bizonyos dolgok kifejezésére az egyik, vagy a másik müfaj jobban alkalmas. De különösen ma nem látom az értelmét annak, hogy a müfajokat ennyire kategorizáljuk.

KÁDÁR JÁNOS MIklós

Szövetségi közgyülés. = Uj Müvészet, I.évf.1.sz.
1990 63.p.

Magyar Képző és Iparművészek Szövetsége közgyülése (XI[illegible])
(1990) május 15

kális álláspontját, azután összecsomagol, elmegy azzal, hogy ő nem forradalmár s a XIX. század uralkodó eszméiben a fonákjáról gondolja végig, amit a színéről egyszer már végigszavalt. Ha odáig a koreszmékkel fenyegette az államot, most az állammal szorongatja a koreszméket. „Valamint a szabadság és egyenlőség elve hatalmas emeltyűül szolgált mozgalmainknál s tökéletesen megfelelt céljának: azt, ami fennáll, lerontani, ugyanazt állíthatjuk a nemzetiségről. Hirdetni egy elvet, annyi volt, mint fegyvert irányozni az állam ellen s mélyebb sebeket semmi más fegyverrel sem lehetett volna rajta ejteni; de aki hiszi, hogy ez az elv gyógyítani is fogja a sebeket, csalatkozik." A szemünk előtt igazolódó mondat; de a vezeklés, amely itt filozófus köpenyt ölt, közérzetnek époly hamis, mint előbb a reformeré. „Minden bennünket fenyegető veszély főokát épen a szoros központosításban kell keresnünk" — halljuk nagyszerű jóslatok közt a volt centralistától. De nem egyensúly-e ez is csak egy könyvben, melyet a bűnbánat betetőzéséül császárhű apjának ajánl. S ha

(1. old.)

Kádár János Miklós

testőműrén

Repro.: Idegenek
olajvánon 90 x 123 cm
?: 1979
Kiállítás a Csepel Galériákban II–III
nőkben

Művészet 89/6

Blénesi Éva
ajánlása

(1 old)

Kádár János Miklós

festőművész

Kiállítása a Csepel Galériában
1989 II – III.

Bléneri Éva
ciszte

Művészet 89/6

(1 old.)

Kádár János Mi Zlój

testőműrén

Repro.: Varázslat

papír, tus 30×42 cm

T.: 1986

Ziállítás a Csepel Galériákban II.–III. kókan

Blénesi Éva

ci Nc

Műrénet 39/6

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1973. DECEMBER 8-ÁN, DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

TÓTH MIKLÓS

A CORVINA KIADÓ FŐSZERKESZTŐJE

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÁSI TERME
BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.

F. k.: Kiáll. Int. Ig.

73-5110 FNyV 10 – M. H.

Kádár János Miklós

festőművész.

Meghívó

MEGHÍVÓ

A MŰVELŐDÉSI
MINISZTÉRIUM ÉS A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

Irene Hallmann-Strauß

NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG

Kádár János Miklós

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1986. MÁRCIUS 13-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN
DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA
A DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREMBE

MEGNYITJA DR. HORST MEINCKE
GESANDTER-BOTSCHAFTSRAT

MOLNÁR ZSOLT
KRITIKUS

BUDAPEST, V. DOROTTYA UTCA 8.

JÁNOS MIKLÓS festő

Dunatáj, 1989.3.

A Simontornyai Vármúzeum ezúttal is jelentős kortársművész alkotásaiból nyitott kiállítást. Kádár János Miklós, Munkácsy-díjas festőművész – jelképes figurái, sajátos színvilága – azt a szépséget festi, mely igazságában van jelen. A kiállítást a kortárs és barát Vecsési Sándor festőművész nyitotta meg, április 27-én.

*

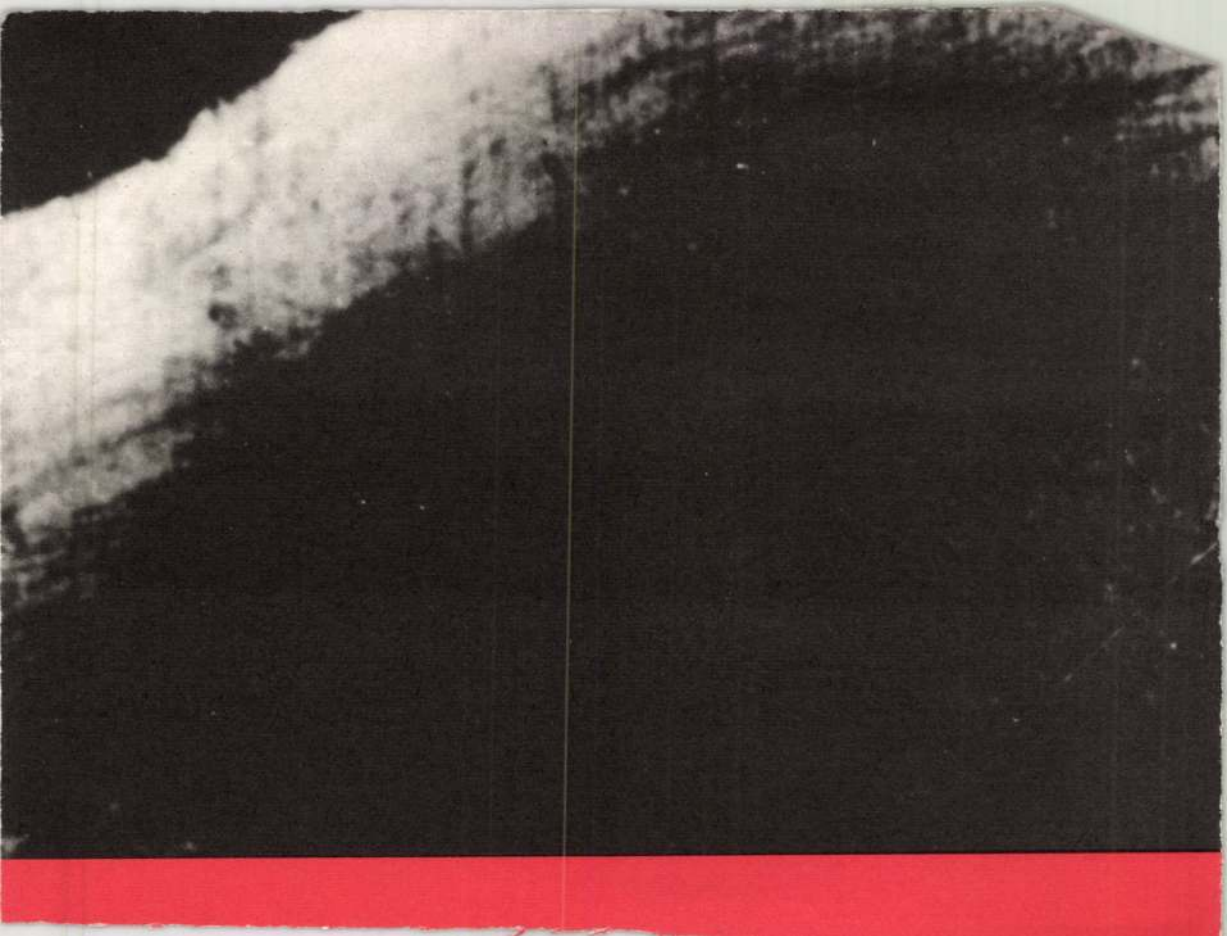

73° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1029 **20129 MILANO**

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

UNITÀ Miklós János Kádár

20100 MILANO

LE P. TESTI 75

. DEPP. ROMOLO CALIMBERTI

26 NOV. 1973

DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DE[L]... AMPA - MILANO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA ST... MILANO - L'ECO
A - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA ... - L'ECO DELLA
- L'ECO DELLA STAMPA - MILANO ... DELLA STAMPA
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELL... AMPA - MILANO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
A - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
- L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

SETTIMANA DELL

UN VALIDO INCONTRO CULTURALE

Una serie di proiezioni di films ungheresi, unitamente all'esposizione di una mostra di grafica ed una di scultura, hanno caratterizzato la « settimana di amicizia con l'Ungheria » che è conclusa nei primi giorni di ottobre.

L'iniziativa è partita dalle Amministrazioni comunale e provinciale ha incontrato la collaborazione dell'Ambasciata della Repubblica Popolare di Ungheria e dell'Associazione Culturale Italia Ungheria.

La proiezione dei films magiari è stata effettuata nei circoli ARCI S. Pizzi, Portuali, La Rosa. Cinque pellicole di giovani registi appartenenti a quella schiera neorealistica che sa mirabilmente intrecciare passato e presente, istituzioni sociali e nuove forme di vita comunitaria.

Superata la fase di avvio e di assestamento, il cinema ungherese si è affermato come una realtà viva e concreta con una fioritura di opere e di autori intonata all'approfondimento morale e all'impegno comune di trasformazione. Ora, a giudizio unanime, quello ungherese, è uno dei fenomeni più rilevanti del cinema di tutti i tempi, imponendosi come punto di riferimento per le nuove esperienze cinematografiche.

La macchina da presa si è fermata a lungo sui giovani cercando di cogliere il loro ideale di società. Una società affrancata dal punto di vista della industrializzazione ed in cui sia « merce corrente » un marxismo che comporti il semplice vivere fra la gente. Il cinema ungherese ha respinto le attrattive di genere leggero; gli «allegri» ed «eccitanti films sugli zingari innamorati mentre contadini e braccianti muoiono di fame o sono letteralmente «affettati» dai cavalleggeri «horthysti» durante le manifestazioni di protesta — sono soltanto uno sbiadito ricordo. Il neorealismo imboccato da questo cinema prende in esame i problemi caratteristici di una società in evoluzione e le istituzioni sociali di un Paese che, pur affrancato dal regime feudale, e non più lacerato da disumane contraddizioni, risente ancora di un tragico e secolare passato storico.

Per la grafica, sono state esposte ottantadue opere firmate dai più famosi artisti magiari contemporanei. Opere recentisssime, tutte posteriori al '70, molte delle quali hanno già riscosso riconoscimenti e premi alle biennali della grafica di Venezia, Tokio e Lugano.

A queste si sono accompagnati undici lavori in legno dello scultore Ivan Szabo. Fra questi artisti sembra prevalere il figurativo, ma non mancano i lavori astratti a smentire questa impressione. La verità è che c'è una composizione produttiva composita che indica lo sforzo e la volontà di superare i limiti di un vecchio scontro che ha caratterizzato la dialettica culturale del dopoguerra.

Varie le tecniche usate. Dalle incisioni su legno si passa alle acqueforti, ai lavori su lino, su carta, su acciaio, ai disegni ad inchiostro.

Anche al visitatore affrettato non è sfuggito il senso dei molteplici motivi che esprimono ansietà di rinnovamento e di ricerca dei grafici ungheresi. Chi ha potuto compiere una visita più approfondita ha scoperto l'eccezionale dinamismo espressivo delle opere ed il dialogo aperto dei loro segni che si rilevano ovunque netti e precisi. Chiara è la spinta vigorosa verso una ricerca originale tra i valori nazionali che discosta i disegni dalle tentazioni accademiche e dalle facili ma ingannevoli decorazioni cosmopolite.

Con questa mostra l'Amministrazione comunale ha voluto dare al pubblico la conferma di quanto altre manifestazioni nazionali ed internazionali hanno già rilevato sul risultato artistico e culturale raggiunto dagli ungheresi, trovando questa mostra una sua importanza culturale ed una funzione sociale. L'occasione offerta dall'Accademia di Ungheria è parsa una felice circostanza per continuare nell'idea di accostare gli « altri » alla cultura locale.

La « settimana ungherese » prelude ad una futura manifestazione con la quale l'idea dell'« incontro » troverà una conferma storica in alcuni documenti che risalgono al Risorgimento ungherese ed a quello italiano. Varrà l'omag-

L'AMICIZIA CON L'UNGHERIA

Miklòs Jànos Kàdar: «Barba blu »

gio di Livorno al poeta nazionale ungherese Petofi e nello stesso tempo un'altra riconoscenza della città allo scrittore Francesco Domenico Guerrazzi livornese e protagonista come Petofi del riscatto nazionale italiano.

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

MEGHÍVÓ

A Pataky Művelődési Központ meghívja Önt

AZ EURÓPAI MŰVÉSZETI TÖMÖRÜLÉS MAGYARORSZÁGI EGYESÜLETE
(FREQUENZEN)

bemutatkozó kiállítása megnyitójára,
1997. november 14-én 17.00 h-ra.

A kiállítást megnyitja **Bereczky Lóránd** művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója. Közreműködik a **Seicento Együttes**.

A kiállítás megtekinthető 1997. november 27-ig a Pataky Galériában
(1105 Budapest, Szent László tér 7–14.),
hétfő kivételével naponta 10.00–18.00 óráig.

A kiállításon résztvevő művészek:

IFJ. BÉR RUDOLF · CSAVLEK ANDRÁS · DEBRECZENY ZOLTÁN · ERDÉLYI ETELKA · FJODOROV LORENZ · HARMATI ZSÓFIA
HILLER HANS · KÁDÁR GERGELY · KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS · SZABÓ GÁBOR · SZELÉNYI KÁROLY · TASSY BÉLA · RADÓCZY-GYARMATHY GÁBOR · WÁGNER JÁNOS

Fluxus a minisztériumban

Általában tartom magam ahhoz az – egyébként sehol le nem írt és sehol el nem hangzott – elvhez, hogy a MAOE ügyeiben az elnökség vezetőjeként, „szóvivőjeként" nyilatkozzon csak az elnök és az ügyvezető alelnök.

Az 1997. július 11-én megjelent, *Inkei Péter* által írt nyílt levél (melyet *Kádár János Miklósnak* a MAOE elnökének intézett) néhány részletén elgondolkodva, mégiscsak úgy éreztem, hogy tisztázni kellene egy szakmai kérdést.

A nyílt levélben, a kormány elé terjesztett intézkedési javaslatban és egyéb dokumentumokban, a tiltakozások ellenére vissza-visszatérően szerepel a „kedvezményezettek körének kiterjesztése" megfogalmazás. Hagyjuk most és itt azokat a tényeket, hogy a volt Művészeti Alap (művészek által létrehozott) vagyonát, kedvezményeit 1984-ben egy tollvonással államosították, majd 1992-ben egy „rossz tollvonással" (helytelen vagyonfelmérés, átgondolatlan testületek felállítása, illetve azok működése stb.), alapítványilag visszaadták, majd folyamatosan pár év alatt, hogy egyszerűen és világosan fejezzem ki magam: szétlopták. Sajnos (megengedem: nem rosszindulatból) a mindenkori Művelődési tárca segédletével, illetve szeme előtt.

Mondom, hagyjuk most ezeket az apróságokat, nézzük csupán azt: mit jelenthet vajh a homályos „kedvezményezettek körének kiterjesztése" megfogalmazás.

Vajon kinek, kiknek kellene még részesülniük a „kedvezményekből"? A társművészetek képviselőinek, építészeknek, színművészeknek, filmművészeknek? Nekik külön szervezeteik vannak. (Emlékeztetőül: A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének képzőművész, iparművész, író és zenész tagjai vannak, mintegy hatezres taglétszámmal.)

Gyanítom, hogy ez a hangzatos megfogalmazás arra szolgál, hogy nehogy vád érje a magas minisztériumot: a tárca kirekesztő, mivel-hogy egy szakmai szervezet érdekeit képviseli. Így kerülhetett elő a „minden művészet, minden művészeti ág kiterjesztése" megfogalmazás. Hagyjuk most és itt azokat a tényeket, hogy a volt Művészeti Alap (művészek által létrehozott) vagyonát, kedvezményeit 1984-ben egy tollvonással államosították, majd 1992-ben egy „rossz tollvonással" (helytelen vagyonfelmérés, átgondolatlan testületek felállítása, illetve azok működése stb.), alapítványilag visszaadták, majd folyamatosan pár év alatt, hogy egyszerűen és világosan fejezzem ki magam: szétlopták. Sajnos (megengedem: nem rosszindulatból) a mindenkori Művelődési tárca segédletével, illetve szeme előtt.

Mondom, hagyjuk most ezeket az apróságokat, nézzük csupán azt: mit jelenthet vajh a homályos „kedvezményezettek körének kiterjesztése" megfogalmazás.

Vajon kinek, kiknek kellene még részesülniük a „kedvezményekből"? A társművészetek képviselőinek, építészeknek, színművészeknek, filmművészeknek? Nekik külön szervezeteik vannak. (Emlékeztetőül: A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének képzőművész, iparművész, író és zenész tagjai vannak, mintegy hatezres taglétszámmal.)

Gyanítom, hogy ez a hangzatos megfogalmazás arra szolgál, hogy nehogy vád érje a magas minisztériumot: a tárca kirekesztő, mivelhogy egy szakmai szervezet érdekeit képviseli. Így kerülhetett elő a „minden művészet, minden művészeti ág kiterjesztése" megfogalmazás.

minisztériális programmá, azok jó, ha tisztában vannak a művészettörténettel is.

Ajánlom figyelmükbe az alábbi riportrészletet:

Riporter: Beuys úr, Ön azt mondja, minden ember művész. Én is az vagyok?

J. Beuys: Igen, egészen biztos.

(...)

Riporter: Beuys és L. (a riporter) két művész.

J. Beuys: Nos én nem hiszem. Itt egy egész nagy félreértésről van szó. Amikor én azt mondom, hogy minden ember művész, *nem azt mondom, hogy minden ember festő...*

(Stern, 1981. IV. 20.)

L. Menyhért László
művészettörténész
a MAOE elnökségének tagja

Tisztelt szerkesztőség!

Nem tudtuk pontosan megállapítani, hogy Bruck András (ld. Magyar örökség, ÉS, 1997. július 14.) mi háborítja fel jobban: ha egy bank támogat egy lapot, vagy ha nem. Az viszont pontosan megállapítható, hogy cikke azt vélelmezi: a Beszélő megszűnik. Nos, ezúton szeretnénk tájékoztatni az ÉS olvasóit, hogy a Beszélő továbbra is folyamatosan megjelenik, a Postabank pedig továbbra is fő támogatóink egyike.

A Beszélő szerkesztősége

*

Bruck András nem vélelmezte, hogy megszűnik a Beszélő, hanem egy ilyen tartalmú hírt olvasott a Népszabadságban, mely hír forrása a Beszélő szerkesztősége maga. Nem sokkal később a Gondolat-Jel című rádióműsor huszonötperces beszélgetést közölt arról, milyen lesz az élet, ha a Beszélő már csak az Interneten lesz olvasható. Még mielőtt pedig az derülne ki, hogy a folyóirat első számú ellensége Bruck András, rögzítsük, hogy nevezett minden sora a Beszélő mellett szól. Kicsit vicces is kezd lenni, hogy azután, amikor a fellegek eltűnnek a lap fölül, Bruckot mindig kioktatják, mégpedig azok, akik mellett korábban szót emelt.

Az ÉS szerkesztősége

A Katolikus Társadalomtudományi Akadémia tőkönyvírói tanfolyamot indít.
ny: diploma vagy többéves
lat. Max. 35 év.

ÉS
DALOM
ÉS POLITIKAI HETILAP
ÁRA: 96 FT
1997. AUGUSZTUS 1.

Kádár János Miklós

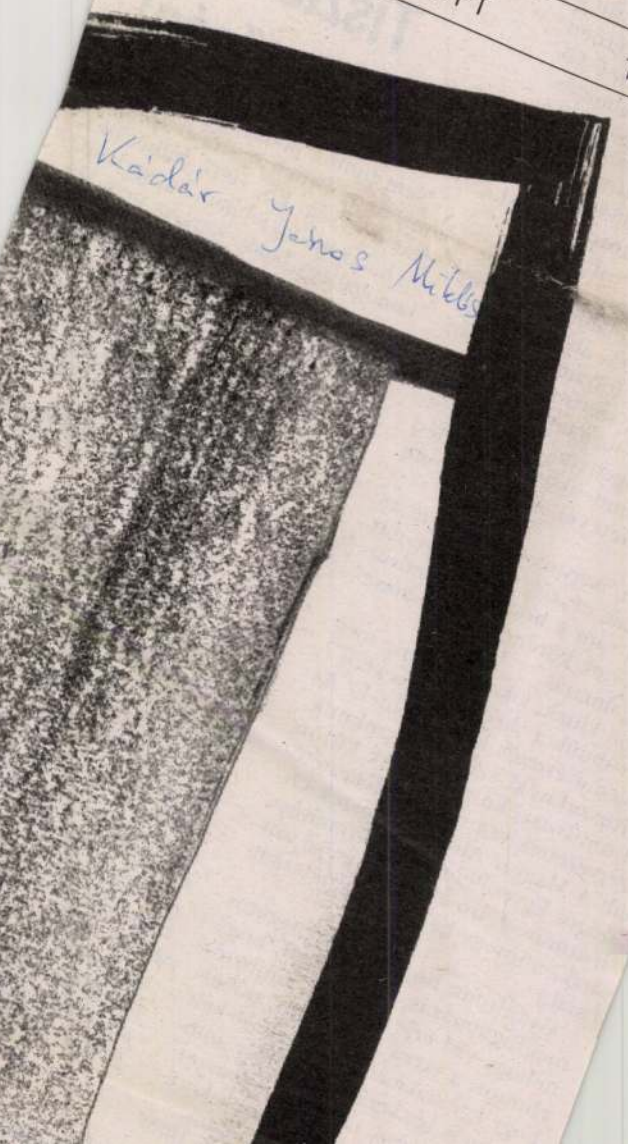

Ébredjen velünk! „Jó reggelt, Magyarország!”

Kezdődjön a család napja a TV2-vel!

volt, fejede

támadnak…

– Amikor eszmélkedni kezdtem – meséli –, az életvágy valami olyan evangélizációs éhséget és szomjúságot is támasztott, amilyenre nem sok példa akadt annak előtte. Emlékszem gyerekkoromból olyan istentiszteletre, amelyről kijövet a gyülekezet a villamoson énekelt tovább.

nem jövök zavarba, [illegible] kell egy kórust.

– Aztán eljött 1966 és a vizsgakoncert. Kodály-művet választottam, a *Shakespeare* szövegére írt *Óda a muzsikához* című. A nagy maestro túl a nyolcadik X-en elfogadta a meghívást, és eljött. Mindvégig, míg vezényeltem, éreztem, hogy ott, a díszpáholyban. A kuratórium súlyos bírálatokkal illetett vezetését megtartották, *Székely* Gábor maradt az elnöke (nem fogadták el a lemondását, pedig elhíresült kijelentését – *„a művészeknek nem tartozunk elszámolással”* – az alkotók ma is emlegetik), és *Pohárnok* Mihály az alelnöke. Kettejükön kívül szintén a testület tagja maradt *Hajagos* Éva, a művelődési tárca jogi főosztályának közigazgatási tanácsadója is. A kinevezett új kurátorok: *Deák* Sándor, a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* gazdasági igazgatója, *Fésűsné Illés* Edit, a művelődési minisztérium pénzügyi főosztályának helyettes vezetője, *Szűcs* Ferenc, a *Pénzügykutató Rt.* főosztályvezetője, valamint *Tóth* József, az *Országos Színháztörténeti Intézet* gazdasági igazgatója. A felügyelőbizottságban a MAOE elnöke, *Kádár* János Miklós festőművész mellett a művelődési tárca képviseletében *Sebes* József, a *Pénzügyminisztérium* munkatársaként *Ágoston* Gabriella kapott egy-egy széket.

A határozat egyéb módosításokat is hozott. A kormányzat azt szeretné, ha a MAK kedvezményezettjeinek körébe nemcsak a Művészeti Alap volt, illetve a MAOE jelenlegi tagjai tartoznának bele, hanem *minden alkotóművész*. Az egyesület tagsága szerint azonban ez elfogadhatatlan, hiszen a MAK-ot egykoron azzal a szándékkal és feladattal hozták létre, hogy a MAOE-ban tömörülő művészek „szekerét tolja”. Hiszen évtizedek alatt ők „termelték” a MAK vagyonát. De azért sem lehet minden alkotó kedvezményezett, mert szükség van valamilyen szakmai kontrollra. Ki mondja meg: ki számít művésznek és ki nem? Senkit sem lehet ugyan arra kényszeríteni, hogy a MAOE tagja legyen, de az egyesület mégiscsak el tudja dönteni, kiket vesz fel a soraiba. Ahogy *Kádár* János Miklós fogalmaz: *„Hogyan lehetne tagja, kedvezményezettje az állatbarátok egyesületének az a kocsis, aki lapáttal veri a lovát? Ilyen helyzet állhat elő, ha a támogatandók körét a MAOE-tagságtól függetlenítik”*.

Bár a MAK kuratóriumából „kitesékelték” a MAOE képviselőit, a kormányhatározat azt is kimondja, hogy a kuratórium megsegítésére, a művészeti támogatásokkal kapcsolatos döntések előkészítésére a művelődési miniszter – a MAOE javaslata alapján – kilenc alkotóból álló művészeti-szakmai tanácsadó testületet kérjen fel. Kádár János Miklós szerint a kuratóriumi tagságért „cserébe” ez bizony szegényes elképzelés.

A MAOE vezetői egyébként is úgy látják, a közalapítvány alapító okiratát bárhogy is módosítják, *a céloknak meg kell maradniuk*, vagy ha azok is megváltoznak, akkor már másik alapítványról van szó. Kádár János Miklós szerint a határozat következtében a minisztérium – mint alapító – gyakorlatilag azt csinál a művészek feje fölött a támogatásukra rendeltetett pénzzel, amit akar. Ez egyben azt is jelentheti, hogy *a MAOE de jure ugyan nem, de facto azonban megszűnhet*, hiszen nem lesz rá szükség… A véleményét eddig sem vették igazán figyelembe. Vezetői, képviselői csak formálisan vehettek részt a döntésekben. Ezt bizonyítja a mostani okirat-módosítás is. A megszűnés réme olyannyira megérintette a MAOE-t, hogy *a szervezet számára nem is szerepel támogatás a jövő évi állami költségvetésben, sőt, a MAOE neve sem szerepel benne, noha az érvényben lévő alapító okirat kedvezményezettjei a MAOE tagjai*. A művészek persze gondolni sem mernek arra, hogy „hajótörötté” válhatnak. Kádár János Miklós szerint alaptalanok azok a vádak, amelyek a MAOE-t érik, mondván, hogy az egyesület is csak a maga klientúrájának érdekeit védi. Az elnök úgy véli, komoly szakmai szervezetről van szó, ahol szinte lehetetlen „bundázni”. A MAOE nyitott, működését bárki ellenőrizheti.

Arra a kérdésre, hogy az egyesület miért nem tiltakozott eddig hangosabban, a MAOE vezetői azt válaszolják: azért, mert a kormányhatározat tartalma mind ez idáig semmiféle jogszabályban nem került nyilvánosságra, ezért *nem hivatalos, nem törvényerejű*. Álláspontjuk szerint máig a MAK eredeti alapító okirata van érvényben. A *határozatok tárában* csupán néhány mondat, az alapító okirat megváltoztatásának ténye látott napvilágot és az, hogy a kormány felkérte a művelődési minisztert, *„készítsen előterjesztést a hosszú távú megoldásként kínálkozó köztestületté alakulás vagy más alapítványokkal való összevonás lehetőségeiről, valamint a közalapítvánnyal kapcsolatos pénzügyi és gazdálkodási javaslatokról”*. Az okirat-módosítás, a kuratórium átalakításának részletei, azaz a lényeg csak belső körökben ismert. A független magyar bíróság csupán a változtatásról szóló döntés tényét hagyhatta jóvá, magát az okirat-módosítást, az új kuratórium összetételét nem (a *Fővárosi Bíróságnak* szeptember 29-én nyilvántartás céljából elküldött módosított alapító okirat bejegyzéséről máig nem született végzés). Mindez azt jelentené, hogy jelenleg törvénytelenül működik a MAK?

A MAOE vezetősége nem ért egyet a kormány határozatával, ezért levélben az állampolgári jogok országgyűlési biztosához, *Gönczöl* Katalinhoz fordult segítségért. A MAOE eleve úgy véli, nem lehet bizonytalan gazdasági ügyleteknek kitenni azt a vagyont, amely a művészek számára alanyi jogon például a nyugdíjakat biztosítaná. A MAOE szerint az alkotmánnyal is ütközik, hogy az alapítás után (1992) a nyugdíjkorhatárt elérők nyugdíja az alapítvány bizonytalan hozadékától függ. (Az 1992-ben már nyugdíjban lévők ellátását az állam 2002-ig vállalta.) Az Állami Számvevőszék a jelentésében kimondta: *a MAK vagyona a jelenlegi struktúrában nem alkalmas arra, hogy bázisán az alapítvány a feladatait maradéktalanul ellássa*, ez csak komoly állami szerepvállalás mellett lehetséges. Ezért a MAOE szerint *a nyugdíjszolgáltatást ki kellene vonni a MAK hatásköre alól*. Így legalább maradna annyi pénze a közalapítványnak, hogy a többi feladatát jól teljesítse.

Devich Márton

*

A *Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezete* nemrégiben megtartott tisztújító küldöttértekezletén ifj. *Koffán* Károlyt választotta meg elnöknek, aki szerint a művészeti élet legnagyobb belső ellentmondása a szakma egésze és az egyéni kiválóság között feszül. Általánosnak nevezhető tapasztalat ugyanis, hogy mire a művészek elismertté válnak, a szakma egésze iránti szolidaritásuk mértéke csökken. Az új elnök úgy látja, ha feltárják ezt a jelenséget, segíteni is lehet rajta, a szakma, az utánpótlás biztosítása érdekében. A szakszervezet fontos feladatának tartja, hogy összefogásra késztesse a többnyire egyéni túlélési stratégiákat követő művészeket. Az új vezetőség szeretne változtatni az általános adózási feltételeken. Átalakul a lektorátus is, amely a köztéri beruházásokat minőségileg ellenőrzi. A szakszervezet szeretett volna részleteket megtudni arról, hogyan képzeli el a művelődési minisztérium ezt az átalakítást, hogy ők is megtehessék javaslataikat, de levelükre eddig nem kaptak választ.

(f. m.)

Hajótörött alkotók

Döntések művészekről – nélkülük, avagy ki fizesse a nyugdíjat?

Úgy tűnik, eztán sem fordul jobbra a *Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE)* sorsa, sőt, ahogyan azt a kormányzat néhány hónappal ezelőtti döntései előrevetítik, egyre kiszolgáltatottabb helyzetbe kerül, egyre kevésbé tudja érvényesíteni az általa képviselt mintegy hétezer művész érdekeit.

A *Magyar Alkotóművészeti Közalapítványt (a MAK-ot)* a magyar kormány a *Művészeti Alap* utódaként öt esztendeje hozta létre, hogy az akkor *1,3 milliárd* forint könyv szerinti értékkel átadott vagyona bevételeiből vegye át az alap korábbi feladatait, köztük az alkotók nyugdíjellátását, segélyezését, az alkotóházak működtetését, a műteremlakások kiutalását. Termeljen tehát annyi jövedelmet, amellyel a vele párhuzamosan létrejött MAOE a hétezer alkotóművész érdekeit szolgálni tudja. A MAK vagyona a felelőtlen gazdálkodás következtében az elmúlt években több mint *nyolcszázötvenmillió forinttal csökkent*, a szervezet több válságot is megélt, élén kuratóriumok, vezetők váltották egymást. A problémák, sajnos, máig nem oldódtak meg. A művelődési tárca úgy ítélte meg, hogy a vagyonvesztés nem a MAK menedzsmentjének, gazdasági szakembereinek felelőtlen tevékenysége, hanem a művészkurátorok hozzá nem értése miatt következett be. Ezért a sok huzavona, felháborodás, személyeskedő vita, süket fülekre találó bírálat, és főként az *Állami Számvevőszék* elmarasztaló jelentése után a kormány júniusban úgy határozott, hogy módosítja a MAK alapító okiratának a kuratórium, valamint a felügyelőbizottság összetételére vonatkozó pontjait, mondván, *a művészek nem értenek a pénzügyekhez, így ne is vegyenek részt a döntések meghozatalában*. (Noha e döntések róluk szólnak…) A demokratikusnak cseppet sem nevezhető okirat-módosítás szerint *a MAK kuratóriumának minden tagját a kormány nevezi ki*, a testület munkájában közvetlenül nem vesznek részt művészek. A MAOE mindenkori elnöke helyet kapott a felügyelőbizott-

Foto: Milos József Fk.: Tóth Pál István

KÁDÁR J. Miklós

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA 1989. NOVEMBER 9-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA. A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ 1989. NOVEMBER 18-IG. CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

Budapesten született 1939-ben. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1961-ben végzett. Tanára volt Pap Gyula, Szőnyi István, Bernáth Aurél. 1974–1987-ig a Magyar Iparművészeti Főiskolán, 1988-tól a Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanít. 1964 óta vesz részt hazai és külföldi kiállításokon.

Egyéni-kiállításai:

1973. Budapest, KKI, Dorottya utca
1974. Zalaegerszeg, Ifjúsági Ház
Dorog; – Amiens, Avignon stb.
1977. Budapest, Csók István Galéria
1981. Budapest, Műcsarnok
1982. Budapest, Csók István Galéria
1984. Gronau (NSZK); Csepel, Iskola Galéria
1985. München, Európai Szabadalmi Hivatal
1986. Budapest, Dorottya utcai Kiállítóterem
Salzburg, CA Bank;
Budapest, Újpest Galéria
1987. Genf, OMPI

MŰTEREMRÉSZLET (1931)

A BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

2003. MÁRCIUS 20-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN

DÉLUTÁN, 16 ÓRÁRA

A SZÁZADOS ÚTI MŰVÉSZTELEP ÉVTIZEDEI

CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

MUNKÁCSY DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KÖZREMŰKÖDŐK:

BUDA SÁRA, GORDONKA

KAKUSZI PANNA, HEGEDŰ

A KIÁLLÍTÁS HELYSZÍNE:

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

BUDAVÁRI PALOTA "E" ÉPÜLET

NYITVA: 2003.MÁRCIUS 20-TÓL MÁJUS 5-IG

TÁMOGATÓINK:

LUDWIG ALAPÍTVÁNY

FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS
KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

HUNGART EGYESÜLET

SZÁZADOS ÚTI MŰVÉSZTELEP
EGYESÜLET

SZEKERES ISTVÁN

F.K.: DR. DOBÓ SÁNDOR, A BTM FŐIGAZGATÓJA

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

MEDGYESSY FERENC (1881-1958)

SZÁZADOS ÚTI MŰVÉSZTELEP ÉVTIZEDEI

• MEGHÍVÓ •

Kádár J. Miklós
grafikus

„Jónás" (repro)

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művé szet,1 1971.augusztus - 10.oldal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

Kádár J. Miklós

Kádár J. Miklós: Kurázsi mama

ben áll vele, mint ahogy ellenségesen [illegible]
együttműködési értekezlettel szemben is. „A K
Mezsdunarodnaja Zsizny című szovjet folyóirat -
vet a nemzetközi arénában, az imperialista orsz
ügyére veszélyes politikai kombinációkat tervez."
vetkezményeként — erőltetett ütemben fejleszti
népe számára nem csekély teher.

Az ENSZ-közgyűlésről írtak is mutatják, hogy
javaslatot, tartalmától függetlenül, eleve támad,
nai külpolitika éles szovjetellenes jellege. A Sz
ruktív leszerelési javaslatait azonban rendkívül nehéz a világ közvéleménye előtt negatív színben feltüntetni, Kína ezért kettős taktikához folyamodik: támadja a szovjet leszerelési javaslatokat, másrészt igyekszik elhitetni a közvéleménnyel, hogy nemcsak az USA felelős a világ egyes részein kialakult feszültségekért, hanem a Szovjetunió is. Íme „a két szuperhatalom" elmélet konkretizálódása a leszerelés ügyére: a Kínai Népköztársaság ezzel a magatartásával fékezi a leszerelés folyamatát.

A Szovjetunió azonban tántoríthatatlanul folytatja ezt — az egész emberiség érdekét szolgáló — munkát. Ebből a szempontból is nagy jelentőségű határozatokat hozott az SZKP XXIV. kongresszusa, amely a szovjet békepolitika új szakaszának kiindulópontja lett: a békepolitika új hangsúlyt kapott, új javaslatok sora hangzott el. Csak röviden utalunk azokra, amelyek a leszerelésre vonatkoznak. A Szovjetunió javasolta, hogy szerződéseket kell kötni a nukleáris, a vegyi és a baktériumfegyverek betiltására; elő kell segíteni atommentes övezetek létrehozását; hasznos lenne, ha az öt nukleáris hatalom tanácskozásra ülne össze; össze kellene hívni egy világkonferenciát a leszerelési kérdések teljes komplexumának megvizsgálására; a Szovjetunió síkra száll a külföldi katonai támaszpontok felszámolásáért, valamint a fegyveres erők létszámának és a fegyverzet mennyiségének csökkentéséért azokban a térségekben, ahol a katonai szembenállás különösen veszélyes.

Az SZKP XXIV. kongresszusán meghirdetett békeprogram azóta már elkezdte hozni gyümölcseit, a javaslatok ott szerepelnek a különböző nemzetközi fórumokon. A legfiatalabb leszerelési tanácskozás előkészítő, tájékozódó eszmecseréi 1973 január végén Bécsben kezdődtek el, mégpedig az európai csapat- és fegyverzetcsökkentésről. Ennek a témának az a lényege, hogy csökkentsék az

Kádár János Miklós

A X. VIT. tiszteletére a KISZ kb. és a Fiatalok Művészek Stúdiója pályázatot hirdetett képzőművészeti alkotásokra. A Dorogon megrendezett tárlaton szerepel műve: „Ifjúság" c. képe (említve.)

-csolnaki-: Fiatal művészek kiállítása Dorogon
Dolgozók Lapja Komárom, 1973. máj. 31.

Kádár János Miklós

1972 augusztus 29-én
2668 Ft-ért szerepelt eladó lépe
a Képcsarnok Vállalat Csontváry termében

Kritika 1972 november
7. old.

Kádár János Miklós

az Ernst Múzeumban rendezett Studió 91
kiállításon lapjai szerepeltek.

Láttuk, hallottuk.

1991. dec. 10. 11.00

Kádár János Miklós
festő.

„Arcmás" (repro)

Losonci Miklós: Képzőmüvészetünk időszerü kérdései.
Müvészet, 1971. julius - 32.oldal

Kiádár János Miklós
gráfikus

A Derkovits-ösztöndijasok kiállitásán
bemutatta „A lovag, halál és az ördög"
ennek veikarcsorozatát. Dürer emléklap-
ján kódolattal idézi a nagy mester emlékét

Mihály Mária: A Derkovits-ösztöndijasok második kiállitása.
Müvészet, 1971.augusztus - 35.oldal

Kádár János Miklós
Grafikus

Részt vett a tárlaton.

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művészet, 1971. augusztus - 10.oldal.

Kádár János Miklós. [ ]

Szerepel az Ernst Múzeum ben.

P. Szücs Julianna: Stúdió '71 7.

Népszabadság Bp. 1971. dec. 15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1975 MÁJ 3

Kádár János Miklós

TÁJÉKOZÓ

1021

Kádár János Miklós: Torony

Filminterjú Lukács Györggyel

EN

át mondjak, amikor kimentem a adsereghez, a Katonai Népbiztos-gtól kértem egy segédtisztet, a chnikai dolgok elintézése céljá-ól. Érdekes: ez az én segédtisztem későbbi magyar irodalmi életben iási szerepet játszott. Tudniillik, aál Gábor volt, aki aztán később olozsváron lapot szerkesztett. Ő lt tehát a hadsegédem, amikor az ödik hadosztálynál tevékenyked-m. Ehhez a réteghez sorolhatók olyan kivételes egyéniségek, int Sárói-Szabó, aki huszártiszt-l — nem is tudom hogyan — mmunista lett az októberi—márusi időben. Ebben a rétegben ülönben voltak szabotőrök is, to-bbá olyan tisztek — például a adosztályom parancsnoka, volt al-redes, a nevét elfelejtettem —, ikkel hosszas beszélgetésekben eglehetős eredményeket értünk . Hadosztályparancsnokomnak bizonyítottam, hogy ő itt most hány hét alatt alezredesből tá-rnoki rangra emelkedett, és gy a diktatúra olyan előmeneteli hetőségeket biztosít, amilyenek a gi hadseregben nem léteztek. zek voltak azok az emberek, akik időben kitartottak mellettünk, amikor bekövetkezett az össze-mlás, akkor természetesen meg-úpt a szolidaritásuk. Verbőcy álmán, a székely zászlóalj veze-je, a kommunistává vált régi tisz-k csoportjához tartozott. Egyike lt a legkitűnőbb és a legoda-dóbb tiszteknek. (Énnálam csak gy székely zászlóalj volt, amit ztán — később — Landler el-ezényelt tőlünk. Fontosabb hely-e akarta helyezni, minthogy egyi-e volt a legjobb zászlóaljaknak.)

— Egész idő alatt hadosztály po-tikai megbízott volt?

— Az első héten a harminckilen-s dandár megbízottjaként kezd-m, aztán kineveztek a hadosz-y politikai megbízottjának, és az aradtam mindaddig, amíg — nnak Clemenceau-val való meg-csak amikor a felbomlás hírére az elvtársaknak az volt a véleményük —, akkor a Duna—Tisza között volt az ötödik hadosztály —, hogy próbáljak elmenni oda és felvilágosító munkával megint harcképes állapotba hozni a hadosztályt. Be kell vallanom, hogy ez teljes kudarccal végződött.

— Milyen helyzet várta ott?

— Teljes volt a pánik. Általában az az érzés volt tapasztalható, hogy megbukott a diktatúra.

— Volt-e a katonás életnek minimális nyoma?

— A külső fegyelem természetesen megvolt. Csak, ha az ember beszélgetett a katonákkal, akkor — ellentétben az áprilisi—májusi időkkel, amikor könnyű volt őket meggyőzni, hogy győzhet a Magyar Tanácsköztársaság —, ebben az időben már nem bízott senki a győzelemben. Mindenki meg volt győződve arról, hogy a románok be fognak vonulni Budapestre, és hogy vége van a Tanácsköztársaságnak.

— Az ön hadosztálya Landler harmadik hadtestéhez tartozott?

— Eredetileg önálló hadosztály volt, csak sok dologban együttműködött Landlerrel, minthogy a Landler-féle hadtest szomszédságában volt. De nem volt közvetlenül Landlernek alárendelve.

— Túl sok kapcsolata akkor már nem is volt a hadtesttel...

— Többször érintkeztem Landlerrel, amikor a hadosztály és a hadtest viszonyáról, áthelyezésekről, meg hasonló dolgokról volt szó. Ilyenkor több ízben felkerestem Landlert, a főhadiszállásán, és tárgyaltam vele.

— Milyen benyomást keltett Landler, mint hadtestparancsnok?

— Landler annyira nem volt katonás megjelenésű ember, hogy a bátorsága és a határozottsága révén óriási benyomást tett ugyan az

Kádár J. Miklós

1021

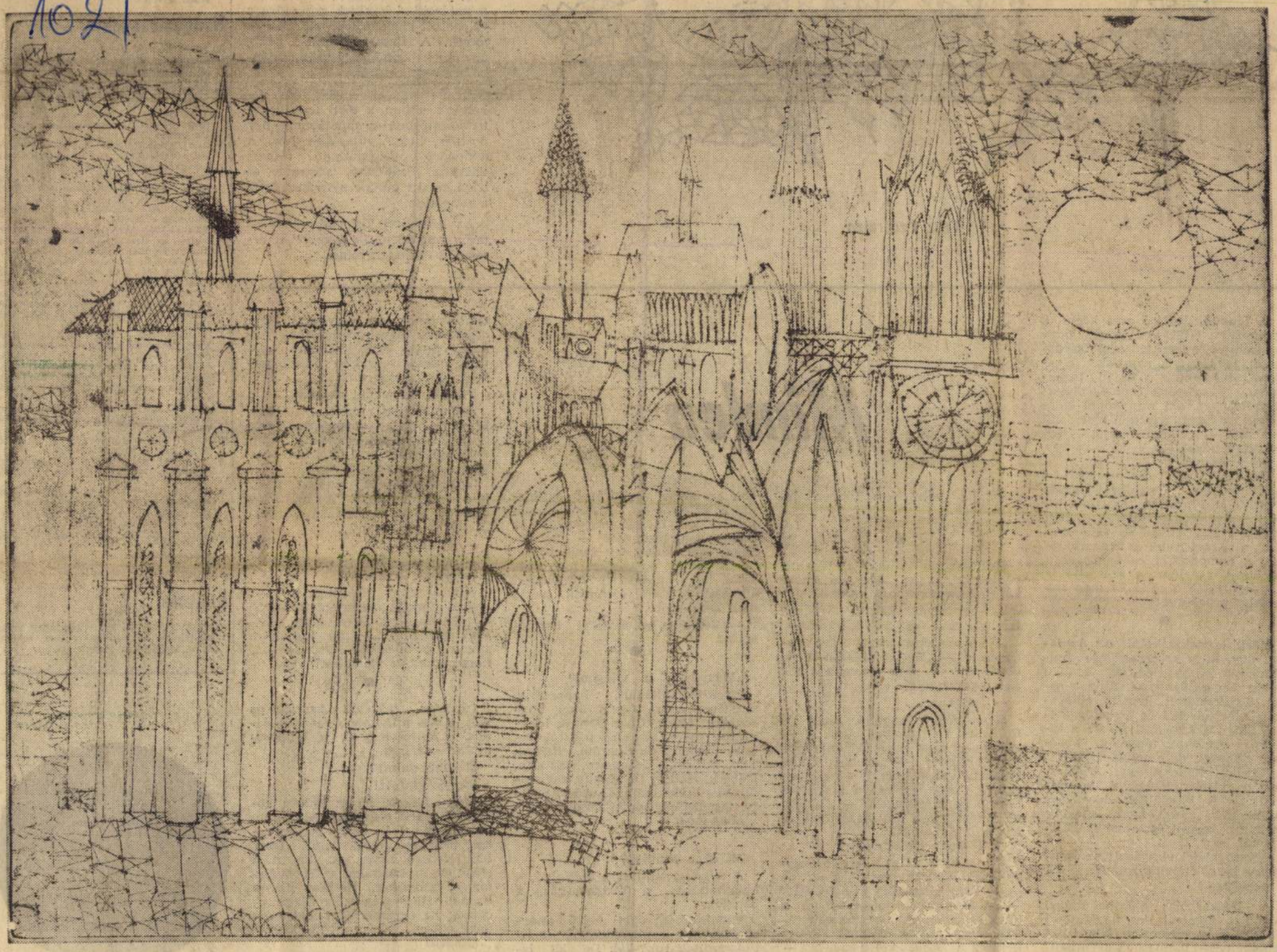

Kádár J. Miklós: Gótika

ÁRA 2,50 Ft

Fritz Éva rajza

Mindenképpen örülünk annak, hogy bartóki hűséggel, kodályi útmutatásokkal kerültek színpadra válogatott cigánydalok, balladák, mesék. A fiatal művészek pedig úgy élnek benne, hogy kitűnik népköltészet-szeretetük.

Mi, folkloristák — akik részt vehettünk ebben a több évig tartó tervezgetésben és munkában — úgy érezzük, hogy gyűjtéseink java, a színpadra alkalmazható művek többsége érdekesen, színesen és hűen került először nyilvánosságra a színpadon.

Az Irodalmi Színpad előadása pedig hozzáértő, lelkiismeretes értékelést érdemelt volna.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Minden

A jónevű újságíró arra kérte a gimnázium KISZ-vezetőségét, hogy *ne* küldjenek neki előzetes kérdéseket. Ismervén a kamaszok lélektanát, tudta, hogy a kaján teenagerek gyanakodva és megvetéssel fogadják azt, aki mindenből előre készül, mindent papírról olvas, aki a mások — és nem a saját — érveivel válaszol.

Jól számított.

Kérdések vad buzgárja tört fel a fiatalokból. Terítékre került mindaz, ami izgalmas, időszerű, jövőt befolyásoló, Albánia és a japán konjunktúra, Afrika és Dél-Amerika, a Közel-Kelet és Csehszlovákia, a demográfiai robbanás és a konzumtársadalom, a szovjet—kínai—amerikai dosszié és még sok „rázós" probléma.

●

Körül-homokzsákolni az áradatot, úgy, hogy az érdeklődés hullámverése ne apadjon, nem könnyű dolog. De az újságíró állta a sarat. Tájékoztatott, érvelt, eligazított; hipotéziseket és összefüggéseket tárt fel, kapásból idézte a bizonyító adatokat; tényeket, neveket, cikkeket, dátumokat sorolt.

Gazdag intellektusával, irigylésreméltó tájékozottságával igazolta jóhírét. A vájtfülüek bizonyára észrevették gördülékeny stílusát; szabatos, árnyalt és találó szóhasználatát is.

Egyszóval jól vizsgázott az érettségire készülők vitafórumán.

Látszólag.

A beszélgetés előrehaladtával ugyanis nemcsak a természetes fáradtság, hanem valamiféle belső érdektelenség tompasága ült a hallgatók arcára. Ritkultak a felszólalások, a válaszokra többen legyintettek.

De miért?

●

Beültem egy Colára a legaktívabbakkal, a legtöbbet kérdezőkkel, a legmozgékonyabbakkal.

— Mi nem tetszett, srácok? Egymás közt vagyunk, őszintén!

„Nem mondott semmi újat, érdekeset!" — „Az újságokban is ezt olvassuk." — „Már elalszom a sok sablonszövegtől!"

— Dehiszen...

„Igen-igen, elismerem, hogy jó fej, sokat tud, nagyon okos..." — „De miért nem meri azt mondani, amit otthon?" — „A saját külön bejáratú véleményét?" — „Nincs igazad, mert mindig a magáéval fejezte be a szöveget!" — „Jó, jó, de szórul szóra azt olvashatod az összes újságban is!"

— Ti hogy képzelnétek?

„Ne előírás szerint magyarázzanak nekünk! Vitatkozzanak ők is egymással, a másik újságíróval!" — „A legcikisebb dolgokban is, a külpolitikában is!" — „Honnan tudod, hogy mi az előírás? Hátha neki ez a saját véleménye?" — „Ne hülyéskedj! Hát Magyarországon az összes újságírónak egyforma a véleménye? Akkor minek belőlük annyi? Írja meg egy, és az összes újság közölje!" — „Persze, akkor elég lenne egy újság is..." — „Én pedig egyszerűen nem hiszem, hogy mindenki mindennel egyetért! A szabványdumák pedig nem érdekelnek!"

— Végül is, mi érdekel benneteket?

●

„Minden a világon!"

Egzisztencializmus, happening, strukturalizmus, Lenin, Mao, Heisenberg, Marx, Cohn-Bendit, idealizmus, materializmus, újkatolicizmus, Teilhard de Chardin, Russel, Tito, Rákosi, Ceausescu, Sztálin, Dubček, Kádár, De Gaulle, revizionizmus, buddhizmus, Lukács, Sartre, hippizmus, német kérdés...

Minden!

●

Mi az a minden?

A megfoghatatlan, a szétfolyó, a beláthatatlan, a ködkavargás, a zűrzavar?

Vádolhatnám őket belső anarchiával, dekoncentráltsággal, „nemtudommitakarok"-kal. De jól ismerem mind az ötüket. Kettő matematikusnak, egy vegyésznek, egy oroszosnak, egy irodalmárnak készül. Világos fejű, jövőjüket tervező, tanárszégyenítő intelligenciájú, céltudatos fiúk.

Tudják, hogy mit akarnak!

„Nem tetszik megérteni minket. Eredetiben vagy fordításban szeretnénk elolvasni mindent, amit csak birunk, és nem iskolásan magyarázkodó kivonatokban!"

— Idefigyeljetek, srácok! Akár hiszitek, akár nem, értem, amit mondani akartok. De hadd kérdezzek én is valamit.

— Tessék.

— Ami kapható és elérhető, azt olvassátok, ismeritek?

„Olvassuk is, meg nem is." — „Mégse tetszik megérteni minket." — „Válogathassunk és vitatkozhassunk szabadon!" — „Ne rágják a szánkba az elcsépelt igazságokat, bízzák ránk a választást!"

●

Izgalmas, zaklatott beszélgetés volt. Ritka pillanata a meghittségnek, az őszinteségnek, a kamaszkitárulkozásnak.

Megdöbbentett?

Megnyugtatott!

Ideges leszek, ha az ifjúság közömbösségéről papolnak! Akik nem ismerik közelről, akik „sablonokkal" akarják „mozgósítani". Igen, indifferenssé válhatnak, ha nem elégítjük ki kozmikus világ-megismerési igényüket. Ha nem bízunk bennük! Hiszen az egész világmindenség, az egész emberi élet érdekli őket.

Minden!

Győri György

... Vezényel: Ferencsik János. Közreműködik: Kocsis Zoltán.

A BOLGÁR KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, január 26-án. Vezényel: Athanáz Margaritov. Közreműködik: Dina Schneidermann, Emil Kamilarov, Mincso Mincsev, Nikola Sztojanov.

VARGA CSILLA zongoraestje az Országos Filharmónia kamaratermében, január 26-án.

UNGÁR IMRE zongoraestje a Zeneakadémián, január 27-én.

A TÁTRAI VONÓSNÉGYES hangversenye a Zeneakadémián, január 28-án.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, január 29-én. Vezényel: Riccardo Muti.

KOVÁTS ZSUZSANNA MEZEY ERZSÉBET és MIKLÓS GYÖRGY hangversenye az Országos Filharmónia kamaratermében, január 29-én.

Kiállítás

PERCZ JENŐ JÓZSEF mozaikművész kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megnyitó: január 29-én.

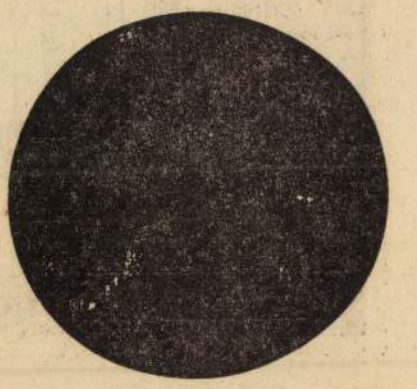

Rádár János Miklós.
A tehetséges grafikus esetében is tetten érjük, mihelyt ecsethez nyúl, s felszabadul a grafikai technika fegyelmező kényszere alól, nyomban tanácstalanná válik, és „eluszik" a festéközönben, önnön érzelmei kavargásában.

Bojár Iván: Studio '72 Fiatalok az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap 1973/2 6old.

Kádár János Miklós
festő

A művész a Stúdió vezetőségé-
nek tagja volt.

Bán András: Bucsurok ürügyén.
Művészet, 1974 augusztus - 3 lap.

Kádár János Miklós

Részt vett az „In memoriam Bartók" pályázaton. „A kékszakálú herceg vára" és „A csodálatos mandarin" témájából csak a férfi és a nő ellentétét hangsúlyozza.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat

Alföld 1972/8 68 old

Kádár János Miklós

/1021

Kádár János Miklós: Átalakulások

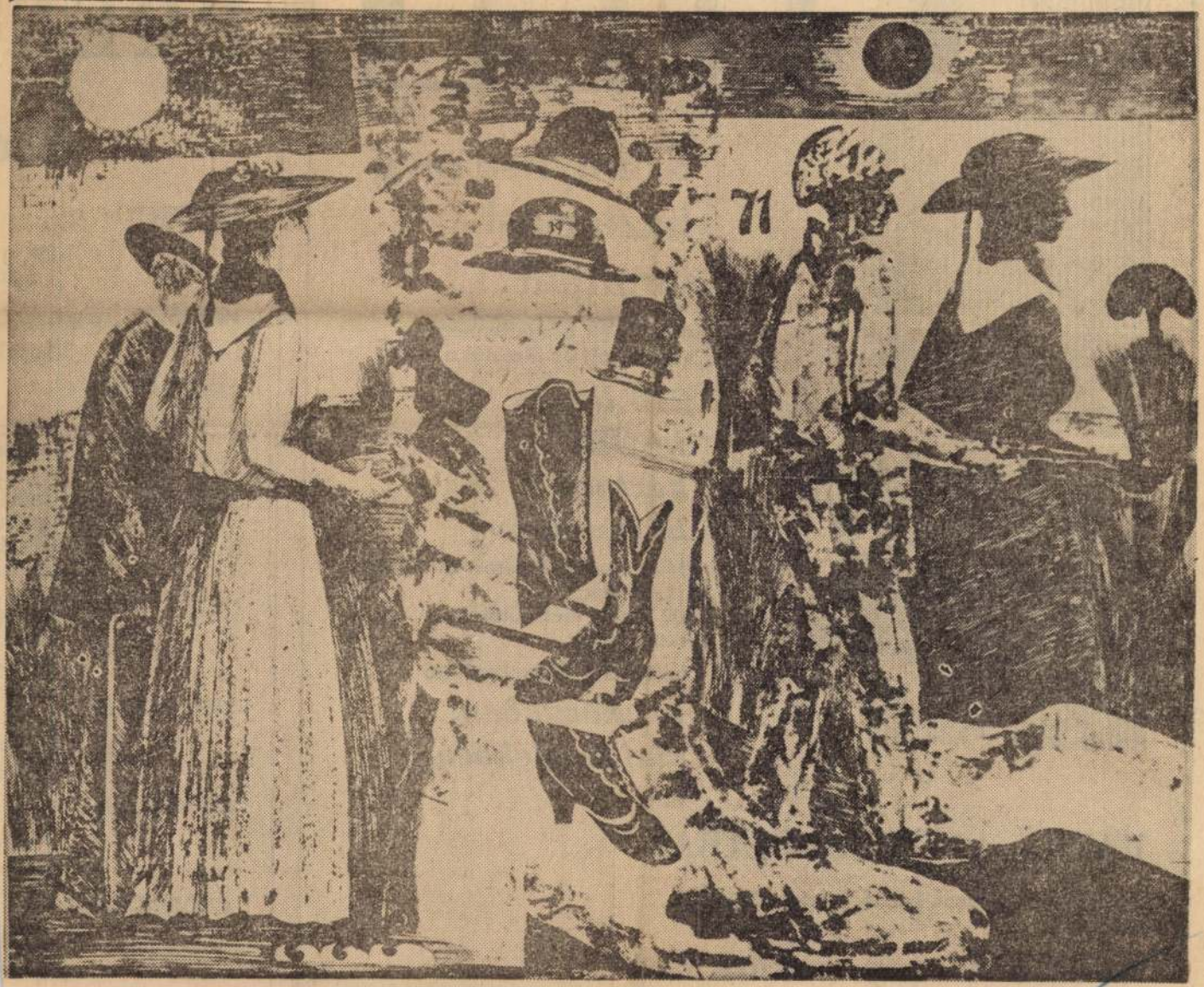

LEHEL

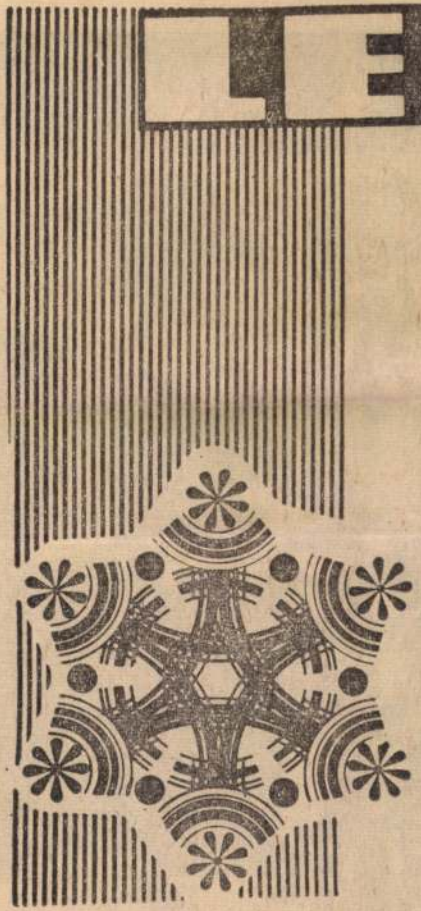

Könnyítse meg
háztartási
gondjait!

Megkíméli a mindennapi vásárlástól és főzéstől a

210 literes
LEHEL
háztartási
hűtőszekrény

Mirelite-élelmiszerek tárolására is alkalmas,
60 literes mélyhűtőtérrel rendelkezik.

Ízléses kivitelben kapható

áruházakban,
szaküzletekben

és a

RAVILL AJÁNDÉKBOLTBAN

Budapest IX., Ferenc krt. 36. Telefon: 336–913,
valamint a

RAVILL Hűtőgép Szaküzletében

Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 18. Telefon: 124–1

ke

ÖSSZETÉTEL:

20 g-c
mosha

HATÁS:

Localis

JAVALLATOK:

Különb
gyulla
égés.
lyén
nodus
kezelé
antico
sére
haem
lom.
tendo

MEGJEGYZÉS:

A m
mény

ADAGOLÁS:

Napo
véko

CSOMAGOLÁS:

20 g

Kádár János Miklós

A Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i
városi Tanács műtárgyvásárlásaiból ren-
dezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás
ma megnyílik, melyen szerepel műve.

Meglúvó

1974. Okt. 5.

Kádár János Miklós

A legfiatalabb képzőművészek kiállitása nyilt meg az Ernst Muzeumban. "Studió '72" c.-mel. Vadas József: "Lépcsők" cimmel ir az ott szereplő müvekről, melyek valamivel jobbak a korábbi években bemutatottaknál, s ezt annak tudja be, hogy „Kokas Ignác kéretlen iskolájának hüséges követőivé váltak." Másrészt azt tartja, hogy „erejükből egyelőre csupán az enerváltság különféle megnyilvánulásaira futja."

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 13.
XVII. évf. 2. sz. 12. lap.

Kádár J. Miklós

Tónus, rézk. 17×28 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Kádár János Miklós

Phoenix (grafika)

(sepr.)

T. É.: Stúdió Galéria

Magyar Ifjúság,

1942. júl. 16.

Kádár Sárros Miklós festőmúvész

a KKI Ziállítóterében

lesz Zamara Ziállítása

Népszava 1973 január 19

r. old.

Kádár János Miklós

képe szerepel a Studió 72
kiállitáson az Ernst Muzeumban
-neve emlitve-

Népszava 1973 január 14
9.old.

Kádár János Miklós

grafikus

U.S.A-ban a Smithsonian Institution vándorkiállítást rendez magyar grafikusok műveiből. A kiállításon a művész munkái is szerepelnek.

------: USA

Művészet, 1973.junius 43.oldal

Kádár János Miklós, szobrok

A Küldöttség tagja.

Gy. Gy.: Kik utaznak Berlinbe ezen a napon? 17.12.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 8.

Kalocsai János, Miklós, Jenő

Tagja a VIT-küldöttségnek.

–: Százhatvanöt tagú küldöttség, 90 felkérés az NDK-ban 9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 17.

Kádár János Miklós, festő

Bemutatkozik műveivel a
berlini VIT-en.

– : fiatal magyar művének a VIT-en
2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. júl. 16.

Kádár János Kirlán

A torony I-II. rész.

XV. kerületi Nyári Tárlat

Kiadó János Miklós

Kiáltás, olaj.

XV. Egyéni Nyári Tárlat

Kádár János Miklós
festő és grafikus

A művész önként felentkezett a SzOT tanfolyamokon előadás tartására.

Szémann Béla: A közizlés . . .
Művészet, 1975. március - 5 oldal.

Kiadár János Miklós
festő és gráfikus

A művész Csopakon, illetve Mis-
holcon tartott akol dia vetítéssel
bemutatta műveit. Az ~~ha~~ absztrakt
képek bemutatásánál vita keletkeitt

Szémann Béla: A közvetlés . . .
Művészet, 1975. március – 5 oldal.

Kiadár János Miklós

festő és grafikus

A művész 13 éve tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, ahol napirenden szerepel a közízlés nevelése.

Szémann Béla: A közízlés.

Műrészet, 1975. március – 5 oldal.

Kádár János Miklós grafikusművész

Jan. 12.-én a Fényes Adolf Terem-ben megnyitja Engel Tevan István grafikusművész kiállítását.

Meghívó.
1973. jan. 12.

Kádár János Miklós

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '42 c. kiállításon festményei szerepeltek.

„Ősz" – „Nyár" c. [emlékbe].

Tamádi Attila: Stúdió '42
Népszava, 1943. jan. 14.

Kádár János Miklós, festő

A Kult. Kapcsolatok Intézetében lesz tárlata.

– :A budapesti kiállítások idei programja

Z.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 20.

Vaidai János Miklós
grafikusművész is részt vesz azon a magyar képzőművészeti kiállításon, amely március 25-én nyílik Bejrutban, korabeli művészek alkotásaiból.

Magyar Hírlap 1972/77 Pold

Kádár János festőművész

Önarckép festőállvánnyal olaj 100×80 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul-Aug.

Kádár János Miklós

A balatonkenesei Magyar Néphad-
sereg üdülőjének étterme falára
bemálikus igényű faintarzia tervezé-
sére hívt pályázaton vett részt.

------:Képzőmüvészeti páylázatok és megbizások.
Müvészet,1975. október - 44.oldal

Kádár János Miklós grafikus

a Szegedi Nyári Tárlaton szereplő

két műve „Torony" c. (emulzió)

Képes Krónika.

1974. aug. 3. TV. 14.10 | KGyd

Kádár János Miklós

a XV. -ik Szegedi Nyári Tárlaton
szereplenek munkái.

Láttuk, hallottuk.

1974. VIII. 25. | Petőfi | 9.40 Ka. | 20 |

Kádár János Miklós

Csik István, Óvári László, Dobi Piroska, Vecsési Sándor, Kurucz D. István, Szurcsik János, Gerzson Pál, Fabók Gyula, Hock Ferenc, Miskolczi László, Mácsay István, Pekáry István, Fóth Ernő, Kádár János Miklós művészeket sorolja fel Vadas József: "Belépés mindenkinek" címmel a "Jubileumi Képzőművészeti Kiállitás"-on szereplő közül, s mindegyikük munkáját külön-külön röviden jellemzi.

Fentiek művészetére vonatkozó bővebb ismertetést lásd: Czóbel Béla neve mellett.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 13. lap.

TÁJÉKOZÓD

Kádár János Miklós

c.

Kádár János Miklós: Torony

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 6. lap.

Filminterjú Lukács Györggyel

BEN

dát mondjak, amikor kimentem a hadsereghez, a Katonai Népbiztosságtól kértem egy segédtisztet, a technikai dolgok elintézése céljából. Érdekes: ez az én segédtisztem a későbbi magyar irodalmi életben óriási szerepet játszott. Tudniillik, Gaál Gábor volt, aki aztán később Kolozsváron lapot szerkesztett. Ő volt tehát a hadsegédem, amikor az ötödik hadosztálynál tevékenykedtem. Ehhez a réteghez sorolhatók az olyan kivételes egyéniségek, mint Sárói-Szabó, aki huszártisztből — nem is tudom hogyan — kommunista lett az októberi—márciusi időben. Ebben a rétegben különben voltak szabotőrök is, továbbá olyan tisztek — például a hadosztályom parancsnoka, volt alezredes, a nevét elfelejtettem —, akikkel hosszas beszélgetésekben meglehetős eredményeket értünk el. Hadosztályparancsnokomnak bebizonyítottam, hogy ő itt most néhány hét alatt alezredesből tábornoki rangra emelkedett, és hogy a diktatúra olyan előmeneteli lehetőségeket biztosít, amilyenek a régi hadseregben nem léteztek. Ezek voltak azok az emberek, akik jó időben kitartottak mellettünk, de amikor bekövetkezett az összeomlás, akkor természetesen megszűnt a szolidarításuk. Verbőcy Kálmán, a székely zászlóalj vezetője, a kommunistává vált régi tisztek csoportjához tartozott. Egyike volt a legkitűnőbb és a legodaadóbb tiszteknek. (Énnálam csak egy székely zászlóalj volt, amit aztán — később — Landler elvezényelt tőlünk. Fontosabb helyre akartá helyezni, minthogy egyike volt a legjobb zászlóaljaknak.)

— Egész idő alatt hadosztály politikai megbízott volt?

— Az első héten a harminckilences dandár megbízottjaként kezdtem, aztán kineveztek a hadosztály politikai megbízottjának, és az maradtam mindaddig, amíg — Kunnak Clemenceau-val való megállapodását megelőzőleg — vissza nem kerültem Pestre. Engen ugyan csak amikor a felbomlás hírére az elvtársaknak az volt a véleményük —, akkor a Duna—Tisza között volt az ötödik hadosztály —, hogy próbáljak elmenni oda és felvilágosító munkával megint harcképes állapotba hozni a hadosztályt. Be kell vallanom, hogy ez teljes kudarccal végződött.

— Milyen helyzet várta ott?

— Teljes volt a pánik. Általában az az érzés volt tapasztalható, hogy megbukott a diktatúra.

— Volt-e a katonás életnek minimális nyoma?

— A külső fegyelem természetesen megvolt. Csak, ha az ember beszélgetett a katonákkal, akkor — ellentétben az áprilisi—májusi idővel, amikor könnyű volt őket meggyőzni, hogy győzhet a Magyar Tanácsköztársaság —, ebben az időben már nem bízott senki a győzelemben. Mindenki meg volt győződve arról, hogy a románok be fognak vonulni Budapestre, és hogy vége van a Tanácsköztársaságnak.

— Az ön hadosztálya Landler harmadik hadtestéhez tartozott?

— Eredetileg önálló hadosztály volt, csak sok dologban együttműködött Landlerrel, minthogy a Landler-féle hadtest szomszédságában volt. De nem volt közvetlenül Landlernek alárendelve.

— Túl sok kapcsolata akkor már nem is volt a hadtesttel...

— Többször érintkeztem Landlerrel, amikor a hadosztály és a hadtest viszonyáról, áthelyezésekről, meg hasonló dolgokról volt szó. Ilyenkor több ízben felkerestem Landlert, a főhadiszállásán, és tárgyaltam vele.

— Milyen benyomást keltett Landler, mint hadtestparancsnok?

— Landler annyira nem volt katonás megjelenésű ember, hogy a bátorsága és a határozottsága révén óriási benyomást tett ugyan az emberre, de... Hát például, egy hadtestparancsnoknak néha fel

Kádár János Miklós

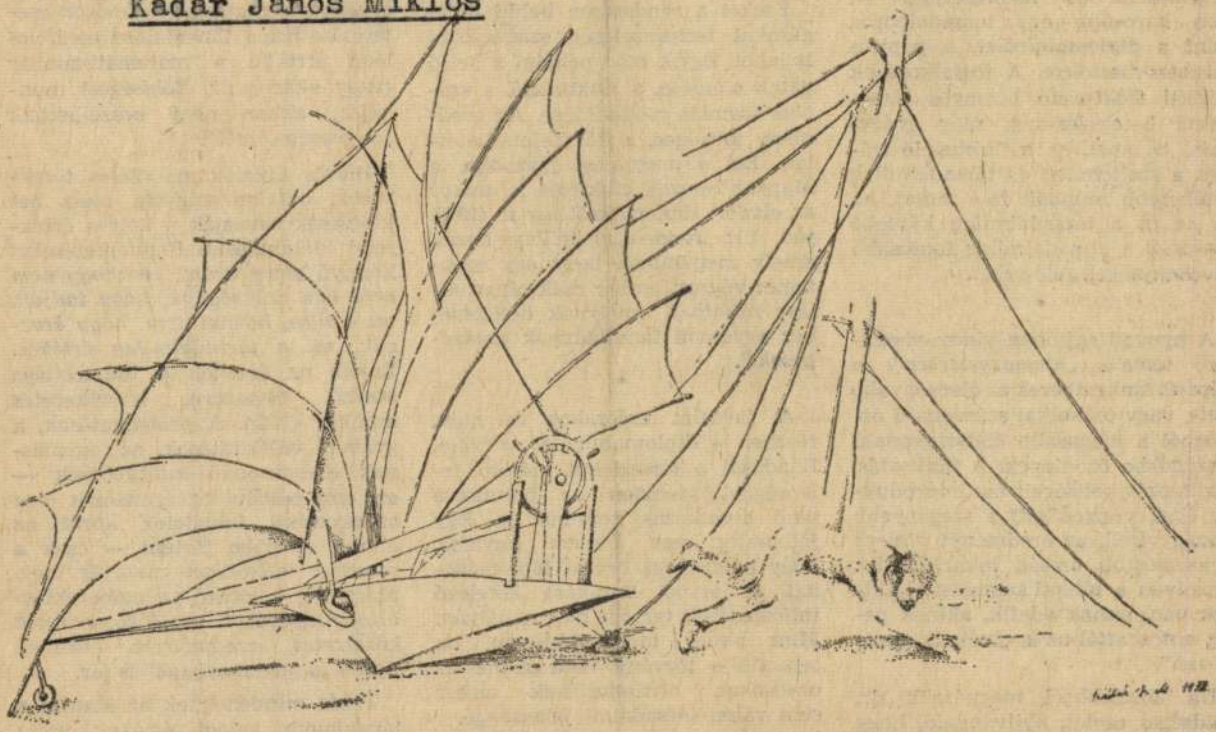

Kádár János Miklós rajza

Élet és Irodalom, Bp.
1975. AUGUSZTUS 2.
XIX. évf. 31. sz. 4. lap.

Alig a diplomamagyarok nem öltenek túlságosan nagy mértéket, feltűnésüket még a hibák korrekciójának is tekinthetjük. Mi sem károsabb egy társadalomra, mint a *diplomabűvölet*, a papiros túlságos tisztelete. A foglalkozások közötti fluktuáció bizonyos társadalmi betegségeknek még gyógyszere is lehet, ha a fluktuáció iránya a szellemileg és társadalmilag értékesebb munkák felé mutat, ha ez az út a társadalmilag kevésbé fontostól a társadalmilag fontosabb tevékenységek felé vezet.

•

A nyugati sajtóban vissza-visszatérő téma az *„anyagveszteség"*: a képzett szakemberek az alacsonyabb élet-, vagy technikai színvonalú országból a magasabb életszínvonalú országokba özönlenek. A taníttatás, a kiképzés költségeit (az improduktív évek veszteségét) a szegényebb ország viseli, az eredményt viszont a gazdagabb ország takarítja be, igazolván a bibliai mondást: „Akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, attól az is elvétetik, amije van".

Ha közelebbről megnézzük dr. Zöldséges esetét, nyilvánvaló, hogy az ő állásváltoztatásának a követ- a helyzet, mert csak korlátozott számú zöldséges tud megélni.

Ezeket a rendszeren belüli mozgásokat természetesen szabályozni is lehet. Egyik mód például a belső gátak emelése, a fluktuáció, a szabad áramlás csökkentése. Az eredmény kétséges, a kár felmérhetetlen. Ezt a megoldást javasolja a Magyar Nemzet cikkírója is, mikor az eladott diplomákról így ír (1975. jún. 1.): „rendeletet kellene hozni, amely megszabná, hogy egy egyetemet végzett ember csak olyan állást *vállalhat*, amelynek betöltéséhez egyetemi tanulmányok *szükségesek*.".

•

A javaslat erőszakos és naiv, részben a diplomabűvölet szülötte. Ráadásul a társadalmi méretű jelenséggel szemben az öntudatra való hivatkozás komikus is. Egy pillanatig sem hiszem ugyanis, hogy például az orvosi diplomásokat az orvosi munkára kötelező intézkedések tartják meg a pályán. Mint ahogy meggyőződésem, ha semmiféle törvény nem kötné az orvosokat, elvándorlásuk akkor sem válna társadalmi jelenséggé.

Hogy miért nem? Bizonyára nem neki, és nem diplomaveszteség árán kellett volna kielégítenie. Ugyanez érvényes a matematikatanárok esetére is. Ha a társadalom megfelelően értékeli a matematikatanár (vagy akár a dr. Zöldséges) munkáját, akkor nem beszélhetünk „agyveszteségről".

Hamis illúziók, ellentétes törekvések, oktalan vágyak, rossz beidegzések zavarják a helyes értékrend kialakulását. Rendelkezéseket könnyű lenne hozni, *csakhogy nem arra van szükségünk, hogy tudjuk, mi a tilos, hanem arra, hogy érezzük, mi a társadalmilag értékes.* Ennek az érzésnek a tudatosítása hosszú, tervszerű, következetes munkát kíván. A próbálgatások, a gyakori változtatások, az egymásnak ellentmondó intézkedések — az, ami például az érettségik meg az egyetemi felvételek körül az elmúlt években történt — csak a rendszer működését zavarják meg. Márpedig a zavar az emberekben bizonytalanságot, végső soron *rossz közérzetet* eredményez. Esetleg újabb „agyveszteséggel" is jár.

Tehát mindeneknek az alapja: a társadalom valódi értékeit szem előtt tartó *stabil értékrend.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 DEC 20
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Kádár János Miklós

1021

Kádár János Miklós: Reneszánsz

DÉRY TIBOR:

Öregedés iskolája

— Baj van, barátom!
— No?
— Nagy baj!
— Mondd!
— Öregszem.
— Ideje. De homlokodon még csak ezeregy ránc van, s még csak nem is sántítasz.
— De sántikálok.
— Miben?
— Rosszban. Magamat akarnám becsapni.
— Mi sem könnyebb. Mindenki azt teszi, egy életen át. S hová akarnád magadat átejteni?
— Vissza, ifjúságomba. Amikor képzeletem hajtóműve még hibátlanul dolgozott, s ujjam egyetlen érintésére a mennyországba röpített.
— Ugyan? A mennyországba?
— Vagy a pokolba. Egyre megy.
— Már megint túlbecsülöd magad.
— Csak a mesterségemet. Bár mondhatnék...
— Nagyot! Hogy elhigyjem.
— A költő mindig igazat mond.
— Vajon?
— Ifjúságomban, amikor képzelőerőm még egy radioaktív izotóp módjára sugárzott, egy alkalommal egy városromban vettem részt, lóháton vezetve seregeimet.
— Kik ellen?
— Nem emlékszem. Mindegy. Az ifjúság mindig a Gonosz ellen visel hadat, tisztelt barátom. Már három hónapja hiába ostromoltuk várát, hadaim kifáradtak, alvezéreim csüggedeztek, a fegyelem meglazult, mivel katonáim már nem kapták meg a reggeli csésze kakaójukat; egyszóval, eszelősdi
— A tapintat az adó, amelyet az ember a bátorságnak fizet. Ha nem volna bennem, talán még hazudni is mernék.
— Így azonban csak a színigazságot..?
— Teszem, tegnap reggel a Nagykörúton, az Eötvös utca felé igyekezvén...
— Ott mit kerestél?
— A VI. kerületi Tanács VB pénzügyi osztály Adócsoportját.
— Csak nem...?
— Imádok adót fizetni. Mint minden író. Ha nem fizetnénk, az állam vajon miből juttatna dotációt árva kis téeszeinknek és egyéb szövetkezeteinknek veszteségeik pótlására. Szegénykék az idén is másfél milliónál több sertéssel kedveskedtek nekünk,

1969 SZEP 1 5
1021

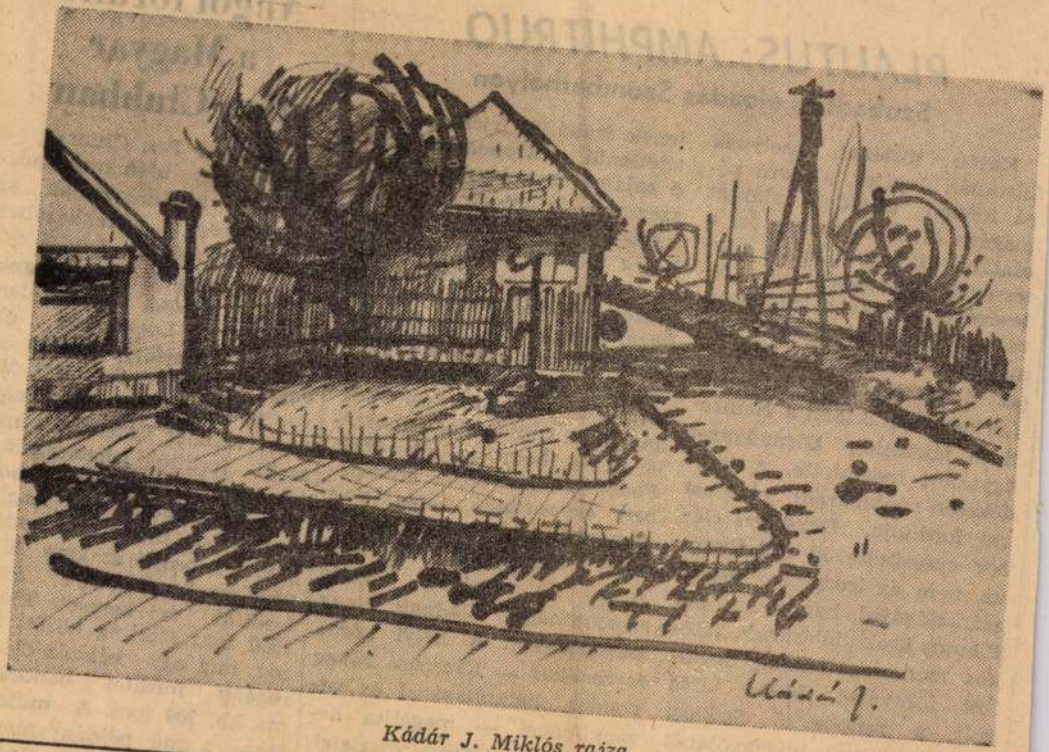

Kádár J. Miklós rajza

PLAUTUS: AMPHITR

Szabadtéri előadás Szombathe

Kaján történet, melynek folyamán Jupiter, a forró vérű főisten tulajdon alakját magára öltve szarvazza fel a csatába távozott férjet tisztességesen-tisztességtelen feleségével, egyike a legnépszerűbb világirodalmi vándortémáknak. Moliére-t, Kleistet (az ő Amphytrion-ját *Szabó Lőrinc* fordításában a Nemzeti is játszotta), Giraudoux-t egyaránt megihlette. A töredékesen ránkmaradt plautusi mű fordítója, *Devecseri Gábor* egészítette ki előadhatóvá, nem az irodalom régész szárazságával, hanem az örök Plautus átplántálásának, játékos modernizálásának bevallott igényével. Méltó társa volt a zeneszerző *Szöllősi András*, akinek invenciójából a modern tánczenei ritmusok

tenek szakáll
teletlenül antropo
e sajátos egyveleg-műfajába
szemmel láthatóan remekül
érezték magukat a *Huszár Klára* mozarti reminiszcenciákat idéző rendezésében a művészek. *Mészáros Ági*, *Ráday Imre*, *Mendelényi Vilmos* s a műfajban újonc *Szakáts Miklós*. Az Egyetemi Színpad a szervezési és előkészítési munkán kívül művészileg is hozzájárult a bemutató sikeréhez. *Fodor Tamás* Sosia szerepében egyenrangú társa volt nagynevű partnereinek. Dicsérettel szólhatunk *Kelemen József* és a szépen beszélő szombathelyi *Vadnay Ilona* szerepléséről. A helyi kórus és zenekar — *Krasznai János* gondos betanításával és vezényletével — megállta helyét. *Blanár György* díszletei,

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

nyári szü
zett első klubde
Irószövetség
angol vendéget üdvözöltek az egybegyűlt klubtagok, *Ian F. Finlay*, *ausztráliai* születésű, Londonban élő műfordító tartott előadást az angol fordítók helyzetéről. Mivel az előadó egy nagy vegyipari vállalat vezetője, a műszaki fordítók lehetőségeit is jól ismeri. Elmondotta, hogy ma konjunktúra van Angliában, főleg műszaki fordítóknak, és a fordítói szakma jól jövedelmező életpálya. Szakfordítók évi keresete 850 és 1500 font sterling között mozog, míg egy kétszáz oldalas regény fordítói honoráriuma kb. 200 font. A műfordítókat a mű példányszámától függetlenül, ezerszavanként

Kádár János Miklós, festő

L.: fóth Ernő

— : Kiállítések

2.

EST I HIRLAP, Bp. 1976 ápr. 2.

Kádár János Miklós, Jerő

L.: Tóth Ernő

— " — és művészeti díjasok 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 3.

Kádár János Miklós

A Képcsarnok Vállalat Csontvári termében vásárplhatott képet a müvésztől a látogató.

A hallgatás érthető /Gábor-Nagy, a "heti zsüri" vitához/

Látóhatár 73 máj 158. old.

Kádár János Miklós

1973. dec. 8 - 26-ig kiállítása volt a KKI kiállítási termében.

Népszava, 1973. dec. 7. 101. éf. 286 sz. 7 p.

Kádár János Miklós

1973. dec. 8-án a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítótermében tárlata nyílt.

Népszava, 1973. dec. 8. 101. évf. 287sz. 10p.

Kádár János Miklós, festő

– a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja.

Takács István: FKS
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 12. l.

Kádár János Miklós: festő

– a Fiatal Képrőművészek Stúdiójának KISZ-titkára

Székely Gabriella: Huszonévesek 25 évről
Magyar Ifjúság, 1970. IX. 11. 13. l.

Kádár János Miklós, festő

- 1945 c. képe a Nemzeti Galériában a SzOT felszabadulási pályázatán.

Székely Gabriella: Huszonévesek 25 évről

Magyar Ifjúság, 1970. IX. 11. 13. c.

Kódály János Miklós

művével szerepel a

Derkovits ösztöndíjasok szombathelyi

kiállításán

Magyar Nemzet 1971 április 11

Mold

Kádár János Miklós

díjat nyert a X.
szegedi nyári tárlaton

Népszava 1969 augusztus 6
2. old

M.D.K

Kádár J. Miklós
grafikus

„Szentendrei utca"

Élet és Irodalom, 1964. január 4 – 3 lap

Kádár J. Miklós
grafikus

M.D.K

Gábor Andorról készült rajza

Dienegi András: Szavazás az írónk
Élet és Irodalom, 1964. január 18 - 9 lap

MDK

Kádár János Miklós

Gótika, rk.

4. miskolci o. graf. biennale 1967.

miskolci Gal.

MDK

Kádár János Miklós

Napnyugat I., rk.

Bécs - 1966, rk.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

OTP BANK

GALÉRIA

Meghívó

Résztvevő művészek:

GIL BRUN szobrász

NINON VOGELSAMER szobrász-festő

IRENE HALLMANN–STRAUSS szobrász-festő

LUDWIG FRANK szobrász-festő

BRIGITTE LANG szobrász

GERDA WASMUTH–POHLEY grafikus

HEINRICH HOFMAN szobrász-festő

ROLAND MAYER szobrász-festő

CSAVLEK ANDRÁS festő

DEBRECZENY ZOLTÁN festő

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS festő

Az OTP Bank Galéria
(Budapest V., Nádor utca 15.)
szeretettel meghívja Önt
1994. szeptember 22-én 16 órára

„FREKVENCIÁK"
EURÓPAI MŰVÉSZCSOPORT

kiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja:
Hans Beck nagykövet Úr
az Európai Bizottság
Budapesti Delegációjának vezetője

A kiállítás megtekinthető:
1994. szeptember 22-től október 6-ig
(szombat, vasárnap, ünnepnap)
10 és 18 óra között

OTP Bank Rt. – Házinyomda
Felelős vezető Hajós Lajos

Kádár János Miklós

Kádár János Miklós

Rajzok (repr.)

Magvető-almanach 1967/1. 240-1. l.

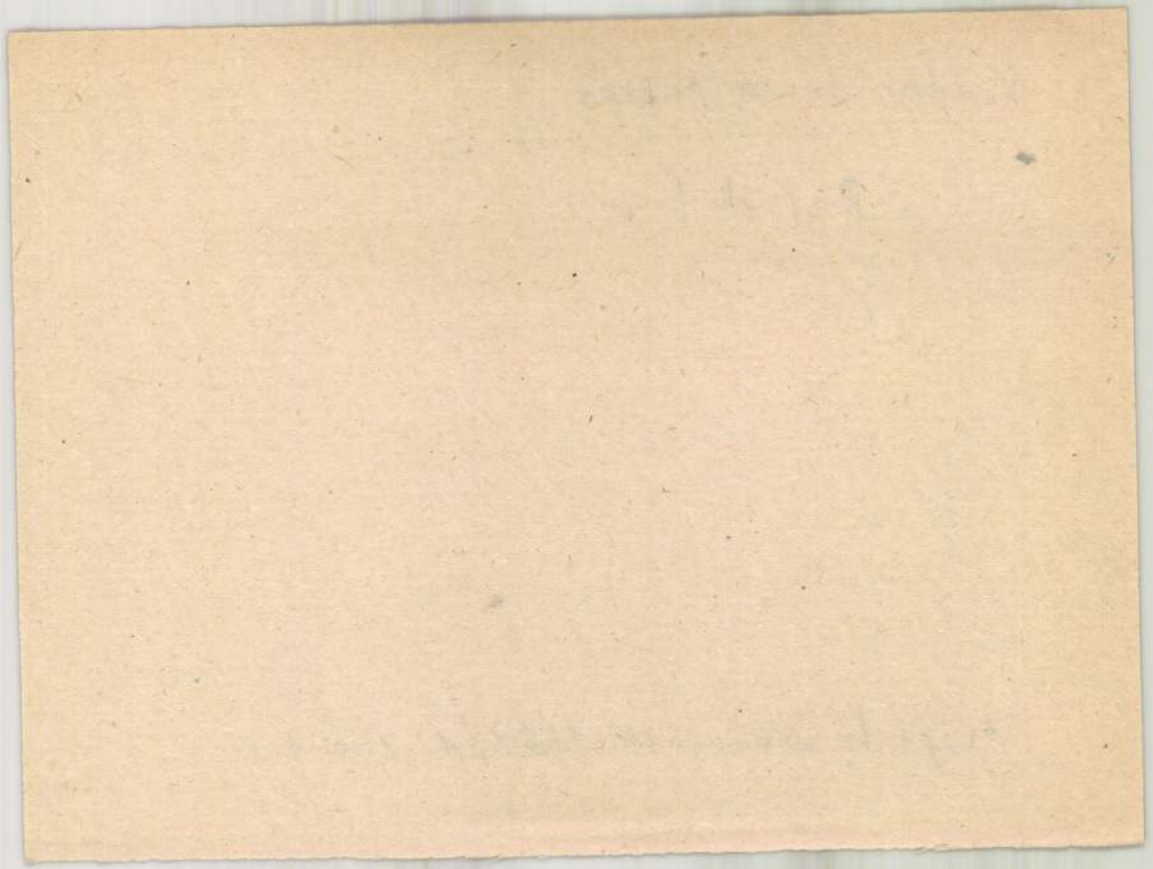

MDK

Kádár János Miklós

Energia, rk.

Fészer, rk.

T.Mann: Az elcserélt fejek III., rk.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Kádár János Miklós

Napnyugat I. rk.

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Mus.1967.

Kádár J. Miklós
grafikus

M.D.4

Rézkarcaival szerepel a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VII. Szegedi Tárlat
Művészet, 1967. március - 4 lap

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

Derkovits-ösztöndíjas festő. Művei kiállítva a Szombathely-i Derkovits Gyula Ált. Iskolában.

X. M.; Derkovits ösztöndíjasok kiállítása Szombathelyen

Vas Népe, 1971. ápr. 10.

Kádár János Miklós

Szerepel Szombathelyen a Derkaits öntöndéjasok tanoatán

N.N.: Kulturális mozaik

Nógrád 1971 IV.16

KÁDÁR János Miklós

Wagner István

Magyar képek és bajor nobrok

[Dorokya u: Kádár János Miklós, Irene Hallmann-Strauss]

Magyar Szilep. 1986. ápr. 17.

4.

A Hunyad megyei románok tájzenéjéről tart előadást a Magyar Tudományos Akadémia felolvasó termében, melyet népi énekesek, egy furulya és egy csimpolya hangjai kísérnek. Ekkor már Közép-Európa mellett az arab népzenét is tanulmányozta, hiszen a portré elkészülte után nem sokkal Észak-Afrikába utazott. Bartók néhány leveléből kiolvasható, hogy 1907—12 között filozófiai, ontológiai kérdésekkel vívódik. Test és lélek, szellem és anyag, istenhit és ateizmus problémáiról vall hosszú, szenvedélyes hangú levelekben Geyer Stefi hegedűművésznek. „Ah, hiszen nem is így akartam erről írni — kiált fel egy helyen —, csak méla, lágy hangnemeket érintve, disszonanciák nélkül. A végén mégis féktelenkedésbe estem. Az enyim a disszonánsok birodalma."

Érzéki-szellemi birod
jelentésben. Nincs ős
kortársa, Ady Endre, a
rang szerint a klasszik
feltárják a Ravelhez, De
de észreveszik sajátos
elődei fölé nő. „Villám
nüszosz tűnik fel" —
*szosz ditirambusa*iban
Bartók Béla a dionüsz
embere lett.

Ezt az alkotót jelenít
sú szín-formaküzdelme
Berény Róbert. Aki lát
rét, melyet 1913-ban B

Kádár János Miklós
grafikus

"Mind magasabban" c. műve
látható a kiállításon

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet, 1971.január - 29.lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 AUG 2

Kádár János Miklós

1021

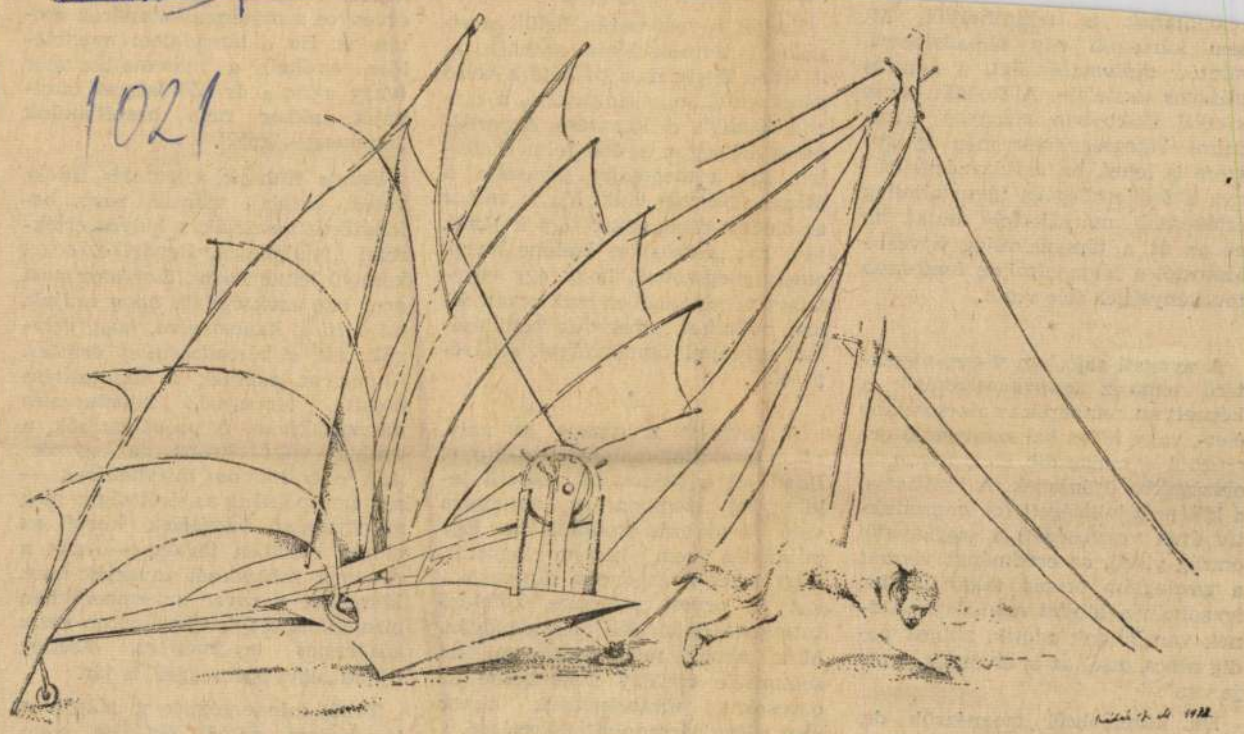

Kádár János Miklós rajza

reakciójának is tekinthetjük. Mi sem károsabb egy társadalomra, mint a *diplomabűvölet*, a papiros túlságos tisztelete. A foglalkozások közötti fluktuáció bizonyos társadalmi betegségeknek még gyógyszere is lehet, ha a fluktuáció iránya a szellemileg és társadalmilag értékesebb munkák felé mutat, ha ez az út a társadalmilag kevésbé fontostól a társadalmilag fontosabb tevékenységek felé vezet.

*

A nyugati sajtóban vissza-visszatérő téma az *„anyagveszteség"*: a képzett szakemberek az alacsonyabb élet-, vagy technikai színvonalú országból a magasabb életszínvonalú országokba özönlenek. A taníttatás, a kiképzés költségeit (az improduktív évek veszteségét) a szegényebb ország viseli, az eredményt viszont a gazdagabb ország takarítja be, igazolván a bibliai mondást: „Akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, attól az is elvétetik, amije van".

Ha közelebbről megnézzük dr. Zöldséges esetét, nyilvánvaló, hogy az ő állásváltoztatásának a követ-

[illegible] zöldséges tud me[illegible]

Ezeket a rendszeren[illegible] gásokat természetesen is lehet. Egyik mód pél[illegible] gátak emelése, a fluktu[illegible] bad áramlás csökkentése[illegible] mény kétséges, a kár felmérhetetlen. Ezt a megoldást javasolja a Magyar Nemzet cikkírója is, mikor az eladott diplomákról így ír (1975. jún. 1.): „rendeletet kellene hozni, amely megszabná, hogy egy egyetemet végzett ember csak olyan állást *vállalhat*, amelynek betöltéséhez egyetemi tanulmányok *szükségesek*.".

*

A javaslat erőszakos és naiv, részben a diplomabűvölet szülötte. Ráadásul a társadalmi méretű jelenséggel szemben az öntudatra való hivatkozás komikus is. Egy pillanatig sem hiszem ugyanis, hogy például az orvosi diplomásokat az orvosi munkára kötelező intézkedések tartják meg a pályán. Mint ahogy meggyőződésem, ha semmiféle törvény nem kötné az orvosokat, elvándorlásuk akkor sem válna társadalmi jelenséggé.

Hogy miért nem? Bizonyára nem

„agy[illegible]

Hamis illúziók, ellentétes törekvések, oktalan vágyak, rossz beidegzések zavarják a helyes értékrend kialakulását. Rendelkezéseket könnyű lenne hozni, *csakhogy nem arra van szükségünk, hogy tudjuk, mi a tilos, hanem arra, hogy érezzük, mi a társadalmilag értékes.* Ennek az ézésnek a tudatosítása hosszú, tervszerű, következetes munkát kíván. A próbálgatások, a gyakori változtatások, az egymásnak ellentmondó intézkedések — az, ami például az érettségik meg az egyetemi felvételek körül az elmúlt években történt — csak a rendszer működését zavarják meg. Márpedig a zavar az emberekben bizonytalanságot, végső soron *rossz közérzetet* eredményez. Esetleg újabb „agyveszteséggel" is jár.

Tehát mindeneknek az alapja: a társadalom valódi értékeit szem előtt tartó *stabil értékrend.*

Kádár János Miklós

FARKASHÁZY TIVADAR:

Nehezen érthető személyiség

Ezt nem más, mint maga Soros György állítja magáról, az Ab Ovo könyv utolsó szavaiként. Egyébként maga a hatvanas évek függvénytáblázatait és kémiaszakköri feladatgyűjteményeit idéző kötet is nehezen érthető. Mármint, hogy ez a roppant gondos és offenzív kiadó hogyan tudott kikísérletezni ilyen megfakult északkoreai zászlóra emlékeztető színeket. Bár kétségtelen, az acélhangkóruskéktranszparenspiros kombináció rendkívül kecsesen ötvözi a világ legsikeresebb magyarja fejét, némi szikes háttérrel. Melynek televény humuszából sarjadt ki nyugatra, előbb végigszórakozván a második világháborút és a még vidámabb személyi túlkapásokat. Nem szóvicc, a főhős lényegében ezen élményekből származtatja edzettségét és fölényét a puhány Fal utcai (Wall Street) bankárokkal szemben. Egyébként nem lenne nehéz megérteni ezt a világpolgárt, csak sajnos hagyományos, hétköznap esti dramaturgiánk megszokta, hogy legkésőbb az 58. percben Columbo elmagyarázza nekünk, ki a gyilkos, nehogy lemaradjunk a reklámról. Azt hiszem, sok embert rendkívül bosszant, hogy kissé összetett az igazsága és nem olyan könnyű őt szép szarvasbogárként feltűzni közhelygyűjteményünkbe. Mit akar? Miért ad? Évekig csöndben. Aztán egyhónapos tedeum. Alapítványa Benyovszky Móricként, Kőrösi Csomaként, Vámbéry Árminként, Germanus Gyulaként, Goldziher Ignácként húz egyre keletebbre. Beszáll Kazahsztánba, kiszáll Dél-Afrikából, embereit kimenti Kínából, egyetemét Prágából Pestre kergetik, de egy megmaradt részlegének maga Havel ad helyet a Hradzsinban. S többnyire, ahová beteszi a lábát, Zalától a zulukig, öt éven belül bukik a rendszér. A napokban neki szenteltük a Hócipő 5. születésnapját, tehát még van öt évünk; egészpályás letámadással próbáltuk lerohanni. Mármint a Soros jelenséget. No nem mindenki. Egyikünk, a Rádiókabaré egyik legokosabb és legtehetségesebb tagja közölte, ő nem vesz részt a bulin.

— Miért?

— Azért, mert Soros a CIA embere.

— Ezért haragszol rá?

— Nem, azért mert kétszer elutasították a kérelmemet.

— Akkor máskor fordulj közvetlenül a CIA-hez — tanácsoltam.

Egy másikuk viszont azt mondta neki a színpadon:

— Ön egy éjszaka többet keres álmában, mint én egész életemben. Nem cserélne velem ágyat? Ön ugyanolyan jól aludhatna, én viszont rendbejöhetnék anyagilag.

Namost, ha valaki még ráadásul úgy vesz könyvet a mai árak mellett, hogy megnézi, mennyi betű van benne, akkor ismét nem monndhatok sok jót. Krisztina Koenen kérdései előtt és után üres sorok tömkelege, jó ha húsz teli összejön oldalanta. Mégis azt mondanám, ez a 450 forintos soványka kötet az utóbbi évek egyik legjobb befektetése, amit ajánlhatok. Hiszen ha valaki ügyesen kiválasztja azt az akárcsak egy sort, amelyet megfogad, alapjaiban megváltoztathatja az életét, szuverén élettapasztalok, soha máshol még nem olvasott vélekedések tömkelege, amit nem utolsó sorban némi siker is legitimál. Persze, ha valaki a bestseller amerikai sikerkalauzok egyszerűségére vágyik — mint például az olyan tanácsokra, hogy ha belépsz valahová, köszönj és mosolyogj — az némileg csalódni fog. Soros igazsága némileg összetettebb, mégsem túl bonyolult. Egy ember, aki mindennap kritika alá veti a tevékenységét, aki szerint nemcsak a konzervativizmus, a liberalizmus is dogma, aki tudja, hogy a sok számítást egy idő után egyszerűen el kell vetni. A tőzsdén, az életben is. A számok, az adatok fétisizmusa nem vezet sehová, pontosabban időben meg kell ölni, mert csak összezavar, de halála termeli ki bennünk azt a képességet, hogy sok év után már tudjuk nélküle is, mit kell az adott esetben tennünk. Ha nem így lenne, mindenki pontosan kiszámíthatná a tőzsdén, mikor megy le a font, fel a jen. Soros a tőzsde Alvinczy Eduárdja, kit Krúdy a Vörös Postakocsiban Szemere Miklósról mintázott meg, az egyetlen földi lényről, aki rendszeresen vagyonokat nyert kártyán, lóversenyen. Pestlőrinc ura és felvásárolója minden délután nagyokat aludt és csak éjfélkor, frissen lezuhanyozva indult el a kaszinóba, amikor a vesztők, dohányfüsttől pirosló szemeikkel már mind-mind visszanyerni akartak. Namármost a kártyán nyerni lehet, de visszanyerni soha. A kell olyan információ a szemben ülő fél kezében, amivel csak a hülye veszít. Soros, aktív tőzsdés korában bizonyára rengeteget olvasott, kombinált, de a kellő időben lezuhanyozta magáról az információtömeget és csak akkor vette kezébe a szikét.

Ha szabad összehasonlítanom magamat vele, kisgyerekkorom óta edzek, hogy ne tévedjek el sehol, mindig saccolom a távolságokat, ha valamit tanultam a felsőbb matematika egyetemi professzoraitól, az a helyi értékek tisztelete (általános másodikos anyag), hiszen a közember úgy ad össze, hogy szorgos és figyelmes az egyeseknél, de az ezreseknél már lankad, a hiba valószínűsége — no meg a tévedése — ott már a sokszorosa. Manapság viszont már soha nem adok össze, csak ránézek, ha egy négyórás kabaréfelvételt hetvenöt percre kell összevágnom, nem számolgatok, csak sokszor az ötnegyed órára gondolok, kijön az magától is. Külföldön is ritkán veszek a kezembe térképet, egyrészt az ember ilyenkor neki szokott menni az előzőeknek, másrészt az egyirányúsítások korában, két kiszállósáv után, az autós kétszer megforgatva, mint kaós zsúrfiúk a szembekötősdikor, amúgy sem tudná senki megmondani, melyik a házak mohos oldala. Hogy mi merre van, azt érezni kell. Hakniba az ember maximum öt perccel előbb érkezik, hiszen minden másodpercét a családjától, a magánélététől lopja. Namármost, ha este hétkor esik be egy alföldi faluba és sehol egy részeg, egy templom, egy községháza, akkor bizony nehéz kideríteni, merre van a kultúrház. Ilyenkor, nulla információ birtokában felteszem a kérdést magamban. Inkább jobbra vagy balra? Nem akarok dicsekedni, de úgy 90 százalékban helyesen súgja meg a szentlélek. Az egyetlen szépséghibája a dolognak, hogy én ezzel a képességemmel, az évek alatt összesen mintegy hat-hét órával előbb értem be a kissé lepukkadt sátortetősökbe, mint kollégáim; Soros György viszont többszörös dollármilliárdossá vált. A tőzsdén az ilyen képességet ugyanis némileg jobban jegyzik. Csakhogy Sorosnál a milliók egymásra rakása, akár Karinthy széket halmozó kisfiújánál csak arra való, hogy ott, fenn a magasban, elővegye a hegedűjét. Számomra egyszerűen ő az első világpolgár, megfosztva e szót minden kozmopolita, pléboji tapadástól.

Soros megállapításai Kelet-Európáról, a szovjet utódállamokról, Boszniáról, Japánról, Maastrichtról mind-mind lenyűgözőek és szerfölött eredetiek. De mivel a felmérések szerint a honi könyvvásárlók között rendkívül kevés a külügyminiszter és a tőzsdecápa, az olvasónak — magamat is beleértve — mást ajánlanék.

Hogy higyjük el Sorosnak, mindig sokkal izgalmasabb és érdekesebb egy kisebbséghez tartozni, s hogy akár a tőzsdén, az életben is befolyásolják várakozásaink az elkövetkezendőket.

Hiszen akkor nem is reménytelen. Csak az a vég... Mélyebben nem bonyolódnék bele, ezek már a predesztináció tanai, s nem vagyok olyan okos, mint egy pártelnök vagy mint egy frakcióvezető.

„Én a történelmet egyfajta cipzárnak tekintem: a cipzár két oldala, a valóság és a róla alkotott vélemény sajátos viszonyban van egymással — de csak a múltra nézve, mert a jövőt nem ismerjük. A cipzárt egy bizonyos pontig, mégpedig a jelenig felhúztuk, fölött viszont nyitva van."

Csak be ne csípjük!

A frankfurti könyvvásárra jelent meg Földényi F. László *A lélek szakadéka. Goya Szaturnusza c.* könyve, a müncheni Matthes és Seitz kiadó gondozásában, Hans Skirecki fordításában. Ugyanitt jelent meg tavaly a Caspar David Friedrichről írott monográfia, amelynek jelentős szakmai visszhangja volt; legutóbb Cees Nooteboom holland író közölt róla terjedelmes méltatást a Frankfurter Allgemeine Zeitungban.

A tökéletes bűntény

Egyre nehezebb a paprikahamisítók dolga. Először az őrölt paprikát hamisították, ránézésre teljesen olyan volt, mint az igazi paprika, mégis lebuktak vele. Aztán zacskót is hamisítottak hozzá, az is olyan volt, mint az igazi, mégis jött az országos zárlat, üldözés stb. Ezek a megoldások azért nem jók, mert a fő kérdés megmarad: honnan származik a paprika?

Ezért hát azt javaslom, hamisítsák a paprikaföldeket. Garantálom a sikert. Minthogy azonban rendkívül fárasztó és hosszadalmas lenne a végeláthatatlan ültetvényeken egyenként pirosra festeni a paprika alakú álpaprikákat, sokkal egyszerűbb, ha kora tavasszal a földbe dugnak egyszerű kis incifinci palántákat, azok idővel szépen megnőnek, s rajtuk a napsütés hatására maguktól megpirosodnak azok a kis törpesipka alakú gumók, amelyek épp olyanok, mint az igazi paprika. Így a hamisítás már gyerekjáték: szárítás, őrlés stb. Célszerű lenne Szeged és Kalocsa környékén csinálni ezeket a hatalmas hamispaprika-ültetvényeket, mert ott még hitelesebbnek látszanának, mint bárhol máshol. Lehet, hogy az egész egy kicsit több munkával járna és kevesebb haszonnal, de a tökéletes hamisítással úgyszólván nullára csökkenne a lebukás veszélye.

Szále László

KŐRIZS IMRE:

Anziksz Imreh Andrásnak

Mind elmegyünk, kedves András, mind elmegyünk, de megjövünk
előbb-utóbb mindannyian, még árnyékunk se mossa el
a csónakokra épült bungalókat ringató
csatornavíz, amely fölött megannyi kis híd ível át,
melyeknek egyikén megállva magad is láthatod,
hogy tényleg nem viszi, el nem marad, nem mossa el,
csak ing a barna felszínen, csak leng, ameddig engeded,
csak ring, amíg a víz s a délutáni nap között maradsz.
Mind megjövünk, ahányan így együtt vagyunk, mind megjövünk,
ha egyszer elmegyünk, kedves András, mindannyian
megérkezünk, s megint mind itt leszünk, kik itt vagyunk.
Én is jövök, a ringatózó víz fölül majd elmegyek,
a párás ég alól a másik víz mellé jövök megint:
a ringatózó fák alól, a ringatózó víz fölül
a ringatózó fák alá, a ringatózó víz fölé.
A sok hajókabinszerű lakás, a vadkacsák
a vízen és délutáni napsütés a híd mögött,
az mind a messzességbe ring, elleng a tenger városán,
és megjövök a barna, ferde házsorok közül,
hogy aztán tényleg elmenjek, ha eljön az, hogy elmegyünk,
s velem együtt boruljon fel időiszony és térviszony.

(1993-1994, Keizersgracht — Dunapart)

Szomorkodó vagy Vigadó?

Az ÉS szeptember 23-i számában közölt riportban reagált Gerzson Pál festőművész, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke és Csillag Katalin főtitkár arra a hirdetésre, amely a sajtóban a VIGADÓ GALÉRIA használati jogának eladásáról jelent meg. Ezt a hirdetést a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány kuratóriuma jegyezte.

A közérdeklődést jelzi, hogy több média is helyt adott eddig különböző véleményeknek, maga Gerzson Pál megszólalt a televízióban is, de más érdekeltek is a különböző „kulturális blokkokban". Az ilyen valóságos vagy látszólagos problémák iránti érdeklődés fő éltetője a sértettség, az indulatosság, általában a botrányosság. A téma súlya önmagában ritkán volna elegendő az érdeklődés fenntartásához. Pedig a főváros legközepén lévő, „egy numero 1-es értékrendű" galériának hagyományos kiállítási helyként való megőrzése vagy annak feladása (feláldozása?) már nemcsak képző- (ipar-) művészeti érdeket érint, hanem életet, irodalmat egyaránt.

Abban képzőművészek között nem lehet vita, hogy — főleg a legjobb galériáknak — kiállítóhelyként kell működniük. A vizuális művészetek legszélesebb vonulatának a kiállítások jelentik a publicitást. Kétségtelen, hogy ez pénzbe kerül. Sokba. Régebben „állam bácsi" ezt vállalta. Ne kelljen felsorolni, miért (mennyiért) cserébe. Ma nem vállalja, igaz, ezért nem is vár el semmit (remélhetőleg). De alapítványt tesz (közalapítványt), amely arra hivatott, hogy megteremtse az anyagi lehetőségeket — többek között — a művészet nyilvános szerepléséhez. A Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány (MAK) azokat hivatott támogatni, akik képzőművészként, íróként iparművészként, zenészként, professzionálisan művelik szakmájukat, és tagjai a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE).

A másik alapítvány, a Művészeti és Szabadművelődési Közalapítvány (MSZA) nyitottabb és szélesebb területet támogathat, mert nem meghatározott a támogatottak köre, és nem meghatározott követelmény a szakma professzionális művelése. A művelődés szabadsága ezt így is kívánja meg.

Hogy mi a különbség a két közalapítvány vagyona között, azt összegszerűen nem is tartom lényegesnek. A MAK vagyona úgysem annyi, amennyi, így ezzel nehéz bármit is összehasonlítani. A vagyon különböző minősége azonban jellemző, és e vonatkozásban az MSZA helyzete kevésbé nehéz.

Mint a Vörösmarty tér 1. tulajdonosa és a Pesti Vigadó haszonélvezője arányos bevételekkel számolhat, amelyekből céljait (nyílván nem minden probléma nélkül) teljesítheti, amennyiben a pályázók köréből a megfelelő kulturális programokat támogatja.

A MAK bizonyos konkrét feladatokat válogatás nélkül *köteles* ellátni, másokat csak általában, pályázati rendszerben. Eközben vagyonként pénzforrásnak (eddig) alkalmatlanná vált konglomerátumokat tudhat magáénak, mint többek között a volt Alap kiadóvállalatát, a Képcsarnokot, ill. olyan alkotóházakat, amelyeket a „beutalt" tagok nem tudnak bérleti díjjal fenntartani. Szállodai hasznosításuk esélytelen, ha el lehetne adni őket, a befolyt vételár rövid ideig fedezné csak a szociális és egyéb kötelező kifizetéseket, mint például a Vigadó Galéria bérleti díját.

Gerzson Pálnak igaza van, mint az MSZA kurátorának, hogy alapítványának követeléseit érvényesíteni kell, mert csak így tudja a feladatait, vállalásait teljesíteni. Igaza van abban, hogy alkuban áll az MSZA kuratóriumával mint a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke, tehát mint e szakmák képviselője. Hozzátesz em, mint a MAOE tagja is. És biztosan látja azt is, mennyire tragikomikus az, ha két olyan alapítvány, amelyet a művészet (és művészek) támogatására és finanszírozására hoztak létre, olyan helyzetbe kerül egymással, hogy abba egyik (bármelyik) művészeti ág belerokkan.

Meggyőződésem, hogy a Vigadó Galériát továbbra is Vigadó Galériaként kell működtetni. Csak vélem, hogy a más célú működtetés a használó (MSZA) megkerülésével jogi értelemben nem lehetséges, ám tudom, hogy nem etikus, különösen ebben a szituációban.

Milyen szép is volna (és nem csak érdek nélkül tetszene), ha a két alapítvány ebben, de másban is megtalálná az elfogadható megoldást, az együttműködés lehetőségét. Inkább a kiállítások váltsanak ki indulatot, szakmai vitát, mint maga a Vigadó Galéria.

Bp. 1994. okt. 2.

(KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS)
festőművész
A MADE képzőművész tagozatának elnöke

GYURKOVICS TIBOR:

Farizeusok

Azt hitték lehet gyilkosokkal
méregkeverni egy levet
ugyanabba a lébe dobva
túlfinom fűszereiket
hogy lehet európai módon
beletördelni kenyeret
egyesítve a nagy komódon
zsidókat keresztényeket
s ateistákat azt hiszik
- a balhét ők is elviszik

Azt hiszik lehet mosolyogni
a régen kivégzetteket
akikre már a véres zokni
a sírban rámerevedett
kiket összefektettek arccal
szögesdrótokkal kábelek
huzalával kötve a habarccsal
[illegible]tek tetemek
- elfeledhetik azt hiszik
- a balhét ők is elviszik

Azt hiszik lehet szemlesütni
mikor kínoznak másokat
hogy lehet csak félkézzel
ütni
nem érzi meg az áldozat
és lehet kacsintani közben
mint aki félszemére vak
de nézni kell a temetőkben
két szemmel a halottakat
vakok lehetnek azt hiszik
- a balhét ők is elviszik

Azt hiszik lehet lopni hagyni
népből fogat és aranyat
hogy hatalmából egy
maroknyi
erő s finomság sem marad
Akkor a nép üt mint a tagló
lesújt lever hogy megreped
a gúnyra mindig hajló tarkó
megmenekülni nem lehet
nem ők raboltak azt hiszik
- a balhét ők is elviszik

Herceg akit megöltek este
részeg római zsoldosok
a vandálság bűnébe esve
nem is olyan nagy gyilkosok
mint azok akik tőrbe csaltak
s kezükben judáspénz
ragyog
félrefordulva szórakoztak
hogy kihullott szádból a fog
bocsáss meg nékik azt
hiszik
- büntesd meg őket egy
kicsit.

Pályázati felhívás

A Soros Alapítvány az alábbi külföldi ösztöndíjprogramokat hirdeti meg az 1995/96-os tanévre

Általános program
10-12 fő számára 3-9 hónapos, elsősorban kutatásra szóló ösztöndíjat ítél oda.
A jelentkezés alsó korhatára betöltött 27 év, felső korhatár nincs. Az ösztöndíjprogram célja, hogy szakmai gyakorlattal rendelkező, diplomás szakemberek számára nyugat-európai országok, esetleg az USA felsőoktatási intézményeiben vagy kutatóintézeteiben lehetőséget nyújtson kutatómunka vagy továbbképzés folytatására.

Pályázhatnak szakemberek
a.) a humán és társadalomtudományok és
b.) a természettudományok területéről.
Elsősorban azok jelentkezését várjuk, akiknek a fogadóintézmény anyagi részt-ámogatást ajánl fel, és az alapítványból csupán ennek kiegészítését kérik („matching grant"). Fogadóképesség kifejezése előnyös és szükséges.
Akik továbbképzési ösztöndíjra pályáznak valamely elismert felsőoktatási intézménybe, azoknak tandíjmentességet vagy teljes tandíjfedezetet kell igazolniuk.

Ne pályázzanak
a.) a műszaki tudományok képviselői, az előadó- és képzőművészek, számítástechnikai szakemberek és a business témakörben tanulni vágyók;
b.) akik az elmúlt vagy jelen tanévben külföldön tanultak és tanulmányaik folytatásához kérnének támogatást.

Bolognai program
Pályázható 4 vagy 4+2 hónapos, posztgraduális kutatói ösztöndíj az 1994-95-ös tanév II. szemeszterére, 1995. február 1-jei kezdettel. Pályázható további 2 hónapos hosszabbítási lehetőség 1995. őszére. Ez a két hónap önállóan nem pályázható meg.
Pályázhatnak 38 évesnél nem idősebb szakemberek az alábbi tudományágakban;
— bölcsészettudomány
— közgazdaságtan (kiemelten a kis- és középvállalkozások menedzsmentje)
— műszaki kémia és anyagtudomány
— geológia
— transzplantációs sebészet.

Leicesteri program
A SOROS ALAPÍTVÁNY ÚJ ÖSZTÖNDÍJPROGRAMJA
4 fő számára egyéves MA Programra szóló ösztöndíj a Leicesteri Egyetemen, a Centre for Urban History-n. Az ösztöndíjas 9 hónapot tölt a Leicesteri Egyetemen, de disszertációját a kurzust követő 3 hónap folyamán, már Magyarországon kell befejeznie. Az MA Program interdiszciplináris jellegű. A témakörök az ókori várostörténettől a régészeten át a műemlékvédelem, a modern városfejlesztés és városrendezés, valamint ezek kapcsolódó területeinek tanulmányozását teszik lehetővé. (Az érdeklődők részletes tájékoztatást kaphatnak a Leicesteri Egyetem tájékoztató füzetéből).
Pályázhatnak azok a 25-35 év közötti fiatal szakemberek, akik valamely magyar egyetemen diplomát szereztek történelemből vagy annak rokontudományaiból, földrajzból, régészetből, szociológiából, városrendezésből bármely tudományegyetemen vagy a Műegyetem megfelelő szakán.

Leuveni program
A Soros Alapítvány és a Katholieke Universiteit Leuven közös programja.
Legfeljebb 10 fő számára 3 illetve 9 hónapos ösztöndíjak a Leuveni Egyetemen, Belgiumban.
a.) 3 hónapos kutatási ösztöndíj az 1991-1995 között végzett diplomás szakemberek részére. Pályázhatnak a humán és a társadalomtudományok művelői;
b.) 9 hónapos posztgraduális vagy posztdoktorális ösztöndíj diplomás szakemberek részére. A korhatár a posztgraduális képzésre jelentkezőknél 32 év, a posztdoktorális ösztöndíjra jelentkezőknél 38 év.
A Leuveni Egyetemen angol, francia, flamand és német nyelven lehet tanulmányokat folytatni, valamennyi Leuvenben kutatható tudományágban, a témavezető professzor nyelvi felkészültségétől függően.

Londoni program
Legfeljebb 8 fő számára 3 vagy 6 hónapos kutatói ösztöndíj a University of Londonra.
Pályázhatnak 25-35 év közötti, jeles egyetemi diplomával rendelkező szakemberek az alábbi szakterületeken:
filozófia, jog, közgazdaságtan, nemzetközi kapcsolatok, politológia, szociológia, történelem, urbanisztika.

Oxfordi program
8-10 fő számára 9 hónapos ösztöndíj az Oxfordi Egyetemen
a.) posztgraduális képzés legfeljebb 3 éve végzett, diplomás szakemberek részére, bármely Oxfordban kutatható tudományágban;
b.) posztdoktorális képzés 35 évnél fiatalabb szakemberek részére, akik már rendelkeznek doktori fokozattal és/vagy kandidátusi értekezésükön dolgoznak a társadalom- és természettudományok területén.

Általános tudnivalók valamennyi ösztöndíjjal kapcsolatban:
1. Csak egyetemi végzettséggel rendelkező magyar állampolgárok pályázhatnak.
2. Az ösztöndíj elnyerésére csak azok a szakemberek esélyesek, akik a tanulmányi cél eléréséhez szükséges szinten beszélik a célország nyelvét. Erről speciális nyelvvizsgán kell számot adni.

Figyelem!
A Soros Alapítvány által meghirdetett hosszú (8-9 hónapos) külföldi ösztöndíjpályázatok közül évente egy ösztöndíjprogramra lehet pályázatot benyújtani.

A pályázat benyújtásának módja:
Az ösztöndíjak csak az erre a célra készített kérdőíveken pályázhatók meg.
Pályázati kérdőívek és tájékoztatók a kívánt ösztöndíjtípus megjelölésével postán igényelhetők a Soros Alapítvány Titkárságától (1538 Budapest, Pf. 596.), valamint hozzáférhetők a Soros Alapítvány budapesti és vidéki információs központjaiban.
Az elkészített pályázatokat a Soros Alapítvány Titkárságához kell postán eljuttani a következő címre: 1538 Budapest, Pf. 596.

A pályázatok beadási határideje:
bolognai program: 1994. november 16.
oxfordi és általános program: 1994. december 9.
leicesteri, leuveni és londoni program: 1994. december 20.
A határidők a postára adás legutolsó napját jelentik és szigorúan értendők.

Egyéb ösztöndíjlehetőségek
Számos más ösztöndíjlehetőséget tesz nyilvánossá a Soros Alapítvány Külföldi Ösztöndíjbizottsága. Ezen programok lehetőséget adnak arra, hogy egyetemi diplomával rendelkező fiatal magyar szakemberek ösztöndíjpályázatot nyújthassanak be különböző nyugat-európai és észak-amerikai felsőoktatási intézmények már működő ösztöndíjprogramjaira, melyek szívesen fogadnának kelet-közép-európai pályázókat is. Ezen ösztöndíjak anyagilag teljesen függetlenek a Soros Alapítványtól, az alapítvány csupán lehetővé kívánja tenni a pályázati anyagokhoz és információkhoz való könnyebb hozzáférést. Ezen lehetőségekről az érdeklődők tájékoztatást kaphatnak az alábbiakban felsorolt információs központok vezetőitől 1994. október 15-étől kezdve, illetve a lehetőségek beérkezésétől függően folyamatosan.

Az információs központok az alábbiak:
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Tájékoztató Központ (Bp. VIII. Szabó E. tér 1.)
Budapesti Műszaki Egyetem, Nemzetközi Diákközpont (Bp. XI. Műegyetem rkp. 3.)
ELTE BTK (Bp. V. Piarista köz 1. I.em.44.)
JATE Központi Könyvtár (Szeged, Dugonics tér 13.)
Miskolci Egyetemi Könyvtár (Miskolc, Egyetemváros)
Veszprémi Egyetem Központi Könyvtára (Veszprém, Schönherz Z.u.10.)
KLTE Könyvtára (Debrecen, Egyetem tér 1. 4202)
International English Center (Pécs, Mária u. 9.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 MÁJ 29

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Kádár J. Miklós

Kádár J. Miklós: Dürer emléklap

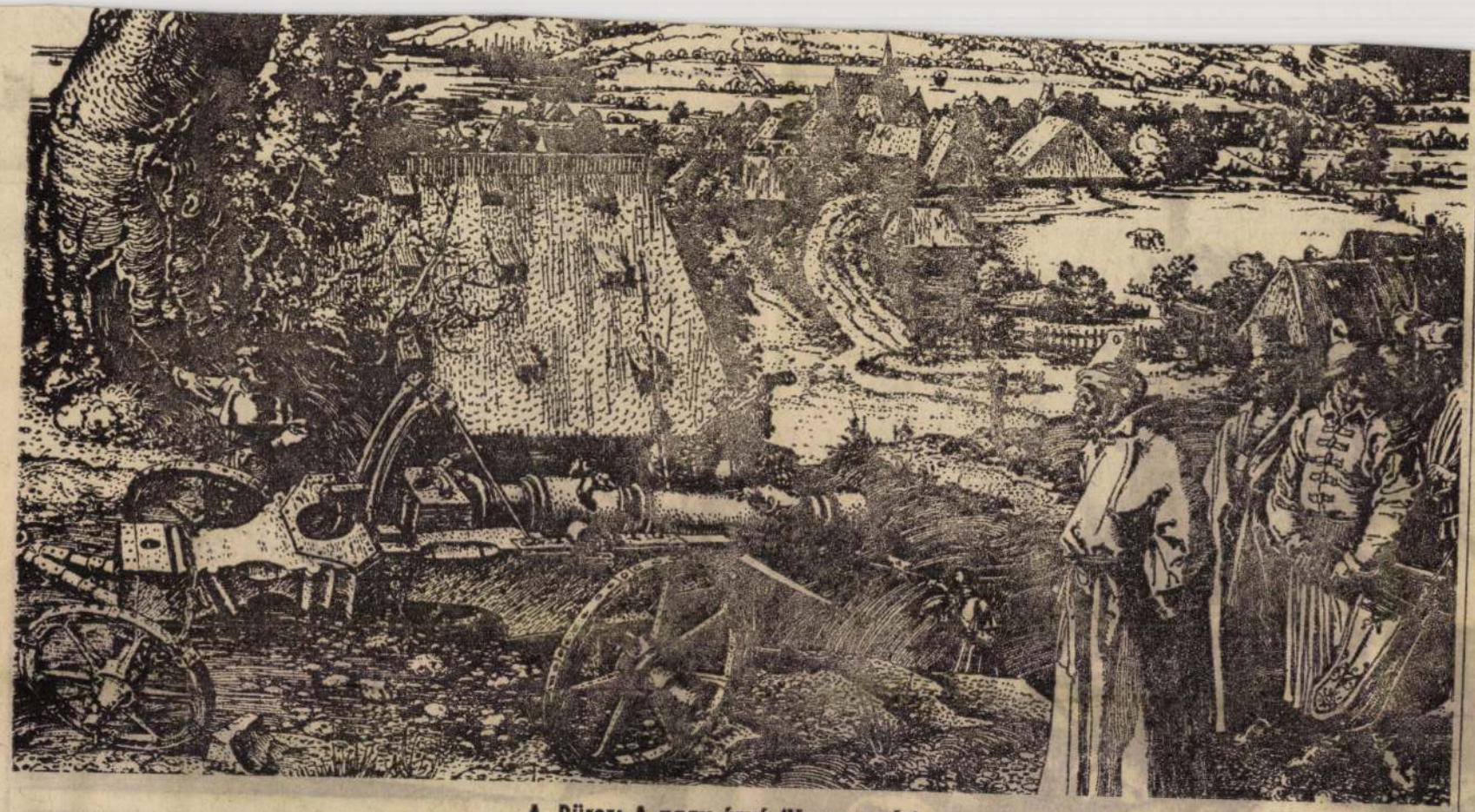

A. Dürer: A nagy ágyú (Vasmaratás)

ÉG A TANYA!

Nagykátán a községi könyvtárban előadást tartottam, egyik ismert színészünk s egy előadóművésznő segített; verseket és prózát mutattak be. Figyelmes, odaadó közönséggel találkoztunk. Későre járt az idő, mikor újra beültünk a mikrobuszba, hogy hazavigyen, Pestre. Velünk volt lelkes adminisztrátorunk, a Pest megyei Könyvtár egyik dolgozója is. Futott a kocsi az alföldi éjszakában, amely itt végtelennek, sötétnek és társtalannak rémlett. Se előttünk, se mögöttünk senki. Tápiósüly és Mende között, talán félúton, bal felől, váratlanul, borzalmas kép szakította meg az egyhangú, balladás sötétséget. Párszáz lépésre tőlünk egy tanya égett, vörös lángnyelvek lövelltek fel, a tetőgerendák szikráztak, piroslott az ég. Csak ezt láttuk, a zárt kocsiba nem hatolt be hang. Mi lehet ott? Lobogó máglya lett egy családi házból, vagy több ház is ég, istálló és ólak? Az országúton sehol senki, csak a mi kocsink lámpái. A látvány lángerővel azt a gondolatot váltotta ki, hogy segíteni kell. Egy szót nem szóltunk élőlény sem. Nem akadt egyetlen kivilágított ablak az út mentén álló házakban. Hol álljunk meg? Kit riasszunk? Mély csöndben aludt a falu. Találomra elkiáltottuk magunkat egy háznál: Emberek, ég a tanya! Segítség! Csak a port vertük fel a sötétben, embert nem. Ekkor a könyvtáros megütött egy ablakot, majd egy másikat, a harmadik ablakzörgetésre egy asszony került elő. — Jaj, hisz az Istvánpuszta, a tanya, milyen derék emberek laknak ott! — rebegte s futott velünk. Rendőrség itt nincs, tűzoltóság sem, fel kell hívni Nagykátát. Van itt egy ilyen telefon, amely a bajban segít.

Az asszony felült velünk a kocsiba, elrobogtunk visszafelé egy sárga házhoz, amelyen szürke pléhdobozban rejtőzött a telefon. Fiatal barátom egy pillanat alatt megkapta Nagykátát, a tűzoltóparancsnokot. No, most hamar a segítséget, jöjjenek a legnagyobb sietséggel. Kelletlen, mély férfihang válaszolt, hogy igen, ő a nagykátai tűzoltóparancsnok, de nincs kéznél egy tűzoltó sem, sajnálja, nem tud kivonulni, hívjuk fel Pestet. De Pest roppant távolságra van, mire kijönnek a pestiek, nélkül Pest felé. Mind a hét autó utasai látták az égő tanyát, akár mi. Senkinek nem jutott eszébe, hogy az első faluban meg kell állni, megkeresni a segítséget. Közömbösen és sürgősen vágtattak tovább, holott megálltam az út szélén és integettem, álljanak meg. Egyetlen egy kocsi lassított, de aztán meggondolta magát, újra gyorsított és sikeresen menekült hazafelé.

Sokat írnak a lapok autógázolásokról, amikor a gázoló cserben hagyja áldozatát, elfut a sebesült ott vérzik el az út porában. Ez ugyan nem gázolás volt, csupán segítséget kellett volna keresni, megbeszélni velünk, merre forduljunk, mit tegyünk? Hisz az ember gépiesen segít, ha egészséges az ösztöne. Segít, ha tudja, hogy rajta múlik emberek élete, bajba jutottak megmentése. Az emberség nem szólam, hanem kötelező és természetes gyakorlat. Életünkből hiányzik a kölcsönös segítség. Hét gépkocsi vágtatott el az égő tanya képével, s a bent ülőket nem bántotta a lelkiismeret. Persze, siettek. Mi is siettünk, fáradtak voltunk, és éhesek, de megálltunk, bármily hosszúra nyúlt is a segítség megszerzése.

Szomorúan, kókadtan ültünk a kocsiban,

(Corvina)

MOJZER MIKLÓS: HOLLAND ÉLETKÉPEK. 2. kiadás. (Corvina)

HERBERT READ: A MODERN SZOBRÁSZAT. 2. kiadás. (Corvina)

URBACH ZSUZSA: KORAI NÉMET-ALFÖLDI TÁBLAKÉPEK. (Corvina)

LUKÁCS GYÖRGY: UTAM MARXHOZ. Válogatott filozófiai tanulmányok. (Magvető)

Filmbemutatók

HÁRMAN. Szovjet film. Bemutató: június 3-án.

A SZENT BŰNÖS. Színes csehszlovák film. Bemutató: június 3-án.

A SZICILIAIAK KLÁNJA.. Színes szinkronizált francia film. Bemutató: június 3-án.

Hangversenyek

VERSENYMŰEST a Zeneakadémia nagytermében május 29-én. Vezényel: Margittay Sándor. Közreműködnek a MÁV Szimfonikusok, Dálnok Lajos, Trajtler Gábor, Zászkaliczky Tamás, Zempléni Kornél, Szabó Andrea és Sepsey József.

MOZART EST a Zeneakadémia kistermében május 30-án. Közreműködik: Szűcs Mihály, Botvay Károly és Szabó Zsuzsa.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye az Erkel Színházban május 31-én. Vezényel: Ferencsik János. Közreműködik: László Margit, Barlay Zsuzsa, Erese Margit, Korondy György, Nagy Sándor, a debreceni Kodály-kórus (karigazgató: Gulyás György) és a Magyar Állami Operaház Gyermekkara (karigazgató: Botka Valéria), Kovács Endre és Margittay Sándor.

Kiállítások

GÁDOR ISTVÁN kerámikusművész kiállítása az Ernst Múzeumban. Megnyitó: május 29-én.

BOZÓKY MÁRIA festőművész kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megnyitó: június 4-én.

SZABÓ KINGA iparművész kiállítása a kaposvári Képcsarnokban. Megnyitó: június 4-én.

PLEIDELL JÁNOS festőművész kiállítása a Mednyánszky teremben. Megnyitó: június 4-én.

Új lemezek

PUCCINI: BOHÉMÉLET. Részletek. Vezényel: Erdélyi Miklós. Közreműködik: Házy Erzsébet, László Margit, Ilosfalvy Róbert, Melis György, Bende Zsolt, Várhelyi Endre és Nádas Tibor.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1968 JUL 7

Fiatal magyar képzőművészek kiállítása

Pénteken délután a szófiai Magyar Kulturális Intézetben a IX. Világifjúsági Találkozó jegyében megnyílt a fiatal magyar képzőművészek stúdiójának kiállítása. A „Béke, barátság és szolidaritás" kiállításon tizennégy fiatal magyar grafikus 63 alkotását és kilenc fiatal szobrászművész 96 plakettjét mutatják be. A kiállításon Kádár János Miklós, a fiatal művészek stúdiójának KISZ-titkára — az egyik kiállító művész —, és Ligeti Erika szobrászművész képviseli a kiállítókat.

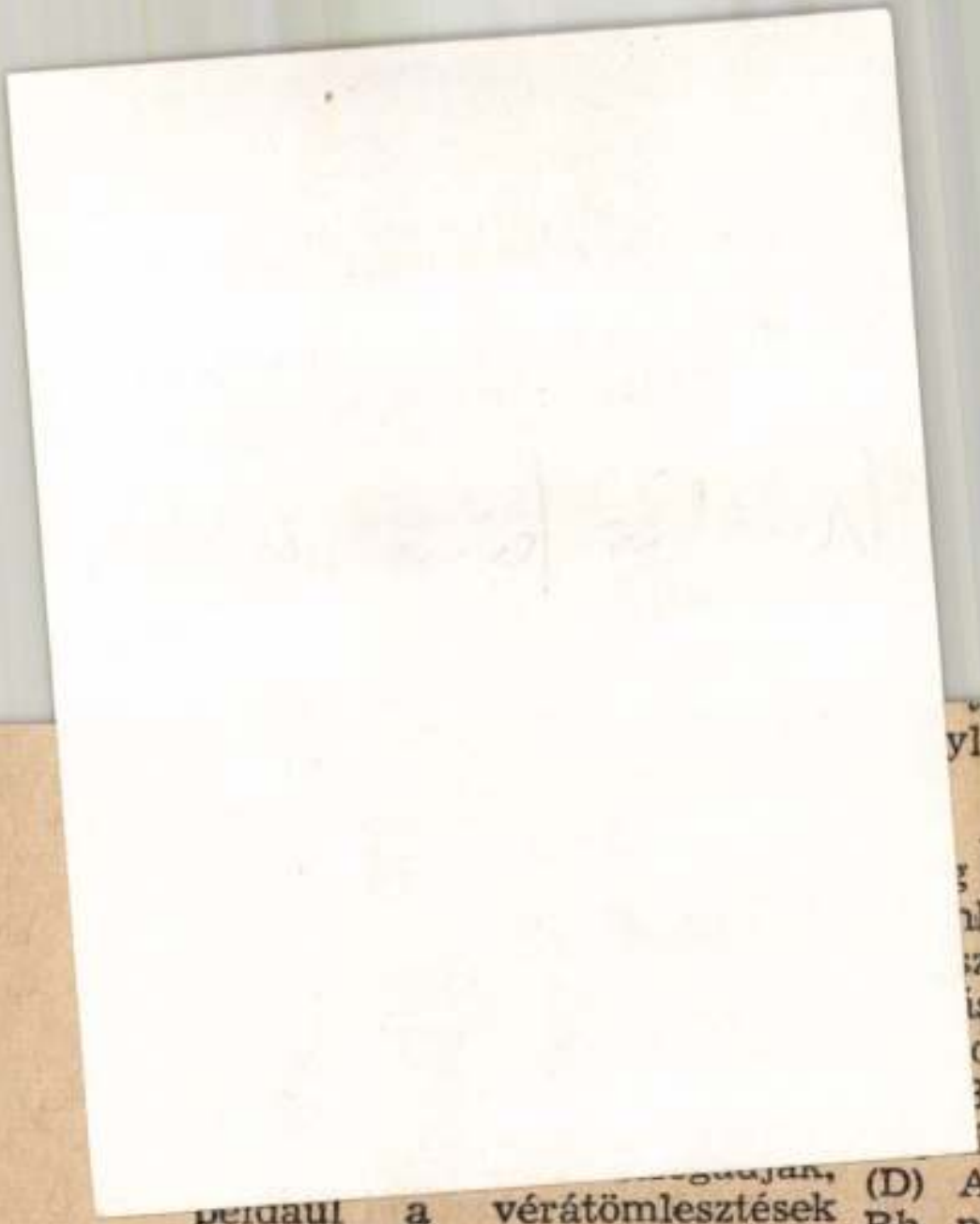

például a vérátömlesztések előtt rendszeresen elvégezzék. A tudományos világ legnagyobb elismerésére, a Nobel-díjra is szokatlanul sokáig, 1930-ig kellett várnia. Kevesen tudják, hogy Landsteiner nevéhez nemcsak a ma „fővércsoportoknak" nevezett A, B, O vércsoportok, hanem több, úgynevezett „alapcsoportrendszer" felfedezése is fűződik és az 1940-es évek elején, röviddel halála előtt ugyanő fedezte fel az Rh. faktort is.

(D) A
Rh p
tív (d

A ri

Eml
bi éve
kálódo
soroza
részes
szer
nagyo
közül
kalma

Kádár J. Miklós

"Átalakulások" c. képének repr.-ját a lap bemutatja cimlapján .

Élet és Irodalom, Bp. 1971. aug. 14.
XV. évf. 33. sz. cimlap

Kádár J. Miklós

"Dürer emléklap" cimmel a lap cimlapján bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 29.
XV. évf. 22. sz. cimlap

MDK

Kádár János Miklós

Steinbeck illusztráció, rk.

3. Miskolci G.Grafikai Biennale, Nemz.

Szalon 1965.

Kaldor J. Miklós
grafikus

M.D.K.

"Brecht: Kurázsi mama"
(repro)

Élet és Irodalom, 1965. jan 2 - 4 lap.

Kádár János Miklós M.D.K.

Művei a kiállításon

Illusztráció Brecht :Kurászimamájához / rézkar

Oelmscher Anna: Studio 64.

Fiatal képzőművészek kiállítása

Magyar Nemzet 1964. decembe

Kádár János Miklós

Brecht: Kurázsi mama illusztr. I-II., rk.

Steinbeck: Egerek és emberek, illusztr., rk.

Studio 64 - Piatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Múz.
1964. dec. 12. o.

MDK

Kádár János Miklós

Lemeztároló, o.temp.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 8 l.

Kádár J. Miklós
grafikus

M.D.K.

Rajz.

Élet és Irodalom 1962. szeptember 15 - 7 lap.

Kádár P. Miklós
grafikus

M.D.K.

Hajóépítés

Élet és Irodalom, 1963. nupl. 21 – 3 kép

1965 DEC 18
1021

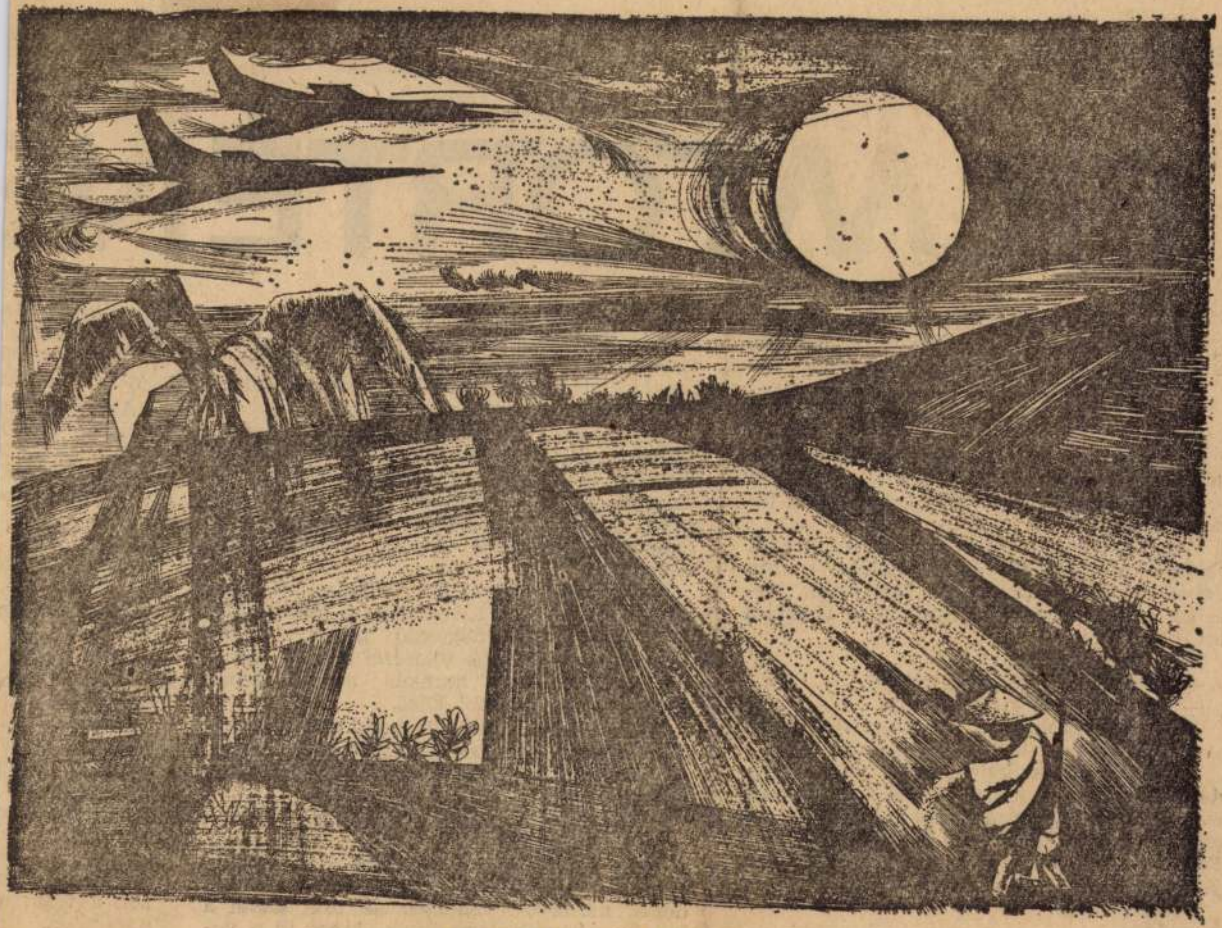

Kádár J. Miklós: Aviatika

HERNÁDI GYULA ELBESZÉLÉSE:

FILMTÖRTÉNE

A szálloda halljában megereszkedett minták, csíkos szőnyegek, áttört, feltöltött üvegbúrák világítanak. Az ablakok felől elkényeztetett, ütemes hangok érkeznek.

Az emeleten alacsony, fekete asztal mellett ülünk, hallgatunk. M... a bejárat mellé húzott párnás székeket figyeli, kutyák ülnek rajtuk.

Fiatal nő megy a portásasztalhoz, megáll, aztán láthatatlan törvények szerint, szinte láthatatlanul mozogni kezd. Hullámzik. Kezében van a száraz ág, amelyet le akartam írni.

M...-hez fordulok:

— Mondd el röviden a sztorit.

— Most mondd el inkább te.

— Jó, megpróbálom. De nagyon röviden.

— Rendben.

— Zoltán orvos, beteg, rákja van. A fájdalmak még alig jelentkeznek, van még fél éve. Az Alföldre megy, tanyát bérelt, ott akarja eltölteni hátralevő idejét. Vele megy Edit is, az asszony, akit szeret, és aki tudja, hogy Zoltán halálra van ítélve.

— Edit zsidó.

— Igen.

— Folytasd.

— Zoltán barátja, János viszi le őket kocsiján a tanyára. Útközben megállnak az

felbátorodva előre lép. Zoltán utána indulna, de Edit nem mozdul, sápadtan áll. Zoltán puhán megfogja a karját, gyengéden megfordítja, a falépcsőhöz vezeti. Elindulnak felfelé, a templom karzatára.

Megállnak a karzat hiányos padlózatán. Eltörött, nyitott minden. Az ablakok kiszakítottan lógnak, a kórus rácsozata félig leszakadt, rozsdás drótháló leng a helyén. Lent, az egykori szentély mellett porosan, szakadtan egymásra dobált szentkönyvek hevernek.

A szentélyt gépraktárrá alakították, betonpadlót öntöttek a közepére, a tisztára söpört padlón tésztadagasztó gépek, fényes lapátok, darálógépek tölcsérei állnak egyenes sorokban. Két munkás magas gépet gördít lassan a többi közé.

Edit és Zoltán mozdulatlanul állnak, lentről elmosódva hallatszik a két öreg imája.

János lép melléjük a karzatra, Zoltánhoz fordul:

— Gyertek, menjünk — mondja.

Lefelé indulnak.

János kopogtat a paraszthéz ajtaján. Kijön az öregasszony. Gyűrött arca széttöredezik, mosolyog. Elbúcsúznak tőle, aztán a kocsihoz lépnek, beszállnak. János ül a volán mögé, Edit melléje, a hátsó ülésre Zoltán. János szárazon közli:

len. Szóval Zo
gyilkosságról.
te volna, mirő
godtabb, egész

Az egyik sz
társaság él. Ö
három lány; F
Furcsa madárf
lógiai, félig te
képein minden
lis, gótikusan
a szín fénytele
dő, együttes so
ezeken a képe
a tárgyak, az
szorozva lebeg

Feri és Zolt
nak a kis szik-
Editnek. Az a
nek is rokons
voli rokonszen
lönös, szabad

Feri lovat a
kat, nézi az el
mennek. Kider
nagyon jól lov
ről, a választo
gazdának.

Zoltán két t
jön hozzájuk

Kádár János Miklós

Brecht: Kurázsi mama Illusztráció I-II. rézkarc

Steinbeck: Egerek és emberek, illusztráció rézkarc

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Kádár János Miklós MDK

Lemeztároló, olajtemp.

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Kádár János Miklós

MDK

Aviatika III. rézkarc

Illusztráció, Brecht: Kurázsi mama c.művéhez, rézkarc

Miskolc 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kádár János Miklós M.D.K.

Grafikus

A konferencián felszólalt és az Orsz. Képz. Kiállításon részt vett.

Szovács Gyula: Fiatal képzőművészek kiállításán . . .

Művészet, 1966. április. – 32 kop

MDK.

Kádár J.Miklós

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

Kádár János diploma

szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Élet 1965. 4.

Kocogh János alkot.

MDK.

Kádár JóMiklós

Kiállitási kritika

Magy r Nemzet 1966 nov.12.

Kádár J. Miklós festő

M.D.K.

Csend c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 3.l.

MDK

Kádár János Miklós

Eső után, o.temp.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő nézőt, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijote*ja még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatát*.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak (*Vízparton*, illetőleg *Parton*).

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfael egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi *(Régi rajz)*. A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica Georgeta új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motivumzuhatagot *(Emlékhatár, Határeset)*. A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (*György* Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképp rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festmény„firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel (*Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernnek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesterének "visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!" (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ősi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maraczkó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai (*Sámson és egy filiszteus!*), *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fossziliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körülduvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
DRÁVA AUTÓ KFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG A HASZNÁLT AUTÓT VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET 5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA
A XIII. DRÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

KÁDÁR J. MIKLÓS

Kádár F. Miklós

Kozmikus térben olaj 105 x 100 cm
Háború " 108 x 122 "
(Művelődésügyi Minisztérium tul.)
Lenin olaj 80 x 60 cm (repr.)

(Kádár F. M. a kiállítás rendezésében is részt vett)

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. k. áll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Kádár F. Miklós

Mind magasabbra	rézkarc	40×30 cm
Don Quijote	"	16×39,5 "
Trójai ló (Párizs 1968 november)	rézkarc	29,5×38,5 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

MNK

Kádár János Miklós

Tavaszi este, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

M.D.V.

Kádár J. Miklós
festő

„Csend" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: Nehány nó az állam...
Művészet, 1968. október - 27 lap.

MDK.

Kádár J.Miklós

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

Kádár J. Miklós

"Gótika" c. képének repr.-ját a lap bemutatja cimlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 23.
XV. évf. 4. sz. cimlap

Kádár János Miklós, festőművész

– a Fiatal Képzőművészek Stúdiója KISZ-szervezetének új titkára

Simon Gy. Ferenc: Ünnepi a szó
Magyar Ifjúság, 1968. V. 10. 16. l.

Kádár János Miklós, képrőművész

-szerepelt a Studió 58-68 c. kiállításon a Műcsarnokban.

Őné a szó
Magyar Ifjúság, 1969. II. 14. 11. l.

Kádár János grafikusművész

Ifj. Pál Mihály szobrászművésszel együtt szerepel a "Fiatal Képzőművészek Tárlatá"-n, melyet a Madách Szinház előcsarnokában rendeztek.
"Ez történt még a héten..." c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1970. okt. 31.
XIV. évf. 44. sz. 23. lap

Kádár János Miklós

Ostensz a képe (kepró)
szerepel a pozsonyi magyar
kiállításon

Varga Imre: Ujirányzatok
a magyar képzőmüvészetben

Hét (Bratislava) 1969 XI. 30

Kádár János Miklós

festő

A Lenin portré pályázat III.
díjat kapta.

—:—

Művészet, 1970. február - 9 lap

MDK

Kádár János Miklós, Pest

A megnyitót mondja.

-: Fiatal szovjet képzőművészek kiállítása az Ernst Múzeumban 7

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 9.

MDK

Kádár Miklós „festő"

Megnyitotta a kiállítást.
(Ernst-Múzeum.)

– : Megnyílt a fiatal szovjet művészek
Kiállítása 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. B.

Kádár János Miklós
grafikus

"Kozmikus térben" és "Lenin"
"Ciminü munkája erdemes az
elismerésre.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

„1945" c. festménye a „SZOT Képzőművészeti pályázatára érkezett alkotások" c. kiállításon, a Nemzeti Galériában.

Kontha Sándor: Két pályázat – két kiállítás

Társadalmi Szemle, 1970. okt. 89. l.

Kódor János Miklós

a régi városok multjának, a stílusoknak
ma is élő" jelentését dolgozza fel lap-
jain.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai
Biennale. „Művészet" folyóirat, Bpest.
1968. febr. 2 p. 13 l.

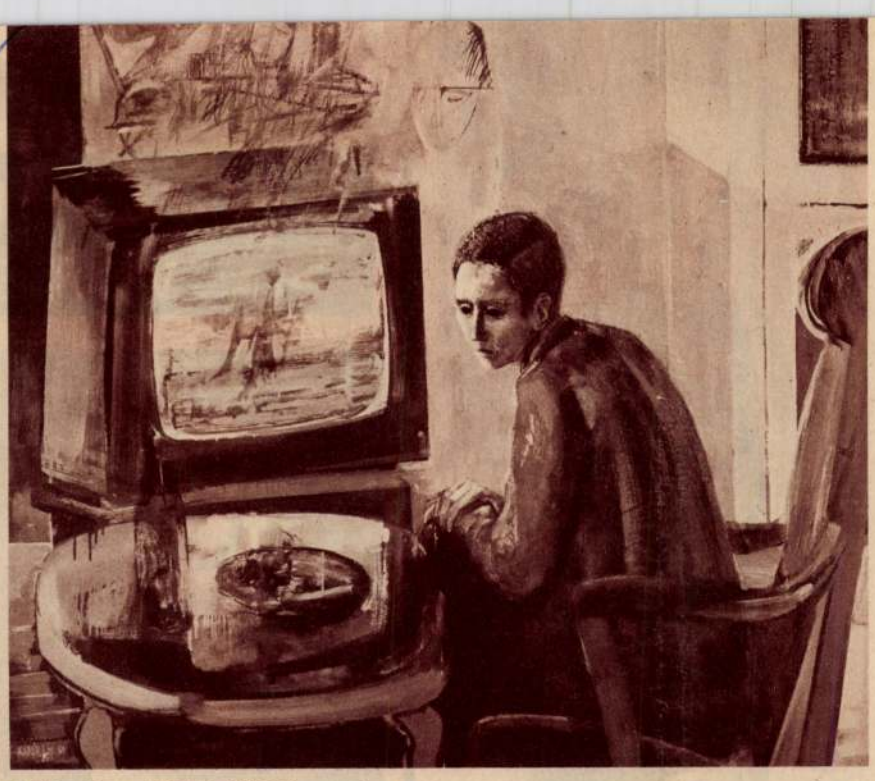

Kádár János Miklós: Háború

A X. SZEGEDI NYÁRI TÁRLAT tanulságai

A *szegedi nyári tárlat* mint a Szabadtéri Játékok társrendezvénye született meg 1960-ban. Létrejöttéhez egyrészt az adta az indítékot, hogy Szeged kulturális centrumhelyzete megköveteli a művelődés helyi irányítóitól, hogy gondot fordítsanak ne csak a város, hanem kulturális vonzáskörének művészeti nevelésére is. Emellett a tárlat létrehozásában letagadhatatlan szempontként jelentkezett, hogy az Ünnepi Játékokra nagyszámú hazai és külföldi vendég *differenciált* kulturális lehetőségekkel találkozzon. Az első szempont elsősorban a délalföldi képzőművészeti eredmények összegyűjtését és bemutatását inspirálta, a második pedig mennyiségi és minőségi követelményeivel az *országos jelleg* kialakítását sürgette. Az első évek útkeresése után a kiállítás délmagyarországi jellege országossá bővült, s 1965 óta a kiállítási intézmények rendezőszervként való bekapcsolódásával jelentősen megerősödött. Fejlődésében nem elhanyagolható népszerűsítő elemként jelentkeztek a Városi Tanács által felajánlott *művészeti díjak*, és ezek odaítélésének az a *páratlan*, a művészi teljesítményt, nem pedig a helyi illetőséget vagy más szempontokat mérlegelő formája, ahogyan az elmúlt években e kérdésekben döntöttek. Szeged kulturális vezetői nem a neveket, a más kiállításokon bizonyított kvalitásokat, hanem az anyagot tették mérlegre, és így következett be, hogy *a tudatosan erre a kiállításra készülő* fiatalok díjazásban megelőzték az éppen kéznél levő alkotásaikat küldő koszorús mestereket. E fiatalok egyre jobban kiteljesülő alkotóművészete, és éppen díjazásuk tényéből való kötődésük a városhoz — talán épp itt avatták őket mesterré — biztató a tárlat jövőjét illetően, és a kiállítás rendezőinek előrelátását dicséri.

A helyi alkotóművészek nyeresége e kiállításokkal alig mérhetően jelentős, hiszen a szegedi képzőművészet ezekkel a tárlatokkal vált a hazai szakterület szerves részévé. A fejlődés mennyiségi és minőségi szempontok alapján rövid távon is mérhető. Amellett, hogy a képzőművészeti kritika is elismeri a szegedi nyári tárlatok színvonalának egyenletes emelkedését, a szegediek szereplése az elmúlt 3 évben a következőképpen alakult: 1967-ben még csak 16 művész 29 alkotása, 1968-ban már 20 művész 43 alkotása, 1969-ben pedig ugyancsak 20 művész 50 alkotása állta ki az összehasonlítást az országos mezőnnyel. A helyi alkotótevékenység azonban nemcsak e csendes vetélkedésből kapja inspirációit, hanem a közönségigények fejlődéséből is. Elgondolkoztató az a tény, hogy 1961-ben mindössze 2900 látogató volt kíváncsi a Szegedi Nyári Tárlatra, 1965-ben már 7740-en, 1968-ban pedig 9028-an tekintették meg.

A X. *Szegedi Nyári Tárlat* imponáló *méreteivel is* felhívja magára a figyelmet. Mintegy 120 művész 250 alkotása tölti meg a Horváth Mihály utcai képtár három szintjét. Az anyag és a rendezés színvonala is méltó a tizedik évfordulóhoz. A jubileumi jelleget a rendezés azzal igyekezett hangsúlyozni, hogy külön teremben gyűjtötte össze az eddig díjat kapott 16 és az ebben az évben díjazott 5 művész alkotásait. A rendezők és a szakkritika számára is meglepetésként hatott, hogy az eddig éppen *heterogenitása* miatt elmarasztalt kiállítást fémjelző díjazott alkotók — sokszínűségük ellenére is — mennyire azonos talajról, a *népi* kulturális örökség *urbánus* viszonyok közötti továbbéléséből származtatják művészetüket. Az eddig díjazottak névsora — itt kiállított műveik nélkül is — meggyőzően bizonyítja ezt. Évenként négy művész kapott eddig díjat, 1965 óta a következő sorrendben: *Kokas Ignác, Pintér József, Szabó Iván, Szalay Ferenc, Dér István, Kajári Gyula, Simon Ferenc, Vecsési Sándor, Erdélyi Mihály, Magos Gyula, Somos Miklós, Würtz Ádám, Ligeti Erika, Szurcsik János, Tóth Sándor, Zombori László.* Külön meglepetés, hogy ezt az összképet a többi terem lényegesen heterogénebb anyaga sem módosítja döntően, sem színvonalban, sem a fogantatást illetően.

A díjak odaítélésében az idén is az elmúlt évek körültekintésével járt el a szegedi tanács. Így kapott díjat a derékhadhoz tartozó *Kiss István*ván és *V. Bazsonyi Aranyon* kívül — akiknek díjazásában a kétségkívül kiemelkedő teljesítmény mellett a szegedi kiállításokon való *rendszeres jelentkezés is* szempont lehetett — három olyan fiatal, akiknek

Asszonyi Tamás: Füred

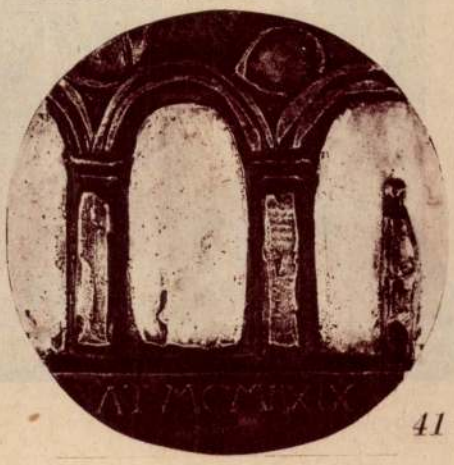

V. Bazsonyi Arany: Lány sállal

Kiss István: Hajnal

tehetségük bizonyítására még kevés alkalmuk nyílt ugyan, de pályakezdő teljesítményük mindenképpen figyelmet érdemel. Mind *Zoltánfi István* mélységesen humánus alkotásai, mind *Asszonyi Tamás* erőfeszítései az éremművészet megújítására, mind *Kádár János Miklós* grafikában és festészetben egyaránt elmélyülten lírai fogantatású alkotásai sok biztatást hordoznak, nemcsak a szegedi kiállítások, de művészek jövőjét illetően is. A díjak osztóinak azonban fel kell készülniök arra, hogy vagy új díj alapításával, vagy más módon teremtsék meg annak lehetőségeit, hogy olyanok is megkaphassák a nyári tárlatok díjait, akiket egyszer már jutalmaztak vele.

A képzőművészeti nevelés *felszíne* kevés mozgást árul el. Vannak azonban biztató kezdeményezések, de visszalépések, megtorpanások is. Csak sajnálni lehet, hogy éppen az utóbbi években *csökkent* a szegedi kiállításhoz hasonló rendszeresen ismétlődő tárlatok száma. *Miskolc* a grafikával, *Pécs* pedig a kisplasztikával lényegében *egy műfajra redukálva* teremtette meg országos képzőművészeti kiállításának profilját. Kétségtelen, hogy ezeken a bemutatókon a szakma lényegesen kifejlettebb formában találkozik azokkal a problémákkal, amelyeket a képzőművészet fejlődése két nemzeti tárlat között felvet, és amelyekre a szegedi nyári tárlatokhoz hasonló kiállítás *csak utalni* képes. A művészeti nevelés és egy táj alkotóművészetének kialakulása, megizmosodása, harmonikus fejlődése viszont minden bizonnyal többet nyer a hagyományos kiállítási formából.

B. Varga József

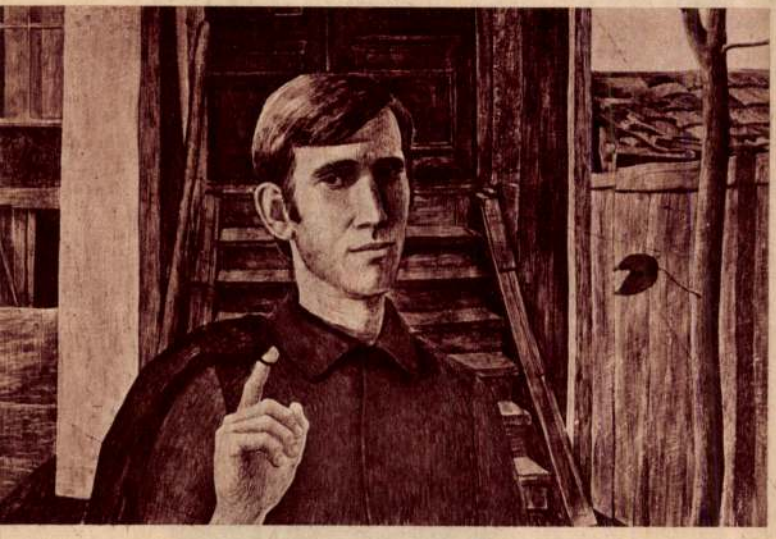

Zoltánfy István: T. L., a barátom (Hernádi Oszkár repró)

Horváth Vince: A rab

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPMŰVELÉS
10
1969

„Az évforduló eseménysorozata a népművelés szemszögéből nézve nem valami végcél — hanem a politikai, világnézeti nevelés egyik kiemelt, igen jelentős szakasza" — hangsúlyozza a Népművelési Intézet, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, a Könyvtártudományi Módszertani Központ szerkesztésében és a Népművelési Propaganda Iroda kiadásában rövidesen megjelenő

Útmutató a felszabadulási ünnepségekhez

A kiadvány a NOSZF és a tanácsköztársasági ünnepségek gazdag tapasztalatainak felhasználásával készült; átfogja a jubileummal kapcsolatos valamennyi problémát, feladatot.

Első részében általános módszertani tanácsokat, ötleteket, repertoárjavaslatokat közöl, tartalmazza az általános és középiskolák számára kiadott irányelveket. Második része az országos rendezvényekről, a rádió és televízió ünnepi műsorairól, kiállításokról, az állami és társadalmi szervek központi akcióiról, új könyvekről, filmekről, fesztiválokról, művészeti rendezvényekről tájékoztat. Tartalmazza a Hazafias Népfront és az Országos Népművelési Tanács pályázati felhívását — amelynek célja az ünnepi megemlékezés megerősítése, a történeti és helytörténeti ismeretek gyarapítása. Tudósít a Televízió, a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ „Röpülj páva" népdalversenyének, valamint a „Jubileumi olvasómozgalom"-nak meghirdetéséről.

A harmadik rész négy előadásvázlata az ünnepségek szónokai, a rendezvények előadói számára készült; történeti áttekintés a felszabadulásról, hadtörténetéről, a magyar népi demokrácia kialakulásáról, napjainkig tartó fejlődéséről, gazdaság- és kultúrtör-

Kádár János Miklós

111. Orfeusz. Litográfia 60×80

5. Miskolci Dom. Grafikai Biennale Miskolci Galéria 1968. Kiáll. lat. Ber.: B. Supka Magdolna

Kádár János Miklós

festő-

„Lenin" (repro)

Vörös Gyula: Lenin portré pályázat

Művészet, 1970. cépretés - 12 lap

M.D.K.

Kádár I. Miklós

"Mindig magasabbra" cimmel, két felfelé mutató alakot/-nő és férfi-/ábrázoló müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 2.
XIII. évf. 31. sz. 3. lap

MDK

Kádár János Miklós [ ]

Megnyitotta és méltatta a kiállítást.

-: Megnyílt a fiatal nevjet képzőművészek kiállítása 9.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 11.

Kóstár János

Említve

V. I. Ígéretes nánypóhálgatát
Lobogó, Jsz. 1970. máj. 20.

Kádas János Miklós
festő

Részt vett a Lenin pályázaton.

Kovács Gyula: Lenin portré pályázat.
Művészet, 1970. április - 12 lap.

Kádár János Miklós

„Háborúk" Repű.

Rozványi Márta: A X. Szegedi Nyári Fárkatsól
Tiszatáj, Szeged 1969. XI. 1018.

Kádár J. Miklós

„Don Quijote" (rajz), cikk a
„Szoregi Kiállításról"

Fiatal művesek tárlata Dorogy
Dolgozók Lapja, Tatabánya
1970. feb. 10.

MDK

Kádár J. Miklós, festő

Kiállítása nyílt meg

Dorogon.

— :Hír

8

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 17.

MDK

Kádár János Miklós

Energia, rk.

T.Mann: Az elcserélt fejek III. rk.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Kádár J. Miklós, [ ]

Díjat nyert a X. Szegedi Találkozón.

—: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 5.

Kádár János: Miklós Ferkó

Díjat kapott az előbbi tárlaton

N.N.: kapott el a negyedik nyári tárlat

Csongrád megyei Hírlap 1969 VIII. 5

Kádár János Miklós

M.DY

A negedi nyári tanlat egyik
deját nyerte el.

—: A $\overline{X}$. negedi nyári tanlat
Tinatáj, 1969. szept 9.

Kádár János Miklós

Perneczky Géza: "Fiatalok?" cimmel ir a Fiatal Müvészek Studiójának kiállitásáról az Ernst Muzeumban, s megállapitja, hogy az ott szereplő müvek nagyrészt Kokas Ignác müvészi egyéniségének hatása alatt készültek. Az egyes müvekkel külön nem foglalkozik, csupán a nevek felsorolása mellett elismeri a kiállitók technikai felkészültségét.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 12. lap

Kádár János Miklós

Szerepel a Fiatal Művészek Studiója
tárlatán az Ernst Múzeumban

Perneczky Géza: Fiatalok?

Élet és Irodalom 1970 IV. 18

Kádár János Miklós

1. Háború repr., olaj 108×122

2. Orfeusz olaj 120×80

Szegedi magán tárlat

Kádár János Miklós

1. Meditáció lito 45×60
2. Anti háborúnk lito 42×52
3. Orfeusz lito 60×80

Szegedi ügyár tárlat

Kádár János Miklós

Díjat kapott a X. szegedi nyári tárlaton

Kompozíció 69

TV 1969 VIII. 9

Kádár Jámos Miklós

szerepel az alábbi
táblában

Akkor László: A X. Szepesi Nyári
Tábor

Délmagyarország 1969 VIII. 5

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Kádár János Miklós

Képeire díjat kapott
az alábbi táslaton

Ridegvábor: A X. Szegedi Nyári
Táslaton

Szolnok megyei Néplap 1969 VIII. 23

Kádár János Miklós

Hábosu c. festménye (emb.) és
linómetszete
díjat kapott a X. nyári Tárlatos
Szegeden

Ridep Gábor: Képzőművészeti
jubileum Szegeden

Nepszava 1969 VIII. 6

MDK

Kádár János Miklós

Fészer, rk.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK.

Kádár Jáá. Miklós

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

M.D.4

Kádár János Miklós
festő

"Belgrádi utca" című
művét mutatta be a
bírálaton.

B.L.: Pályázat a Fiatal Képzőművészek Stúdiójába
Művészet, 1968. október - 28 lap

MDK

Kádár J.Miklós

Csend c. képe

Müvészet 1968 okt.p.28.

M.D.K.

Kádár J. Miklós
festő

Képén Dózsának megrödő
dárdák brutalitását hang-
súlyozza

Losonci Miklós: A Stúdió festőr
Művészet, 1969. január – 24 lap.

MDK

Kádár János Miklós

Energia, rk.

Katedrális, rk.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Kádár János Miklós

A Fiatal Képőművészek Studiója

Kisz titkára

Ungvárny Ildikó: Őszinte sorok
egy jubileumra

Ifjú Kommunista 1968 XII. n. 11 old.

Kádár János Miklós
festő

M.D.

„Orfeusz" (repro)

Losonci Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január – 24 lap.

Kádár János György
festő

„Tláboru" c. műve szerepelt a X. ~~Ao~~
Szegedi Nyári Tárlaton

Rozványi Márta: A X. Szegedi Nyári Tárlat
Tiszatáji Szegedi 1969. XI. 1017.

MDK.

Kádár János

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 juli.22.

Kádár János M.D.K.

A lipcsei illusztrációs pályázat egyik nyertese

F.Á. : Öt év lgszebb magyar kiadványai vesznek részt a lipcsei könyvkiállitáson

magyar N emzet 1965. április, 16 . 3.l.

Kádár János

MDK

pénzjutalomban részesült a kiállításon.

--: Fiatal művészek sikere a kiadói főigazgatóság illusztrációs pályázatán.

Vas Népe 1984 jun. 14.

Kádár János

N.D.K.

Djat nyert a pályázaton

Fital grafikusok sikere az illusztrációs pályázaton

Magyar Nemzet 1964. junius 14. 10. 1.

Kádár János, grafikus MDK

Rajzai. Repr.

José Maria Pemán – Eöry Attila: A hétemeletes ház 19.

Család és iskola, bp. 1962. január

Kádár János

Kádár János: Hegesztő

nem hanyagolható momentum: ha valaki valamelyik történetét túl borsosnak találná, kis történetek még egy hábo rú előtti VICINÁLIS DUGÓ HÚZÓ-ból valók.

Rajzbeadás... tanszéken

Nyolc óra tizenöt. A hallgató harminckettedszer járul a tanerő elé. Mögötte sorstársai, vagy húszan. Tanerő: hát igen, csinálhat, amit akar, ezzel a rajzzal, nem lesz az jó. Hallgató: kérem, mi még a hiba? Tanerő: hát nézze, ez a lépték itt igazán rendes, de például a sraffozás... irtózatos! Én nagyon sajnálom, de így nem veszem be. Hallgató: (visszaballag a sor végére).

Nyolc óra negyvenöt: a hallgató újra odaér, leteszi a rajzot. Tanerő: hát igen, itt van. Nézzék, micsoda rajzokkal jönnek ide! A sraffozás például egészen tisztességes, de a lépték az irtózatos! Én nagyon sajnálom, de így nem veszem be. Hallgató: (visszaballag a sor végére.)

Kém. tech.

Kém.-tech.-ből a gépésznek sem nehéz feladat jelest szereznie. Többek között csak ilyen apróságokat kell tudni: a Bergius-féle eljárást Berthelot találta fel. Más. A kocsikenőcs: petróleumtermék naftén savtartalmának oltott mésszel való közömbösítése. Más. Kopogás ellen ólomtetraetilt kell használni.

Majd mi megmagyarázzuk, hogy mi a fogaskulcs: halkonzervnyitó, füsteméstő: értekezletek, hatásfok nagysága: hatásfok felesége. Idomszer tűrése: előáll pl. szoros melltartó esetén. Kefélés: fontos műszaki fogalom. Legeltetjedtebb a gömbölyű kefe. Megemlíthető még a ruhakefe. Tavozás előtt szokásos kefélés ruhában, de lehet a ruhát le is vetve is, kézben tartva. Nagy feszültség: divatproblémac. Kemék nyúlásra, szakadásra meretezendők.

Szabó—Takács

Érdekes vita a szocialista kultúráról Lengyelországban

Írta: Pálos Tamás, az MTI varsói tudósítója

A Nowa Kultúra című hetilap a szocialista tömegkultúra [illegible] szükségleteiről *fonnal és televízióval is gazdagodnának. A klubokat a helyi* állami szervek is megalakít

MDK.

Kádár János

Könyvillusztrációinak lipcsei szerepléséről

Magyar Nemzet1965 ápr.16.lap-

Kádár János Miklós M.D.K.

Grafikái a kiállitáson

Oelmacher Anna: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállitás grafikái

Magyar Nemzet 1965. október 10. 13. l.

M.D.K.

Kádár J. Miklós
grafikus

A Duna-Cementmű építésénél
(rajz)

Élet és Irodalom, 1962. jan. 20 — 1 l.

Kaidar J. Miklós, grafikus 7 Rk

Rajza. Repr.

Kaidar J. Miklós: Hajógyári Munkás 9. 1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 28.

MDK.

Kádár János

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1966 juli.17.lap 5.

MDK.

Kádár J. Miklós, festő

● *KÁDÁR J. MIKLÓS festőművész kiállítását Bereczky Loránd művészettörténész nyitja meg ma délután 4 órakor a Népszabadság székház sajtóklubjában. A tárlat június 14-ig tekinthető meg.*

-: O Kádár J. Miklós

Esti Hírlap, Bp. 1980 jún. 9.

8.

Kádár János Miklós, festőművész.

Az idén huszadszor nyílt meg a Szegedi Nyári Tárlat, melyen „Játékszín" c. képe szerepel. (emlitve).

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról. Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 91. old.

Kádár J. Miklós, festő

KÁDÁR J. MIKLÓS festőművész kamarakiállítása nyílik meg hétfő délután a Hírlapkiadó Vállalat sajtóklubjában.

-: Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1980. jún. 7.

Kádár J. Miklós, grafikus

KÁDÁR J. MIKLÓS: MADÁRETETŐ

Kádár J.

Népszabadság, Bp. 1980 júl. 15.

12.

Kádár János Miklós, festő

MANÓ ÉS ELVÁGYÓDÁS

Kádár János Miklós képei a Műcsarnokban

Felhőtlenebb korokban azt válaszolták a bölcselők az emberek gondjaira, hogy „vissza a természethez". Erről az egyszerű és egyébként eredménytelen orvoslatról ma már gyakorta lehet szó, hiszen maga a természet nem létezik. Az olajfoltos tengerek, a különféle hulladékoktól szennyezett levegő, a nitrogénvegyületektől kimart tó- és folyópartok, a kitépett erdők nem kínálnak sok jót.

Ez a cseppet sem derűs állapot a mai képzőművészetből többnyire riadalmat vált ki. Nem ok nélkül. Vannak, akik a geometrikus formák mágiájához menekülnek. Körök, négyszögek és vonalak elvont jelképeiben keresik egy új, merőben mesterséges elrendeződés esélyét. Ezt az irányt a természettel szembeni mély bizalmatlanság jellemzi: valamikor Braque és a kubizmus idején még érthető volt a törekvése, de az eltelt évtizedek, az egész lassan elöregedő század annak a gondolatnak az avíttságát bizonyítja, amit ez a stílus hirdet. A kubus nem megoldás, a túltervezés csődhöz vezet, az önhitt jeges ráció legalább annyi tragédia forrása, mint a zabolátlan ösztönvilág.

Az elvont jelképekkel szemben mások a tökéletes dokumentarizmussal kísérleteznek. Avval próbálkoznak, hogy a tárgyak jelszerű vonatkozásaiktól megfosztva kerüljenek a művészet körébe. A széket nem megfesteni kell, hanem tárgyi mivoltában kiállítani a múzeumi helyiségben. Ez az irány az emberi gondolkodás iránt bizalmatlan. Legvégletesebb formái közé tartozik a „koncept", az összefüggésekből kiragadott egyszeri ötlet, ami elszigeteltségében még sokszorosítható is, mint a fénykép és a nyomtatvány.

Kádár János Miklós azok közé tartozik, akik a mesterséges tiszta jelkép és a mesterséges tiszta tárgy helyett az emberi természetességet keresik. Keresik, és többnyire nem találják. Nem találják, mert a modern élet protokollsorozatában elveszett. Ezen azután lehet dühöngeni és lehet mulatni. A humor és a szomorúság Kádár János Miklós képeinek is két alapeleme. Aki jól megfigyeli a kiállított képeket, ezt a két elemet majdnem mindegyiken felfedezheti. Az *Örkény Istvánt* ábrázolón ez annyira kiütközik, hogy tapintatlanság volna külön felhívni rá a figyelmet. De jó néhány képen látni egy szánni való, megmosolyogtató és szeretetre méltó kis embert, különféle képzeletbeli címre és névre elkeresztelve. Általában nagy sötét kalap van a fején, és furcsák, szinte nevetségesek az arányai. Őt is mindnyájan jól ismerjük, bárminek hívja is a címadás szeszélye. Nyilván Watteau híres teremtményének, Gilles-nek a kései leszármazottja ő, a clown, a bohóc, aki már több mint harmadfélszáz éve hirdeti az igazi emberséget az európai féltekén. A pózolók, a nagyképűen ügyek körül sündörgők, a hideg kegyetlenek — néha fel-feltűnnek a képeken ők is — lenézik és kinevetik ezt a kisembert. Pedig sokkal több náluk. Ő az, aki még őrzi a lélek természetes állapotát, a játékot, a képzeletet és a komor árnyakon is felülkerekedő humort. Ő, akit legtöbben bolondnak, de legalábbis bolondosnak tartanak, ő veszi magára és képviseli, ha kell, akár egyedül is, a világban az igazságot.

A képek másik alapeleme az elvágyódás és szomorúság. A látszólag mellékes háttér színeit érdemes megfigyelni. Az ég és a föld különféle színárnyalatait: a sárga és vörösesbarna, a sötét és az arany sugározzák azt a minőséget, amiről most beszélek. Teoretikusan és elvontan, esztétikailag és filozófiailag talán kifogásolni lehetne, hogy a képek figurativitása és koloritása különválik egymástól. Az ilyen észrevétel azonban — egy mélyebb körön — igaztalan és oktalan volna. A különvált és egymástól elszigetelt minőségek magát a világot és az életet jellemzik. A képeken teremtett mesterséges egység hazug volna. És a még nem éppen agg mester, azt hiszem, ettől irtózik legjobban.

Kenyeres Zoltán

Kettőtől ötig . . . Zenedelután.
14.00: Jó utat!
14.45: A beat kedvelőinek.
15.30: Könyvről könyvért.
15.40: Egészségünkért.
15.45: Rivaldafényben.
17.00: Nem tudom a leckét!
17.30: Hol-mi?
18.35: Töltsön egy órát kedvenceivel.
19.35: **Nem mondhatom el senkinek.** Ha egy kisgyereket látunk félni, természetesnek vesszük, visszaemlékezve fiatal korunkra, megállapítjuk, hogy adott helyzetben mi magunk is hasonlóképpen viselkedtünk. A felnőttek félelme, szorongása már korántsem intézhető el ilyen egyszerűen. Ahhoz azonban, hogy a szorongó feloldódjék, beszélni kell a valódi vagy vélt okokról. Ebben segít a 330-557-es telefonon hívható műsor. Folytatás 21.35-kor.
20.00: Félóra népzene.
20.33: Szórakoztató magazin.
22.05: Örökzöld dallamok.
23.15: A dzsessz a 70-es években.

3. MŰSOR

9.00: Szerelem. Móricz Zsigmond novellája.
9.17: Kóruművek.
9.43: Orosz operákból. Szt.
10.20: Zenekari muzsika. Szt.
12.00: Kamarazene. Szt.
13.54: Magyar Irodalmi Arcképcsarnok. Gelléri Andor Endre.
14.14: Magyar művészek operafelvételeiből. Szt.
19.05: Magyar zeneszerzők műveiből.
19.37: Dzsesszfelvételek. Szt.
20.00: 2000 felé.
20.35: Az elmúlt hetek legsikeresebb műsoraiból.
21.42: Vokális zene.
23.02: Zenei panoráma.

TELEVÍZIÓ

8.00: Tévétorna (sz.).
8.05: Fizika 8. o. (ism. 13.15).
15.45: Hírek.
15.50: Egy óra múlva itt vagyok. Tévéfilmsorozat. 10. rész.
16.50: Jó reggelt, élet! A felszabadulás évfordulójára.
17.10: Keresztkérdés. Fejtörőjáték (sz.).
17.45: Ablak. Riportműsor.
18.55: Tévétorna (sz.).
19.00: Esti mese.
19.15: Ünnepi köszöntő (sz.). Elmondja: Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.
19.30: TV Híradó (sz.).
20.00: Születésnap. A sült krumpli ünnepe. Szovjet film (sz.).
21.25: Bartók: Cantata profana. A kilenc csodaszarvas (sz.).
21.45: Folytassa, nővér! Angol film.
23.10: TV Híradó 3. (sz.).

2. MŰSOR

20.00: Charles Aznavour műsora. Zenés film (sz.).
21.05: TV Híradó 2. (sz.).
21.25: A bábu. Lengyel filmsorozat. 7. rész (sz).
22.20: Város volt — város lesz. Kunszentmiklós.

Kádár J. Miklós festő

KIÁLLÍTÁS. Kádár J. Miklós festőművész kiállítása tegnap délután nyílt meg a Műcsarnok Kamaratermében.

– o Kiállítás

12.

Esti Hírlap, Bp. 1981. márc. 28.

Kádasi Éva, keramikus

L: Kun Éva

Rózsa Gyula: Technikósan

Népszabadság, Bp. 1980 aug. 8

7

A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1981. MÁRCIUS 27-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

KENYERES ZOLTÁN
IRODALOMTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:

HALÁSZ JUDIT
ÉS
SZILÁGYI TIBOR
SZÍNMŰVÉSZ

MŰCSARNOK KAMARATERME,
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

MEGTEKINTHETŐ: 1981. ÁPRILIS 19-IG

81 1173 – FNYV 1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kádár J. Miklós
ÉLET ÉS IRODALOM

Kádár J. Miklós: Brecht: Kurázsi mama

eleme, hanem a mindennapi használat.

Kárpáti János

járni tanul
december u

zinte biztos, hogy beugratás. nácsos nagyon ridegnek lenni, ki elnevesse magát a vonal .) Abban-e, ha életünk hato- nkásságunk negyedik évtize- ünk a körúti papírkereske- i eddig sosem szoktunk be- sinos fiatal lány „tessék, író l, s az ezzel járó mosollyal blokkot az ötszáz lap kínai ról? Abban-e, ha egy pápa- avart bölcsészhallgató bátor- nget és dadogva elkunyerálja tácska verseskötetünk utolsó, példányát, valamiféle bizony- gozat céljaira (amelyben nyil- leleplezi világnézetünk ifjúi)? Abban-e, hogy hány sort exikon? (Három sort, három ha általános, harminc sort, adattal három fontos he- mai.) Abban-e, hogy vala- rodalomtörténetnek nevező, szülő, s ennélfogva már meg- natában idejét múlta vál- mlítésre méltónak találja-e ivünket, vagy sem? Abban-e, pillanatnyi szorultságukban elkesen kérnek tőlünk hol- ra beszélyt, novellát, hin- arabot, amelyet aztán nem tovább a fiókban, mint há- Mert, irodalmi felebará- ez az a dicsőség, amely magunkfajtának kijut. Nehogy eszünkbe jusson tehát anyagiasnak lenni!

Nos, nem egészen így áll a dolog. Akad az írói dicsőség felvillanásának emlékezetesebb pillanata is, ha nem is mindig ott és akkor, ahol és amikor várni lehet. E sorok írója — lehet, hogy egyesek az idősebb nemzedékből emlékeznek még tá — három éven át volt nagy lapunk irodalmi kritikusa. Rettegett kritikusa, mint ezt — egyébként tévesen — mondani szokták. Három éven át sütkérezett az országos népszerűtlenség napfényében, mint ezt önmaga hitte, nem csekély ifjonti önelégültséggel, de teljesen alaptalanul. A harmadik esztendő vége felé történt ugyanis, hogy hősünk felhívta azt a központi szervet vagy főhivatalt, amelynek elsősorban kellett volna ismernie és ellenőriznie tevékenykedését. Bemutatkozott hát illendően:

— Keszi Imre, a Szabad Néptől...

— Kicsoda? — érdeklődött egy fiatalos és szigorú női hang.

— Keszi Imre...

— Tessék betűzni!

— Kérem! K, mint Kálmán, E, mint Ernő...

Hiába álltam meg, reménykedve, itt is, a további betűknél is, a szigorú leányzó kérlelhetetlenül végigbetűztette velem az utolsó I- a biztonság

— Keszi?

Igy történ ..., különböző változások révén, drámai formában megváltam munkahelyemtől. Apró, irodalmi kulimunkából, egy nyüzsgő betű-nagyipar anyagmozgatói színvonalú szolgálatából éltem egy darabig, nevem hol felvetődött, hol elsüllyedt. Egy ízben egy fontosabb — nem irodalmi jellegű — közhivatalunkban akadt dolgom. Ezek voltak azok az idők, amikor a tetőtűzhöz sietö tűzoltóknak is kapucédulát kellett kiállíttatniuk, elvégre ki mondja, hogy az ellenség nem jöhet szirénázó autón! Ott álltam hát a porta üvegketrece előtt és a szokott halk szurkolással nyújtottam be a szükséges iratokat az ősz bajszú portás bácsinak, akinek kezében egyszerre nagyot rebbent a ceruza. Megfordult és rámnézett:

— Keszi elvtárs! Aki a rádióban a vasárnapi rejtvényműsort csinálja!

Életemben nem láttam ilyen tágra nyílt, ámulattól ragyogó, világoskék szemeket!

Keszi Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 JAN 11. Kádár János Miklós

Megnyílt a fiatal szovjet képzőművészek kiállítása

Pohaleckij: Nagy honvédő háború.

Szombaton az Ernst Múzeumban megnyitották a fiatal szovjet képzőművészek kiállítását. A tárlaton csaknem 120 alkotással — zömmel festményekkel, továbbá szobrokkal és grafikákkal — mutatkozik be több mint 40 fiatal szovjet képzőművész. A megnyitón *Kádár János Miklós*, a fiatal művészek stúdiójának vezetőségi tagja méltatta a fiatal szovjet alkotók tevékenységét.

A január 25-ig tartó — hétfő kivételével naponta 11-től 19 óráig megtekinthető — kiállítás ünnepélyes megnyitásán részt vett *Mihályfi Ernő*, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság elnöke, ott voltak a Művelődésügyi Minisztérium, a Külügyminisztérium, a KISZ KB, a KKI, a Magyar Képzőművészek Szövetségének képviselői. Ugyancsak jelen volt *J. V. Ponomarjov*, a budapesti szovjet nagykövetség kulturális tanácsosa, valamint a diplomáciai képviseletek több más tagja.

a kávék
királynője
AMIGO

A NŐSÜLÉS
KESERVEI

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-746, 340-726

Kádár János Miklós
festő- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 MÁJ 24

1021

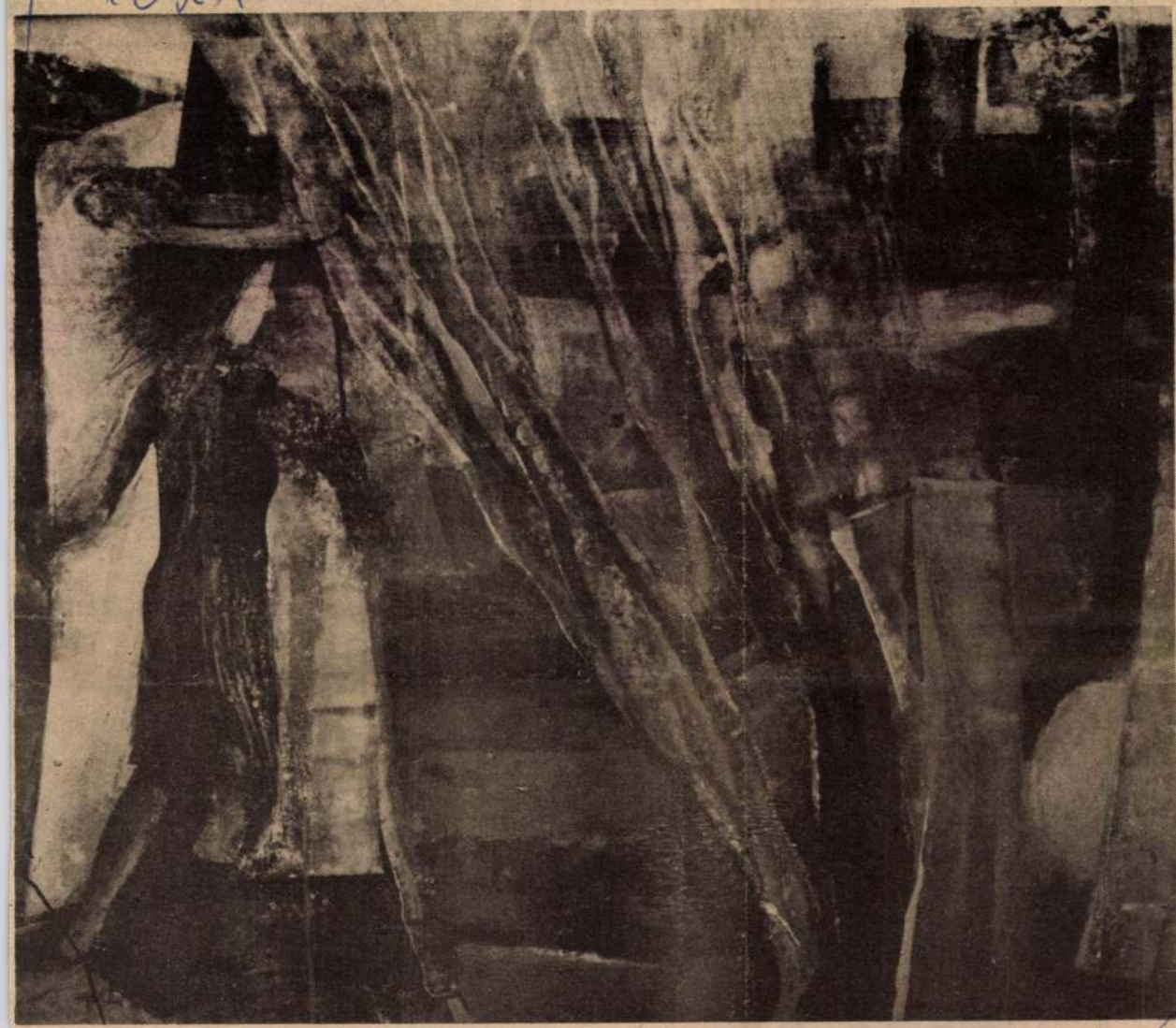

Irodalom és művészeti oldalpárunkat Kádár János Miklós alkotásaival illusztráltuk

kedvezőbb feltételeket, hiszen a szakos tanárok egy része Tiszaszentimréről jár át, de a gyerekek szempontjából egyértelmű az átszervezés haszna.

— Miért?

— Azért, mert korábban Tomajmonostorán olyan kevés tanuló volt, hogy osztályokat kellett volna összevonni. A szaktanárok által leadott órák aránya mindössze negyven százalék körül mozgott, most meg hetven százalék felett van. Osztályokat sem kellett összevonni. Mindez a gyerekek továbbtanulása esetén igen számottevő.

A véletlen szeszélyes játékaként a legifjabbak köréből az öregek félig kész otthonába vezet utunk. Tiszaszentitást 1982 szeptemberére tűztek ki.

— Jól belevágtunk — mondja a tanácselnök —, de így megoldjuk a három település öregjeinek gondozását.

És egyre inkább mást is megoldanak ebben a faluban. Néhány hónapja például arra kérték a lakosság egy részét, hogy pontánként háromezer forintot községfejlesztési hozzájárulásként előre fizessenek be, és abból bővítik majd a műúthálózatot. Azóta két és fél kilométeren négy méter szélességben, negyven centi mélységben kiemelték a földet, elkészítették az új út tükrét. Jó másfél hónap múlva kész lesz az alap, ami az idén bitumenes erősítést, jövőre pedig aszfaltszőnyeget kap. Az útépítésben felbecsülhetetlen

Testnevelési óra az iskolában

[illegible] kamillaszedéssel. Kovács Pálné, az átvevőhely vezetője elégedetlenkedik:

— Tavaly két vagonnal vásároltunk fel, de az idén jó, ha a fele meglesz.

— Mennyit lehet keresni kamillaszedéssel?

— Volt olyan ember, aki ezer forintot is megkeresett egy nap. Persze, akkor jó volt a termés.

Doma Istvánné, a tsz portása szabad napját töltötte kamillaszedéssel. Kétkedően csóválja fejét:

— Én háromszáz forintnál többet nem tudtam naponta összeszedni.

Vitapartnerek mindjárt akadnak. Enyhén pocakosodó férfi magyaráz:

— Igaza van, de a férfiak jobban bírják, hiszen nem könnyű munka ez. Sokat kell menni, meg húzni a székfűszedőt. Aztán a termést haza is kell hozni. És reggelit, ebédet, vacsorát sem kell nekik készíteni a családnak.

Bár jól jövedelmező, de nagyon rövid ideig tartó idénymunka a kamillaszedés. Ezért fogadható el a tej-

[illegible] rult más építke[illegible] ca nyitásával [illegible] lakás építésére[illegible] ség. — de a te[illegible] hárommillió f[illegible] ne. Igaz, jó [illegible] megoldaná a t[illegible] építési gondjai

Ennél sokka[illegible] pillanatnyilag [illegible] láshoz az új [illegible] A tervek sze[illegible] kezdik alapozá[illegible] dó beruházásk[illegible]

A gyerm[illegible] fejlesztésében [illegible] leg egyebekbe[illegible] ütemben léphe[illegible] község, ha a t[illegible] ek munkahely[illegible] munkaerőt ig[illegible] nem segítőkeze[illegible] nak a községi[illegible] kodtatók a ta[illegible] vai:

— A közsé[illegible] korosztályának [illegible] fele eljár más[illegible] A községfejles[illegible] társadalmi mu[illegible] igen számíthat[illegible] de buszvárót[illegible] bet ők is igér[illegible] levélben kértü[illegible] segítségét. Kö[illegible] kettő válaszolt[illegible] az olyan példa[illegible] füredi Alur[illegible]

1981.IV. 3. Kossuth 17,1o/ ZJ.
LÁTTUK, HALLOTTUK

1021

- Kádár János Miklós kiállitása a Mücsarnok kamaratermében látható. Bevezető helyett a katalógus mottójából idézek. Mi emberek sosem vagyunk önmagunknak elegendők.
Bolyár Iván szerint összekapcsolódik-e a mottó és a képek mondanivalója?
- Hát valóban először is maga a meghatározás, nem vagyunk magunknak elegendők, ez eddig igy rendben is van, most akkor kérdés milyen szempontból nem vagyunk elegendők? Nem vagyunk elegendők, mert a mindennapjaink azok szürkék, tehát álmokba kell menekülnünk. Nem elegendőek, tehát LSD-t kellszivnunk. Nem elegendő, tehát meg kell változtassuk a társadalmat magunk körül. Nem elegendő, tehát az ember biológiai körülményeit, környezetét javitani kell, és igy tovább, és igy tovább.
- Mit jelent egy festőnek?
- Egy festő tulajdonképpen egyiket is, másikat is, harmadikat is, sőt a negyediket is, még a környezetalakitást is, a környezetalakitást is tulajdonképpen megvalósithatná a képein. Kádár János ezúttal azt hiszem, az álmok fele orientálódott, és még csak nem is olyan tulságosan a mélyértelmü álmok felé. Nem volt ugy látszik valamiért számára elegendő a hétköznap, talán a saját müvészeti múltja sem, és ezért most megpróbál valamit kétségtelenül, a saját jövőjén belül újat, nem hinném, hogy teljes siker.
- Mit jelent az álmok felé való indulás?
- Tulajdonképpen megalkuvás. Ez ebben a formájában, mert még csak nem is a saját álmai. Keres kapaszkodókat. Gulivert, illusztrációkat, középkori meséket, egyebeket, tehát tulajdonképpen még az álmokon is belül, csak egy ál-álmot álmodik, csatlakozva a mások régebbi álmaihoz. S éppen ezért nem egyértelmü az, amit csinál. Gondolom, hogy éppen e-miatt a szinvilág is bizonytalan. Ivizáló szinek, sok szin, tompán, gyöngyház fényben, de tulajdonképpen maga. Kádár János szinvilága ebből nem derül ki. Még ebben is mintha egy Gulácsi szinvilágnak a visszaálmodása lenne.

- Én a magam részéről ugy vagyok Kádár János Miklóssal, hogy régóta figyelem a munkásságát. És tulajdonképpen jó 10 évvel ezelőtt találkoztam a grafikáival. És abban egy grafika engem nagyon megragadott. A cetthalnak a gyomrában ült Jónás-ként egy festő, és ott is festett. Ez olyanfajta igéretet tartalmazott, megint csak mottóként a jövőre, amely szükségessé tette azt, hogy továbbra is figyelemmel kisérjem. Most pontosan azt látom, hogy ez a Jónás festő kijött a cetthal gyomrából, kiült a tenger partjára. Áztatja a lábát, és körülbelül ugy látszik, gondol valamit, de hogy mit, azzal ezuttal még adósunk.

- Jövő héttől kezdve a Láttuk, Hallottuk naponta jelentkezik. Azonos időben, délelőtt, háromnegyed 11-kor a Petőfi Rádióban. Ugy gondoljuk, hogy ilyen módon frissebbek lehetünk, és bővebben foglalkozhatunk a hét kulturális eseményeivel. Első alkalommal hétfőn, új szinházi előadásokról számolunk be. Köztük a Nemzeti Szinház, Sütő András bemutatójáról A szuzai mennyegzőről. Kaposváron is jártunk, ahol láttuk a darab Harag György rendezte bemutatóját. A szerkesztő müsorvezető Osgyáni Csaba lesz.

- Film, szinház, képzőművészet kritikai müsorunkat Szakácsy Ildikó vezette. Szerkeszti Koltai Tamás.

Kádár János Miklós

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS festőművész kiállítása nyílt meg tegnap az Újpesti Galériában (Budapest IV., Tavasz utca 4.). A tárlat június 28-ig tart nyitva.

Népszabadság, 1987. V. 27.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-548, 340-726
Kádár János Miklós,
festő-grafikusművész
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1981 MÁJ 24.

/ 1021

1981. MÁJUS 24.

A Sugár úton már ágyazatban van a kőzúzalék

amely a kommunista szombat bevételéből 11 ezer forintot átutalt a községi tanácshoz.

Még az a szerencse, hogy a kudarcok nem szegik a község vezetőinek kedvét. Igaza van a tanácselnöknek:

— Ha valamilyen probléma felvetődik a falugyűlésen, addig megyünk, míg meg

tunk, és halakat is telepítettünk a pecsenyekacsa telepünkre. A napokban kezdődött gazdaságunkban az idén 12 millió forintot felemésztő és 450 hektárt érintő meliorációs munka. Sestértelepünk fejlesztésén is most fáradozunk.

— Ezek a munkák már a jövőt érintik. A faluban viszont azt beszélik, hogy

Hires ma

„A repülőtéri pénztárnál egymás mögött áll egy indiai maharadzsa és egy afrikai király. A maharadzsa jegyet kér, erre megszólal a király: 'Hát maga is Debrecenből gyütt?"

Ilyen és hasonló viccek százai bizonyítják, hogy „mindenki magyar". Még ha leszámítjuk a túlzásokat, akkor is meg kell állapítanunk hogy sok igazság rejlik a tréfákban. Hiszen a XX. század évtizedeiben szerte a világon valóban sok országban telepedtek le magyarok.

Kivándorlási hullám

A tömeges kivándorlás a múlt század végén indult meg. Azelőtt is voltak kisebb-nagyobb kivándorlási hullámok — például a Kossuth-féle emigráció — de ezek nem nevezhetők tömegesnek. Néhány tucat, esetleg néhány száz emberről volt szó. A múlt század végétől azonban százezrek, milliók indultak út-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 137-748, 340-726

Kádár János Miklós, festő
és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 MÁJ 24.

1021

…ezipari üzemeiben …
… — szakértelem, ny…
…lás híján — segédmun…
…b esetben betanított m…
…t végezniök. Sok…
…rájkok letörésére hasz…
… fel őket. A szakszer…
… védelme nem terjedt…
…uk; így saját betegse…
…ző egyleteket alapítot…
…gy legalább a betegek…
…kantakon segíteni tu…
…k. S gyűjtögették a pé…
…gy egyszer majd hazat…
…ssenek.

Emigráló tudósok

…z első világháború kitö…ekor a Monarchia szűk lá…örű vezetői kegyetlen fel…elt szabtak: aki egy bi…yos határidőre nem tér …a, azt hazaárulónak te…tik és halállal büntetik. … világégés éveiben száz…ek rekedtek kint. A vi…háborút követő évtized …r egy megváltozott Euró… és Amerikát hozott. Az …neneti gazdasági konszo…ációt gazdasági válság …ette. A legtöbb tengeren… ország lezárta határait, …vi néhány száz főre kor…ozta a bevándorlást.

… harmincas évek tombo…munkanélküliséget hoztak …gyarországon is. Az al…mi hólapátolók közö… …lomások: mérnökök, jo…zok, orvosok harcoltak a …evő falatért. Néhányan — …szerencsésebbek és tehet…esek — bejutottak egy… németországi, angliai …etem falai közé. Számos …ytekintélyű mai tudós

Két angol vezető közgazdász, Lord Káldor Miklós és Lord Balogh Tamás is szinte véletlenül maradt Angliában. Egyikük mestere a modern közgazdaságtan apostola, Keynes volt, a másikuk néhány hónapos ösztöndíjjal utazott ki és életét Cambridge-ben töltötte. A híres magyar fizikusgeneráció is külföldi laboratóriumokban, kutatóintézetekben kezdte karrierjét. Így Neumann János, a „számítógép atyja". Az ő univerzális tehetségéről legendák szóltak: forradalmasította a számelméletet, a matematikát és megalkotta a számítógép első működő modelljét. Egyik kollegája azt mondta róla: „A tudós általában azt talál fel, amit egyáltalán tud — Neumann azt, amit akar". De nyomában ott voltak a többiek: Szilárd Leó, Wigner Jenő, valamint Teller Ede, a „hidrogénbomba atyja". A magyarországi antiszemita hullámok, az első numerus clausus törvények további, zsidó származású magyar tudósokat és művészeket kényszerítettek külföldre. Ám most már nem Németország, hanem Nyugat-Euró-

Ernster D… repében M… lájának …

felvételek …
ket.

S ha n…
esett szó, …
ledkezzünk…
gyobbról: …
Most ünn…
nek század…
is a fasiz…
Amerikába…
meg, hogy…
New York…
művészetét…
őrizzük ig…

Kádár János Miklós, festő és grafikusművész

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás ápr. 8.-án múlt meg. — Szerepelnek a művész festményei, a kiállításon.

T. Szabó Ernő: Visszanézni a csillagokra.
Magyar Ifjúság, 1982. máj. 28. 34. old.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-738, 340-726

Kádár János Miklós

1981 MÁJ 3 17

SOMOGYI NÉPLAP
Kedd – irodalmi művek

1021

Kádár János Miklós festménye: Örkény István

— A ko

tés határtudományokkal bővített szókincsét gyűjti össze — ez nyelvenként 11—18 ezer címszót és bővítményt jelent. Négy különálló szótárunk az idegen nyelveket *nem* kapcsolja egymással össze, ugyanis ez több hagyományrendszer összevetését is jelentené. Tapasztalataim szerint a szótár megbízhatatlansága a nyelvek számának növelésével négyzetes arányban fokozódik. Magyarországon még nem honos szótárszerkesztési módszert alkalmaztam: nem elszigetelt szavakat, hanem szóösszetételeket, állandósult szókapcsolatokat, ún. „struktúrákat" értelmeztünk.

— Okozott-e gondot az egyes kifejezések „magyarítása"?

— Nem is keveset! Ez volt a legnehezebb munka, ugyanis Magyarországon az állattenyésztés nem minden szakte-

Hatalmas feliratok, karon, mellen, háton hordott jelvények hirdetik a választási kampány kezdetét Lengyeltótiban. Naca legyen az új iskolaigazgató, vagy inkább Lajos? A gyermeknapi fordított napon, melyet az általános iskola rendez, majd kiderül, hogy kinek a tábora volt ügyesebb, ki lesz igazán alkalmas a „diákdiri" posztra.

Az izgalmasnak ígérkező program egyben a nyár kezdetét is jelzi. A következő nagyszabású rendezvény június 6-án lesz. Erre a napra a lengyeltóti művelődési ház és az iskola meghívta a járás valamennyi ifjúsági klubját, hogy együtt kirándulhassanak a Kék-tóhoz. Lesz ott vízimodell-bemutató, kis vidámpark, játékos vetélkedő, cserebörze, este pedig a Láma együttes, a Fonómunkás Kisszínpad és a balatonboglári

MH SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kádár János Miklós
Munkácsy díjas festőgrafikus
CSEPEL művész
1984 AUG 3 1

1021

50

ISKOLA GALÉRIA

Az Iskola Galéria 50. kiállítására készül

Színesedik a paletta

Hatodik évadját kezdi szeptemberben a Rákosi Endre utca 138. alatti kék iskolában működő Iskola Galéria. Létrejöttét annak idején nem kevés kétkedés kísérte: „Vajon mire számítanak a szervezők, hogy itt Csepelen, a város szélén, ráadásul pont egy általános iskolában rendéznek be galériát? Kinek akarják itt mutogatni a képeket? A gyerekeknek? Mert mások úgysem fognak ide betérni. Sőt, képek is aligha lesznek... ki jön el kiállítani majd *éppen ide*, a világ végére...?" — így a hitetlenek, akiknek azonban szerencsére semmiben sem lett igazuk. Az eltelt öt esztendőben nem kellett kihagyni egyetlen hónapot sem, jelentkező hiányában, sőt... Mára a csepeli Iskola Galéria — a hasonló kisgalériák között — nevet, rangot szerzett magának (ebben nem kis szerepe volt, van a kiállításokat szervező *Molnár Józsefnek*, aki korábban maga is a kék iskola tanára volt).

Kádár János Miklós: Keresztelő
(A galéria szeptemberi kiállításán látható.)

Az Iskola Galériában kiállított képzőművészek között többen is vannak, akik a későbbi máshol rendezett kiállításaik alkalmából kiadott katalógusaikban is úgy szerepeltetik csepeli tárlatukat, mint rangot, elismerést adó, bizonyító megjelenést a közönség előtt. S éppen az utóbbiak között előfordulnak nem akármilyen nevek is. Ami pedig a közönséget illeti: az eddig eltelt öt év alatt több mint 130 ezren látták a kiállításokat (a teremőrök minden látogató után lelkiismeretesen húzták a strigulákat). És ha a látogatók legtöbbje nem is az iskola környékén, a Rákosi Endre úti lakótelepen lakók közül került ki (meglehet, a többség nem is csepeli), azért az itteniek körében is kialakult egy, a bemutatókat rendszeresen látogató mag. (S ez még akkor is rácáfol az egykori kétkedőkre, ha ezen a téren a korábbi remények sajnos korántsem valósultak meg maradéktalanul.)

Az is bebizonyosodott: a gyerekekkel, az iskola diákjaival pedig igenis számolni kell (*mert érdemes!*), mint a kiállított képek állandó — s higygyük el: *értő* — közönségével. Azóta már két olyan, teljes felső tagozatos generáció hagyta el az iskolát, amelyik rendszeres, napi élményként élte meg, hogy képek (festmények, grafikák) között él (tanul, a szünetekben viháncol, rendetlenkedik vagy esetleg jól(?) viseli magát... egyszóval eltölti napjainak korántsem kis részét). S közben nem csupán „hozzászoknak" a művészeti alkotások állandó jelenlétéhez életükben, de — remélhetőleg — értékítéletük, a képzőművészethez, a műalkotásokhoz való viszonyuk is alakul, formálódik — és talán nem is rossz irányba.

— Az elmúlt öt évben az volt a törekvésünk, hogy bemutassuk a festőművészet mai középgenerációjának legjelentősebb alkotóit, néhány idősebb mester kíséretében — mondja Molnár József. — A jövőben most már elsősorban a tehetséges fiatal, kezdő művészek kapnak lehetőséget a bemutatkozásra.

Ez már a nyolcvannégynyolcvanötös évad programtervében is tükröződik. A szeptemberi kiállító: *Kádár János Miklós*, Munkácsy-díjas festőművész. Október: *Szilágyi Ildikó* ötvősművész. November: *Szabó Zoltán* festőművész. December: *Szurcsik János* festőművész. 1985 januárjában *Lengyel Rita* festő, grafikus mutatkozik be, neki Budapesten ez lesz az első önálló kiállítása. Február: *Hegyi Gábor* fotó- és *Mészáros Dezső* szobrászművész. Március: *Krajcsovics Éva* festőművész. Április: *Artner Margit* grafikusművész. Május: *Fodor Sándor* festőművész (emlékkiállítás). Végül még ugyane hónap végén, illetve június elején *Németh János* keramikusművész és *Gácsi Mihály* grafikusművész közös bemutatója zárja a sort.

A szeptemberi kiállítás egyébként (ez 10-én nyílik) a csepeli Iskola Galéria életrajzában a különleges alkalmak egyike lesz, amolyan jubileumféle: *a galéria 50. tárlata.*

— A kiállítások szervezése, a válogatás során az elsődleges szempont mindig is az volt — mondja végezetül Molnár József —: olyan képzőművészeket hívni, olyan képeket kiállítani, amelyek (legalábbis reményeink szerint) az *itt és most* élő hétköznapi emberek „tetszésével" találkoznak, amelyek képesek megnyerni őket a képzőművészetnek. Ez a törekvésünk a jövőben sem változik. A későbbiekben viszont, szeretnénk bővíteni, színesíteni a palettát, és nem csupán képző-, hanem iparművészek, textil- és szőnyegművészek, belső építészek, üveg-, illetve kisbútortervezők, fotóművészek és ipari formatervezők munkáit is bemutatni. Már a felsorolt művészeti ágak képviselői közül is sikerült többeket „beszervezni", kivéve a formatervezőket. Mégis azt hiszem, hogy a Csepel Művek vállalatainál is vannak (kell, hogy legyenek!) olyan tehetséges és külföldön talán már (el)ismert formatervező szakemberek, akik minden éppen megérdemelnék, hogy itthon, Csepelen is megismerjék őket, munkájukat.

(jeney)

tetésről. Újabb állomásnak számított az a javaslat, hogy a vezetőkkel szemben konkrét követelményeket támasztanak, persze, a vállalati önállóság megsértése nélkül. Eztán jött az, hogy a kinevezések határozott időtartamra szóljanak, minthogy egyébként egy vezetőt nemigen lehet kimozdítani a helyéről, még ha volna is helyette alkalmasabb ember...

A pályázati rendszer legutóbbi módosítása óta másfél év telt el, és úgy tűnik, működőképesebb a rendszer, mint korábban volt. Azt persze nem lehet mondani, hogy a kiválasztásnál nem játszanak szerepet a „hagyományos" szempontok, de biztató, hogy a vezetői posztokra már születtek alternatív javaslatok is, ami a pályázatok, a jelöltek valóságos versenyeztetésére utal.

(m)

is igen nagy érdeklődést tapasztaltunk, az érdeklődők nem is azt kérdezték, hogy mennyi lesz az ára, hanem

cső igen keres
importot pótol
ti tervtől elté

Alkotó fiatalok a Szerszámgépgyárban

A közelmúltban készített felmérés szerint a szerszámgépgyári fiatalok 60 százaléka brigádtag, a fiatalok szakmai versenyein az érdekeltek 50-70 százaléka vesz részt, a tíz ifjúsági brigádban 60-an tevékenykednek. Az egyik népszerű versenyforma, az *Alkotó ifjúság*-pályázatok tapasztalatait vizsgálva megállapítható: 1982-ben 31 fiatal összesen 26 alkotást mutatott be, 1983-ban pedig 19 fiatal 10 pályaművel jelentkezett. Az alkotók munkáját az erkölcsi elismerés mellett az elmúlt két évben összesen 36 ezer forint jutalommal ismerte el a vállalat. A legkisebb jutalom összege 500 forint, a legnagyobbé 3000 forint volt.

Egyszer m

Kik

Most még kéziköszörűvel, légvé

Az öntvénykikészítés a legnehezebb öntödei munkák közé tartozik A por, a piszok, a vibráció miatt kevesen vállalkoznak arra, hogy az öntvénytisztítással keresték meg kenyerüket. Az utóbbi években a Vas- és Acélöntödénél is kulcsfontosságú feladattá vált: biztosítani a sok-sok befektetéssel elkészített öntvények tisztítását. Hiába formáztak, öntöttek, ha nem volt kivel elvégeztetni a tisztítást.

Divatba jött, hogy az öntőüzemeknek mindegyik hónapra vállalniuk kellett egy bizonyos öntvénytisztítási óraszámot, de a gondokat ez sem oldotta meg. A felhalmozódó, kikészítetlen öntvénytömeg feldolgozása csak a vidéki kooperációs partnerek bekapcsolásával vált reálissá. Tisztítóhelyeket alakítottak ki Sopronkőhidán, Szombathelyen és az egyik dunavarsányi téeszben is.

Igaz, az ide-oda szállítás jelentős többletköltséggel jár, viszont, ha az öntöde kikészített öntvényekkel kíván megjelenni a piacon — s természetesen csak az ilyen öntvényeket lehet eladni — akkor vállalniuk kell ezt a többletköltséget is. A szállítási úticél és a kikészítésbe bekapcsolódó partner ugyanakkor egy helyen is lehet. A nyírbátoriakkal például arról tárgyal az öntöde, hogy a nekik készített szerszámgép-öntvényeket a nagyoló tisztítás után közvetlenül odaküldhessék, s a finomtisztításra már Nyírbátorban kerüljön sor.

A vidéki kooperációkkal havi két-két és fél ezer órányi tisztítási kapacitásra kívánszert tenni a vállalat. Ezzel a segítséggel már elegendő a csepeli telephelyen dolgozó létszám is. Igaz, Csepelen sem csak az öntöde saját dolgozói tisztítanak, a 26 úgynevezett finomtisztítójukon kívül ugyancsak ezt a munkát végzi 40 lengyel vendégmunkás és 26 olyan tisztító, akik a különféle mgtsz-ek szerződéses munkavállalói.

A legnagyobb létszámhiány mindig is a finomtisztítóknál volt. A pajszerrel, nagykalapáccsal és az acélszemcsés, jól

A finomtisztítás igencsal

A brigádmozgalom hírei

A Hőerőmű és Szolgáltató Közös Vállalat energia-gyárészleg karbantartó üzemének *Kandó Kálmán* szocialista brigádja az MSZMP XIII. kongresszusának tiszteletére vállalta, hogy a 31—32. sz. 60-as kazánok automatikaberendezéseinek korszerűsítési munkáit határidő előtt négy nappal elvégzi.

A HSZKV energia-gyárrészlegének karbantartó üzemében dolgozó *Bláthy Ottó* szocialista brigád kongresszusi vállalása szerint terven felül elvégzi 4 darab 30 méteres világítótorony elektromos berendezéseinek és lámpatestjeinek felújási, karbantartási munkáit.

A HSZKV energia-gyárrészleg karbantartó üzemének *Eötvös* szocialista brigádja a kongresszus tiszteletére vállalta a Martin I—IV. állócsövek, hőhasznosító kazánok csőcseréjének műszaki előkészítését, bonyolítását és koordinálását, ezzel külső kapacitást vált ki.

A HSZKV energia-gyárrészlegének laboratóriumában dolgozó *Felszabadulás* szocialista brigád az MSZMP XIII. kongresszusának tiszteletére vállalta, hogy önerőből végzi el a mészbefúvó, a mésztejkeverők légtelenítését és a reaktoriszapoló vezetékek rendszeres havi karbantartását.

1984. IX. 4. TV 1. müsor 2o.55 Znó

1021

Studió 84

- Most pedig egy jubiláló-intézménybe hivjuk meg Önöket, ez sem a belvárosban található, hanem Csepelen. A csepeli Iskolagaléria 5o. kiállitására készül.

A jubileumi tárlaton Kádár János Miklós Munkácsy-dijas festőművész alkotásai láthatók majd. A galéria a Rákosi Endre utcai iskola aulájában müködik. Innen a név: Iskolagaléria. A tanév tiz hónapja alatt tiz kortárs festőművész mutatkozik be itt, már ötödik éve. Esperssze nemcsak a gyerekek látják a képeket. Öt év alatt a kerület felnőtt lakosságának jelentős része is megfordult itt. Kezdetben talán csak szülőként, a gyerekre várva. Később talán már önálló kiállitás látogatóként is. Legalábbis erre utalnak a vendégkönyv bejegyzései. Közmüvelődés ez is. Méghozzá jelentős pénzek, komoly állami támogatás nélkül. Mindössze egyetlen ember, szenvedélye, s nagyon sok jószándéku ember áldozatkészsége kell hozzá.

- Hogy jönnek létre ezek a tárlatok, hogy szerveznik, hogy ide kerüljenek a képek?

- Könnyü megszervezni azért, mert körülbelül jó harmine éve, hogy képzőmüvészettel foglalkozom, annak ellenére, hogy pedagógus vagyok és festőmüvészek körében igen nagy ismeretséggel rendelkezem, akik felkérésemre nagyon szivesen rendelkezésünkre bocsátják az anyagot. Főleg az vezető őket, hogy egy munkáskerületről van szó, és eljuthatnak ide, másrészt pedig valamennyi festő nagyon szereti a gyerekeket, és ezért nagyon szivesen jönnek kiállitani.

- Másutt mégsem nagyvon van ilyen.

- Igen, az oka azt hiszem az, hogy bár a szervezés ugy tünik, hogy könnyü a gyakorlatban ismeretség nélkül ezt megszervezni nagyon nehéz, rengeteg időt vesz igénybe, és a szállitással, a rendezéssel, az adminisztrációval

rengeteg időt töltünk el, és ezt abban az esetben tudja csinálni egy pedagógus, hogyha valamiheka megszállottja. Persze azért vannak iskolák, ahol hasonló kiállítások vannak, de ott is olyan pedagógusokat lehet találni, akik valaminek a megszállottjai, lehet az képzőművészet népművészet, zene és sok egyéb dolog, ahol ez ilyen megszállott emberek vannak, btt biztos, hogy eredményesen és nehézség nélkül tudják csinálni.

- Ugy tudom, a gyerekek abban az iskolában nemcsak ezeken a tárlatokon találkoznak a mai kortárs magyar képzőművészettel. Általában az képzőművészettel sem.

- Itt az iskolások rendszeresen járnak muzeumba, de nemcsak annakaz iskolának a tanulói hanem a kerületben lévő tizenhat általános iskolának a tanulói, rendszeresen és szeretném erre helyezni a hangsulyt, hogy rendszeresen járnak muzeumba.

- Remélem ezt már nem Ön szervezi egyedül.

- Ezt igen, én szervezem.

- Ezt is?

- Igen, és ennek a segitségével a gyerekek megismerik a fővárosban lévő 12 országos muzeumot. Az eredmény már most általános iskolás korukban mérhető. Ez magatartásukban, tantárgyaik elsajátitásában, mutatkoznak meg.

- Ugy tudom nem rajzot oktat az iskolában.

- Én történelem szakos tanár vagyok az igaz,

- Honnan az a megszállottság akkor?

- Megszállottság, hát

- Elnézést kérek érte, Ön nevezte annak.

- Igen, hát emlitettem, hoy több mint harminc éve foglalkozom képzőművészettel tanulmányoztam, képzőművészetet, gyüjtöm az anyagot, akár áldozatokat is hozok érte, abból adódik.

- Pedig a pedagógus fizetésből nem könnyü.

- Az biztos, viszont én elmondhatomerről azt, mint sokan mások, hogy Szovjetunióban járva, Romániában, vagy Ausztriában vagy Franciaországban, én magam még soha nem voltam külföldön, ám mindent erre a szenvedélyemre

áldozok, hogy képzőművészetet gyüjtöm és azzal foglalkozz m. Rengeteg pénzt forditok arra, hogy hozzájussak irodalomhoz. Erre költöm a pénzt.

- Mit szólnak hozzá itt aziskolában a kollégák, vagy a főnökök?

- Szerencsére olyan iskolában vagyok, ahol ezt megértik bár egy kicsit furcsa bogárka vagyok, mert nehezen érthető az, hogy pedagógus ilyennel foglalkozzon, vagy áldozatokat hozzon.

- Tudom, könnyü képeket adni innen a stuqióból, nem is nagyon szoktak. De most olyan ötletem támadt, amit nem tudok magamba fojtani. Mi lenne például,ha Mihályfy József tanár ur, a tanév végén, a 6o. sikeres kiállitás lebontásakor kapna egy kéthetes külföldi üdülésre szóló beutalót? Gondolom ez azértnem megoldhatatlan.

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

emlitve

Székely András: Derkovits-Üstündijasok. Műcsarnok

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/15.sz.4.o.

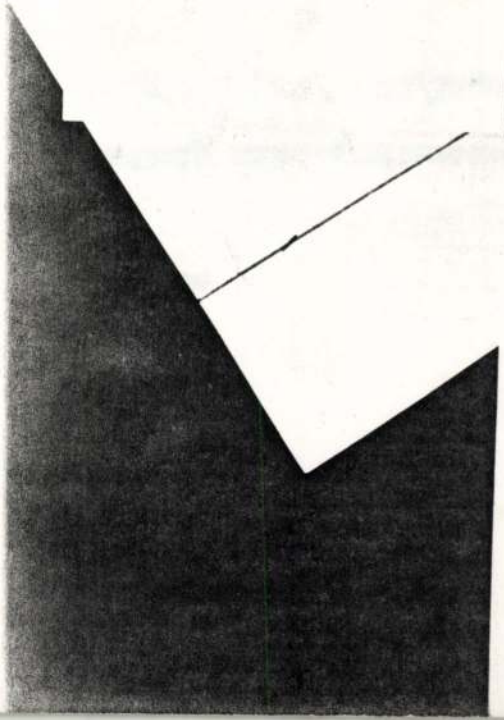

FEUERNÉ TÓTH Rózsa

Bonfini néhány épitészeti k

Megjelenik: Antik Tanulmány

A Simontornyai Vármúzeum
tisztelettel meghívja Önt és családját

Kádár János Miklós

Munkácsy-díjas festőművész

60. születésnapja alkalmából rendezett kiállításra

a Simontornyai Vármúzeumba
1999. február 21-én 14 órára.

A kiállítást megnyitja:
Vecsési Sándor Munkácsy-díjas festőművész.

Köszöntőt mond:
Tímár László, a Tolna Megyei Közgyűlés alelnöke.

A kiállítás megtekinthető:
1999. március 31-ig vasárnap és hétfő kivételével
naponta 10–16 óráig.

A kiállítást rendezte:
Takács Mária és Bucsányi Kálmán.

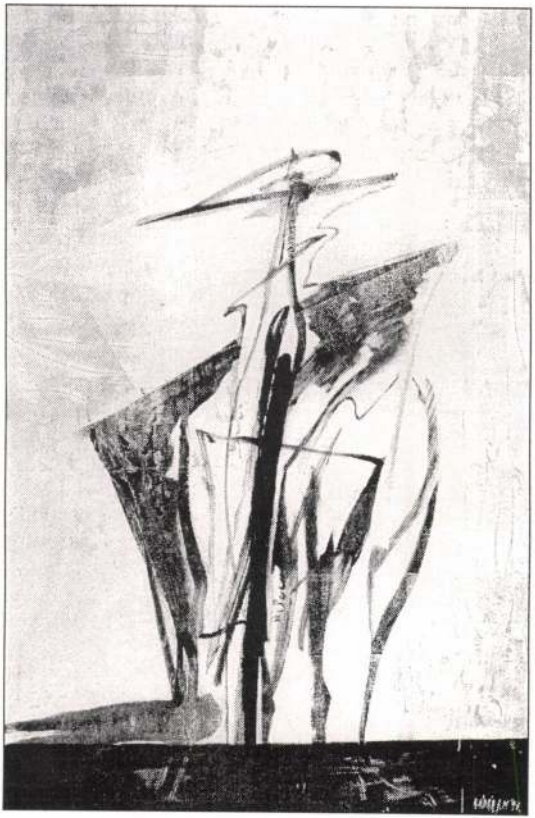

Meghívó

Ünneplőben

KALOTASZEG közel és messze

KÁDÁR F. TIBOR KÉPEI ALÁ

Honnan lehet igazabbul megismerni, pontosabban látni egy világot? Közvetlen közelből vagy tér- és időbeli rálátást biztosítva magunknak? Vajon a Párizsból visszatekintő Ady példája egyetemes érvényű-e? Amikor a költő a Kalota partján járt, mint minden látogatót, őt is a színek ragadták meg:

„Mennyi szín, mennyi szín, mennyi kedves
És tarkaságban annyi nyugalom
És fehér és piros és virító sárga,
Izgató kék és harcos barna szín

S micsoda nyugodt, nagyságos arcok,
Ékes párták, leesni áhítók."

De az ékes párták s a varrottasokkal, gyöngyökkel ékes ünneplő ruhák sok pénzbe kerülnek, egy-egy eladó lány „kiállítása" még sokkal többe, a „leesni áhítók" száma így egyre csökken – általában egyre családonként. A kalotaszegi egyke társadalmi gondja távolról nem látszik, pedig ez van annyira fontos, mint e táj népművészetének megcsodálása.

Aki e gond közelében él, akit vérségi szálak vagy a felvállalt elkötelezettség füz ide, az nem bújhat el az ellentmondás elől. Akkor sem, ha a színek rögzítésének, keverésének, kitalálásának a tehetségével áldotta vagy verte meg a sors. Ha igazi tehetség, ha felelősen gondolkodó művész, épp e feszültségből teremtheti meg a maga sajátos, új világát, amely már nem emlékeztet Körösfői-Kriesch Aladár életképeire (még ha egyezik is a téma: Templomba menők), de a kalotaszegi népművészeti motívumokat inkább díszítő jelleggel felhasználó újabb festményekre sem. A Kolozsvárt élő fiatal festő, Kádár F. Tibor az unokák jogán vívódva-vitázik elődeivel: a konstruktív elemeket keresi a mai Kalotaszegen, ám nem szakad el a hagyománytól sem. Így született meg pirosban ragyogó Csendélete, így az Ünneplőben, a Gyökerek. A legtöbbet, a legdöbbenetesebbet azonban szomorú szemű Kalotaszegi lánya mond. Ennek a képnek bartóki mélységei vannak.

KÁNTOR LAJOS

SZABÓ TAMÁS FELVÉTELEI

Templomba menők

Csendélet

Kalotaszegi lány

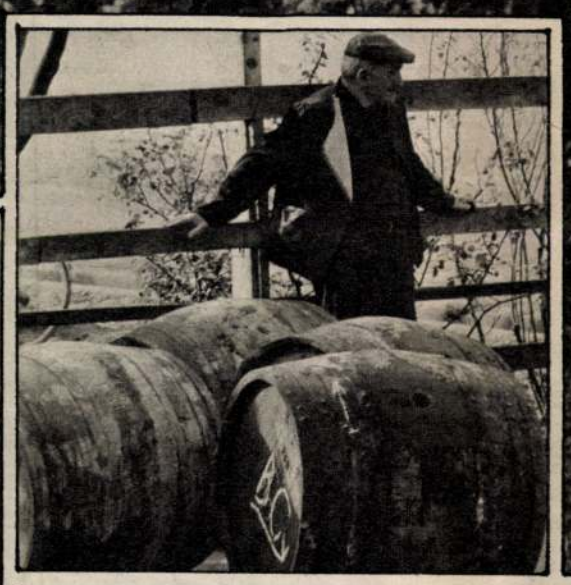

Kádár János Miklós festő- és grafikusművész

a Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti Kiállításon sok a jó, a változat, feltűnő érzékeny finomságokkal. Mindent elmondhatjak a művész alkotásairól.

Lasoncai Miklós: Országos Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Heves Szemle, 1982. jún. 12. old.

Kádár János Miklós

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983 november

Kádár János Miklós, festő

L: Gerő András

-: □ Gerő András 2.

Esti Hirlap Bp. 1979 aug. 14.

Kádár János Miklós, [ ]

L: Banga Ferenc

Harangozó M: Gyermekrajzok üzegyén

2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 18.

1021

1982.VII.27. 22,58 /Kerekes/

Látásmód

- Kádár János Miklós Munkácsy-díjas festőművésszel beszélget Nagy Izabella.

- Definicióra nem merek vállalkozni. Van egy társadalmi látásmódunk nekünk itt, most, amit az határoz meg, hogy mi ebben az országban élünk. Ami pedig a festő speciális látásmódját illeti, az sem választható el annak a látásmódjától, aki nem festő, mert ne felejtsük el, hogy a festő az a nem festőknek fest, és a grafikus a nem rajzolóknak rajzol. Én azt hiszem, hogy valamilyen kényszer, sok esetben ilyen agyrémnek is tünik ez a dolog. De hát ez az agyrém mostmár évezredek óta fennáll. Nincsen más lehetőség arra, hogy azt, ami az én véleményem, más módon fejezzem ki.

- Ha kinézünk az ablakon, akkor - bár ugyanazt látjuk mind a ketten -, valahogy mégis másképp látjuk, ha maga már arra gondol, hogy hogyan festené meg.

- Nem ilyen egyszerü ez.

- A szimplifikálás néha közelebb visz a megértéshez is, hát hadd szimplifikáljak. Például hogyha valaki nézeget egy Picasso-albumot, nagyon gyakori az ilyen reagálás, hogy na, szegény Picasso, ha ő ilyennek látta a nőket!...

- Soha nem arról van szó, és nem is volt szó arról, hogy a müvész arra törekedett volna, hogy azt fesse, amit lát. Tehát a dolog naturálisan hüséges.mását. Ez még a reneszanszban sem volt célja a festőnek. Akkor sem, hogyha az a megjelenitett figura - mondjuk egy Leonardo da Vinchi képen Szent Anna harmadmagával mondjuk, ahol szép emberi figurák jelentek meg a szó - nem tudok más kifejezést - klasszikus értelmében szép. A kifejezés érdekében és céljából ilyet választott.

- Eszményitett.

- Eszményitett bizonyos mértékig nyilvánvalóan. Na most eszményités az is, amit Picasso csinált. Eszményités, de hát a reneszansz innen nézve - annak ellenére, hogy háboruk folytonos sora volt és szó nincs arról, hogy valamilyen idillikus nyugalomban éltek volna Itália városai, egymással örökösen torzsalkodva...

- Valahol ez mégis kisipari módszer volt.

- De hát valahogy... pontosan ilyen kisipari, ilyen kézmüves háboruk voltak - mai szemmel nézve persze. Most a mai korban akkor, amikor Guernica már mai szemmel nézve ugyancsak kisipari dolog volt, minden tragikuma és borzalma ellenére is, ez a zaklatott XX.század szinte lehetetlenné teszi ehnek a harmóniának az eszményités olyan lekerekitett irányban való elmozditását,

Kádár János Miklós Munkácsy-díjas festő és grafikusművész

mint amelyet a reneszansz vagy az azt megelőző és azt követő korok bizonyos művészi irányzatai gyakoroltak. Ma az eszményitás inkább szögletesebbé, zaklatottabbá, harsányabbá, harsogóbbá teszi a formákat. Szóval Picasso nagyon is jól tudta, hogy melyek a szép nők és melyek a nem szép nők. Aki az életét ismeri, azt hiszem, hogy ez ma már nem titok senki előtt. De ez egy egészen más dolog, hogy ő szép nőt nem festett abban az értelemben, amilyen értelemben ón szivesen megismerkednék vele, ugye, mert van akinek három-négyszeme van. Az teljesen más, óriási a különbség. Az egyik az kép, a másik az pedig a valóság. És a képi valóság az sokkal áttételesebb, sokkal áttettebb, és hiba volna elvárni tőle azt, hogy ott megjelenjék a valóság egy az egyben, ugy ahogy van, mert akkor minek. Hát az megvan. Szokták mondani, hogy olyan gyönyörü ez az alma, hogy lefesteni való. Hát minek lefesteni, ha olyan gyönyörü? Hát megvan! Ott van. Nem kell lefesteni. Az ami megvan, az nem méltó arra, hogy megfesse az ember. Azt kell megfesteni, ami nincs.meg. Van egy olyan szférája a képzőmüvészetnek, ami - nem állitom, hogy az egész ilyen -, de a lényege mégis az, ami csak igy jelenithető meg. Tehát nem mondható el, nem zenélhető el, nem irható le. Hát azért kell megfesteni.

- Csak igy megjelenithetőben - itt mennyi variáció van.

- Borzasztó sok.

- Vajon neki milyen a látásmódja? Mi a cime ennek a képnek?

- Szurós szemü. Ez szurósan lát és néz - pontosabban. Nem tudok erről többet elmondani.

- Azért festette meg.

- Azért van megfestve, pontosan. El tudom mesélni persze, hogy mi van rajta, de ez is egy érdekes dolog, hogy nem az a lényege, ami rajta van. Mert ami rajta van, az a közege. A lényege az valahogy benne van, legalábbis remélem. Azt hiszem, hogy ez is egy lényeges szempont, hogy fel kell kelteni a képpel, a festménnyel valami olyant, amiben a néző is részt tud venni, részt tud vállalni érzelmileg is és gondolatilag is. Hogyha egy ilyet sikerül megpenditeni, akkor volt értelme megcsinálni. Ha nem, akkor semmi értelme.

- Egyébként térjünk egy kicsit még vissza a Szurós szemühöz, mert itt nagyon érdekes megoldás van, amivel hallatlanul izgalmas hatást ért el. A bal szeme helye a lemezen ki van vágva, és mögé egy másik lemezre van festve a szem. Ennek következtében bárhonnan nézem, mindenütt rám néz valóban szurós tekintettel. Bizonyos vagyok benne, hogy ez a megoldás nagyon sokszor szentségtörés lett volna, noha ott a falon van egy másik, egy jóval

régebbi kép, amelyikben gyakorlatilag ugyanez a megoldás szerepel.

- Persze, hát tulajdonképpen a müvésznek van egy bizonyos kontinuitása, és ha az ember jól utánanéz, akkor a hagyományos értelemben vett festészetben semmi uj nincs, mert a felületek dulása, érdekesebbé válása az utóbbi évtizedekben ez tulajdonképpen felnagyitott olyan felületi effektusok egymásutánisága, amilyen felületi effektust a klasszikus képek kisebb részén ugyanugy fel lehet fedezni bizonyos nagyitásokkal, nagyitó eljárásokkal, meg lehet győződni róla, hogy ezek az ügyek rég kitalált dolgok. Tiziano amikor kézzel festette már öreg korában a vászonra, kézzel kente a festéket, hát sok olyan felületi effektust ért el, amely ma nagyobban és céljául tekintve ezt a felületi effektust hát megvalósul. De ez ugyanaz, szóval ebben a tekintetben uj nincsen. Én azt hiszem, hogy ilyenfajta tabukat soha nem vették valójában figyelembe. Mindig valahogy belopták ezeket a tabukat. Hát a jelentős müvészek feltétlenül belopták ezeket a tabukat, még akkor is, hogyha óriási tilalom övezte ezeket, és végül nekik volt igazuk, mert a festészet előrelépést mindig a tilalmak és a korlátok áthágása jelentette és eredményezte. És mondom, ez ma is igy van, annak ellenére, hogy állitom, hogy nincsenek valóságos tabuk, és különösen ma nincsenek semmilyen vonatkozásban.

- Akkor talán éppen az a hiba, hogy nincs mit áthágni.

- Hát ez tényleg egy... jól forditja meg a kérdést, nehéz.

- Jóformán minden korban megpróbálták megfogalmazni, hogy milyen az a festőiség, amelyik stiláris szempontból egyetlen elfogadható, és ezt aztán mindenkor fel is rugta. Mindenkor megfogalmazta azt is, és minden stilus, hogy mi a tabu, mi a szentségtörés, mi az amit nem szabad csinálni, mert az ellentmond annak, hogy festészet. És aztán egy következő kor felfedezte, mint uj találmányt.

- Igen, ez mindig igy volt, és a mai kornak is van egy tabuja. Nem a mai kornak, hanem a mának itt is van egy tabuja, és higyje el, hogy ez filozófiai szempontból éppen olyan tabu. Ez a tabu ugyanis az, hogy nincs tabu.

- Szóval ez is egyféle tabu?

- Ez is egyféle tabu, mert ez hatását tekintve tulajdonképpen ugyan a másik oldalról, de ugyanezt eredményezi. Mert az eligazodást bizonyos értelemben könnyiti, de korlátozza is a tabu kijelölése. Ugyanigy ez is a bőség zavarát idézheti elő, és idézi is elő sok esetben.

- Lehetőséget ad a kóklerkedésre is, és ugyanakkor elbizonytalanitja a megitélést, tehát a kóklerséget nehezen...

- Igen, éppen a mércét, mert lehet, hogy van egy rossz mércénk, de azt a mércét elismerve hát bizonyos biztos dolgokat vagyok képes e mérce alapján meghatározni. Abban a pillanatban, hogy ez a mércém levegőből van - ugye, abban a pillanatban lehetetlenné válik a megbizható mérés. Ez az egyik hátulütője ennek, meg kell azonban mondjam, hogy ez sokkalta jobb dolog, mint az, amikor valamilyen szilárd mérce van, mert az idő az, ami majd e fölött itéletet tud majd mondani, és azért az idő még mind ig elég konkrét ahhoz, hogy szilárd mérce lehessen.

- Látásmód cimü müsorunkban Kádár János Miklós Munkácsy-dijas fesztőmüvésszel beszélgetett Nagy Izabella.

x x x x x x

Kádár János Miklós

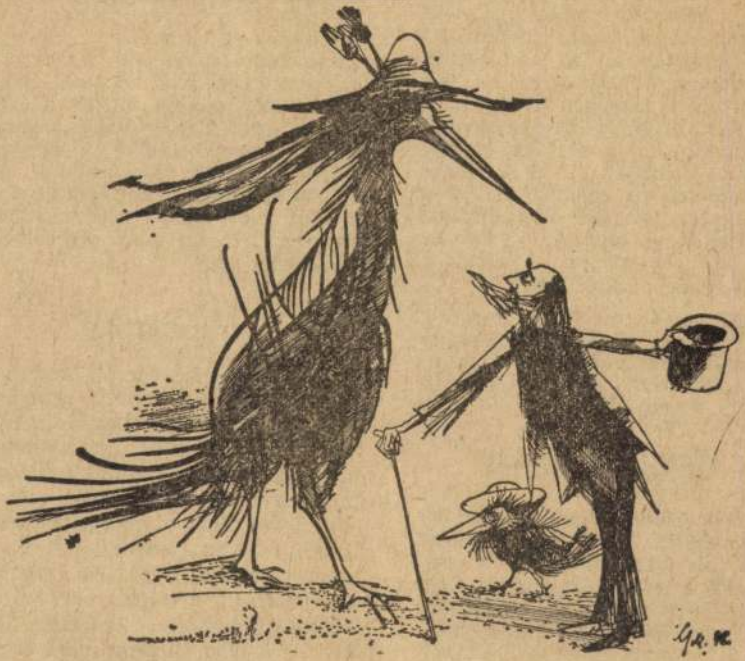

Kádár János Miklós rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 10.

XXIII. évf. 6. sz. 5. lap.

egy elmaradt gyerekkort. Vagyis egy kort, mely csupa elmaradás. „Itt nem volt... itt nem éltem... itt volt a tündöklő család, amelyhez bánatommal nem szaladtam... Fűzfaversemet itt nem szedték ki..." És így tovább. Itt nem fedezték fel az ifjú zsenit, közpolgári büszkeségre. Itt áll most, újévi hidegben a vonat, és a főalak útitársa azt mondja ezek után: „Úgy ülsz, mint aki fenébe kívánja a helyet..." S a válasz oly jellemzően egészíti ki ezt a korántsem nosztalgikus leltárt: „márpedig — szóltam — talán ez nem a hely hibája... Semmi s minden bárhol történhetik."

Gyűjteményem örök darabja. Nem tudom, miféle gyűjtemény ez; már nem „vers", épp a „semmi s minden" alapján nem az. Nézzük a párját.

Örökké játszanak

Gábor Miklós írja *A színész árnyéka* egyik fejezetében: „Semmi sem volt igazi. Kilopták a zsebemből a gyermekkoromat. Nem csoda, hogy azóta is a *Micimackó* a kedvenc könyvem, hogy a fronton a legveszélyesebb pillanatban kihúztam a zsebemből a *Karácsonyi ének*-et, és azt olvastam, elfeledkezve a harckocsikról, nem csoda, hogy azóta se hiszek a szenvedésben, hogy éles szemű vagyok, és mégis oly tájékozatlan, hogy irigyen nézem az embereket, akik mintha lettek volna gyerekek, akik mintha hinnének

alkalmasint Forma-1-et játszanánk. És mi nemcsak egyetlen futamból zárnánk ki Patresét, aki Monzában Ronnie Peterson nevű versenyzőtársának halálát okozta. De nem ez a lényeg. És nem is a nemzedék-élményhez akarok kapcsolódni mindezzel. Az elágazások ellenére az a kapcsolat: eleven, meghatározó. Ottlik Gézát idézhetem: „Tejsav vagy gyanta, valami kitermelődött... sárból, hóból, életünk gyalázatából és csodáiból; valami kenyérízű, ami nélkül most már nehéz volna meglenni. Pedig nem erről volt szó eredetileg."

„Micimackó"

Nemcsak kenyérről, mondja Ottlik. „Oldalba kapott bennünket, gondolta, mint egyszer a hóesés. Olyan oldalról ért, ahonnét nem is vártunk semmit." Látom a monzai pályát: Patrese előretör, olyan oldalon, ahonnét a tisztesség szabályai szerint a mezőny nem várhatna ilyet. És oldalba kapja Hunt kocsiját, aki máris belevágódik Ronnie Peterson Lotus Ford-jába... Nem, nem erről van szó. Már ezek oly kései élmények. Papp Laciék kora: nekem az a határ. De egyre visszább ások az időben. Szeretném pontosan tudni, hogyan és honnét kerültek elő Bronzék. Jelentéktelen apróság, hallom. Hasonlat, hallom a felmentést. Én úgy érzem: se

téket eszk
szín ját
tán...

De ez
szintén
Hogy a
„kártya"
kapcsoló
vonzalon
kik irá
Akiket r
tunk. He
az, amik
nek el.
slágozzál
hogy ez
bajnoksá
társas
persze, a

És ak
magában
elveszíte
lag és
legalább
ponense.

Nem,
sőn juto
gyarul.
vált ol
lom, az
tam. A
felfogni,
arról be

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 OKT 21

Kádár János Miklós

1021

Kádár János Miklós rajza

mondani: „Azt hiszem, azért idegenkednek Maughamtól, mert túlságosan érdekfeszítő, mert túlságosan jó olvasmány. Ez az idegenkedés száz eset közül kilencvenben indokolt, de Maughammal szemben alaptalan. Ez a kiváló író, a maga könnyed, lebilincselő módján néhány igazi remekművet is alkotott. És higgyük el, egy remekmű értékéből mit sem von le, hogy vonaton is élvezhető."

●

Nem érdemes fennakadni azon, hogy azért Maugham felett is eljárt az idő. Örüljünk annak, hogy az elitkultúra és konzumkultúra divergenciájának fénykorában akadt egy a kritika által is elfo-

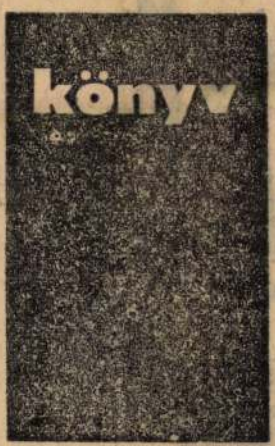

gadott, esztétikai értékmérőkkel is szembesíthető kortárs írónk, akit nemcsak a — sajnálatosan megritkult — étkezőkocsikban, de a fapados üléseken, a csepeli gyorsvasúton is olvasnak. Üzletembereken

genfelvételét és felismerhetően eredeti hangszalagját hozza nyilvánosságra. Egy kritikában azt olvastam, hogy két Moldova van: az egyik megfigyel és megírja az életet tényszerűen, a másik mindennek a fonákját jegyzi fel és modellé gyúrva, görbe tükörben tárja az olvasó elé. Én azt hiszem, hogy a két Moldova már régóta egy, csak mi nem vettük észre: amióta riportjainak tényanyaga is modellszerűen jelenik meg, szatíráiban is érzékelhetőbb a közvetlen valóság. Nem kétséges, hogy a minden részletében hiteles és konkrét vasúti körképnek megvan a maga tágabb, modellszerű érvénye. De a legbizarrabb ötletekből felépített, fantasztikus motívumokból szerkesztett Moldova-modellekben is hiteles és logikus a mechanizmus, és érvényesülnek a valóság egységes mozgástörvényei. A szürreális szatírákra is jellemző például Moldova nyelvi realizmusa, hőseinek társadalmi réteghez, mentalitáshoz kötött, felismerhetően hiteles nyelve. Az író elrugaszkodott ötletei mögött érződik a szociográfus tapasztalat, mint ahogy a riportokat is meghatározza, megemeli az írói eszközökkel végzett jellemzés, a (helyenként) művészi kompozíció, a hétköznapi

Szent István-napi kitüntetések

Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök, a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter és a nemzeti kulturális örökség miniszterének előterjesztésére – augusztus 20-a, államalapító Szent István király ünnepe alkalmából állami kitüntetéseket adományozott.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND NAGYKERESZTJE *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **dr. Glatz Ferencnek,** a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának, az MTA Történettudományi Intézet igazgatójának; **Frunda György** romániai szenátornak.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **dr. Bitó László** orvosnak, a New York-i Columbia Egyetem nyugalmazott kutatóprofesszorának; **dr. Kroó Norbertnek,** a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának; **Rolla Jánosnak,** a Liszt Ferenc Kamarazenekar Kossuth-díjas hegedűművészének, hangversenymesternek, érdemes művésznek.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **Bartók Péter** zeneszerzőnek; **dr. Bánáti Jánosnak,** a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökének; **Beck Mihálynak,** a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának, az MTA Kémiai Kutatóközpont kutatóprofesszorának, állami díjasnak; **dr. Berkes Györgynek,** a Legfelsőbb Bíróság tanácselnökének; **dr. Kozmáné Dr. Nemes Júliának,** a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott bírójának; **dr. Rakvács Józsefnek,** a Legfelsőbb Bíróság tanácselnökének; **dr. Sőth Lászlónénak,** a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott bírójának; **Bihary Zsigmondnak,** az Állami Számvevőszék főigazgatójának; **dr. Bocz Ernőnek,** a mezőgazdasági tudomány doktorának, a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Mezőgazdaság-tudományi Kar, növénytermesztési és tájökológiai tanszék nyugalmazott egyetemi tanárának, professor emeritusnak; **Bodrogi Gyulának,** a Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművészének, kiváló művésznek; **Enyedi Györgynek,** a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanárának, Széchenyi-díjasnak; **dr. Göncz Árpádnénak,** a Kézenfogva Alapítvány kuratóriuma elnökének; **Horn Péternek,** a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának, Széchenyi-díjas mezőgazdásznak, a Kaposvári Egyetem rektorának; **dr. Konkoly Istvánnak,** a Szombathelyi Egyházmegyei Hatóság megyés püspökének; **Léner Péter** érdemes művésznek, a József Attila Színház ügyvezető igazgatójának; **dr. Lotz Károly** volt miniszternek, OECD-nagykövetnek; **Moshe Sanbarnak,** a New York-i Conference on Jewish Material Claims Against Germany végrehajtó bizottsága elnökének; **Mózes Árpádnak,** a Romániai Magyar Evangélikus Lutheránus Egyházkerület püspökének; **Tempfli Józsefnek,** a Romániai Magyar Katolikus Egyház Nagyváradi Püspöksége megyés püspökének; **Novák Dezső** labdarúgónak, edzőnek; **Sugár Andrásnak,** a T-Mobile Magyarország Részvénytársaság vezérigazgatójának.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE *(katonai tagozata)* kitüntetést adományozta **dr. Szenes Zoltán** altábornagynak, a Honvéd Vezérkar főnökének; **Braun László** mérnök vezérőrnagynak, a Nemzeti Katonai Képviselő Hivatal brüsszeli katonai képviselőjének.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJE *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **dr. Andics Lászlónak,** a Magyar Vöröskereszt elnökének, az Országos Mentőszolgálat Budapesti Mentőszervezete vezető főorvosának; **dr. Morzsányi Évának,** a Magyar Vöröskereszt főtitkárának; **dr. Angelusz Róbertnek,** a szociológiai tudomány kandidátusának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar Szociológiai Intézet egyetemi tanárának; **dr. Balás Istvánnak,** a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal vezetőjének; **Bárány Klárának,** a Miniszterelnöki Hivatal pénzügyi és számviteli főosztálya vezetőjének; **dr. Borsos Antalnak,** az orvostudomány doktorának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Általános Orvostudományi Kar Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatójának, egyetemi tanárának; **dr. Németh Pálnénak,** a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság tanácselnökének, **dr. Szabó Lórántnak,** a Csongrád Megyei Bíróság tanácselnökének, **dr. Tóth Éva Erzsébetnek,** a Fővárosi Ítélőtábla tanácselnökének; **Cséfalvay Pál** művészettörténésznek, kanonoknak, az esztergomi Keresztény Múzeum igazgatójának; **Földes László (Hobo)** előadóművésznek, zeneszerzőnek, írónak; **dr. Geskó Judit** művészettörténésznek, a Szépművészeti Múzeum főmuzeológusának; **dr. Halász Gábornak,** a neveléstudomány kandidátusának, az Országos Közoktatási Intézet főigazgatójának; **dr. Horváth Jenőnek,** a Magyar Ügyvédi Kamara elnökének; **Juhász Pál** közgazdásznak, szociológusnak, a Budapesti Közgazdaság-tudományi és Államigazgatási Egyetem szociológia és szociálpolitika tanszék főmunkatársának; **Kádár János Miklós** Munkácsy Mihály-díjas festőművésznek, a Magyar Képzőművészeti Egyetem egyetemi docensének, a Kaposvári Egyetem egyetemi tanárának, intézetigazgatónak; **Kovács Dénes** Kossuth-díjas hegedűművésznek, kiváló művésznek; **Liebe Pál** vízépítő mérnöknek, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Részvénytársaság intézeti igazgatójának; **Losonczy Tamás** Kossuth-díjas festőművésznek, érdemes művésznek; **dr. Lukács Gézának,** az orvostudomány doktorának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Általános Orvostudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanárának, az I. sz. Sebészeti Klinika igazgatójának; **dr. Nádasdy Ádámnak,** a nyelvtudomány kandidátusának, költőnek, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetem docensének; **Dan Ofry** újságírónak, az Új Kelet című lap főszerkesztőjének; **dr. Roóz Józsefnek,** a közgazdaság-tudomány kandidátusának, a Budapesti Gazdasági Főiskola rektorának, tanszékvezető főiskolai tanárnak; **dr. Schweitzer Ferencnek,** a földrajztudomány doktorának, a Magyar Tudományos Akadémia Földtudományi Kutatóintézet igazgatójának; **Vámos Miklós** József Attila-díjas írónak.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJE *(katonai tagozata)* kitüntetést adományozta **dr. Ronkovics József** dandártábornoknak, a Nemzeti Katonai Képviselő Hivatal belgiumi katonai képviselőjének.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **Baczoni Gábor Miklósnak,** az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára titkárságvezetőjének; **dr. Baksai Istvánnak,** a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház Rendelőintézete főigazgató-főorvosának; **Balázs Andrásnénak,** az Állami Számvevőszék főcsoportfőnök-helyettesének; **Bangó Margit** előadóművésznek; **Bednai Nándornak,** a Magyar Televízió nyugalmazott rendezőjének; **dr. Békési Istvánnak,** a Közlekedési Főfelügyelet főigazgatójának; **dr. Buda Béla** pszichiáternek, a Nemzeti Drogmegelőzési Intézet tudományos igazgatójának; **Dániel Pálnak,** a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal területfejlesztési főosztálya főosztályvezető-helyettesének; **Einviller Józsefnének,** a Miniszterelnöki Hivatal pénzügyi és számviteli főosztálya bérügyi irodavezetőjének; **dr. Erdősi Ferencnek,** a földrajztudomány doktorának, az MTA Regionális Kutatások Központja Dunántúli Tudományos Intézet tudományos tanácsadójának; **Fátyol Tivadar** zeneszerzőnek, koreográfusnak, előadóművésznek, a Magyar Televízió Roma Magazin Szerkesztőség szerkesztőjének; **dr. Fecser Péternének,** a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium humánpolitikai főosztálya vezető-főtanácsosának; **dr. Fischer Miklósnak,** a Bálint Zsidó Közösségi Ház igazgatójának; **dr. Gschwindt Andrásnak,** a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kara egyetemi adjunktusának, állami díjasnak; **Harkányi Endrének,** a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművészének, érdemes művésznek; **dr. Háfra Istvánnak,** a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség igazgatójának; **Horváth J. Ferencnek,** a Magyar Energia Hivatal elnökének; **prof. dr. Katona Ferencnek,** az orvostudomány doktorának, a Svábhegyi Állami Gyermekgyógyintézet állami díjas osztályvezető főorvosának; **dr. Kálmán Zsófiának,** a DejuRe Alapítvány kuratóriumi elnökének; **dr. Kárpáti Lászlónak,** a Fertő–Hanság Nemzeti Park igazgatójának; **Kelemen József Istvánné Polyák Katalinnak,** a Belügyminisztérium személyügyi főosztálya elismeréskoordinációs osztálya vezetőjének; **dr. Keszthelyi Bélának,** az orvostudomány kandidátusának, a Harkányi Gyógyfürdőkórház igazgatójának; **dr. Kiss Sándornak,** az Államigazgatási Főiskola nyugalmazott tanszékvezető főiskolai docensének, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete volt elnökének; **Komlóssy Józsefnek,** az Európai Népek Federális Uniója alelnökének; **Kotulics Tamásnak,** a Központi Statisztikai Hivatal főosztályvezetőjének; **Lakatos „Peczek" Géza** előadóművésznek, dzsesszdobosnak; **Lazarovits Ernőnek,** a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége külügyi vezetőjének, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége és a Nácizmus Üldözöttei Bizottsága elnökségi tagjának, a Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete alelnökének; **Lányiné dr. Engelmayer Ágnesnek,** az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar nyugalmazott főiskolai tanárának, a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet főigazgató-helyettesének; **Ligeti György** szociológusnak, a Kurt Lewin Alapítvány képviselőjének, a Háló című folyóirat felelős szerkesztőjének; **Makkai Máriának,** az Állami Számvevőszék főcsoportfőnök-helyettesének; **Mizser Attilának,** a Magyar Csillagászati Egyesület főtitkárának; **dr. Mohácsy János** ügyvédnek, a Vasas Szakszervezeti Szövetség munkatársának; **dr. Németh János** állami díjas növénynemesítőnek, a szegedi Gabonatermesztési Kutató Közhasznú Társaság tudományos tanácsadójának; **Novák Péter** előadóművésznek, zenésznek, táncosnak; **Paksy Gábornak,** a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság volt vezérigazgatójának; **Rados Ferencsoportfőnök-helyettesének; Retkes Illés** tűzoltó alezredesnek, Kiskunfélegyháza Város Tűzoltósága parancsnokának; **Vinkovics János** tűzoltó alezredesnek, Kapuvár Város Hivatásos Önkormányzati Tűzoltósága parancsnokának; **Kristóf István** tűzoltó ezredesnek, a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főosztályvezetőjének; **Szebeni Zoltánnak,** a Történelmi Igazságtétel Bizottság Katonai Szervezete titkárának.

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

A kitüntetést a köztársasági elnök kezéből Glatz Ferenc akadémikus veszi át. Az államfő mellett Medgyessy Péter miniszterelnök és Mandur László, az Országgyűlés alelnöke

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY ÉRDEMKERESZT *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta érdemes és eredményes munkásságuk elismeréseként **Donáthné Muntag Ildikónak,** az Országgyűlési Könyvtár osztályvezetőjének.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST ÉRDEMKERESZT *(polgári tagozata)* kitüntetést adományozta **Ács Szabó Violának,** a Magyar Országgyűlés Hivatala főtitkár titkársága főmunkatársának; **Tüskéné Fónai Editnek,** a Miniszterelnöki Hivatal Kormányszóvivői Iroda osztályvezetőjének.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJE kitüntetést kapta **Pálmainé Paál Rózsa,** a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése munkatársa.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJÉT kapta **Ádám Jenő,** a Határokon Túli Magyarságért Alapítvány kuratóriumának tagja; **Bényei József** újságíró; **Földes Imre** Erkel Ferenc-díjas zenetörténész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi tanára; **Gyökössy Zsolt,** a Magyar Televízió rendezője; **Horváth Kornél** ütőhangszeres előadóművész, a Magyar Jazz Szövetség alelnöke; **Molnár József,** a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma főosztályvezető-helyettese; **Müller Róbert** kandidátus, a keszthelyi Balatoni Múzeum igazgatója; **Patay Pál** régész, a Magyar Nemzeti Múzeum tudományos tanácsadója; **Székely András** zenetörténész, újságíró; **Turczi István** író, a Parnasszus című folyóirat alapító főszerkesztője; **Varjasi László,** a Magyar Cirkusz és Varieté Kht. ügyvezető igazgatója; **Vidovszky László** Erkel Ferenc-díjas és érdemes művész zenetörténész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi tanára.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY ÉRDEMKERESZT kitüntetést kapta **Bartos Zoltán** egyiptológus, a Szépművészeti Múzeum főmuzeológusa; **Neuwirth Annamária,** a Hagyományok Háza osztályvezetője, a Bihari János Táncegyüttes művészeti vezetője; **Fehér János,** a Bokréta Művészeti Iskola igazgatója.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST ÉRDEMKERESZT kitüntetést kapta **B. Mikli Ferenc** festőművész; **Benedek Istvánné,** a Szépművészeti Múzeum gazdasági igazgatóhelyettese; **Cséby Géza,** a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ igazgatója; **Farkas Kálmán,** a Lungo Drom főmunkatársa; **Foczmann István,** a Budapesti Operettszínház üzemigazgatója; **Gáspár Benjámin,** a Szépművészeti Múzeum teremőrvezetője; **Horváth Béla** előadóművész; **Kapillerné Megyeri Anna,** a Göcseji Múzeum történész-muzeológusa; **Kissné Béres Katalin,** a Göcseji Múzeum történész-muzeológusa; **Kristóf Istvánné,** a Magyar Cirkusz és Varieté Kht. művészeti titkára; **Lőrincz Ernő** művészettörténész, filozófus; **Tabák Lajos** fotóművész; **Várnai Ildikó,** a Vígszínház rendezőasszisztense.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ ÉRDEMKERESZT kitüntetést kapta **Földes László,** a Vígszínház főkellékese; **Gyarmath Olga** magyar–történelem szakos tanár; **Hegedűs Lászlóné,** a Budapesti Operettszínház titkárságvezetője; **Ménesi Gabriella,** a Hammido Alapfokú Művészeti Magániskola balettmestere; **Mészáros István,** a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Ceglédi Szervezete városi titkára; **Nagy Sándorné,** a Szépművészeti Múzeum jegypénztárosa; **Novák Zsuzsanna** táncpedagógus, koreográfus; **Szöllősi Sándor,** a hajdúszoboszlói polgármesteri hivatal közművelődési főtanácsosa; **Szörényi István,** a Nemzeti Táncszínház műszaki vezetője; **Tóth Pálné,** a Nemzeti Táncszínház közönségszervezés-vezetője.

METRO
NAGYKERESKEDELEM

AUGUSZTUS 26-án

NYITÁS

BUDAKALÁSZON

AUGUSZTUS 26

2011 BUDAKALÁSZ, LUPASZIGETI ÚT 2.

METRO
CASH&CARRY

Nagykereskedelem a vendéglátás, a kereskedelem,
a kisipar és a vállalkozók szolgálatában.

Belépés csak érvényes METRO -igazolvánnyal!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Kádár János Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 MÁR 3

1021

Kádár János Miklós: Metamorfózis

ÉLET ÉS IRODALOM

nyomára. Csak a lakcímét kellene beírni, legföljebb a munkahelyet.

— Milyen céllal?

— Szeretném megkérdezni az érdekelt munkást, miért hagyja bepalizni magát. Ő jár rosszul, ha eltitkolják a balesetét.

— Van rá engedélye?

— Kitől?

— A vezérigazgatótól.

— Tőle nincs.

— Akkor nem lehet.

— Csak a kárvallott lakcímét kérem.

— Sajnálom, nem tehetem.

— Gondoltam valamit. Nekem az az engedély nem kell, mert nekem van egy kicsi kis könyvecském, újságíró igazolványom, ami feljogosít a munkára. De ha önnek annyira fontos, legyen szíves, kérje meg. Ha lehetne, megvárom.

— Az nem megy olyan gyorsan. Megértheti.

Egy hét múlva visszamegyek.

— Szeretnék segíteni önnek. A vállalati gépkocsi rendelkezésére áll és kísérőt is adunk, hogy könnyen megtaláljon mindenkit — mondja az osztályvezető.

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP
Fele
Terj

Kádár János Miklós

P. Kücs Julianna: Magyar kunszt
Kortárs képzőművészeti kiállítása a
Műcsarnokban

Népszabadság, 1987. 10. 13

Kádár János Miklós

Az NSZK-ban élő Irene Hallmann-Straus festőművész és a hazai kiállításokról ismert Kádár János Miklós festőművész közös tárlatának megnyitóját március 13-án, csütörtökön délután öt órakor nyitják meg a Dorottya utcai kiállítóteremben.

Magyar Nemzet 1986. III. 13.

Páros tárlat Münchenből Budapestre

Magyar képek és bajor szobrok

Ballagtam az Isaar mentén, és egyszercsak nem hittem a szemeimnek, mert hirtelen a Szajna partján éreztem magam. Münchenben ugyanis — éppúgy, mint Párizsban — egy *Schöffer*-féle monumentális, mobil fém-plasztika csillog-villog a fényben, és ettől — ugyebár — minden magyar honfitársam egy kicsit otthon érezheti magát az európai metropolisokban. Kétszeresen igaz volt ez az én esetemben, mert az absztrakt köztéri szobor éppen az *Europäische Patentamt* (Európai szabadalmi hivatal) csupaüveg toronyépülete előtt áll, az előcsarnokban pedig *Kádár János Miklós* magyar festő és *Irene Hallmann-Strauss* bajor szobrásznő kettős tárlatát hirdették a plakátok.

Irene Hallmann-Strauss: Ikarus

Ez az egy évvel ezelőtti eset jutott most az eszembe, amikor a magyar fővárosban — *a Dorottya utcai galériában* — nyílt meg kamaratárlatuk, azonos „felállásban". Azzal a különbséggel, hogy már tavaly ilyenkor, ott, a nemzetközi helyszínen megelégedéssel konstatálhattam: milyen sok munkára került rá menet közben — jóval a tárlatzárás előtt — az *„elkelt"* jelzése, a vörös karika. Ezek a művek tehát eleve hiányoztak a mostani, budapesti bemutatkozásról. Cserében viszont kaptunk újabbakat!

A régebbi ismerősök közül örömmel láttam viszont olyan jellegzetes — félig szimbolikus, félig ironikus — olajfestményeket, mint amilyen például a biblikus témájú *Csak madaraknak* prédikáló Assisibeli szentről, Ferencről szóló kép, avagy a folyóban *keresztelő Jánosról* (aki szintén inkább beszél tán a halakkal, mint a szót érteni nem akaró embertársakkal, ha jól olvasom a kompozíciót...) És jellegzetes a *Marco Polo*, a *Don Quijote*, a *Dante* félig a földön, félig a fellegekben járó álomlátása is, hogy csak a kalandot kalandra halmozó világirodalmi figurákat emeljük ki a sorból... Ezek után végül nem könnyű eldönteni, és együtt kérdezhetjük a festővel, hogy a középkori városka falai között a mai turisták harsány csoportjai, avagy a múlt árnyaiként kísértő szerzetesek az *Idegenek?*

Irene Hallmann-Strauss nagy utat járt be, amíg egyéni formanyelvét kialakította. Mint ama közmondásos „kályha" a táncterem sarkában, úgy állt a galériabenyílóban egy korai bronza: teljesen természethű akttorzó *Marianne*-ról. Aztán szinte a teljes elvontság periódusa következett, olyan — eleve jelkép — alakokról, mint az antik görög regék *Ikarusa*, az emberélet fonalának orsóit pergető *Párkák* ritmusos hármasa, a *Mózes* monumentalitása még kisplasztikai méretekben is, és még folytathatnánk a felsorolást. (Talán az eddigiekből is kiderül: ez a világ milyen jól simul a sajátos festői látomáshoz).

Tavaly óta mintha valóban közös műteremben dolgozott volna a bajor szobrász és a magyar festő! Az olyan képek boltíves komponálásmódja,

Kádár János Miklós: Keresztelő

mint amilyen például a *Róma* (ókori köveken mai városlakók tarka-barka élet-mozaikja) vagy a *Városállam* (egymásra torlódó középkori erődítmények, rusztikus lakótornyok, ódon boltívek, kapualjak, lőrésablakok) rímelnek szervesen olyan szobrászi formaritmusokra, mint a fekete kerámiából mintázott, füstösre patinázott *Beszélgetés* három, negatív-pozitív figurája, és a *Táncoló lányok* bronz-márvány triója... A budapesti tárlat azoknak is tartogatott meglepetést, akik netán ismerték a müncheni előzményt.

Wagner István

Tavaly 28 936-an haltak meg Magyarországon rákban. Közülük többen férfiak, kevesebben nők. Két évtizede még nem érte el az évi rákhalálozás a húszezret. A vezető halálokok között a daganatos megbetegedések másodikként szerepelnek nemcsak hazánkban, hanem a világ fejlett országaiban is. Magyarország első ízben ad otthont a világ rákkutató tudósainak négyévenként sorra kerülő tanácskozásának. Az augusztusi nemzetközi kongresszus előkészületeiről tegnap sajtótájékoztatót tartottak a Parlamentben, amelyen megjelent Bányász Rezső államtitkár, a Tájékoztatási Hivatal elnöke.

A Tájékoztatási Hivatal elnökének megnyitó szavai után *dr. Eckhardt Sándor* professzor, az Országos Onkológiai Intézet főigazgató főorvosa azzal kezdte beszámolóját, hogy azért esett Magyarországra —, mint rendező házigazdára — a választás, mert a *hazai daganatellenes gyógyszerkutatás eredményei világszerte közismertekké váltak* az elmúlt időszakban. Az itthoni rákszűrések elterjedése, különösképpen a *méhnyakrák* korai felfedezésére megszervezett szűrések felhívták a figyelmet a magyar rákellenes küzdelemre. A XIV. nemzetközi rákkongresszusra —, *amelyet augusztus 21—27. között rendeznek meg Budapesten* —, már eddig is több mint *4000* előadás írásos anyaga érkezett meg a világ minden tájáról. A kongresszust a Nemzetközi Rákellenes Unió (központja Genf) szervezi. Az unió 1935-ben alakult, 137 ország különböző intézeteinek önkéntes csatlakozásával, és a szervezet a szerteágazó rákkutatási és gyógyítási tevékenységet koordinálja.

Dr. Lapis Károly professzor, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem I. számú Kórbonctani és Kísérleti Rákkutató Intézetének igazgatója arról beszélt, hogy jelenleg *300 különféle rosszindulatú daganatos megbetegedés fordul elő.* Ebből következően nincs egyetlen elméleti alaptudomány sem, amely ne foglalkozna a rákeredetű betegségek kérdéseivel. A kongresszusra bejelentett előadások között szerepel az *AIDS-betegségeket előidéző HLTV-virusokkal kapcsolatos kérdéskör*, valamint a daganatos halálozások 50 százalékáért felelős áttétek témája. A professzor hangsúlyozta: a kongresszust kísérő szakmai érdeklődést szeretnék felhasználni *a hazai lakosság egészségügyi műveltségének gyarapítására* is. Köztudott ugyanis, hogy a megfelelő életforma megválasztásával bizonyos rákbetegségek megelőzhetők. Például a dohányzásmentes életmóddal elkerülhető a tüdő-, gége- és hólyagrák. A rákban tavaly meghalt férfiak *55,2 százaléka tüdőrákos volt*, és a dohányos férfiaknál kimutatható a tüdő-, a gége- és a hólyagrák jelentős emelkedése.

A budapesti kongresszusról — egy megállapodás keretében — *a Magyar Televízió közvetítést sugároz az USA-ba, ahol 680 kórház orvosközössége folyamatosan értesülhet az elhangzottakról.*

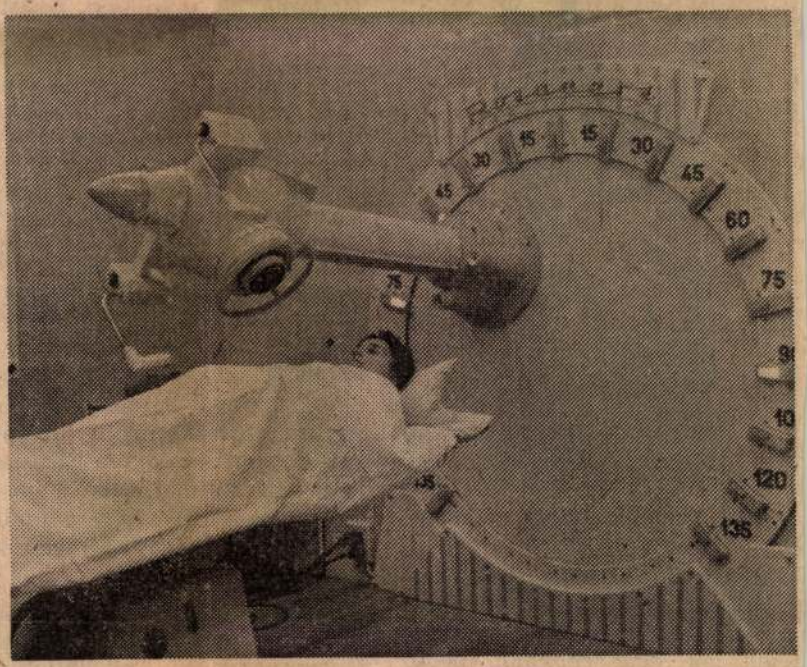

Tavaly csaknem harmincezren haltak meg rákos megbetegedésben Magyarországon. Képünkön: sugárkezelés egy női betegen az Országos Onkológiai Intézetben Fotó: MTI — Fényes Tamás

Dr. Jeney András professzor elmondotta, hogy a *kísérleti onkológia* tárgykörébe tartozik a kongresszusi rendezvényeknek mintegy a fele. A „tumor biokémiai"-előadásá-

Kádár János Miklós

Magyar Hírlap
1986. 11. 17.

Kádár János Miklós

Alkotók a képző- és Iparművészek szövetségében

Magyar Nemzet 1986. 10. 8.

Kádár Jána Miklós

Tanácskörik az európai kultúrák

fórum

Nepszava 1985. X. 22.

Kádár János Miklós, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész.

Az erdők világa

A Csontváry teremben Budapesten látható az az érdekes összeállítás, amely az erdők világával és a vadászattal kapcsolatos. A portyázások, cserkészések élményeiből képek és szobrok is születnek, a Képcsarnok most ezekből válogatott.

Igazán elmélyült *Kádár János Miklós* festménye, a *szentendrei Farkas Ádám* több érme. Ezúttal is örülhetünk az *érdi Domonkos Béla* jelentkezésének, aki remek vizslát mintázott, s a katalógus címlapján is szereplő szarvasbikát. Mindez képességének és fejlődésének tanúbizonysága.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: a természet a művészetben.
Pest Megyei Hírlap, 1983. febr. 15.

Kádár János Miklós, költő

l: Vida Zsuzsa

-: közművelődés, klubvezető

Új Tükör Bp. 1986. dec. 21.

46

XXIII/51

Kádár Miklós, ipszerműrén

L: Tassy Béla

–: Közművelődés, klubhíradó

46.

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 14.

XXIII/50

Kádár János Miklós festő
gyűjteménye

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Kádár János Miklós

1021

A MÁSODIK ALMA MATER

Beszélgetés Kádár János Miklós festőművésszel a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának KISZ-titkárával

— *Jubileumi kiállítás megnyitóját hirdeti egy meghívó a Stúdió műtermeinek folyosóján. Hány éves a Stúdió?*

— 1958-ban alakult meg a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, tehát alapításunk *tizedik* évfordulóját ünnepeljük. Az első szervezők: *Csanádi András, Martsa István, Blaski János, Ridovics László, Kokas Ignác, Vecsési Sándor* és társaik ma már a képzőművészeti élet derékhadához tartoznak.

— *Miért jött létre a Stúdió?*

— Politikai és gazdasági természetű megfontolásoknak egyaránt szerepük volt a Stúdió születésében. 56 után meglehetősen összekuszálódott a művészeti élet. A fiatal művészek különböző alkotóközösségek tagjaként igyekeztek érvényesülni, de ez nem biztosította mindig a megélhetést. Szükség volt egy eszmei alapokon álló nagyobb közösségre, amely összefogja a hasonló módon gondolkodó fiatal művészeket. Ez a közösség természetesen tagjainak az érdekeit is védelmezi. A *Képcsarnokban* külön figyelemmel zsürizik a tagok munkáit. A Képcsarnok használnak 10%-a a Stúdió költségvetését gazdagítja.

— *Vagyis a Stúdió eszmei kollektíva, de bizonyos anyagi támogatást is jelent. Hányan használhatják a műtermeket?*

— Nem sokan. A szabad műteremhasználat csak az egészen kezdő, semmilyen más lehetőséggel nem rendelkező művészek számára jelentős. Nyugodtan dolgozni közös műteremben nem nagyon lehet. De átmeneti megoldásnak megfelel.

— *Ki lehet a Stúdió tagja?*

— Nemzetközi hagyomány, hogy *harmincöt éves koráig* számít valaki fiatal művésznek. Nálunk is ez a stúdió-tagság felső korhatára, de nem vesszük ezt nagyon szigorúan. Például: ha valaki valamilyen tisztséget visel a Stúdió vezetőségében, megbízatása lejártáig tag marad, akkor is, ha közben elmúlt harmincöt éves.

— *Hogy lesz valaki a Stúdió tagja?*

— A főiskolát végzett fiatalok általában belépnek a Stúdió tagjai közé. Az első évben havi 750 Ft ösztöndíjat kapnak. Ez persze nem sok, de az első nehézségeken átsegítheti az induló művészt, megélni természetesen nem lehet ebből a pénzből, inkább *anyagköltség:* festék, vászon stb. A munkák értékesítése szintén a Stúdión keresztül történik.

— *Egyéb ösztöndíj-lehetőségek nincsenek?*

— Havi 1000—1500 Ft-os ösztöndíjat adhatunk ki, amelyet külön kell megpályázni. Ez az ösztöndíj szólhat 3 vagy 6 hónapra, esetleg egy évre. Elsősorban a pályázó *munkája* számít, de természetes, hogy bizonyos mértékig a *szociális* szempontokat is figyelembe vesszük. Magyarán — két egyforma képességű pályázó közül nem az kapja az ösztöndíjat, aki előző évben mondjuk egy jelentős freskómegbízatást kapott, hanem aki például hosszabb ideig nem tudott dolgozni gyermekszülés, betegség stb. miatt. Az ösztöndíjakon kívül más anyagi lehetőségeink is vannak. Százezer forintos keretünk van *pályadíjakra*, és a Stúdió archívuma számára is *vásárolhat*. Évente két pályázatot írunk ki.

— *Mit jelentenek a vásárlások?*

— Mintegy 200 000, illetve az idén — tekintettel a jubileumi évre — 400 000 forintért vásárolhat képet és szobrot a Stúdió tagjaitól az Alap zsűrije. Ezek a *Művészeti Alap* tulajdonába kerülnek, de a Stúdió kezeli őket. Vándor- vagy archív anyagnak nevezzük az így összegyűlt műveket, ugyanis elsősorban gyorsan megrendezhető, kisebb vidéki vagy üzemi *kiállítások* anyagát szoktuk összeállítani belőlük.

— *Mi a Stúdió tagjainak a kötelessége?*

— Részt kell vennie a Stúdió kiállításain, és legalább *évente egy pályázaton*. Természetesen itt is figyelembe kell vennünk, ha valakit önhibáján kívüli okok akadályoznak a munkában. És persze a pályázatokon való részvétel kötelezettsége nem jelenti azt, hogy a pályázat megnyerését kívánjuk a tagoktól.

— *Csak a főiskolát végzettek lehetnek a Stúdió tagjai?*

— Elvileg igen. Gyakorlatilag azonban van néhány olyan tagunk, aki *szabadiskolában* szerzett képesítést, de munkájának színvonala *nem marad el* a főiskolát végzettek mögött. Ez persze ritkaság. Elvileg azonban az országos tárlatokra bárki beküldheti műveit, és ha a zsüri elfogadja és kiállítják őket, kérheti az Alap-tagságot, majd a Stúdió-tagságot.

— *Vannak iparművész tagjai is a Stúdiónak?*

— Mintegy 30 iparművész dolgozott a Stúdió keretei között, de már az új esztendő elején ki fognak válni. Egyrészt nincsenek megfelelő helyiségeink: műhelyek, kemencék stb., másrészt elég nehéz az iparművészeti és képzőművészeti alkotásokat összehasonlítani. Képzeljünk el egy pályázatot, ahol egy hintaszék, egy kötöttruha és egy olajfestmény alkotói közül kell kiválasztani a legérdemesebbet.

— *Van valamilyen stíluskövetelmény, amelyhez a Stúdió tagjainak igazodniuk kell?*

— Elméletileg talán van, de gyakorlatilag nincs. Van néhány olyan művészünk, akit absztraktnak lehet nevezni. Nem állítjuk ki mindegyiküket. De a realisták közül sem állítunk ki mindenkit. Elsősorban *minőség szerint* igyekszünk válogatni. Igaz, hogy a 66-os és 67-es kiállításon az „absztrakt" csoport talán túlságosan harsányan lépett fel, és ez sok nézeteltérés forrása volt. Ezzel függ össze a vezetőség idő előtti távozása is. Az új vezetőségben két festő — *Benedek György* és *Klimó Károly* —, két szobrász *Szabó Gábor* és *Czinder Antal* — és egy grafikus — *Jurida Károly* — foglal helyet. Természetesen a KISZ-szervezet is képviselteti magát.

— *Hány KISZ-tag van a Stúdióban?*

— A csaknem háromszáz Stúdió-tagból kb. 70. Azonban egyrészt nincs megfelelő helyiség, másrészt a tagok jelentős része vidéken lakik. Túlságosan mozgalmas KISZ-életet így nem nagyon lehet teremteni, de a körülményekhez képest jól fungál.

— *Néhány szót a jubileumi kiállításról.*

— December 21-én nyitotta meg *Garamvölgyi József*, az MSZMP KB osztályvezető helyettese és *Pogány Ö. Gábor* a kiállítást. A Műcsarnok összes termében 800 mű került a közönség elé. A Stúdió jelenlegi tagjainak mintegy 70 százaléka kiállít, és mellettük szerepelnek a volt tagok is. A minőséget évközi pályázataink is biztosították, szigorú válogatásra kényszerítve a pályázókat. A jelenlegi tagok legfeljebb 5 művet küldhettek a zsüri elé, a régebbiek hármat, amelyek közül az egyik Stúdió-tagságuk idején készült.

Székely András

Készítik a Stúdió 58/68 kiállítást a Műcsarnokban (MTI)

A X. MISKOLCI Országos Képzőművészeti Kiállítás nagydíját Kunt Ernő festőművész kapta, Mészégető c. festménye jobboldalt — Kép a tárlatról (fent — Drahos felv.)

A szentendrei Ferenczy Múzeumban megnyitották a Pest megyei képzőművészek tárlatát a KMP megalakulásának 50. évfordulóján (Bojár felv.)

Kukovetz Nana: Montmartrei részlet

A Magyar Televízió „Nyílik a rózsa" című népdal és magyarnóta énekes tehetségkutató vetélkedőjének döntőjét december 8-án Salgótarjánban rendezték meg. Képünkön a döntő szereplői közösen énekelnek (Jánosi felv.)

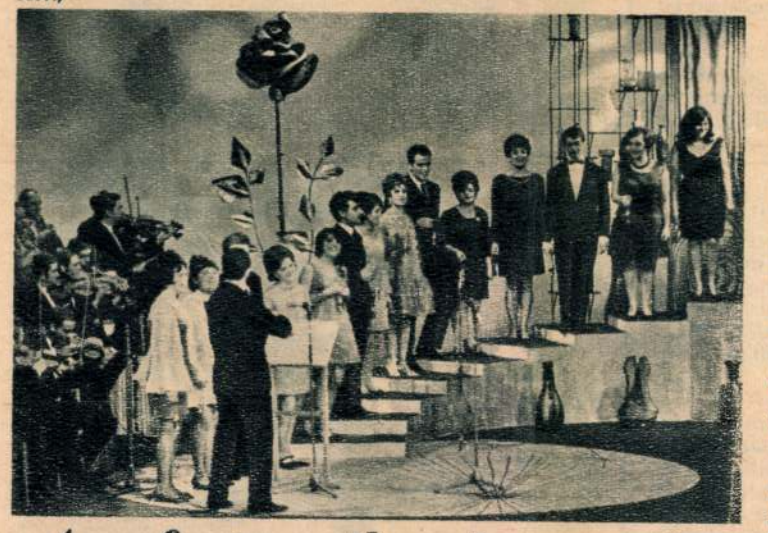

Az a fontos, milyenek a percek

— Bővítik a győri stúdiót — Zalában lehet venni, Győrben alig — Melyek a jó szakszervezeti munka ismérvei? —

Ha a *Magyar Rádió győri stúdiójának* belső és külső munkatársait arról kérdezzük, hogyan, milyen körülmények között dolgoznak, mérgesen legyintenek — szét kell csak nézni! —, de hozzáteszik: már nem sokáig lesznek így, az idén (1969-ben) megkezdik a stúdió átépítését, bővítését.

A stúdió egy régi villában van, amelynek udvarára az ötvenes évek elején, amikor itt még pártiskola működött, kis földszintes épületet húztak fel a hallgatók szállásának. Ebben az épületben vannak ma az irodák: egy kis szoba a stúdióvezető-szerkesztő, egy a gépíró-adminisztrátor-pénztáros részére, egy pedig a riportereknek. Ez utóbbiban három íróasztal és — hét riporter tanyázik. A stúdiókat a villa földszintjén rendezték be, az emeleten magánlakás. Ennek helyére kerülnek majd az új stúdiók. Bővülnek az irodák is. Megoldásra váró probléma azért marad még bőven. Erről beszélgetünk *Horváth Ottó* stúdióvezetővel.

— Mennyi egy-egy munkatárs normája?

— Nincs megállapítva a norma percben, mint ahogy minden pesti rovatnál. Riportereink alapfizetésükre (mely a hasonló gyakorlatú és színvonalú vidéki újságíróénál kevesebb) havonta 350—400 forint fizetéskiegészítést kapnak műsorköltség megtakarításból származó prémium címén, s ennek fejében tulajdonképpen *bármennyi munkát elvégeznek*. Az átlag havi 150 perc körül van, de pl. Takács Árpádnak a sportközvetítéseket is beleszámítva megvan a 200 perce, vagy még több is. A prémium negyedévenként 1000 forint körül van, s a Pestre adott anyagok is jelentenek külön keresetet. Erre van lehetőség, elégedettek lehetünk. Havonta 20—30 publikáció felmegy stúdiónkból. Egyébként nem értek egyet a percben mért teljesítmények túlzott emlegetésével. A kérdés nem az, mennyi, hanem hogy milyen az a perc. A hallgatók az emlékezetes, izgalmas, érdekes perceket igénylik.

— De ennek is vannak feltételei?

— Igen, a műszakin kívül például a honoráriumkeret felemelése, hogy *még több külsőst* tudjunk foglalkoztatni. A legutóbbi szociológiai kutatások ismét kimutatták, hogy a helyi adók műsorában (a helyi lapokban is) elsősorban a helyi információkat keresik. Ez pedig *tudósítóhálózatunk szélesítését* követeli. Tárgyalásaik alkalmával a pártbizottságok is úgy foglaltak állást, hogy legfeljebb a vasárnapi adásidőt kell bővíteni, a hétköznapit nem.

Beszélgetésünknek új fordulatot ad *Takács Árpád*, aki Zalaegerszegről érkezik vissza, és beszámolóját így végzi:

— Egyébként a zalaiak is nagyon neheztelnek, mert ritkán megyünk hozzájuk.

— Igazuk van — mondja a stúdióvezető. — Lehetetlen helyzetben vagyunk a vételi lehetőségek miatt. A stúdió győri székhelyéből következik, hogy riportjaink, *tudósításaink 60—70 szá-*

Végeznek-e politikai nevelő m
a FŐMO szocialista brigád

Igen. A FŐMO mindkét szocialista brigádjánál, az Eizenstein és a Balázs Béla szocialista brigádnál folyik a kettős értelemben vett politikai nevelő munka. Egyrészt belül: a saját közösségük tagjainak politikai nevelése, másrészt kint, más közösségek politikai nevelésének segítésével.

— Természetesen a brigád minden tagja vagy pártszemináriumon, vagy szakszervezeti szemináriumon vesz részt — mondja Udvardi elvtársnő, az Eizenstein brigád tagja, és máris sorolja tovább — szinte vég nélkül — a vietnami héttől a Párttörténeti Múzeum látogatásáig a politikai nevelőmunka apró láncszemeit. Hasonló a helyzet a Balázs Béla szocialista brigádnál is. A szocialista nevelő munka számukra is természetes — így mondják —, mert egyértelműen szükségesnek tartják kis közösségük tagjainak politikai fejlődését; de vajon mi a helyzet a más közösségnél folytatott politikai nevelő munkájuk tekintetében? Ebben a vonatkozásban is kedvező a helyzet?

— Nehéz megtalálni a formát és a megfelelő alanyokat a politikai nevelő munkához — mondja Udvardi elvtársnő, és egyet kell érteni vele, hogy ezen a területen nagy a formalisztikus, rossz módszerek feledtetésének és a látványos eredmények hajszolásának veszélye.

— Milyen lehetőség van ezeknek a hibáknak a mellőzésére?

— Szakmánk — sajátosságánál fogva — a legjobb lehetőségeket kínálja — és Udvardi elvtársnő rögtön brigádjuk példájával szolgál magyarázatul. — Eizenstein brigádunk tagja, Zöld Sándor elvtárs, a hetedik kerület egyik pártkörzetében, ahol a Gorkij mozi van, az öregebb párttagok részére propaganda- és ismeretterjesztő kisfilmeket vetít egyes előadások részeként. Ugyancsak propaganda- és ismeretterjesztő kisfilmeket vetít a kerületi vöröskereszt helyiségében. A hallgatóság szívesen veszi Zöld elvtárs munkáját, sőt igénylik a vetítést, és hálásak érte, mert színvonalasabbá, érdekesebbé teszi az előadásokat.

Zöld elvtárs lényegében társadalmi munkát végez a szakmájában, és ezzel — a maga módján — eredményesen járul hozzá egy brigádján kívül álló közösség politikai neveléséhez.

— Ha politikai nevelő munkáról beszélünk, nem szabad csak a felnőttekre, hanem a fiatalokra, a gyerekekre is gondolnunk kell — mondja Drozdik József, és nem véletlen kezdi így a beszélgetést. Két éven át járt harmadmagával, feleségével és Róbert Józseffel, kedden délután a Szél utcai, vasárnap délelőtt a Kállai Éva utcai nevelőotthonba vetíteni. A két intézetben hibás beszédű, nyomorék és árvagyerekek laknak.

— A filmeket a korosztályoknak megfelelően válogattuk. A kicsinyeknek a mesefilm a legszórakoztatóbb és egyben nevelő hatású is. A nagyobbak számára igyekeztünk a tananyaghoz kapcsolódó játékfilmeket és kisfilmeket, ismeretterjesztő filmeket vetíteni.

A Kállai Éva úti nevelőintézetben Huszár Imréné felügyelőnőt kerestem meg:

— Nekünk nagyon nagy segítséget jelentett, hogy lényegében házhoz jött a mozi, hiszen nehéz kétszáz gyereket csoportos mozilátogatás esetén figyelmezni.

— Az sem lényegtelen szempont, hogy az előadások ingyenesek voltak — szólt közbe Horváth Judit nevelő.

— Sajnos, az otthon átépítése, az újabb költözködés következtében a vetítések elmaradtak. Most, hogy helyzetünk normalizálódott, jó volna, ha Drozdik elvtárs újból vetítene vasárnaponként. Reméljük, hogy kérésünk és a gyerekek kérése meghallgatásra talál.

— Mit szóltak a gyerekek a vetítéshez? — kérdezem Drozdik elvtársat, akinek a kérdésre felcsillan a szeme, és tekintetéből látom, hogy örömmel áldozta fel vasárnap délelőttjeit.

— A gyerekek nagyon lelkesedtek a filmekért. Már az ajtóban vártak, szinte letépték rólam a kabátot, a filmet kiszedték a kezemből, és mindenáron segíteni akartak. Öröm volt nézni örömüket, jutalom volt a fáradságunkért. Szívesen szállítottuk ki és be az Algyógyi útról a filmeket, hiszen Bors elvtárs, a MOKÉP igazgatója, ingyen kölcsönözte a filmeket, csak a szállítást kellett vállalnunk.

Két brigád példáját említettem. Két brigádét, akik megtalálták a szakmájuk sajátságában rejlő legkézenfekvőbb módszerét más közösségek politikai nevelésének, olyan módszerét, amely mentes minden formalizmustól; éppen ezért őszinte szeretettel csinálják, mert hálás, megbecsült és eredményes munka.

DR. NÉMETH LÁSZLÓ

VÁLASZTÁSOK ELŐTT ● VÁLASZTÁSOK ELŐTT ● VÁLASZTÁSOK ELŐTT

Úttörő időszak volt ez a két év ...

Bizonyára sok szakszervezeti vezetőben felmerült a gondolat — midőn megválasztásuk után, két évvel ezelőtt, munkához láttak —, hogy a mozgalom szempontjából az eddigieknél előnyösebb, de ugyanakkor nehezebb időszakban esett rájuk a bizalom. Melyek voltak az előnyök? Mindenek előtt a szakszervezet jogainak és ebből adódóan lehetőségeinek növekedése, amely tények a szakszervezetnek a múltban (és nem minden alap nélkül) nem kellően méltányolt szerepét is nagymértékben növelték. De ugyancsak növelték a tisztségviselőinek önbizalmát és feltehetően lelkesedését is.

Intézetünkben a szakszervezeti bizottságnak, úgy vélem, sikerült törlesztenie a múlt adósságaiból, de azért a leendő új szb-nek sem lesz oka „munkanélküliségre" panaszkodnia. Igyekeztünk tevékenységünket szervezetté és módszeressé tenni, ami minden munka előfeltétele kell legyen. **Napiobán** rögzítettük az szb minden lényegesebb ténykedését, amelynek alapján bármikor pontos képet nyerhetünk a kijelölt, ill. elvégzett feladatokról, eseményekről. Nagy súlyt fektettünk a **bizalmi hálózat** kialakítására és a bizalmik szerepének, tisztségük fontosságának elismertetésére. Következetesen ragaszkodtunk a szakszervezeti bizottság **kollektív munkájához**, együttes felelősségéhez, s hogy minden lényeges kérdésben **közösen** határozzunk. Alaposan, többször és széles körben megvitattuk az „ügyviteli intézkedés" tervezetét, amely végleges formában most már rövidesen hatályba lép.

Lényegesnek tartottuk, hogy munkatársaink a hivatalos kapcsolatokon túlmenően is érezzék a szakszervezet jelenlétét. Több ízben rendeztünk úgynevezett **„fehérasztal konferenciát"**, szakszervezeti **klubestet**, a tavalyi tanév végén három napos **országjáró** autóbusz-kirándulást. Télapó délutánt dolgozóink gyermekei számára stb. Állandó klubhelyiségünkben pedig a kollégák billiárd, sakk és feketekávé mellett szabad idejükben valóban kellemesen érezhetik magukat.

A szakszervezeti bizottság egyik lényeges, de nem mindig hálás feladata a jutalmazásokra és béremelésekre teendő javaslati joga. Sok gondot okozott egész intézetünk, így az szb számára is, hogy elsősorban a **legalacsonyabb fizetésű** dolgozóink (hivatalsegédek) bérét, szerény lehetőségeinkhez képest, emelhessük. Ez azonban nem csupán helyi probléma, s remélhetőleg előbb-utóbb az illetékesek előtt is napirendre kerül.

Ugyancsak egyre nyomasztóbb a képzőművészeti oktatáshoz nélkülözhetetlen **modellek** hiánya. Nincs tisztázva a nem állandóra szerződtetett modellek hovatartozása, s emellett igen alacsony az órabérük. Az elmúlt évek során különböző fórumok előtt, többízben felvetettük e kérdést, sürgetve a megoldást, mindezideig eredménytelenül. Várjuk ez ügyben a hathatósabb támogatást.

Növekedett tagságunk érdeklődése a szakszervezeti munka iránt, ami egyebek közt abban is lemérhető, hogy taggyűléseinken a tagság zöme résztvesz, s a számos hozzászólás során nem egy jó javaslat is elhangzott.

190 éves iskolánk eredményekben gazdag múltja és jelene ellenére sem szűkölködik speciális gondokban, megoldásra váró tennivalókban (a megnövekedett növendéklétszám, teremhiány stb.), amelyekből az iskolavezetőséggel együtt a szakszervezeti bizottság is igyekezett kivenni részét.

BALLA GYÖRGY
a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola szb-elnöke

Kádár János Miklós '97. 11. 22 Vas Népe

„Tágra nyitott ajtó”

Kádár János Miklós festményeihez

● **Merklin T.**

— A sok vizuális szürkeségtől megfáradtan, szinte száradt szivacsként szívom magamba a filmszerűen pergő különleges és formagazdag látványt — írja Kamper László a Szombathelyen április 12-éig látható Kádár János Miklós-tárlat emlékeztető füzetének bevezetőjében. A Vas megyében első ízben bemutatkozó festő- és grafikusművész a Savaria Tourist Galériában állította ki néhány képét a tavaszi fesztivál keretében; groteszk, iróniával átszőtt, élénk és eleven festményei valóban üde színfoltok a kortárs képzőművészeti kiállításokon tapasztalható sekélyességhez, langyossághoz képest. Kádár János Miklósnak mondandója van, amit képes nem az unos-untalan bevett módokon megfogalmazni. A „Cserélhető státuszportré”, a figura, amelynek orra alatt óra van, s (talán) a szájánál lehet felhúzni, az ikrek-téma, amely ezúttal nem testvérek, hanem anyja—lánya közös blúzba (sorsba) bújtatottságáról szól, a kivágott szemű, hegyes orrú „Mindent látunk”-fenyegetésű arc, a sosemvolt IX. Henrik — mindmind egy különös világba hívnak bennünket, ahol a fantázia szívesen merít történeti korok díszleteiből és jelmezeiből, mai jelenségek karikírozásához.

Kamper László „tágra nyitott ajtó”-ként jellemezte Kádár János Miklós művészetét, s ez rendkívül találó az alkotások sokféleségét tekintve: a lebegő hangulatú montázsok, az absztraktok és nem utolsósorban a „kellemesen meleg érzés”-t előcsalogató „hagyományos klaszszikus piktúra” nyitott, érzékeny, nem egy tengely körül forgó-morgó alkotót sejtetnek.

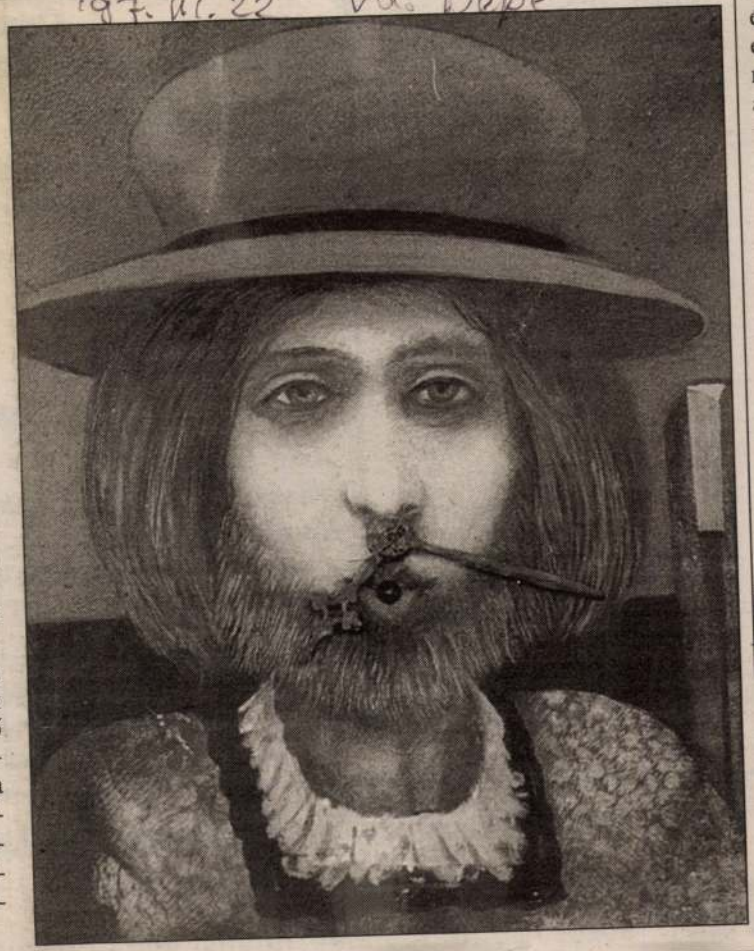

mélyt keresünk felvételre. Pályázatukat rövid szakmai életrajzzal „Pentium" jeligére a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni.

Étterem felvesz gazdaasszonyképzőt végzett-, vagy szakácsnőt. Érd.: 95/360-048-as telefonon. (238868/1K)

Kőszegi gyermekruházati üzletbe németül jól beszélő eladót keresünk. Érd.: szombaton de., héttőtől egész nap. Tel.: 94/324-356. (238907/1K)

Nemzetközi pénzintézet kínál 25 év feletti, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező munkatársaknak főállású munkakört. „Kettő millió Ft/év 238918" jeligére válaszokat a VN. Reklámirodába kérünk.

Szombathelyi kft. felvesz nyersbőr raktárába segéd-raktárvezetői munkakörbe dolgozókat. Targoncavezetői engedéllyel, legalább alapszintű német nyelvtudással rendelkezők, valamint akik henteskent, vagy hasonló munkaterületen már dolgoztak előnyben részesülnek. Jó kereseti és szakmai előrelépési lehetőséget biztosítunk. Jelentkezés a 94/314-370-es telefonszámon munkanapokon 10-12 óra között, vagy rövid önéletrajzzal „Perspektíva 238939" jeligére a VN Reklámirodába. (238939/1K)

Termál Üdülőszövetkezet Apartman Hotel
szállodaportást vesz fel.
Legalább alapfokú német nyelvvizsgával rendelkező szakképzett hölgyek jelentkezését várjuk. Jelentkezés személyesen a Titkárságon 13—15 óra között Bükfürdő, Termál krt. 43.
(238852/1ID)

Osztrák
tulajdonban levő élelmiszeripari cég
VÁLLALKOZÓ ÜZLETKÖTŐT
keres
Vas megye területére,
lehetőleg szombathelyi lakhellyel.

Amit kínálunk:
- *piacképes termékek*
- *teljesítményarányos, versenyképes jövedelem.*

Amit várunk:
- *határozott fellépés, jó kommunikációs készség*
- *saját gépkocsi, telefon*
- *raktárként alkalmazható kisebb helyiség*
- *értékesítésben szerzett tapasztalat.*

Kérjük jelentkezését (önéletrajz, bizonyítvány másolatok, fénykép) 1997. április 3-ig küldje meg az alábbi címre: 9002 Győr, Pf.: 106.
(238919/1K)

lehetőség! Érdeklődni: 06/1/388-4826 telefonszámon 8-15 óra között. (238915)

Osztrák cég
titkárt, vagy titkárnőt
keres német nyelvismerettel, aki adminisztrációban jártas.
Számítógépes és könyvelési ismeretek előnyt jelentenek.
Alkalmazási feltétel: min. 25 éves életkor.
Jelentkezés: Strauss Autószalon Kft.
Szombathely, Zanati út 58.
Tel.: 94/329-929 / Boda Mária.
(238769/1ID)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!
Szombathelyen működő épületgépészeti kivitelezéssel foglalkozó kft.
PÁLYÁZATOT hirdet
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓI
munkakör betöltésére.
Pályázati feltételek:
- Épületgépész egyetemi, vagy főiskolai végzettség,
- Megfelelő szakmai gyakorlat,
- Német nyelvtudás előnyben.

A pályázatot a VN reklámirodába kérjük küldeni „Precíz 238853" jeligére.
(238853/1K)

A HTR KFT. egy Philips vegyesvállalat, a Neutronics cégcsoport tagjaként részegységeket gyá
iparában piacvezető vállalatok számára. Zalaegerszegen 1994 augusztusában indult meg
közel 750 főt foglalkoztatunk. Vállalatunk ez évben is nagyarányú dinamikus fejlődés előtt

Kádár János Miklós

Magyar Képző és Iparművészek
Szövetsége alelnöke

Népszava 1986. IV. 8.

1021 Kádár J. Miklós

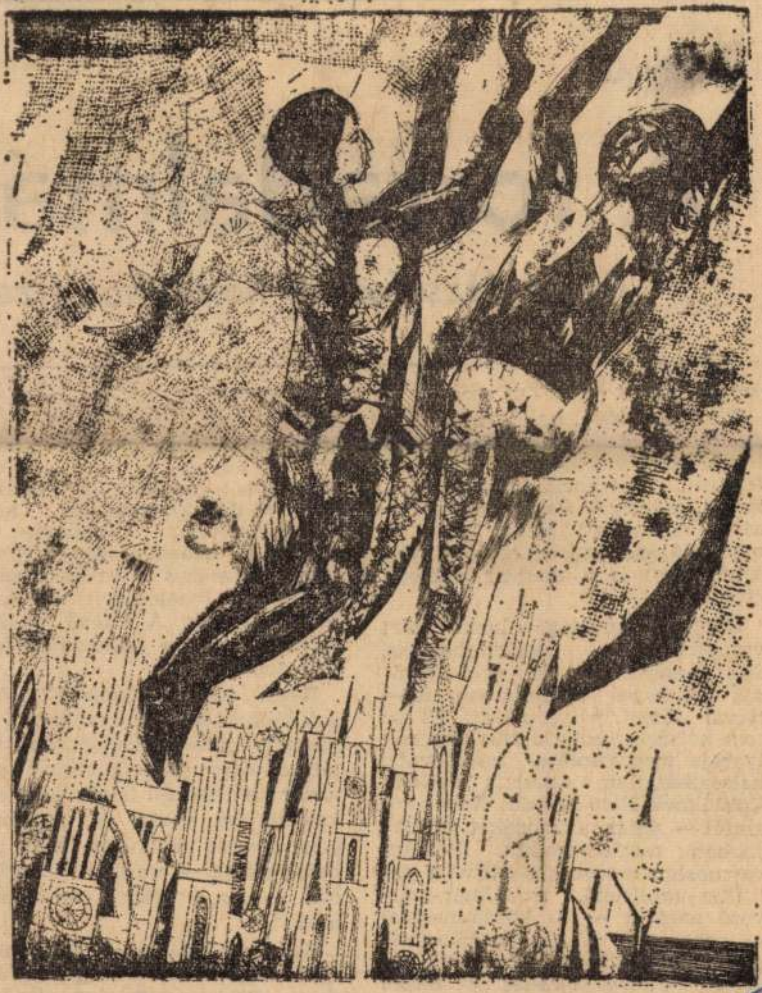

Kádár J. Miklós: Mindig magasabbra

E. FEHÉR PÁL

A forradalmár

Révai Józsefről — halálának tized

Tíz esztendővel halála után még szinte naponta hivatkoznak megállapításaira, vitatkoznak egyes tételeivel, koncepciójának változásaival, mérlegre teszik magatartását — egyszóval: Révai József a marxista szellemiség erejével van jelen most is a magyar szellemi életben.

Roppant tanulságos lenne ezért végigkísérni — részleteiben is, éles hangvételű és nem mindig igazságos polémiáiban is — Révai József pályafutását. És az sem kétséges, hogy e részletes pályarajz megrajzolása hovatovább halaszthatatlan feladata szellemi életünknek. Nem egyedül Révay Józsefet — egész nemzedékét kellene jobban megismernünk. Például egymáshoz mérve-hasonlítva a politikus-publicista, irodalmár-szervező magyar — és közép-európai — generációs társak tevékenységét: *Gaál Gábort* és Révai Józsefét, *Fábry Zoltánét* és *Sinkó Ervinét* ...

Ebben a névsorban szándékosan nem írókat, hanem *ideológusokat*, hogy a nemzet akkor, népfront-politika legszebb pillanataiban éppen az igazi Kölcsey portréjából tanulhat a legtöbbet. Nem példát konstruáltak tehá mert nemcsak eszményre vo szükségük, hanem a magyar társa dalom valóságos forradalmiságá forradalmi lehetőségeit fedezté fel, elemezték. A létező hátté mutatták meg — felkészülésként jövő feladataihoz.

Révai József sokaknál célt datosabban és határozottabban tel jesítette ezt a küldetését. Fegyver tára bőséges: az irodalom mellett történelem leckéit is vizsgálódásai nak körébe vonja. A kiindulá pont megint praktikus, de ez ne befolyásolja — mint a későbbiek ben — az analízis tudományo hitelét.

Egyetlen példát említenén egyik legjobb tanulmányát, a *Mar és az 1848-as forradalom* című. tanulmány 1932-ben íródott, s j lentősége az, hogy megalapozta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1SEE JAN

1021 Kádár János miklós

Kádár János Miklós: Erzsébet-híd

A népgazdasági tervek m
adatoknak minisztériumokra,
erejű lebontása szabályozza, h
dasági szabályozó eszközök be
A gazdálkodó egységek te
szabályozó gazdasági eszközök közül a legfontosabbak:

A vállalati jövedelemelvonásnak, a vállalati alapok képzésének és a zók anyagi érdekeltségének rendszere,
a beruházások új döntési és finanszírozási rendszere,
az árrendszer és az árformák,
a termékforgalmazás rendszere,
a devizaszorzók, az állami visszatérítés, a vámrendszer, a pénzügyi és telpolitika.

A gazdasági szabályozó eszközöknek az ötéves terv céljainak megfe egymással összehangolt e komplex rendszere egyrészt közvetíti a gazdá egységekhez a népgazdasági tervből fakadó követelményeket és felada másrészt működési feltételeik alakításával szabályozza e gazdálkodó e gek tevékenységét, az újratermelés összfolyamatát. Emellett az állam a tul nos jogán kiadott intézkedésekkel, s egyes esetekben operatív utasításokl biztosítja a népgazdasági érdek érvényesülését, a gazdaságpolitikai célok valósulását.

A *vállalatok*, figyelembe véve a gazdasági szabályozók és egyéb köz gazdasági intézkedések által kialakított gazdálkodási feltételeket, önállóa szítik el terveiket. A vállalati tervek — melyeknek formája és tartalma kötelezően előírva — az adott gazdálkodó egység tevékenységének megsz zését és irányítását szolgálják, s nem részei a népgazdasági tervnek.

A gazdaság *tervszerű központi irányítása* a különböző időtartamú te (hosszú, közép- és rövid lejáratú tervek) rendszerére támaszkodik. Nő a *te tervek* szerepe. E terveknek az az alapvető rendeltetésük, hogy tudomá elemzések alapján felvázolják a legfontosabb társadalmi és gazdasági foly

1021

1970 APR 1 0

Fiatal Képzőművészek Stúdiója

Létrejötte óta áll reflektorfényben; tépázzák belső viták; szidják (és dicsérik) tagok és kívülállók; értik félre tevékenységét azok, akiknek éppen hogy meg kellene érteniük tevékenységüket; egyes szélsőséges nézeteket valló tagjainak véleményét azonosítják az egész csoporttal; támogatás örve alatt néha dehonesztálják. Ma már azonban sem a semmibevevő kézlegyintés, sem a dühödt ellenkezés nem törölheti ki a képzőművészeti életből, alkotók és műélvezők tudatából. A fiatalok stúdiója körülbelül 300 tagjával olyan tényező, amely a jelen képzőművészeti arculatát éppúgy meghatározza, mint az elkövetkező évtizedét, vagy évtizedekét. Gondoktól, bajoktól ma sem mentes, de a mostani időszakban – a korábbi évekkel szemben – már nem ezek az uralkodók a Stúdió életében.

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

GYURCSEK FERENC

Három stúdió-taggal – **Kádár János Miklóssal, Mizser Pállal és Gyurcsek Ferenccel** – beszélgettem a Stúdió életéről, gondjairól, jelenéről, jövőjéről. Nagyjából az alábbi kép kerekedett ki ezekből a sokszor indulatos, de mindig felelősségtől áthatott, kíméletlenül őszinte beszélgetésekből:

1. Kétségtelen, hogy létezik ellentét a Stúdió és a Szövetség között – ezt mindig és mindenki a szemünkre veti, de az okokat kevésbé keresik. Pedig ezek az ellentétek egyrészt mesterségesen szítottak – és nem a fiatalok járnak élen ebben! –, másrészt nem mások, mint a szakmán belül amúgy is meglevő feszültségek lecsapódásai. Az egzisztenciális és elvi kérdések a fiatalokat közelebbről és mélyebben érintik, mint a már beérkezetteket. S mivel ma nálunk sokkal több a jó képzőművész, mint akár a kiállítási lehetőségek, akár a publikálás más lehetőségei, ez néha kenyérharcot is jelent – bár, mivel ez durva megfogalmazás, gyakran másról beszélnek, de erre gondolnak. Fokozza ezt a fajta sajátos bérfeszültséget az is, hogy a képzőművészek egy része a szakmai szempontból nélkülözhetetlen külföldi utakat „bulik"-ra használja, azaz: kimegy néhány hónapra, kint megvannak az összeköttetései, dolgozik, amit csinált, jól megveszik, s hazaállít egy új kocsival, miegymással. Az ügyeskedők ellen nincs – egyelőre – orvosság, de itthon ez joggal háborítja fel a nem kevésbé tehetséges, de kevésbé gátlástalan kollégákat. Legyen mindenki gátlástalan? Nem. Találják meg a módját, hogy az effajta „munkakiajánlás"-ra ne kerülhessen sor, magyarul legalizálják valahogy a külföldi munkát, amint ez például az előadóművészek esetében megtörtént.

2. E problémák ugyan elég súlyosak és egyetlen eset is felkavarhatja az indulatokat, mégis nagyobb gond az itthoni anyagi és erkölcsi érvényesülés. Voltak a stúdiónak olyan tagjai, akik hangos ellenzékiségükkel lepocskondiázták azokat, akik nem őket követték. A Derkovits-ösztöndíjasokra rámondták: – Fúj, együtt üvöltötök a farkasokkal! – s közben maguk törték magukat egy-egy ösztönd[illegible] jért, kiállításért. Jobb volt ellenzékinek lenni, rájuk jobban odafigyeltek, a közönség egy része is „megette" ezt, s egy-egy kiállítás anyagát óriási pénzekért szétkapkodta. Mindemellett a Stúdió tagságának legfeljebb tíz százaléka tartozott ehhez a csoporthoz, de agresszivitásuk és nagy hangjuk egy időre uralkodóvá tette őket; aki nem az ő nótájukra táncolt, nem is szállhatott be a táncba. Ma ez már nincsen. Az az elv, hogy kapjon ugyan teret minden és mindenki, a nonfiguratívok is, de a tényleges arányban és súllyal, s néhány ügyeskedő nem uralhatja a Stúdiót. Sőt, a szervezeti és eszmei zűrzavarok után most szeretnének támadásba menni: ne az ellenzékiség legyen a népszerű, ne azok legyenek a „hősök", akik azt vallják: a stúdió, az ösztöndíjak, az állami vásárlások azért vannak, hogy legyen mire rá se köpni (ugyanakkor kitűnően kihasználják a lehetőségeket és többszörösét keresik az eszmeileg-művészileg a szocialista művészet elveit vallóknak). Üzemekkel, vállalatokkal szeretnének szorosabb kapcsolatokat kiépíteni, – ahol ez sikerült, például számos vidéki városban – ott az egyik legsúlyosabb gond, a műterem-kérdés is könnyebben megoldódott, arról nem is beszélve, mennyi új élmény, benyomás, téma kínálkozik az ilyen kapcsolatokból. Még az újfajta anyagokkal és technikákkal való kísérletezés (beton, alumínium, zománc, hegesztés stb.) is csak így képzelhető el: ezek igen költséges, munka- és szerszámigényes eljárások, amelyekre a művészeknek maguknak nincs helyük, felszerelésük, pénzük.

3. A Stúdiónak mintegy hetven vidéki tagja van. Velük a leglazább a kapcsolat, egy-egy pályázatra, kollektív kiállításra elküldik műveiket, részt vesznek (ha eljutnak) a Stúdió megbeszélésein, közgyűlésein, és semmi több. Pedig ők vannak a legnehezebb helyzetben: nemcsak munkakörülményeik elégtelenek, hanem kiszakadnak abból a (nem örvendetes, de sajnos létező) főváros-centrikus képzőművészeti életből is, amely nélkül nagyon nehéz „jelen lenni" a kollégák és a műélvezők tudatában. Sokan közülük tanárkodnak, képzőművész köröket vezetnek, nem kevés azok száma sem, akik művésztelepen, avagy a vidéki városok által létesített művészházakban élnek, dolgoznak, mégsem mondható el róluk általában, hogy helyzetük kielégítő. Helyi vásárlásokkal, megbízatásokkal, az országos képzőművészeti életbe történő jobb bevonásukkal kellene segíteni őket, ösztöndíjakkal, kiállítá[illegible] terjedésé[illegible] valósítás olyan terv, [illegible] sokat tervez [illegible] goknál, tapaszt[illegible] tájékoztatásra hívjuk [illegible] őket, lépéseket tesznek jobb körülmények kialakítására. Felmerült, hogy egy tájékoztató jellegű lapot is kellene indítani, amely a Stúdió életéről, problémáiról adna hírt, nemcsak a tagok számára, hanem az érdeklődő közönségnek is.

4. A Stúdió túljutott a holtponton. Nincsenek személyi kérdések, a művek a fontosak, ezek döntik el, ki mit ér. De még mindig kísért a „vezérürük" szelleme, s az sem tesz jót, ha egy-egy alkotót „fentről" támogatnak érdemein és tehetségén felül. A kritika – amely általában sok értetlenséget tanúsított a Stúdió munkája iránt – ma is hol a „vezérürük" után igazodik, hol meg a „fentről" támogatottak után. E téren is ideje lenne, ha a tényleges értékek, a művek lennének a megítélés alapjai, nem az ilyen vagy olyan „szempontok". Mindemellett a Stúdióban ma már nemcsak a „nem"-eket tudják kimondani, s az elmúlt évek sebeit sem akarják vég nélkül nyalogatni. Jó munkaszellem alakult ki, úgy érzik, van miről „igen"-t mondaniok, progresszív irányzatok váltak uralkodóvá. Április 3-án nyílt kiállításuk a „nyitás" jegyében jött létre: nemcsak stúdió-tagok vesznek részt, hanem mindenki, aki méltó műveket alkot. Remélik, mi több, hiszik, hogy a Fiatal Képzőművészek Stúdiója (amely nem gazdasági szerv, nem értékesíti tagjai műveit, nincs bevétele, az állam tartja el, de érdekvédelmi, önkéntes, elvi alapokon álló csoportosulás, amely tagjainak – főként az indulásnál, az első években – erkölcsi és anyagi támogatást nyújt) – valóban az lesz, amiért létrehozták: a fiatal, szocialista képzőművészek stúdiója, amely nem zárja ki soraiból egyetlen irányzat képviselőit sem, de elvi kérdésekben nem hajlandó megalkuvásra, s az irányításban nem mond le államunk kultúrpolitikai elveinek érvényre juttatásáról.

Körülbelül így és ennyiben összegezhetők a beszélgetések. A többit – s alighanem a legfontosabbat – a művek, a „STÚDIÓ '70" Ernst Múzeum-beli kiállításán sorakozó alkotások mondják el a Stúdióról, célkitűzéseiről, jelenéről, jövőjéről, tagjairól.

TAKÁCS ISTVÁN

MIZSER PÁL

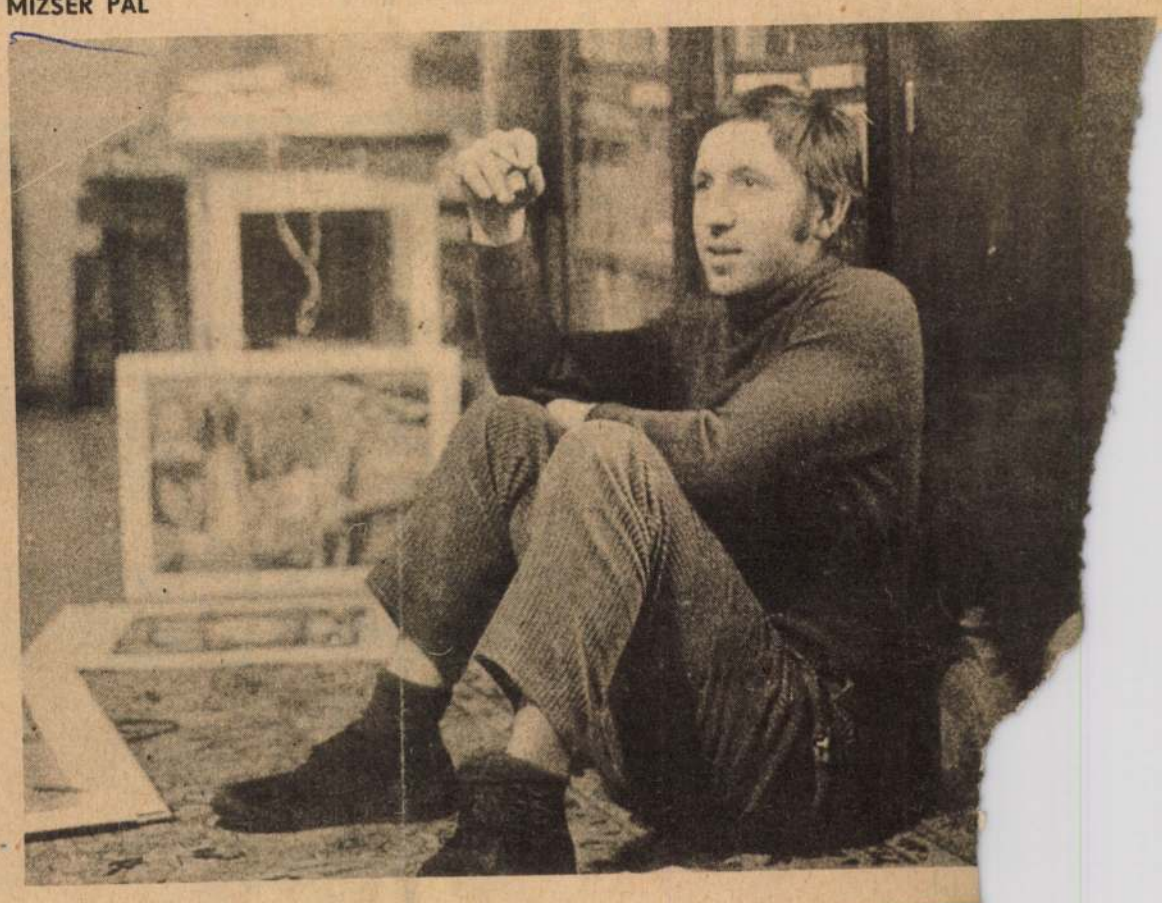

70

SEBES TIBOR
AFRIKAI
RIPORTSOROZATA VI.

ŐTT

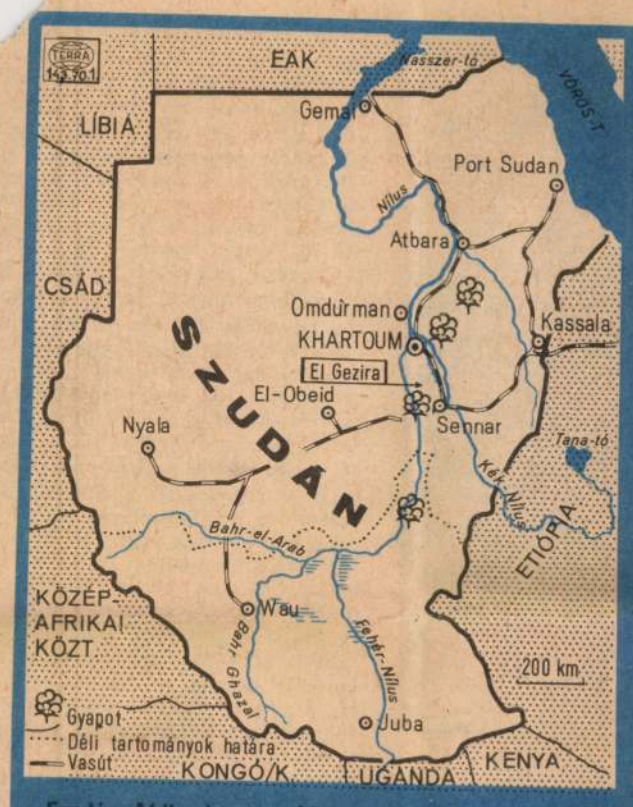

Szudán Afrika legnagyobb országa. Területe 2,6 millió négyzetkilométer

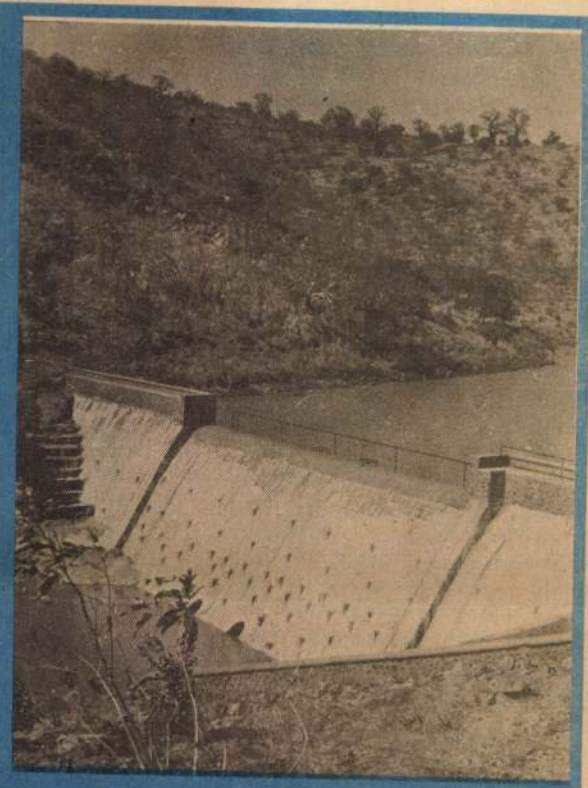

meg, hogy vezetői nem kerültek börtönbe. Tagságának szerény anyagi eszközeire volt utalva a SYU, szünet nélkül küzdve a rendőrök és a reakciós „muzulmán testvérek" támadásaival.

És most, 1970-ben, amikor Szudánt a „szabad tisztekből" alakult Forradalmi Tanács és a kommunistákat is magába foglaló, demokratikus programot hirdetett kormány irányítja?

Khalil órájat nézte: *fél hétkor el kell mennie...* Addig is kimerítő tájékoztatást ad a SYU-ról. Személyesen beszéltek gondjaikról *Nimeri* elnökkel, aki nagy megértést tanúsított kéréseik iránt s még bizonyos anyagi támogatást is kilátásba helyezett. *Hiszen a SYU fiataljai a „májusi forradalom" aktív támogatói. Szervezeteik gombamódra szaporodnak és védelmezik a májusi fordulat vívmányait.*

Hogy ez mennyire mindennapos feladat a SYU részére, arról néhány órával később csaknem drámai körülmények között győződhettem meg...

Khalil sietett el — az egyetemre. Néhány perc múlva libanoni ismerősöm telefonált, hogy a népbíróság épülete előtt tüntetők gyülekeznek, s rendszerellenes, valamint szovjetellenes jelszavakat ordítoznak... A telefonáló rögtön azt is megkérdezte, van-e elég ennivalóm, mert most már biztosan „nehéz napok jönnek" és aligha lesz alkalmam kimenni az utcára! Jóslását azzal magyarázta, hogy nem ez az első tüntetés és az új rendszer most már használni fogja fegyverét!...

Hát valóban használta! A rendőröket összevonták a városból az elnöki palotához — noha *Nimeri* elnök ritkán tartózkodik ott, inkább a főhadiszálláson található. A rendőrök lábhoz tett fegyverrel álltak a palotánál és a népbíróság udvarában — s nem is mozdultak onnan. Mert másféle fegyvert vetettek be a száznál nem sokkal több tüntető diák ellen: *diákokat! Khalil* is oda sietett, hiszen — mint másnap kiderült — *a haladó diákok és a kormány jóelőre tudott a „muzulmán testvérek" s más reakciósok készülő akciójáról.* Annyira, hogy a biztonsági rendőrség a tüntetés előtt lefoglalta *Suliman Saed* „muzulmán testvér" házában a röplapokat és a sokszorosító berendezést. De nem akarták erőszakkal megakadályozni a jobboldali diákok megmozdulását... Így kerülhettek az ordítozó diákok a Khartúmi Egyetemtől a bíróság épülete elé!

Alig értek oda, az egyetem udvarán gyülekezni kezdtek az ellentüntetők — ugyancsak diákok, de ötször, egyesek szerint tízszer annyian. *Ezernél többen voltak, amikor a népbíróság közelében meghallották hangjukat („Éljen Nimeri! Éljen Nasszer! Éljen a Szovjetunió!") a rendszer ellen tüntető diákok.* Futni kezdtek...

Így ért véget a népbíróság előtti esti tüntetés, rendőri beavatkozás nélkül, a puskánál is hatásosabb fegyverrel. De — mint a reakciós Umma-párt híveinek március végi összeesküvési kísérlete is bizonyította, az új, progresszív szudáni rendszernek még sok nehézséget kell legyűrnie! S a progresszív kormány nem habozik, ha fegyvert kell alkalmaznia a lázadók leverésére, mint ez Aba-szigeten történt.

Nimeri rendszere bízhat a *Szudáni Ifjúság Uniójában*, ahogyan számíthat a munkásokra, a szakszervezetekre és a kommunistákra, akik az arab világ legnagyobb tömegbázissal rendelkező pártját irányítják. *Nimeri* kormányában több szocialista és kommunista miniszter kapott tárcát, bár a politikai pártokat betiltották Szudánban... A SYU alapításának 14. évfordulóján, januárban, Khartúm legnagyobb parkjában több ezer fiatal tartott gyűlést. *Az új, csinos egyenruhás szudáni katonák és a SYU tagjai egymás mellett álltak, az elnökségben pedig Nimeri miniszterei s tábornokai együtt ültek a szovjet komszomolistákkal Khalil Elias és a Szudáni Ifjúság Uniójának többi vezetője mellett.* Ha más nem, ez a tömeggyűlés érzékeltette, milyen pozícióba kerültek Szudánban a demokratikus erők a „májusi forradalom" eredményeként!

A vizsgakérdéseket még Londonban írják

Hét nagyobb összeesküvést kíséreltek meg eddig a jövő hónapban egyesztendős rezsim ellen. Amikor kellett, a száz szudáni szakszervezet együtt vonultatta ki híveit az utcára Nimeri, a „néptábornok" melletti demonstrációra. Sok energiát követel az ellenforradalmi veszély elhárítása, pedig megszámlálhatatlan a tennivalójuk. *Szudán katonai egységeket tart a Szuezi-csatornánál az izraeli fronton, s erősíti hármas szövetségét az Egyesült Arab Köztársasággal és Líbiával.* Afrika e legnagyobb országának progresszív lépései az arab világban és Fekete-Afrikában egyaránt élénk érdeklődést keltenek. Megkezdték a dél-szudáni autonómia előkészítését, Juba-földön kinyitnak az évtizede laktanyáknak használt iskolák, s egyre több élelmiszert küldenek délre. Elhatározták, hogy végre szudáni történészek írják meg Szudán történelmét! Mert a Khartúmi Egyetem vizsgakérdéseit ma még Londonban írják, s ott döntik el, hogy a diákok helyes feleletet adtak-e... *Ez sem tarthat örökké!*

...Messzire jutottunk a félmilliónyi nuba problémájától, amely végeredményben csupán egy a 14 millió szudánira váró teendő közül. S nem is a legsürgetőbb. De ahogyan a Dél-Szudánban élő fekete niloták követeléseit is csak a — *Nimeri* elnök szavai szerint — demokratikus és szocialista Szudán oldhatja meg, úgy az elmaradott, hegylakó nubákat is egy gyorsan fejlődő-iparosodó Szudán emelheti a huszadik, vagy a nyakunkon levő huszonegyedik századba.

KÖVETKEZIK:
ADDISZBAN RITKÁBB A LEVEGŐ

...ernyi hosszúságban ível át a Nílus fölött a Khartúmot Omdurmánnal összekötő első képünk a Kadugli közelében épült duzzasztógát. De a szudáni tájkép jel- még a kézierővel, vagy ószvérrel forgatott vizkiemelő... (A szerző felvétele)

Dzsafar Mohamed el Nimeri tábornok, a Szudáni Köztársaság elnöke

KÁDÁR János Miklós

1990 1 63

Új Művészet

KÁDÁR J. MIKLÓS

AZ ERDŐK VILÁGA

Második alkalommal rendezi meg a Képcsarnok és a Magyar Vadászok Országos Szövetsége Az erdők világa című kiállítást. A budapesti Csontváry teremben látható bemutatón 28 festő, 11 szobrász és 4 grafikus műveit állították ki. Képünkön Kádár J. Miklós olajfestménye: Méla les.

ÚJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 7. sz. 43

ŐDÉS
éb jogviszony létesitéséhez

zettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

sorolás

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Kádár J. Miklós,
festő- és grafikusművész

1021

1980. július 13., vasárnap

KÁDÁR J. MIKLÓS: MADÁRETETŐ

Simon Lajos:

SZAVAK A SZORONGÁSRÓL

Ha tiszta volt a lelkem, akkor is,
ha megdicsérni hivtak, akkor is,
kedves tanitóm hivott, akkor is.

Csak akkor is? Csak akkor is?

Ha tiszta most a lelkem, — akkor is!
Van hátországom, rendes. — akkor is!
Jó termőföldön állok, — akkor is!
Ingem vállamig türve, — akkor is!
Paroláztam már csúccsal, — akkor is!
mégha dicsérni hivnak, — akkor is,
fejem kalászként horgad, akkor is,
tulfütött masina vagyok,
óriás markában vagyok,
szorit, szorit, hogy meghalok.

Ezerév? Dózsa? Vagy csak én?

El kell mondanom akkor is!

Ismerjük meg jobban egymás

KÁDÁR J. MIKLÓS

Az erdők világa

Tematikus tárlat a Csontváry teremben

A MAGYAR VADÁSZSPORT százéves évfordulója alkalmából rendeztek maj magyar festők műveiből kiállítást a Csontváry teremben, *Az erdők világa* cím alatt. Ez a cím mindjárt gyanút ébreszt, hogy holmi szarvasos-őzes giccskiállítás hozódott össze, a karácsonyi ajándékvásár közeledtével is kalkulálva.

Nem így történt, habár a zsűri által átengedett anyagban meglehetősen sok a konvencionális erdő-mező-vad és vadász festmény, s ezek azok, amelyek legelsőként keltek el... (A közizlés *levonható* azoknak a piros pontoknak az alapján, amelyek a már megvásárolt képek névkartonjain díszlenek. Hát bizony, minél konzervatívabb egy kép, minél kevésbé akar újat mondani, annál biztosabban talál gazdára.)

A MEGADOTT FELADAT alól kibújni, sőt, *ellene hatni akarnak* e tárlat valódi értékei — hiába, a művészetnek, úgy látszik, nem a vadászatra való lelkesítés, hanem az elejtendő vagy elejtett vad iránti *szánalom* az igazi tartalma. *Nagy* Ernő Sándor *Vadászok* című képén például az erdő égbenyúló fáinak sora félelmetes, a hóval borított mező fehérsége is félelmetes, a vadászok megnyújtott alakja is félelmetes, a szimatoló kutya is félelmetes — mármint annak a nyúlnak a szemszögéből, „akire" vadásznak. *Kádár* J. Miklós *Lőlap* című festményén meg is mutatkozik, hova húzza a festőt a szíve: rőtvörös erdejében az őz oldalára oda is van festve a pontos célzáshoz, biztos halált okozó lőveshez még a gyakorlatlan vadászt is hozzásegítő lőlap. (Mint kép egyébként jobb Kádár J. Miklós másik munkája, a kedvesen gúnyos *Puskavégen*: a piros harisnyás, pápaszemes, nagyon nem vadász kinézetű vadász puskájának hegyén békésen üldögél egy szép piros madár...) *Mácsai* István *A zsákmány* című képén sivár falháttér előtt, részvétlen ablakkeretről fordul le egy oda kötözött madár, s lesz éppen a rideg tényközlés, az értelmetlenül elpusztult élőlény megfestése által eleven szemrehánnyássá. Eszmei folytatása ez a kép annak a Mácsai-festménynek, amely egy pesti szobakonyha vízvezetékéhez kötve mutatott egy boldogtalan tyúkot, „aki" a kövezeten kapirgál, az egykor népes és közmondásosan zajos tyúkólból ebbe a városi proletár-magányba kivetve, és annak a Mácsai-képnek is, amely puszta fehér fal, kitárt ablak, egy száradó törülköző és egy kiszáradt kávéspohár puszta elénk-állításával tudott emberi magányt ábrázolni!

Megint csak távcsőben, illetve távcsöves puskán át jelenik meg *Fabók* Gyula két remek tűzzománcán (*Emlék I.* és *II.*) erdő-mező vadja, erőteljes színekben, konstruktív bontásban, tiszta rajzon. A kiállítás másik csúcspontja *Gyémánt* László *Riporteri konvenció* című, négy részre osztott vászna, melyen a művész — miként azt egy újságfotós tenné, erre látszik utalni az elkódosított cím — követi „kamerájával" a vadász mozdulatait: ahogy felemeli a puskát, ahogy félszemmel belenéz a célgömbbe, ahogy lő... és a negyedik ábra a vásznat szinte átszakító golyó, vagyis a golyó ütötte sebhely.

A TOVÁBBIAKBAN emlékezetes marad *Scholtz* Erik igazán festői erdeje, mely érdemes a nagy méretre (*A muflon* című képen); másik műve (*A tél*) is érzékeny alkotás, habár fáradtabb. *Xantus* Gyula ismerősen stilizált, összetéveszthetetlen, indiai mesevilágot idéző képei, a drappos *Diána*, a kéken gomolygó *Vadludak húzása* és a zöld *Vadászó Diána* a megadott témakörtől függetlenül is erős, jellegzetes. *Moldován* István átélt *Erdőrészlet*-e, *Kárpáti* Éva csapdosó szárnyakból komponált, érdekes *Metamorfózis*-a, *Dezső* József kés élén táncoló, de végülis megoldott, vörössárga *Alkony*-a, majd *Szentgyörgyi* Kornél két képén a fák színeinek összeolvadása, *Zombori* László tájain a mindig jó helyen felrakott sötétkék-sárgáspirosak, valamint *Vilhelm* Károly expresszív foltjai (*Magános gém* és *Fácán*) indokolják, hogy miért tekintjük végül is az átlag képcsarnoki kínálatnál nagyobb igénynek ezt a tematikus összeállítást.

Ember Mária

Magyar Nemzet 1981. dec. 9.

csi-térítéshez. Dr. *Fancsik* János (Nógrád megye) a szociális otthonoknak a VI. ötéves tervben jóváhagyottnál kisebb mértékű fejlesztési elképzelései miatt emelt szót. 1985-ig 6000—6500 ágyat, kellene az idős embereknek átadni, de jövőre mindössze 360 új helylyel számolnak.

A dr. *Pesta* László elnökletével megtartott eszmecserén az országgyűlési állandó bizottság, az egészségügyi tárca, valamint a két szakszervezeti főigazgatóság jövő évi költségvetési tervezetét elfogadta.

...port-ülések

egészségügyi és a gyermekintézmények és a többi alapellátást szolgáló intézmény fejlesztése. Zalában a jövő évben is megközelítően kétezer lakás épül fel, s az anyagi eszközökhöz mérten bővítik a gyermekintézményi hálózatot. A jövő évi tervezetben is jelentős helyet foglal el az egészségügyi ellátás fejlesztése. Folytatódik többek között a megyei kórház diagnosztikai tömbjének, valamint a megyei Köjál-székház építése. Társulati szervezésben folytatódik a falusi lakosság vezetékes vízellátását biztosító kisvízmű-építési program is.

...kakörülményeivel ...ségeivel

...MNOT elnöksége

többi közt azt vizsgálja, hogy *a munkakörülmények miként hatnak a dolgozók egészségére.* A kohászati és gépipari, a közúti közlekedési, valamint a szénhidrogénipari bázisok is megkezdték tevékenységüket, s folyamatban van a mezőgazdasági, valamint a bányaipari bázisok kijelölése.

Az Országos Munka- és Üzemegészségügyi Intézet a textilipari dolgozók megbetegedéseit tanulmányozva külön foglalkozott a nők munkakörülményeivel, betegségeivel.

Az ülésen az elnökség elhatározta: táviratot küld Argentínába, tiltakozik Fanny *Edelman*, az NDN alelnöke letartóztatása ellen, és követeli a nemzetközi nőmozgalom kiemelkedő személyiségének azonnali szabadon bocsátását.

szeknázában.

Dr. *Szilvasán* Pál, a SZÖVOSZ elnökhelyettese, az albizottság elnöke felhívta arra a figyelmet, hogy a téma rendkívül széles érdeklődést váltott ki a lakosság körében. Dr. *Dobos* Gábor, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője tájékoztatójában elmondotta, hogy az első háromnegyed évben sokkal több egységet hirdettek meg a vállalatok, mint amennyire számítottak. Összesen 1525 üzletre kötöttek szerződést, 116-ot pedig bérletbe adtak; ezek az állami boltok három százalékát teszik ki.

— A tapasztalatokból ma még nem lehet egyértelmű következtetéseket levonni — mondotta az előadó. — Legnagyobb érdeklődés a vendég-

KGST-tanácskozás Bu...

Negyedszázados ... a színesfémk...

Budapesten tanácskozik a KGST színesfémkohászati állandó bizottsága valamennyi tagország és Jugoszlávia küldöttségének részvételével. Az 55. ülésszak keddi megnyitóján az Akadémia várbeli dísztermében *Méhes* Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter, a párt Központi Bizottsága és a kormány nevében köszöntötte a 25 évvel ezelőtt megalakult testület munkájában részt vevőket. Emlékeztetett arra, hogy a színesfémkohászat valamennyi tagország népgazdaságában fontos nyersanyagbázis, olyan alapvető ágazatok fejlődését, korszerűségét befolyásolja, mint a gépgyártás, a számítástechnika és az elektrotechnika. A mostani tanácskozáson a partnerek egyeztetik a legfontosabb színesfémek termelését és felhasználását az ezredfordulóig és koordinálják a műszaki-tudományos kutatásokat.

Juhász Ádám ipari államtitkár, az állandó bizottság elnöke utalt arra, hogy a tagországok színesfémszükségletük jelentős részét szovjet szállításokból fedezik. A 60-as években a bizottság irányításával *felmérték a nyersanyagkészleteket és a hasznosítási lehetőségeket.* Az egyes tagországok részt vállaltak a nyersanyaggal rendelkező országokban színesfém-előállító kapacitások kiépítéséből. Így jött

Az adás idején hívható telefonszámok: 138-8363 és 138-7345

14.50: Poggyász. Tudnivalók utazóknak. Csillag Sándor összeállítása

15.00: Hírek. Időjárás 16.50: Poggyász. Tudnivalók utazóknak

17.00: Hírek. Időjárás

17.05: Napóra
Petőfi – érdekes
Beszél: Érczfalvi András. Szerkeszt: Indri Gyula. Zenét: Maloschik Róbert
Az adás idején hívható telefonszámok: 138-8666 és 138-8777

18.00: Rockhullám
Magyar slágerlista
Műsorvezető: Szever Pál. Szerkesztő: Szőke Cecília

18.30: Utcarádió
A riporter a mikrofonjával ott van, ahol Ön mindennap jár, a boltban, a buszmegállóban, a piacon, a vasúti restiben, az utcán...
Szerkesztő-riporter: Lengyel Nagy Anna

19.00: Hírek. Időjárás

19.05: Kölyökrádió

Szerkeszti és vezeti:
Freund Judit
Zenei munkatárs:
Maloschik Róbert
Az adás idején hívható szám: 138-7600

19.35: Népdalok, népdalfeldolgozások
Madarász Katalin és Madaras Gábor énekel

20.00: Hiánypótló
Blues-, rock-, jazz-különlegességek
Buza Sándor és Murányi György műsora

21.00: Hírek. Időjárás

21.05: 4x4
Játék. Vezeti: Bárdos András. Vendég: Réz András és 16 játékos. Zenei munkatárs: Palásti Pál. Adásrendező: Bodnár István. A forgatókönyvet írta és a műsort szerkesztette: Petur István

22.00: Híres filmzenék
Itt járt Lily (Lily was here). Részletek Dave Stewart filmzenéjéből. Km. Candy Dulfer – szaxofon
Szerkesztő: Divéky István

22.30: Jazz
Buddy Rich bigbandje játszik
Szerkesztő: Kiss Imre

23.00: Hírek. Időjárás

23.03: Sporthíradó
Szerkesztő: Gulyás László

23.10–4.20: Napforduló
Póttarisznya
Műsorvezető-szerkesztő: B. Tóth László és Dombóvári Gábor
A műsor telefonszáma: 138-8555

0.10: Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat
(Csak középhullámon)

0.10–4.20: Napforduló
A Magyar Rádió éjszakai műsora
Óránként: Hírek. Időjárás
4.03: Magyar nóták, csárdások

Faragó Laura K.-kh.16.30

BARTÓK

6.00: Muzsikáló reggel
Műsorvezető: Ránki Júlia. Szerkesztő: Kertész Iván
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00: Hírek. Időjárás. 6.50: Lélek-jelenlét. Varga Zoltán rovata

9.00: Műsorajánlat

9.05: Pódium
A lipcsei Gewandhaus zkra játszik
Vez. Kurt Masur. Km. Salvatore Accardo – hegedű és Siegfried Jerusalem – ének
1. Öt Richard Strauss-dal (16 p), 2. Bruch: d-moll hegedűverseny (38 p)

10.00: Hírek. Időjárás

10.05: Párbeszéd a költészetről
I. párbeszéd. Írta: Eörsi István
Km.: Szakácsi Sándor, Vallai Péter, Végvári Tamás, valamint a Színművészeti Főiskola hallgatói és a Nemzeti Színház stúdiósai. Zenei szerkesztő: Kutasy Ferenc. Szerkesztő: Gartner Éva. Rendező: Dániel Ferenc (1975)
(VI/2. rész: jövő péntek, B. 10.05)

10.40: Edita Gruberová operaáriákat énekel

11.07: A kamarazene kedvelőinek
Jacques Thibaud hegedűl, Marguerite Long zongorázik
Km. Maurice Vieux – mélyhegedű, Pierre Fournier – gordonka
1. Mozart: B-dúr szonáta K. 378., 2. Fauré: g-moll zongoranégyes
Szerkesztő: Magyar Kornél

12.00: Hírek. Időjárás

12.05: Hangverseny délidőben
12.05: Karintiai nyár 1991.
A Prágai Filharmónia kamarakórusának hangversenye. Vez. Lubomir Matl. Km.: Ludmilla Zelenka, Julia Bernheimer, Walter Coppola, Peter Mikulas – ének
1. Eben: Prágai Te Deum (11 p), 2. Janáček: Otce nas – kantáta (18 p), 3. Dvořák: D-dúr mise (38 p) (hgf.)
(IX/9. rész: héttő, B. 18.05)
13.12: Karasszon Dezső orgonahangversenye a Nemzeti Filharmónia rendezésében
1. Bach: Sei gegrüsset, Jesu gütig – korálpartita BWV 764. (19 p), 2. Kittel: O Haupt voll Blut und Wunden – korálpartita (11 p), 3. Mendelssohn: f-moll szonáta (hgf.)

14.00: Hírek. Időjárás

14.05: Az urgai fogoly
Krasznahorkai László utazása
Még mindig – Sötétlő erdők
Előadja: Máté Gábor
Zene: Melis László és a 190-es csoport tagjai. A felvételt Kosárszky Péter, Molnár András, Pápai Mónika és Rosenmann Péter készítette. Szerkesztő: Varga Viktor. Rendező: Magos György
(XI/5. rész: héttő, B. 14.05)

14.53: Fiatalok muzsikálnak
A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola klarinétosse játszik

15.00: Zenekari muzsika
1. Johann Christian Bach: Tirusz királya – nyitány (Régi Zene Egy., vez. Christopher Hogwood) (7 p), 2. Haydn: D-dúr gordonkaverseny (Misztyiszlav Rosztropovics és a St. Martin-in-the-Fields Kamarazkr, hangversenymester: Iona Brown) (25 p), 3. Liszt: Ideálok – szimfonikus költemény (MR szimf. zkra, vez. Joó Árpád) (27 p)

16.00: Hírek. Időjárás

16.05: Most olvastam
Szijj Ferenc A futás napja című prózakötetét Hévizi Ottó mutatja be
Szerkesztő: Kőrösi Zoltán (ism.)

16.15: Századunk zenéjéből
1. Britten: Sinfonietta (kiegészített Bécsi Oktett) (15 p), 2. Berg: Altenberg-dalok op. 4. (Margaret Price – ének és a Londoni Szimf. Zkr, vez. Claudio Abbado) (12 p), 3. Szervánszky Endre: Hat zenekari darab (MR szimf. zkra, vez. Németh Gyula) (16 p)

17.00: Musica Sacra
Egyházzenei magazin
A Gregorián Társaság II. tanulmányi napja – A Bárdos Lajos zenei hetekről – Az egyházzene mai helyzetéről – Lemez- és kazettaújdonságok – Mózes-nap közeledtével
Műsorvezető: Vass M. Katalin. Szerkesztő: Osváth Zoltán

17.50: A világlíra gyöngyszemei
Török díván (udvari) költők versei. Fuzuli, Báki, Hajáli, Nedím, Bajburdlu Zihni verseit fordította: Jobbágy Károly, Kónya Lajos, Vas István. Elmondja: Juhász Jácint és Zentai Lilla. Szerkesztő: Kövesdy Zsuzsanna. Rendező: Egressy István (1988)

18.00: Hírek. Időjárás

18.05: Rossini műveiből
A reimsi utazás
Egyfelvonásos opera. Szövegét Luigi Balocchi írta. Vez. Claudio Abbado. Km. az Európai Kamarazkr és a Prágai Filharmonikusok énekkara
Corinna – Cecilia Gasdia, Melibea márkinő – Lucia Valentini Terrani, Folleville grófnő – Lella Cuberli, Madame Cortese – Katia Ricciarelli, Belfiore lovag – Edoardo Gimenez, Libenskof – Francisco Araiza, Lord Sidney – Samuel Ramey, Don Profondo – Ruggero Raimondi, Trombonok báró – Enzo Dara, Don Alvaro – Leo Nucci, Don Prudenzio – Giorgio Surjan, Don Luigino – Oslavio Di Credico, Maddalena – Raquel Pierotti, Delia – Antonella Bandelli, Modestina – Bernadette Manca Di Nissa, Antonio – Luigi De Corato, Zefirino – Ernesto Gavazzi, Gelsomino – William Matteuzzi
(XVI/13. rész: jövő kedd, B. 18.05)

20.27: Hírek. Időjárás

20.32: Zenekari muzsika
1. Händel: g-moll concerto grosso op. 6. No. 6. (English Concert, vez. Trevor Pinnock) (17 p), 2. Beethoven: C-dúr zongoraverseny (Wilhelm Backhaus és a Bécsi Filharm. Zkr, vez. Hans Schmidt-Isserstedt) (32 p), 3. Schumann: II. szimfónia (Marlborói Fesztivál zkra, vez. Pablo Casals) (38 p)

22.00: Hírek. Időjárás

22.05: Hangzás – kultúra
Hi-fi, akusztikai és hangtechnikai magazin
A tervezett tartalomból: Hangrögzítés teljesen digitálisan – Bemutatjuk a Hi-Fi magazin legújabb számát – Lemezajánló
Felelős szerkesztő: Újházy László

23.00: Csapongó
Fábri Péter és Szőke Cecília műsora
Vendég: Egely György
Szóba és adásba kerül: Békakórus – Japán samiszen zene – Indiai vina zene – Bali gamelán zenekar – Éneklő bálnák – Stockhausen – Lennon – Trió Stendhal – After Crying

24.00: Hírek. Időjárás

0.05: Lemezújdonságok
Válogatás a hét bemutatóiból
I. Mozart: 1. B-dúr vonósnégyes K. 458., 2. Három bécsi szonatina, 3. Kis éji zene K. 525., II. Haydn: C-dúr szimfónia No. 60.
Szerkesztő: Varga Ferenc

2.00: Hírek. Időjárás

2.03: Szózat

Karasszon Dezső B.13.12

PÉNTEK
MÁJUS 15

Rossini: A reimsi utazás

Bartók 18.05

A franciaországi Plombières-ben, az Arany Liliom nevű gyógyszállóban nemzetközi társaság gyűlt össze. Mindenféle ember található közöttük: ott van Corinna, a jó nevű római költőnő és titkos imádója, az ábrándos lelkű Lord Sidney; a divatbolond, hiú Folleville grófnő; Don Prudenzio, a kétbalkezes orvosdoktor; Don Profondo professzor, a régiségek rajongója; a szép lengyel özvegy, Melibea márkinő és két udvarlója, a spanyol Don Alvaro admirális, valamint a féltékeny természetű, orosz Libenskof gróf. A szálló vendégei elhatározzák, hogy elutaznak Reimsbe, X. Károly francia király koronázási ünnepségeire. Az Arany Liliom tulajdonosa, Madame Cortese nem örül ennek, mert fél, hogy ez a társaság nem fogja jó hírét kelteni fogadójának. Végül az agyonszervezett reimsi utazás elmarad, mert a városban nem sikerül lovakat kapni a kocsik elé. Az Arany Liliom vendégei azonban nem esnek kétségbe, az utazás költségeiből fényes estélyt rendeznek a helyszínen, még Melibea és Libenskof eljegyzését is sikerül összehozni.

RADIO BRIDGE (FM 102,1)
Zene, hírek és információk napi 24 órán át
24.00–6.00: Kvakvarak **9.00–10.00:** Forintos percek (gazdaság, hír-show) **16.00–17.00:** Slágerlistákról **5.00–22.00:** VOA NEWS, Every hour on the hour **11.30–17.30, 21.30:** Hírösszefoglaló **22.10-től:** Talkshow (héttő, szerda, péntek, vasárnap); A nap lemeze (kedd, csütörtök, szombat)
RADIO BRIDGE: A Halak nem élvezik!

Az EXTERTOURS
megvalósítja
az Ön álmát

VAMOS A LA PLAYA!
GYERÜNK A STRANDRA!

Két hét üdülés a Kanári-szigeteken
Utazás: repülőgéppel
Elhelyezés: Közvetlenül a tengerparton lévő 3 csillagos apartmanhotelben
Időpont: május 7–21. és május 21–június 4.
Részvételi díj: 44 800 forint.

Jelentkezni lehet az
EXTERTOURS
irodájában, 1086 Budapest VIII. ker., Üllői út 14. Tel.:133-0732 és 133-0157

SZOMBAT

MÁJUS 16

Ultrarövidhullámon

4.25–9.00 között azonos a középhullámú műsorral

9.00: Körzeti információs magazinok
(Budapest és Komádi körzetében a középhullámú műsor)

11.00–16.00 között azonos a középhullámú műsorral

16.00: Az Amerika Hangja magyar műsora

17.00: Balassi Bálint: Szép magyar komédia
Pásztorjáték
Zenéjét Károlyi Pál szerzette
Az beszélő személeknek nevek: Credulus, kinek igazán Tirsis volna neve, firfiú – Juhász Jácint, Júlia, a szeretője, kinek igazán Angelika neve, asszon – Sunyovszky Szilvia, Licinda, Credulusnak barátja, firfi – Koncz Gábor, Briszeida, Júliának jó barátja, Credulus szolgája, asszon – Komlós Juci, Silvanus, Credulus hitves atyafia, firfi – Tahi Tóth László, Galatea, Silvanusnak szeretője, asszon – Pálos Zsuzsa, Dienes, Silvanus juhásza, paraszt ember – Horváth Ferenc, Ekhó, tündérasszon – Szőkefalvi-Nagy Katalin, Prológus, firfi, a Comedia-szerző szószólója – Avar István
Zenei rendező: Ruitner Sándor. Zenei munkatárs: Török Etel. Km.: Enzsöl Tünde és Szeverényi Ilona (cimbalom), valamint az Állami Operaház kamarazkra, vez. Károlyi Pál
Szerkesztő: Albert Zsuzsa. Rádióra alkalmazta és rendezte: Cserés Miklós dr. (1976)

18.00–19.00 között azonos a középhullámú műsorral

19.00: V materinskom jazyku
Szlovák nyelvű nemzetiségi műsor Szegedről. Szerkesztő: Marga Mária

19.30: In limba maternă
Román nyelvű nemzetiségi műsor Szegedről. Szerkesztő: Bauer Ádám

20.00: In der Muttersprache
Német nyelvű nemzetiségi műsor Pécsről. Szerk.: Wolfgang Siebert

20.30: Na maternjem jeziku
Horvát és szerb nyelvű nemzetiségi műsor Pécsről. Szerk.: Branko Čatic

21.00: Hírek. Időjárás

21.05: Örökzöld dallamok
Szerkesztő: Takács Annamária

22.00–23.00 között azonos a középhullámú műsorral

23.00: A BBC késő esti magyar műsora

23.45: Csak egy szonett
Verseit elmondja Somlyó György

24.00–0.10 között azonos a középhullámú műsorral

Kádár János Miklós P.13.05

KOSSUTH

Középhullámon

4.30: Reggeli krónika
Műsorvezető-szerkesztő: Márványi Péter. Hírszerkesztő: Köves Pál. Bemondó: Váradi Klári

5.40: Házunk tája
Szerkesztő: Pais Judit
5.00, 6.00, 7.00, 8.00: Krónika. Sport 5.30, 6.30, 7.30: Hírek. Időjárás

8.20: Mindennapi tudomány
Van új a Nap alatt
Simonffy Géza nemzetközi lapszemléje

8.30: Hangszemle
Rádió-, televízió-, kulturális programok. Szerkesztő: Varsányi Zsuzsa

8.56: Reklám

9.00: Hírek. Időjárás. Útközben

9.05: Családi tükör
„Igazi boldogságot csak együtt és egymás által szerezhetünk..." – ennek a gondolatnak a jegyében rendezte meg II. kongresszusát május elején a Nagycsaládosok Országos Szövetsége
A háromnapos rendezvényen a Családi tükör mikrofonjával Szél Júlia vett részt. Szerk.: Fodor Csilla
A műsor 11-ig hívható telefonszáma: 138-7985

9.35: Szombat délelőtt
Felelős szerkesztő: Rádai Eszter. Műsorvezető: Sándor Anikó. Szerk.: Nej György. Zenei szerk.: Buza Sándor
A 9.00 órától hívható telefonszám: 138-7985

10.00: Hírek. Időjárás. Útközben

10.05: Szaván fogjuk! Merész kijelentések nyomában

10.57: Reklám

11.00: Hírek. Időjárás. Útközben

11.05: Eco-mix
Gazdasági magazin
Szerkesztő: Tarnói Gizella

11.55: Reklám

12.00: Déli krónika
Szerkesztő: Nika György

12.30: Kopogtató
Hátrányos helyzetű helységek – Szentgyörgyvölgy
Alig hatszázas lélekszámú falu a szlovén, vasi-zalai szegletben. Valamikor háromezren éltek itt...
Szerkesztő: Lakatos Pál

13.00: Hírek. Időjárás

13.05: Népdalkörök pódiuma
A domaházi népdalkör és a piliscsévi szlovák népdalkör felvételeiből
Műsorvezető: Csapó Károly

13.30: Földkínálat
Szóra érdemes...
A tervezett tartalomból: Szőlők és borok a nemesítő szemével – Húsipari minősítések és árak – Merre tovább Állami Gazdaságokkal?
Szerkesztő: Zala Simon Tibor

14.00: Hírek. Időjárás

14.05: Oxigén
Ökológiai magazin
Felelős szerkesztő: Balogh István
Az adás idején hívható szám: 138-7745

14.55: Közönségszolgálat

15.00: Hírek. Időjárás. Útközben

15.05: Mindenes
A Kossuth rádió irodalmi hetilapja
A műsor vendége: Mészáros Sándor. Zenei szerkesztő: Molnár András. Szerkesztő: Kunszabó Zoltán. Rendező: Kelemen László. Felelős szerkesztő: Varga Lajos Márton
(Ism. csütörtök, K.-URH 11.00)

15.55: Reklám

16.00: 168 óra
Felelős szerkesztő: Mester Ákos
A műsor elején: **Hírek. Időjárás**
Az adás idején hívható telefonszámok: 138-7901 és 138-8912

17.00–17.03: Hírek. Időjárás

17.30: Visszhang
A hét – zenében
Műsorvezető: Batta András

17.58: Közönségszolgálat

18.00: Esti krónika
Szerkesztő: Nika György

18.20: Műsorajánlat

18.25: Szemle
Tallózás hetilapokban és folyóiratokban. Felelős szerk.: Osgyáni Csaba

19.00: Hírek. Időjárás

19.05: Sportvilág
Szerkesztő-műsorvezető: Sipos János
Közben: Közvetítés a Veszprém–PMSC (Ágai Kis András), Vasas–Videoton (Molnár Dániel), Siófok–MTK (Török László), Haladás–ZTE (Pálfalvy Gábor), FTC–Tatabánya (Deák Horváth Péter) bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről

19.25: Műsorismertetés

19.30: Jó éjszakát, gyerekek!
A párul járt adószedő. Takács Tibor meséje. Elmondja: Agárdi Gábor

19.35: Határok nélkül
Benne: **Miska bácsi levelesládája**
Padisák Mihály gondozásában
Szerkesztő: Kardos Ernő

20.00: Hírek. Időjárás

20.05: A Nemzeti Színház vendégjátéka a stúdióban
A vihar
William Shakespeare drámája két részben. Fordította: Mészöly Dezső. Zene: Mártha István
Prospero, Milánó törvényes hercege – Sinkovits Imre, Alonso, Nápoly királya – Bregyán Péter, Sebastian, az öccse – Dóczi Péter, Antonio, Prospero öccse, Milánó bitorló hercege – Mihályi Győző, Ferdinánd, a nápolyi király fia – Rubold Ödön, Gonzalo, derék öreg tanácsos – Körtvélyessy Zsolt, Adrian és Francisco, urak – Szersén Gyula és Szokolay Ottó, Caliban, vad és otromba szolga – Bubik István, Triculo, bolond – Reviczky Gábor, Stephano, részeg csapos – Eperjes Károly, Miranda, Prospero lánya – Ráckevei Anna, Ariel, légi szellem – Kerekes Éva
Szerkesztő: Csaba Klári. Társrendező: Varsányi Anikó. Rendező: Taub János (1991)

20.57–21.02: Hírek. Időjárás

21.45: Angol reneszánsz muzsika
1. Morley: Itt a vidám május – madrigál, 2. Wilbye: Pázsitos völgyben, 3. Ward: Nyugodj már, meggyötört lelkem – madrigál, 4. Tomkins: Nézd a pásztorok királynőjét, 5. VIII. Henrik: Vidám társaságban

22.00: Késő esti krónika
Szerkesztő: Nika György

22.20: Szombat esti pop-mix
Munkatárs: Maloschik Róbert. Műsorvezető-szerk.: Komjáthy György

23.00–23.05: Hírek. Időjárás

24.00: Hírek. Időjárás

0.05: Himnusz

SZEGED (94,9 MHz – Szentes 66,29 MHz) 5.55–6.55: Szeged 94,9 MHz, 6.55–9.00: Szeged 94,9 MHz és Szentes 66,29 MHz **HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG: 5.55–9.00:** Alföldi hírmondó. Zenés hírműsor. **(5.55:** Műsorismertetés, hírek, időjárás, útinform **6.00:** Reggeli krónika (Kossuth) **6.15:** Hírek, információk **6.25:** Hírek, tudósítások a Dél-Alföldről, Lapszemle **6.45:** Reggeli párbeszéd **7.00:** Reggeli krónika (Kossuth) **7.15:** Hírek, információk. Körzeti időjárás **7.30:** Hírek, tudósítások a Dél-Alföldről. Lapszemle **7.45:** Programajánlat **8.00:** Hírek **8.05:** héttő: Hétnyitó, kedd: Postaláda, szerda: Üzleti híradó, csütörtök: Hétközben, péntek: Hétvége.)
SZOMBAT 9.00–11.00: Alföldi tükör. Zenés riportműsor. (Szerk.: V. Horváth Péter). (Műsorismertetés, hírek, időjárás, útinform, lapszemle, programajánlat. Visszapillantó. Könyvajánlat, **10.00:** Közmű fórum (mindkét adósávon).
VASÁRNAP 8.00–10.00: Vasárnapi magazin. Zenés összeállítás. (Szerk.: Marik István) (Műsorismertetés, hírek, időjárás, útinform, programajánlat. Élő-szó. Zene-szó-tár.) **(8.00–8.30:** Szeged a 94,9 MHz-en, **8.30–10.00:** Szeged 94,9 MHz és Szentes 66,29 MHz.) **16.00–18.00:** Zenés szolgáltató és kereskedelmi műsor. A hét minden napján a szegedi 94,9 MHz-es URH adón.

PETŐFI

4.30: Napindító
Zenés ébresztő
Műsorvezető: Vass István Zoltán
Orakor: **aktualitások itthonról és külföldről** (Vass István Zoltán) Negyedkor: **sport** (Gulyás László) Félkor: **rövid hírek, tudomány** (Nagyistók Tibor) Háromnegyedkor: **kultúra** (Nyíri Ferenc)
Zenei szerkesztő: Varga Péter

8.00: Mai műsoraink

8.05: Sportszombat
Szerk.-műsorvezető: Gulyás László

8.30: Népszerű muzsika – világhírű előadók
Yma Sumac énekel
Szerkesztő: Török Mária

9.00: Hírek. Időjárás

9.05: Színe-java
Válogatás az elmúlt hét rádióműsoraiból
A mikrofonnál a felelős szerkesztő: Vicsek Ferenc. Zenei szerkesztő: Adorján Ágnes.

11.00: Hírek. Időjárás

11.05: Athéntól Barcelonáig
Olimpiai törédékek
Los Angeles 1932. és Melbourne 1956.
Szerk.-műsorvezető: Deák Horváth Péter. Felelős szerk.: Novotny Zoltán

12.00: Jó ebédhez szól a nóta
Szerkesztő: Tarnai Kiss László

12.45: Időjárás- és vízállásjelentés

13.00: Hírek

13.05: Valahol valaki
Portré negyven percben: **Kádár János Miklós** festőművész
Riporter: Balla Ferenc. Felelős szerkesztő: Szente László

13.47: Csak fiataloknak!
Komjáthy György kívánságműsora

14.30: Daráló
Folytatásos ifjúsági történet. Írta: Horváth Péter. Rendező: Avanesian Alex
(Ism. csütörtök, P. 21.05)

15.00: Hírek. Időjárás

15.05: Magunkat ajánljuk
Változatok a szórakozásra
15.05: Nagy nevettetők
Szilágyi György: Ballada a Fehér Ökör vendéglőről (Rátonyi Róbert) – Rátonyi Róbert énekel – Kelen László: Találkozás az ősemberrel (Kabos László, Major Tamás) – Kabos László énekel – Szilágyi György: Délceg és Gazsula (Kazal László, Major Tamás) – Kazal László nevető kupléi – Király Dezső: A cédulás ember (Kabos László, Erdődy Kálmán) – Julie Andrews és Henry Salvador énekel
Km. Johannesz Zsuzsa. Zenei szerkesztő: Herczeg László. Az összeállítás rendezője: Bodnár István

16.00: Szív küldi...
Műsorvezető: Kertész Zsuzsa és Novotny Zoltán. Zenei szerkesztő: Palásti Pál. Szerkesztő: Mike Klára. Rendező: Bodnár István

16.55: Van ez így!
Bajor Nagy Ernő jegyzete

17.00: Hírek. Időjárás

17.05: Színházi kívánságműsor
A színész-vállalkozó: Harsányi Gábor, aki – mint vállalkozó megelőzte korát... és mint színész...?!
A szerkesztő munkatársa: Linka Ágnes. Szerkesztő: Nyakas Szilárd

18.00: Naplóm
Írja Lázár Ervin
Szerkesztő: Kőszegi Gábor

18.30: Történetesen
– a félelemről
Házigazda: Hirschler András és Odze György. Vendég: Megyesi Gusztáv újságíró. Szerkesztő: Kazal János
És aki mindezt ajánlja: Földi Ottó

19.00: Hírek. Időjárás

19.05: Talpalávaló
Együttesek és szólisták népzenei hangversenye a Józsefvárosi Klub Méta táncházából
Szerk.-műsorvezető: Dévai János

Kádár Jenő M.D.K.

györi építész
készíti a 100 egyén befo-
gadására szolgáló györi
szegényház terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

dec. 7. sz. 10. old.

Közreműködnek barátaink:

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS
festőművész

GÁLFFI LÁSZLÓ
színművész
Kapás Dezső: Anyám halálai című kötetéből részlet: NEM

KONCZ GÁBOR
színművész
Illyés Gyula: Haza a magasban

MOLDOVÁN STEFÁNIA
az Operaház magánénekese
népdalok

A megnyitó időpontja:
1998. február 18 /szerda/ 17 óra

Cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b.
/bejárat a Radnóti M. u. felől/
tel/fax: 320-53-80

e-mail: ARTBOX 13@C3.HU
http://www.c3.hu/artbox13

ÚJLIPÓTVÁROSI
KLUB-GALÉRIA
+
PINCETÁRLAT

1136 Budapest, Tátra utca 20/b.

Kiállító művészek

KAPÁSNÉ KÁPLÁR ÉVA
festőművész

KÁPLÁR FERENC
festőművész, film és TV operatőr

KÁPLÁR BALÁZS
fotós

Tisztelettel meghívjuk
kiállításainkra

1998. február 18-án
/szerda/ 17 óra

A kiállítás megtekinthető:
február 18 - március 6-ig
hétfőtől - péntekig
14 -20 óráig.

Páger Bernadett alkotása

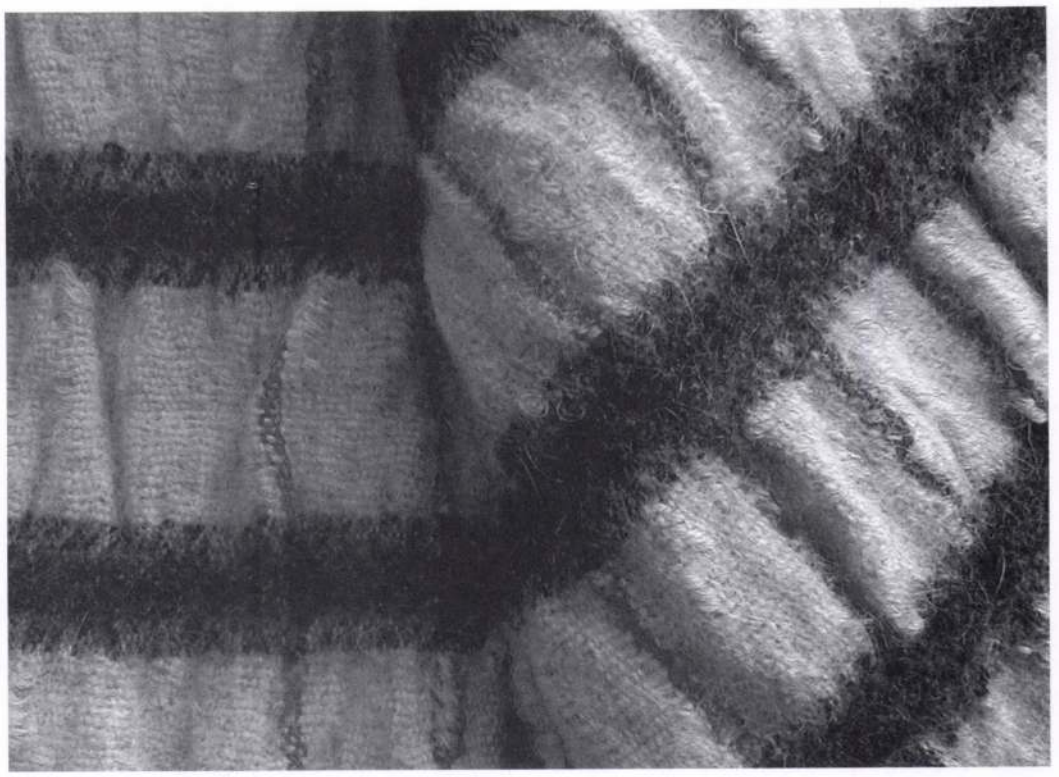

sérletezik hőhatással, roncsolással, vasalással, de nem áll meg a kísérletnél. Megvizsgálja a ma hozzáférhető textilszálakat. Bár a lenre szőtt fésűs fonalak sodratának játékát tovább játszva, mintegy párbeszédet folytatva a nemes anyaggal, rejtett mintázatokat hagy létrejönni a sávoly szövésben, puritán módon kezeli az ikat technikát – mégsem reszket a kártolt gyapjúért. Az akril, buklé kötőfonalak és a textiliparban kiváló minőségben előállított, káprázatos színű és szilárdságú fémszálak csábító bőségben kínálkoznak: miért tartózkodna tőlük? Nincs szüksége az ortodox szabályokra, hiszen magabiztosan-szerényen túlléphet rajtuk. Sok a paradoxon, az eklektika, a másság ezeken a munkákon, ebben az alkotói magatartásban, amit egyszerűen posztmodernnek is nevezhetnék.

Elveti a kikezdhetetlennek tartott dogmákat még a lánc- és felvetőszálak dolgában is. A láncfonalakat vegyesen veti fel szövőszékén, így a mintázat paradox látványélményt nyújt. Nem tudni, hol az eleje meg a vége, az alja meg a teteje, a színe és a visszája, mitől hullámosan dinamikus a sík felület.

Errefelé gondolnám Páger Bernadett tehetségének természetét tetten érni. Aki felületesen áttekint a kiállításon, akár érdektelenül odébb is állhat, mert távolról nem látványosak ezek a 3,5 méter hosszú 70-100 centiméter széles permutált, halk növényszínekben, drappos-szürkés tónusban játszó darabok. Többségük a Kozma Lajos kézműves iparművészeti ösztöndíj követelményeinek megfelelően készült: olyan dolgokat kellett kitalálni, amit más még nem használt. Akár agyonmosott felmosórongynak is vélhetők, még ha nem látszik is rajtuk, hogy esetleg a mosógép kifőző programja is szerepet kapott egy-egy műszál alkalmassá tételében. Nem kép, nem méteráru – munkadarab és művészet. Az élvezett, megszenvedett cselekvés alkotó újraélésének élményét kínálják a befogadás gadameri értelmében, amennyiben a dolognak a megképezése a néző része, nem pedig az elfogyasztása. Ezért nem alkalmazott kézműves alkotásnak tekintem ezeket a műveket, hanem vérbeli képzőművészetnek, amennyiben teremtésről, a nem létező létezésbe hozásáról van szó. Úgy halad a befogadás sorról sorra, mint regényolvasáskor. Egy-egy különleges, esetleg utólag bebújtatott szálról, egy farkasfogról, egy-egy meglepő, érzéki színről szólnak a történetek az esetlegességek, szabálytalanságok törvényének tiszteletben tartásával. Nem kiállítótermi művészetről van azonban szó. A zsugorítás, rojtosítás, lukasítás további újszerű esztétikai hatásokat kelt, amelyek változatosan felhasználhatók. Páger Bernadett maga is készít keresett egyedi öltözékeket, kiegészítőket a maga tervezte, saját kivitelezésű anyagokból.

A pécsi kiállítás fő helyét azonban nem ezek foglalták el, hanem a budapesti Magyar Szentek Templomába készített arculat-meghatározó textilek: oltárterítők, miseruhák. Mind a csángó népművészetből és a magyar egyházművészetből származó, a misztikumig, az áhítatig egyszerűsített megmunkálással és szimbolikával. Lila, zöld és piros, a gyász, nagyböjt, a hétköznap és a pünkösd szimbolikája jelenik meg a fehér reverendára tervezett gallérokon. Az oltárterítő épp hogy csak díszített. A szépség és különlegesség szerényen rejtőzik a sarokmegoldásokban, a szövésmódokban. A megmunkálás áhítatos fegyelme, a kézi szövés lehetséges legnagyobb pontossága, mégis humánus volta jól megfér olyan középkori kánonok tiszteletben tartásával, hogy a művészi munkának nem szabad tökéletesnek, szimmetrikusnak lennie, hiszen tökéletes csak maga a Teremtő lehet.

Husz Mária

Gebauer Galéria
2002. szeptember 11.– október 9.

Kádár János Miklós festőművész kiállítása

La Fontaine-től a génmanipulációig

Patinás kiállítótérben – régi polgárházban – láthatóak az utóbbi években készült művek: festmények, grafikák.

A kiállítás látogatóit rögtön az előtérben a könnyed ecsetvonásokkal készült, fehér papíron fekete guasfestékkel festett-rajzolt „grafikák" fogadják, amelyek különös, vegyes állatfigurákat ábrázolnak. Láthatunk itt „zsiráfnyakú, zebralábú, tevepúpos „madarat", szamárfejű, madártestű élőlénytorzót, mintha La Fontaine meséiből bukkantak volna elő ezek a vegyes karakterű élőlények. Élőlények azért, mert alkotójuk eleven ecsetrajza, határozott formaképzése kelti őket életre. Hasonlíthatjuk őket a sumér embertestű, oroszlánfejű, sasszárnyú alakokhoz, de gondolhatunk Dollyra és a génkezelt, különös lényekre, amelyeket az ember kreál puszta érdeklődésből, szórakozásból teremtve, játszadozva. Ezt teszi K. J. M. ezeken a méretes, kb. fél íves grafikafestményeken is. Tovább haladva a kiállításon találkozhatunk azokkal a „festményekkel", amelyek inkább grafikák, mintsem festmények a szó anyagi értelmében. Leginkább a színes nyomat – szintén nagy méretben – lenne a jó megnevezés, ha a felületképzést, festésmódot nézzük. Itt is felfedezhetjük élőlények nyomait, elsősorban kisebb-nagyobb emberi portrékat a képbe rejtve. A festmények színvilágukat tekintve Leitner Sándor fotóművész megnyitóbeszédében elhangzott szavaival líraiak, pasztózusak, és valóban láthatunk itt zöldes-sárgás, finoman összehangolt koloritú műveket, ugyanakkor hangsúlyosabb komplementer színkontrasztokba (narancsvörös–kék) is ütközhetünk erőteljesen kiemelő fekete kontúrokkal. A lazúrosságot a papír ki-kivillanó világossága, csillogása biztosítja, ami a képek lényeges *hangulati* eleme.

A grafikafestmények erejét kiegészítik, ellensúlyozzák a finoman visszafogott festménygrafikák, ahogy ez a két egymástól hagyományosan különváló, itt a kiállításon azonban jól együtt élő műfaj is összemosódik, határait nem tudjuk és nem is kell élesen különválasztanunk. A képek láttán – főleg az 1999–2002-ig készült állatgrafikákon – felfedezhetünk némi groteszkséget, de a gyermeki játszadozást, az összekeverés, összezavarás felszabadult, büntetlen pillanatait is észlelhetjük.

Jegenyés Diána

Kádár János Miklós kiállítás részlete

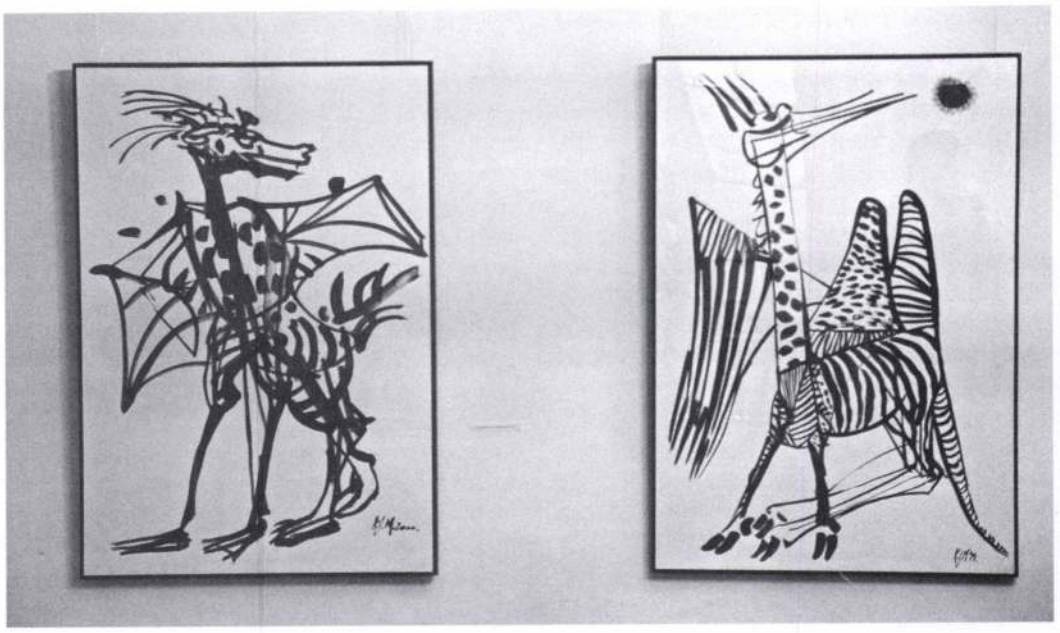

CD — Pécsi Szimfonikusok
Lajtha László összes zenekari műve

Értékpazarló nemzet vagyunk. Igaz, ez jórészt nem a mi hibánk. Sajátos, kedvezőtlen történelmi helyzeteinkből adódó, szomorú kényszer. Beszédes bizonyítéka ennek, hogy a rendszerváltozás után, amikor hazánkban is bimbódzni kezd a demokrácia, hány és hány posztumusz Kossuth-, illetve Széchenyi-díjat osztanak ki – némiképpen pótolva ezzel egy letűnt korszak bűnös mulasztásait. Hosszú a sora azoknak a jeles alkotóknak, tudósoknak, előadóművészeknek, akiknek a nevét sem volt tanácsos nyilvánosság előtt emlegetni pusztán azért, mert határainkon kívül, jelesül Nyugaton éltek. Elég, ha csupán a két tudósra, Szent-Györgyi Albertre és Teller Edére, az író Márai Sándorra, Zilahy Lajosra, Wass Albertre vagy a zeneszerző Dohnányi Ernőre, Veress Sándorra, Ligeti Györgyre, ill. a Pécshez is erősen kötődő, idén 100 esztendős Takács Jenőre utalok.

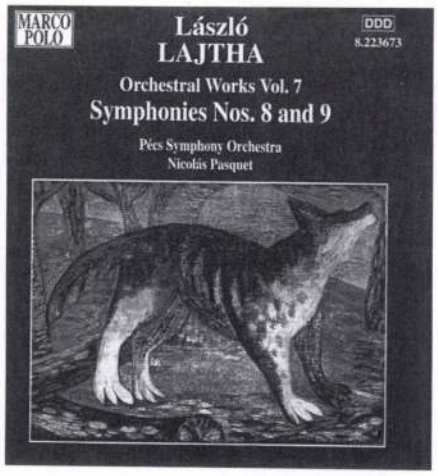

A 110 éve született Lajtha Lászlónál némiképpen más a helyzet; ő Budapesten látta meg a napvilágot, hosszabb-rövidebb külföldi tanulmányutakat nem számítva 1963-ban bekövetkezett haláláig szülőhazájában élt, tanított és alkotott. Mégis a hatalom birtokosai 1945 után mindent megtettek annak érdekében, hogy ő – Vikár Béla, Bartók Béla és Kodály Zoltán mellett a legrangosabb népzenekutatónk, nemzetközi hírű komponista – ne lehessen próféta saját hazájában...

Mi volt hát Lajtha László „bűne"? – Nyilvánvalóan nem volt rokonszenves az „illetékesek" szemében hajlíthatatlan következetessége, melyet a magyar nemzeti kultúra érdekében tanúsított, nem számított jó pontnak, hogy művei jórészt a párizsi Leduc-cégnél jelentek meg. De irritálta a Rákosi-, ill. Kádár-éra funkcionáriusait, hogy két világhírű orvosprofesszor fia, a rákkutató László és az agykutató Ábel Nagy-Britanniában, ill. az Egyesült Államokban tevékenykedik. Tetézte mindezt, hogy 1957 tavaszán komponált VII. szimfóniája egyértelműen utal a levert októberi forradalomra és szabadságharcra; sortűzzel (dobpergés) félbeszakított magyar Himnusz-részlet, Marseillaise-idézet, brutális katonai menetelésimitáció stb. László fiának – Manchesterbe – 1958-ban erről így ír: „...a VII., tényleg nagyon tragikus és drámai forradalmi symphonia után – mert talán egyszer mégis az lesz a neve, hogy Revolutions Symphony, két kompozíció tervét forgatom fejemben: az egyik egy nagyon vidám hegedűverseny, a másik meg egy megint csak tragikus symphonia, amelyiknek, ha megírom, utolsó tételének címe vagy tartalma körülbelül ez lenne: Kialudtak az utolsó fények. Magányosság."

Unokahúga, Lajtha Ildikó elmondása szerint mindezekért gyakran beidézte az ÁVH Lajthát a Fő utcába kihallgatásra. Az is igaz, hogy 1951-ben népzenekutatói (nem zeneszerzői!) munkásságáért Kossuth-díjat kapott. Rákosi azt mondta szűkebb környezetének: adjanak valamit ennek a Lajthának, mert a nemzetközi híre túl nagy, nem vetne ránk jó fényt, ha nem kapna kitüntetést. Lajtha a díjat hosszas töprengés után ugyan elfogadta, de a pénzből – jóllehet akkoriban zálogházi kölcsönökből éltek – nem tartott meg semmit: szétosztotta állásnélküli, nyugdíjtól megfosztott kollégáinak, például Rajeczky Benjamin ciszterci zenetudós is kapott belőle.

Ebben az időben történt, hogy művet kértek tőle. Ő a Mise a szorongattatás napjaiban című, íróasztalában veszteglő kompozíciót ajánlotta. Természetesen már a cím is fölborzolta a kultúrfunkcionáriusok idegeit. Végül is Mise fríg hangnemben címmel került pódiumra. (Persze napjainkban már az eredeti címmel szólal meg ez a nagyhatású egyházzenei alkotás.) Mindezekért a „bűnökért" 14 évig, a halála előtti esztendőig útlevelet sem kapott, hogy fiait meglátogassa. Hogy 1955-ben – elsőként a magyar tudósok közül – a Francia Szépművészeti Akadémia tagjai közé választotta, a hazai sajtó fanyalogva, néhány soros kis közleményben számolt be. S ennyi megaláztatás, zaklatás ellenére Lajtha rendületlenül folytatta a Gondviselés által számára kirótt kettős hivatás teljesítését; fáradhatatlanul járta a magyar vidéket, és százával, ezrével, a legnagyobb tudományos igényességgel gyűjtötte, rögzítette, rendszerezte a népdalokat. Élete utolsó szakaszában szinte kizárólag a hangszeres népzene, a verbunkos gyökereinek kutatása felé fordult figyelme. Így jutott el nem először – a mi megyénkbe is. 1952-ben konzervatóriumi növendékként módom volt vele személyesen megismerkedni. Finoman szólva nem volt sima modorú ember, de szinte minden mondatával tanított, önálló gondolkodásra késztetett és segített...

Másik területén, a zeneszerzés régiójában hatalmas életművet hagyott maga után, amely – legalább egyötöd részben – még ma is kéziratban, kiadatlanul hever hagyatékában. Nem akad zenei műfaj, melyben ne alkotott volna maradandót. Kiemelném ebből kilenc szimfóniáját (e téren egyedülálló a magyar zenetörténetben), világszerte játszott vonósnégyeseit, zongoraműveit, egyházzenei alkotásait, népdalfeldolgozásait. Milyen is Lajtha zenéje, stílusa, hasonlítható-e a nagy magyar kortársak, Dohnányi, Bartók, Kodály vagy Weiner muzsikájához? Szóljon erről ő maga egy 1962-ben Oslóban adott nyilatkozatában: „Magyarországon legtöbbször azt írják rólam, hogy muzsikám fő jellege franciás, Franciaországban meg még akkor is magyar folklort emlegetnek, amikor én azt hiszem és bizonyítani is tudom, hogy abban a muzsikában bizony semmi folklor nincsen... Azt, hogy muzsikámnak magyar jellege van, nem tagadom. Nem is lehet másképp... Emberétől függ, hogy ki és hogyan tudja használni, és kezében a népdalból drágakő válik-e, vagy pedig megunt, léleknélküli formula..."

Annyi bizonyos, hogy Lajtha László zenéje merőben más jellegű, mint magyar kortársaié. Örvendetes, ugyanakkor sajnálatos, hogy nála is érvényesül a krisztusi igazság: Senki sem próféta a saját hazájában; zenéje előbb hódította meg a külföldet, mint Magyarországot. Éppen ezért fölbecsülhetetlen értékű gesztust tettek a Pécsi Szimfonikusok, amikor az uruguayi születésű német dirigens, *Nicolás Pasquet* vezényletével lemezre játszották Lajtha László összes zenekari alkotását. A 7 CD-t magában foglaló sorozat utolsó darabjának felvétele 1996 októberében készült el. A lemezek egymás után kerültek a világpiacra *Szkladányi Péter* igazgató szerkesztésében, a Marco Polo cégnek, a világ tizedik legnagyobb CD-gyárának kiadásában. A hangmérnöki feladatot az ugyancsak pécsi *Dobos László* a tőle már évtizedek óta megszokott, kifogástalan minőségben látta el. Ne mulasszuk el megjegyezni, hogy a 7. lemez nemrég került forgalomba, ám a Bielefelder-világkatalógus 2002. évi kötetének tanúsága szerint az első már egyáltalán nem kapható!

Vázlatosan fussunk végig a hét CD-n. Mit is tartalmaznak?

1. 3 szvit (Op. 56.) – Hortobágy (filmzene, Op. 21.) – VII. „Forradalmi" szimfónia (Op. 63.) Felvétel: 1994. március
2. Capriccio-balettszvit (Op. 39.) Felv.: 1994. május
3. II. szimfónia (Op. 27.) – Változatok (Op. 44.) Felv.: 1995. január
4. Lysistrata-szvit (Op. 19.) – In memoriam (Op. 35.) – I. szimfónia (Op. 24.) Felv.: 1996. május
5. IV. „Tavasz" szimfónia (Op. 52.) – 2. szvit (Op. 38.) – III. szimfónia „Gyilkosság a katedrálisban" (Op. 45.) Felv.: 1995. szeptember
6. VI. szimfónia (Op. 61.) – V. szimfónia (Op. 55.) Lysistrata-nyitány (Op.- 19.) Felv.: 1996. május
7. VIII. szimfónia (Op. 66.) – IX. szimfónia (Op. 67.) Felv.: 1996. okt.

Amint látható, a pécsi felvételek több, mint két és fél esztendőt vettek igénybe. A Pécsi Szimfonikusok látványos – hazai és nemzetközi méretű – „felfutásának" időszaka ez, a Howard Williams első időszakát követő Nicolás Pasquet-i periódus évsorozata. Fennállhatott a veszély, hogy az elhúzódó felvételmenet kiegyenlítetlen minőséggel, netán stílusbeli heterogenitással fog járni. Ezt a veszélyhelyzetet fokozhatta volna a zenekar rendkívül sokrétű hazai és külföldi feladatvállalása, a zenekarban történő esetleges személycserék is. Nem így történt. Mind a karmester, mind a szimfonikusok kiegyensúlyozott, homogén, hamisítatlan lajthai produkciót nyújtanak!

Írásunk keretei nem engedik, hogy lemezről lemezre haladva elemezzük az egyes kompozíciók tolmácsolását, csupán egy-két kiragadott példával szeretnénk olvasóink figyelmét fölkelteni.

Talán elsőként a két filmzenéről. Az 1935-ben komponált Hortobágy lassú, impresszionisztikus indulása – Bartók-reminiszcenciáktól sem mentes – zenei tájkép a nagy magyar pusztáról, majd az ezt követő galopp egyike a XX. század legsikerültebb „hajsza"-zenéinek. A Gyilkosság a katedrálisban (azonos a III. szimfónia zenéjével) 1948-ban, az éppen akkor Nobel-díjat kapott, világhírű T. S. Eliot angol író (Sztravinszkijt és Lloyd Webbert is zenemű írására ihlette) később több nemzetközi díjat nyert filmjéhez készült. A darab főhőse a XII. században élt vértanú, Becket Tamás canterbury érsek, aki testvéri barátságban volt Bánfi Lukács esztergomi érsekkel. E kapcsolatnak Lajtha kézzelfogható zenei festését nyújtja a hallgatónak; a gregorián jellegű dallamok (ez majd utolsó szimfóniájában köszön viszsza) erdélyies (vö.: „Szivárvány havasán"), recitáló melódiákkal ölelkeznek. E mű londoni befejezését követően ottani barátai megpróbálták rábeszélni Lajthát, hogy ne térjen haza, mert ott sötét idők következnek. Mégsem állt el szándékától: őt várják tanítványai, úgymond – valakinek példát kell mutatnia a haza iránti hűségből.

Beethovent, Schubertet, Dvorákot, Mahlert követően Lajtha is a „kilencszimfóniások" közé tartozik. Az imént ismertetett III. mellett kétségtelenül az 1951-ben született IV. „Tavasz", az eltiport magyar forradalom után írt VII. és a szerző által már nem hallott IX. (bemutató: 1963) a legtöbbet játszott. Egyes kritikusai szerint a „Tavasz"-szimfónia Lajtha úgymond „legérthetőbb" szimfonikus alkotása. Egykori tanítványa, *Ferencsik János* – a IX.-kel egyetemben – az ÁHZ (ma Nemzeti Filharmonikusok) élén lemezre dirigálta. Hamarosan nemzetközi díjat is kapott e két darab fölvétele. Ferencsik produkciója etalon-értékűvé vált! Talán itt, a IV. szimfónia N. Pasquet vezényelte felvételénél érezzük, hogy jobb, ha magyar karmester dirigálja! Vagy talán Ferencsik zsenialitása, egykori mestere stílusának hiteles tolmácsolása emeli szinte mozarti magaslatokba – főleg a 3. tételt? A IX. szimfónia – anélkül, hogy Respighi, Rachmaninov vagy Kodály útját követné – gregorián-asszociációkat kelt a hallgatóban, bár nincsen benne egyetlen konkrét gregoriándallam sem. Alkalmasint nem járunk messze az igazságtól, ha a IX. szimfónia tolmácsolását tekintjük a Nicolás Pasquet vezette Pécsi Szimfonikusok Lajtha-sorozata koronájának!

KÁDÁR J. M.

A Szombathelyi Tavaszi Fesztivál és a Savaria Tourist Galéria
munkatársai tisztelettel meghívják Önt,

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

MUNKÁCSY-DÍJAS
festő- és grafikusművész
alkotásaiból összeállított kiállítás ünnepélyes megnyitására,
1997. március 20-án, csütörtök délután 17.00 órára.
HELYE: SZOMBATHELY, BERZSENYI TÉR 2.

●

A tárlat FEISZT GYÖRGY, Szombathely Megyei Jogú Város alpolgármesterének
méltató szavaival és KAMPER LÁSZLÓ rendezésében várja a mester első
Vas megyei bemutatkozásának érdeklődőit.

KÁDÁR J.M.

Az emberiség. Nagy László versben kiáltotta el, hogy „megváltatlan a világ", Kádár János Miklós képei azért küzdenek, hogy megválthatóvá váljon az élet, életünk. Dráma nélküli örömmé váljon a lét, létünk, hiszen az értelemmel, jószándékkal szerkesztett századvégen megmenekülhetünk. Kádár János Miklós művészete ezt a színes csöndet tolmácsolja nekünk már-már a harmadik ezredév teremtődő összhangzattanából.

dr. Losonci Miklós
művészettörténész

A

CSEPEL
GALÉRIA

szeretettel meghívja

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS Munkácsy-díjas festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyítójára
1989. február 24-én (pénteken) 18 órára

A kiállítást megnyítja:
Bayer Ilona újságíró

A kiállítást rendezte, a katalógust tervezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI., (Csepel), Tanácsház tér 3.
Telefon: 589-516

Megtekinthető:
1989. február 24-től március 19-ig
keddtől vasárnapig 10–18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:
A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a
Tanácsház térig. Utazási idő a Boráros tértől
10 perc.

F. k.: Kratzl Béláné
Foto-Press 88/471 – F. v.: Szabó László

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

Kádár János Miklós nem egyszerűen a prousti „eltűnt időt" kutatja a maga festői nyomvonalán, hanem képein rakosgatja, összeállítja immár nem a szétomló, hanem a visszatérő idő színes egységeit, az eszmélés magból erdővé, erdőből újra maggá sűrűsödő metamorfózisát. Mindez rendkívül érzékeny áttételekkel testesül. Disztingvált a gondolkodása, a fogalmazása. Szellemi erőnléten alapul a mű, a rajzi kristályosítás e folyamat végeredménye, melynek forrása fájdalom, gyönyörködés, tépelődés, küzdelem, – a belső lét összetett valósága. Ezen okból is ítéltetik művészetében száműzésre a színek lármája, tárvénye a rejtőző meditáció, mely látványnak indul, de a megfontolt átéltség következményeként látomássá fokozódik. A kép nemcsak vizuális, hanem intellektuális képlet is, elmélyülésre ösztönöz szabadságunkat nem sértő tisztelettel, s ez a minőség, ez a magatartás bennünk válik tiszta cselekvést indítványozó energiává. A mű művet épít, elhagyja határait, ez a maradandósága. Éli, teremti, folytatja József Attila költői irányát, -brutális múlt után „szelíd jövőt" sürget. A szakrális jelleg friss, és amennyire lehet, kellemes üzenet is, az álom és álmodozás megengedhető mértékével közvetít erkölcsöt a szépség hullámhosszán. Tört színek megfejthető labirintusában, enyhén módosított anatómiával, mely testiséggel szerveződő eszme. Önironikusnak és groteszknek tűnik az, ami áhítat, a töprengés szemérme válik offenzív értékké. A formarend; filozófia, a reneszánsz perspektívában századunk lüktet. Kínjaival, reménységével, -színekbe ágyazott harmóniaritmusban. A világot festi. Valóságát, lehetőségeit. Azt a szépséget, mely igazság lehet. Fordított madárprédikációt fest, egyre inkább nekünk van szükségünk a madarak énekére. Assisi Ferenc lelkületét tetten érhetjük a fülemilék hajnali kórusában, a maradék fák adnak biztosítékot a holnap humánumához, ez a tartalma Kádár János Miklós természeti együtthatóinak.

Alakjai jelképesek. A kép hozzákezd az idegenné váló élet gyógyításához, a rajz nyítja a reteszt, hogy baráti, testvéri közeggé váljon, válhasson az emberi világ. A „Keresztelő" nemcsak a bibliai János, mindannyiunk távlata. Nem a megmerülés a vízben, hanem a megtisztulás. Patakunk, folyónk a gyorsított idő. Guliver sorozata is abban az értelemben elemzi, kutatja, kérdezi Swiftet, hogyan szüntethetjük meg nyomasztó törpeségünk, hogyan válhatunk jó Gulliverré?! Egyik festményének címe: 11 óra 59 perc. Azt jelzi, hogy nem egyszerűen a tizenkettedik órában, hanem az utolsó óra utolsó percében vagyunk. Ide érkeztünk. Ha viharos gyorsasággal nem szüntetjük meg fekélyeinket, mi pusztulunk el. Az ember.

Ne irányítsanak Berlinből
4. oldal
Olasz táncrend
2. oldal
Vízum nélkül Japánba?
7. oldal

24,50 Ft

V. ÉVFOLYAM, 38. SZÁM • 1995. FEBRUÁR 14., KEDD

Új MAGYARORSZÁG

POLGÁRI NAPILAP

Elnyúló kamionsorok
3. oldal
Importkrumpli!
6. oldal
Lámpaoltás a Tungsramnál
15. oldal

Kopits György, az IMF képviselője a deficit mérséklését szorgalmazza

Túlfűtött állapotban a magyar gazdaság

FOTÓ: KÖRMENDI IVÁN

Surányi György jegybankelnöki és Bokros Lajos pénzügyminiszteri jelölésével kitűnő szakemberekre esett a választás, akik tehetségük szerint hozzájárulnának a szükséges stabilizációs és reformfeladatok teljesítéséhez – nyilatkozta lapunknak Kopits György, a Nemzetközi Valuta Alap (IMF) magyarországi képviselője, aki – gazdaságunk állapotáról szólva – szükségesnek tartja az államháztartás reformjának következetes végrehajtását, valamint azt, hogy kora tavasszal pótköltségvetés készüljön, amely felére csökkenti a deficitet.

Kopits: A labda a magyar kormány térfelén van

– Örvendetes, hogy 1994-ben már egyértelműen érezhetők voltak a versenyszférában az átalakulás első eredményei, különösen az ipari termelés mintegy 9 százalékos növekedése és a beruházások bővülése jó hír. Ugyanakkor sajnálatos, hogy a folyó fizetési mérleg hiánya megközelíti a 4 milliárd dollárt, ami csak szerény mértékben finanszírozott újabb beruházásokat jelent. A külső megingás valószínűleg a magyar gazdaság túlfűtött állapotát jelzi, ennek okai között pedig ott van a magas költségvetési, illetve az államháztartási deficit, valamint a béremelkedések, melyek a vásárlóerőt jelentősen növelték.

A mérleghiány a nettó külföldi adósság jóval több mint 2 milliárd dolláros növekedésével járt együtt. Ez aggasztó, különösen egy ilyen nagy mértékben eladósodott ország esetében. Emiatt is rendkívüli fontosságúnak tartjuk a kormányzat azon fontos célkitűzését, hogy 1995-ben meg kell állítani az ország nettó eladósodását – ami legfeljebb 2,5 milliárd dolláros fizetésimérleghiányt enged meg az idén.

A folyó fizetési mérleg tavalyi hiányának ismeretében már világos, hogy az ez évre tervezett konszolidált költségvetési hiány, ami a bruttó hazai termék (GDP) közel 6 százalékát teszi ki – 3 százalékpont nagyságú privatizációs bevételt, valamint a társadalombiztosítási alapok egyensúlyát feltételezve –, sem mennyiségileg, sem minőségileg nem felel meg az ország nettó eladósodási folyamatának megállításához.

Folytatása a 7. oldalon

Felröppentett álhíreknek nem adható hitel

Egy zágrábi újság boszniai fegyverszállítással vádolta hazánkat

FOTÓ: NAGY BÉLA

Fodor: Még a feltételezés is abszurd, nemhogy a kivitelezése

Tegnapi számunkba a Zágrábban megjelenő Vecernji list című lapból idéztünk. *Jonan Divjak* tábornok, a boszniai vezérkar tagja a következőket nyilatkozta: „Olyan adataink is vannak, hogy Magyarországon keresztül fegyvert és katonai felszereléseket szállítanak Kis-Jugoszláviába, onnan pedig Boszniába. Így negyven új páncélos és száz gyalogos szállítójármű került a bihaci háborús területre." A hír valódiságáról *Fodor István* honvédelmi államtitkárt és a Határőrség illetékesét, *Bakondi Györgyöt* kérdeztük.

– *A magas rangú katonatiszt szerint Magyarországon keresztül orosz fegyverek kerülnek Jugoszláviába, onnan pedig Boszniába.*

– A múlt héten Szegeden találkozott a jugoszláv vezérkari főnök *Németh János* vezérkari főnökkel – mondta Fodor István. – Akkor egy hozzá intézett kérdésre a jugoszláv tiszt azt válaszolta: „Nekünk, katonáknak az igazi hírforrás nem valamelyik újság." Tehát ezek a sokszor hetente fölröppentett álhírek nem hivatalos forrásból származnak nincs valóságtartalmuk. Gondoljon csak bele: annak, aki fegyvert akar bevinni Szerbiába, kétszer kell átcsúsznia az ukrán és ugyanennyiszer a magyar határon.

– *Ha a negyven páncélosra és a száz gyalogos szállítójárműre gondolok, valóban, ez csöppet sem lehetne könnyű feladat.*

– Ez olyannyira elképesztő mennyiség, hogy egyszerűen nevetséges. Véleményem szerint még a feltételezés is abszurd, nemhogy a kivitelezése. Arra persze jó, hogy feszültséget okozzon, kikezdje jó hírünket a világban. Efféle ügyletekkel csak ártanánk magunknak. Épeszű ember vagy ország ilyesmit nem csinál.

Folytatása az 5. oldalon

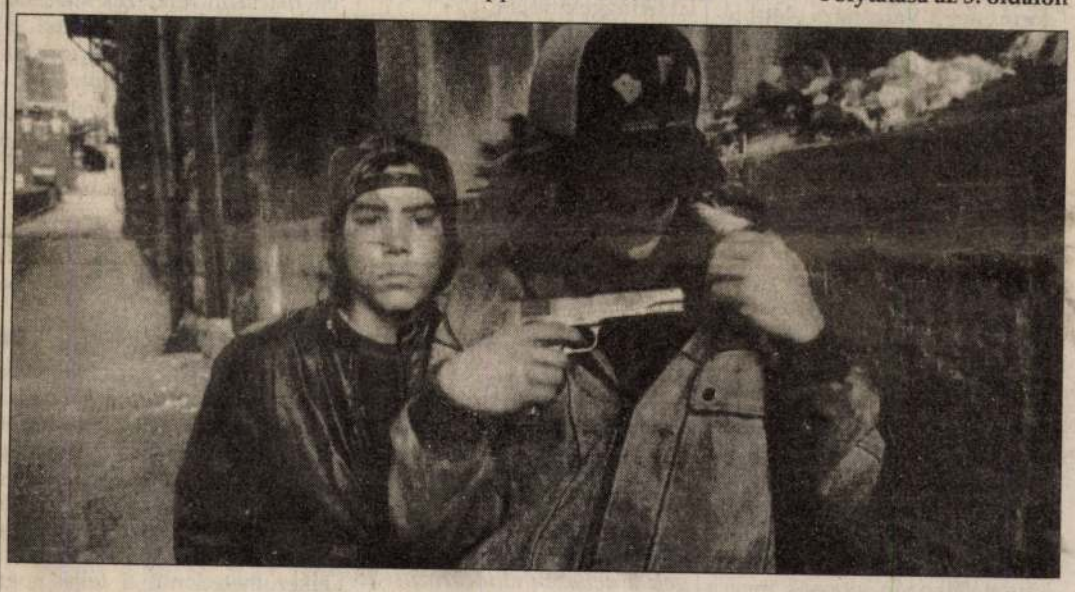

FOTÓ: MARY ELLEN MARK

„... aki fegyvert akar bevinni Szerbiába, kétszer kell átcsúsznia az ukrán és a magyar határon"

Exlex alkotóművészek?

Könnyen exlex állapot köszönthet be a Magyar Alkotóművészek Alapítványában, ha a csütörtöki kormányülésen nem születik jóváhagyó döntés az új kurátorok kinevezéséről – derült ki tegnap a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének sajtótájékoztatóján, a Vigadó Galériában. Idáig azonban remélhetőleg nem fajul a dolog. Amint *Kádár János Miklós*, az egyesület elnöke elmondta: *Török András*, a művelődési tárca helyettes államtitkára megígérte, hogy a tavaly novemberi emlékeztetőben foglaltak természetesen szerepelni fognak az annak szellemében fogant kormány-előterjesztésben. Vagyis az alapító – a kormány, illetve a művelődési tárca –, bár nem fogadta el az egyesület által választott művészeket, gazdasági szakembereket kurátorokként, előírja, hogy a négy művészeti ág képviselőivel minden esetben konzultálnia kell a minisztérium által összeállított új kuratóriumnak. Másodszor: csak hat hónapig tart majd az új kuratórium mandátuma. Harmadszor: nem lesz „meghosszabbítható" *Székely Gáborék* megbízatása a fenti idő elteltével.

M. D.

A kárpótlás átváltásáról

Az Országgyűlés napirend előtti felszólalásokkal kezdte meg tegnapi ülésnapját, ezt követően pedig folytatta a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló törvényjavaslat általános vitáját. A T. Ház ezután hozzákezdett a kárpótlási jegyek életjáradékra váltásáról szóló törvényjavaslat vitájához. *Lakos László* földművelésügyi miniszter expozéjában megemlítette, hogy a kormány segíteni kíván az idős kárpótoltaknak. Hangsúlyozta: az életjáradék azért is fontos, mert a megvásárolható önkormányzati lakások száma korlátozott és a második kárpótlási földalapba kijelölt föld sem lesz elegendő a kárpótoltak igényének kielégítésére. Ezért kiterjesztik azok körét, akik kérhetik az életjáradékot, az eredetinél öt évvel lejjebb szállítva ennek korhatárát. Eszerint mindazok életjáradékra válthatják kárpótlási jegyeiket, akik tavaly töltötték be 63. életévüket.

Folytatása a 4. oldalon

Kárpátaljai döbbenet

Torgyán József vihart kavart

Új Magyarország-interjú:

– Megdöbbenve hallgattam *Torgyán József* nyilatkozatát – mondta az *Új Magyarországnak* a KMKSZ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) elnöke, *Fodó Sándor*. – Teljes értetlenséggel fogadtam a Kisgazdapárt elnökének véleményét, hogy az MDF és a Fidesz vezetői elárulták a kárpát-ukrajnai magyarokat, s amíg nem kérnek bocsánatot, ne utazzanak hozzánk. Torgyán József ezáltal súlyosan beavatkozik a kárpátaljai magyarság belügyeibe, s ez ellen a leghatározottabban tiltakozom.

– *A Kisgazdapárt elnökének nyilatkozata befolyásolja-e Orbán Viktor és Für Lajos látogatását?*

– A mi részünkről semmiképpen. Fenntartom a meghívást. Bármikor jöhetnek, szívesen látjuk őket. A KDNP-vel is szeretnénk találkozót szervezni gondolom, ennek sem lesz akadálya a közeljövőben.

– *A kisgazdákat is meghívták az elmúlt hetekben?*

– Az utóbbi időben nem, éppen a határon túli magyarság nevében tett Torgyán-féle nyilatkozatok miatt.

U. Z.

Román képviselők RMDSZ-ellenes határozata

Többség Turleának

A román képviselőház tegnap 143 szavazattal 40 ellenében, 59 tartózkodás mellett megszavazta a *Petre Turlea* független képviselő RMDSZ-ellenes indítványát is magában foglaló napirendet, amelynek alapján vitát kezd a magyar érdekképviselet vezetői által tett nyilatkozatokat elítélő szövegtervezetről. Az RMDSZ és a liberálisok szavaztak nemmel; a többi ellenzéki párt képviselői tartózkodtak.

A csaknem egyórás ügyrendi vitában elvérzett a *Dinu Patriciu* liberális vezető (PL-93) által benyújtott javaslat, amely a tolerancia napjává nyilvánította volna a marosvásárhelyi események 5. évfordulóját, március 20-át, és kezdeményezte volna a parlament ülésének Marosvásárhelyre való kihelyezését az európai kisebbségi keretegyezmény ratifikálására. E javaslat 107 szavazatot kapott, ellene 130-an voksoltak, 9-en tartózkodtak.

Az ügyrendi vitában *Márton Árpád* az RMDSZ nevében azzal érvelt a Turlea-indítvány napirendre tűzése ellen, hogy a parlament ilyen indítványt bel- és külpolitikai kérdésekről fogadhat csak el, nem egy párt azokkal kapcsolatos véleményéről.

Leértékelték a forintot

A kormány a Magyar Nemzeti Bankkal egyetértve 2 százalékkal leértékelte a forintot. A valutakosárral szemben az intézkedést a kormány saját hatáskörben hozta meg. A forintleértékelés február 14-i hatállyal lép érvénybe – jelentette be *Kovács Álmos*, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke tegnap délután. (MTI)

Bihaci behatolás

Mintegy ezer szerb katona hatolt be vasárnap az északnyugat-boszniai Bihacba. Mint *Hervé Gourmelon*, az ENSZ békefenntartó erőinek szóvivője tegnap közölte, a szerb katonák 32 kamionnal, 12 páncélozott gépjárművel és autóbuszokkal érkeztek a horvátországi – ugyancsak szerb ellenőrzés alatt álló – Krajina felől.

A horvátországi szerbek behatolásának tényét megerősítette az ENSZ másik, Zágrábban – névtelenül – nyilatkozó illetékese is. A hírügynökségi jelentések szerint a hétvégén hevesebbé váltak az összecsapások a térségben a boszniai kormányerők és a velük szemben álló szerbek, meg az utóbbiakat támogató, *Fikret Abdic* vezetése alatt álló szakadár muzulmán egységek között.

Folytatása a 3. oldalon

Keleti nem kér védelmet

Új Magyarország-információ:

Mint az köztudott, *Keleti György* honvédelmi miniszter pénteken – országgyűlési választókörzetéből hazafelé tartva – autóbalesetet szenvedett. Lapunk újabb fejlemények iránt érdeklődött.

Tikos László ezredes, a HM helyettes szóvivője csak megerősíteni tudta az eddigieket, kiemelve, hogy teljes bizonyossággal kizárható a szándékosság lehetősége, s az ilyen jellegű balesetek eshetősége nem csökkenthető semminemű biztonsági szolgálat jelenlétével sem.

Ez utóbbival kapcsolatban *Szabó Ferenc* alezredestől, a köztársasági őrezred parancsnokhelyettesétől megtudtuk, az előző kormány érvényben lévő rendelete szerint nemzetbiztonságban betöltött szerepük szerint nyolc kiemelt vezető – köztük négy miniszter – részesül huszonnégy órás személyi védelemben.

Keleti György mégis egyedül utazott választókörzetébe.

A honvédelmi miniszter ugyanis pénteki útja előtt a testőri védelemről lemondó nyilatkozatot tett...

(-zk-)

Elhallgatnak az orosz ágyúk, leállítják a bombázásokat

Csecsen–orosz tűzszünet

Tegnap tűzszüneti, illetve fogolycsere-megállapodást kötött a Csecsenföldön állomásozó orosz haderő parancsnoka, *Anatolij Kulikov* tábornok *Aszlan Maszhadov* csecsen vezérkari főnökkel. Kulikov a megállapodás létrejötte után azonnal parancsot adott az orosz nehéztüzérségnek a támadások megszüntetésére.

Az egyezmény nemcsak a tüzérségi tűz leállítását rendeli el, hanem a bombázások beszüntetését is. A későbbiekben fogolycseréről is tárgyalnak.

A két hónapja tartó konfliktus kezdete óta először tartottak a fegyveres szembenállás megszüntetését célzó találkozót. Az előzőleg teljes titokban tartott találkozó tényét csak annak megkezdése után erősítették meg az orosz csapatok mozdoki parancsnokságán.

A megbeszélést az ingusföldi Ordzsonikidzevszkaja település repülőterén tartották *Borisz Agapov* ingus alelnök közvetítésével. A zárt ajtók mögött folytatott tárgyalások részletei, illetve a megállapodások konkrét tartalma egyelőre nem ismert. Az Interfax jelentése szerint a tűzszüneti megállapodáson kívül a csapatoknak a frontvonaltól egy kilométerre való visszavonásáról volt szó. A tárgyalásokat holnap folytatják. Maszhadov a megbeszélések után mindössze annyit mondott, hogy már maga a tárgyalások elkezdésének ténye is eredmény.

Folytatása a 2. oldalon

Gyanúk és bírálatok

Ausztriai merényletek

Az osztrák biztonsági szolgálat vasárnapra virradóra négy házkutatást hajtott végre – közölte a bécsi belügyminisztérium. Az információ részletekre nem terjed ki, annyi azonban tudott, hogy a lakosságtól folyamatosan érkeznek újabb és újabb bejelentések, elsősorban a körözésben megadott két gépkocsira vonatkozóan.

A hétvégi temetés és a gyászmegemlékezések után egyre több oldalról éri bírálat a belügyminisztériumot és a rendőrséget. Politikai erők és sajtókommentárok követelnek nagyobb hatékonyságot, és hangoztatják azt a gyanújukat, hogy a hatóságok tehetetlensége mögött jobboldali szimpátia húzódik.

Franz Löschnak belügyminiszter egy televíziós interjúban elutasította a vádakat és védelmébe vette az elmúlt években megvalósított idegenrendészeti politikát. Ez utóbbiról sokan úgy tartják, hogy szerepet játszik az általános idegengyűlölet kialakulásában és közvetve az újfasiszta erők tevékenységében. Löschnak egyfelől a rendőrség munkakörülményeinek javítását kérte, például törvényi lehetőséget a gyanús személyek telefonjainak lehallgatására, másfelől adatokkal bizonygatta, milyen eredményes az újnácik elleni hatósági fellépés.

Bécsben tegnap folytatódtak az idegengyűlölet elleni megmozdulások. *Michael Häupl* polgármester a Városháza előtti téren megnyitotta az első ilyen tárgyú plakátkiállítást. A parlamenti pártokat változatlanul foglalkoztatja a szélsőjobboldali hullám megfékezésének lehetősége. Az SPÖ oktatási bizottsága arra hívja fel a figyelmet, hogy kevés elítélni a terrort. Itt lenne az ideje átvilágítani az ausztriai újfasiszta hálózatot külföldre vezető szálaival együtt. Lehetetlenné kellene tenni, hogy sejtjei a föld alatt működjenek.

● Sali Berisha albán elnök támogatásáról biztosította a balkáni csúcsértekezletre vonatkozó francia javaslatot. Berisha tegnapi nyilatkozatában egyúttal sürgette, hogy az albán–jugoszláv csúcstalálkozón vitassák meg a koszovói helyzetet is. A zömmel albánok lakta Koszovó autonómiáját 1989-ben szüntették meg a szerbek.

● Az Egyesült Államok arra figyelmeztette Oroszországot, hogy kihathat kétoldalú kapcsolataikra, ha Moszkva atomreaktorokat ad el Iránnak. Fehér házi közlés szerint Washington reméli, hogy nem kerül sor az orosz–iráni atomüzletre, de ha ez mégis megkötttetik, akkor felülvizsgálja Moszkvához fűződő kapcsolatait. A fehér házi forrás nem bocsátkozott a felülvizsgálat részleteibe, de feltehetően segélyek megvonásáról lehet szó.

● Tegnap rövid búcsúztató után útnak indították Hanoiból az Egyesült Államokba hat személy – feltételezhetően a vietnami háborúban elesett amerikai katonák – földi maradványait. Az ünnepségen részt vett az amerikai veteránok szervezetének küldöttsége, valamint az összekötő iroda testülete James Hall vezetésével, aki maga is Vietnamban szolgált. Ez volt az első ilyen búcsúztató Hanoiban az amerikai összekötő iroda január végén történt megnyitása óta. Tavaly mintegy 60 exhumált tetemet küldtek Hawaiiba azonosítás végett.

● Be kell zárni a csernobili atomerőművet, ezt azonban más intézkedésekkel egyidejűleg lehet csak megtenni – jelentette ki az ukrán elnök kievi sajtóértekezletén. Leonyid Kucsma elsősorban azt sorolta a bezárás feltételei közé, hogy kutassák fel az alternatív energiaforrásokat.

Taxisofőr a terror újabb áldozata Izraelben

Aknákat kerülgetve a békéig

Tel-avivi tudósítónktól:

A washingtoni külügyminiszteri konferencián, amelyen Egyiptom, Jordánia, Izrael, a Palesztin Önkormányzati Hatóság és az Egyesült Államok külügyminiszterei vettek részt, hét és fél órás tárgyalás után megállapodtak abban, hogy a palesztinok az eddigieknél fokozottabb erőfeszíteket tesznek a terror elleni küzdelemre, s ennek fejében Izrael lépéseket tesz a palesztin autonómia kibővítésére és a Bet Lid-i tömegirtás óta érvényben lévő zárlat felfüggesztésére.

Clinton elnök, aki személyesen jött át a Fehér Házból a közelben fekvő úgynevezett Blair Houseba, az amerikai kormányzat hivatalos vendégházába, személyes jelenlétével akarta megerősíteni a külügyminiszteri találkozó fontosságát a békefolyamat érdekében. „Nem fogunk fejet hajtani a terror előtt és nem engedjük, hogy a terrorcselekmények miatt összeomoljon a béke eddigi épülete, amit olyan sok erőfeszítéssel hoztunk létre" – mondotta az Egyesült Államok elnöke.

Lényegében még meg sem száradt a tinta a washingtoni külügyminiszteri konferencia nyilatkozatai fölött, amikor tegnap reggel Jeruzsálem közelében, súlyosan sebesült állapotban, autójában megtaláltak egy 35 éves taxisofőrt, akit nyilvánvalóan arab személyek több késszúrással megsebesítettek. A súlyosan sérült sofőrt azonnal kórházba szállították, de útközben, még mielőtt az orvosok beavatkozhattak volna, belehalt sebeibe.

Simon Peresz izraeli külügyminiszter – általános megnyilatkozásaival ellentétben – ez alkalommal nem mutatkozott különösképpen derűlátónak az izraeli–palesztin rendezés kilátásait illetően. „A békefolyamattal ellenséges tényezők és terroristák hadával vagyunk körülvéve" – mondotta Peresz és figyelmeztetett: „Annak érdekében, hogy a békefolyamat eredménnyel járjon, nekünk még sok aknamezőn kell keresztülhaladni..."

A nyomozók az autó közelében megtaláltak egy elhajított, hatalmas konyhakést, minden bizonnyal ezek hajtották végre a gyilkosságot.

Dan Ofry

FOTÓ:GREG GIBSON/AP

Clinton elnök (középen) a washingtoni tárgyalások részvevőivel

A semlegesség NATO-dilemmái

Hová vezet az osztrák „békepartnerség" útja?

Bécsi tudósítónktól:

A csatlakozás a NATO békepartnerségéhez Ausztria történetében, miként keleti szomszédaiéban is, fordulópontot jelez. Egy lényeges különbséggel: a nehezen elhatározott lépésben itt pontosan az szolgál aggodalmak és viták forrásául, ami a volt szocialista országokban bizakodást kelt: a közeledés a nyugati katonai szövetséghez.

„Valamivel nagyobb biztonság" – ebben összegezte Ausztria nyereségét a Brüsszelben megkötött „üzletből", a NATO békepartnerségéhez való osztrák csatlakozás okmányának aláírásakor *Alois Mock* külügyminiszter. A „semlegesség" szó – ez szinte valamennyi megfigyelőnek feltűnt – elő sem fordult beszédében.

Claes NATO-főtitkár egy bécsi lapnak adott nyilatkozatában már nem próbálta megkerülni a kényes kérdést. „Nincs alapvető ellentmondás Ausztria semlegessége és a Békepartnerséghez történt csatlakozása között", vélekedett, s elképzelhetőnek tartotta, hogy Bécs maga határozza meg „békepartnerként" vállalható tevékenységének körét. Megnyugtató üzenetét azonban csak rövid távra érti, hiszen Ausztria „örökös békepartnersége" csak elméletben lehetséges: az ország útja „hosszabb távra elkerülhetetlenül a teljes jogú NATO-tagsághoz vezet". Elvégre az ország idén tagja lett az Európai Uniónak, amelynek biztonságpolitikája „előbb-utóbb fuzionálni fog az Észak-atlanti Szövetségével". Claes szerint az is képtelenség, hogy egy ország NATO-tagság nélkül legyen tagja az EU védelmi szervezeteként működő Nyugat-európai Uniónak.

Ez utóbbi szervezetben Bécs januártól megfigyelői státussal van jelen, s *Vranitzky* kancellár nem is óhajt e státuson túllépni. Az általa vezetett Szociáldemokrata Párt csak egy – ezután kiépítendő – össz-európai biztonsági rendszerben lát helyet Ausztria számára.

Egyelőre még azok a kötelezettségek sem tisztázódtak, amelyek a Békepartnerséghez történt csatlakozásból hárulnak az országra, például a közös hadgyakorlatokon való osztrák részvétel kényes kérdése. Különösen kényes a kérdésnek az az oldala, amely közös hadgyakorlatok osztrák területen való megtartásának lehetőségét érinti. Eldöntésre vár: mennyire sértené ez a semlegességi törvény „idegen csapatok ausztriai állomásoztatásának tilalmát" kimondó pontját, azaz: mennyire nevezhető egy gyakorlaton való német, francia, angol stb. részvétel „állomásoztatásnak", s mennyire minősülnek „idegennek" olyan államok katonai alakulatai, amelyekkel Ausztria, Claes főtitkár szavaival, „egy klubban" foglal helyet? S nem utolsósorban: mennyire sikerülhet megnyugtatni a semlegesség mítoszához továbbra is ragaszkodó közvéleményt afelől, hogy adott esetben a törvény tilalmi rendelkezéseinek csupán „tágabb értelmezéséről", s nem megsértéséről lenne szó?

Annak a realitásnak elfogadtatása, hogy a semlegesség „szent tehene" megérett a levágásra, rendkívül nehéz feladatot ró Ausztria politikusaira, akiknek egy része még maga sem meri nyíltan elismerni ennek szükségszerűségét.

Berényi György

Orosz–csecsen tűzszüneti egyezmény

Merényletkísérlet Dudajev ellen

Folytatás az 1. oldalról

A csecsenföldi harci jelentésekből tegnap az tűnt ki, hogy Groznij déli, délnyugati részein folytatódott a háború és szórványos összecsapások voltak a belváros közelében is. *Dzsohar Dudajev* szóvivője, *Movladi Udugov* bejelentette, hogy a csecsen elnök ellen irányuló merényletkísérletet hiúsítottak meg vasárnap.

Udugov szerint az elnök biztonsági szolgálata „gyanús személyeket" vett őrizetbe Gudermeszben, miután vasárnap a városba érkezett Dudajev, hogy a helyi vezetéssel találkozzon. A dagesztáni és azerbajdzsáni illetőségű személyek állítólag bevallották: Dudajev mozgását, tervezett útvonalát akarták kifürkészni. Udugov merénylet előkészítésével vádolta meg az orosz és az azeri titkosszolgálatot.

Udugov állítása szerint az orosz csapatok lőtték a fővárostól 20 kilométerre keletre fekvő Argun városát, ahol a csecsen védelmi vonalak elleni támadást visszaverték. Ugyancsak lőtték az orosz erők a mintegy 10 kilométerre, dél-nyugatra fekvő Alhan-jurt, illetve Alhan-Kala településeket. A támadás számos halálos áldozatot követelt a polgári lakosság körében.

A csecsen vezérkar állítása szerint 550 csecsen harcos vesztette életét, illetve háromezer sebesült meg a háború kezdete óta. *Mihail Kolesznyikov* tábornok, orosz vezérkari főnök viszont a múlt hét végén nagyságrenddel eltérő adatot említett: közlése szerint 6700 csecsen fegyveres halt meg eddig a harcokban.

Sűrű sasszék táncrendje

Milánói tudósítónktól:

Ki jobbra, ki balra tart, de legfőként a centrum felé sasszézik – íme, az olasz táncrend. Koreográfiája viszont meglehetősen zavaros, de nem is csoda, amikor oly kíméletlen tülekedés folyik a közép irányában. Két párt került az utóbbi napokban a legtöbbször az újságok címoldalára. Nem véletlenül: az Olasz Néppárt (PPI) és az Északi Liga (Lega Nord) irányváltása korántsem közömbös a leendő – választási – pártszövetségek szempontjából. Ahhoz ugyanis mind kevesebb kétség fér, hogy a múlt év márciusa után megintcsak idő előtt az urnákhoz szólítják az olaszokat: a politikusok többsége szerint június lenne a legmegfelelőbb időpont az erőpróbára, két hónappal a már kitűzött tartományi választásokat követően.

Rocco Buttiglione, a PPI főtitkára filozófus létére remek hazárdjátékosnak bizonyult. Már-már mindenki a baloldallal, vagyis a *Massimo D'Alema* vezette PDS-szel (Baloldali Demokratikus Párt) boronálta össze, amely javában dolgozik a *Berlusconi* (Forza Italia) és *Fini* (Nemzeti Szövetség) alternatívájaként föllépő erők összekovácsolásán, amikor a Néppárt hajójának parancsnoka hirtelen ellengőzt adva irányt váltott. A kereszténydemokrata utódpárt hangadói eleinte rendkívüli kongresszust követeltek a sebtében összehívott országos tanács ülésén, abban a reményben, hogy Buttiglionét leszavazzák. Ám a filozófus – akinek tétova sasszéi a közelmúltban nem csekély föltűnést keltettek, és kacérkodása a PDS-szel sem a Vatikánban, sem az olasz püspöki karban nem talált rokonszenvre – kemény diónak bizonyult. Sikerült neki visszaterelnie a pártot a centrumba, számot vetve bizonyára azzal, hogy a katolikus választók tetemes hányada nehezményezte volna szövetségét a kommunista utódpárttal.

Umberto Bossi, a Liga vezére a hétvégén Milánóban rendezett rendkívüli kongresszuson balra és jobbra sasszézott, legalább hétezer lelkes hívének fülsiketítő üdvrivalgása közepette. A decemberi kormányválságot kiprovokáló Liga szenátorainak és parlamenti képviselőinek egyharmadát elvesztette az utóbbi hetekben – egy részük most Genovában alapított új pártot –, Bossi tehát kényszerhelyzetbe került. Leszámolt az „árulókkal"; köztük barátjával és a Liga második emberével, az egykori belügyminiszter *Roberto Maronival*, átkok és szitkok tömegét szórta Berlusconira, majd zúgó tapsvihar kíséretében bejelentette: *az igazi centrum ők, a legisták*. D'Alema követte őt a szónoki emelvényen, aki szövetséget kínált a Ligának, hogy az elodázhatatlan választásokon közösen lépjenek föl a monopóliumok jobboldali képviselői ellen.

Hogy végül is merre tart a Liga, ma még nem könnyű meghatározni. Bossi ugyanis tartogatott meglepetést. Miután a PDS vezérét némi füttyszó fogadta a sportcsarnokban, az előzékeny házigazda azzal szerelte le az újsütetű flörtje ellen berzenkedőket, hogy köszönetet mondott neki és Buttiglionénak, amiért a nehéz helyzetben a Liga mellé álltak. D'Alema nem maradt adós: cserében a Berlusconiék ellen szerveződő demokratikus koalícióba invitálta Bossit.

Ha itt véget érne a történet, tán lenne is benne némi dramaturgiai logika. Csakhogy a csattanó más. *Váratlan*, mint a jobb krimikben. Bossi ugyanis a kongresszus végeztével – félfordulat jobbra! – Buttiglionénak ajánlkozott föl. Annak a kereszténydemokráciának, amelyet beszédében ugyancsak nem kímélt, s amely szintén a centrumban próbál helyet szorítani magának, Berlusconiék társaságában.

Pino Calabrese

Előrehozzák a parlamenti választásokat?

Walesa visszakozott

Lech Walesa lengyel elnök korábbi álláspontját feladva elismerte, hogy az alkotmány nem teszi lehetővé számára a parlament feloszlatását. Az államfő vasárnap esti televíziós beszédében kijelentette: „a legjobb megoldás a szejm feloszlatása lenne, de ehhez nincs meg a jogi lehetőség". Javasolta, hogy a parlament oszlassa fel önmagát, ezután előrehozott törvényhozási választásokat tartanának, az elnökválasztást pedig őszre halasztanák el.

Walesa már bejelentette, hogy újra indul az államfői posztért. Az elnökválasztás elhalasztását azzal indokolta, hogy nem jutna elegendő idő a kampányra, ha közben előrehozott parlamenti választásokat rendeznének. Az államfő korábban a parlament feloszlatásával fenyegetőzött, ha a törvényhozás nem meneszti *Waldemar Pawlak* kormányát. Noha az elnöki fenyegetés törvényességét erős kétely övezte, a kormányzó baloldali koalíció mégis beleegyezett a kabinet felváltásába.

Már folynak a tárgyalások az új kormány megalakításáról, de egyelőre nem sok sikerrel. A baloldali kormánytöbbség miniszterelnök-jelöltje, a parasztpárti *Józef Oleksy* visszafogottan nyilatkozott kormányalakítási esélyeiről. Oleksy csütörtökön jelenti be, vállalja-e a megbízatást.

A lengyel alaptörvény értelmében az elnök feloszlathatja a parlamentet, ha nem fogadja el időben az állami költségvetést. A költségvetést a szejm még a határidő előtt megszavazta, az államfő hivatala viszont azzal érvelt, hogy Lengyelországnak nincs költségvetése, mivel hiányzik róla az elnök aláírása.

A lengyel politikai elit – amelyet valósággal sokkolt Lech Walesa államfőnek a parlament feloszlatásával kapcsolatos tíz nappal ezelőtti bejelentése –, úgy tűnik, elfogadja az előrehozott törvényhozási választások gondolatát a politikai válság megoldása érdekében – írta tegnap az AFP francia hírügynökség.

Tadeusz Mazowiecki, a legfőbb ellenzéki párt, a balközép irányzatú Szabadság Uniója (UW) elnöke tegnap egy rádióinterjúban kijelentette: a választások elkerülhetetlenek. Az UW vezetése vasárnapi ülésén nem értett egyet azzal, hogy az egykori kommunista József Oleksy, a baloldali kormánytöbbség jelöltje kövesse Waldemar Pawlakot a miniszterelnöki poszton.

„Pawlak távozása ugyan hasznos lehet Lengyelországnak, de ha az újabb kabinet ugyanazon a koalíción belül jönne létre, az nem vezetne pozitív irányú változásokhoz" – vélekedett az UW vezetése, amely a Szolidaritás legismertebb alakjaiból áll. A testület szerint egy párton kívüli szakértőkből álló ideiglenes kormányt kellene létrehozni.

Foto: Milos József Fk.: Tóth Pál István

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA 1989. NOVEMBER 9-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA. A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ 1989. NOVEMBER 18-IG. CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

Budapesten született 1939-ben. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1961-ben végzett. Tanára volt Pap Gyula, Szőnyi István, Bernáth Aurél. 1974–1987-ig a Magyar Iparművészeti Főiskolán, 1988-tól a Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanít. 1964 óta vesz részt hazai és külföldi kiállításokon.

Egyéni kiállításai:
1973. Budapest, KKI, Dorottya utca
1974. Zalaegerszeg, Ifjúsági Ház
Dorog; – Amiens, Avignon stb.
1977. Budapest, Csók István Galéria
1981. Budapest, Műcsarnok
1982. Budapest, Csók István Galéria
1984. Gronau (NSZK); Csepel, Iskola Galéria
1985. München, Európai Szabadalmi Hivatal
1986. Budapest, Dorottya utcai Kiállítóterem
Salzburg, CA Bank;
Budapest, Újpest Galéria
1987. Genf, OMPI

DERKOVITS ÖSZTÖNDÍJASOK

BESZÁMOLÓ

KIÁLLÍTÁSA

1988

KÁDÁR Jánosné

ARBEITSBERICHTAUSSTELLUG

DER DERKOVITS-STIPENDISTEN

E L Ő S Z Ó

Furcsa érzés bevezetőt írni a Derkovits ösztöndíjasok kiállításának katalógusához, de ez nem abból fakad, hogy az ösztöndíj történetében ez lesz az első ilyen kiadvány. Harmadik éve rendezem a tárlatot, s ez számomra nem volt soha más, mint egy fiatal képzőművészetünk helyzetéről szóló, meglehetősen átfogó képet adó bemutató. (Tulajdonképpen az a furcsa, hogy a dokumentálása eddig nem volt szokásban.)

Az ügy háttere ennél azonban sokkal több rétegű. A "Derkovits Gyula ösztöndíj" több mint harminc éves, 1955-től adják ki, és három év időtartamra szól. Szinte példátlan formája ez a képzőművészet (és képzőművészek) állami támogatásának, a kedvezményezettek száma 1966-tól már évente tíz (tehát egy évben a többi évfolyammal összesen harminc főnek jár ez a ma havi 7000 Ft összegű támogatás). Célja az, hogy segítse a pályakezdő, de már önálló tevékenységet folytató művészek további fejlődését. Nyilvánvaló, hogy ennek egyik legfontosabb feltétele egyfajta anyagi biztonság megteremtése, de a célt segítette a tanulmányutak finanszírozása, a konzultációs rendszer is, amely ma már nem létezik (lásd később a szemelvényben). A konzultációs rendszer mai liberálisabb változata az éves munkabeszámoló (ez a mostani kiállítás is ilyen). Az ösztöndíjat odaítélő bizottság ekkor értékeli az éves tevékenységet, amelyet elsősorban a kiállított művek reprezentálnak, de meghallgatják az eltelt időszak kiállításain való részvételről, az esetleges díjakról, kommunális megbízásokról, vásárlásokról szóló írásbeli beszámolót is. A tárlatnak mégis elsősorban nyilvános jellege a domináns. A nagyközönség is csak ezen keresztül nyerhet bepillantást azokba a folyamatokba, amelyek a magyar művészet tendenciáinak irányát jelölik. Megítélésem szerint a mostani három évfolyam tagjaiban pregnáns képviselőit találhatjuk a mára jellemző törekvéseknek; a bemutató összhatása mindeképpen fajsúlyos kell legyen.

A mostani helyzet hátterében a művészetpolitika tudatosan érvényesített utilitárius szempontjai játszanak főszerepet. A jó művészetet kell támogatni, hogy az még jobban fejlődhessen. Persze ez az elv sem érvényesülhet tisztán; számba jöhetnek még más, szubjektív szempontok is – igaz, a minőség kategóriáját is nehéz objektíven meghatározni. Igazat kell adni Klimó Károlynak is abban, hogy az ösztöndíj még senkiből sem csinált jó művészt és nem is tudta megakadályozni sokak ígéretesen induló pályájának ellaposodását. Mégis, egyetlen művészetpolitika sem járhat el okosabban – ha már megtalálni vélte letéteményeseit –, minthogy maximálisan tolerálja azok művészi tevékenységét. Azt hiszem, a mostani tárlat sem tanúskodik ennek ellenkezőjéről.

És még valami. Ha megnézzük ennek a katalógusnak csak a fő vonalakban összeállított életrajzait, még az erősen szelektált adatokból is kitűnik, hogy az ösztöndíjasok nem kis hányada nagyon aktívan részt vesz legfontosabb országos és külföldi kiállításainkon. Úgy is mondhatnánk: kihagyhatatlanok belőle. Megkockáztatom: ma az ösztöndíj határozottan rangot jelent. Viselőjére figyelnek és számítanak a kiállítások szervezésénél, a vásárlásoknál. Jelentősége a jövőben csak nőhet.

Ennek a katalógusnak nincs különösebb apropója. Nem kíván hiányt pótolni, keretei nem is tennék erre alkalmassá. A Derkovits-ösztöndíj történetéről bizonyára érdemes lenne egyszer majd alaposabb tanulmányt készíteni, erre azonban most nem volt mód. Mivel azonban a szerkesztés során számba jöttek az előzmények is, megkérdeztem néhány volt ösztöndíjast (azóta művészeti életünk prominens képviselői) saját tapasztalataikról, véleményükről. Következzen alább ezekből néhány, nem minden tanulság nélkül való szemelvény.

Feuer Gábor

Volt ösztöndíjasok mondják:

Patay László (1957)

"Életem egyik legnagyobb szerencséjének tartom, hogy szinte közvetlenül a diploma után részese lehettem. A 3 éves sine cura legalább 3 tucat képet eredményezett, melyek közül néhányat még ma is életművem lényeges részeként tartok nyilván. Ez az ösztöndíj tette lehetővé első párizsi tanulmányutamat is, amely meghatározó volt pályámra... Az ösztöndíjat odaítélő bizottságnak nagy a felelősségyo%c lehetőségek leszűkülése miatt egyre nagyobb."

Klimó Károly (1965)

"A díjakat szubjektív, ‚valami' iránt elfogult emberek adják. Így is lesz ez o, ěszen addig, amíg az ISTEN vagy kulturális holyettese meg nem gondolja magát. Sajnos a világegyetem működésének üzemzavarai (csillaghullás stb.) miatt az égi hatalmak olyan elfoglaltak, hogy a művészeti díjak odaítélése ezután is gyarló emberek feladata marad. És ez talán nem is baj, mert a díjak ‚isteni odaítélése' ugyan teljesen igazságos, méltóságteljes, ám (egy idő után bizonyára) nagyon unalmas lenne.

A Derkovits ösztöndíjat mint koncessziót a Bernáth-tanítványok rendre elnyerték – így kaptam én is 1965-ben. Kivételt képeztek olyan élvonalbeli fiatal művészek, mint Lakner László vagy Major János és hatnehe még további neveket is említeni. Ami magát az ösztöndíjat illeti, az természetesen jó dolog, mert támogatást és pénzt kapni, viszonylag gondtalanul dolgozni: mindenkinek jóleső érzés. Egy váratlan díj esetleg lélektani mélypontról hoz fel valakit. Viszont – és ez a fent írtakhoz viszonyítva akár ellentmondásnak is felfogható, vagy ‚hálátlanságnak' hangozhat egy volt ösztöndíjpusztítótól, mégis leírom – az ösztöndíj még senkiből sem csinált művészt. Ezt igazolja azoknak a száma, akik az ösztöndíj ellenére ellaposodtak, elvesztették ambícióikat és gyakorlatilag megszűntek művészek lenni. Mások viszont, akik többszöri próbálkozás után sem jutottak Derkovits ösztöndíjhoz, bebizonyították, hogy e támogatás nélkül is meg tudják csinálni a maguk művészetét."

Kádár János Miklós (1968)

"1966 és 1968 között, az akkoriban még létező (nem hiszem, hogy még volna ilyen) ‚kis Derkót' kaptam meg, 12+12 hónapra, havonként 1000 Ft-ot. 1968-ban nyertem el a Derkovits ösztöndíjat, miután arra – az addigiaktól eltérően – táblaképekkel pályáztam. Akkoriban még volt konzultációs rendszer, de a korábban szereplő ‚üzemi munka', illetve a külföldi utazás már nem tartozott a programba. Érvényben volt azonban az, hogy az ösztöndíj mellett semmilyen más kereső tevékenységet (már ami a művészi tevékenységből eredhet) végezni nem szabad, sőt tanítani sem. (...) A rendszeresen jövő 3000 Ft már akkor sem számított nagy pénznek, de úgy ahogy ki lehetett jönni belőle szerény körülmények között. Ez volt az az idő, amikor a leginkább szisztematikus módon készültem egy-egy munkám megvalósítására, mert az egyes ‚beszámoló kiállításokig' nem tartoztam senkinek sem megmutatni a képeimet. (...) Voltaképpen hermetikusan elzárattunk a való élettől, csak pályatársainkkal voltunk kapcsolatban. (...) Mégis ... nagyon jó munkára volt lehetőségünk. Úgy éreztem és úgy gondolom ma is, az ösztöndíj ideje alatt befejeződött első érési szakaszom az alkotói pályán, és magamat emiatt tartom 1970 óta, az ösztöndíj második évétől kezdve ‚profinak'. Akkor éreztem meg, hogy nem azt kell festenem és úgy, ahogyan vélhetően elvárják, hanem azt várják el tőlem, amire képes vagyok."

Szabados Árpád (1970)

"Először láttam bizonyítékát annak, hogy a társadalom nem tart naplopónak, ha csak rajzolgatok. (...) Bizonyítékát láttam, hogy a tanári munkám – amit megszállottként csináltam – nem zár ki a művészeti életből. (...) 3 év elegendő volt arra, hogy a pályakezdés kishitűségén, tájékozódási és más gyermekbetegségein átessem. (...) Az ösztöndíj még valamiben segített ..., hogy munkámban soha ne törődjek annak értékesíthetőségével. Remélem, ez az érzés végérvényesen rögzült: nem pénzért dolgozom, úgy is mondhatnám: szabad vagyok!"

Váli Dezső (1977)

"Nem vagyok lázadó alkat. (A hiba nemcsak másokban van.) Nem hiszem, hogy az irányítók csacsibbak az általuk vezetetteknél általában. Belsőépítész diplomával, de már 8 éve csak a festésnek élve nekem igenis fontos volt, hogy az apparátus munkásságomat 1977-ben Derkovits díjjal minősítette. Szeretem, ha megdicsérnek. Evvel egyébként megkezdődött életem máig (?) tartó korszaka, boldog korszaka, amikoris képeim eltartanak, engem és családomat – ha szerényen is."

MDK

Kádár Jolán, festő.

/Miskolc/

Vásárhelyi utca, of.

III. Miskolci Orsz. Képzőmüv. Kiáll.
/Hermann Ottó Muz./ 1957.

Kádár Iván Jestő
Éjszaknyaroszág 1959 márc. 17.-
6 oldal.-

Kádár Tolán, festő M.D.K.

felajánlott művét kiállitották a "Borsod képzőművészei az árvizkárosultak" c. kiállitáson a miskolci Herman Ottó muzeumban.

Északmagyarország, Miskolc, 1956. ápr. 24.

MDK

Kádár Jolán

Tanya, rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücc. 1962. 21.l.

KA'DA'R JOLA'N / miskolci grafikus

Téli örömök, rézkarc

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Bp., 1955.
/Kat./

18

Kádár Jolán

Faluvége, rézkarc

Miesarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kádár Jolán, Miskolc

Téli örömök, rk.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal. 1955.

18. 1.

Kaidár Jenő

városi építőmester,
győr város építészeti
felügyelője, aki a déli
harétéren teljesített
katonai szolgálatot,
1914 dec. 9. Valjevo-
nál eltnűt, családjá-
nak értesülése szerint
ugyanakkor szerb fogság-
ba került s néhány
nappal utóbb elhunyt.

MMÉE Kösl
1915. 166 l.

Kádár Jolán

Tiszai halászok c. képe a borsodi képzőművészek III. miskolci kiállításán.

Hajdu Béla: A Borsod megyei képzőművészek III. kiállítása a Herman Ottó muzeumban. Északmagyarország 1961. III. 5. 5.1.

Kádár Jolán

A borsodi művészek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett kiállitásán 1956 ápr-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Kádár Jolán

A borsodi müvészek 5. megyei kiállitásán szerepelt müve. Addig nem ismerték.

Hajdu Béla:Az ötödik megyei képzőművészeti kiállitás Északmagyarország 1955 okt. 23.

Kádár Jolán

Hegyi tanya, rk.

Ut, tus

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J. Muz.

MDK

Kádár Jólán

Faluvége rézkarc 40x48

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 31.1.

Kádár Jolán MDK

+anya, rézkarc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm.. Kiáll.

Kádár Jolán

Alkotása szerepelt a Borsod-Miskolci Muzeum helyiségéb
ben 1950. máj. 13-án megnyilt kiállitáson.

Miskolci, dőósgyőri, ózdi képzőművészeti csoportok
kiállitása a Borsod-Miskolci Muzeumban
Északmagyarország 1950. máj. 16.

Kádár Jolán

Önarcképe /szén/ szerepelt a diós-
győrvasgyári képzőművészeti iskola
növendékeinek kiállitásán.

Vasgyári dolgozók képzőművészeti kiállitása
Észak-Magyarország 1950. jan. 10.

MDK.

Kádár Jolán , grafikus, Miskolc,

"Téli örömök" /akvarell/

Vidéken élő képzőművészek Kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 18.1.

MDK.

Kádár Jolán grafikus

"Faluvége" /rézkarc/

I.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 31.1.

Vasarely Múzeum
1033 Budapest
Szentlélek tér 6.
Telefon: 250-1540

A budapesti Vasarely Múzeum szeptember 15-től október 2-ig ad helyet Joseph Kadar (Le K'dar) festő, grafikus, szobrász, fotós, elektrografikus 25 párizsi évre visszatekintő kiállításának.

A kiállítás sokféleségével, sokszínűségével önmagában is érdekes, de ezen túl új teóriák, stílusok indítását is láthatja a kortárs művészet iránt érdeklődő kritikus, művészettörténész, gyűjtő és művészetszerető közönség. (Le Dualisme, Le Detaillisme, L'Horizontalisme).

A kiállítás 1994. szeptember 15-én, délután 17 órakor nyílik a Vasarely Múzeum Kamaratermében (Bp. III. Szentlélek tér 6.).
A művész munkásságát Dr. Hann Ferenc, művészettörténész ismerteti.

Egri Mária
múzeumigazgató

MAIL-ART
Joseph Kadar
7, 347, rue Fondary
75015 PARIS
FRANCE
Madrid
1990
RAY
JOHNSON
100 SWANS
44 WEST 7
STREET
11500 NEW YORK
USA

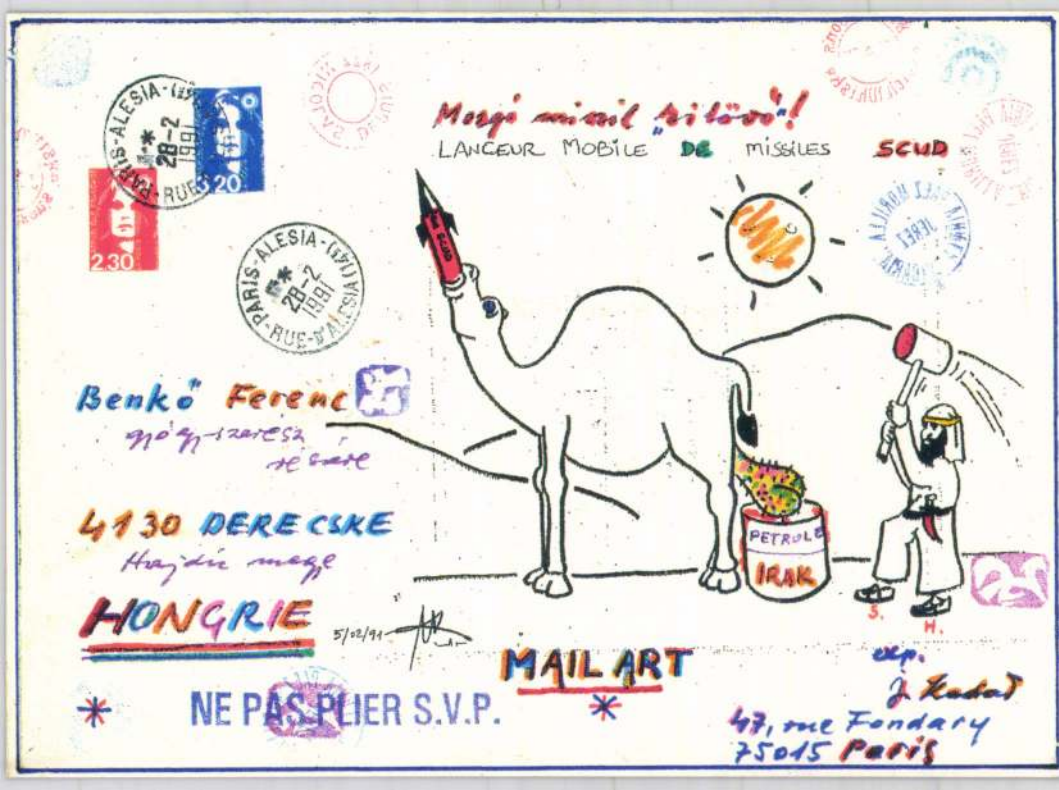
Mozgó missil „ritövő"!
LANCEUR MOBILE DE MISSILES SCUD
PARIS-ALESIA-(14e)
28-2 1991
RUE D'ALESIA
2.30
20
Benkő Ferenc
gyógyszerész
4130 DERECSKE
Hajdú megye
HONGRIE
5/02/91
PETROLE
IRAK
S. H.
MAIL ART
NE PAS PLIER S.V.P.
exp.
J. Kadar
47, rue Fondary
75015 Paris

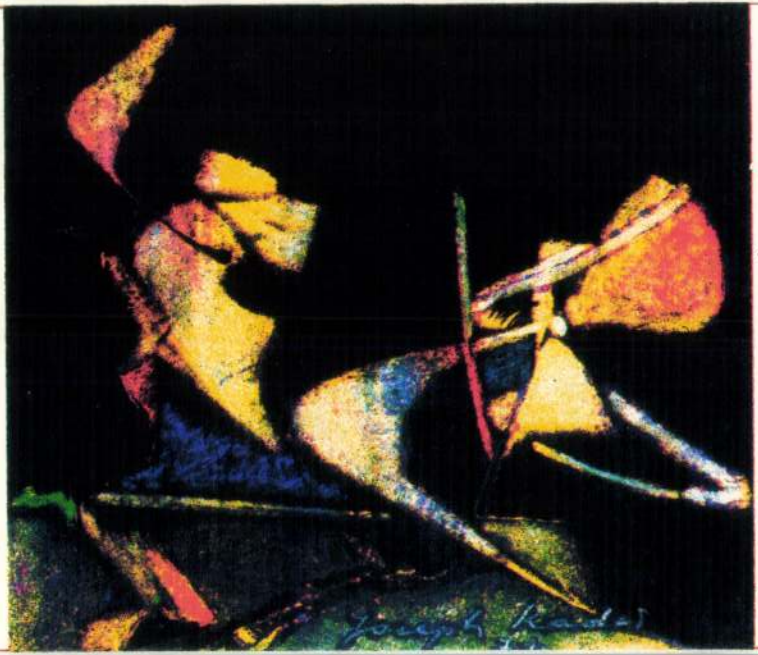

exp.
Le K'dar
47, rue Fondary
75015 Paris
FRANCE

POST-MAIL-ART

The Museum
of Modern
ART
11. West
53. Street
NEW York
NY. 10019
5498
U.S.A.

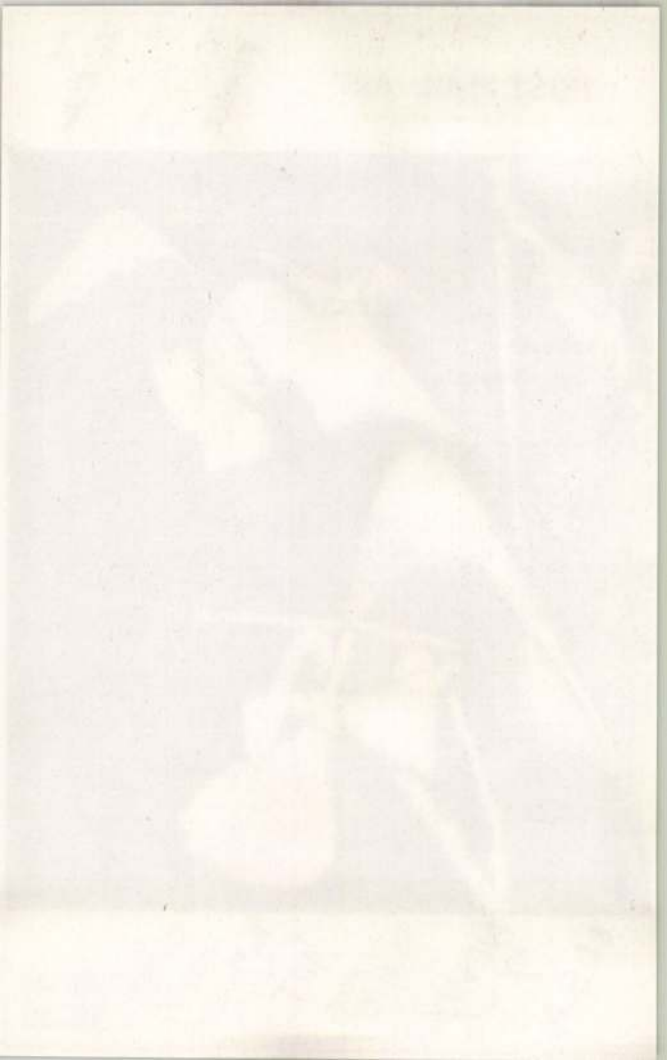

BANANA Anna CANADA • BARONI Vittore ITALIE • BARTHA József HONGRIE • BATES Keith GRANDE-BRETAGNE • BERGMAN Cecília SUÉDE • BERGMAN Helen SUÉDE • BERGER Miriam FRANCE • BERICAT Pedro ESPAGNE • BERTINI ITALIE • BÍRÓ József HONGRIE • BLEUS Guy BELGIQUE • BONARI Adriano ITALIE • BONUS Ioan ALLEMAGNE • BOUWS Renée PAYS-BAS • BULATOV Dimitry RUSSIE • BUR Pierre FRANCE • CANE Louis FRANCE • CARTIER Christophe FRANCE • COHEN IAPON • COLE David ÉTATS-UNIS • COLORI ÉTATS-UNIS • DALIGAND Daniel FRANCE • DELLAFIORA David GRANDE-BRETAGNE • DRAHOS Tom FRANCE • DIOTALLEVI Marcello ITALIE • DUPUY Jean FRANCE • ESZTERO Rozália HONGRIE • FERNANDEZ ESPAGNE • FIERENS Luce BELGIQUE • FOMINIE FINLANDE • FIGUEIREDO César PORTUGAL • FRANGIONE Nicola ITALIE • FRÖBERG Dan SUÉDE • GARABUCZI Ágnes HONGRIE • GIK Juri RUSSIE • GOLD Susan CANADA • GOMEZ Antonio ESPAGNE • GROH Dr. Klaus ALLEMAGNE • HAÁSZ Ágnes HONGRIE • HEGEDŰS 2 László HONGRIE • HELD John ÉTATS-UNIS • HOARE James ÉTATS-UNIS • HOSSZÚ Michael FRANCE • HUDON A. CANADA • JALIL ARGENTINE • JENSEN Frank DANEMARK • JULLIARD Michel FRANCE • KABAI K. Lorant HONGRIE • KÉKY-MAGYAR Éva ALLEMAGNE • KISS Ilona HONGRIE • KLING József HONGRIE • KRUMP Éva SUISSE • LE K'DAR FRANCE • LENOIR Pascal FRANCE • LEMOINE FRANCE • LOHR Helmut ALLEMAGNE • RUGGERO MAGGI ITALIE • MÁTÉ Gyula HONGRIE • MARCHAND E. CANADA • MATHIAUT Jean FRANCE • MASONI ITALIE • MITTENDORF Hennig ALLEMAGNE • MORANDI Emilio ITALIE • MURGA Antonio ESPAGNE • NAGY Ágnes HONGRIE • NÁDAS Alexandra HONGRIE • NEM'S Judit FRANCE • O. OLBRICH Jürgen ALLEMAGNE • OLTMAN Aloys ALLEMAGNE • PADIN Clemente URUGUAY • PERNECZKI Géza ALLEMAGNE • PETRI Ildikó HONGRIE • PITTORE ÉTATS-UNIS • PUHA Ferenc HONGRIE • ROBIC Jean-Francois FRANCE • RŐCZE György HONGRIE • RUIZ Enrique MEXICO • SAÁRY ÉvaSUISSE • SCOTT Vic GRANDE-BRETAGE • SOGNO Nicole FRANCE • SOMOGYI György HONGRIE • SÓS Evelin HONGRIE • STRADA Giovanni ITALIE • SUEL FRANCE • SYMCZAK Krzysztos c POLOGNE • SZEPESSY Ákos HONGRIE • SZÉKELYHIDI Zsolt HONGRIE • SZOMBATHY Bálint SERBIE • TOMPOS Gábor HONGRIE • TOROK Sándor HONGRIE • TÓTH ifj. László HONGRIE • TÓTH f. Árpád HONGRIE • TOT Edre ALLEMAGNE • URBÁN Tibor HONGRIE • VASS Tibor HONGRIE • VIGO Edgardo-Antonio ARGENTINE • VITULANO Laura ITALIE • VÖRÖS András HONGRIE • YASMIN I. FRANCE • ZOE HONGRIE • ZÖLD Anikó HONGRIE • ZSUFFA András HONGRIE •

Szoboszlói Kisgaléria

MEGHÍVÓ
INVITATION

1. Nemzetközi Post-Mail-Art Biennálé
Hajdúszoboszló - 1995. augusztus 17-30.

Szoboszlói Kisgaléria
Hajdúszoboszló
Szilfákalja 2.

(Joseph Kadar)
Ze K'dar

Megnyitó: augusztus 17-én 18 órakor
Megnyitja: Dr. Hann Ferenc
művészettörténész, a Művészeti Akadémia tagja

GROUPE A-Z

ABDENOUR Amal (Franciaország - France) ❑ AKBAR Shah (India) ❑ ALVAREZ Manuel (Venezuela) ❑ ANDERSON Peter (Svédország - Suède) ❑ ANELLI Salvatore (Olaszország - Italie) ❑ ARRANZ Romà (Spanyolország - Espagne) ❑ BARALDI Celest (Olaszország - Italie) ❑ BASSET Klaus (Németország - Allemagne) BAUMAN Judith (Izrael - Israël) ❑ BLAKE Stuart (Anglia - Grande-Bretagne) ❑ BIRGE Pricilla (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ BOISSONNET Philippe (Kanada - Canada) ❑ BOLYARD David (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ CABANIS Daniel (Franciaország - France) ❑ CASERO G. (Spanyolország - Espagne) ❑ CHANG (Kina - Chine) ❑ CHARBONNEAU Jacques (Kanada - Canada) ❑ CHIUCHIOLO Marcello (Olaszország - Italie) ❑ CIANI Piermario (Olaszország - Italie) ❑ CARRENA Horacio (Argentina - Aregentine) DAR Dina (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ DÁVID Vera (Magyarország - Hongrie) ❑ DAWES John (Ausztrália - Australie) DEBREIX Gasteo (Brazilia - Brésil) ❑ DENTI Giuseppe (Olaszország - Italie) ❑ DIOTALLEVI Marcello (Olaszország - Italie) ❑ DURAND James (Franciaország - France) ❑ FORSTER Clara (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ FREDERIKSON Andres (Norvégia - Norvège) ❑ GESSERT Sharon (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ GILBERT Sharon (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ GONZALEZ Marisa (Spanyolország - Espagne) ❑ GRIMALDI Vince (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ HAINKE Wolfgang (Németország - Allemagne) ❑ HALBAUER Ede (Magyarország - Hongrie) ❑ HARROFF William (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ HOARE James T. (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ JACKSON Sarah (Kanada - Canada) ❑ JACOBSEN Kirsten (Dánia - Danemark) ❑ JOHN Franz (Németország - Allemagne) ❑ KADAR Joseph (Franciaország - France) ❑ KAWAMATA Tadashi (Japán - Japon) ❑ KEMPS Gerard (Hollandia - Pays-Bas) ❑ KIERSPEL Jürgen (Németország - Allemagne) ❑ KLAGES Gabriele (Németország - Allemagne) ❑ KOPPANG Randy (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ LINCOLN Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ LITTMAN Christian (Svájc - Suisse) ❑ MATHIAUT Jean (Franciaország - France) ❑ MOLNAR Vera (Franciaország - France) ❑ MONFORTE Luiz (Brazilia - Brésil) ❑ MOORE Sabra (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ MUHLECK Georg (Németország - Allemagne) ❑ NEADERLAND Louise (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ OHNO Dona (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ OLBRICH Jürgen (Németország - Allemagne) ❑ PAPP Tibor (Franciaország - France) RANGEL Paco (Spanyolország - Espagne) ❑ ROIG Dora (Spanyolország - Espagne) ❑ ROSELLO Emilio (Spanyolország - Espagne) ❑ SCHNYDER Achim (Németország - Allemagne) ❑ SILVIA Pete (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SHERIDAN Sonia (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SMUDA Gail (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SUOMI Timo (Finnország - Finlande) ❑ STEIGER Charly (Németország - Allemagne) ❑ TONNOLIER Joseph (Franciaország - France) ❑ URBONS (Németország - Allemagne) ❑ VANNOZZI Pierluigi (Olaszország - Italie) ❑ ZOGOLOPOULOS Giorges (Görögország - Grèce)

ELEKTROGRAFIKÁK

MEGHÍVÓ

GROUPE A-Z
ART ELECTRO-IMAGES

A budapesti
Vasarely Múzeum
szeretettel meghívja Önt a
GROUPE A-Z kiállításának
1991. szeptember 26-án 17 órakor
tartandó megnyitójára.

A kiállítás megtekinthető:
1991. szeptember 26-tól október 27-ig.

VASARELY MÚZEUM - Budapest - Szentlélek tér 6.

Josef Kudlač

MEGHÍVÓ

INVITATION

Megnyitó: 1995. október 21-én 18 órakor

Hommage à Bartók

Szentendrei Képtár (Fő tér)
Nemzetközi képzőművészeti kiállítás

Megnyitja: DÉVÉNYI ISTVÁN,
művészettörténész, a Magyar Nemzeti
Galéria Jelenkori Gyűjteményének főosztályvezetője

Le K'dar

AKNAY János HONGRIE ✦ AMARO Nel ESPAGNE ✦ BALOGH László HONGRIE ✦ BATES Keith GRANDE-BRETAGNE ✦ BÁTAI Sándor HONGRIE ✦ BERGMAN Cecilia SUÈDE ✦ BERGMAN Helena SUÈDE ✦ BERICOT Pedro ESPAGNE ✦ BERTINI ITALIE ✦ BÍRÓ József HONGRIE ✦ BONARI Adriano ITALIE ✦ BULATOV Dmitry RUSSIE ✦ BUNUS Ioan ALLEMAGNE ✦ COHEN Ryosuke JAPON ✦ COLE David ÉTATS-UNIS ✦ COLORI ÉTATS-UNIS ✦ CRELLI ITALIE ✦ DALIGAND Daniel FRANCE ✦ DÁVID Vera HONGRIE ✦ DEGOLA Luciano ITALIE ✦ DEIM Pál HONGRIE ✦ DELLAFIORA David GRANDE-BRETAGNE ✦ DRAHOS Tom FRANCE ✦ DIOTALLEVI Marcello ITALIE ✦ DUPUY Jean FRANCE ✦ ESZTERO Rozália HONGRIE ✦ FARKAS Róbert HONGRIE ✦ FARKAS Tamás HONGRIE ✦ FIERENS Luce BELGIQUE ✦ FOSTER Colin HONGRIE ✦ FRÖBERG Dan SUÈDE ✦ FOMMINEN Cheri FINLANDE ✦ FIGUEIREDO César PORTUGAL ✦ FRANGIONE Nicola ITALIE ✦ GARABUCZI Ágnes HONGRIE ✦ GIK Juri RUSSIE ✦ GOLD Susan CANADA ✦ GOMEZ Antonio ESPAGNE ✦ GROEMENDAAL Rimes PAYS-BAS ✦ GROH Dr. Klaus ALLEMAGNE ✦ GUBIS HONGRIE ✦ HAÁSZ Ágnes HONGRIE ✦ HEGEDŰS 2 László HONGRIE ✦ HELD John ÉTATS-UNIS ✦ HERVÉ Lucien HONGRIE ✦ HUDON A. CANADA ✦ HOFFMAN ALLEMAGNE ✦ HÉRAUX Louise CANADA ✦ JENSEN Frank DANEMARK ✦ JULLIARD Michel FRANCE ✦ KAUFFMAN SUISSE ✦ KABAI K. Lorant HONGRIE ✦ KÉKY-MAGYAR Éva ALLEMAGNE ✦ KISS Ilona HONGRIE ✦ KLING József HONGRIE ✦ KRUMP Éva SUISSE ✦ KLIVAR Miroslav ✦ LAKNER Susanna ALLEMAGNE ✦ LE K'DAR FRANCE ✦ LENOIR Pascal FRANCE ✦ LEMOIN Frédéric FRANCE ✦ LE CORRÉ-OVÁRI FRANCE ✦ LOHR Helmut ALLEMAGNE ✦ MAGGI Ruggero ITALIE ✦ MAJOR Kamill FRANCE ✦ MÁRK Anna FRANCE ✦ MÁTÉ Gyula HONGRIE ✦ MARCHANT E. CANADA ✦ MITTENDORF Hennig ALLEMAGNE ✦ MOLNÁR Vera FRANCE ✦ MOLNÁR István HONGRIE ✦ MORANDI Emilio ITALIE ✦ MURGA Antonio ESPAGNE ✦ NAGY Ágnes HONGRIE ✦ NAGY Zoltán HONGRIE ✦ NÁDAS Alexandra HONGRIE ✦ NEM'S Judit FRANCE ✦ O. OLBRICH Jürgen ALLEMAGNE ✦ OLTMAN Aloys ALLEMAGNE ✦ PADIN Clemente URUGUAY ✦ PAPP Tibor FRANCE ✦ PARFETTI Michel ITALIE ✦ PETRI Ildikó HONGRIE ✦ PITTORE ÉTATS-UNIS ✦ PUHA Ferenc HONGRIE ✦ ROBIC Jean-François FRANCE ✦ SAÁRY Éva SUISSE ✦ SCOTT Vic GRANDE-BRETAGE ✦ SOGNO Nicole FRANCE ✦ SOMOGYI György HONGRIE ✦ SÓS Evelin HONGRIE ✦ STRADA Giovanni ITALIE ✦ SUEL FRANCE ✦ SZEPESSY Ákos HONGRIE ✦ SZÉKELYHIDI Zsolt HONGRIE ✦ SZALKAY Károly HONGRIE ✦ SZIRÁNYI István HONGRIE ✦ TASSY Béla HONGRIE ✦ TOMPOS Gábor HONGRIE ✦ TOROK Sándor HONGRIE ✦ TÓTH ifj. László HONGRIE ✦ TOT Endre ALLEMAGNE ✦ URBÁN Tibor HONGRIE ✦ VASS Tibor HONGRIE ✦ VELKEY Gyöngyvér FRANCE ✦ VELÉNYI Rudolf HONGRIE ✦ VIGO Edgardo-Antonio ARGENTINE ✦ VÖRÖS András HONGRIE ✦ ZOE HONGRIE ✦ ZÖLD Anikó HONGRIE ✦ ZSUFFA András HONGRIE ✦

Une exposition ***Mail Art, Post-Mail-Art*** aura lieu en avril 1994 à l'Institut Hongrois de Paris.

Après une longue période d'isolement forcé, la Hongrie recouvre sa liberté et fait acte de présence sur la scène internationale ; ce qui se traduit sur le plan culturel par une participation dans la circulation des idées et des œuvres. L'Institut Hongrois a comme tâche principal de faire connaître la culture hongroise. Souvent présent dans les mouvements artistiques internationaux, il étaie par là une position non négligeable de la culture hongroise sur la scène européenne.

Les organisateurs de l'exposition Mail Art, Post-Mail-Art du mois d'avril sont Judith Nem's et Joseph Kadar. Ils espèrent la participation d'au moins 150 artistes venant de vingt à vingtcinq pays, ce qui permet de penser que cette manifestation sera la plus grande organisée à Paris depuis la naissance du Mail Art.

"Peut-on considérer quelqu'un comme le créateur du network ; si non, par qui et comment le network aurait-il été engendré? Déjà, dans les années 70, les artistes du Mail Art et les organisateurs des « assemblings » ne se préoccupaient pas beaucoup de son origine ; pourtant, à l'époque, le network avait à peine dix ans. On croit savoir dans les sphères de Mail Art que Ray Johnson, un artiste newyorkais, fut le premier utilisateur systématique de la poste. Il va de soi qu'on le prend pour le Dieu générateur du network."

Géza Perneczky

MAIL ART 94

(150 ARTISTES)

PARIS

EXPOSITION INTERNATIONALE

INSTITUT HONGROIS

92, RUE BONAPARTE
75006 PARIS

5 avril – 5 mai

Vernissage :
le 5 avril à 19 h. 30

ABRAHAMS Annie FRANCE ◆ ARDEN Pierre c FRANCE ◆ ASCOBAR Mauricio c ESPAGNE ◆ AVELER Ivan c BRÉSIL ◆ BANNANA Anna CANADA ◆ BARONI Vittore ITALIE ◆BATAI Sándor HONGRIE ◆BATES Keith ANGLETERRE ◆ BIDNDI Elena ITALIE ◆ BIRO József HONGRIE◆ BELLINI Lancillotto ITALIE ◆ BERICAT Pedro c ESPAGNE ◆ BLEUS Guy BELGIQUE ◆ BOLLE Catherine SUISSE ◆ BOTZ Tünde c FRANCE ◆BOSCH Simone PAYS BAS ◆ BOWER Joseph ETATS UNIS ◆ BREZNAY András HONGRIE ◆ BODÓ Éva HONGRIE ◆ CARDAZZO Renato ITALIE◆ CASES Livia HONGRIE ◆ COMPANO Miguel c ESPAGNE ◆ CHANG M. c CHINE ◆ CHUNG Bowon c CORÉE ◆ COLE David ETATS UNIS ◆ CTOLKER Hanni c PAYS BAS ◆ CHIARA Muiano ITALIE ◆ DALIGAND Daniel FRANCE ◆ DÁVID Vera HONGRIE ◆ DEISLER Guillermo ALLEMAGNE ◆ DIAZ Carlos c ESPAGNE ◆ DIOTALLEVI Marcello ITALIE ◆ DURAND James c FRANCE ◆ DEBREIX Gastao BRÉSIL ◆ ERDÉLYI Eta HONGRIE ◆ ESZTERO Rozália HONGRIE ◆ ESTEVE Judith FRANCE ◆ FRANGIONE Nicole ITALIE ◆ FRANZEN Piet PAYS BAS ◆ FISHGOLD Susan ETATS UNIS ◆ FUCHS Hilda c ESPAGNE ◆ FERRERO Elena ITALIE ◆ GALÁNTAI György c HONGRIE ◆ GARABUCZI Ägnes HONGRIE ◆ GAUTHIER Jean c FRANCE ◆ GIOJA Jean-Luis FRANCE ◆GOLD Susan CANADA ◆ GRIMALDI Vince c ETATS UNIS ◆ dr GROH Klaus c ALLEMAGNE ◆ GROKNDAL Rinus PAYS BAS ◆HAÁSZ ÁgnesHONGRIE◆HALBAUER Ede c HONGRIE ◆ HAMARD-WONG Natalie FRANCE ◆ HARMATI Zsófia HONGRIE ◆ HERVÉ Rodolphe c FRANCE ◆ HOARE James c ETATS UNIS ◆ HOSSZU Michel FRANCE ◆ IBRICO ESPAGNE ◆ IMMORDINO Marco ITALIE ◆ JACKSON Sarah CANADA ◆ JO-DAR FRANCE ◆ JULLIARD Michel FRANCE ◆ KADAR Joseph FRANCE ◆ KERLER Friedel c ALLEMAGNE ◆ KIERSPEL Jürgen c ALLEMAGNE ◆ KISS Emilia c ROUMANIE ◆ KISS Ilona HONGRIE ◆ KLING József HONGRIE ◆ KRUMP Eva SUISSE ◆ KLERK de Lieneke c PAYS BAS ◆ LASZLO Jean-Noël FRANCE ◆ LENOIR Pascal FRANCE ◆ LEHMUS J. c FINLANDE ◆ LES MATONS FRANCE ◆ LÖHR Helmut c ALLEMAGNE ◆ LUCE et ANNINA c BELGIQUE ◆ LOZAR de ESPAGNE ◆ MAGGI Ruggero ITALIE ◆ MAJOR Kamill FRANCE ◆ MARTINON Sophia GRÉCE ◆ MONTES DE OCA Carlos CHILI ◆ MATHIEUT Jean c FRANCE ◆ MASSA c FRANCE ◆ MEIGNE Christian c FRANCE ◆ MEYER Michael c ALLEMAGNE ◆ MÉSZÁROS Julia c HONGRIE ◆ MITTENDORF Henning ALLEMAGNE ◆ MISS-TIC c FRANCE ◆ MOLNAR Vera c FRANCE ◆ MORPHEE c FRANCE ◆ NAGY Ägnes HONGRIE ◆ NÁDAS Alexandra HONGRIE ◆ NEADERLAND Louise c ETATS UNIS ◆ NEM'S Judith FRANCE ◆ NIESLONY Boris ALLEMAGNE ◆ OHLMANN Aloys ALLEMAGNE◆ OHNUMA BRÉSIL ◆ OLBRICH O. Jürgen ALLEMAGNE ◆ PADIN Clemente URUGUAY ◆ PAWSON Mark ANGLETERRE ◆ PERNECZKY Géza ALLEMAGNE ◆ PÉCZELY DIZÖZ Dóra HONGRIE ◆ PILOT FRANCE ◆ PLAZA-LUNA BRÉSIL ◆ POMMEY Bruno FRANCE ◆ PRADO Gilberto FRANCE ◆ RAINER Hans ALLEMAGNE ◆ RAINER Máté HONGRIE ◆ RANGEL Paco ESPAGNE ◆ RIGAL Christian FRANCE ◆ ROBIC Jean-Francois FRANCE◆ RÖCZEI György HONGRIE ◆ SAÁRY Eva SUISSE ◆ SALERNO Monica ITALIE ◆ SIMON Baudhuin c BELGIQUE ◆ SHERIDAN Sonia c ETATS UNIS◆ SMITS Wim c PAYS BAS ◆ SOMLOSI Lajos c FRANCE ◆ SUCIO Emilia c ALLEMAGNE ◆ SUEL Lucien FRANCE ◆ SWIERKIEVICH Robert c HONGRIE ◆ SYMCZAK c POLOGNE ◆ SZEPESSY Äkos HONGRIE ◆ SZIKORA Tamás c HONGRIE ◆ SZOMBATHY Bálint YOUGOSLAVIE ◆ SZÜGYI Zoltán HONGRIE ◆ TAMÄSI Miklós HONGRIE ◆ TENKE István c HONGRIE ◆ TÓTH Árpád c HONGRIE ◆ TOT Endre ALLEMAGNE ◆ junior TOTH László HONGRIE ◆ VASARELY Victor c FRANCE ◆ VIGO ARGENTINE ◆ VÖRÖS András HONGRIE ◆ ZAI Viktória HONGRIE ◆ ZÖLD Anikó HONGRIE ◆ ZSUFFA András HONGRIE ◆

ALCALA-CANALES (Espagne) ♦ BARALDI Celest (Italie) ♦ CHIUCHIOLO Marcello (Italie) ♦ DAR Dina (Etats Unis) ♦ DÁVID Vera (Hongrie) ♦ DEBREIX Gasteo (Brésil) DENTI Giuseppe (Italie) ♦ DIOTALLEVI Marcello (Italie) ♦ DURAND James (France) ♦ GONZALEZ Marisa (Espagne) ♦ HAÁSZ Ágnes (Hongrie) ♦ HAINKE Wolfgang (Allemagne) ♦ HALBAUER Ede (Hongrie) ♦ HAMARD-WANG Nathalie (France) ♦ HERVÉ Rudolf (France) ♦HOARE Tyler James (Etats Unis) ♦ JACKSON Sarah (Canada) ♦ JOHN Franz (Allemagne) ♦ KIERSPEL Jürgen (Allemagne) ♦ KLAGES Gabriele (Allemagne) ♦ LE K'DAR (France) ♦ LINCOLN Janice (Etats Unis) ♦ MATHIAUT Jean (France) ♦ MÜHLECK Georg (Allemagne) ♦ NEM'S Judith (France) ♦ NIESLONY Boris (Allemagne) ♦ OLBRICH O. Jürgen (Allemagne) ♦ PRINS Lieve (Pays Bas) ♦ SHERIDAN Sonia (Etats Unis) ♦ STEIGER Charly (Allemagne) ♦ SZOMBATHY Bálint (Yugoslavie) ♦ URBONS Klaus (Allemagne) ♦ VANNOZZI Pierluigi (Italie)

1. BIENNALE

ART ELECTRO-IMAGES

BERLIN

4. Internationale Biennale für Elektrographik

5.Mai-18 Juni 1994

HAUS UNGARN

Zur Eröffnung der Ausstellung

"ART ELECTRO-IMAGES"

(Berlin)

4. Internationale Biennale für Elektrographik

am Donnerstag, dem 5. Mai 1994, um 19 Uhr
im Haus Ungarn laden wir Sie und Ihre Freunde
recht herzlich ein.

Einführung: Joseph Kadar (Paris)

Die Ausstellung bleibt bis
zum 18. Juni 1994 geöffnet

HAUS UNGARN

10178 Berlin, Karl-Liebknecht-Str. 9

Tel: 240 91 46

1. Internationale Biennale 1985, Barcelona
2. Internationale Biennale 1988, Valencia
3. Internationale Biennale 1992, Budapest
4. Internationale Biennale 1994, Berlin

INVITATION

á l'exposition retrospective de Joseph Kadar (Le K'dar)

DU PINCEAU À L'ORDINATEUR

Musée de Szombathely (Hongrie)
Vernissage : le 26 mai 1995 à 16 heures

par M. Ferenc Hann, dr., historien d'art,
membre de l'Académie des Beaux-Arts de Hongrie

MEGHÍVÓ LE K'dAR (JOSEPH KADAR)

Ecsettől a számítógépig

Huszonöt éve Párizsban élő festőművész visszatekintő kiállítása. Megnyitó: 1995. május 26-án 16^{30}-kor. Megnyitja: dr Hann Ferenc művészettörténész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. A kiállítás megtekinthető június 25-ig.

Szombathelyi Képtár

MEGHÍVÓ INVITATION

A Xántus János Múzeum (Győr, Széchenyi tér 5.)
szeretettel meghívja Önt Le K'dar

FOTÓ ÉS FOTOGRAMM

kiállításának 1996. július 22-én 17 órakor tartandó
megnyitójára

Le K'dar

(Joseph Kadar)

Megnyitja: Kincses Károly, a kecskeméti Fotómúzeum igazgatója

Le K'dar

GALERIE MARCEL-LENOIR

8 bis, rue Jacques-Callot - 75006 Paris
Tél. : 633.11.75

Vernissage le mercredi 13 mars 1985 à 1

Joseph KADAR

Photos du Réel Irréaliste

Exposition organisée à l'occasion de la sor
de son ouvrage « Photos du Réel Irréalistes
avec une introduction de Lucien Hervé.

SZOLNOKI fotógaléria

MEGHÍVÓ * INVITATION

JÁSZKUN FOTÓKLUB

NYOMTATVÁNY

Ze K'dat

...tel meghívjuk Önt a Szolnok Városi Művelődési Központ (Szolnok, Hild tér 1.)
I. emeleti Fotógalériájára 1997. január 24-én, 17.00 órára

Le K'dar

(Joseph Kadar)

FOTÓ ÉS FOTOGRAM

kiállítás megnyitójára

Megnyitja: KINCSES KÁROLY, a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója
Közreműködik: a BARTÓK BÉLA Zeneiskola
A kiállítást rendezte: a JÁSZKUN FOTÓKLUB
Megtekinthető: 1997. március 14-ig, hétfőtől péntekig 12-19, szombaton 10-12 óra között

A budapesti **Vasarely Múzeum**

szeretettel meghívja Önt a

1re Biennale International d'Art Électro-Images

kiállítás

1992. június 4-én 17 órakor tartandó megnyitójára.

MEGHÍVÓ

A kiállítás megtekinthető 1992. június 4-től június 21-ig.

Vasarely Múzeum - Budapest - Szentlélek tér 6

Le Kidas

BARALDI Celeste (Olaszország - Italie) ❐ BARONI Vittore (Olaszország - Italie) ❐ CHARBONNEAU Jacques (Kanada - Canada) ❐ CHIUCHIOLO Marcello (Olaszoszág - Italie) ❐ DÁVID Vera (Magyarország - Hongrie) ❐ DEBREIX Gasteo (Brazília - Brésil) ❐ DENTI Giuseppe (Olaszország - Italie) ❐ DENTI Nicola (Olaszország - Italie) ❐ DIOTALLEVI Marcello (Olaszország - Italie) ❐ HERVÉ Rodolf (Franciaország - France) ❐ HOARE James Tyler (Egyesült Államok - États-Unis) ❐ JACKSON Sarah (Kanada - Canada) ❐ KIERSPEL Jürgen (Németország - Allemagne) ❐ KLAGES Gabrielle (Németország - Allemagne) ❐ LE K'DAR (Franciaország - France) ❐ LINCOLN Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ❐ MATHIAUT Jean (Franciaország - France) ❐ MÜHLECK Georg (Németország - Allemagne) ❐ NIESLONY Boris (Németország - Allemagne) ❐ OLBRICH Jürgen (Németország - Allemagne) ❐ PRINS Lieve (Hollandia - Pays-Bas) ❐ SZOMBATHY Bálint (Jugoszlávia - Yougoslavie) ❐ VANNOZZI Pierluigi (Olaszország - Italie)

BARALDI Celeste (Olaszország), BOLYARD David (Amerikai Egyesült Államok), CHIUCHIOLO Marcello (Olaszország), CIANI Piermario (Olaszország), CUBILES Miguel (Mexikó), DEBREIX Gasteo (Brazília), DENTI Giuseppe (Olaszország), DENTI Nicola (Olaszország), GRIMALDI Vince (Amerikai Egyesült Államok), HAÁSZ Ágnes (Magyarország), HOARE James Tyler (Amerikai Egyesült Államok), JACOBSEN Kirsten (Dánia), JACKSON Sarah (Kanada), KADAR Joseph (Franciaország), KLAGES Gabrielle (Németország), LINCOLN Janice (Amerikai Egyesült Államok), MATHIAUT Jean (Franciaország), MÜHLECK Georg (Németország), NEM'S Judith (Franciaország), NIESLONY Boris (Németország), O. OLBRICH Jürgen (Németország), PRINS Lieve (Hollandia), SMUDA Gail (Amerikai Egyesült Államok), URBONS Klaus (Németország), VANNOZZI Pierluigi (Olaszország), ZOGOLOPOULOS Giorges (Görögország)

MAGYAR SZABADALMI HIVATAL

MEGHÍVÓ
INVITATION

MEGHÍVÓ
INVITATION

MEGHÍVÓ
INVITATION

MEGHÍVÓ
INVITATION

a Magyar Szabadalmi Hivatal
nemzetközi elektrografikai
kiállításának megnyitójára

Az 1896-ban született önálló magyar szabadalmi rendszer fellendülő gazdaságban, a századforduló képző- és iparművészetének pezsgő útkeresése közepette támogatta Magyarország tudományos és technikai fejlődését.

Iparjogvédelmünk az elmúlt évszázadban a műszaki alkotókedv fenntartásának és a korszerű technológiai tudás hazai hasznosításának egyaránt biztos kereteül szolgált.

Az Országos Találmányi Hivatal – a jövő év elejétől régi-új nevén Magyar Szabadalmi Hivatal – centenáriumi programját rendhagyóan megnyitva „kezet és teret" nyújt az ezredforduló egyik jellegzetes, technikai ihletettségű képzőművészeti irányzatának.

A művészeti és technikai alkotótevékenység kölcsönhatásából új képesség születhet: a jövő invenciózus megalkotása.

A Magyar Szabadalmi Hivatal meghívja Önt és művészetszerető barátait

nemzetközi elektrografikai kiállításának megnyitójára

Megnyitja dr. Hann Ferenc
művészettörténész,
a Művészeti Akadémia tagja

A 1995. december 14-én 15 órakor

(Hollandia-Pays-Bas) ■ LENKEY TÓTH Péter (Magyarország-Hongrie) ■ LE K'DAR (Franciaország-France) ■ LE PARK, Martha (Franciaország-France) ■ LEBEL, Luis (Franciaország-France) ■ LORA-TOTINO Arrigo (Olaszország-Italie) ■ LUGOSSY Mária (Magyarország-Hongrie) ■ LUX Antal (Németország-Allemagne) ■ LENKEY-TÓTH Péter (Magyarország-Hongrie) ■ MAGGI, Ruggero (Olaszország-Italie) ■ MARTIN, Guy (Franciaország-France) ■ MATZON Ákos (Magyarország-Hongrie) ■ MAUMI, Alexis (Franciaország-France) ■ MEDINI, A. (Olaszország-Italie) ■ MEYER Georg (Németország-Allemagne) ■ MERCIER, Patrick (Franciaország-France) ■ METZ Éva (Magyarország-Hongrie) ■ MIRANDA, João (Portugália-Portugal) ■ MIRO, Antoni (Spanyolország-Espagne) ■ MÓDER Dezső (Magyarország-Hongrie) ■ MOLNÁR István (Magyarország-Hongrie) ■ MOLNAR Vera (Franciaország-France) ■ MUNIER, Henri (Franciaország-France) ■ NAGY Pál (Franciaország-France) ■ NEADERLAND, Louise (Egyesült Államok-États-Unis) ■ NEM'S Judith (Franciaország-France) ■ NORMAND, Claude (Franciaország-France) ■ ÓCSAI Károly (Magyarország-Hongrie) ■ OLAJOS György (Magyarország-Hongrie) ■ O. OLBRICH, Jürgen (Németország-Allemagne) ■ PADIN, Clemente (Uruguay) ■ PAGES, Robert (Franciaország-France) ■ PAPP Tibor (Franciaország-France) ■ PASQUALETTI Zsófia (Magyarország-Hongrie) ■ PATAKI Tibor (Magyarország-Hongrie) ■ PÁL Csaba (Magyarország-Hongrie) ■ PAWELZIK, Heide (Németország-Allemagne) ■ PÉLI Mandula (Magyarország-Hongrie) ■ PICCIONI, Piero (Olaszország-Italie) ■ POHLMAN, Mathias (Németország-Allemagne) ■ RÁCZ György (Magyarország-Hongrie) ■ RAINER, Walter (Ausztria-Autriche) ■ RECEVEUR, Roland (Franciaország-France) ■ REGEN, Stephanie (Egyesült Államok-États-Unis) ■ SABATIER, Louis (Franciaország-France) ■ SASSON, Daniel (Olaszország-Italie) ■ SAVOI, Alba (Olaszország-Italie) ■ SEIGEL, Judy (Egyesült Államok-États-Unis) ■ SORG, Christian (Franciaország-France) ■ SÓS Evelin (Magyarország-Hongrie) ■ SÓVÁRADI Valéria (Magyarország-Hongrie) ■ STRIK, Richard (Németország-France) ■ STROE Krisztián (Magyarország-Hongrie) ■ SZÉCHY Bea (Magyarország-Hongrie) ■ SZILVITZKY Margit (Magyarország-Hongrie) ■ SZUNYOGH László (Magyarország-Hongrie) ■ SWATERS, Brigit (Hollandia-Pays-Bas) ■ TILLESS Béla (Magyarország-Hongrie) ■ TINÉ, Jean-Paul (Franciaország-France) ■ TRESTIOREANU, Roxana (Románia-Roumanie) ■ UDVARI Hajnalka (Magyarország-Hongrie) ■ URAI Erika (Magyarország-Hongrie) ■ VANTIER, Roger (Franciaország-France) ■ VITACCHIO, Alberto (Olaszország-Italie) ■

Les organisateurs: *Tibor Almási (historien d'art) Joseph Kadar (artiste) Ilona Kiss (artiste) Judith Nem's (artiste)*

Livres-Objets

1. GYŐRI NEMZETKÖZI LIVRES-OBJETS BIENNÁLÉ

HONGRIE • 1997

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM

MEGHÍVÓ

A XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait az

ELSŐ GYŐRI NEMZETKÖZI LIVRES-OBJETS BIENNÁLÉRA

mely 1997. május 1-től 1997. június 1-ig lesz látható
a Rómer teremben (Nefelejts köz).

A kiállítást **Dr Hann Ferenc** művészettörténész,
a Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1997. május 1-én 17 órakor.

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
9201 GYŐR, SZÉCHENYI TÉR 1 – T : 96/310-329

ALMER Zsuzsa (Magyarország-Hongrie) ■ ÁRVA Ilona (Magyarország-Hongrie) ■ BAUER István (Magyarország-Hongrie) ■ BARABÁS Márton (Magyarország-Hongrie) ■ BARES, Jean (Franciaország-France) ■ BÁLINT Ádám (Magyarország-Hongrie) ■ BÁNYAI István (Magyarország-Hongrie) ■ BERGMAN, Cecilia (Svédország-Suède) ■ BERTOLA Carla (Olaszország-Italie) ■ BITZAN, Ion (România-Roumanie) ■ BLAZY, Bernard (Franciaország-France) ■ BOLLE, Catherine (Svájc-Suisse) ■ BONNOT, Jacques (Franciaország-France) ■ BONVIER, Roger (Franciaország-France) ■ BRACAVAL (Franciaország-France) ■ BULATOV, Dmitry (Oroszország-Russie) ■ BUTAK András (Magyarország-Hongrie) ■ COHEN, Ryosuke (Japán-Japon) ■ COITA, Nistor (România-Roumanie) ■ COLLARO, David (Franciaország-France) ■ CSÁJI Attila (Magyarország-Hongrie) ■ CSERNIK Attila (Jugoszlávia-Yougoslavie) ■ CZEIZEL Balázs (Magyarország-Hongrie) ■ DAMÓ István (Magyarország-Hongrie) ■ DEBREIX, Gásteo (Brazília-Brésil) ■ DELLAFIORA, David (Anglia-Grande-Bretagne) ■ DELSALLE, Alain (Franciaország-France) ■ DIOTALLEVI, Marcello (Olaszország-Italie) ■ ELŐD Ágnes (Magyarország-Hongrie) ■ ERDÉLYI Eta (Magyarország-Hongrie) ■ ÉZSIÁS István (Magyarország-Hongrie) ■ FABRE, André (Franciaország-France) ■ FARINE, Jacques (Franciaország-France) ■ FRÖBERG, Dan (Svédország-Suède) ■ FENYVESI TÓTH Árpád (Magyarország-Hongrie) ■ GARNIEL, David (Franciaország-France) ■ GAYOT, Alain (Franciaország-France) ■ GONZALEZ, Marisa (Spanyolország-Espagne) ■ GREGOTTI-MAGNI Carmen (Olaszország-Italie) ■ GROBEL, Yves (Franciaország-France) ■ GULYÁS Judit (Magyarország-Hongrie) ■ HAÁSZ Ágnes (Magyarország-Hongrie) ■ HACKENBERG, Truus (Hollandia-Pays-Bas) ■ HARASZTŸ István (Magyarország-Hongrie) ■ HARMATI Zsófia (Magyarország-Hongrie) ■ HEIBEL, Axel (Németország-Allemagne) ■ HOFFMAN, Fritz (Németország-Allemagne) ■ HORVÁTH László (Magyarország-Hongrie) ■ HUBER András (Magyarország-Hongrie) ■ HUTTER, Heinrich (Németország-Allemagne) ■ JACKSON, Sarah (Kanada-Canada) ■ JENSEN K., Frank (Dánia-Danemark) ■ JOLÁTHY Attila (Magyarország-Hongrie) ■ KÁDÁR Katalin (Magyarország-Hongrie) ■ KISS Ilona (Magyarország-Hongrie) ■ KOVÁCS Péter Balázs (Magyarország-Hongrie) ■ KOVÁCS Borbála (Magyarország-Hongrie) ■ KŐ Pál (Magyarország-Hongrie) ■ KÖBLITZ Brigit (Magyarország-Hongrie) ■ KRÉHER Péter (Magyarország-Hongrie) ■ LABORCZ Flóra (Magyarország-Hongrie) ■ LACKÓ Anita (Magyarország-Hongrie) ■ LAUGIER, Brig (Franciaország-France) ■ LÁSZLÓ Bandy (Magyarország-Hongrie) ■ LECOFFRE, Pierre (Franciaország-France) ■ LEHR, Liesbeth

MUSÉE D'ART MODERNE

Hajdúszoboszló

1996

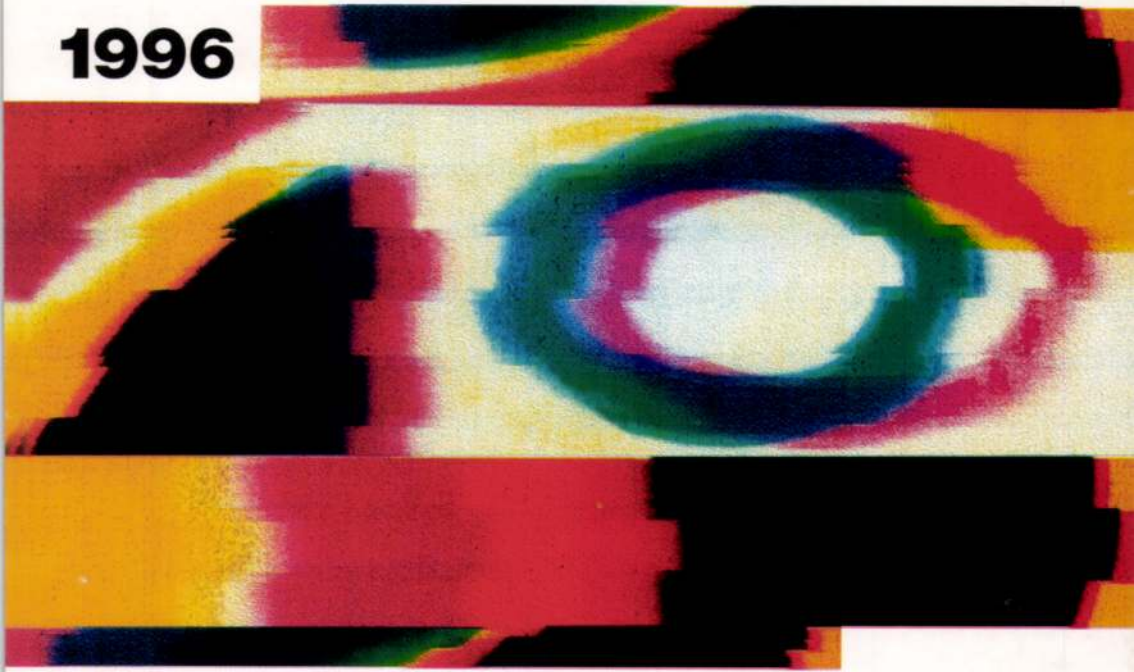

NEMZETKÖZI MODERN MÚZEUM

Hajdúszoboszló

ABDENOUR Amal (Franciaország - France)
ANELLI Salvatore (Olaszország - Italie)
BANANA Anna (Kanada - Canada)
BAROLDI Celeste (Olaszország - Italie)
BARONI Vittore (Olaszország - Italie)
BATES Keith (Anglia - Grande-Bretagne)
BEÖTHY Etienne (Franciaország - France)
BILL Max (Svájc - Suisse)
BLEUS Guy (Belgium - Belgique)
BOISSONNET Philippe (Kanada - Canada)
BOROS György (Magyarország - Hongrie)
BULATOV Dmitry (Oroszország - Russie)
CADERRO Renato (Olaszország - Italie)
CHARBONNEAU Jacques (Kanada - Canada)
CHIUCHIOLO Marcello (Olaszország - Italie)
COLE David (Egyesült Államok - Etats-Units)
CSÁJI Attila (Magyarország - Hongrie)
DALIGAND David (Franciaország - France)
DAR Dina (Egyesült Államok - Etats-Unis)
DÁVID Vera (Magyarország - Hongrie)
DEBREIX Gásteo (Brazília - Brésil)
DEIM Pál (Magyarország - Hongrie)
DENTI Giuseppe (Olaszország - Italie)
DIOTALLEVI Marcello (Olaszország - Italie)
DURAND James (Franciaország - France)
ERRO (Franciaország - France)
GOTO (Japán - Japon)
GÖTZ Henri (Franciaország - France)
GYARMATHY Tihamér (Magyarország - Hongrie)
HAÁSZ Ágnes (Magyarország - Hongrie)
HARASZTY István (Magyarország - Hongrie)
HARTUNG Hans (Franciaország - France)
HEGEDÜS 2 László (Magyarország - Hongrie)
HETEY Katalin (Franciaország - France)
HOARE T. James (Egyesült Államok - Etats-Unis)
HORVÁTH István (Magyarország - Hongrie)
JACKSON Sarah (Kanada - Canada)
JOUOVILLE Guy (Franciaország - France)
KADAR Joseph (Franciaország - France)
KIERSPEL Jürgen (Németország - Allemagne)
KESERÜ Ilona (Magyarország - Hongrie)
KILÁR Stéphane (Franciaország - France)
KISS Ilona (Magyarország - Hongrie)
KOLAR Jiri (Franciaország - France)
KONOK Tamás (Franciaország - France)
LAM Wifredo (Franciaország - France)
LANSKOY André (Franciaország - France)
LANTERI Bernard (Franciaország - France)
LE CORBUSIER (Franciaország - France)
LE K'DAR (Franciaország - France)
LENOIR Pascal (Franciaország - France)
LINCOLN Janice (Egyesült Államok - Etats-Units)
LÖHR Helmut (Németország - Allemagne)
LUGINBÜHL Bernard (Svájc - Suisse)
MAGGI Ruggero (Olaszország - Italie)
MARTINEO Sophie (Görögország - Gréce)
MASSON André (Franciaország - France)
MATHIAUT Jean (Franciaország - France)
MATZON Ákos (Magyarország - Hongrie)
MIRANDA J. (Portugália - Portugal)
MITTENDORF Henning (Németország - Allemagne)
MÜHLECK Georg (Németország - Allemagne)
NÁDAS Alexandra (Magyarország - Hongrie)
NEM'S Judith (Franciaország - France)
O. OLBRICH Jürgen (Nénetország - Allemagne)
OHLMANN Aloys (Németország - Allemagne)
PADIN Clemente (Uruguay - Uruguay)
PAPP Tibor (Franiaország - France)
PÁTKAI Ervin (Franciaország - France)
PERNECZKY Géza (Németország - Allemagne)
PICASSO Pablo (Franciaország - France)
PRINNER Anton (Franciaország - France)
PRINS Lieve (Hollandia - Pays-Bas)
RIOPELLE Jean-Paul (Kanada - Canada)
RÁCZ György (Magyarország - Hongrie)
REIGL Judit (Franciaország - France)
RIGAL Christian (Franciaország - France)
SCHÉNER Mihály (Magyarország - Hongrie)
SCHÖFFER Nicolas (Franciaország - France)
SHERIDAN Sonia (Egyesült Államok - Etats-Units)
SOMLÓSI Lajos (Franciaország - France)
SYMCZAK Krzysztos (Lengyelország - Pologne)
SZABÓ László (Franciország - France)
SZÉKELY Pierre (Franciaország - France)
SZENES Árpád (Franciaország - France)
SZEPESSY Ákos (Magyarország - Hongrie)
SZITTYA Emil (Franciaország - France)
TAPIES Antoni (Spanyolország - Espagne)
TILLESS Béla (Magyarország - Hongrie)
TOT Endre (Németország - Allemagne)
UBAC Raul (Belgium - Belgique)
VANNOZZI Pierluigi (Olaszország - Italie)
VASARELY Victor (Franciaország - France)
VIGO (Argentina - Argentine)
ZAO WOU-KI (Franciaország - France)

Le K'dar (Joseph Kadar)

Kollázs és kollázs-technikával készült könyvtárgyak

ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA

(BUDAPEST)

Az **ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA**
szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait

Le K'dar (Joseph Kadar)

Párizs

kollázs és kollázs-technikával készült könyvtárgyak (livres-objets)
kiállítására

1997. május 9-től május 30-ig.

A kiállítást Dr Hann Ferenc művészettörténész,
a Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1997. május 9-én 17 órakor

ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA
1072 Budapest, Rákóczi út 30 (félemelet)
T : 322-58-18
Nyitva keddtől péntekig 10-től 18 óráig, szombaton 10-től 14-ig.

AMARO Nel ESPAGNE ◆ BALOGH László HONGRIE ◆ BATES Keith GRANDE-BRETAGNE ◆ BÁTAI Sándor HONGRIE ◆ BERGMAN Cecilia SUÉDE ◆ BERGMAN Helena SUÉDE ◆ BERICOT Pedro ESPAGNE ◆ BERTINI ITALIE ◆ BIRÓ József HONGRIE ◆ BONARY Adriano ITALIE ◆ BULATOV Dmitry RUSSIE ◆ BUNUS Ioan ALLEMAGNE ◆ COHEN Ryosuke JAPON ◆ COLE David ÉTATS UNIS ◆ COLORI ÉTATS-UNIS ◆ CRELLI ITALIE ◆ DALIGAND Daniel FRANCE ◆ DÁVID Vera HONGRIE ◆ DEGOLA Luciano ITALIE ◆ DELLAFIORA David GRANDE-BRETAGNE ◆ DRAHOS Tom FRANCE ◆ DIOTALLEVI Marcello ITALIE ◆ DUPUY Jean FRANCE ◆ James DURAND FRANCE ◆ ESZTERO Rozália HONGRIE ◆ FARKAS Róbert HONGRIE ◆ FARKAS Tamás HONGRIE ◆ FIERENS Luce BELGIQUE ◆ FOSTER Colin HONGRIE ◆ FRÖBERG Dan SUÉDE ◆ FOMMINEN Chéri FINLANDE◆ FIGUEIREDO César PORTUGAL ◆ FRANGIONE Nicola ITALIE ◆ GARABUCZI Ágnes HONGRIE ◆ GIK Juri RUSSIE ◆ GOLD Susan CANADA ◆ GOMEZ Antonio ESPAGNE ◆GONDA Balázs FRANCE◆ GROMENDAAL Rimes PAYS-BAS ◆ GROH Dr. Klaus ALLEMAGNE ◆ HAÁSZ Ágnes HONGRIE ◆ HEGEDÜS 2 László HONGRIE◆ HELD John ÉTATS-UNIS ◆ HERVÉ Lucien FRANCE ◆ HUDON A. CANADA ◆ HOFFMAN ALLEMAGNE ◆ HÉRAUX Louise CANADA ◆ JENSEN Frank DANEMARK ◆ JULLIARD Michel FRANCE ◆ KAUFFMAN SUISSE ◆ KABAI K. Lorant HONGRIE ◆ KÉKY-MAGYAR Éva ALLEMAGNE ◆ KISS Ilona HONGRIE ◆ KISS Tamás HONGRIE◆ KLING József HONGRIE ◆ KRUMP Éva SUISSE ◆ KLIVAR Miroslav ◆ LAKNER Susanna ALLEMAGNE ◆ LE K'DAR FRANCE ◆ LENOIR Pascal FRANCE ◆ LEMOIN Frédéric FRANCE ◆ LE CORRÉ-OVÁRI FRANCE ◆ LOHR Helmut ALLEMAGNE ◆ MAGGI Ruggero ITALIE ◆ MAJOR Kamill FRANCE ◆ MARK Anna FRANCE ◆ MÁTÉ Gyula HONGRIE ◆MARCHANT E. CANADA ◆ J. MIRANDA PORTUGAL MITTENDORF Henning ALLEMAGNE ◆ MOLNAR Véra FRANCE ◆ MOLNÁR István HONGRIE ◆ MORANDI Emilio ITALIE◆ MURGA Antonio ESPAGNE ◆ NAGY Ágner HONGRIE ◆ NAGY Zoltán HONGRIE ◆ NÁDAS Alexandra HONGRIE ◆NEM'S Judith FRANCE ◆ O.OLBRICH Jürgen ALLEMAGNE ◆ OLTMAN Aloys ALLEMAGNE ◆ PADIN Clemente URUGUAY ◆ PAPP Tibor FRANCE ◆ PARFETTI Michel ITALIE ◆ PETRI Ildikó HONGRIE ◆ PITTORE ÉTATS-UNIS ◆ ROBIC Jean Francois FRANCE ◆ SAÁRY Éva SUISSE ◆ SCOTT Vic GRANDE-BRETAGNE ◆ SOGNO Nicole FRANCE ◆ SOMLÓSI Lajos FRANCE ◆ SÓS Evelin HONGRIE ◆ STRADA Giovanni ITALIE◆ SUEL FRANCE ◆ SZEPESSY Ákos HONGRIE ◆ SZÉKELYHIDI Zsolt HONGRIE ◆ SZALKAY Károly HONGRIE ◆ SZIRÁNYI István HONGRIE ◆ TASSY Béla HONGRIE ◆TILLESS Béla HONGRIE◆ TOMPOS Gábor HONGRIE ◆ TOROK Sándor HONGRIE ◆ TÓTH ifj. László HONGRIE ◆ TOT Endre ALLEMAGNE ◆ URBÁN Tibor HONGRIE ◆ VASS Tibor HONGRIE◆ VELKEY Gyöngyvér FRANCE ◆ VELÉNYI Rudolf HONGRIE ◆ VIGO Edgardo Antonio ARGENTINE ◆ VÖRÖS András HONGRIE◆ ZOE HONGRIE ◆ ZÖLD Anikó HONGRIE ◆ ZSUFFA András HONGRIE

HOMMAGE À BARTÓK

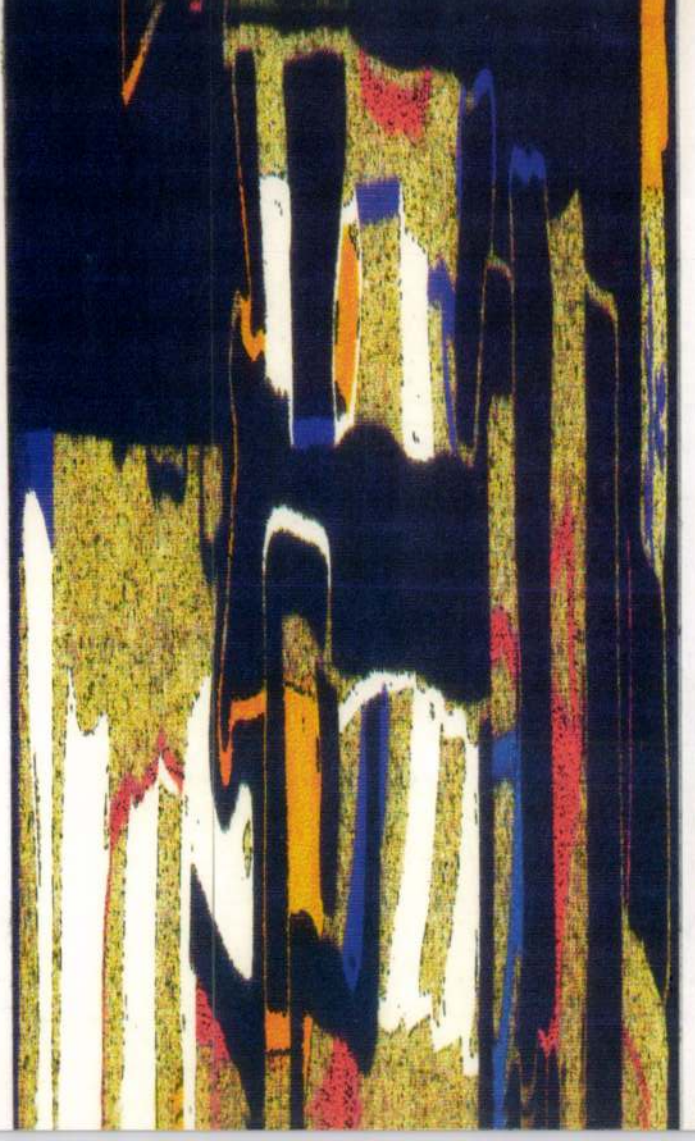

UNESCO PARIS 1997

Dans le cadre de la célébration du cinquantiéme anniversaire de la mort de Béla Bartók

La Commission des Activités Culturelles de l'Association du Personnel de l'UNESCO vous prie de lui faire l'honneur d'assister à l'inauguration de l'exposition

"HOMMAGE A BARTÓK"

au cours de laquelle Károly Mocsári interprétera une oeuvre du compositeur

le mardi 14 janvier 1997 à 18h30

Maison de l'UNESCO, Salle des Actes, 7, place de Fontenoy, Paris 7ème (Metro: Cambronne – Ségur)
Exposition du 14 au 24 janvier 1997
Invitation pour 2 personnes

Fondation Margit Varró (Budapest)
Conseil International de la Musique, UNESCO

Organisateurs: Joseph Kadar, Judith Nem's

MEGHÍVÓ
INVITATION

JOSEPH KADAR (LE K' DAR)
25 PÁRIZSI ÉV ÖSSZEFOGLALÓJA CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA 1994. SZEPTEMBER 15–ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN 17 ÓRAKOR
A VASARELY MÚZEUM KAMARATERMÉBEN, BUDAPEST III., SZENTLÉLEK TÉR 6.

MEGNYITJA: **DR. HANN FERENC** MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1994. OKTÓBER 2–IG.

elfZámbó István: Keretmű

(Szétlövik a posztmodernt) Voltaképp mindegy, hogy Szarajevóban vagy Drezdában, Írországban vagy Moldáviában. Tény, hogy repeszdarabok szaggatják azt a papírt – zászló nem is volt –, amire ez az új filozófiai észjárás íródott. Hiszen a fegyverekkel való érvelés alkonyára esküdött.

Lehet, hogy sok kócos tulajdonsága volt, mégis egy rég várt üzenettel, a tolerancia korszakának meghirdetésével vált rokonszenvessé. Azzal a felfogással, hogy nemcsak egyetlen igazság lehet, hogy a másik félnek, csoportnak, kultúrának is lehetnek jelentős értékei, melyeket érdemes megismerni és megérteni. És hogy ennek a korszaknak már nem a géppisztoly, hanem a dialógus lesz jellemzője. Mert a különböző ideológiai fundamentalizmusok kora lejárt, éppúgy, mint a felvilágosodástól öröklött merev racionalizmusé; hogy elmúlt a „fegyveres próféták" és megváltó elméletek korszaka. Bár e felfogás még a 70-es években jelentkezett, de fellépése valahogy egybecsengett a hidegháború végével, egy új világrend beköszöntével – egyszóval: minden stimmelni látszott. És mikor már úgy tűnt, hogy legalábbis Európában igaznak bizonyul ez a jelenre szóló prófécia – az érvek helyett ismét a fegyverek kezdtek beszélni, mintha mi se történt volna. A posztmodern kondíció, (PM), ami elméletben oly szépnek tűnt, egyelőre illúzió marad.

Mert nemcsak a racionalizmusnak vannak dogmái: a posztmodern teória nem számolt a fundamentalizmusok virulenciájával. Pedig sokféle van belőlük. Azzal biztatott bennünket, hogy e fundamentalizmusokkal majd magvas elméleti dialógusokat fognak csörgedezni, melyekben győz a jobbik argumentum, s gazdagodik a vitázó. Bár régóta lehetett sejteni, hogy a fundiknak nem az a jellemzőjük, hogy érvelnek, sokkal inkább, hogy az egyedüli igazságbirtokosainak vélik magukat, és hogy megváltástanaikat uzikkal igyekeznek terjeszteni. Mégis, korábban ez a veszély Európán kívülinek (ajatollahok) látszott, távolinak (szikh szeparatisták), a múlt erőtlen relikviájának (neofasiszták), Európa viszont hihetett a posztmodern relativizmusban, és a géppisztolyok múzeumosodásában. Aztán megszólaltak a fegyverek és e fundamentalista narratívákból a mi térfelünkön is mészárszék lett.

Valószínű, hogy a PM reménye egy politikai csalódásból adódott. Nem szabad elfelejteni, hogy a posztmodern teória, legalábbis jelentős *európai* elindítóik (például Lyotard) esetében, az egykori baloldali vendégszereplés elméletileg indokolt felmondásából született. A PM a létező szocializmus és ideológiája kritikájaként is fogalmazta meg magát. E gondolati építmény univerzalizmusa – általános érvényűségének feltételezése – azonban e politikai *discours*ból való kiábrándulás *után* is megmaradt. Vagyis tovább öröklődött az a látásmód, hogy egy új gondolati habitus éppúgy világjelenség lehet, mint ahogy annak idején a marxizáló teória is ezt tételezte fel magáról.

És volt is benne valami: az utolsónak hitt univerzalisztikus elméletrendszer halódása idején plauzíbilisnak látszott, hogy egy másik, nem agresszív, mindenkit meghallgató, integráló relativizmus fogja elfoglalni helyét. Már csak azzal is, hogy kérdéseivel az elméletek *kötelező általános érvényűségét* kezdte ki. A posztmodern egyébként sem akarja magát rátukmálni senkire – ez is velejárója kacér toleranciaelvének.

Már Lyotard 1979-es kiáltványában *(La condition postmoderne)* azt fogalmazta meg, hogy a *récits*-tel, a tudományos elmélet nyelvével van baj: nem teljesíthető a tudományos *récit*-nek az az igénye, hogy univerzális legyen, akárcsak a konszenzus kialakításának törekvésével. Mert a konszenzuselv őrzi a felvilágosodás „terrorisztikus" jellegét: egy nyelvi játékot emel ki és a partnereket ebbe akarja beterelni. A PM tézise ezzel szemben a különböző elméletek heterogenitása, a helyi közösségek, vélemények sokrétegű dialógusának kell felváltania az „egy igazság" (egyetlen elfogadható nyelvi játék) mítoszát.

Ezért is volt olyan fontos a PM számára az irónia: nem akart egyértelmű kijelentéseket tenni, inkább eljátszott az igen és a nem közötti térben. Végül is a dolgok nem skatulyázhatók be elvont fogalmi rendekbe, és különben is minden ilyen művelet valamilyen prekoncepción alapul. Az irónia – némi játékos felütéssel – ezt az alárendelősdit akarta kikerülni.

De ebbe a láthatatlan univerzalisztikus örökségbe tartozik a PM Nagy Álma is: a *szolidaritás,* mint az új korszak természetes közege, ami az alapító atyák első hulláma után került be a PM szótárába. Elsősorban Richard Rorty véli úgy *(Contingency, Irony and Solidarity,* NY., 1989.), hogy a frontvonalak felszámolása után a kézfogás lehetősége nyílik meg a civilizált országokban. Lehetősége, aminek megvalósítása már rajtunk múlik. Mindkét fogalmi gesztus a 80-as évek végének, a PM második hullámának szülötte, s természetesen magán viseli a kor eufóriájának nyomait. És persze csábító is volt ez az álom: egy normális dialógusállapot ígéretét sugallta, s ez tette még vonzóbbá a PM érveit.

Csakhogy a jelenbeli történelem másképp alakult: a fejlemények egyszerűen kikerülték ezt a posztmodern pozíciót: a kommunizmus összeomlása után más, halottnak hitt ideológiák jelentkeztek a maguk univerzalizmusával: regionális és egyéb nacionalizmusok, vallásos fundamentalisták, politikai atavizmusok. És itt már kérdésessé vált, hogy lehet-e még csak a nyelvi játékok terrénumán maradni. A PM még ekkor sem adta fel: tovább kísérletezett a dialógus tézisének kiterjesztésével (Bauman, Zygmunt: *Legislators and Interpreters, On Modernity, Post-Modernity and Intellectuals,* 1987.), miszerint a PM kulturális küldetése, hogy a korábban egymást nem értő, sőt egymással szemben álló tradíciók között közvetítsen, fordítsa le azt, ami az egyik kulturális hagyományban megfeleltethető a másikban és ezzel segítse elő a fragmentált világ dialógusát. Ez a képlet egész addig biztató utópia maradt, míg el nem dördültek a fegyverek. Mert a fundamentalizmusok nem tartják magukat a nyelvi játékok szabályaihoz – az univerzális „egy az igazság" mítoszt többre tartják a különböző tézisek versenyénél, végül pedig a fegyverek szavát a nyelvi játékoknál.

És persze még ennél is rosszabb, hogy ezek a fundi módszerek itt is, ott is tömegeket vonzottak fénykörükbe, amire a posztmodern tábor végképp nem volt felkészülve. Így aztán nem csoda, hogy az irónia és szolidaritás nyelvi játékai ma már inkább értelmiségi vágyálomnak, legalábbis gyenge történelemfilozófiai prognózisnak tűnnek...

(Környezetváltozás) Nem kellemes ez a *condition post...,* s bár ironizálok, cseppet sem jókedvemben, lévén magam is – így vagy úgy – használója ennek az észjárásnak. Talán ezért is van az, hogy mégsem gondolom igazán, hogy e látásmód el fog tűnni az elméletek kínálati piacáról. Igaz, halódik már egy ideje: a figyelmes elemzők már két éve észrevették, hogy a

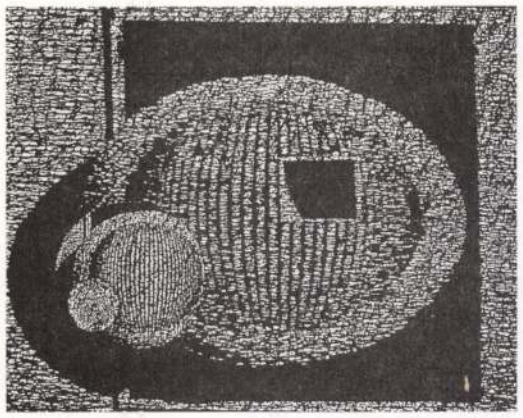

Le K'dar Elektrographie

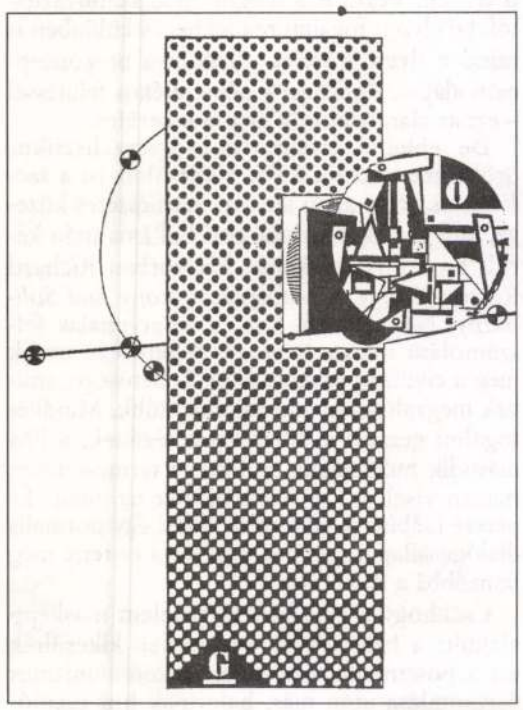

Le K'dar Elektrographie

Le K'dar „Dualité"

KONCZ

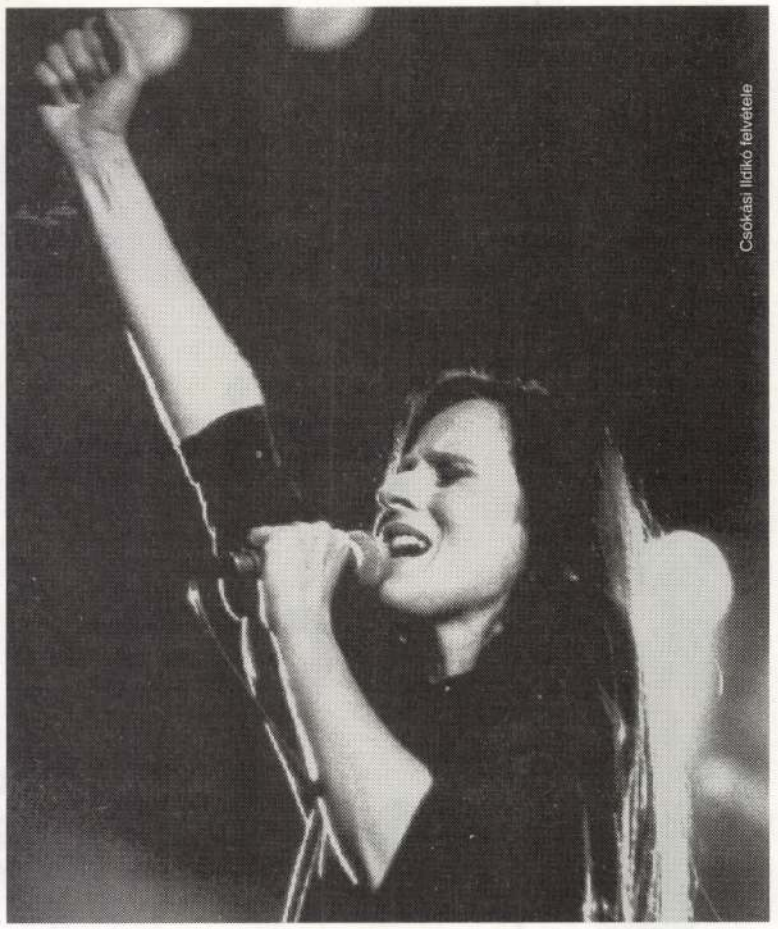

Csókási Ildikó felvétele

Nádas Péter hatvanas évekbeli fotóit közli a Magyar Napló. Az író akkoriban riporter volt, a képek tehát nem feltétlenül magángyűjteménynek készültek, bár akadnak köztük olyanok, kétségbeesettek és sötétek, hogy az akkori Népszava-szerkesztő biztos visszariadt tőlük, például attól a szinte teljesen feketétől, amelyen csak a fehér svájcisapkák, az aszfalton elszórt jegyek, meg a kézben tartott papírlapok világítanak, és a helyszín az ügető lehet. Van egy másik, homályos az is, balról, egy nagy üvegablakon keresztül csíkokban tör be a fény, egy kalapos, hajlott ember mozdul el a gép előtt, de a többiek is öregek a presszóasztalok körül. Múzeum kávéház? Egyetem presszó? Aztán látható egy fotó, felülről készült, pesti utca, száraz tél van vagy nyálkás ősz, az ágak kopárak, az emberek ruhája feltűnően sötét. Már elfelejtettük, hogy valamikor a hatvanas évek végén kezdett színesedni a kép, a mosóporok dobozai, bár a kóla bordója még hiányzik. Abban az időben, amikor Nádas Péter, kicsit felülről, Magyarországot fényképezte, már szólt a beat, Szörényi valahol éppen a földre vetette magát, úgy gitározott, a lakásokban a luxemburgi adót hallgatták, és fantasztikus, bódult bulik voltak, már persze, ha a szülők elég engedékenynek bizonyultak. Azt is mondhatnám, tavasz volt, hétről hétre, évekig tavasz volt. De Nádas másként látta. Szomorúnak, kietlennek, fülledtnek. Nála ősz volt, a legborzalmasabb. Ha nem látom ezeket a képeket, azt mondanám ma is, ó igen, micsoda szép idők voltak azok.

Micsoda szép idők voltak.

Hogyan kell helyesen emlékezni?

Ma rengeteg összegző, búcsú vagy pályahatárt jelző koncertet tartanak, és szólhatnak ezek sok mindenről, pénzről, az imázs újrateremtéséről, akár még önmagukról is, váratlan bőségük azonban, részben legalább, független attól, hogy végleg feloszlott a Lokomotiv GT, hogy megint van Omega, és hogy volt egyszer egy Piramis. Meg hogy Koncz Zsuzsa mindig lesz. Az ilyen-olyan határhúzásokon túl a nosztalgiázó, pénzszedő bulik feltételes, de kényszerű megállók is, mint ahogy a szeptember 24-i demokráciatüntetés is az volt, meg az a nyári egy hét tengerezés is, mindegyik megakaszt minket, és mindegy, hogy miért, egy ponyvaregény kedvéért, vagy hogy egy kicsit felejtsünk el félni a jövőtől. A lényeg, hogy az ember más levegőt szívjon, feljöjjön a mélyből, történjen vele valami, hogy kikapcsoljon, vagy jobb esetben át. Koncz ertje például a memóriát indította be újra. Aki az ő dalainak a tartósságáról beszél, talán nem gondol arra, hogy inkább ő az, aki tartós híve annak a változékonyságnak, amelyet az énekesnő képvisel, hű a kamaszkorához, a hatvanas évekhez, de legfőképpen a saját emlékezetéhez egy olyan korban, amikor sokan felejtenek, mások meg „túlemlékeznek". Bródy szövegei, ha akarom, naplórészletek, krónikás énekek tehát arról, hogy milyen volt felnőni a „létezőben", hogy milyen szép és naiv hülyeségeket találtunk ki magunk megmentésére, hogy miket beszéltek az akkori urak, akik feltűnően hasonlítanak a mai elvtársakra. Átok is az emlékezet. Aki a változás idején nem függesztette fel az érzékelést, nem kapcsolta ki az emlékezet lámpácskáit, nem homályosította el a figyelem fókuszát az új világ új történéseire várva, az most kínosan bolyonghat ebben a keszekuszában, hogy most akkor mi hova tartozik, mi az új ebben, mikor olyan régi, vadonatúj szavak miért jelentenek valami nagyon ismerőst... Mégis, aki emlékezik, nehezebb becsapni. Aki nem felejtette el az átveréseket, a tévedéseit, gyanakvóbb, óvatosabb, helyből utálja a lövészárkokat. Az meg, aki reinkarnációra készült, elnyomta, lefedte a régebbi életét, a tévképzetek gyötrelmét éli át, és a tükör nem mutat neki mást vagy rosszabbat mutat. Valahogy úgy, mint a Harmadik típusú találkozásokban, ahol az ember szörnyeteggé válik, majd vissza, és egyik se bír maradni.

Nem kell azzal a megváltással annyit cirkuszolni, ezt is mondta Zsuzsa koncertje. Azt kéne folytatni, ami bennünk egyszer már elkezdődött. Ahhoz is kevés egy élet, úgyis. Rémeket kell megállítani, egyéb házimunkák. Az is baj, hogy mi már megtanultunk bizonyos lemondásokat, szilárdak kompromisszumaink, és nagyon szép bánatokat őrzünk. Őrző-védő generáció, jól nézünk ki. Egyébként dehogy. Én nem is vagyok a beatnemzedék tagja, előttem a jövő és az ő múltjuk. Nádas képei sem harminc éve készültek, hanem most, vagy még inkább holnap, és már látom magam, ahogy belépek egy klubba, ahol a földön fekve egy fiú gitározik. Leülök és nézem. Talán lesz belőlünk valami.

SZÉNÁSI SÁNDOR

Az ecsettől A SZÁMÍTÓGÉPIG

Beszélgetés Joseph Kadarral

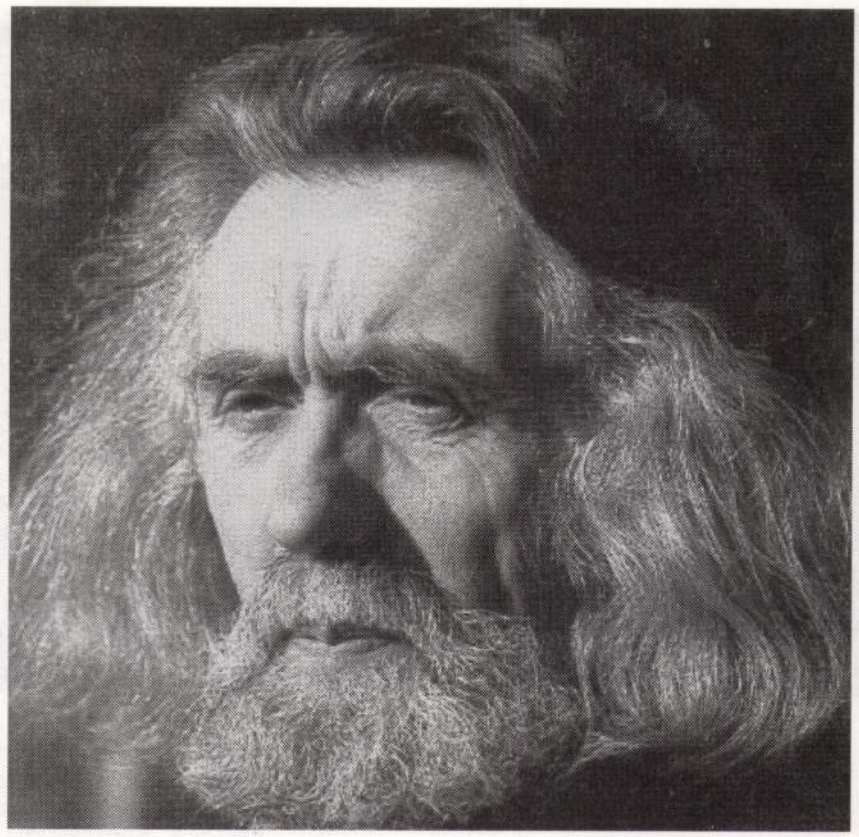

Joseph Kadar 1936-ban született Debrecenben. 1969 óta Párizsban él. A nyolcvanas évek elején az elektrográfiai művészet egyik úttörőjeként tűnik fel a művészeti életben. Több folyóirat alapítója és kiállítás szervezője. Kezdeményezésére 1992 júniusában a budapesti Vasarely Múzeumban nemzetközi elektrográfiai biennále nyílt. Ebből az alkalomból készült vele az alábbi interjú.

Életrajzodban azt olvastam, hogy 1969-ben, harminchárom éves fejjel Párizsba települtél. Milyen képed volt az akkori művészeti helyzetről, mennyire ismerted a modernista művészetet, az avantgárd tendenciáit?

A hatvanas években nem volt könnyű követni, mi történik Nyugaton. Részint zárlat volt, másrészt én a saját helyi problémáimmal voltam elfoglalva Debrecenben. A paraszti élet foglalkoztatott és a perifériákra sodort emberek sorsa. Figuratív festő voltam, mindenekelőtt paraszti témát festettem, embereket, tájakat.

Művész akartam lenni, de évekig nem tudtam kiállítani, mert nem engedték, ezért úgy határoztam, elmegyek Párizsba és új életet kezdek. Amikor először mentem el a Modern Művészetek Múzeumába, sok irányzatnak még a címét sem tudtam, nemhogy a belső tartalmát ismertem volna. Reakcióm az volt, hogy szinte minden stílust időrendi sorrendben átrágtam. Vittem egy rajzblokkot, filctollakat és rajzoltam hetekig, hónapokig egyes stílusokon belül, hogy ne csak literárisan ismerjem az irányzatokat.

Egy-két veszélyes lépés is történt időközben, mert beleragadtam a konstruktivizmusba, aztán a szürrealizmusba, ami eltartott évekig.

Hogyan tudtad egyeztetni a két említett stílusirányzatot, a szürrealizmust és a konstruktivizmust? Külön-külön és párhuzamosan alkottál az egyik és a másik stílusban vagy szintetizálni próbáltad őket egyazon műben?

Az összevonásra nem tettem kísérletet, ez később jött az úgynevezett dualista képekben. A konstruktivizmus már előzőleg is érdekelt, hiszen ismertem Kassákot és hát be voltam kicsit oltva. Még mélyebbre kívántam hatolni, de rájöttem, hogy a szürrealizmus is érdekel.

Utólag belátom, hogy a magyar nem szürrealista alkat. Nem is tudok olyan művészt, aki jelentős lenne a szürrealista porondon. Talán Hantai Simon volt egy időben, de ő is továbblépett a nonfiguratív realizmusba.

Szóval láttam, hogy e téren nincs sok keresnivalóm. Arra is rájöttem, hogy ez már túlhaladott, hiába csinálok bármilyen csodálatos dolgot, ettől már nem leszek jelentős művész. Mint Bálint Endre, aki ott élt az ötvenes években; hiába csinálta, egyszerűen elkésett.

A festészettel párhuzamosan mely kifejezőeszközöket kedvelted?

A grafika mindig is érdekelt. Különösen linómetszetet készítettem sokat. S aztán monotípiákat, még Magyarországon. A monotípia azért érdekelt, mert gazdag a formanyelve és mert egy példány van belőle. Ennek később folytatása is van, mert a gyűrött elektrografikákat is monotípiáknak tekintem.

Melyek voltak azok az alapvetően friss ismeretek és ösztönzések, melyeknek hatására úgymond „eldobtad az ecsetet", hogy új elméletek és számodra addig ismeretlen technikák felé fordulj?

Az utolsó kiállításom, ahol még ecsettel festettem, 1985-ben volt, de nagy része annak is fúvós festékszórással jött létre. Úgy éreztem, hogy az ecset egy ócska szerszám, és egy új technikával elvben új dolgokat lehet csinálni, ezért változtatni kell. Már ekkor öt-hat éve dolgoztam fénymásolókkal. Ekkor már nekem is több fénymásoló gépem volt. Láttam, hogy a géppel kreálni is lehet, olyan képeket létrehozni, amiket más eszközökkel lehetetlen.

Kezdetben milyen céllal használtad a fénymásolót? Kizárólag azért, hogy munkáidat reprodukáljad?

A kollázsaimat sokszorosítottam. Majd később a fényképeimet másolva rájöttem, hogy fotókópiázva keményebbek lesznek. Akkor úgy éreztem, hogy ezek már fotógrafikák. Egy jó darabig ez izgatta a fantáziámat.

Milyenek voltak első fénymásolat-kísérleteid? Deformáltad őket?

A fotókkal sokáig játszottam. Kicsit még csaltam is, mert a megnyújtott másolatokat visszafotóztam és fényképként állítottam ki. Nem mertem elárulni, hogy fénymásolat, mert féltem a reakciótól. Az egyik ilyen katalógusomhoz Lucien Hervé írta az előszót. Ő sem tudta, hogy ezek nem fotók, hanem eredetileg fénymásolatok. 1985-től már mertem vállalni, amit fénymásolón csinálok.

Mikor találkoztál az első fénymásolóval és mikor szereztél tudomást a fénymásolás művészetéről, amit akkoriban – meglehetősen helytelenül – csak Copy Art-nak vagy Xerox Art-nak neveztek?

Kitelepülésem idején már tudtam a fénymásoló létezéséről, ám arról nem, hogy művészeti formaként is létezik. Erről csak 1981–82-ben szereztem tudomást. Nyolcvanban ugyan találkoztam vele egy kiállításon, de nem fogtam fel a jelentőségét, azt hittem, hogy valamilyen konceptuális megnyilatkozásról van szó. Ekkor vettem az első fénymásoló gépet is, de csak azért, hogy a folyóirataimat sokszorosíthassam. Közben rájöttem, hogy mást is lehet vele készíteni, például sorozatokat. Naponta megvolt egy-egy sorozat, s ez automatikusan felgyorsította a munkát, felgyorsította a fejlődést.

Azért szeretem a fénymásolóval való munkát, mert logikus és gyors gondolkodásra készteti az embert. Ha rosszul nyomtad meg a gombot, el van szúrva, nem lehet javítani. Alkalmazkodni kell ahhoz, amit a gép tud. Vagy el kell rontani a gépet.

Első műveidnek mi volt az ikonográfiai alapja?

Az első komolyabb fénymásolásos munkák 1983-ban keletkeztek. Saját fotóimat nyújtottam vagy zsugorítottam, s ennek hatására a kép térhatása és ikonográfiai koncepciója teljesen megváltozott. Különösen a zsugorítás volt számomra izgalmas. Ezt a hatást főleg portrékon alkalmaztam.

Amikor elkezdtél fénymásolón alkotni és megérett benned annak a tudata, hogy

KADAR, Joseph Kritika 1992. 11.

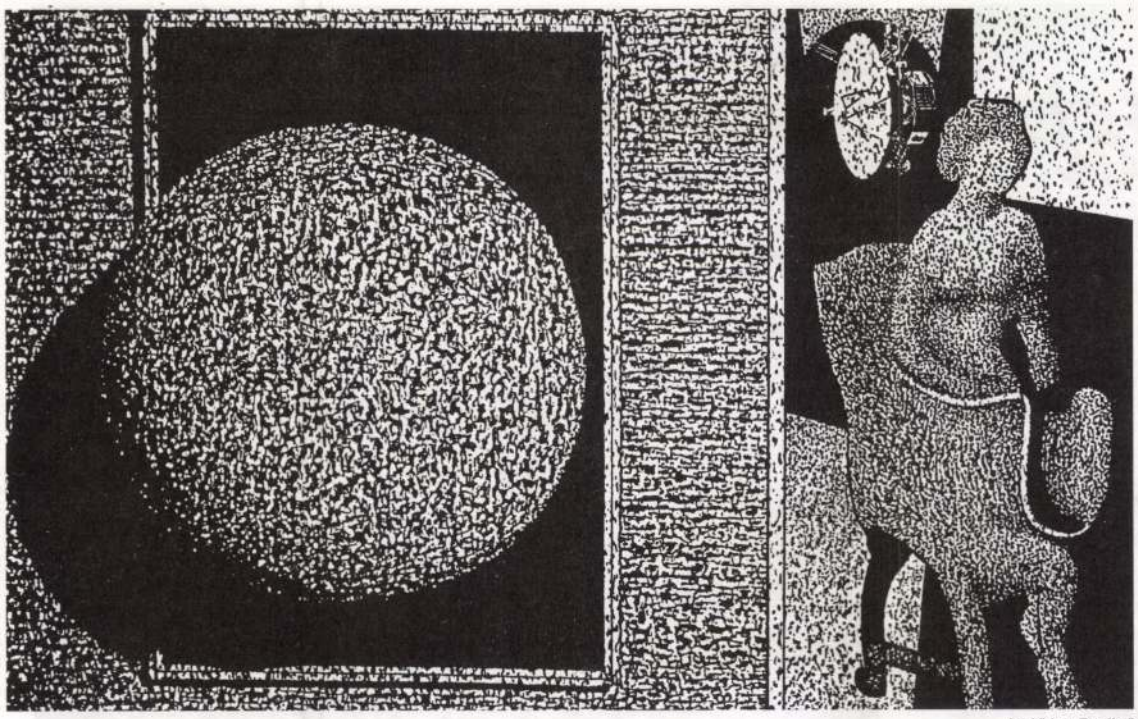

Le K'dar „Dualite"

ez egy önálló műfaj, kik voltak az első művészek, akikkel kapcsolatba kerültél, akik hasonló felfogásban dolgoztak?

Vagy négy esztendeig elszigetelten, teljesen egyedül tevékenykedtem, nem kerültem be a nemzetközi művészeti életbe ezen a téren sem. Az első kontaktusok 1987-ben jöttek létre, amikor *Revue d'Art 90°* című folyóiratomat átalakítottam speciális elektrografikai lappá. Először is a franciákkal ismerkedtem össze, Daniel Cabanisszal, Jean Mathiaut-val, James Durannal, Christian Rigallal. Utána szinte hetek alatt az egész világgal.

Szerencsés körülménynek mondható, hogy az amerikai ISCA nevű Copy Art csoport vezetőjétől terjedelmes címlistát kaptam. Ezek után annyira felbuzdultam, hogy felmerült bennem egy nemzetközi kiállítás ötlete, amiből végül is nem lett semmi. Előbb a Georges Pompidou Művelődési Központban próbálkoztam, de ott az igazgatónő azt válaszolta, hogy ők nem technikát, hanem művészetet állítanak ki.

Közben, a folyóirat mellett, kiadtam egyéb nyomtatványokat, például postakártya-sorozatokat. Tizenhat színes levelezőlapot adtam ki és terjedni kezdett a dolog. Ez azért fontos, mert akkor a németek, olaszok és spanyolok elkezdtek meghívni kiállításokra. Ők is szerveztek, én is szerveztem és így bekapcsolódtam a nemzetközi hálózatba, kiállítottam Olaszországban, Németországban, Amerikában...

Németországban vagy Olaszországban akkoriban fejlettebb volt ez a művészet, mint Franciaországban?

Franciaországban e téren már öt-hat éve nincs sem egyéni, sem csoportos kiállítás. Az elektrografika mintha nem is létezett volna.

A szakemberek elsősorban gyűrődéses műveidet tartják becsben. Hogyan kísérletezted ki ezt a páratlan eljárást?

Ez nem egy komoly kísérlet eredménye, hanem a véletlené. Akkor már tudtam a Rank Xerox gépeken olyan fotókópiát csinálni, ami nem fényes volt, hanem matt vagy félmatt. A Rank Xerox mérnökeit nagyon érdekelte, hogyan történik mindez, mert hogy az ő gépükön fényes. Ingyen lehetőséget kaptam több száz, több ezer kópia készítésére. És természetesen, mint minden gép, egyszer csak ez is begyűrte a papírt. Aztán ötvenhatvan másolat után megint. Jött egy mérnök és megkérdeztem, mi okozza, hogy a papír így begyűrődik. Elmagyarázta, ez azért van, mert túl sok festékpor kerül a papírra, és amikor kimegy a meleg hengeren – olyan 180-190 °C-on – picit ráragad a külső hengerre, a továbbító viszont folytatja a munkát és összepréseli a papírt. Hogy lássam, mennyire tud ő, nekem megmutatta: kódolással még több festékpor tehető rá és akkor biztos, hogy begyűri. Hozzátette, hogy ne nagyon csináljam, mert tönkremegy a gép.

Én pedig folyamatosan csináltam, s tönkre is ment a készülék. Az eredmény pár száz gyűrött elektrografika lett. Nemcsak gyűrötté vált, hanem mattá és égetetté. Például a fekete tónus okkerré alakult át, a műnek pedig egészében véve földszíne lett a rikító gépi színek helyett. Az így kapott színeket rendes úton nem lehet előállítani.

A gyűrött elektrografikák egyedi darabok, megismételhetetlenek és nem lehet őket átdobni más technikába, mondjuk szitába vagy litóba.

Nemcsak alkotó vagy, hanem egyre aktívabb művészeti szervező és lapkiadó is. Öt művészeti folyóiratot alapítottál. Mondj ezekről valamit, alapításuk sorrendjében.

Az, hogy folyóiratot alapítottam, Kassákhoz vezethető vissza. Nagyon szeretem őt, személyesen is ismertem és rájöttem arra, hogy ő a *Ma* című folyóirat által vált külföldön ismertté. Beláttam, hogy valamiképp be kell kapcsolódnom a nemzetközi művészeti életbe, ezt pedig egy lap révén tudom kieszközölni.

Már 1978 táján létre akartam hozni egy folyóiratot, Passuth Krisztinával közösen, de egy ponton nem értettünk egyet: ő túl sok hazai magyart kívánt bevenni. Az első lapot végül is 1983-ban indítottam *Parisien Hongrois* címen, amely Párizsban, illetve Franciaországban élő magyar alkotókat – például Vasarelyt, Kolozsvárit, Pán Mártát – publikálta. Még ugyanabban az esztendőben megindítottam a *Revue d'Art 90°*-ot, amely eredetileg „térproblémás" dolgokat közölt. A két lap párhuzamosan ment. Az előbbi már kicsit elhalt, évente egyszer jelenik meg.

1991-ben új lapokat alapítottam. Az egyik a Magyarországon megjelenő *Elektrografika,* két társszerkesztővel, Egri Máriával és N. Mészáros Júliával, a másik pedig a *Revue d'Envelope,* a borítékos folyóirat, ami lényegében egy A4-es méretű boríték, mindkét oldalán nyomtatott szöveggel. Magyarul, franciául és angolul jelenik meg.

Az ötödik folyóirat is hamarosan kész lesz és *Dualizmus* lesz a neve. S itt most vissza kell kicsit kanyarodnom, hogy megmagyarázzam az elnevezést. Egy időben szokásommá vált, hogy két kisebb képet egymás mellé illesztek, mondjuk egy figuratívat és egy nonfiguratívat. Ebből a gyakorlatból jött létre a dualizmus elmélete.

A Le Dualisme tehát nemcsak egy lap neve, hanem – vallomásod szerint – „a század végének stílusa (elmélete), amely törés nélkül vezet át a XXI. századba". Megkérlek, fejtsd ki részletesebben a dualista teória lényegét.

A dualizmus lényege két nagyon eltérő kép együttélése egy felületen. Egy kartonra ráragasztom Leonardo *Mona Lisáját*, fölé teszem Malevics *Fehér alapon fekete négyzetét*, körülzárom egy vonallal és ez egy kép, egy dualista tartalmú kép. Természetesen a saját műveimen belül alkalmazom és mások is ezt csinálják.

Közel egy évtizede probléma – már sokakban felvetődött, akik elméleti síkon is gondolkodnak –, hogy lehet-e még a XX. században újat csinálni vagy csak összefoglaló stílus lehetséges. Elvben lehet újat csinálni, de én mégis azt gondolom, hogy az összefoglaló stílus reálisabb törekvés.

Hogy érted azt, hogy a dualizmus törés nélkül vezet át a XXI. századba?

Úgy, hogy voltak időszakok, amikor például a figuratív dolgok visszajöttek és szinte terjedt a rémhír, hogy befellegzett az absztrakciónak. Ha tehát két kép együttélése lehetséges, akkor nem törvényszerű a nonfiguratív elhalása, és fordítva.

A Vasarely Múzeumban elindított elektrográfiai biennálénak az eszmei szerzője vagy. Miért tartod fontosnak, hogy pont Budapesten legyen egy ilyen művészeti manifesztáció?

Minden kiállítás olyan, hogy volt és kész, vége, nincs folytatása. A biennále azért jó, mert lehetővé teszi, hogy kétévenként fel tudjuk mérni a változásokat, a fejlődést, tehát fórumot tud biztosítani egy meghatározott művészetnek.

A világ mely részén a legnépszerűbb az elektrográfia és vajon másutt is ennyi publikáció kíséri a produkcióit, mint idehaza?

Az egyik hatalom Amerika, pontosabban az USA és Kanada. Pillanatnyilag nincs folyóiratuk, bár azt állítják, létezett. Jelentős kiállítások csak Kanadában vannak. Az első általam ismert fekete-fehér kiállítást 1964-ben rendezték New Yorkban, az első színeset pedig 1970-ben, ugyanott.

Európában lényegében a nyolcvanas évek elején indult meg a dolog. Négy országra koncentrálódik: Németországra, Franciaországra, Spanyolországra és Olaszországra. Ez nem jelenti azt, hogy másutt nincsenek kiemelkedő alkotók. A franciaországi Dijonban évente megjelenik egy összefoglaló kiadvány *Media Nova* néven, folyóiratokról azonban nincs tudomásom. Ezen a téren Magyarország mondható a leggazdagabbnak, tekintve, hogy itt két szakosított folyóirat létezik: az *Árnyékkötők* és az *Elektrografika.*

Az interjút készítette:
SZOMBATHY BÁLINT

KADAR, Joseph

K.A./KENESSEI András/: Elektrografika - Joseph Kadar. = Magyar Hirlap, 24.évf. 234.sz. 1991. okt.5. -Ahogy tetszik 3.p. és ill.

ugyanezzel a címmel A totálszi
és ez nem azonos az elöbbivel.
Machine for Total Theatre cimü

8.
Abstract of an Artist. New Arc
York, 1944, 675-687.p. Közli
1982, 360-383.p.

9.
Lucia Moholy-Nagy:Marginalien
Marginal Notes. Scherpe Verlag

10.
S.A.Mansbach:Visions of Total
Doesburg and El Lissitzky.
Mich.,1978, 45-46.p.

Joseph Kadar grafikus

Elektrografikai biennálé

Fotó: Kiss Teodóra

A Franciaországban élő magyar származású festő, grafikus, Joseph Kadar (aki azt tartja, hogy ha a művész nem szolgál állandóan valami újdonsággal, hamar érdektelenné válik) mesélte, hogy egy alkalommal a fénymásolója összegyűrte a sokszorításra váró papírlapot: így született meg az első gyűrt grafika — maga is műalkotás. Úgyhogy sosem lehet tudni: a huszadik század végi művész (ha nem akar visszafordulni az több évezredes úton) a gépekhez fordul alkotó segítségért. A Szombathelyi Tavaszi Fesztivál alkalmából megrendezett Elektrografikai Nemzetközi Biennálén Franciaország, Olaszország, Svédország, Kanada, Japán, Kolumbia, az USA, Brazília, Spanyolország, Jugoszlávia, Németország és Magyarország képviselteti magát. A tárlat a Szombathelyi Képtárban április harmincadikáig várja a látogatókat — az Aranyérmek, ezüstkoszorúk társaságában.

ségről

sén hangzottak el,
selőjétől

t jogorvoslati eljárások kimerítését követően — köztartozása áll fenn — például: adótartozás, tb-járulék tartozás. Az SZDSZ frakció meggyőződése, hogy nem képviselheti a választópolgárokat a törvényhozásban az, aki a közterhek viselésében nem vesz részt a törvényeknek megfelelő módon. Ezért az Országgyűlés tekintélyének megóvása érdekében is szükséges, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági körülmények mellett az adókat törvényesen teljesítő képviselők üljenek a Házban. Hangsúlyozni szeretném, hogy vitássá tett ügyek nem tartoznak ebbe a körbe, csak a jogerős határozattal vagy ítélettel eldöntött esetekről van szó. Mindezekkel is összefüggésben, és a nyilvánosság hatékonyabb érvényesülése

„Annak ellenére, hogy nem értek egyet azzal, amit ön mond,
mindent el fogok követni azért, hogy elmondhassa."

Voltaire

tányolható elvárása, hogy a képviselők a megbízatásuk idején elért vagyonnövekményükkel számot adjanak választóiknak. A mai rendelkezések erre a gyakorlatban alkalmatlanok, hiszen a vagyonnyilatkozatról a közvélemény semmit nem tudhat meg. Indokolt lehetővé tenni, hogy ezen adatok nyilvánosak legyenek, talán az Országgyűlési Könyvtár alkalmas lehet, hogy a nyilvántartásnak helyet biztosítson, és azt bárki számára hozzáférhetővé tegye. Vita tárgyát képezheti azonban az, hogy a képviselőn kívül annak mely családtagjára terjedjen ki a nyilatkozat köre, hiszen itt már alkotmányos szempontok is felmerülhetnek, de mindenképpen olyan megoldást kell találnunk, hogy e kötelezettség ne legyen kijátszható.

mal rendelkező képviselőkre vonatkozóan is az új szabályokat kell alkalmazni, nem várhatunk tovább két évet, mielőbb lépjen tehát hatályba a törvény!

Véleményem szerint e törvényjavaslat elfogadásával nem zárulhat le az országgyűlési képviselők jogállásával összefüggő jogalkotói munka. Szükség lehet talán egy fegyelmi kódexre, amely a mandátumot nem érintő, kisebb súlyú szabályszegésekkel, fegyelmezetlenségekkel, képviselőhöz méltatlan magatartással kapcsolatos szabálytalanságokra tartalmaz megfelelő fegyelmi büntetéseket, amely jelentkezhet pénzbírság, az üléstől való időleges távoltartás vagy más szankciók formájában. A Házszabály felülvizsgálatakor talán ezt is figyelembe vehetné

Le K'DAR (France)

K.Frank JANSEN (Danemark)

Judith NEM'S (France)

PieroPRISCCINI (Italie)

JOSEPH KADAR
& JUDIT

Sajtótájékoztató

Livres-Objets:
„Bármilyen anyagú, formájú tárgy, mely a könyv szellemét vagy külső formáját idézi és önálló értékű mű."

A Vasarely Múzeumban május 21-én nyílik az első Budapesti Nemzetközi Livres-Objets Biennálé száznál több művész részvételével, melyet a párizsi Revue d'Art 90° és a Hajdúszoboszlói Nemzetközi Modern Múzeum szervez.

Magyarországon 1997-ben Győrött volt először nemzetközi Livres-Objets biennálé. A most bemutatandó anyag egy része a győri biennálén is szerepelt, ezt az anyagot egészítik ki az újabban érkezett művek.

Az általunk szervezett biennálékon elsősorban a tárgyon van a hangsúly és nem a könyvön. Inkább a képzőművészeti alkotások iránt vagyunk fogékonyak, sem mint az iparművészeti munkák iránt.

Külön felkértünk művészeket, készítsenek olyan könyvtárgyakat, amelyek eltérőek a klasszikusan eddig ismertektől. Látható lesz Haraszty István „gépeskönyve", Csáji Attila hologrammos könyve, Le K'dar fényenergiával mozgó könyvtárgya stb.

A szervezők

Judith Nem's Joseph Kadar
Judith Nem's Joseph Kadar

Judith NEM'S (France)

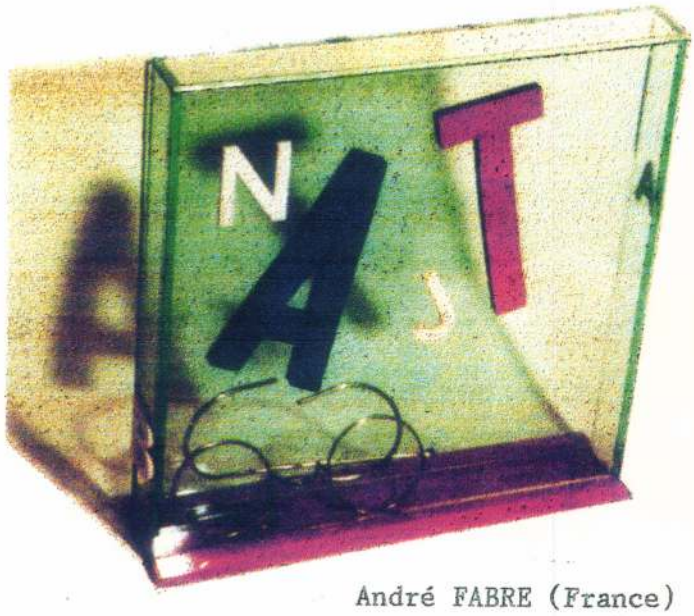

André FABRE (France)

Jean TINE (France)

Le K'DAR (France)

Le K'dar
Judith Nem's

L'HORIZONTALISME

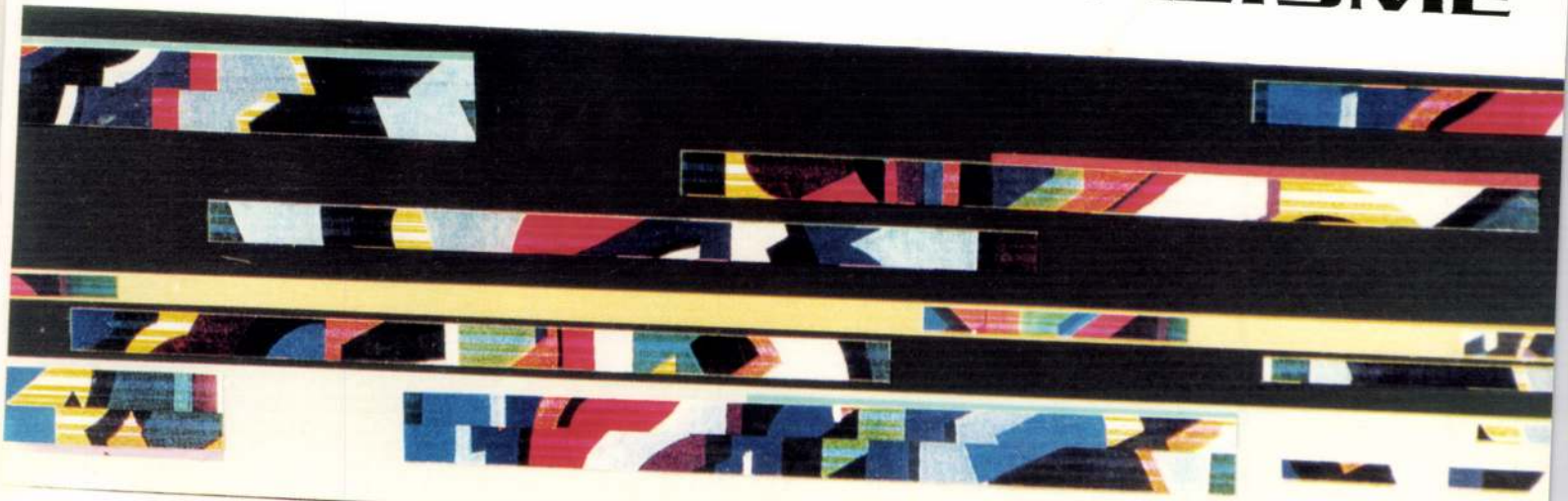

KÁLVÁRIA GALÉRIA SZEGED (HONGRIE)

Meghívó

Invitation

A Kálvária Galéria szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait

Le K'dar (Joseph Kadar)

Judith Nem's

Párizsban élő képzőművészek

Horizontalizmus (l'Horizontalisme) című kiállítására
mely május 27-től június 10-ig látható a Kálvária Galériában.

A kiállítást **dr. Hann Ferenc** művészettörténész
a Magyar Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1998. május 27-én 18 órakor.

Kálvária Galéria

6724 Szeged, dr Boros József utca 27. Tel. 62 423-107

Nyitvatartás: keddtől péntekig 10-17 h. Szombaton 10-12 h.

L'HORIZONT

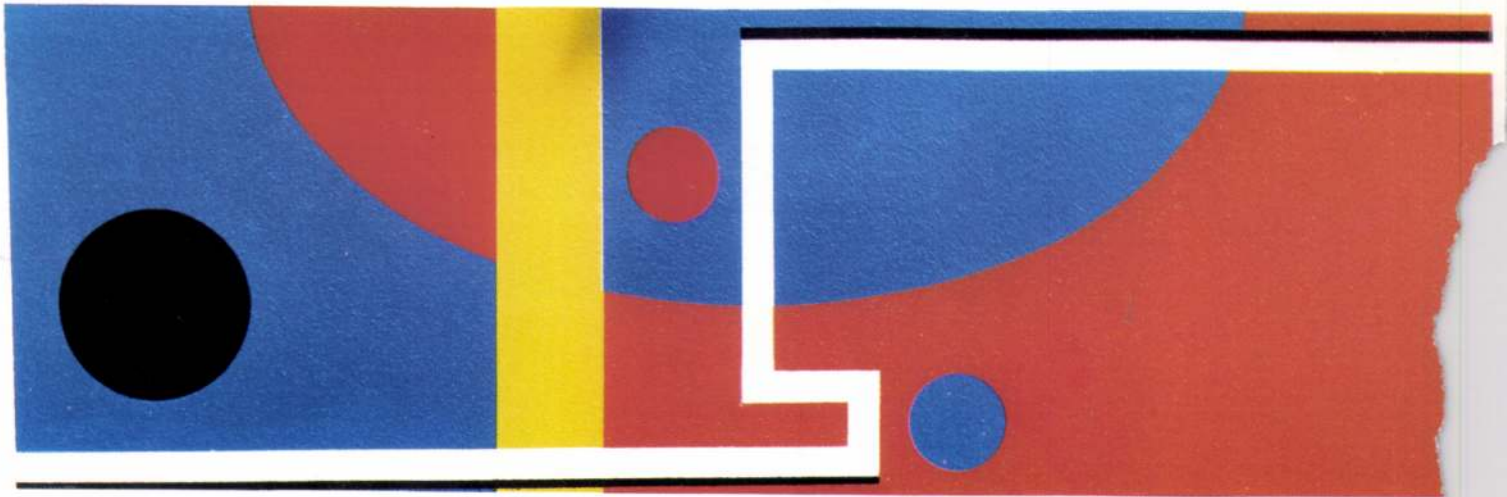

KADAR JÓZSEF

...ALISME

A legnyugodtabb, legrégibb állapot a vízszintes. A nyugalmi állapot fizikai és szimbolikus mértékét jelentő vízszintes a Föld mennyiségileg az összes többi elemet domináló vízkészletének köszönhető. A nyugalmi állapottól való eltérést fizikai erők idézik elő: kéregmozgás, légmozgás, mesterséges erők. Az ember gyakorlati gondolkodásához semmi sem áll közelebb, mint a vízszintes — ugyanakkor a spirituális erők iránti vonzalom, a félelem, a megismerés (tudomány) a vertikális irányra is fölhívták a figyelmét, kollektíven és egyénileg is. Ami a kollektívet illeti: a valások művészetében észlelhető leginkább a vertikálisnak az igézete, ennek is leglátványosabb példája a gótika, az ég felé nyújtózkodó tornyok; de hozzá kell tegyük, a hit az embert alázatosságában, Istenhez viszonyítva törpévé süllyesztve akarja látni. Egyéni vonzalom eredménye is lehet a vertikalitás igézete; példaként említhetjük El Greco műveit, amelyek az irreális gondolkodás és a zaklatott lelkiállapot gyümölcsei. Függetlenül művészi értékétől, a vertikalitással kacérkodó mű legfontosabb jellemzője mindig a szisztematikus függőlegesség.

A horizontalizmusban is egy szisztematikus képi rendszer jön létre, amely lehet figuratív és non-figuratív s amely a normális arányokat vízszintes irányba tereli, deformálja. A deformáció megvalósítása lehet szabálytalan, szubjektív, törvényszerű és matematikai. Ez utóbbinak az előbbiekhez viszonyítva nagyobb a jelentősége, mert az embernek vízszintes irányban kisebb az imagináló készsége, s ezt matematikailag növelni lehet, pontosabban, kiegészíteni.

A horizontalizmus szellemében fogant művek statikus hatásúak, az irreálisan széles formák folyamatosságot, tér-élményt hordozóak.

Arányérzékünk a mindennapi reális tapasztalatokból fejlődik ki. Horizontálisan az irrealitásig fokozott kép befogadása, vagy eredeti állapotába való visszaképzelése több irányú gondolkodást kíván. A horizontalista műveket tovább absztrahálhatjuk, de mindig visszaállíthatjuk a deformálás előtti állapotot, akkor is, ha absztrakt volt a kiinduló kép.

Párizs, 1993. május 21.

Le K'dar

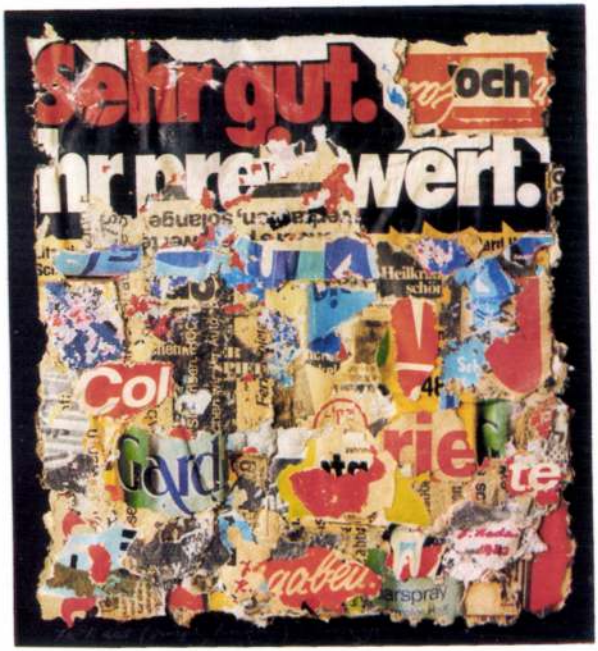
Sehr gut.
Heilkraut schön

Le K'dar (Joseph Kadar) Párizs

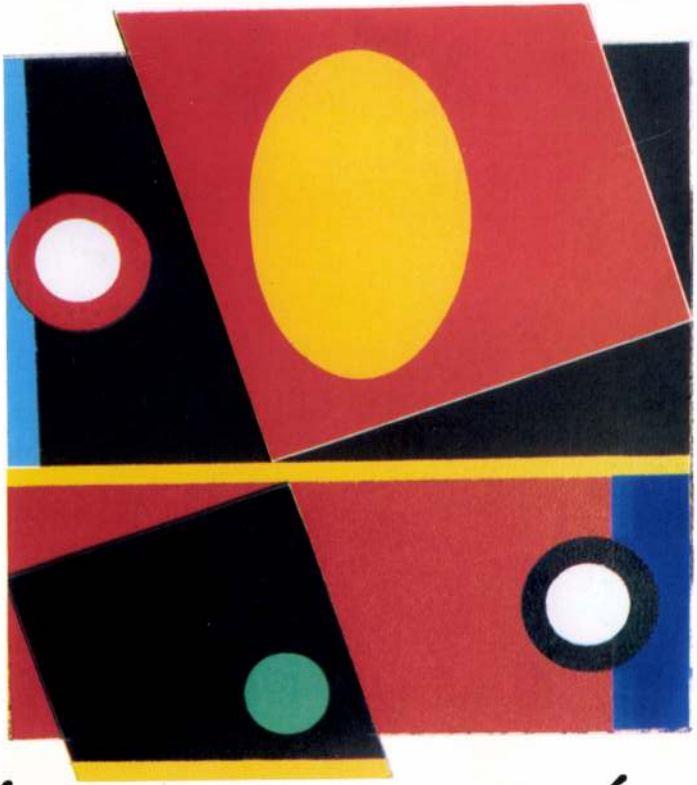

MÓRA FERENC MÚZEUM

SZEGED (HONGRIE)

Meghívó Invitation

A Móra Ferenc Múzeum

szeretettel meghívja Önt és művészet szerető barátait

Le K'dar (Joseph Kadar)

Párizsban élő képzőművész

kollázs-kép kiállítására mely 1998. május 26-tól június 21-ig látható
a Móra Ferenc Múzeum első emeleti kiállító termeiben.

A kiállítást dr. Hann Ferenc művészettörténész
a Magyar Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1998. május 26-án 16 30 órakor.

Móra Ferenc Múzeum

Szeged — Roosevelt tér 1-3

Le K'dar
Judith Nem's

L'HORIZONTALISME

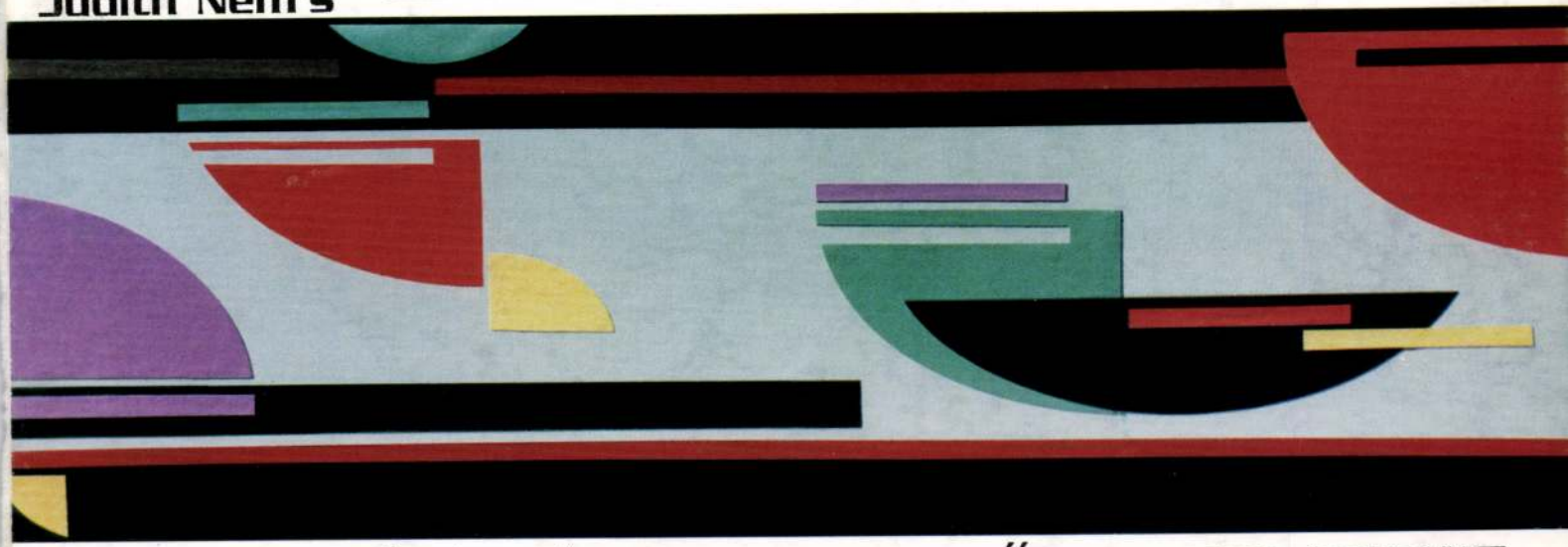

PATKÓ MÚZEUM GYŐR HONGRIE

Meghívó

Invitation

A Xántus János Múzeum szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait

Le K'adar (Joseph Kadar)

Judith Nem's

Párizsban élő képzőművészek

Horizontalizmus (l'Horizontalisme) című kiállítására

mely május 14-től június 1-ig látható a Patkó Múzeum első emeleti kiállító termeiben.

Széchenyi tér - Vastuskós ház.

A kiállítást dr. Hann Ferenc művészettörténész
a Magyar Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1998. május 14-én 17 órakor.

Xántus János Múzeum
9021 Győr, Széchenyi tér 1

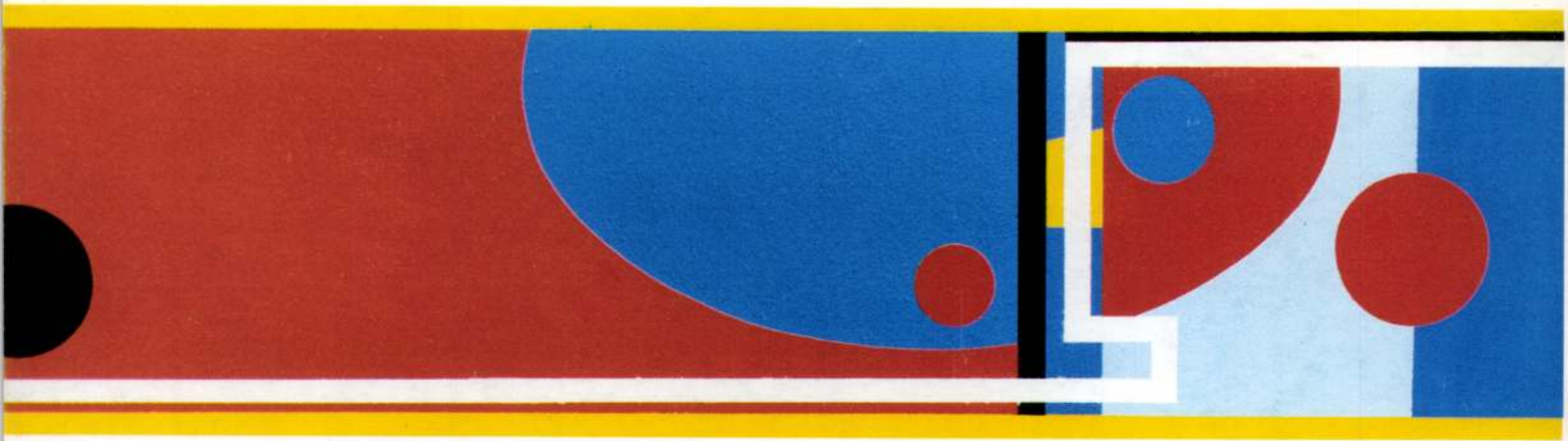

L'HORIZONTALISME

A legnyugodtabb, legrégibb állapot a vízszintes. A nyugalmi állapot fizikai és szimbolikus mértékét jelentő vízszintes a Föld mennyiségileg az összes többi elemet dominálo vízkészletének köszönhető. A nyugalmi állapottól való eltérést fizikai erők idézik elő: kéregmozgás, légmozgás, mesterséges erők. Az ember gyakorlati gondolkodásához semmi sem áll közelebb, mint a vízszintes — ugyanakkor a spirituális erők iránti vonzalom, a félelem, a megismerés (tudomány) a vertikális irányra is fölhívták a figyelmét, kollektíven és egyénileg is. Ami a kollektívet illeti: a valások művészetében észlelhető leginkább a vertikálisnak az igézete, ennek is leglátványosabb példája a gótika, az ég felé nyújtózkodó tornyok; de hozzá kell tegyük, a hit az embert alázatosságában, Istenhez viszonyítva törpévé süllyesztve akarja látni. Egyéni vonzalom eredménye is lehet a vertikalitás igézete; példaként említhetjük El Greco műveit, amelyek az irreális gondolkodás és a zaklatott lelkiállapot gyümölcsei. Függetlenül művészi értékétől, a vertikalitással kacérkodó mű legfontosabb jellemzője mindig a szisztematikus függőlegesség.

A horizontalizmusban is egy szisztematikus képi rendszer jön létre, amely lehet figuratív és non-figuratív s amely a normális arányokat vízszintes irányba tereli, deformálja. A deformáció megvalósítása lehet szabálytalan, szubjektív, törvényszerű és matematikai. Ez utóbbinak az előbbiekhez viszonyítva nagyobb a jelentősége, mert az embernek vízszintes irányban kisebb az imagináló készsége, s ezt matematikailag növelni lehet, pontosabban, kiegészíteni.

A horizontalizmus szellemében fogant művek statikus hatásúak, az irreálisan széles formák folyamatosságot, tér-élményt hordozóak.

Arányérzékünk a mindennapi reális tapasztalatokból fejlődik ki. Horizontálisan az irrealitásig fokozott kép befogadása, vagy eredeti állapotába való visszaképzelése több irányú gondolkodást kíván. A horizontalista műveket tovább absztrahálhatjuk, de mindig visszaállíthatjuk a deformálás előtti állapotot, akkor is, ha absztrakt volt a kiinduló kép.

Párizs, 1993. május 21.

Le K'dar

L'HORIZONTALISME

A legnyugodtabb, legrégibb állapot a vízszintes. A nyugalmi állapot fizikai és szimbolikus mértékét jelentő vízszintes a Föld mennyiségileg az összes többi elemet domináló vízkészletének köszönhető. A nyugalmi állapottól való eltérést fizikai erők idézik elő: kéregmozgás, légmozgás, mesterséges erők. Az ember gyakorlati gondolkodásához semmi sem áll közelebb, mint a vízszintes — ugyanakkor a spirituális erők iránti vonzalom, a félelem, a megismerés (tudomány) a vertikális irányra is fölhívták a figyelmét, kollektíven és egyénileg is. Ami a kollektívet illeti: a valások művészetében észlelhető leginkább a vertikálisnak az igézete, ennek is leglátványosabb példája a gótika, az ég felé nyújtózkodó tornyok; de hozzá kell tegyük, a hit az embert alázatosságában, Istenhez viszonyítva törpévé süllyesztve akarja látni. Egyéni vonzalom eredménye is lehet a vertikalitás igézete; példaként említhetjük El Greco műveit, amelyek az irreális gondolkodás és a zaklatott lelkiállapot gyümölcsei. Függetlenül művészi értékétől, a vertikalitással kacérkodó mű legfontosabb jellemzője mindig a szisztematikus függőlegesség.

A horizontalizmusban is egy szisztematikus képi rendszer jön létre, amely lehet figuratív és non-figuratív s amely a normális arányokat vízszintes irányba tereli, deformálja. A deformáció megvalósítása lehet szabálytalan, szubjektív, törvényszerű és matematikai. Ez utóbbinak az előbbiekhez viszonyítva nagyobb a jelentősége, mert az embernek vízszintes irányban kisebb az imaginálő készsége, s ezt matematikailag növelni lehet, pontosabban, kiegészíteni.

A horizontalizmus szellemében fogant művek statikus hatásúak, az irreálisan széles formák folyamatosságot, tér-élményt hordozóak.

Arányérzékünk a mindennapi reális tapasztalatokból fejlődik ki. Horizontálisan az irrealitásig fokozott kép befogadása, vagy eredeti állapotába való visszaképzelése több irányú gondolkodást kíván. A horizontalista műveket tovább absztrahálhatjuk, de mindig visszaállíthatjuk a deformálás előtti állapotot, akkor is, ha absztrakt volt a kiinduló kép.

Párizs, 1993. május 21.

Le K'dar

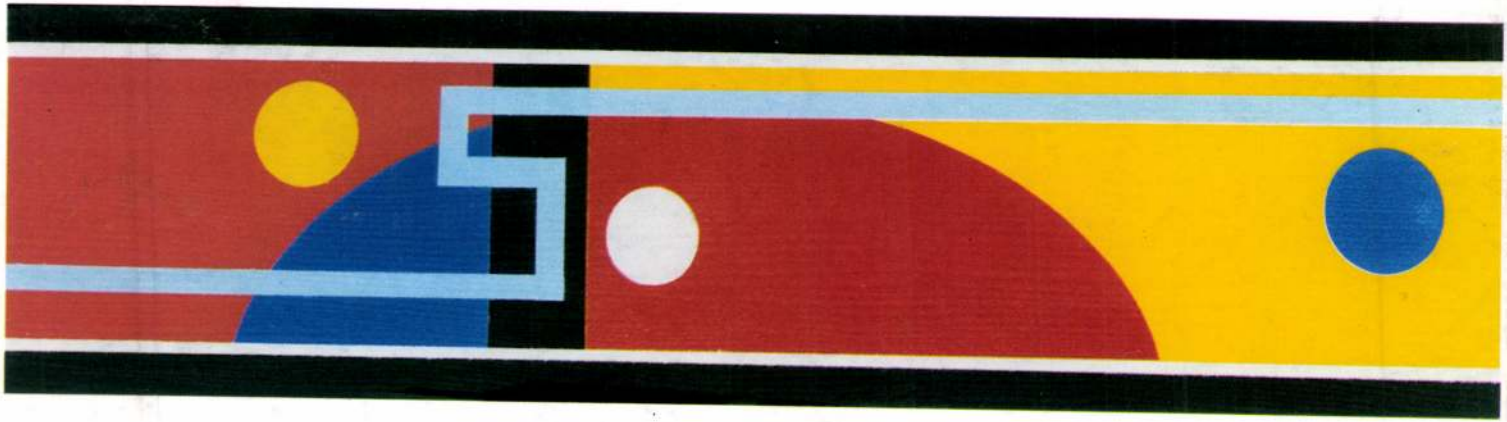

Meghívó

Invitation

A Xántus János Múzeum szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait

Le K'dar (Joseph Kadar)

képzőművész

Horizontalizmus (l'Horizontalisme) című kiállítására

mely május 14-től június 1-ig látható a Patkó Múzeum első emeleti kiállító termeiben.

Széchenyi tér - Vastuskós ház.

A kiállítást dr. Hann Ferenc művészettörténész
a Magyar Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1998. május 14-én 17 órakor.

Xántus János Múzeum

9021 Győr, Széchenyi tér 1

Le K'dar

L'HORIZONTALISME

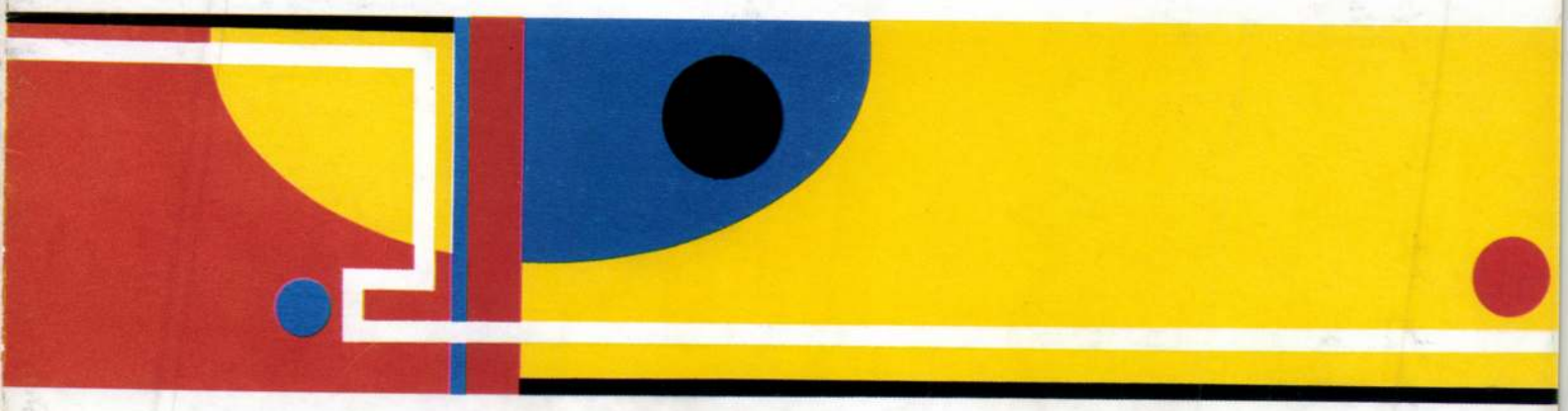

PATKÓ MÚZEUM GYŐR HONGRIE

Kiállítás

LAPPANGÓ ÉRTÉKEK

Az Ozirisz Alapítvány kiállítása

A pluralizmus sokunk közös eszménye és nem csak a politikában. Ám a közélet szabadsága nélkül nem tud megszületni a sokszínű, sokirányú művelődés, művészet sem. A politikai élet nyíltsága most mindennapos élmény, irányzatokban nem szűkölködünk, noha a politizáló társadalom egy része nehezen viseli el az övétől eltérő magatartásmódok és felfogások jelenlétét. Fő, hogy elviseli, és nincs olyan monolitikus politikai erő, amely tiltásokkal, a különféle nézetek és attitűdök egyenirányításával, egyetlen törekvés abszolutizálásával gondolkodási és cselekvési sémákat írhatna elő. Akik pedig – egyre kevesebben – saját művészi meggyőződésüket szeretnék másokra erőltetni, nem gondolnak arra, hogy az ő művészetük az ellentétes irányzatok visszfényében tűnhetik fel a legkitűnőbben. A különböző törekvések egymást erősítve alkotják egy nemzet művészetének teljes színképét, amely annál gazdagabb, minél sokszínűbb.

Amennyire helyénvaló, hogy az állam távol tartja magát a művészet belső dolgaitól, annyira súlyosak a következményei annak, hogy a mecénási szerepkört sem tölti be, hiszen épp a magyar művészet színessége s teljessége szenved így csorbát. Arra pedig egyáltalán nincs lehetőség, hogy a kedvezőtlen politikai viszonyok miatt háttérbe szorult, kirekesztett életművek napfényre jussanak. A politikai változások nem jártak együtt azonnali kedvező gazdasági fordulattal. Nem alakulhatott ki egycsapásra a művészetet eltartani képes polgárság sem; a művészetre áldozás jószándéka nemcsak a teli bugyellárison múlik – ami különben sem sokaknak van meg. Az állam mostani, jelentéktelen anyagi részvétele a képzőművészet életbentartásában bizonyára nem az egyetlen lehetséges mérték, valószínű azonban, hogy ez az állapot egy jó darabig még így marad, változtatni rajta nem pusztán elhatározás kérdése.

Ám ha nincs is igényes és tehetős polgárság, a civil társadalom szervezni kezdte magát. Megkísérli átvenni az államtól elhagyott s a magánemberek által még föl nem vett művészetpártoló tevékenységeket. Ma még a műkereskedelem, a kortárs művek adásvétele javarészben szintén művészeket támogató, „nonprofit" ágazat, amely csak úgy tud talpon maradni, ha más, jövedelmező profilú foglalatosságokkal társul. Ha ritkán történik is eladás, óriási segítségnek számít a megmutatkozás, a kiállítás lehetősége is, az ismertséghez, az elismertséghez jutás a művész számára. A műkereskedelem azonban mégsem karitatív tevékenység, hosszabb távon nem lehet művészek istápolója, nem veheti – nem is tudja magára venni – a kortárs művészet minden gondját. Viszont akadnak szerencsére, ha ritkán is, áldozatkész, önzetlen emberek, jó szemmel, jó ízléssel, akik lehetőségeikhez mérten szerveznek, kiállítanak, értéket mentenek, olykor még vásárolnak, gyűjtenek is. Teszik ezt régi, egykor épp csak megtűrt tevékenységüket folytatva mint művészettörténészek, műgyűjtők, műbarátok, akár új vállalkozásba fogva, alapítványi vagy más formában, szervezeteket, cégeket nyerve meg célkitűzéseiknek. Akadnak, akik a közelmúlt vagy a huszadik század korábbi évtizedeinek elfeledett vagy soha fel nem is fedezett művészeinek a propagátorai. Emlékezetes a két fiatal műtörténész, Zwickl András és Szűcs György által megkezdett (és egyelőre megrekedni látszó) kiállítássorozat a Képzőművészeti Főiskolán: ők századunk kevésbé ismert, bár mindig is számontartott művészeinek emlékét igyekeztek felfrissíteni, elsőbben Czimra Gyuláét és Paizs Goebel Jenőét. E festők munkái a múzeumi raktár mélyéről bár, de mégiscsak a valamikori elismerés nyomán köztulajdonból kerültek elő, csak a művészi élményt kellett megújítani.

Kecskeméti Kálmán Ozirisz Alapítványa a jelen mellett az egészen közeli múlt magyar művészetére tekint, s olyan életműveket preferál, melyek vajmi kevés elismerésben részesültek, olykor teljesen ismeretlenek maradtak. Ahogyan a Nemzeti Galéria anyagából származó művek alkotói nem voltak soha kedvezményezett művészek, de különösképpen üldözöttek vagy eltiltottak sem, úgy az Ozirisz Alapítvány által felkarolt életművek legtöbb alkotója nemegyszer hátrányt szenvedett el művészetpolitikai okokból, s ennek rendszerint életrajzi nyomai is vannak. E művészek nem tudtak vagy nem akartak beilleszkedni a korszak megrendszabályozott művészeti életébe, s művük a maga idejében legfeljebb esetlegesen, töredékeiben volt látható. A művész néhány sikertelen próbálkozás vagy méltatlan körülmények közt nagynehezen megszületett „bemutató" után gyakran elkedvetlenedett, visszavonult. (A *bemutató* valamilyen peremkerületi kultúrházban, eldugott klubban vagy Hazafias Népfronthelyiségben megtűrt, elnézett, illetve megkockáztatott kisebb kiállítás elnevezése volt. A *Kiállítás*hoz már felsőbb engedély kellett, amit rendszerint megtagadtak.) A képek, rajzok pedig csak gyűltek a civil foglalkozásból magát és családját fenntartó *vasárnapi festő* szobájában. Sok esetben ragyogó művészi értékek lelőhelyei ezek a szobák, ha még megvannak és kinyomozhatók. Az alapítvány éppen az ilyen lappangó kincsek, kallódó értékek feltárására, bemutatására vagy inkább *felmutatására* vállalkozik. Ezzel az a célja, hogy művészettörténészeknek, művészeti íróknak kedvet csináljon az életművek alaposabb vizsgálatához, ouvre-katalógusok, monográfiák írásához.

Az Ozirisz Alapítvány az Árkád Galériában nemrég rendezett kiállításán ezúttal hét művészre hívta fel a figyelmet.

Magyarász imre (1905–1972) ahhoz a modern felfogású festőgenerációhoz tartozott, amelyet a háború vége férfikora és alkotóereje teljében talált. Ismertebb nevű kortársaihoz hasonlóan az új időktől az alkotás szabadságát és művészpályája kiteljesítését várta. Erről tanúskodik az, hogy a demokrácia néhány rövid évében számos kiállításon szerepelt. Csalódnia kellett, mint pályatársai java részének; visszavonult, s rajztanári munkája mellett csak magának és szűk környezetének festett, kompromisszumra nem hajolva, művészi eszményeiből nem engedve. 1956 tavaszán nála láttam először korszerű művészeti kiadványt, Skira albumot, modern mesterek akkor szenzációnak számító, kiváló minőségű reprodukcióival. A diktatúra s a féldiktatúra idején, haláláig, nagy benső erővel ápolta s tartotta fenn hitét a modern művészetben. Töretlenül dolgozott, noha a kiállítótermek nyilvánosságához életében már nem térhetett vissza. Művészete jellegzetesen magán viseli keletkezése helyének és idejének lenyomatát; a bezártság, belterjesség hátrányait s a fokozott elmélyültségre kényszerítettség előnyeit. Legegyszerűbben a *félabsztrakt* tudománytalan jelzőjével jellemezhető festészete, melyben a konstruktív képépítést, a felületek alapos festői megmunkálását és a szürrealisztikus torzítást igyekezett szintézisbe hozni. Képei azt a megfeszített küzdelmet példázzák, melyet a korszerű kifejezésért kellett folytatnia mint a pályáról, a nyilvánosságból kitiltott művésznek a provincializmus, a közöny, az uniformizált eszme- és formavilág ellenében. Mindeközben azonban művészete nem vált sem életidegenné, sem szárazzá; szelleme és humora erősebbnek mutatkoznak, mint a viszonyítást és visszhangot nélkülöző művész elveszettsége, tájékozódási nehézségei. Magyarász Imre nagy művészi tervekkel vonult nyugdíjba, de nem adatott meg számára valóraváltásuk lehetősége; két évre rá meghalt. Műveinek számbavételével, pályája felkutatásával komoly adósságot törlesztene a művészettörténet-írás.

Magyarász Imre: Felesége arcképe (1961)

Konkrét László

Kontraszty László: Kompozíció (1987)

Illés Árpád (1906 – 1980) neve ismertebb és talán nem csak művészek körében; még a Művészeti Lexikon (1966) is szentel neki néhány sort. Az Ozirisz Alapítvány szerint azonban gondozásra szoruló *kallódó érték* mindaz, ami nincs katalogizálva, s különös figyelmet érdemel az a művészpálya, melyet nem dokumentál monográfia. Márpedig Illés Árpád számára nem jutott kötetecske a Képzőművészeti Kiadó 1971 és 1981 között megjelentetett 96 (!) kismonográfiájából, sem más kiadó egyéb kiadványából, pedig rokonszemléletű kortársai közül a hetvenes években többen is részesültek a művészetpolitikai lazaságnak eme szélsőséges megnyilvánulásában. 1963-as Fényes Adolf-termi önköltséges kiállításával emelkedett ki a teljes elszigeteltségből, ám haláláig megmaradt a hivatalos művészetpolitika egyik T-je, a tűrtek kategóriájában. A Várba költözött Nemzeti Galéria megnyitó kiállítására sebtében vásároltak tőle képet, amelyet azonban mégsem tettek ki, a meghívott művészt mélyen megsértve ezzel. Az esettel betegségét és halálát is összefüggésbe hozták. Illés Árpád nonfiguratív festészetében lekerekített biomorf alakzatok alkotnak élénk, többnyire világos színvilágú kompozíciókat. Munkássága szerves és karakteres része a hatvanas, hetvenes évek magyar művészetének. Feldolgozását joggal tartja mielőbbi szükségletnek az alapítvány.

Kontraszty László (1906) ugyanennek a generációnak a tagja. 1939 óta absztrakt festő, s ez az adat történelmünk s a hazai képzőművészeti műveltség ismeretében érthetővé teszi, hogy élete jelentős részében az elszigeteltség nyomasztó érzésével kellett megküzdenie. Műve alig ismert. Korábban ő is csak a diktatúrák közti rövid történelmi szünetben jutott szóhoz: 1947-ben Kállai Ernő állította ki az Elvont Művészet II. csoportkiállításán. A hetvenes évektől rendezhetett ismét néhány kisebb tárlatot, majd 1987-ben volt jelentős gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban. Mindez azonban nem volt elég az ismertséghez, az elismertséghez. A modern művészet nehezen, lassan hozza be azt a hátrányt, amit sok évtizedes magyarországi háttérbe szorítása jelent. Kontraszty stílusa, művészetfelfogása markánsan különbözik kortársaiétól. Sem a magyar félabsztrakt alapállás, sem szürrealisztikus tendenciák, sem doktrinér avantgárd elméletek nem kísértették meg. Szín- és formaviszonylatok érzékeny összehangolása, valósággal zenei összhangzattá komponálása foglalkoztatja. Élete különböző periódusaiban más-más módon, de következetesen absztrakt eszközökkel törekszik „emberhez szóló érzelmi, értelmi tartalmat" kifejezni. Terjedelmes életműve feldolgozásra, kiadásra, megmutatkozásra vár.

Litkey György (1907 – 1975) pályája a népi mozgalom köréből indult. A magyar történelem és művészetpolitika törései az ő működését két vonulatra, jelentősebb periódusra osztották. A háború előtti művészete figurális időszakát húszéves küzdelmes, főként rajzpedagógiával elfoglalt szakasz követte. A hatvanas években megújította művészetét, és a nyugat-európai egykorú eredményekre is tekintő sajátos festészetet alakított ki. Eleinte figuratív, konstruktív és atmoszférikus elemek keveredtek képein, külföldi tartózkodása során azonban mindez kitisztult és szuverén egységbe forrt. Élt és kiállított Belgiumban, s paradox módon éppen ott lett piktúrája hazai karakterűvé, ott hasonult a magyar „félabsztrakt" festészethez. A belgák egyébként szintén magukénak vallják művészetét. Utolsó korszaka számontartandó és megőrzendő része a magyar festészetnek.

Buday György (1907 – 1990) fametsző művész munkássága kivétel az Ozirisz Alapítvány kiállítottjai között. Az ő nevét inkább csak azok ismerik, akik emlékeznek 1930 és 1938 között megjelent illusztrációira, melyeket többnyire népmesékhez és népballadákhoz készített, nemegyszer gondos kiállítású bibliofil kötetekbe. 1937-től ugyanis Angliában élt, s a koalíciós idők kivételével többé nem látogatott Magyarországra. Korai fametszeteit a népművészet ihletése, egyéni humort és karakterérzéket tükröző stilizáló képesség és drámai erő jellemzi. A xilográfia (fametszés) grafikai technikájának kiemelkedő ismerője, bravúros alkalmazója volt. Angliai működése során stílusa gazdagodott, egyszersmind klasszicizáló irányba fejlődött. Művészetét igen megbecsülték; tagja volt az angol királyi Réz- és Fametsző Művészek Társaságának. Grafikai hagyatéka hazajött; most a Széchényi Könyvtárban található. Kutatót, ismertetőt, kiadót és kiállítót kíván.

Különös véletlen, hogy az alapítvány hét kiállítottja közül öten szorosan vett kortársak, s hozzá ketten egy évben is születtek.

Mohácsi Ferenc (1924 – 1980) már egy más generáció tagja, aki az ötvenes évek világától elzárt légkörében kezdte művészi pályafutását. Annál becsülnivalóbb, hogy volt ereje kibújni az uniformisból, és a megkívántnál korszerűbb festői nyelvet kialakítani. Lehetséges, hogy konstruktív jellegű stilizáló modora megtalálásában Barcsay példájának, Kmetty közelítésének is volt szerepe – ez utóbbi tanársegédeként dolgozott 1946 és 1950 között. Az igazság az, hogy a kitörés irányát mások is keresték errefelé, Mohácsi azonban finom koloritjával és legjobb műveinek látványfestészetet és szerkezetes képépítést eredeti módon, szervesen ötvöző módjával, maradandó érték. Jellemzi a forradalom utáni viszonyokat, hogy a számára 1958-ban megítélt Derkovits-ösztöndíjat két év múlva megvonták tőle, mert szerény modernsége is megakadt az illetékesek torkán. Az Ozirisz Alapítvány azt vallja, hogy bizonyos nívón felül minden menteni való ami

KADAR, Joseph

Ú. M. 1992. 5.

TUDOTT DOLGOK TITKAI

Az I. Győri Nemzetközi Grafikai Biennáléről

Hann Ferenc

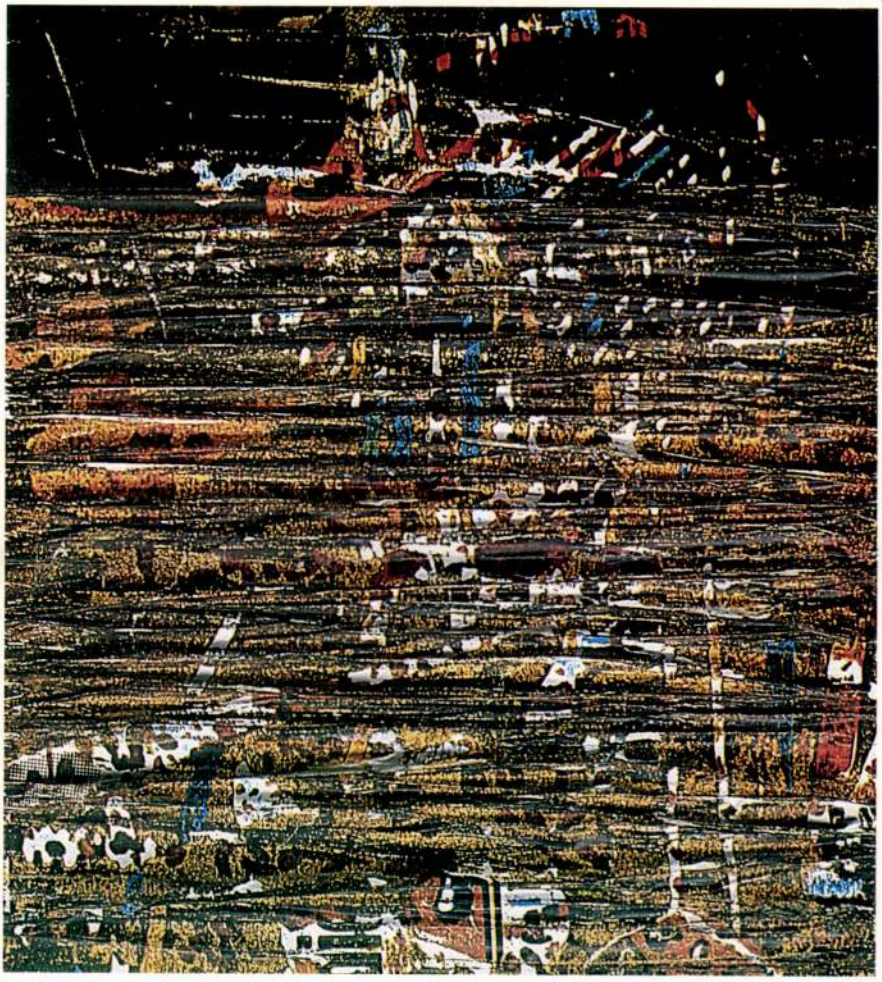

Joseph Kadar: Párizs I./Paris I, 1989,
xerox, elektrografika,
315 × 285 mm

Már abban a pillanatban, amikor híre ment, hogy Győr városa nemzetközi grafikai biennálét szervez, kétkedő hangok szólaltak meg: „a grafika ma nem divat", „az érdeklődés más irányba fordult", „nem időszerű ez ma, és éppen itt".

Való igaz: a nagy művészeti revolúció az elmúlt másfél évtizedben főképp a festészet tartományában zajlott le, megengedve az expanzionista korszak néhány műfajának továbbélését, átlényegülését. (Most csak az environment reneszánszát vagy a *Hajas*-féle katartikus önemésztő performance megnyitóeseménnyé, invokációvá, néha frivol, játékos show-vá való szelídülését említjük.) Mindez azonban korántsem jelenti azt, hogy a grafika ne lenne fontos, szerepe, értéke csökkent volna.

A grafika éppen intim, bensőséges természetéből következően amúgy sem alkalmas attraktív szerepvállalásokra, még akkor sem, ha a hatvanas években *Kondor Béla* és követői nyomán Magyarországon a festészet elé lépett, s akkor sem, ha még a hetvenes évek végén is leíratott, hogy „az emancipált grafika már a festészetet is ma-

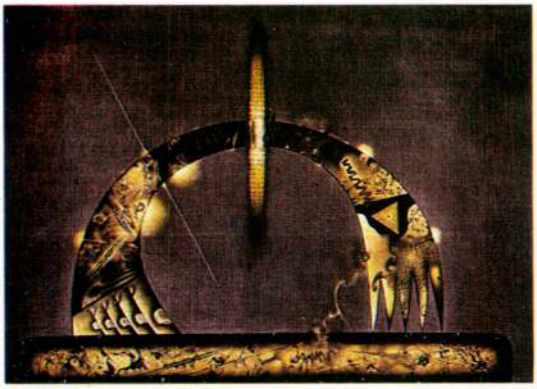

Robert Jančovič: Cím nélkül/No title, 1989, papír, litográfia, 675 × 960 mm

gába olvasztotta, hogy így biztosítsa továbbélését" (*Sinkovits Péter* idézi *Hans Albert Peter*t a Művészet 1978/2. számában — A Documenta 6 és a mai művészet —.)

A grafika valójában illusztratív, segédműfaj, a „jó szolga" (iniciálék, kalligráfiák, veduták stb.), s akkor vált önállóvá, amikor a grafikus eszközökkel készült festményvázlatok függetlenedtek a majdani — másolatok esetében a hajdani — táblaképektől, a hangsúlyok a vonal kifejező erejére, a tónusok, féltónusok által megadható intimitásra, bensőségességre helyeződtek.

Mindenesetre még igen sokáig a festészet specifikumait kérték számon a már más nyelvet beszélő grafikától. Még *Cézanne* után is jó ideig együtt futott a festészet és a grafika néha párhuzamos, néha egymásba gubancolódó ösvénye.

A századelő nagy művészeti mozgásaiban (karakterének megfelelően viselkedve) kellő hangsúllyal jelen volt a grafika, gondoljunk csak *Max Ernst* frottázsaira, a *dada* montázsaira, applikációira, *Picasso* hidegtűire, *Vlaminck* litográfiáira, *Duchamp* Villon-rézkarcaira, *Braque, Léger* aquatintáira stb...

Ezek a klasszikusnak mondható, talán alkimistának is nevezhető nyomtatott technikák jócskán túlélték a céhes időket, nem meglepő tehát, hogy a győri biennálén is találkozhatunk fa- és linómetszettel, aquatintával, hidegtűvel, sőt mezzotintóval és rézmetszettel, olyan újkeletű eljárások mellett, mint az elektrokollázs, elektrofotogram, lézernyomat vagy polaroidgrafika.

A biennálé életrehívói (igen helyesen) a kiírásban sem műfaji, sem technika- vagy stílusbeli megkötést nem tettek, így természetes, hogy az anyag hatalmas (szellemi, szemléletbeli, topográfiai) távolságokat ölel fel. Említsük meg csak a példa kedvéért a festői értékeket is felmutató, reliefszerű elektrografikákkal szereplő *Joseph Kadart* (Franciaország), s a bizantinikus hagyományokat felvállaló, ikonszerű rézkarcokat készítő *Manya Vapstarovát* (Bulgária). E szélső értékek között szinte valamennyi fontosabb jelenségre találhatunk példákat. Jelen van a mára már megcsendesedett mail art (*Szőnyi Krisztina*), a neodada (*Andrej Katz*), a hiperrealizmusból átmentett fotóapplikáció (*Pavel Veres*), a tiszta geometrizmus (*Joláthy Attila, Koronczi Endre*), a grafikusan megjeleníthető gesztus (*Penovác Endre*), a félabsztrakt anekdotázás (*Borgó György Csaba*), a performance, a koncept tanulságait használó dokumentatív grafika (*Gellér B. István*), a klasszikus vízió (*Horst Sakulowski*) és az archaizáló szürrealizmus (*Robert Jancovic*).

A „céhen" kívüliek közül fontos művekkel szerepel az ismert progresszív író, költő *Nagy Pál* (Párizs) s a jeles teoretikus, *Perneczky Géza* (Köln), a klasszikus vizuális költészetet, illetőleg a klasszikus mail artot képviselve.

Tekintve, hogy a szervezők, rendezők által szélesre tárt kapun bárki beléphetett, a tárlat néhány általánosnak mondható tanulsággal szolgál: a bemutatott anyag, e szemelvény, szelet meglehetősen jól mutatja az egyetemes grafika helyzetét. Tudott dolgokat látunk: a japánok japánosak, a koreaiak egzotikusak, furcsák, érdekesek, a volt szovjet birodalom perifériáin Európával szinkronban működtek és működnek szuverén művészek, a határokon kívüli magyar művészet (mely itt igen színvonalasan van képviselve) korántsem másodvonalbeli.

Az I. Győri Nemzetközi Grafikai Biennálé nem szolgál tehát szenzációkkal, inkább egy állapotról tudósít (célja nem is volt más). Mindenesetre rendkívül jellemző, hogy a fődíjat a nemzetközi zsűri vita nélkül a fiatal *Rainer Junghanns-nak* (Düsseldorf) ítélte, aki két kisméretű szénrajzot állított ki. E két — látszatra szerény — mű összegző erejű, esszenciálisan magában hordozza mindazt, amit „a" grafikáról gondolhatunk. Mert a figuralitás és a nonfiguráció mezsgyéjén áll, mert nem harsány, intim inkább, mert expresszív és szuggesztív, mert a főszereplő a vonal, mert alluzív, mert az üres képmező sarkában „gubbasztó" kvázi-figura vagy organikus rom-csomag szorongatott helyzetben van (csakúgy, mint a fin de siècle embere). E két opusz summáz, szinte minden olyan komponenst tartalmaz, mely a grafikai hagyományt s a posztmodern törekvéseket szintézisbe hozhatja.

A mai negyvenes-ötvenes nemzedék számára afféle zarándokhely volt a Krakkói Grafikai Biennálé. (A luganói „Bianco e nero", a tokiói, bradfordi, de még a ljubljanai nemzetközi grafikai szemle is csak kevesek számára volt elérhető.)

Egészen a hetvenes évek végéig sokak jártak tájékozódni és tanulni Krakkóba, hiszen akkoriban *Joan Mirót*, *Vasarelyt*, *Kitajt*, *Frank Stellát*, *Jasper Johnst*, *Roy Lichtensteint* lehetett ott látni. Azóta nagyot fordult a világ. Bejárhatóbb és átláthatóbb lett. Mindez nem csökkenti a győri biennálé fontosságát. Egy régóta meglévő hiátust tölt be, nemzetközi volta összevetési lehetőséget kínál, tájékozódási pontokat jelöl ki, mely a szakmának, a műkritikának s a nyitott szemű tárlatlátogatónak egyaránt javára válhat.

Sajtótájékoztató

Le K'dar (Joseph Kadar) 1969 óta Párizsban élő képzőművész kollázs kiállítása az Árkád-Szalóky galériában (Budapest, Rákóczi út 30) 1997 május 9-30-ig látható.

Le K'dar kollázsai mondhatni rendhagyóak, többnyire nem idegen motívumokat használ fel kollázsaihoz, hanem saját papírra festett képeit, monotipiáit, vagy sokszorosított grafikáit, ezáltal a kollázs képei festői értékűek, így a lelompolt színek gyakran misztikus hatást keltenek.

Gyakori, ismétlődő motívumai: a Krisztus az emberi szenvedést idézi, szinte minden képen szerepel az óralap, ami az időre akarja emlékeztetni a nézőt, az idő folyamatára, a múltra és a jövőre, a harmadik gyakori motívum az akt, a nő az öröm forrása, a fennmaradás, a jövő.

A kiállított kollázsképek nem egy periódusból valók, inkább egy keresztmetszet a párizsi 27 évből.

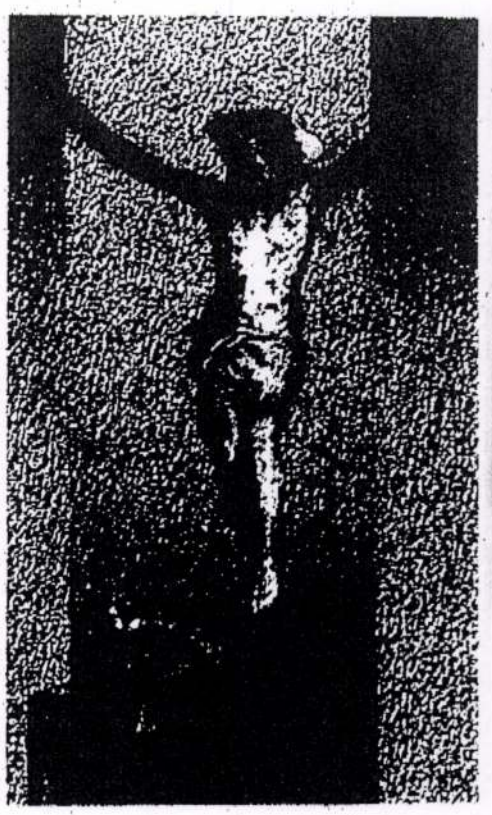

Kadar József

KADAR, JOSEPH

MEGHÍVÓ

LE K'DAR (JOSEPH KADAR)

Ecsettől a számítógépig

Ecsettől a számítógépig

Huszonöt éve Párizsban élő festőművész visszatekintő kiállítása. Megnyitó: 1995. május 26-án 16[30]-kor. Megnyitja: dr Hann Ferenc művészettörténész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. A kiállítás megtekinthető június 25-ig.

SZOMBATHELYI KÉPTÁ

INVITATION

á l'exposition retrospective de Joseph Kadar (Le K'dar)

DU PINCEAU À L'ORDINATEUR

Musée de Szombathely (Hongrie)
Vernissage : le 26 mai 1995 à 16 heures

par M. Ferenc Hann, dr., historien d'art,
membre de l'Académie des Beaux-Arts de Hongrie

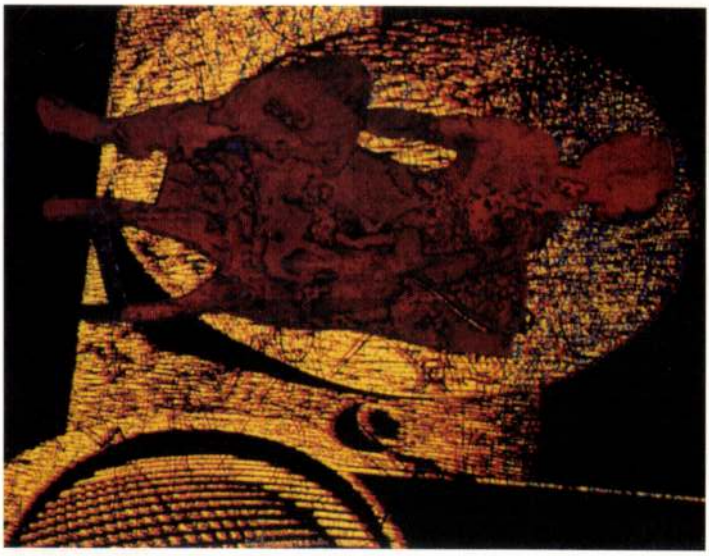

Le K'dar (Joseph Kadar)

Kollázs és kollázs-technikával készült könyvtárgyak

ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA

(BUDAPEST)

Az **ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA**
szeretettel meghívja Önt és művészetszerető barátait

Le K'dar (Joseph Kadar)

Párizs

ollázs és kollázs-technikával készült könyvtárgyak (livres-objets)
kiállítására

1997. május 9-től május 30-ig.

A kiállítást Dr Hann Ferenc művészettörténész,
a Művészeti Akadémia tagja nyitja meg
1997. május 9-én 17 órakor

ÁRKÁD-SZALÓKY GALÉRIA
1072 Budapest, Rákóczi út 30 (félemelet)
T : 322-58-18

Nyitva keddtől péntekig 10-től 18 óráig, szombaton 10-től 14-ig.

KADAR

GALERIE MARCEL-LENOIR

8 bis, rue Jacques-Callot
75006 Paris - 633.11.75

LUMIERE-
VITESSE-
LIBERTE

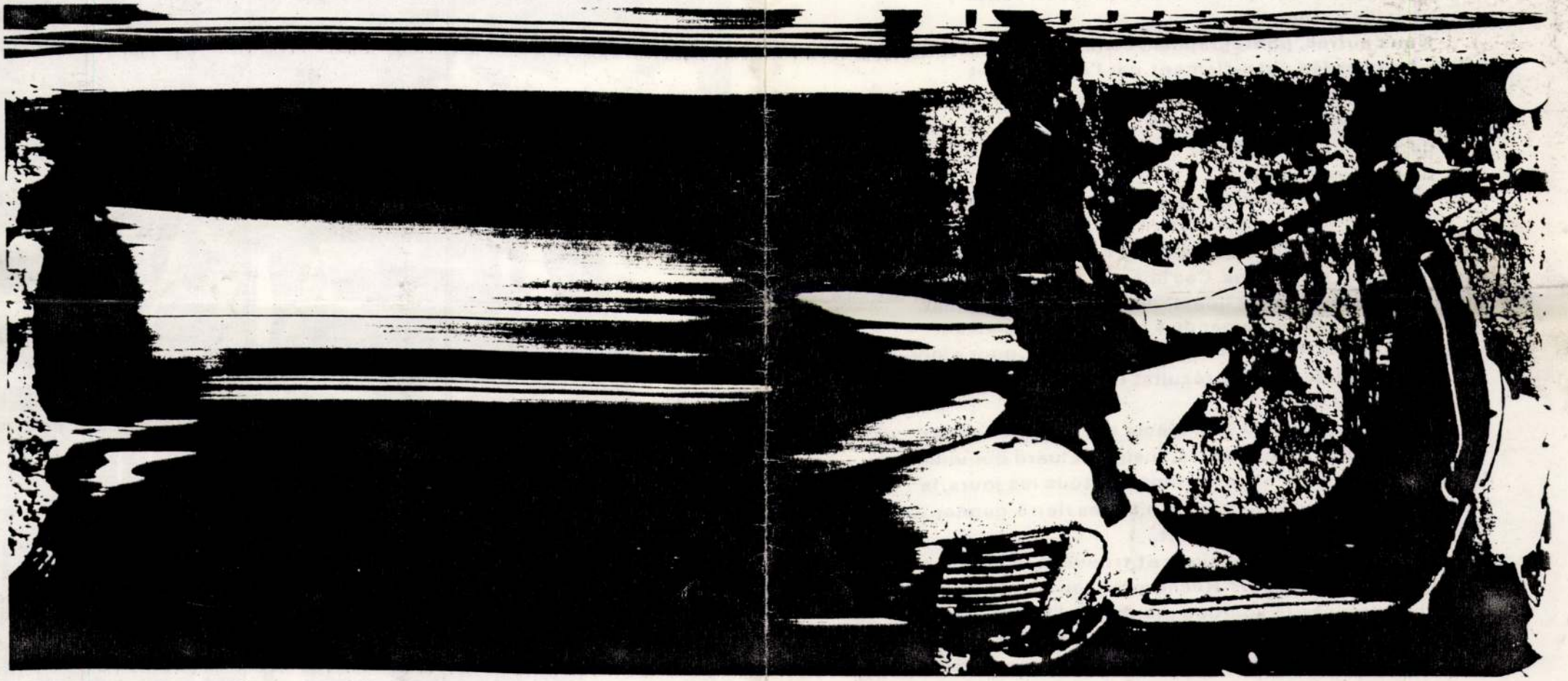

3 JOURS SEULEMENT 13-14-15 NOVEMBRE 1984

KADAR

EXPOSITION PHOTOS

Quand j'ai connu Joseph Kadar, il y a bien des années, il était un artiste peintre tendu vers les espaces ouvertement clos. Abstrait, eussent dit certains. Et géométrique, pour aggraver son cas.

Il a été contaminé par la photographie. Par cette partie du réel qui ne commence et ne finit nulle part. Qui ne peut pas être la réalité d'autrui. Que j'ai beaucoup de peine à dégager de mes propres photos. "Si je savais seulement comprendre mes propres écrits", soupira jadis Bernanos.

Nous autres, photographes, sommes entourés, sollicités, bombardés virtuellement par l'extérieur et l'intérieur.

"La victoire avant tout sera
de bien voir de près
de tout voir de loin
et que tout ait un nom nouveau!" (Apollinaire)

J'ai devant mes yeux ses mystérieuses images ancrées dans la réalité. Elles tendent à dépasser l'espace, ses lois et ses structures. Ces images de Kadar m'interrogent autant que je les questionne. Le dialogue jaillit. C'est bien ce que je demande à la photographie. Le Corbusier aimait m'appeler Docteur Caligari, pour signifier le coté mystérieux du résultat imprévisible de l'action photographique.

Depuis le poète du XIII siècle qui faisait des vers comme il parlait à ses voisins, jusqu'à Eluard qui voulait une poésie faite avec les mots de tous les jours, la réalité nous entoure, mais nous n'avons rien à gagner de l'imiter. Des signes se suffisent.

Moi, je cherche la musique et trouve la photo. Les photographies de Kadar? Recherches lentes et passionnées aboutissent à la solution graphique: l'image. Peu m'importe par quels moyens l'artiste y parvient. C'est elle seule que je vois. J'entends avec des yeux, disait Goethe.

La photographie est une question de regard, avant d'être technique. C'est le regard qui m'importe!

Lucien Hervé

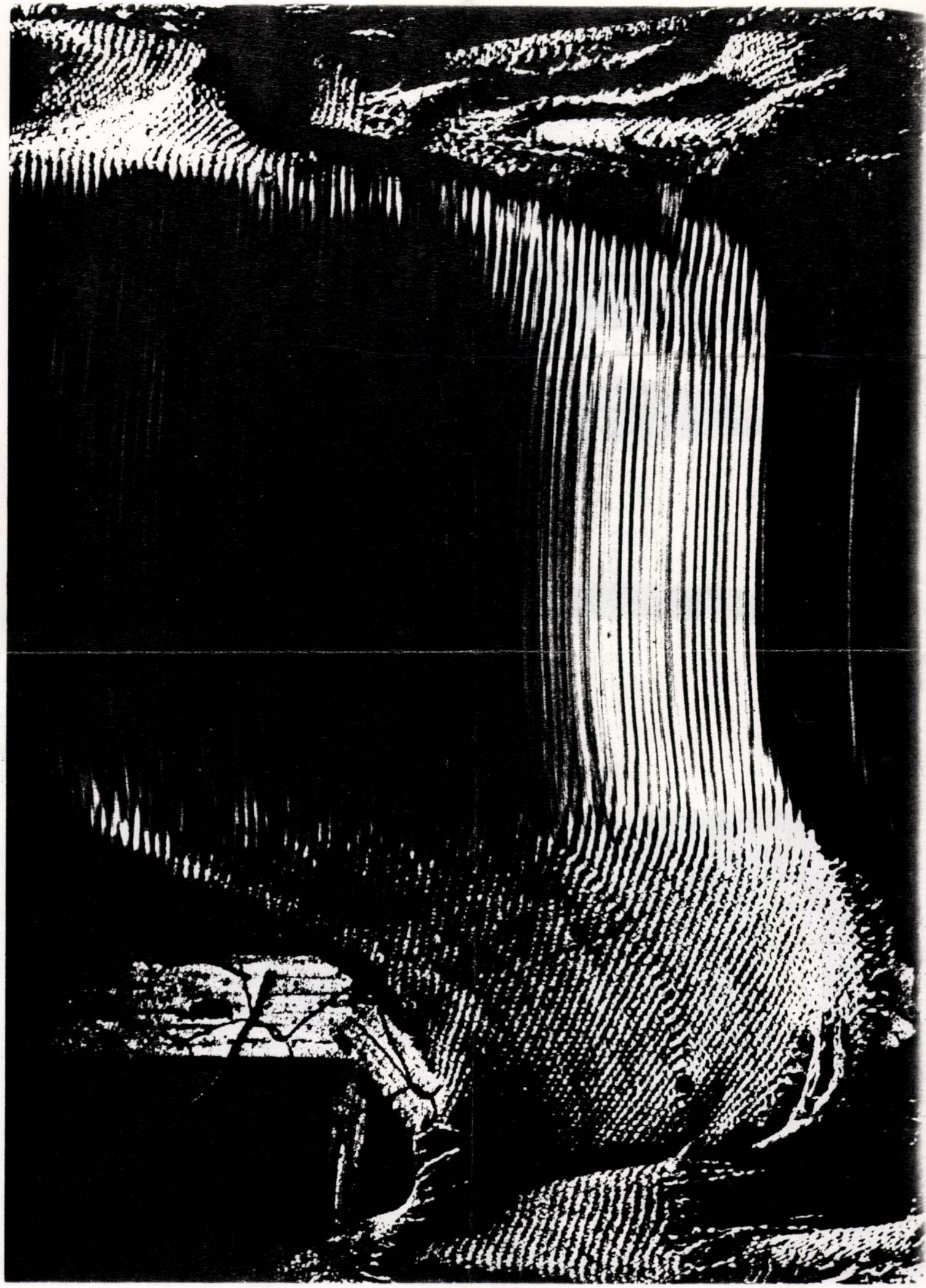

KADAR, Joseph

Magyar Nemzet, 1991. 54.sz.12.p.

— **Joseph Kadar,** az 1969 óta Párizsban élő magyar származású művész alkotásaiból nyílt vásár hétfőn Győrött, a Xantus János Múzeumban. Az alkotó 35 fekete-fehér elektrografikát ajándékozott a közgyűjteménynek eladásra. Az értékesítésből származó bevétellel kívánják gyarapítani azt az összeget, amelyet a múzeum időszaki kiállítások rendezésére fordíthat.

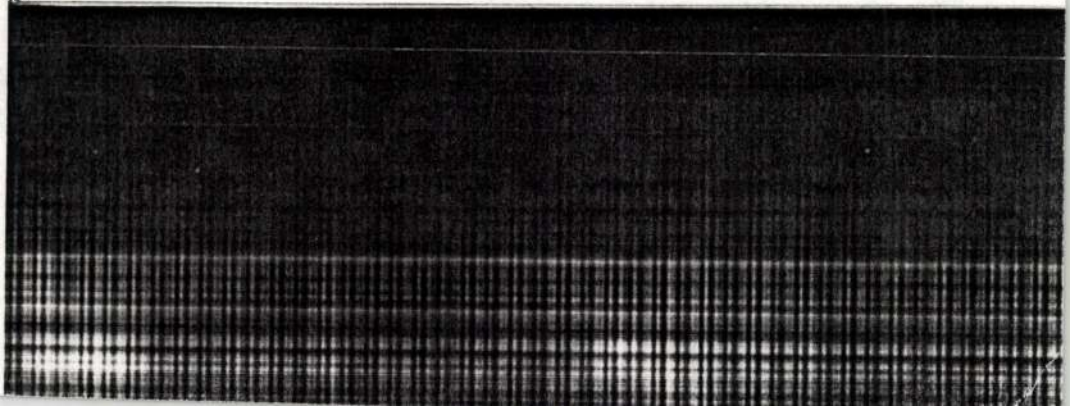

KADAR, Josef

3. 70, 72-73.

Új Művészet 1992

imádást.

Következésképpen a te
kultusz igényelte a monstra

Az első, monstranciaké
említésre került, igazi ere
/pl. Arles, 1473/ még kétsz
galamb szolgált monstrancia
vegablakkal ellátva.

Az ötvösművészet számá
megmutassa tudását az egyre
kesített monstranciák készít
szét a kerek, üvegablakkal e

JOSEPH KÁDÁR

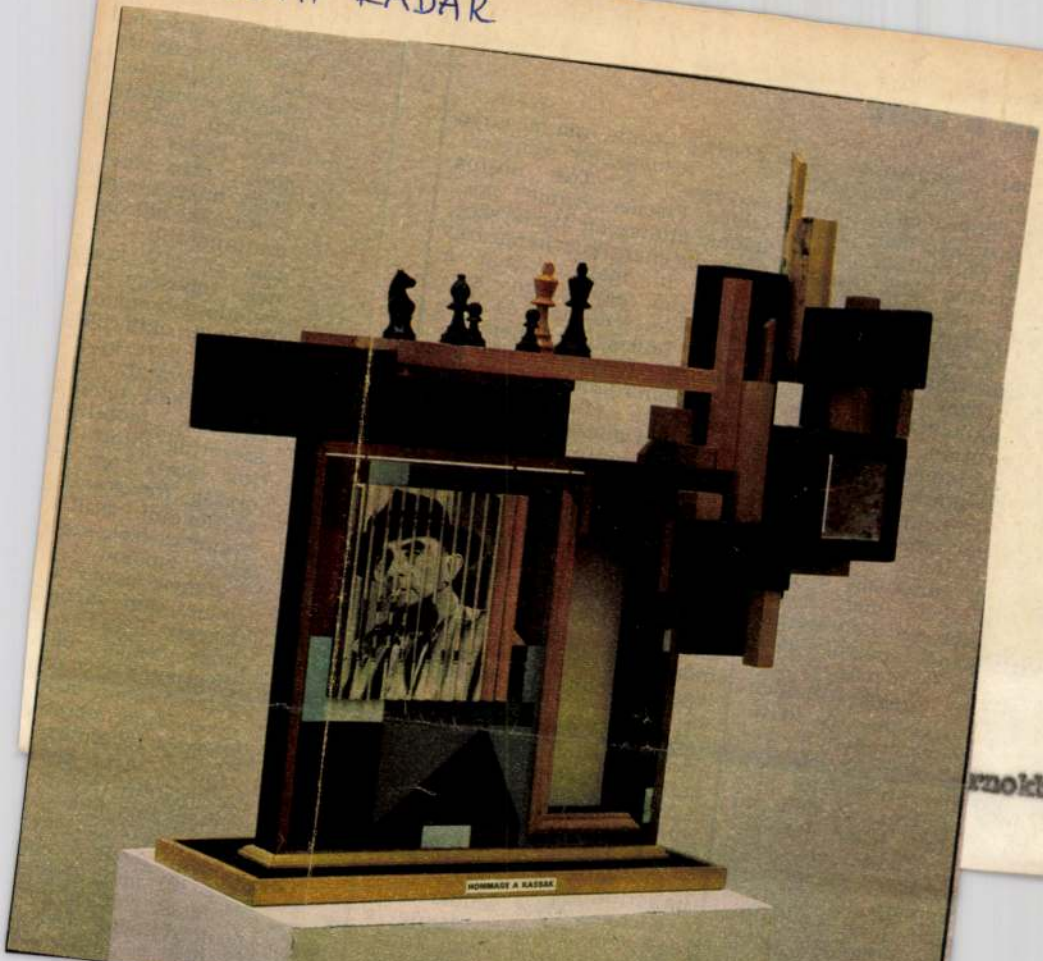

Joseph Kádár:
A korszerű művészet él (Kassák emlékére)

rnokban.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozz
levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

Kádár Joseph

Tisztelet a műlőfélnek

7. Kádár Joseph: A korszerű művészet él! Kassák-emlékmű

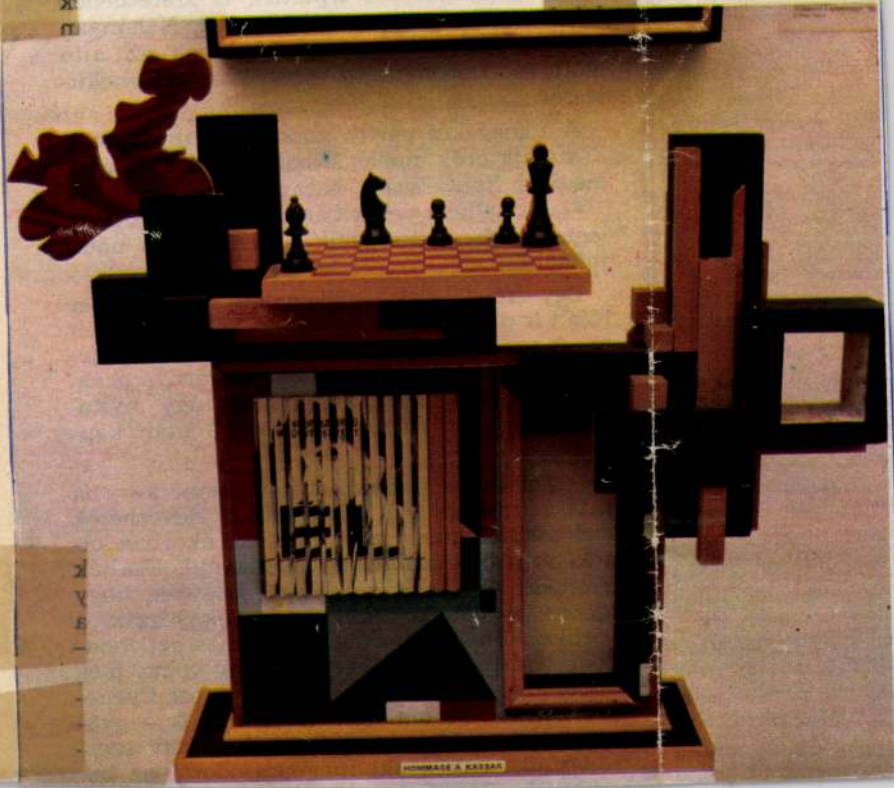

Magyar Hírek, 1983. ján. 22.

te, az Eposz Wagner
erében A Tett c. fo-
betiltottak, s 1916-
eg újra. Kassák úgy
i forradalmát, hogy
akkor a munkásmoz-
madtak a művészet
ő értelmezése követ-
ág bukása után le-
ázból barátai meg-
apitány kicsempészte
ban tért haza, s Do-
ot szerkesztett, Déry
ózsef és Illyés Gyula
íz éven át a Munka
Munka-kör vezetője
tészete klasszicizáló-
rt és Radnóti Miklós
költészete, amelyről
k, hogy „semmi ma-
ett hajszálereken át
ilágáig nyúlik vissza.
stett és prózát is írt;
novellákat, regénye-
álló, Egy ember éle-
en a Tanácsköztár-
letét. A második vi-
nokrata párt képvi-
két folyóirat (Alko-

HOMMAGE À BARTÓK

SZENTENDRE-BUDAPEST-BERLIN- PÁRIZS-NEW YORK

múzeum, akkor megkérjük a müvészeket, ajándékozzák a múzeumnak küldeményeiket.

Minden résztvevö müvész kap katalógust.

A kiállitás sorozat 1995 augusztusában kezdödik de a katalógus készités és szállitás miatt a müveket legkésöbb május 15-ig kérjük Párizsba eljuttatni, mert a katalógus itt készül. A zsürizés május végén lesz.

Cim: Hommage à Bartók
(Parisiens Hongrois)
Joseph Kadar
47, rue Fondary
75015 PARIS / FRANCE

A vámkezelési költségek elkerülése végett **ne** ármegjelöléssel küldjék a kiállitásra szánt müveiket mert akkor komplikált a továbbszállitása is.

Ezzel a körlevelünkkel hivjuk meg, kérjük fel Önt, vegyen részt Bartók Béla tiszteletadására szervezett kiállitás sorozaton, müveivel járuljon hozzá a kiállitások szinvonalának emeléséhez és segitse azt a törekvésünket, hogy a több évtizedes elnyomásból szabaddá vált és semleges politikát folytató Magyarország bekapcsolódhasson a nemzetközi müvészeti életbe.

Kérjük, minél elöbb küldjön életrajzot, amit majd a katalógushoz felhasználunk és ezzel jelzi részvételi szándékát.

Elöre is köszönjük részvételét.

Tisztelettel

Joseph Kadar Judith Nem's Zsuffa András
szervezök

EXPO Internationale

Organisateur: Revue d'art **PARISIENS HONGROIS** 47, rue Fondary 75015 Paris / France
Fax: 40-59-08-00
ISSN 0760 - 727X

HOMMAGE À BARTÓK

SZENTENDRE-BUDAPEST-BERLIN- PÁRIZS-NEW YORK

Kedves Kollega !

A Parisiens Hongrois cimü müvészeti folyóirat és az ASPAC (Association pour la Sauvegarde du Patrimoin culturel d"origine Hongroise en France) Bartók Béla halálának 50. évfordulója alkalmából nemzetközi kiállitás sorozatot szervez Európában és Amerikában.

A kiállitás sorozat szimbolikusan Magyarországon indul, (Bartók Béla is innen indult meghóditani a világot) ezt követöen több országban is ki lesz állitva Hommage à Bartók cimen.

Olyan müfajokat ajánlunk a müvészeknek, amelyeknek szállitása nem tul költséges és a müvek kevésbé sérülékenyek.

1. **Sokszorositott grafika:**

   A klasszikus metszetektöl a litográfián át és a szitanyomaton (sérigraphie) tul a computer-grafikáig. A mennyiség és méret nem korlátozott, egy téma több példányban is lehetséges, mert lesz olyan eset, amikor párhuzamosan két kiállitás is nyitva lesz.

2. **Livres objets: (müvész-könyvek)**

   Mennyiség és méret nem korlátozott, bármilyen anyagból lehet, csupán a szállithatóságot tartsák szem elött.

3. **Mail Art, Post-Mail-Art:**

   Mennyiség és méret nem korlátozott, amit a posta elfogad. Elsösorban postán küldött boritékok és müvész-bélygek lesznek kiállitva. Túl Bartók tiszteletadásán a Post-Mail-Art-tal demonstálni akarjuk a Mail Art megújulását.
   Tervezzük és már szervezzük is, hogy a Hommage à Bartók postán küldött boritékaiból és müvész-bélyegekböl Mail-Art múzeumot hozzunk létre Magyarországon, esetleg Franciaországban, kiegészitve a Revue Enveloppe már meglévö gyüjteményével és néhány müvész adományával.

4. **Kollázs:**

   Bármilyen anyagból: papir, textil, fém, fa stb. A méret - mivel nem lehet összehajtani vagy göngyöliteni, a postán való szállitáshoz igazodjon.

Természetesen a müvek lehetnek figurativak, non-figurativak vagy dualisták. Bármelyik általunk ajánlott müfajban résztvehet, akár mind a négyben is. A müvek visszaküldése a kiállitás sorozat végén, elöreláthatóan 1996 második felében történik; kivéve a Mail Art és Post-Mail-Art müveket, mert ha létrejön a

EXPO Internationale

Organisateur: **PARISIENS HONGROIS** Revue d'art
47, rue Fondary 75015 Paris / France
Fax: 40-59-08-00
ISSN 0760 - 727X

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Ha belefér szándékába a Bartók iránti tiszteletébe és művészet szeretetébe, arról kérjük Tegyen közzé lapjában egy felhívást, hogy minél több művész részt vehessen ezen a Bartók tiszteletére rendezett hangversenysorozatban.

Az Ön segítségével teljesebb lesz a megemlékezés, köszönjük.

Tisztelettel

Joseph Kadar

Paris, 7.2.1995.

KADAR JOZSEF

MEGHÍVÓ

LE K'DAR (JOSEPH KADAR)

Ecsettől a számítógépig

Ecsettől a számítógépig

Huszonöt éve Párizsban élő festőművész visszatekintő kiállítása. Megnyitó: 1995. május 26-án 16³⁰-kor. Megnyitja: dr Hann Ferenc művészettörténész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. A kiállítás megtekinthető június 25-ig.

Szombathelyi Képtár

INVITATION

á l'exposition retrospective de Joseph Kadar (Le K'dar)

DU PINCEAU À L'ORDINATEUR

Musée de Szombathely (Hongrie)
Vernissage : le 26 mai 1995 à 16 heures

par M. Ferenc Hann, dr., historien d'art,
membre de l'Académie des Beaux-Arts de Hongrie

MEGHÍVÓ

LE K'DAR (JOSEPH KADAR)

Ecsettől a számítógépig

Ecsettől a számítógépig

Huszonöt éve Párizsban élő festőművész visszatekintő kiállítása. Megnyitó: 1995. május 26-án 16³⁰-kor. Megnyitja: dr Hann Ferenc művészettörténész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. A kiállítás megtekinthető június 25-ig.

SZOMBATHELYI KÉPTÁR

KADAR JÓZSEF

INVITATION

á l'exposition retrospective de Joseph Kadar (Le K'dar)

DU PINCEAU À L'ORDINATEUR

Musée de Szombathely (Hongrie)
Vernissage : le 26 mai 1995 à 16 heures

par M. Ferenc Hann, dr., historien d'art,
membre de l'Académie des Beaux-Arts de Hongrie

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kádár
József

EGYETEMI É

1021 1983 DEC 20

KÁDÁR JÓZSEF KIÁLLÍTÁSA

A Kossuth Lajos Tudományegyetemen egyre nagyobb figyelmet szentelnek az esztétikai nevelés kérdéseinek. Sokáig az irodalom egyedül állt előtérben, az utóbbi években azonban egyre fokozódó szerephez jutott a zenei és képzőművészeti érdeklődés is. Örömmel kell megállapítanunk, hogy a kezdeményezés igen sokszor az ifjúság köréből indult ki. Ez tette lehetővé, hogy a mai fiatalabb debreceni képzőművész-gárda egyik sokat ígérő alkotója, Kádár József (nevét az Egyetemi Élet komünikéje tévesen írta Kádár Zoltánnak) bemutassa műveit a könyvtár előcsarnokában.

Egy kiállítás, sőt a kiállítások egész sora sem alkalmas arra, hogy a „modern" művészet egész problematikáját megválaszolja. Annyi azonban bizonyos: az impresszionizmus színbeli, az expresszionizmus formabeli újításai gazdagították a festészetet. Ezt példázzák Kádár grafikái, akvarelljei, nagyobb kompozíciói is. Közel érzi magához Debrecen nagy mesterének, Holló Lászlónak szín- és formavilágát, mégsem Holló-utánzó. Biztos művészi érzéke megóvja az epigonizmustól. Az „alföldi festészetének" vagy egy sajátosan magyar hangulatú kései expresszionizmusnak útjain halad, de félreismerhetetlenül egyéni módon.

Legjobbak azok a tájkompozíciói, amelyekben az Alföld tanyavilágát vagy az alföldi városok egy-egy jellemző motívumát idézi meg. Nem nagyméretűek ezek az alkotások, mégis atmoszférát tudnak teremteni.

Az enteriör- és csendéletfestészet műfajának is avatott képviselője Kádár, bár itt óvnunk kell egyes megoldásoknak (például a *Halas csendélet*nek) művészileg indokolatlan ismétlésétől. Tanyák, városrészletek, alföldi, sőt dunántúli témák: ezekben Kádár mindig újat, érdekeset tud mondani.

Másik nagy erőssége a portré. A XIX. század egyik francia festője úgy vélekedett: a jó portréban mindig kell lennie valami karikatúraszerűségnek. Nos, Kádár megszívlelte ezt a tanácsot, mégpedig sikerrel! A *Fegyenc* arcképe, de egyes kispolgári típusokról alkotott képei is a kiállítás látogatónak maradandó emlékei lesznek.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a művész feleségének néhány kisebb akvarelljét sem. Kádárné kevésbé kiforrott egyéniség, mint férje, van azonban tehetsége egyfajta konstruáló szerkesztésmód iránt, s ezzel hozzájárul ahhoz, hogy a kis tárlatról magunkkal hozott élményeink még sokrétűbbek lehessenek.

Köszönjük a művészházaspárnak a kiállítást, és további sikereket kívánunk pályájukon.

Angyal Endre

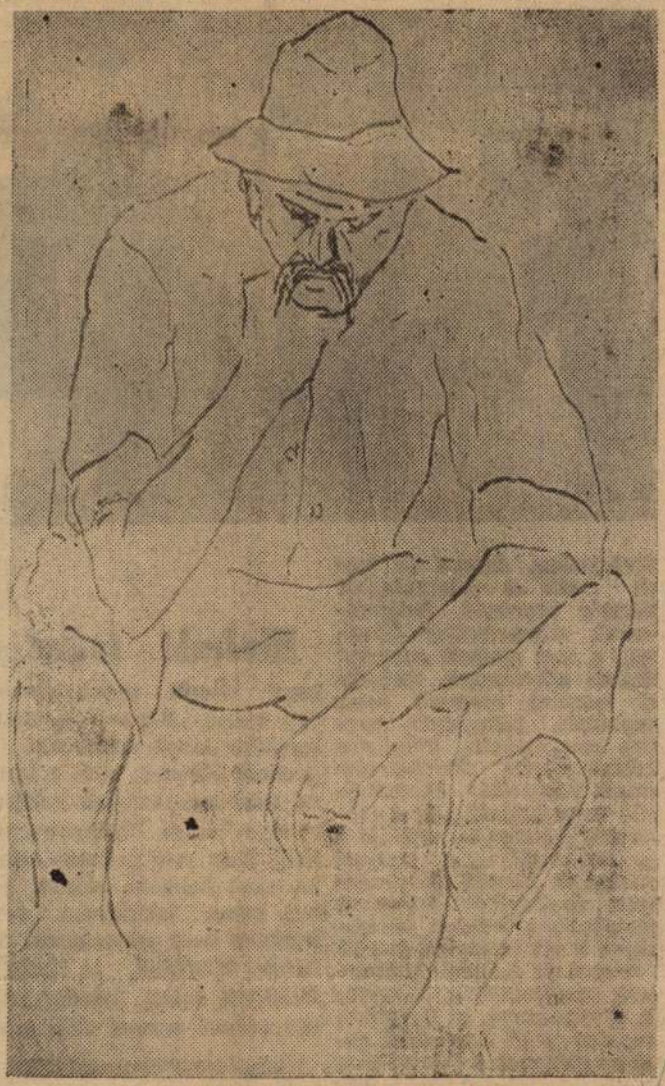

Kádár József: PIHENŐ PARASZT

KÉT „

I.

A Fórum második előadása

szép célokat tűzött maga elé. A programba vett versek magas színvonalú előadása komoly próbatételt jelentett, s ami az est előadóművészi oldalát illeti, igazán csak elismerés érheti a rendezőt és a szavalókat.

Amit mégis szóvá akarok tenni, az az est szerkesztésére vonatkozik. Amit számonkérek, az nem a Fórum tagjaitól távol álló koncepció, nem tőlük idegen gondolat, nem csak a néző által támasztott az előadás célját, mondanivalóját, ha inkább azt hangsúlyozzák, hogy be akarnak mutatni alkotásokat innen is, onnan is: a pusztuló világból is és az újjászülető világból is.

Végül pár szót a művek tolmácsolásáról. Különösen Dégi István előadásmódjában lehetett érezni erősen, hogy a rendező nem tudta következetesen keresztülvinni az elvet, hogy a verset mondani kell és nem játszani. Igy az előadásmód minden szuggesztivitása ellenére bizonyos groteszk vonás is volt a színészi felfogású szavalatokban. Természetesen voltak versek, amelyeket klasszikus, nyugodt stílusban szavalni nem lehetett — ezeknél bizonyos megjátszás csak növelte a vers hatását. Külön kiszeretném emelni Karsai Éva kulturált, árnyalatokban gazdag versmondását.

Kritikai megjegyzéseimet éppen ezért tettem meg, mert a Fórum 2. nagyon tetszett; igények is csak azzal szemben ébrednek az emberben, amiben magában is megvan a belső igényesség és a megvalósulás színvonala.

Némedi Dénes

követelmény, hiszen ők maguk írják a műsoralapon: „Némely egyetemi hallgatótársunk előszeretettel hivatkozik a mai nyugati ‚modern' művészi alkotásokra, melyekkel igazolni szeretné rossz hangulatát, tétlenségét, szertelen csapongásait, többnyire pózként felvett álproblémázgatását vagy akár divatmajmoló magatartását. „Ez a magatartás jogtalan — mondja a kis bevezető." ...a nyugati kavargó és élesedő ellentmondások örvényéből éppen a legnagyobb művészek tanúságaként a mi értékeink szerint is harcos és haladó magatartások emelkednek a dekadencia, a fatalizmus, az öngyilkos hangulat fölé." Szerintem ennek az igénynek a Fórum nem tudott eleget tenni, nem tudta elhitetni, hogy valóban a mi értékeink szerint is haladó

Mindenki tudhatja,

hogy létezik egyetemünkön egy másik „Fórum" is, mely legalább annyi méltányoló figyelmet érdemel, mint a kitűnő kezdeményezésnek számító „hangos" társa. Bizonyosra vehető, hogy meg is kapta, alighha akad hallgató, akinek ne lett volna találkozása vele legalább 2—3 alkalommal. Az ízléses kiállítású, jó helyen felállított tábla mindig frissen változó számai előtt szin-

KADAR, Joseph

CHIKÁN Bálint: Ritka műkincsektől az aranykorig. =
Magyar Hirlap, 1991. május 6. 11.p.

Bp., Budapest, Vasarely Muz. kiáll. és műveinek vására.

Josef Kadar szerkesztette album Hommage a Pátkai, melynek lapjait itt árulták s befolyó pénzt a Vasarely Alapítványnak ajánlották fel

/A gotikus dóm belseje: meg-
, térhatása: megkövült misztika/
Abendlandes. München 1923.

lseitige Erhellung der Künste.
er, K.: Über Vergleichung
hkeit der Künste. Festschrift
er zum 60. Geburtsage.
n 1927. 25-30; Frey, D.: Go-
e als Grundlagen der modernen
gsburg 1928, különösen VII.
Curtius igen kritikus és
:ját: Europäische Literatur
ittelalter. Bern 1954.[2] 21.

.teratur und darstellende
:r. Berlin 1966, különösen
us fent idézett helyéhez:

1021

Kádár József: PORTRÉ

s a d

n

mellett szellemi közösséget is kell kialakítani körükben.

Az intézmények kapcsolatát is meg kell javítani. A zeneiskola tanára arról beszélt, mennyire nehéz valamilyen zenei eseményt, közvetlen zenei élményt eljuttatni a lakossághoz. Bizonyítja ezt a sok kudarcba fulladt hangverseny és azok megjegyzése, akik: „Van nekem autóm bemegyek Debrecenbe!" — felkiáltással utasítják el a meghívást.

Hazafelé jövet azon gondolkodom, hogy egy író számára legalább tízéves munka lenne megrajzolni a városnak és embereinek képét. Egy tanár számára legalább olyan hosszadalmas munka lenne megszokni és alaposan felmérni környezetét. És a diák számára? Nem! Nem!

Szinte látom, amint velem együtt legyintenek jelölttársaim: Azt nem kezdjük újra!

(— f z —)

Kádár József, belső építész

L: P. Mueller Éva

Horváth Z. Kálmán: Cement- és Részmüvek . . . 4~~8~~9

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

KADAR, Joseph

A budapesti **Vasarely Múzeum**

szeretettel meghívja Önt a

1re Biennale International d'Art Électro-Images

kiállítás

1992. június 4-én 17 órakor tartandó megnyitójára.

MEGHÍVÓ

A kiállítás megtekinthető 1992. június 4-től június 21-ig.

Vasarely Múzeum - Budapest - Szentlélek tér 6

Simkovits
Péter

Allende Park 2.

1119.
Budapest

BARALDI Celeste (Olaszország - Italie) ❐ BARONI Vittore (Olaszország - Italie) ❐ CHARBONNEAU Jacques (Kanada - Canada) ❐ CHIUCHIOLO Marcello (Olaszoszág - Italie) ❐ DÁVID Vera (Magyarország - Hongrie) ❐ DEBREIX Gasteo (Brazília - Brésil) ❐ DENTI Giuseppe (Olaszország - Italie) ❐ DENTI Nicola (Olaszország - Italie) ❐ DIOTALLEVI Marcello (Olaszország - Italie) ❐ HERVÉ Rodolf (Franciaország - France) ❐ HOARE James Tyler (Egyesült Államok - États-Unis) ❐ JACKSON Sarah (Kanada - Canada) ❐ KIERSPEL Jürgen (Németország - Allemagne) ❐ KLAGES Gabrielle (Németország - Allemagne) ❐ LE K'DAR (Franciaország - France) ❐ LINCOLN Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ❐ MATHIAUT Jean (Franciaország - France) ❐ MÜHLECK Georg (Németország - Allemagne) ❐ NIESLONY Boris (Németország - Allemagne) ❐ OLBRICH Jürgen (Németország - Allemagne) ❐ PRINS Lieve (Hollandia - Pays-Bas) ❐ SZOMBATHY Bálint (Jugoszlávia - Yougoslavie) ❐ VANNOZZI Pierluigi (Olaszország - Italie)

A budapesti Vasarely Múzeum szeretettel meghívja Önt

Le K'dar

Art Electro-Images

(1982-92)
című kiállításának
1992. május 14-én 17 órakor
tartandó megnyitójára.
A kiállítás megtekinthető: 1992. május 14-től május 31-ig.

Le K'dar

VASARELY MÚZEUM - Budapest - Szentlélek tér 6

KADAR Josef

MEGHÍVÓ

GROUPE A-Z

ART ELECTRO-IMAGES

A budapesti
Vasarely Múzeum
szeretettel meghívja Önt a
GROUPE A-Z kiállításának
1991. szeptember 26-án 17 órakor
tartandó megnyitójára.

A kiállítás megtekinthető:
1991. szeptember 26-tól október 27-ig.

VASARELY MÚZEUM - Budapest - Szentlélek tér 6.

Joseph Kadar részéről

KADAR, Józef

Sinkovics Péter
Lőszermentő részére
Új Művészet

Báthori u. 10.
Budapest 1054

GROUPE A-Z

ABDENOUR Amal (Franciaország - France) ❑ AKBAR Shah (India) ❑ ALVAREZ Manuel (Venezuela) ❑ ANDERSON Peter (Svédország - Suède) ❑ ANELLI Salvatore (Olaszország - Italie) ❑ ARRANZ Romà (Spanyolország - Espagne) ❑ BARALDI Celest (Olaszország - Italie) ❑ BASSET Klaus (Németország - Allemagne) BAUMAN Judith (Izrael - Israël) ❑ BLAKE Stuart (Anglia - Grande-Bretagne) ❑ BIRGE Pricilla (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ BOISSONNET Philippe (Kanada - Canada) ❑ BOLYARD David (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ CABANIS Daniel (Franciaország - France) ❑ CASERO G. (Spanyolország - Espagne) ❑ CHANG (Kina - Chine) ❑ CHARBONNEAU Jacques (Kanada - Canada) ❑ CHIUCHIOLO Marcello (Olaszország - Italie) ❑ CIANI Piermario (Olaszország - Italie) ❑ CARRENA Horacio (Argentina - Aregentine) DAR Dina (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ DÁVID Vera (Magyarország - Hongrie) ❑ DAWES John (Ausztrália - Australie) DEBREIX Gasteo (Brazilia - Brésil) ❑ DENTI Giuseppe (Olaszország - Italie) ❑ DIOTALLEVI Marcello (Olaszország - Italie) ❑ DURAND James (Franciaország - France) ❑ FORSTER Clara (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ FREDERIKSON Andres (Norvégia - Norvège) ❑ GESSERT Sharon (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ GILBERT Sharon (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ GONZALEZ Marisa (Spanyolország - Espagne) ❑ GRIMALDI Vince (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ HAINKE Wolfgang (Németország - Allemagne) ❑ HALBAUER Ede (Magyarország - Hongrie) ❑ HARROFF William (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ HOARE James T. (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ JACKSON Sarah (Kanada - Canada) ❑ JACOBSEN Kirsten (Dánia - Danemark) ❑ JOHN Franz (Németország - Allemagne) ❑ KADAR Joseph (Franciaország - France) ❑ KAWAMATA Tadashi (Japán - Japon) ❑ KEMPS Gerard (Hollandia - Pays-Bas) ❑ KIERSPEL Jürgen (Németország - Allemagne) ❑ KLAGES Gabriele (Németország - Allemagne) ❑ KOPPANG Randy (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ LINCOLN Janice (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ LITTMAN Christian (Svájc - Suisse) ❑ MATHIAUT Jean (Franciaország - France) ❑ MOLNAR Vera (Franciaország - France) ❑ MONFORTE Luiz (Brazilia - Brésil) ❑ MOORE Sabra (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ MUHLECK Georg (Németország - Allemagne) ❑ NEADERLAND Louise (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ OHNO Dona (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ OLBRICH Jürgen (Németország - Allemagne) ❑ PAPP Tibor (Franciaország - France) RANGEL Paco (Spanyolország - Espagne) ❑ ROIG Dora (Spanyolország - Espagne) ❑ ROSELLO Emilio (Spanyolország - Espagne) ❑ SCHNYDER Achim (Németország - Allemagne) ❑ SILVIA Pete (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SHERIDAN Sonia (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SMUDA Gail (Egyesült Államok - États-Unis) ❑ SUOMI Timo (Finnország - Finlande) ❑ STEIGER Charly (Németország - Allemagne) ❑ TONNOLIER Joseph (Franciaország - France) ❑ URBONS (Németország - Allemagne) ❑ VANNOZZI Pierluigi (Olaszország - Italie) ❑ ZOGOLOPOULOS Giorges (Görögország - Grèce)

ELEKTROGRAFIKÁK

MEGHÍVÓ
INVITATION

JOSEPH KADAR (LE K'DAR)
25 PÁRIZSI ÉV ÖSSZEFOGLALÓJA CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA 1994. SZEPTEMBER 15-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN 17 ÓRAKOR
A VASARELY MÚZEUM KAMARATERMÉBEN, BUDAPEST III., SZENTLÉLEK TÉR 6.

MEGNYITJA: **DR. HANN FERENC** MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1994. OKTÓBER 2-IG.

Joseph KADAR (1936-)
Art/Electrographie 1988

= dels. el-
[illegible]!

Könönön –
rüldeneinyt:
[illegible]

ÉDITION REVUE D'ART 90° ISSN 0761 8506 — SPECIAL ART ELECTROGRAPHIQUE
47, RUE FONDARY 75015 PARIS FRANCE

Kádár Katalin, grafikusművész.
Nagy Imre: A tajtx VI. Orsz. Alkalmazott Grafikai Biennálé, Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum.

5. „Illusztráció III," tus, 45 x 30 cm, [repr.]

5 Kádár Katalin: Illusztráció III, tus, 45 x 30 cm

Művészet, 1988. szept., 48-old.

Kádár Katalin

→ Baliga Kornél
MŰVÉSZET 1985/8/58

ben kezdődött-kezdődik az, ami a magyar szellemi elit nyelvi színvonal-romlásához vezetett-vezet. Például ahhoz, hogy a szabadon nyilatkozók mondatai félúton

hívás

öres Sándor
ermekszínjátszó
kozóra
995.

rsaság a megyei döntők és a te-
edik alkalommal hirdetik meg
alálkozót.
rekcsoport szerepelt 8755 fő-

utatkozás után juthatnak el a
döntőkre.
pályázni lehet az általános is-
gfelelő előadással műfaji és te-

-tnál a 15 percet, felső tagoza-
ıtja meg.
nárcius-április, a területi talál-
s elején kerül sor.

központoknál vagy azok jog-
pcsolatos információkat is itt

Művelődési Központban.)

bálom nyesegetni, nem a mások kertjét kívánom gazolni. Ez, kérem, az én kertem, amelybe mindenféle gyomnövényt ültetgettek évtizedekig. De hát felőlem virágozzék a gyomnövény is. A pipacs is, az útszélen, amíg nem árt a vetésnek.

Egyetlen percre sem fogom tagadni, hogy van a nyelvnek öntörvényű fejlődése (első cikkemben magam utaltam rá); azt sem, hogy a helyesség fogalma nyelvtörténetileg viszonylagos; cserébe azt kívánom, hogy a nagy szabadosságot ne terjesszük ki továbbra is a nyelvi mintaként szolgáló fórumokra. Nagyon helyes, ha a családon belül, saját gyerekeinknek megpróbálunk igényesebb nyelvi példával szolgálni, ahogy vitapartnereim ajánlják; de követeljük ezt meg a nagy famílián, a nemzeten belül is mindazoktól, akiknek nyelvi hatósugara valamelyest, ugye, nagyobb, mint egy családapáé.

Azt egyébként, hogy itt és ma, nyelvtörténetünk mai állása szerint mi a helyes, két vitapartnerem épp oly jól tudja, mint én, minden külön definíció nélkül is. Vajha minden polemikus cikk olyan szép, szabatos nyelven íródnék ma hazánkban, mint az, amellyel itt most vitatkoznom adatott!

KÁDÁR Kata

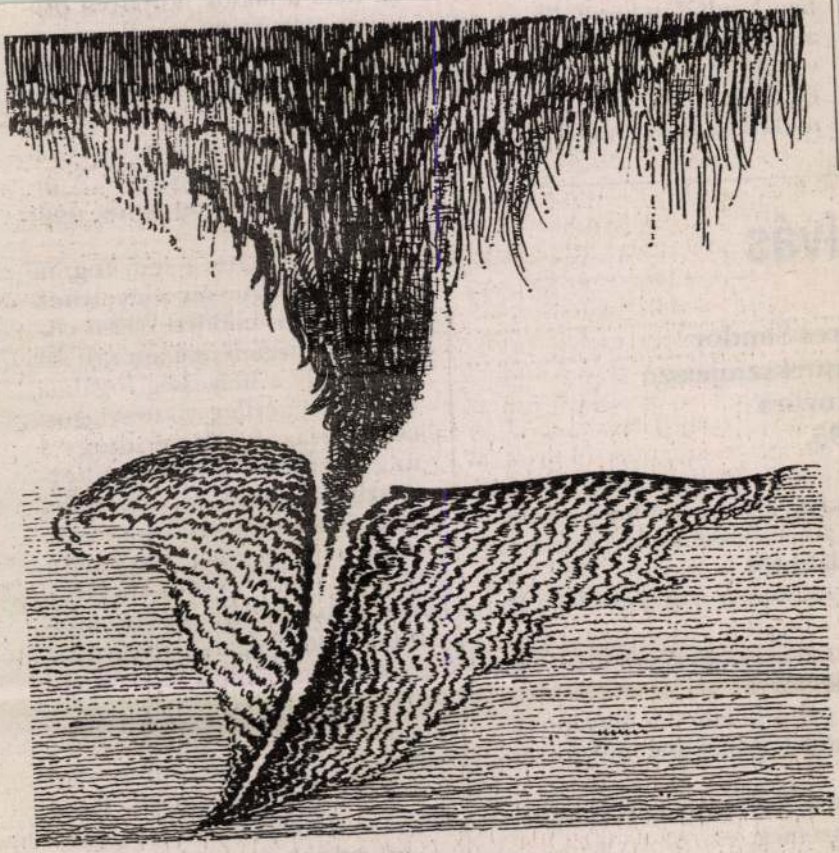

Kádár Katalin rajza

ÉS lapzárta

Február 1-jén az Építészpincében (VIII. ker. Ötpacsirta utca 2.) találkozunk legközelebb. A téma a riportírás. Hova lettek a nyolcvanas évek második felének szívesen olvasott riporterei? Pontosabban: miért lettek szinte valamennyien publicisták? Meghívást kapott az estére *R. Székely Júlianna, Tanács István, Bálint B. András.*

ÉS 1995. január 27

KÁDÁR Katalin

ÉS 1992. február jún 30.

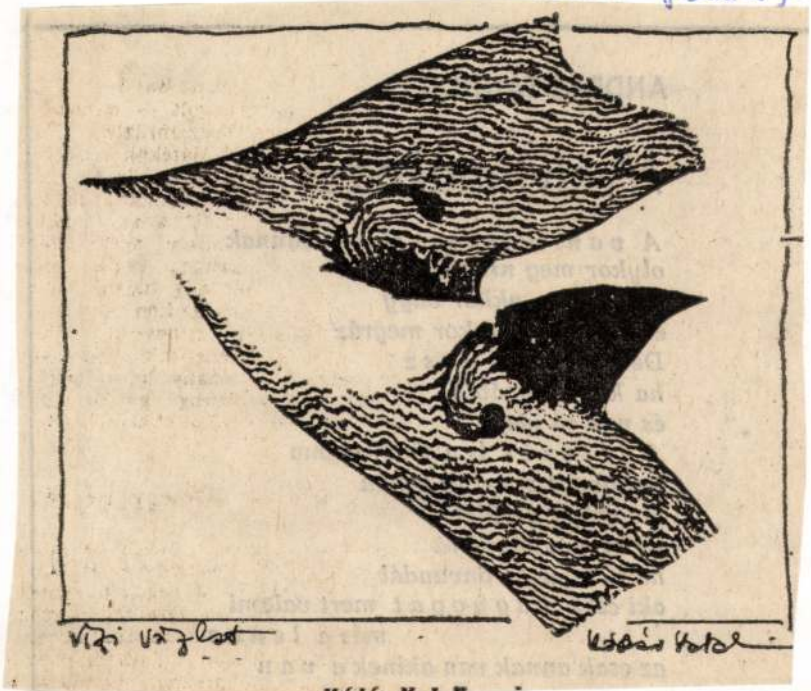

IGAZGATÓ

Megbizom A magyar müv
kritika története c. kézik
. . . . . .
c. fejezetének megirásával
A kéziratok leadásána
Felkérem, hogy a munka sor
. . . . . .
sziveskedjé'k együttmüködni
Az elkészült kézirat
gondoskodik, s a kiadás jo
az elfogadott szöveg terme
az érvényes jogszabály sze

KÁDÁR Kata

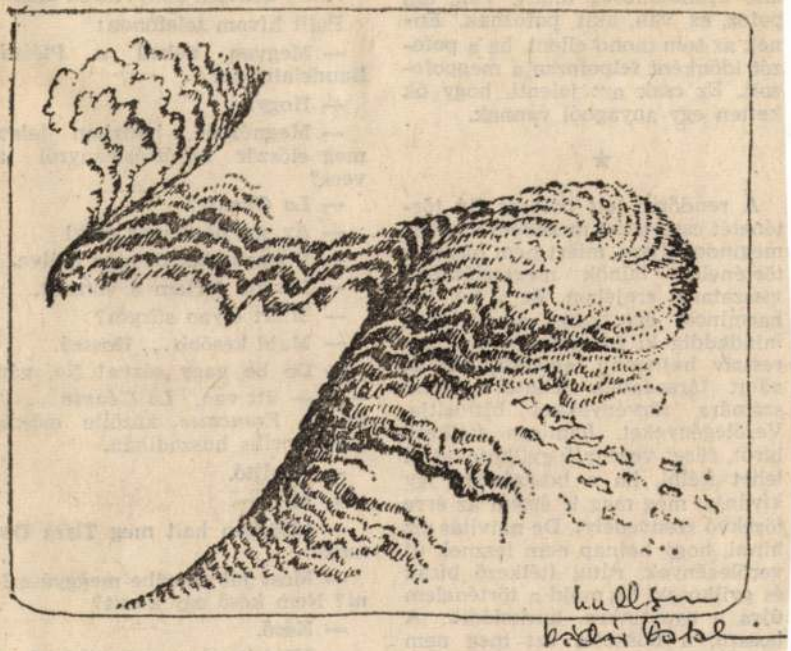

Kádár Katalin rajza

ÉS 1992. JANUÁR 10.

TERVEZÉSI INFORMÁCIÓ

TISZTELT KOLLÉGÁK!
HÖLGYEIM ÉS URAIM!

Az építés műszaki tervezése, beruházáselőkészítése és kivitelezése során szükséges műszaki információk közreadását 25 éve kezdtük meg és azóta rendszeresen végezzük.

A TERVEZÉSI INFORMÁCIÓ című lapra már előfizetők a termékekről és szerkezetekről, valamint berendezésekről összeállított közleményeket lap formájában havonta postán kapják kézhez.

Egy példányt bemutatásra – kérésre – készséggel küldünk.

A gyártó cégektől megszerzünk minden információt, amely az építés műszaki előkészítése és megvalósításán munkát végzők számára nélkülözhetetlen:

- a műszaki adatokat,
- a méretezési eljárásokat,
- a választék felsorolását,
- az alkalmazással kapcsolatos tudnivalókat,
- a szabályozási hivatkozásokat,
- a hazai és külföldi minősítések okmányszámait,
- a tervezési tudnivalókat,
- a kivitelezési és

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész kiállítása

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

(Bp. III., Fő tér 1. Zichy-kastély)

megnyitja: 1988. szeptember 5-én 18^{h}-kor

SZÁSZ IMRE

író

megtekinthető: 1988. szeptember 25-ig

hétköznap 14—18; szombat—vasárnap: 10—18 óra között,

hétfőn zárva.

A kiállítást rendezte: András Gábor

Fk.: Dr. Merényi Judit

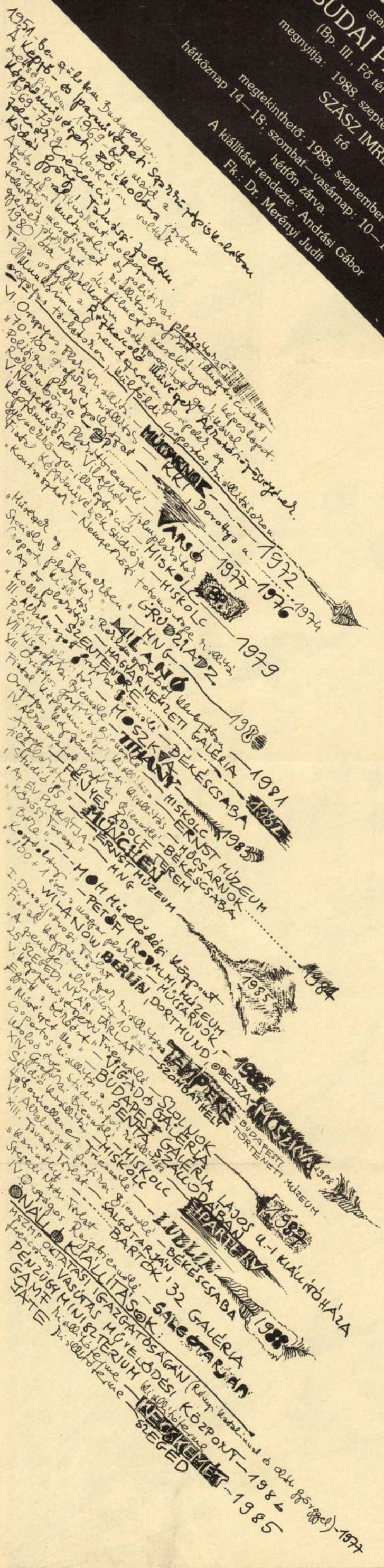

KÁDÁR KATALIN

Képek és versek

KÁDAS KATALIN

ÚJ KELET, 1998. ÁPR. 24. 6.o.

Munkatársunktól

Kárpátalján, Beregszászon született *Kádas Katalin*, ma is ott él és tevékenykedik. Tanárnője, *Drávay Gizella* figyelt fel rajzkészségére, és irányította *Horváth Annához*, az Ukrajnai Képzőművészeti Szövetség érdemes művészéhez. Ezután ő foglalkozott vele. Rendszeresen részt vett kárpátaljai alkotótáborokban, s neves festők irányításával sokat fejlődött.

1967-től vesz részt rendszeresen önálló és csoportos kiállításokon. Főbb állomásai: Fiatal Alkotók Fesztiválja, Kijev, ahol díjat is nyert; 1985-ben csoportos kiállítása volt a szlovákiai Tőketerebesen; több alkalommal volt személyes bemutatkozása Beregszászon, Ungváron, a Kárpáti Igaz Szó klubhelyiségében és az ungvári várban. 1989-ben önálló tárlata nyílt Vásárosnaményban és Kisvárdán. Budapesten és Székesfehérvárott csoportos kiállításon láthatták munkáit. Részt vett a makói, az aranyosapáti, a tállyai művésztelepek munkájában, azokon a helyeken szintén kollektív kiállításokon szerepelt.

1996 novemberétől 1997 májusáig önálló vándorkiállítás-sorozatot szerveztek számára Vásárosnamény, Kisvárda, Sárospatak, Nyíregyháza, Mátészalka, Fehérgyarmat képtáraiban. 1996-ban a romániai Kovászna művészetbarátai is megismerkedhettek alkotásaival.

Négy évvel ezelőtt megalakította a beregszászi járásban élő képző- és iparművészek Bereg Alkotóegyesületét, melynek elnöke. Volt egy időszak az életében, amikor a festészet mellett szóképekkel fogalmazta meg mondanivalóját. Ezek a szó-kép versek kötetbe összegyűjtve az Intermix Kiadó gondozásában jelentek meg 1995-ben EGO címmel, illusztrációival együtt.

évről a másikra növekszik, amelyhez az 1998-as évet kell bázisévnek tekinteni. Másik fontos rendelkezése, hogy a támogatásokat fokozatosan növelni kell, az Európai Unió agrártermékeinek a támogatottságát alapul véve. Ezenkívül a törvényben több olyan téma is van, amelyek végrehajtása már megkezdődött, vagy jó ütemben halad.

A törvény számos olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek hosszabb éves előkészítő munkát igényelnek, ezért az elnökség a javaslatok kidolgozása során főleg azokat a kérdéseket hangsúlyozta, amelyeknek a végrehajtása csak a legális, a versenyszférában gazdálkodókra vonatkozhatnak. Jelenleg az Agrárkamara vezetése szerint ezek a szabályok nem teljesen egyértelműek, ezért azokat felül kell vizsgálni, és ehhez kapcsolódóan a szociálpolitikai elvek és az államháztartás kapcsolatrendszerét is át kell tekinteni. Ezeken a problémákon már csak a felálló új parlament és kormány segíthet, az 1999. évi adó- és költségvetési törvény részeként.

Pontosan meg kell fogalmazni a vidékfejlesztési agrárcélokat, és azt követően tisztázni, hogy azok megva-

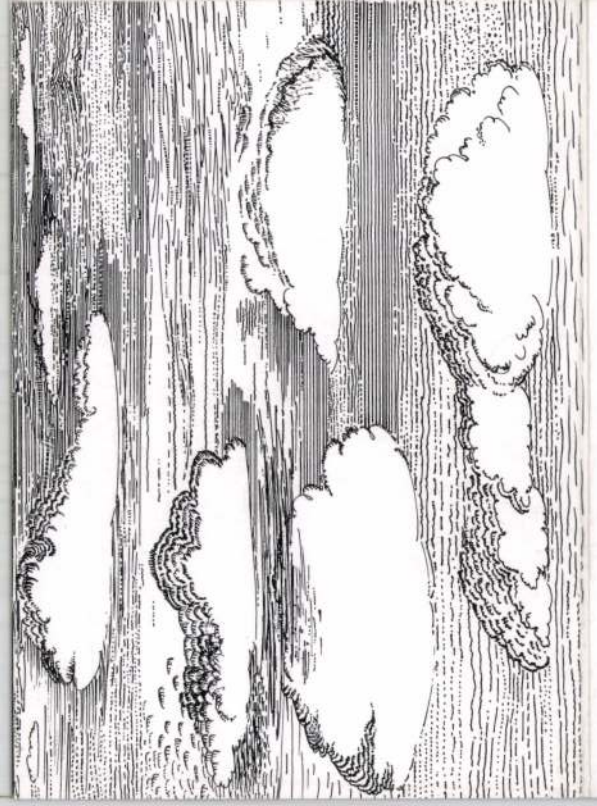

Kódár Katalin

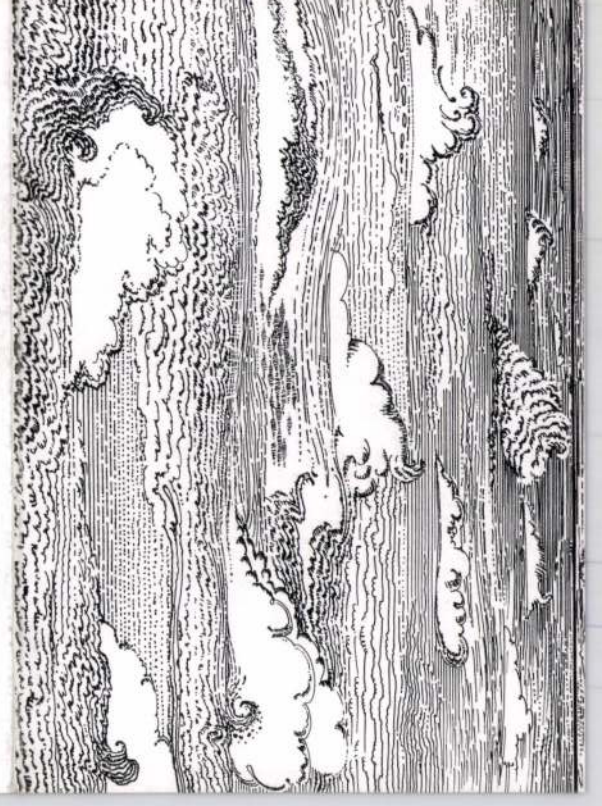

A Budapest Kongresszusi Központ
tisztelettel meghívja Önt és családját
1996. október 24-én 18 órára

Kádár Katalin

grafikusművész kiállítására.

Bevezeti:

Wehner Tibor

művészettörténész

Megtekinthető:
november 4-ig, naponta 10-18 óráig.

Budapest, XII. Jagelló út 1-3.

A kiállítás támogatói:

BUDAPEST
KONGRESSZUSI
KÖZPONT

MAGYAR
PLAKÁTÉRT
ALAPÍTVÁNY

PEGASUS-ART
GALÉRIA

DART
grafikai studió

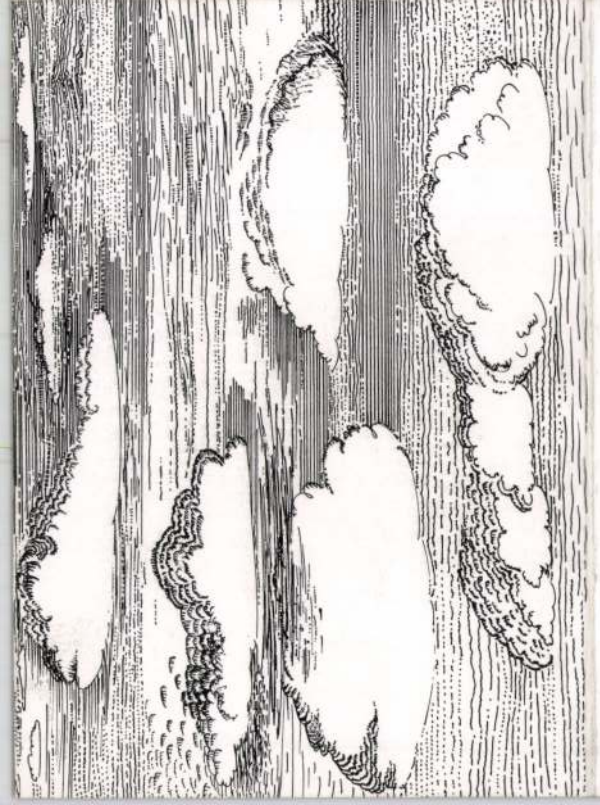

KA'DA'R KATALIN

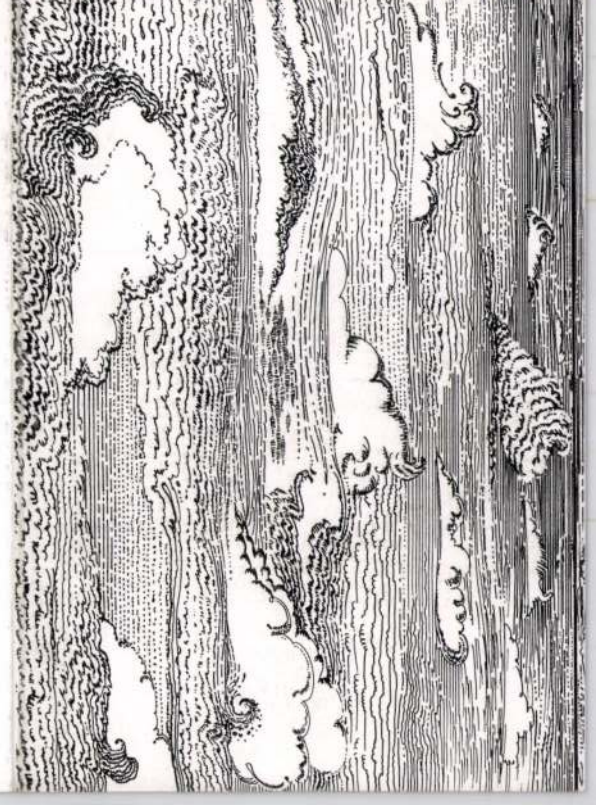

A Budapest Kongresszusi Központ
tisztelettel meghívja Önt és családját
1996. október 24-én 18 órára

Kádár Katalin

grafikusművész kiállítására.

Bevezeti:

Wehner Tibor

művészettörténész

Megtekinthető:
november 4-ig, naponta 10-18 óráig.

Budapest, XII. Jagelló út 1-3.

A kiállítás támogatói:

BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONT

MAGYAR PLAKÁTÉRT ALAPÍTVÁNY

PEGASUS-ART GALÉRIÁ

DART grafikai studió

A Tető Galéria
tisztelettel meghívja Önt és családját

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész

Városok, katedrálisok

c. kiállításának megnyitójára

1999 december 3-án pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja

SINKÓ ISTVÁN

képzőművész, művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
2000 január 15-ig, hétfőtől csütörtökig 17– 21 óráig,
Cím: Tető Galéria 1115 Budapest Ecsed u. 13.
Telefon: 203-5607

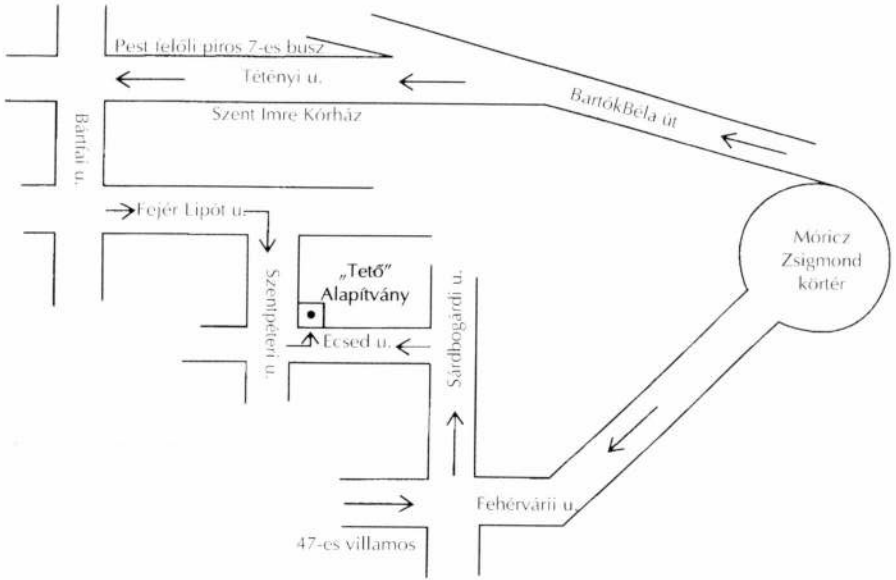
Pest felőli piros 7-es busz
Tétényi u.
Bartók Béla út
Szent Imre Kórház
Bártfai u.
Fejér Lipót u.
Móricz Zsigmond körtér
„Tető" Alapítvány
Szentlőrinci u.
Ecsed u.
Sárdbogárdi u.
Fehérvári u.
47-es villamos

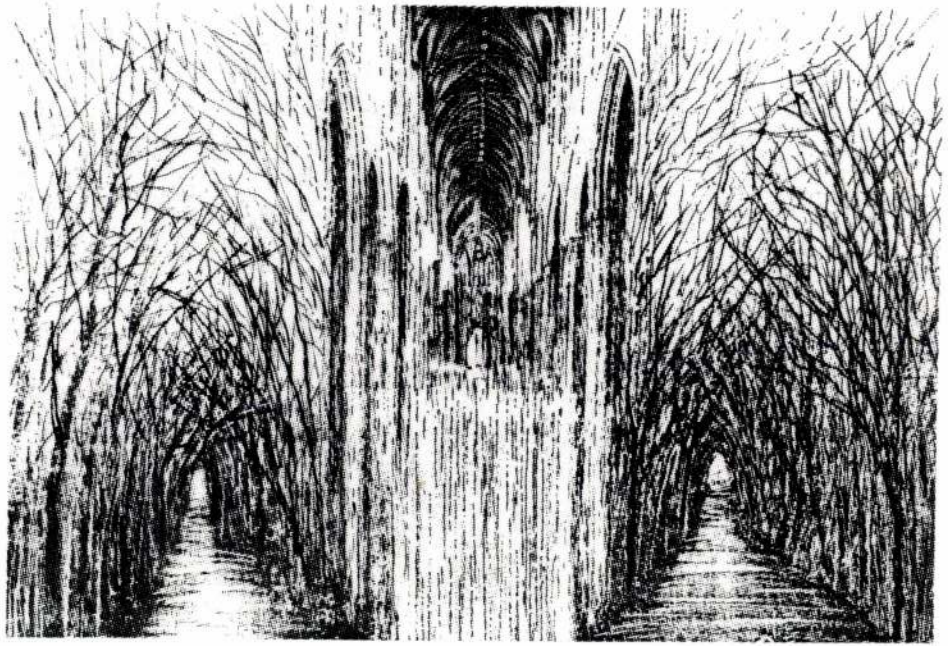

Meghívó

Babits Mihály
Művelődési Ház és
Művészetek Háza

Tisztelettel meghívjuk Önt, hozzátartozóit és barátait

- ***KÁDÁR KATALIN***
  grafikusművész
- ***RAJZFOLYAMOK, VONALFOLYONDÁROK***
  című kiállítására

Megnyitja: SZEIFERT JUDIT művészettörténész

2005. február 26-án szombaton 11 órakor

Helyszín: Szekszárd, Művészetek Háza (Szent István tér 28.)

Művészetek Háza

A kiállítás megtekinthető: április 2-ig.
vasárnap és hétfő kivételével
9.00-17.00 óráig

Meghívó

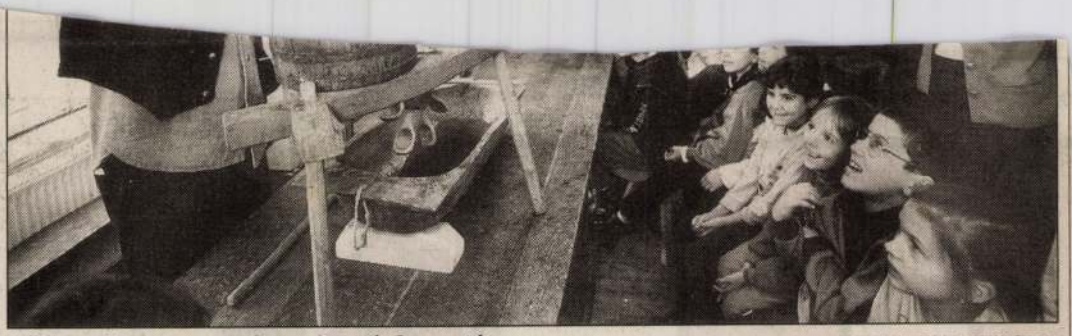

A Langallo-program része a kenyérdagasztás SOPRONYI GYULA FELVÉTELE

Nyári színek Gyálon

Szentendre, Ráckeve és Dömsöd után Gyál is képzőművészeti babérokra pályázik, a IX. gyáli téli tárlat termése legalábbis erre utal. 1991-ben alig néhány képpel nyitották meg a hagyományteremtő első tárlatot tizennégy alkotó munkájából, idén huszonheten több mint száz alkotással jelentkeztek, s nemcsak a kiállítás helyszínének falai, de maga a terem is zsúfolt volt, a megnyitó vendégeinek egy része kintrekedt a folyosón.

A fenti összehasonlítás annyiból nem reális, hogy míg Szentendrén, Ráckevén és Dömsödön a fővárosból oda költözött, többségében bejegyzett képzőművész él és dolgozik, addig a gyáliak zöme amatőr, akik saját kedvtelésükre fogtak ecsetet, s egy lelkes művészember, *Fegyó Béla* festőművész irányításával sajátították el az alapvető tudnivalókat. A társadalmi rétegződés is igen sokrétű. Van köztük orvos, tanár, háziasszony, földműves, sőt két lelkész révén a katolikus és református felekezet is képviselve van.

A mennyiség nem mindig arányos a minőséggel. Ez tavaly nagyon is észlelhető volt, eluralkodtak a sematikus virágcsendéletek, s előtérbe kerültek az öncélú, semmitmondó, ecsettel való ügyeskedések. Akkor ezt szóvá is tettük, s ha nem is ennek tudható be az idei termés, lényeges minőségi javulást tapasztaltunk. Valósak Fegyó tanár úr megállapításai, miszerint felfokozódott az alkotók ama törekvése, hogy minél többet mutassanak meg a világnak Gyálból, a település múltjából, jelenéből, s a két időszak közti változásokból. A múltra utalás legszebb színfoltja *Bodnár Imre* Kenyérsütés című alkotása, *Simon Béla* A csermely című tájképe pedig olyan, mint a természet egy színekből megkomponált szimfóniája. A portré kategóriában nálam *Ignácz Oszkár* Bárdos Lajos zeneszerzőről készített arcképe viszi el a pálmát, bár csak a harmadik díjra tartotta érdemesnek a zsűri. Az első díjat *Garai Annának*, a másodikat *Bán Évának* ítélték oda.

Matula Gy. Oszkár

Nápsz. 1999 XI. 16

CIKKÜNK NYOMÁN

Városok, katedrálisok

Remélem, hogy csupán terjedelmi okból, de igen sok dolog kimaradt M. N. T. december 10-én megjelent interjújából, melyet a Tetőgalériában készített velem. A megmaradt szöveg pedig annyira eltér az általam elmondottaktól, hogy kénytelen vagyok reagálni rá, mert számomra igen kedvezőtlenül egy ösztönösen dolgozó naiv festő portréja domborodik ki.

M. N. T. azt kérdezte, hogyan lesz a fotóból kép, festmény? – s én erre válaszoltam. (Ez a dolog technikai része.) Hogy mitől válik valóban képpé (képzőművészeti igényű, a lefotózott tárgytól-épülettől elszakadó, egészen másról szóló szuverén alkotássá) – nos, ez a kérdés nem hangzott el. Nemhogy százszor, egyszer sem. De a képek előtt hosszan beszéltem a folyamatról, például a munkák negyedrészét kitevő katedrálissorozat előtt.

A kiindulási élmény a katedrálisbelső volt, annak tere, a boltozatát égbe röpítő oszlopsora.

Itthon, néhány nappal hazatértem után a téli erdőt járva felidéződött bennem a canterburyi katedrális emléke. Az úton végighaladva ugyanaz a hangulat fogott el, mint a katedrálisban. Hűvös, csendes és ünnepélyes volt az erdő. Még aznap visszamentem a fényképezőgéppel, és ezeket a fotókat párosítottam a katedrálisban készített fotóimmal. Erre az alapra azután még festettem is – háromhajós saját templomot hoztam létre.

Ez a válasz a (fel nem tett) kérdésre, hogy mitől lesz egy élményből, egy fotóból grafika, festmény.

Kádár Katalin
grafikusművész

Kádár Katalin graf

BI®

zoló
rő: 115 mm.

3333,-

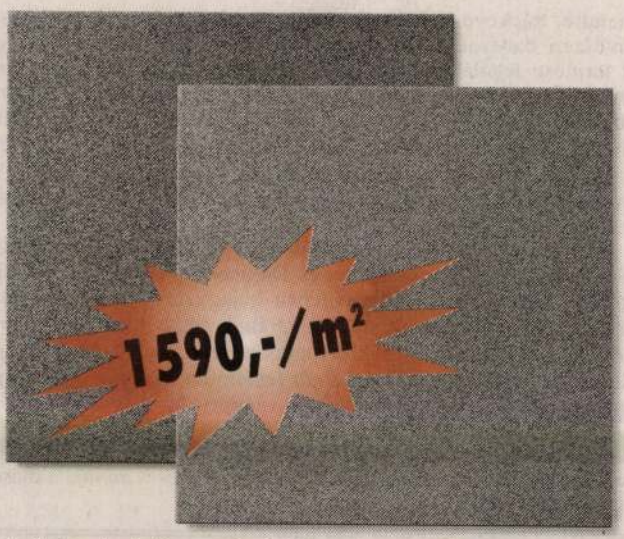

1590,-/m²

Szürke és beige gránitőrlemény padlólap
30x30 cm. PEI V kopásállóságú, fagyálló.
I. osztályú

,-

tart!

ÚJ!

Budapest IX., Soroksári út 33.
A Lágymányosi híd pesti hídfőjénél

Budapest X.
Az Örs vezér terénél

Budapest X.
Kerepesi út 73.

Budapark
M1 autópálya mellett

Budapest XIII.
Váci út 168.

Budapest IV.
Szent Imre u. 1.

Budapest XIX., Üllői út - Határ út
- Ady Endre út kereszteződése

A Tető Galéria
tisztelettel meghívja Önt és családját

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész

Városok, katedrálisok

c. kiállításának megnyitójára

1999 december 3-án pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja

SINKÓ ISTVÁN

képzőművész, művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
2000 január 15-ig, hétfőtől csütörtökig 17– 21 óráig,
Cím: Tető Galéria 1115 Budapest Ecsed u. 13.
Telefon: 203-5607

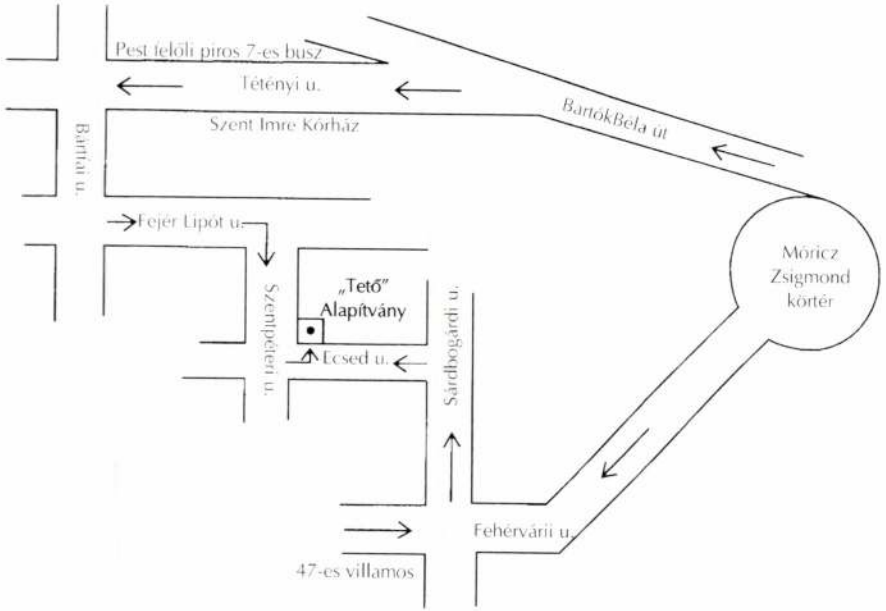
Pest felőli piros 7-es busz
Tétényi u.
Bartók Béla út
Szent Imre Kórház
Bartitai u.
Fejér Lipót u.
Móricz Zsigmond körtér
„Tető" Alapítvány
Szentlőrinci u.
Ecsed u.
Sárdbogárdi u.
Fehérvárii u.
47-es villamos

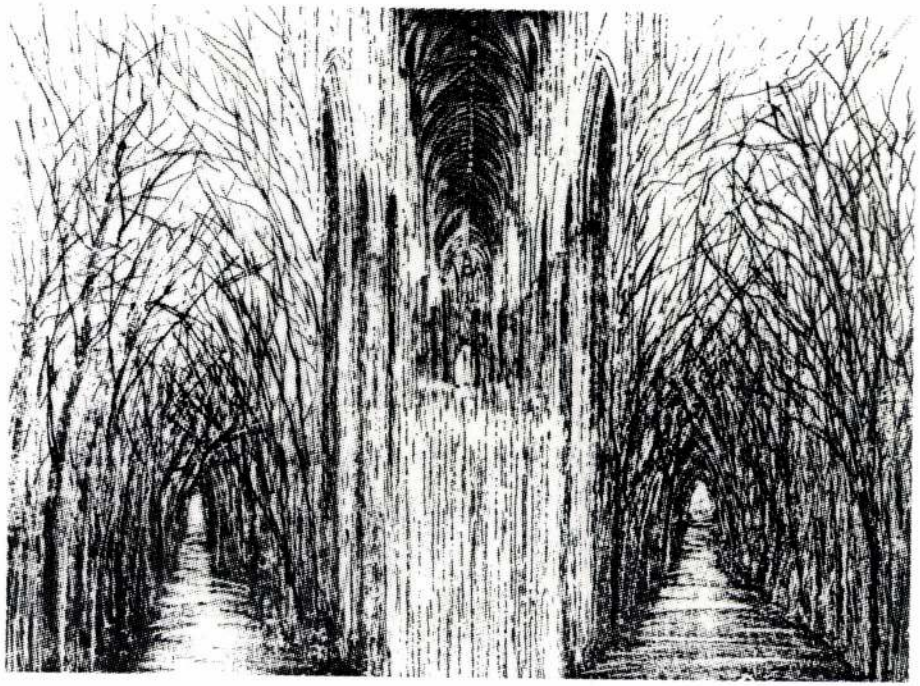

Meghívó

Credit Kft., 1055 Budapest, Honvéd u. 17/a.

MEGHÍVÓ

Nemrég szerencsém volt néhány olaszországi és angliai városban egy röpke időt eltölteni. Mindkét utazás igen nagy hatással volt rám.

Megfogott az ódon házak hangulata, az ablakok, a vakablakok, ajtók, boltívek ismétlődésének ritmusa, bájos szabálytalansága, Siena színe, híres terének *térélménye*, szökőkútja és téglapadlója, Montagnana várfalak közé zárt középkori hangulata. Lenyűgöztek San Gimignano tornyai – a *kivagyiság* emlékművei –, Volterra homlokzatai, Canterbury katedrálisának boltozatát égbe röpítő oszlopai, s a szigorú rend szerint sorakozó udvarok a cambridge-i kollégiumokban.

De az igazi Kaland itthon kezdődött, mivel festeni még az utazásnál is izgalmasabb és nagyszerűbb dolog. Felnagyíttattam az úti fotóimat, majd "átdolgoztam" – megkapartam, átfestettem – őket, és festett-színes kartonokon vagy dörzspapíron komponáltam belőlük képeket.

Így születtek a kiállítás vegyes-technikájú lapjai.

FERENCVÁROSI PINCEGALÉRIA

A Ferencvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala szeretettel meghívja Önt és családját a FERENCVÁROSI PINCEGALÉRIA helységébe (Bp., XI. Mester u. 5.)

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész

VÁROSOK

című kiállításának megnyitására
1999. május 13.-án, csütörtökön, 17 órára.

Megnyitja:
SZEGŐ GYÖRGY
építész, művészeti író

Fellép:
TÖRÖK ÁDÁM
fuvola (Mini együttes)

A kiállítás megtekinthető:
1999. június 7.-ig
naponta 10-18 óráig. Vasárnap, hétfőn zárva.

KÁDÁR KATALIN

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara
meghívja Önt

KÁDÁR KATALIN
grafikusművész

című kamarakiállításának megnyitására
1999. március 8.-án hétfőn, 16:30-kor

Bevezetőt mond:
SZAKOLCZAY LAJOS
irodalom- és művészetkritikus

Helyszín: Budapest, I. Krisztina krt. 99.
A kiállítás március 31.-ig tekinthető meg
munkanapokon 9-18 óráig

A Tető Galéria
tisztelettel meghívja Önt és családját

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész

Városok, katedrálisok

c. kiállításának megnyitójára

1999 december 3-án pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja

SINKÓ ISTVÁN

képzőművész, művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
2000 január 15-ig, hétfőtől csütörtökig 17– 21 óráig,
Cím: Tető Galéria 1115 Budapest Ecsed u. 13.
Telefon: 203-5607

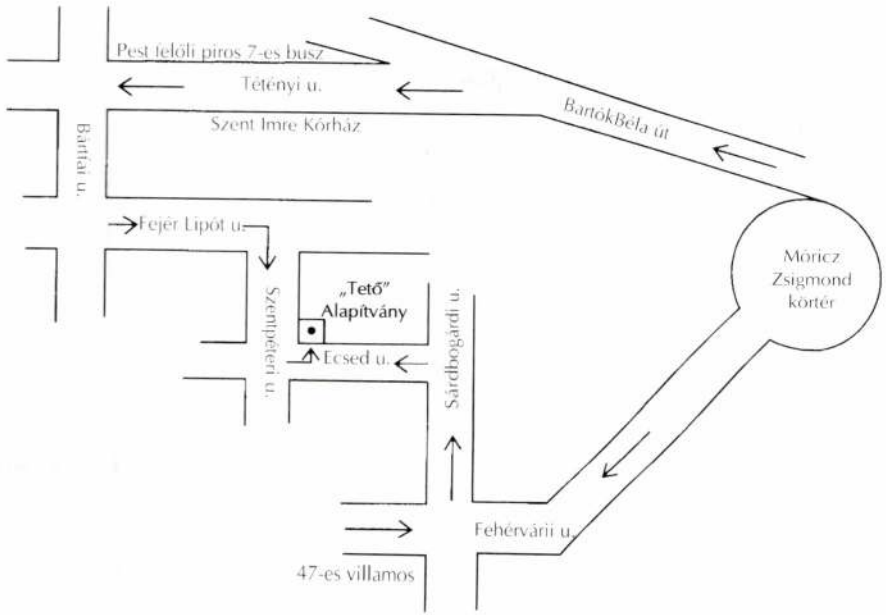
Pest felőli piros 7-es busz
Tétényi u.
Bartók Béla út
Szent Imre Kórház
Barfiar u.
Fejér Lipót u.
Móricz Zsigmond körtér
„Tető" Alapítvány
Szentpéteri u.
Ecsed u.
Sárdbogárdi u.
Fehérvári u.
47-es villamos

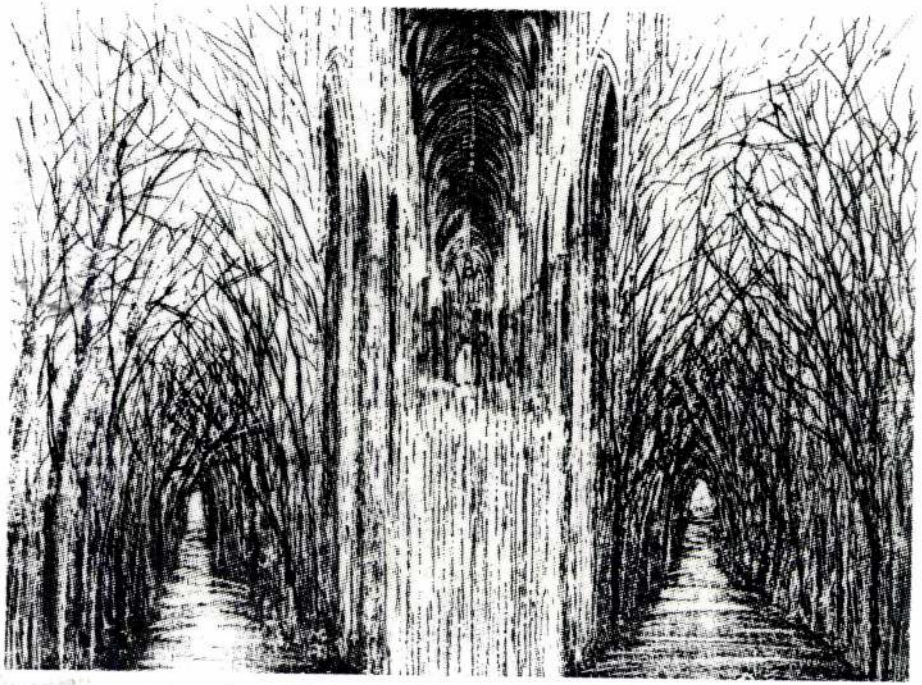

Meghívó

KÁDÁR KATALIN

ÚJ MŰVÉSZET

1999/SZEPT

59.0.

jók erre s akkor nem lehetünk jók a másikra

nt a mostani, csak olyan abszurd

nostani. Mi legalább, ne járuljunk hozzá

nogy ez így nem maradhat.

n erre a dologra, nem folytatom.

ni; ha száz vagy ezer esetben kiderülne

ám, vagy hinném, hogy nem tévedhetnék,

Mert bizony, legjobb igyekezetem elle-

De légy meggyőződve, hogy se szándékosan,

ise igyekszik mást úgy kímélni, mint én,

t idő, mint nekem; s ha mégis fölös

inek, magamnak fáj legjobban, megszenvedek

yen mulasztásomért már bocsánatot kértem

ezutáni elkövetendőkért is előre, mert

KÁDÁR KATALIN

VII. Szolnoki Képzőművészeti

Triennálé

Az Újpest Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Kádár Katalin

grafikusművész

ÉG

című kiállítására.

2001. október 12-én pénteken 17.30-kor

a kiállítást köszönti:
Hock Zoltán
alpolgármester.

Megnyitja:
Szepes Hédi
művészettörténész.

Közreműködik:
Csernus Mariann
színművész.

Megtekinthető: 2001. október 28-ig.
Kedd-péntek és vasárnap 11-18 óráig,
szombaton 9-18 óráig.
Hétfő szünnap.
Budapest, IV. Árpád út 66.
(a 3-as Metro újpesti végállomásánál)

A kiállítás létrejöttét támogatták:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

Meghívó

KÁDÁR LÍVIA

1894-1986

grafikusművésznő

emlékkiállítása

a

Petőfi Irodalmi Múzeumban

1994. november 23. - 1995. január 23.

F.k.: dr. Praznovszky Mihály
főigazgató
PIM 1995.

„Nem csoda-e az én életem folyása? ...
A fénynek egy szikrája benne égett
a lelkemben, és ez vezetett."
(Jászai Mari)

Lexikonszócikk helyett ...

Müller Frigyes tintagyáros lánya, Lívia 1894. január 31-én született Budapesten. Feltehetően 1909-től használta a család „magyarosított" vezetéknevét: Mihály Lívia volt a legfiatalabb gyermek, nővérei - Márta, Paula - és bátyja, Rezső mellett. Gyermekkorától szívesen és könnyen tanult. 1910-ben az Országos magy.kir. Rajztanárképző Főiskola művészeti osztályába járt, majd Párizsban képezte magát. Angolul, franciául, németül eredetiben olvasó, világot látott, széles látókörű, érdeklődő és szerény természetű nővé vált. (1) A szépségre, művészi életre való törekvése összhangban állt a természettel, a mindennapok átesztétizálására tett kísérlettel, mely a századelőt jellemezte. (2)

Korai művein a '10-es években bátyja, Mihály Rezső grafikai stílusát, a századforduló kifinomult vonalazását vette át, de kezdetben a szimbolikus nyelvezet mellőzésével. (3) Lívia első könyvborítóján /kat. 119/ már kitűnik törekvése a szépség láttatására, s hasonló megjelenésű pl. Nádosy Marga ex librise, /kat. 115/ de ezek a grafikák a művésznő sajátos stílusa kialakulását megelőzően készültek.

Kádár Endre regény- és színdarabíróval 25 évet élt együtt. 1924-től Párizsban telepedtek le, majd Londonba és New Yorkba utaztak. Lívia első gyűjteményes kiállítása Londonban volt „Költemények színekben és vonalakban" címmel, 1925-ben, majd a rákövetkező évben Párizsban, azután 1928-tól New Yorkban, Washingtonban, Chicagóban, Bostonban mutatkozott be műveivel. A chicagói Rézkarcolók Társasága nemzetközi kiállításán, 1929-ben díjat is nyert „Születés" /kat.105/ c. rézkarcával.

Grafikái többsége kisméretű, aprólékos díszű rézkarc; köztük könyvillusztrációk, ex librisek, a Gödöllői Művésztelep természetszeretetéhez közel álló, a szecesszió vonalkultuszát átvevő ábrázolások. „A művek dekorativ kompozíciójában és részleteiben tagadhatatlanul erős egzotikus befolyások érvényesülnek, de ezek áthasonulnak, úgy, hogy egy egyedülálló, érzékeny művészi látomány kifejezésének tekinthetők ..." - írja az Evening Post Kádár Lívia 1929-es New York-i kiállítása kapcsán. (4) A rézkarc, melyet használt, kötetlen és sok rajzi lehetőséget nyújtó grafikai technika, mert a sima fémlapon, a puha alapozásban a tű szabadon mozoghat. A maratás egyenletesen hat minden vonalra és tónust csak a vonalak sűrűségével lehet kifejezni. Rendkívül árnyalt művein Lívia először a majdan sötétebb vonalakat karcolta és maratta tizenkét fokozaton át, s a leghalványabbakat karcolta utoljára. Így a barázdákról készült lenyomatok igen dús motívumokat mutatnak. (5) A pointillé-technika (pontozás) különös lehetőségeivel érte el fényhatásait. Rézkarcain elsősorban a 19. századi angol mesterek virágdíszes háttérmotívumainak és a bécsi mesterek figuraformálásának hatása érezhető. (6) Fontos forrásai még Ruskin és Morris preraffaelita elvei, melyek alapján a művészet elsősorban etikai tevékenységnek tekinthető. A gödöllőiekhez is szoros szál fűzi, bár a népies ágat nem veszi át egyértelműen, de hitvallásnak tekinti az életet megszépítő művészeti kultúrát. Mitológiai ábrázolásain is érződnek a gödöllői formajegyek, mint pl. Pelleas és Mélisande /kat. 82/történetén, vagy a Nap és Éj /kat. 83/ találkozásánál, Tristán és Izolda /kat. 84/ kettősén. Képzőművészet és iparművészet egyenértékű kezelését példázza az a szőttesterv /kat. 88/, mely ceruzarajzban maradt fenn. Hasonló aprólékossággal dolgozott ezen a befejezetlenül maradt terven, mint más művein. A részleten fantáziadús faábrázolások közt széles gesztusokkal jelennek meg a szereplők, melyekkel mintegy ellentétben áll a nyugodt tartású keretfigura.

1930 Karácsonyára jelent meg hazai kiadásban Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde c. műve, melyhez Lívia még 1924-ben készítette az illusztrációkat és könyvdíszeket /kat. 123/. A tollrajzok „a mese valószerűtlen szépségének minden illúzióját megcsillogtatják a szemlélőben. ... A részletek naivan kedves halmozása, amely egyforma üdeséggel számolja meg a lomb sok száz levelét, a mező füszálait, parányi virágait; a hős és hősnő figuráin mindent, ami kedvesen

elmondható, egyszerűen, a gyermek látásának bohókás vidámságával készültek s kicsendül belőlük a képpé formált mesék tiszta szépsége." (7)

Másutt, rejtett témái közt a preraffaeliták kedvelt nőtipusa is tovább él, az érzéki és szellemi különös egységét hordozó, messzibe révedő tekintetű, nyújtott nyakú nő, a viktoriánus korszakban „veszélyes újításnak" számító kibontott hosszú haj ábrázolásával. (8) Kiemelhető e témakörből a tengerparton ülő Alcyone /kat. 71/, aki megfulladt férjét gyászolja.

Gyakori témája a tájkép, ahol a növényi szimbolika sok esetben ki is váltja az alakok megjelenítését. A 18. századi angol tipusú, pittoresc tájkertészet inspirálhatta Liviát a ligetek karcolásakor. A természet szemlélése alkalmas az érzelmekbe merülésre, lelki és politikai szabadságot idéz, a rousseaui visszavonulás békés és tevékeny állapotát sugallja. Philipp Otto Runge múlt század eleji irása szerint a táj lényege, hogy minden virágban az ember önmagát látja, mint az isteni forma földi mását. A lombos fák és fenyők megjelenése a pusztulás és ujjászületés évszakos körforgását az örökkévalósággal szembesiti.

A 40-es években Livia Kádár Endrétől elválva Móricz Miklós felesége lett; a férj - Móricz Zsigmond öccse, statisztikus, nyomdatulajdonos, tanár a sárospataki népfőiskolán, - közvetlen, kisérletező szellemével a feleség intellektuális érdeklődését remekül kiegészitette. 1944 körül bombatámadás nyomán tűz ütött ki lakásukban, és Livia igen sok grafikája elégett. Talán ezt követően kezdte aquarelljeit készíteni. Miniatür vizfestményein is megőrizte áhitatos művészetvallását, grafikái szimbólumvilágát. Finom ecsetvonásokkal megjelenitett fácskái mitológiai legendákat, tündérmeséket rejtenek. Gondolhatunk Philemonra és Baucisra, akik haláluk után is együtt maradhattak, fa alakjában éltek tovább, mint egy tőből növő hárs és tölgy. Vagy talán Daphne, a vadászleány „jelenik meg", kinek babérfává kellett válnia. A dekorativ szimmetriát azonban gyakran megbontja apró, humoros állatfigurákkal, mellyel döntő stilusjelleget ér el.

Livia művészi lelkesültségében s eljárásaiban a középkori miniátor-barátok utódjának is tekinthető, kitartása, szorgalma pedig csipkeverőnők tudását idézi. Képein a férjek ösztönzését tükröző irodalmi indittatás, könyvművészeti, illusztratív hajlam is megmutatkozik. Azonban mégsem illusztrátor, ő a saját lelke rezdüléseit rögziti papirra. Alkotásainak elkészitéséhez néha felesztendő megfeszitett munkájára van szüksége. "Szent hivatásul érzi, hogy a lelke redőiben felbugyborékoló hangulatokat és szimbolikus eszmékké sürüsödő ötleteket kifejezésre, expresszióra juttassa." (9)

Móricz Lívia özvegyen az Úrom-hegyi kertes házukban élt 91 éves koráig. Müveit csak legjobb barátainak mutatta, csak azok láthatták, hogyan virágzott ki ezekben a cizellált képekben a törékeny asszonymüvész kifinomult lénye. 1986. július 21-én hunyt el. (10) Gyermeke nem volt. Hagyatékának kezelője Mihály Rezső lánya, Judit (Aronson Gáborné) lett.

A müvésznő életében magyarországi kiállitásra nem került sor, grafikáinak elismerése is váratott magára, a külföldi siker ellenére. Livia müvein a valóságot a meseszerüvel keverte. „Mesék, költemények, legendák mély, érzelmes alakjait rajzolja meg csodálatosan kifinomult mozgásaikkal, benső érzésviláguk kifelévetitésével, az átszellemültség glóriájával. Kezdetben inkább dekorativ stilusa lassan a spirituális vonalak naiv expressziója felé közeledik, ..." (11) Olyan kismester volt ő, akit érdemes felidézni, mindenekelőtt müvein keresztül. Dekorativ rajzok és karcok ezek, amelyek részben tündérmesékhez fűződnek, részben az életnek legendás lelkes pillanataihoz.

Nyerges Gabri

JEGYZETEK:

mottó in: Jászai Mari emlékiratai
Magyar Könyvklub Bp. 1994. 237.o.

(1) Aronson Gábornéval készített riport alapján
A felvétel 1986. szeptember 23-án készült; kérdező: Tasi József.
PIM Hangtár K/483/A

(2) részlet Gellér Katalin kiállításmegnyitó beszédéből
Elhangzott a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 1994. november 23-án

(3) Keserű Katalin: Mihály Rezső...
in: Mihály Rezső emlékkiállítás (katalógus), Gödöllő, Városi Múzeum, 1989.

(4) közli a „Magyarság" folyóirat 1929. január 17-i számában

(5) Dr. Varga András beszéde a sárospataki temetőben
Elhangzott: 1988. július 3-án, Dr. Móricz Miklós és felesége síremlékének felavatásakor

(6) részlet Gellér Katalin kiállításmegnyitó beszédéből
lsd. (2)

(7) dr. Décsei Géza könyvismertetése
in: Magyar Művészet 1931/1.szám 57.o.

(8) Gellér Katalin: A nő mitosza a századfordulón
in: Nő a szecessziós művészetben (katalógus),
a Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája, Bp. 1994.

(9) Supka Géza: Kádár Lívia, a vizionárius művész
in: Literatura, 1929. december, 415.o.

(10) a fennmaradt halotti anyakönyvi kivonat alapján

(11) Magyar Iparművészet 28.évf. 1925
Krónika, 58.o.

KÉT ÍRÓ ÉS A KREATÍV MÚZSA

Kádár Lívia, a végsőkig lecsupaszítva, férjeinek köszönheti grafikusi és akvarellfestői életművének megvalósulását.

Első férje, Kádár Endre (1887-1944) író volt. Illetve ez nem ilyen egyszerű. A családi emlékezet szerint volt a művésznőnek egy rövid ideig tartó házassága Kádár Endre előtt is. Talán erre utal Kádár Endre *Önbüntetés* című, sok életrajzi vonást hordozó regényében: "Ura (mármint Berzsenyi Flórának, Lívia regénybeli másának - T. J.) házitanító volt kis öccse mellett, ki meghalt. Tanárnak készült. Idealizmusával annyira megbolondította, hogy ő akarta, erőszakolta, hogy hozzáadják. Az ablakon mászott ki utána. Berlinbe költöztek, mert neki Berlinben nagy sikerei voltak s ez is, nem akart kisebb lenni nála, sőt -." Flóra így jellemzi: "maga volt a nitványság".

Kádár Lívia első könyvborítója 1911-ben, 17 éves korában jelent meg Berlinben. Ekkor még a Mihály vezetéknevet használja, mint festőművész fivére, Mihály Rezső. Ezt megelőzően, az 1910/11-es tanévben a Képzőművészeti Főiskola korengedményes hallgatója, Deák Ébner Lajos tanítványa volt.

Kádár Endre elfeledett első kötete, az 1913-as kiadású *Asszonyportré* öt elbeszélést tartalmaz. Konvencionális, a századforduló realista, a Jókai-Mikszáth hagyományt folytató novella-folyamába illeszkedő történetek. Gondoljunk a *Hét krajcár* előtti Móriczra vagy a *Szinházak* előtti Krúdyra! Kádár Endre, mint oly sok kortárs művész, Nyugaton vált eredeti tehetségűvé, magyar íróvá.

Heltai Jenőhöz hosszú, barátsággá érő kapcsolat fűzte. Kritikát írt a *Tündérlaki lányok* című Heltai-darab bemutatójáról a Nyugatba (1914. március 1.); ugyanebben az évben az azonos című Heltai-elbeszéléskötet címlapját Kádár (akkor még: Mihály) Lívia tervezte.

Nem tudjuk, mikor ismerkedett meg a kezdő író Müller Frigyes festék- és tintagyáros korán kibontakozó tehetségű lányával, Líviával. Heltainak 1914-ben talán már Kádár Endre ajánlotta az ifjú grafikusnőt; néhány évvel később mindenesetre így ír mesterének Davosból: "Feleségem nagyon köszöni szives üdvözletét s ha úgy kerülne, nagy örömmel rajzolna egy könyvfedelet."

Vajon mikor házasodtak össze? Mihály Judit 25 évig tartó házasságról tud. Mivel Kádár Lívia következő házasságát 1941-ben kötötte, 1915-től vagy 1916-tól keltezhetjük Kádár Endrével közös életének "hivatalos" kezdetét.

A háborús éveket Svájcban töltötték. Kádár Endre Davosból küldi leveleit Heltai Jenőnek; 1916. február 24-én "mellékeli" először felesége üdvözletét. Kádár Endre tüdőfertőzését kúrálja a varázshegyi kulisszák között. "Apósom biztositotta egyelőre a legszerényebb

megélhetésünket - írja 1916. október 26-án - és így itt maradunk addig, amíg a feleségem is egészen összeszedi magát." Továbbá: egy hosszú regényt tervez és két színművet. "Talán így is meg tudom keresni azt a csekélységet, ami kettőnknek kell." Apósa segítségét egyik 1920 körüli müncheni levelében is említi, de alig leplezve vall erről a külföldi évek után 1935-ben kiadott *Önbüntetés*ben is: "Fiatalnak hiszed magad; pedig csaknem öregember vagy. Jövedelmed, nagy részben feleséged járadékaiból, ebben a válságban folyton összébb és összébb megy; legbiztosabbja, a ház és a föld elértéktelenedett, minden cérnaszálon függ; s itt van melletted ő, kinek nincs más gondja, törődése, mint te; mit teszel te érte?"

Ez az állapot közös életük egészére jellemző volt. A svájci évek eredménye Kádár Endre főműve, *Balalajka* című regénye, amely egy csapásra befutott íróvá tette. Azaz hogy, mivel a kommün alatt jelent meg - első kritikusa, Márai Sándor recenziója a Vörös Lobogóban olvasható - akkor nem tudott számára igazi közönségsikert hozni, de húsz év múlva a regény második kiadása is megjelenhetett.

A *Balalajka* az egyetlen Kádár Endre-könyv, amelyet K. Mihály Lívia - így írta nevét 1919-ben - illusztrált. A szimmetrikus, stilizált növényi indákkal, jelképekkel, nő- és szörnyalakokkal ékes borítólap már a kiforrott művésznő alkotása. Unokahúga emlékezése szerint külföldi évei alatt Kádár Endre késztette, szinte kényszerítette feleségét grafikái létrehozására.

A húszas éveket nagyrészt Franciaországban töltötték. Bölöni Györggyel és Hóhával barátkozva. Ez az évtized Kádár Lívia nyugati sikeres bemutatkozásának, kiállításainak az ideje. 1934-ből származnak Kádár Endre utolsó levelei Bölöni Györgyhöz. *Az igazi Ady* című könyvéhez gyűjt előfizetőket. Az egyik általa szerzett előfizető Móricz Miklós dr., Kádárék egyik pesti barátja. A barátság korábbi keletű. 1928. augusztus 22-én például hosszú levelet ír Kádár Endre Párizsból Móricz Miklósnak, aki akkoriban Romániában él és a Brassói Lapok szerkesztője. Dicséri barátja nyelvtudását és saját hitbéli, vallási gondjaiba is beavatja. A levél végén "Mindkettőjüket szeretettel üdvözli Lili" - azaz Kádár Lívia.

1935-ben jelenik meg Kádár Endre második regénye, az *Önbüntetés*. Ez kevésbé sikeres, mint a *Balalajka*. Szintén az emigráció regénye, de még míg az előző mű egy francia kispolgári nő és egy orosz nemesi származású forradalmár gazdagon motivált regénye, a *Önbüntetés* elvén a részletekben. A Nyugatban Füst Milán marasztalja el A Tollban Németh Andor. Szerinte a regény remekmű, bár "majdnem olvashatatlan". A pár szóval történő jellemzés mestere, Illés Endre úgy véli: "Mintha egy böröndnyi amatőr fényképpel tért haza külföldi útjáról /.../ Csak éppen az egyes képek között alig érzékelhető, vékony, át

sejthártya feszült - figurák és szituációk helyett összedobált mozaikkép nyugtalanitotta az olvasót, aki ettől a zsúfoltságtól és a külön kockákba szoritott mozgalmasságtól káprázva hajtotta be a regényt."

Ez Kádár Endre negyedik és egyben utolsó könyve. Ezt megelőzően 1922-ben a Belvárosi Színház bemutatta A *szerelem elmegy* című színművét, mely könyv alakban is megjelent. És valóban, a művészpár házasságában ekkor még alig észlelhető hajszálrepedések is belejátszhattak Ervin és Anna kapcsolatának színpadra vitelébe.

Nem tudjuk, mikor határozták el a válást. Kádár Lívia maga mondta e sorok irójának, hogy férje, válni nem akarván, bántalmazta őt; egyik karja el is törött.

Akiért Lívia a zajos válásra vállalkozott: Móricz Miklós (1886-1966); iró, hirlapiró, statisztikus, nyomdász; Móricz Zsigmond öccse. Élete végén két könyvben foglalta össze bátyjával kapcsolatos - könyvtári kutatással kontrollált és kiegészitett - emlékeit (Móricz Zsigmond indulása, 1959, és Móricz Zsigmond érkezése, 1966). A folytatásra már nem jutott ideje.

A házasságkötésre 1940 végén vagy az 1941-es év elején került sor, mindenesetre Móricz Miklós 1941. március 1-ével kilép a Pester Lloyd nyomdájánál addig betöltött igazgatói állásából és saját nyomdaüzemet létesit a Jókai utcában. Az 1941 tavaszán erdélyi körúton tartózkodó Móricz Zsigmondot már férj-feleségként üdvözli Miklós és Lívia.

A nyomda megszerzésének körülményeiről Móricz Miklós 1941. november 1-jei, Komáromi József Sándornak, ábecsei ifjú barátjának irt leveléből értesülünk: "egy kis nyomdá vált eladóvá. /.../ az lett a vége, hogy a szükséges tőkét a feleségem családja teremtette elő, elsősorban ő maga, azzal, hogy egy örökségi ház részét /.../ eladta a növerének ... S ő és a sógorom a társam a dologban, amiben még az a legkedvesebb, hogy mindketten szeretik is a »szakmát« és mindketten hivatottak is arra, hogy nyomdában tevékenykedjenek, legalább annyira, hogy nekem segitségemre legyenek."

A nyomdát tehát Kádár Lívia anyagi segitségével vásárolta meg Móricz Miklós s valóban, a háborús éveket itt vészelte át Mihály Rezső festőművész, Lívia fivére is.

Ezekben az években a legtevékenyebb Móricz Miklós. A jól sikerült házasság szárnyakat ad sokirányú tevékenységének. Továbbra is szerkeszti a STUD című, 1933 és 1944 között kiadott könyomatos statisztikai tudósitóját, támogatja a népfőiskolai mozgalmat és vezeti a Kelet Népe 1942. január 1-én induló Népfőiskola-rovatát; gyakorlatilag a Kétheti Újság minden számában több cikke is megjelenik. Különösen közel állt hozzá a sárospataki Református Kollégium népfőiskolája, amelyet anyagilag is támogatott, tanfolyamain előadásokat tartott és *Kerékvágás*

című időszaki lapjuk munkatársa volt. A népfőiskolásokat könyvekkel látta el "Levél jár érte" - ajánlással, többekkel élete végéig fenntartotta a kapcsolatot, így Jakab Sándorral, aki a nyolcvanas években újraéledő népfőiskolai mozgalom vezetője lett.

Móricz Lívia művészi munkássága a háború idején szünetelt. Korábbi képei, grafikái közül is sok megsemmisült Budapest ostromakor, egy bombatámadás során. 1945 után Óbudán, az Üröm-hegyen vásároltak tanyaszerű házat, nagy kerttel. Itt kezdett el dolgozni ismét a művésznő; férje kérésére, mintegy grafikáit pótlandó. A harmonikus környezetben, távol a világ zajától és a politika közvetlen hatásától, miniatürizált akvarelleket festett. Ezek a csöndes őszikék ma már az életmű kiemelkedő fontosságú részei.

Itt látogattam meg Kádár Líviát, egy évvel a halála előtt. *Móricz Zsigmond, a Kelet Népe szerkesztője* címmel készülő kötetünkhöz kértem és kaptam tőle segítséget. Emlékszem filigrán bájára - 90. évében járt -, szegényes környezetben kihangsúlyozott vendéglátására; a régi családi monogramos kávéscsészékre, halk szavú beszédére. Magammal vittem kedves könyvemet, az általa illusztrált *Csongor és Tünde* kötetet s az ismételt látogatások során megmutatta műveit, melyeket szóbelileg végrendelkezve a Petőfi Irodalmi Múzeumra hagyott. Unokahúga, Mihály Judit jóvoltából ma itt található a legteljesebb gyűjtemény Kádár Lívia munkáiból, melyeket a művésznő születésének 100. évfordulóján végre bemutathatunk a hazai közönségnek.

Tasi József

Kísérlet KÁDÁR LILI életműjegyzékének összeállítására

VÍZFESTMÉNYEK

1. Életfa
temp. toll, p. 60 x 103 mm
1940 j.n.
PIM tul. 88.149.1.
Vastag fatörzsből vékony zöldellő ágak hajtanak virágot, a legfelső ágon sárga kismadár ül.

2. Mocsaras
temp. tus, toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.n.
PIM tul. 88.166.1.
Félig kiszáradt tópart, növényekkel benőve, balra részutosan álló fiatal, lombos fa.

3. Tengerszem
temp. toll, ecset, p. 100 x 133 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.163.1.
Hegyvonulatok között kis hegyi tó fekszik, balra fent sudár fenyő áll.

4. Horizont
temp. toll, ecset, p. 99 x 134 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.193.1.
A kép alsó részén füves rét, balra két törpefa, jobbra hajladozó, sárgavirágú fák, a kép felső részén kék ég hosszan elnyúló felhővel.

5. Körisfa nyúllal
temp. toll, ecset, p. 98 x 133 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.194.1.
Patakparton magányos fa nyúlik a magasba, balra pirosvirágos bokor ágán kismadár, jobbra elöl fehér kisnyúl.

6. Párkereső
temp. toll, ecset, p. 100 x 137 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.195.1.
Tópart vízbenyúló fákkal, bokrokkal övezve, jobbra elöl színes tollú madár áll, balfelől csipkebokron barna tollú madár ül.

7. Faóriások
temp. toll, ecset, p. 100 x 135 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.238.1.
Dombtetőn balra két, többszáz éves fa zöldell, mellettük mezei virágok, hátul a völgyben pirostetős házak látszanak.

8. Fű-fa-virág
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.164.1.
Jobbra sürü lombú fa, balra magas fenyő, az előtérben szines virágok, középen kis bokor, háttérben erdőszél.

9. Tó vihar előtt
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.165.1.
Elöl tóparton virágzo bokrok, hátul a domb fölött esőfelhők csaknem teljesen eltakarják az eget.

10. Kulissza
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.167.1.
Réteges tájképen az első síkban kis sárga madár, a második síkban magas bokrok kétoldalt, a harmadik síkban kis fa középen, a negyedik síkban több fácska, az ötödik síkban bárányfelhős égbolt.

11. Kéttörzsü fa
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.168.1.
Balra elöl, vízparton kéttörzsü fa áll, ágain madarak, a hátterben falusi templom és lakóházak.

12. Az erdőn
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.169.1.
Előtérben vadvirágok közt madár, háttérben sürün nött fák, összehajló lombkoronával, balra fent az ágon még egy madár.

13. Torkolat
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.170.1.
Széles, kanyargó folyó beletorkollik egy tóba, balra homokos part, jobbra füves, bokros rész, balra hátul erdő csücske.

14. Fák tavasszal
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.171.1.
Elöl pirosvirágos gyep, középen nagytörzsű fák zöld lombbal.

15. Békés természet
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.172.1.
Előtérben füves, bokros rész, háttérben aljnövényzet és lombos fák, jobbra a távolban madarak szállnak.

16. Madárhon
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.173.1.
Középen kettéágazó zöldlombú fa, ágain s mellette madarak, a háttérben bokros dombvidék.

17. A falu határában
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.174.1.
Elöl kacsaúsztató, háttérben falusi házak, balról-jobbról benyúló lombos ágak.

18. Százszorszép
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.175.1.
Jobbra elöl három százszorszép virít, mellette kismadár, a háttérben barna, zöld bokrok.

19. Vízpart
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.176.1.
Sima tükrű tó partján háttérben színes virágú fák.

20. Folyam
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.177.1.
Virágbaborult bokrok, fák mögött széles folyam kanyarog.

21. Gyümölcsfák
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.178.1.
Kis patak mentén jobbra gyümölcsfák, elöl a színes növényzet közt két madár.

22. Fenyők a réten
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.179.1.
Az előtérben fű közt sok mezei virág, középtájon öt fenyőfa áll, jobbról lombos fa látszik.

23. Őszi szinek
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.180.1.
Magas, sürülombú fák sárguló, barnuló s még zöld levelekkel.

24. Koratavasz
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.181.1.
Háttérben kettő, előtérben egy kanyargó ág fa, alsó ágak csupaszok, fent levelek, virágok.

25. Nyárelő
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.182.1
Füves lejtőn madarak és pirosvirágú fák.

26. Pihenő bárány
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.183.1.
Barnás és türkiz levelü fák közt földút, melyen bárány fekszik.

27. Őszidő
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.184.1.
Zöld mezőn hat fa, zöldes-barnás őszi falevelekkel, háttérben tó és hegyek.

28. Ifjúság
temp. toll. ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.185.1.
Sürü bokrok, magas fák közt világoszöld facsemete, háttérben hegyek.

29. Dombvidék
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.186.1.
Elöl elkeseknyedő patak, partján kismadár, háttérben dombtetőkön bokrok, cserjék.

30. Egykori vármegye
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.187.1.
Előtérben liliomfélék, jobbra nyírfa, háttérben dombok mögött piros toronysisakok.

31. Nyári nap
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.188.1.
Balra kék virágos, jobbra piros virágos bokor s egy magas fa oldalsó ágai, középen, a dombon terebélyes fa, háttérben felhős ég.

32. Fantáziavilág
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.189.1.
Csúcsos levelek, indák, tüskék színes kavalkádja közt egy pirostollú s egy kéktollú madár.

33. Nyúl a tájban
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.190.1.
Földtúrás és virágok közt elöl barna nyúl, jobbra virágzó bokron madár ül, a háttérben egy faágon még egy madár.

34. Költözőmadarak
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.191.1.
Bokros vidéken elöl két magas fa, balra fent madársereg.

35. Ég és föld
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.192.1.
Balra magas barna fa ritka ágai közt pirosbegyű madár ül, jobbra lent vékony ágon hasonló madár, előtérben füves, háttérben fás terület.

36. Útszéli virágok
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.201.1.
Elöl a domb tövében színes virágok nyílnak, a dombon sűrűn nőtt bokrok és ritkás faágak, balra hátul kis tó.

37. Párbeszéd
temp. toll, ecset, p. 69 x 48 mm
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.237.1.
Kékeszöld árnyalatú tájban balra lent a talajon szines madár, felette a jobboldali nagy fa kinyúló ágán másik madár.

TÁJKÉPEK

38. Argo
tus, toll, p. 70 x 50 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.146.1.
(még: MNG tul. G.86.46.)
Előtérben stilizált fa, bokor, középen öböl, a nyugodt vizfükrön hajó, háttérben hegyek, fent gomolygó felhő.

39. Vízpart
tus, toll, p. 69 x 48 mm
tájkép
e.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.145.1.
Elöl gyep, a túlparton dombvidék, az előtérből benyúló lombos ágak látszanak.

40. Erdőszél
rézk. p. 70 x 55 mm
tájkép
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.228.1.
(még: Bibliothèque Nationale Paris tul.)
Az előterben fiatal fák, háttérben dús lombú erdő.

41. Patak
rézk. p. 146 x 54 mm
tájkép
é.n. j.n.
PIM tul. 88.198.2.
Kanyargó patak partján bokrok, hátul erdőrészlet, balról az előtérben ritka lombú fa ágai látszanak.

42. Tisztás
heliogravür, p. d=32 mm
tájkép
é.n. j.n.
PIM tul. 88.151.1.
Üdvözlőkártya-terv, tondó formájú, előtérben tisztás, háttérben sürű, sötét erdő.

43. Tél
heliogravür, p. 138 x 98 mm
tájkép
é.n. j.n.
PIM tul. 88.154.1.
Domboldalon, csupasz ágakkal álló két fa.

44. Hóolvadás
rézk. p. 68 x 48 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.236.1.
A hátsó hegyvonulat előtt megduzzadt folyó, a parton örökzöldek.

45. December
heliogravür, p. 70 x 48 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
mgtul.
Havas sík vidék előtt jobb oldalt két magányos, csupasz ágú fa.

46. Liget
rézk. p. 98 x 140 mm
tájkép
1977 j.n.
PIM tul. 79.86.1.
Karácsonyi üdvözlőlap, hegyvidék tövében bokrok, jobbra elöl egy fiatal és egy több évtizedes fa.

47. Fák
rézk. p. 143 x 102 mm
tájkép
1976 j.b.l. ML
PIM tul. 79.86.9.
Karácsonyi üdvözlőlap, füves terepen öt fácska.

48. Völgy
rézk. p. 120 x 160 mm
tájkép
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.229.1.
Kétoldalt meredek hegyoldal, háttérben tópart, a völgyben és a hegyen is különböző levelű páfrányok, bal felől két madár száll a levegőben.

49. Hegyvidék (Mountains)
rézk. p. 99 x 135 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.207.1.
(még: MNG tul. G.86.49.
Bibliothéque Nationale Paris tul.)
Hegyvonulatok közt kanyargó ösvény, balra elöl göcsörtös fa.

50. Hegyi tó (Mountain Lake)
rézk. p. 99 x 135 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.208.1.
(még: MNG tul. 1929-2114.
Bibliothéque Nationale Paris tul.
Indianapolis Museum of Art, Indiana tul. 29.77.)
Háttérben hegyek, a tó partján balra elöl két egzotikus gyümölcsfa, levelei közt három madár, a fák tövében, a bokron s a levegőben még madarak, előtérben virágok.

51. Tisztás (The Glade)
rézk. p. 100 x 135 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.209.1.
(még: Bibliothéque Nationale Paris tul.)
Dús lombú fákkal és örökzöldekkel keretezett tisztás, balra elöl két csavart törzsü fával.

52. Erdei út (A Path among Trees)
rézk. p. 100 x 135 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.211.1.
(még: MNG tul. G.86.44.
Bibliothéque Nationale Paris tul.
British Museum, London tul. 1928-8-17-1.)
Az út mentén két oldalt lombos fák, háttérben látszik az erdő széle, jobbra elöl sötéten kiemelt, csavart törzsü fa, ágain madarakkal.

53. Rét (The Meadow)
rézk. p. 99 x 134 mm
tájkép
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.216.1.
(még: MNG tul. 1946-2965)
Sík füves területen két egymástól távoli fa áll.

54. Folyópart (Landscape)
rézk. p. 129 x 160 mm
tájkép
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.218.1.
(még: MNG tul. G.86.47.
Bibliothéque Nationale Paris tul.)
Kanyargó folyó bal partján meredek hegyoldalon, fő helyen egymás törzsét keresztező két csillagleveles fa áll, perzsa mintás kereggel. Jobb sarokban díszes madár.

55. Reggel (Morning-hour)
rézk. p. 119 x 165 mm
tájkép
é.n. j.n.
PIM tul. 88.219.1.
Széles folyó két partján ágas fák, bokrok, a távolban dombok, jobbra az előterben virágzó bokor ágai.

56. Alkony (Landscape nr 2.)
rézk. p. 98 x 131 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.220.1.
Bokrokkal fákkal tűzdelt táj, háttérben dombokkal, elöl egy nagy, szerteágazó fa dominál.

57. Kikötő (The Estuary)
rézk. p. 119 x 160 mm
tájkép
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.224.1.
Jobbra török jellegű város, középen folyó, kis szigettel, bal oldalt nagyméretű, lehajló ágú fűz.

58. Tengerpart (On the sea shore)
rézk. p. 130 x 169 mm
tájkép
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.225.1.
Elöl lapospart, két kiemelkedő fával, középen a tenger, balra hegyorom, jobbra várrom.

59. Virágerdő
sz. rézk. p. 74 x 54 mm
természetábr.
é.n. j.b.l. ML
mgtul.
(még: MNG tul. G.86.51.)
Sűrű leveles-virágos ágak közt két színes madárka, jobbra vastagabb ág.

60. Csodabokor n.kiáll.
sz. rézk. p. d=49 mm
növényi ábr.
1966 j.n.
PIM tul. 79.86.5.
Képeslapon zölddel nyomott ábrázolás, körkeretben bokor sokféle levéllel és kerek virágokkal.

61. Kaspó n.kiáll.
rézk. p. d=40 mm
növényi ábr.
1975 j.n.
PIM tul. 79.86.7.
Kerek forma, sötét hátterű képen kerek csokor, kinyúló levelekkel, görög jellegű kaspóban.

62. Nefelejcs n.kiáll.
rézk. p. d=42 mm
természetábr.
1971 j.n.
PIM tul. 79.86.8.
Tondóformában, sötét háttér előtt nefelejcsszál több virággal, balra messze egy madár repül.

63. Várrom n.kiáll.
rézk. p. 67 x 50 mm
természetábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.148.1.
Tajtékzó hullámokat idéző absztrakt és koronamintás keretben két egymás felé hajló, hosszúkás levelű fa, a háttérben hegytetőn várrom látszik.

64. Pillangó liliomokkal n.kiáll.
rézk. p. d=40 mm
természetábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.152.1.
Kettős körkeretben bimbózó és két kinyílt liliom felett balra pillangó száll.

65. Csokor n.kiáll.
rézk. p. d=44 mm
növényi ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.233.1.
Tulipán- és szegfűforma virágok csokorba rendezve, sötét háttér előtt.

66. Tündérvirág n.kiáll.
rézk. p. d=54 mm
növényi ábr.
é.n. j.k.l. ML
mgtul.
Középen mezei virág, hajladozó szára mellett kétoldalt áttetsző bogyók, kanyargó indák, a körlapból kinyúlva.

67. Menedék n.kiáll.
rézk. p. 69 x 48 mm
növényi ábr.
é.n. j.b.l. ML
mgtul.
Középen négy sudár fa, tövükben páfrányok, mögöttük páfrányok. Fent az ágak közt kismadár kuporog.

ÉRZELMEK

68. Melancholia
rézk. p. 64 x 43 mm
emberábrázolás
é.n. j.n.
PIM tul. 88.222.1.
Németalföldi hatású kompozíció, perspektivikus szobabelsőben árkádok előtt ülő alak, kezében könyvvel, előtte kutyaja, a háttérben fákkal tarkított dombos vidék

69. Judit
sz. rézk. p. 71 x 50 mm
emberábr
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.157.1.
(még: Victoria and Albert Museum, London tul. E.3593-1928.
British Museum, London tul. 1926-3-13-151.
MNG tul. 1929-2112., nem sz. G.86.57.
m. ex libris Mihály Judit PIM tul. 79.87.)
Virágzó fa, ágán ül egy ruhátlan, borzas kislány, más ágakon két madár.

70. Pásztoróra (June)
rézk. p. 98 x 133 mm
emberábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.196.1.
(még: MNG tul. G.86.43.
Bibliothéque Nationale Paris tul.
Smithsonian Institution, Washington tul. DGA 16105)
Ligetben, rózsabokor előtt, padon ülve szerelmespár, körülöttük dús növényzet, az előtérben két madár, balra a benyúló fa ágai közt mókus.

71. Alcyone
rézk. p. 127 x 160 mm
emberábr.
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.197.1.
A középtérben, a töparton, sziklán ülő fiatal lány maga elé tekint, balra hátul hegycsúcsok, jobbra dombvidék, jobbra az előtérben vízimadár csibéivel.

72. Jegyespár (Miniature)
rézk. p. d=42 mm
kézfogó ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.203.1.
(még: Bibliothéque Nationale Paris tul.
Smithsonian Institution, Washington tul. DGA 16107
Victoria and Albert Museum, London tul. E.3594-1928.
MNG tul. 1929-2116)
Tondóban, itáliai mustrás háttér előtt reneszánsz ruhás fiatal pár áll, egymás kezét fogva, maguk elé nézve.

73. Ábrándozó (Threshold)
rézk. p. 113 x 80 mm
emberábr.
é.n. j.b.l. Livia Kadar, j.k.f. ML
PIM tul. 88.204.2.
(még: MNG tul. G.86.55.
Bibliothéque Nationale Paris tul.
Smithsonian Institution, Washington tul. DGA 16103)
Itáliai hatású, tekervényes növényi díszű keret ívének támaszkodik egy hosszú köpenyt viselő nőalak, a perspektivikus tájban állva. Feje felett látszik a hegyormon egy kastély, balra tó, az innensö parton kis fák sora.

74. Himfy (Summer-day)
rézk. p. 129 x 169 mm
emberábr.
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.210.1.
Burjánzó növényzet, virágba borult fák, középen kanyargó patak, jobbra a fa tövében elheverő férfialak.

75. Udvarlás (In the park)
rézk. p. 98 x 132 mm
emberábr.
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.212.2.
Fákkal sürün beültetett parkban padon ülő lány, mögötte férfi áll.

76. Az öböl (The Bay)
rézk. p. 120 x 160 mm
emberábr.
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.213.1.
(még: MNG tul. 1929-2115.)
Kies vízparti táj, jobbra elöl magányos, nyulánk lány, aki a vízben evező halász csónakját figyeli.

77. Álom
rézk. p. 119 x 150 mm
emberábr.
é.n. j.j.l. Livia Kadar, ML
PIM tul. 88.214.1.
(még: Bibliothèque Nationale Paris tul.
MNG tul. 1929-2113)
Nőalak szendereg egy kanyargó ágú, nagy gyökerű fa kérgének dőlve. Mögötte erdő, az előtérben virágok, bokrok, a háttérben tó látszik.

78. Szertartás (The Dancer)
rézk. p. 95 x 70 mm
aktábr.
é.n. j.j.l. Livia Kádár, ML
PIM tul. 88.215.1.
(még: MNG tul. G.86.54.
Bibliothèque Nationale Paris tul.
Victoria and Albert Museum, London tul. E.3592-1928.)
Kanyargó indás, virágmotívumos háttér előtt meztelen, kibontott hajú, táncoló lány, kezében csücsös szobrocskákkal.

79. A hold (The moon)
rézk. p. 140 x 178 mm
emberábr.
é.n. j.j.l. Livia Kádár, ML
PIM tul. 88.217.1.
(még: British Museum, London tul. 1949-4-11-4524.
MNG tul. G.86.42.)
Az előtérben egzotikus fák emelkednek, jobbra a fűben fiatal lány fekszik, lábat fogva. Középen a völgyben kanyargós út vezet a távolba. Az égen telihold kerek korvonala látszik.

80. Olvasó
rézk. p. 66 x 79 mm
emberábr.
é.n. j.j.l. Livia Kadar, j.b.l. ML
PIM tul. 88.230.1.
(még: Bibliothèque Nationale Paris tul.
MNG tul. G.86.58.)
Odvas, szerteágazó fa mellett fiatal alak ül, könyvvel a kezében, a távolba néz. A hátterben út vezet át a dombvidéken.

81. Gondolkodó
rézk. p. 109 x 150 mm
emberábr.
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.232.1.
(még. MNG tul. G.86.48.)
Két vastag törzsű fa mellett törpefa, mely alatt stilizált füszálak közt merengő alak ül állát támasztva. A fák mögött víztükör, balra fiatal fácskák.

82. Pelléas és Mélisande n.kiáll.
rézk.
mitológikus ábr.
é.n. j.b.l. ML
közölve in: L`Art et les Artists 1926.
Indás keretdíszben, egy magas toronyból leereszti hosszú haját a nőalak, s haján mászik felfelé a férfi. Balra lent erdőbe vezető kis út.

83. Nappal és Éjszaka n.kiáll.
tus, toll, aranyozás 120 x 91 mm
allegórikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
MNG tul. F.86.38.
Szivekkel díszített fogrovatos, aranyozott keretben világos ruhás, világos hajú álló nő, mellette sötét ruhás, sötét hajú, sarkain ülő nő. Kezükön négy-négy ujj, ruhájuk szétnyitva, csak alsótestüket fedi. Elöl leveles indák nyúlnak felfelé, mögöttük apró csillagok s egy rézsútosan növő, nagy, tekeredő levél.

84. Tistán és Izolda n.kiáll.
toll, p.
mitológikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
közölve in: The Studio XLIV. 1921. 82.sz. 82.o.
Dekorativ virágkereten belül stilizált rózsákkal boritott hátter, fent kétoldalt egy-egy díszes tollú madár száll. Középen szivekkel és rombuszokkal elválasztott legyezőforma, tele futórózsával. Ez előtt, hosszú, támla nélküli padon ülve egy lány- és egy fiúalak csókolódzik, kezük, lábuk is összeér, hosszú, aprómintás palástjaik a rózsás földön húzódnak.

85. Élet n.kiáll.
toll, p.
allegórikus ábr.
említve in: The Studio XLIV. 1925. 89.sz. 149.o.
Egy mosolygó bálvány előtt 13 kis figura, akik karjukat nyújtják az ismeretlen felé, egyedül ill. párban, állatokkal és madarakkal.

86. Igazság n.kiáll.
toll, p.
allegórikus ábr.
említve in: The Studio XLIV. 1925. 89.sz. 149.o.

87. Ferenc lelkülete
rézk. p. 70 x 48 mm
természetábr.
é.n. j.b.l. ML
mgtul.
Egyenesvonalú keretben, dús talajnövényzet közt ülő fiatal alak az előtte álló madárhoz fordul, mögötte magas fa ágain még több madár ül, háttérben jobbra lombos fák.

88. A hódolat tárgya
cer. p. 690 x 485 mm
textilterv
é.n. j.n.
mgtul.
Rajz a bal felső sarokban. Sormintaként követik egymást a képek: stilizált fa, királynő kezét csókoló férfi, más lombú stilizált fa, széttárt karú nő, inas kopogtatóval és kutyával, megint más lombú fa, kutya ... - nem folytatódik a rajzsor. Alatta sarokdísz szívből kinövő indákkal.

VALLÁSOS TEMATIKA

89. Áldozati szertartás (The Monster) n.kiáll.
rézk. p. 105 x 77 mm
vallásos ábr.
é.n. j.n.
Bibliothèque Nationale Paris tul.
(meg: MNG tul. G.86.60.
British Museum, London tul. 1926-3-13-148.)
Tulokszarvú, maradékanyá, pikkelyes-tollas testű szörnyeteg hatalmas száját kitátva ragadja meg az előtte térdelő, fehér, törékeny nőalakot.

90. Szent látomás (Under the Tree)
rézk. p. 89 x 67 mm
bibliikus ábr.
é.n. j.k.l. ML
PIM tul. 88.221.1.
(meg: MNG tul. G.86.56.
Bibliothèque Nationale Paris tul.
Smithsonian Institution, Washington tul. DGA 16106
British Museum, London tul. 1926-3-13-147.)
Keleti díszítésű oval keretben elöl térdelő női szent stilizált fának dőlve. Jobbra hátul városfal mögül kupolás tornyok látszanak.

91. Királyok imádása
tus p. 138 x 90 mm
bibliikus ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 79.86.4.
Képeslap hátoldalán, tondóban, sátortető alatt Madonna csillagos köpenyben, Jézussal a karján, jobbról a három napkeleti király, lépcsőzetes elrendezésben.

92. Karácsonyfa
rézk. p. 126 x 89 mm
ünnepkör ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 79.86.6.
Üdvözlőkártya, kerek díszes keretben karácsonyfa áll gyertyákkal, körülötte a keretdíszen három putto.

93. Betlehem
rézk. p. 115 x 95 mm
pasztorális ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.150.1.
Üdvözlőlap, tondó formában balra karácsonyfa, jobbra lehajtott fejű pásztor, előtte kisbárány, a háttérben város látszik, az égen az útmutató csillag.

94. Madonna gyermekével
heliogravür, p. 128 x 90 mm
Madonna ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.155.1.
Képeslapon körforma keretben, sürü bokor előtt áll Mária hosszú köpenyben, karján a gyermek Jézus.

95. Lugasos Madonna
rézk. p. 94 x 69 mm
Madonna ábr.
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.200.1.
(még: Bibliothéque Nationale Paris tul.)
Rózsalugasból formált ív alatt ül Mária mintás köpenyben, profilozott, támla nélküli padon, ölében ül a gyermek Jézus. A háttérben füves tópart.

96. Szüz Mária gyermekével
rézk. p. d=49 mm
Madonna ábr.
é.n. j.n.
PIM tul. 88.223.1.
Körkeretben vastag törzsü füzfa alatt Mária ül, köpenye széle túl ér a kereten, ölében a ruhátlan gyermek Jézus.

97. Angyal imádása
rézk. p. d=41 mm
ünnepkör ábr.
é.n. j.n.
mgtul.
Tondóban, sötét háttér előtt virágzó bokor alján fekszik a kis Jézus, mellette balról egy angyal térdel.

98. Odysseus (Legend)
rézk. p. 134 x 170 mm
mitológiai ábr.
é.n. j.j.l. Livia Kadar, ML
PIM tul. 88.226.1.
(még: Bibliothéque Nationale Paris tul.
Smithsonian Institution, Washington tul. DGA 16104)
Fantáziaszülte növények közt felbukkanó csónakon férfiak közelednek a parton álló nőalak felé.

99. Napimádat
rézk. p. 140 x 179 mm
teremtés típusú ábr.
é.n. j.j.l. Kádár Livia, ML
PIM tul. 88.227.1.
(még: Bibliothéque Nationale Paris tul.
MNG tul. G.86.45.)
Paradicsomi hangulatú tájban középen egy ruhátlan férfi térdel, kezeit a nap felé emelve. Az előtérben meseszerű fák, az ágakon majom, madár, lent díszes krokodil és kígyó, a háttérben fákkal borított vízpart.

100. Noli me tangere (First state appasition)
rézk. p. 124 x 144 mm
bibliikus ábr.
é.n. j.j.l. Livia Kadar
PIM tul. 88.231.1.
Jobbfelől Krisztus jelenik meg, fényességben, keresztre feszítése után, balról Mágdolna térdel, mögötte mintás törzsű fa és sötét szikla.

101. Élet és Halál (The Shadow)
rézk. p. 100 x 73 mm
vanitas ábr.
é.n. j.b.l. Livia Kádár, ML
PIM tul. 88.205.1.
(még: MNG tul. G.86.59.
Bibliotheque Nationale Paris tul.)
Glóbuszon lépdelő karcsú meztelen nőalak, kezével elháritó mozdulatot tesz, mögötte féltérden csontváz, amely a nő felé fordul. Körülöttük sötétség, a grafika szelein fénysugarak.

102. Elsőáldozás
tus, temp. [illegible] p. 168 x 148 mm
interieur ábr.
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 88.147.1.
Ezüst szalagmintával keretezve, finoman díszített templombelsőben, gyertyákkal megrakott oltárszekrény előtt férfiszent nyújtja az ostyát egy térdeplő lánynak, kinek ruhauszálya az aprólékos lépcső- és padlómínták fölött a képkereten túlra ér.

103. Háromkirályok a Messiást imádják (The Three wise men from the East) n.kiáll.
festmény
bibliikus ábr.
közölte: The Illustrated London News, Christmas Number 1928.-52.
Két oszlop tartotta virágfüggöny alatt középen, lépcső tetején, faragott trónuson Mária ül, ölében a kisdeddel, felettük a szentlélek madara. A lépcsőn térdelve-hajolva a napkeleti bölcsek, a háttérben csillagos ég, jobb és bal sarokban városok a dombok közt. Balról az előtérben visszatekintő bárány, a lépcső aljában madár és oroszlán.

104. Szent család n.kiáll.
rézk.
biblikus ábr.
1930 j.n.
Bibliothèque Nationale Paris tul.
Fenyőágakkal ékes körkeretben a betlehemi jászol, felette az útmutató csillag. Jobbra Mária, balra József térden állva imádja a középen, széna közt fekvő kis Jézust.

105. Születés (Nativity) n.kiáll.
rézk. p. 131 x 161 mm
biblikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
MNG tul. G.86.51.
(még: Bibliothèque Nationale Paris tul.)
Állatok lakta erdőbe helyezve, a jászolban balra a széna közt a kis Jézus, jobbra Mária térdel, mellette József áll s imádkoznak. Mögöttük ökör és szamár, a tető sarkai fölött egy-egy angyal.

106. Csodatétel n.kiáll.
rézk.
biblikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
közölve in: Literatura IV.évf. 12.sz. Bp. 1929. december, 417.o.
Sziklabarlang bejáratánál a tenger látszik, balra elöl oroszlán, kígyó, krokodil, jobbra hosszú köntösben kibontott hajú lány áll. Fő helyen Krisztus áll, egész testét övező dicsfényben, amint a vizen jár.

107. Krisztus és a szamáriai nő n.kiáll.
rézk.
biblikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
közölve in: Literatura IV.évf. 12.sz. Bp. 1929. december, 418.o.
Kút mellett balról térdelő asszony, vödörrel, a kép szélén virágzó fa, jobbra egy kanyargó úton Krisztus áll, nagy, fényes glóriával.

108. Húsvét n.kiáll.
rézk.
biblikus ábr.
é.n. j.j.l. ML
közölve in: Vasárnapi Újság 61.évf. 15.sz. Bp. 1914. április 12. címlap
Kétoldalt liliommal díszített sáv, balra lent alvó katona dárdával, középen kereszt szivvel, növényi hajtásokkal, jobbra lépcsőn tarkaruhás, rövid hajú nő, balra fent farkasfog-mintás dicsfényben, glóriával feje körül Krisztus lebeg.

109. Másvilág n.kiáll.
rézk.
vanitas ábr.
é.n. j.j.l. ML
közölve in: Galeries Georges Petit (kat.) Exposition Livia Kadar, (Paris?) 1926. február 1-14.
Jobbra díszes bőrű, a kínai ünnepek sárkányait idéző állat, középen a napba vezető úton fehér ruhátlan férfialak lépdel, megérintve az állatot.

110. Vízió (St. Simeon stylites) n.kiáll.
tollrajz
é.n. j.b.l. ML
közölve in: Studio 1925.
Oszlop tetején meztelen, térdelő, felfelé tekintő férfi, körülötte sávokban látszó női testek.

KÖNYVMŰVÉSZET

111. Beatrice Marcy könyvcímere
rézk. p. 114 x 85 mm
ex libris
é.n. j.n.
PIM tul. 88.199.1.
A fő helyen bogáncsvirág, mellette madár, a hátterben lombos fák, alul a név.

112. Flora és fauna
rézk. p. 90 x 57 mm
könyvdísz
é.n. j.n.
PIM tul. 88.202.1.
(m. ex libris George Hewitt Myers - Bibliothèque Nationale Paris tul.
Victoria and Albert Museum, London tul. E.80-1930.)
Középen sárkányalak, indákkal, virágokkal övezve. A keleti szőnyegmintát idéző keretben álarcok és állatok váltakoznak.

113. Sherrill Bigelow könyvcímere
rézk. p. 77 x 51 mm
ex libris
é.n. j.b.l. ML
PIM tul. 88.206.1.
(meg: MNG tul. G.86.53
változata. Bibliothèque Nationale Paris tul.)
Futorózsakkal díszített íves kereten felül az indák harfát formálnak, a sarkokban párosan pengetős és fúvós hangszerek. A keret mintegy ablakszerűen mutat ki a fákkal, bokrokkal övezett folyótorkolatra. (A párizsi változatban jobbra a keretnek dőlve egy férfialak is megjelenik. Névfelirat nincs)

114. M.M. könyvcímere
rézk. p. d=52 mm
ex libris
é.n. j.n.
PIM tul. 88.240.1.
Köralakú, indadíszes keretben nyitott könyv, lapjain M M monogram.

115. Nádosy Marga könyvcímere
rézk. p. 140 x 90 mm
ex libris
é.n. j.j.l. ML
PIM tul. 89.87.1.
Ovális keretben látszó, spanyol dáma jelmezét viselő hölgy cserépbe ültetett szívet öntöz. Fent és lent kalligrafikus írással: Ex Libris / Nádosy Marga

116. Könyvdísz n.kiáll.
rézk. 92 x 65 mm
ex libris
é.n. j.n.
MNG tul. G.86.52.
közölve in: Művészet 1988/2. 3.o.
Két madár egymás felé fordulva egy virágra tekint, mely koronából emelkedik ki. A madarak farktollából nől ki a mintás keretdísz, mely egy nyitott könyvet övez.

117. Pesti Lloyd Társulat könyvjelzője
sz. rézk. p. 149 x 57 mm
könyvjelző
é.n. j.k.l. ML
mgtul.
(még: PIM tul. 88.234.1.)
Apróvirágos futónövénnyel díszített keretben magasba nyúló zöld fa. Felirat fent: ANNO LIBRI IMPR. D. Felirat lent: EX OFFICINA PESTI LLOYD=TÁRSULAT

118. Könyvjelző
heliogravúr, p. 145 x 55 mm
könyvjelző
é.n. j.k.l. ML
PIM tul. 88.153.1.
Barna alapon absztrakt világos motívumok a kereten. Ellipszis alakú kivágatban hegyormon facsonk, új hajtásokkal, háttérben dombos táj.

119. Paul Felner: Das Verhältnis. Eine unmoralische Komödie
rézk. p. 184 x 126 mm
könyvborító
Dresden-Leipzig, E. Pierson Verlag, 1911.
j.j.f. ML
mgtul.
Alul-felül szívmintás keret, balról nagy tollas kalapban, hosszú ruhában álló nőalak, vállán prémmel. Jobbról lezser, smokingot, cvikkert viselő, elválasztott hajú férfi áll, zsebre tett kézzel.

120. Heltai Jenő: A tündérlaki lányok
rézk. p. 196 x 127 mm
könyvborító
Bp. Franklin Társulat kiad. 1914.
j.k.l. ML
PIM tul. B.14.514.
Kerek kivágat körül faágak nyúlnak felfelé, ahol hegyormon vártornyok látszanak. Az alapszín sötétkék.

121. Kádár Endre: Balalajka
rézk. p. 185 x 120 mm
könyvborító
Bp. Athenaeum Rt. kiad. 1919.
j.j.l. ML, j.b.l. KE
mgtul.
Két indába csavart nőalak kariatydaként tartja a cím feletti indás-virágos részt, alul, talapzatukon kultikus fej és körmök a virágdiszek közt.

122. Elsie Byrde: The Polish Fairy Book n.kiáll.
rézk.
illusztrációk
T. Fisher Unwin Ltd. London (1925?)
első kép - lent hegyet mászó, aprodruhás férfi, a hegytetőn vár, a levegőben fekete madár
14.o. - balra, a kupolás, oszlopos épület kapujában királynő áll, kezében csecsemő, jobbra lovon ülő, köpenyes királyi alak, karddal az oldalán.
54.o. - vízparton jobbra hosszú ruhás fiatal nő, a vízen vitorlás hajó, melynek fedélzetén muzsikáló ifjak.

123 Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
rézk. p. 190 x 142 mm
könyvdíszek, illusztrációk
1924., kiad. Könyvbarátok Szövetsége 1930.
PIM tul. C.548.
Páros oldalakon a keretdíszen bazsarózsát idéző futóvirág, sok apró levéllel, lepkékkel, j.k.l. ML. Páratlan oldalak kereten a virágok mellett szívmintak, j.n.
7.o. - csavarodó füszálak közt álló fiatalember üdvözöl egy hosszúhajú leányt. Középen aprólevelű, gyümölccsel, virággal teli fa, ágak közt stilizált madár, pillangó. Háttérben csillagok mellett ördögfejek, j.n.
23.o. - lehajló ágú fa alatt bóbiskoló ifjú, körötte három ruhátlan ördögfióka, j.b.l. ML.
39.o. - fekvő fiatalember mellett hosszú ruhás lány, kezében növények, háttérben sűrű lugas, lent három fekete árnyalak, j.j.l. ML.
53.o. - gótizáló palota előtt a kertben díszes ruhájú nő előtt egy ifjú térdel, j.j.l. ML.
73.o. - középen virágos drapériában, szárnyakkal, koronásan álló alak, kezében ágak, körülötte meztelen gyermekek alkotnak kört, j.j.l. ML.

Rövidítések:

rézk.=rézkarc
cer.=ceruza
sz.=színes, színezett
temp.=tempera
p.=papír
mm=milliméter
d=átmérő
j.n.=jelzet nélkül
j.b.l.=jelzet balra lent
j.j.l.=jelzet jobbra lent
j.j.f.=jelzet jobbra fent
j.k.l.=jelzet középen lent
j.k.f.=jelzet középen fent
é.n.=évszám nélkül
tul.=tulajdona
mgtul.=magántulajdon
PIM=Petőfi Irodalmi Múzeum
MNG=Magyar Nemzeti Galéria
ábr.=ábrázolás
n.kiáll.=a PIM kiállításán nem szerepel
m.=mint
(cím)=ismerhető más cím
Bp.=Budapest
in:=idézett mű
évf.=évfolyam
o.=oldal
kiad.=kiadó, kiadta
kat.=katalógusszám

hátlapon:

Kádár Lívia: Ábrándozó
(rézkarc, kat. 73)

LYUKASÓRA 95/5 május

Gellér Katalin:

Kádár Livia

1894-1986

Finom arc. Messzibetekintő pillantás. A magas homlokból hátrafésült haj. Fodros gallérú ruha. A kézben könnyedén tartott, hosszú szárú liliom. Így látható egyik legrégibb fényképén Kádár Livia – személyében is mintegy megtestesítve a szecessziós művészet egyik legkedveltebb – fiatal leányt virágokkal ábrázoló – képtípusát.

Kádár, leánykori nevén Mihály (Müller) Liviát szülei a legjobb magyar és külföldi intézetekben taníttatták. Édesapja a Müller festék- és tintagyár tulajdonosa volt. Livia több nyelven (franciául, németül, angolul) beszélt, olvasott. Fivére, Mihály Rezső a gödöllői művésztelep tagja volt, s hozzá hasonlóan elsősorban a grafikában tűnt ki.

Testvérével ellentétben, aki idehaza működött, Livia Kádár Endre feleségeként járta a nagyvilágot, és hazai kiállításokon nem szerepelt. Annál ismertebb volt grafikai munkássága Londonban, Párizsban, ahol jelentős galériákban állított ki. Az Egyesült Államokban is ért el sikereket.

Hazatelepedése után – bár tovább dolgozott – művészete szinte visszhangtalan maradt. Megváltoztak az idők, az igények. Egyetlen jelentős magyarországi megbízatását a *Könyvbarátok Köré*től kapta. Vörösmarty Mihály *Csongor és Tündé*jének illusztrációi egy 1930-ban megjelent kötetet díszítenek, de még az 1910-es években készültek. Csipkeszerűen finom, de szilárd kompozíciójú illusztrációi a szimbolizmus és a szecesszió körébe tartoznak.

Nemcsak a Vörösmarty-illusztrációkat, hanem Kádár Livia egész munkásságát meghatározta a szecesszió dekorativizmusa, a „belle époque" művészeit foglalkoztató témakörök. Táncoló, elmélkedő nőalakokat, szerelmespárokat láthatunk a stilizált virágokkal, dekoratív motívumokkal arabeszkszerűen telerajzolt lapokon.

Kevés megmaradt szimbolikus rajzán a titoknak, a művészet szentségének aranyba öltöztetett megjelenítése angol és bécsi mesterek műveivel rokon. A szimbolizmusban továbbélő romantikus toposzok közül is jónéhányat feldolgozott, így a viruló fiatal lány és a csontváz szembeállítását.

Ősi félelmek láttatója *A szörnyeteg* című rézkarc, melyen a szörny lábai előtt hever áldozata. Jó és rossz, állati és szellemi, gyilkos és áldozat ellentétpárjának megfogalmazása ugyanazzal az aprólékosan kimunkált, minden részletet kidolgozó grafikai módszerrel készült, mint a Pelleas és Mélisande találkozását megörökítő, csupán egy francia folyóiratból *(L'Art et les Artistes)* ismert műve.

A Petőfi Irodalmi Múzeumban bemutatott kiállításán többségükben 1940 után készült kései tájképei kerültek a közönség elé. A vízfestmények és rézkarcok hűen közvetítik a művésznő személyiségét. A parányi levelekből összeszőtt lombok rajzában, a dús vegetációjú, nyugodt tájékban tovább él a századelőnek az organikus létről alkotott felfogása: a parányiban a végtelen érzékeltetése.

Tasi József:

Móricz Zsigmond sógornője

Minden történetnek vannak előzményei. Annak, hogy Kádár Livia grafikusművésszel megismerkedhettem, egyik előzménye az, hogy ismertem a második férjét, Móricz Miklóst.

1965-ben ugyanis a Széchényi Könyvtár hírlaptárában dolgoztam. Az olvasók között feltűnt egy fehér hajú, kamaszos lobbanékonyságú férfi: Móricz Miklós. A nagy író testvére. Naponta hordtam neki raktárosként a folyóiratkötegeket, de ő a szabadpolcok között is cikázott, sőt akárhányszor a létra tetején merült el olvasmányaiba.

Móricz Zsigmondról írott csonka trilógiájának második kötetén dolgozott ekkor. (Milyen kár, hogy a testvéri emlékezés, amelyet ő tudós adatokkal is alátámasztott, végül is befejezetlen maradt, akárcsak Móricz Zsigmond Rózsa Sándor-eposza! Mindkét esetben a halál bénította le a még mozdulni vágyó kezet.)

Húsz évvel később, immár irodalomtörténészként, *Móricz Zsigmond, a Kelet Népe szerkesztője* levelezését rendeztem sajtó alá a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Eközben nemegyszer találkoztam Móricz Miklós nevével és írásaival. A Móricz Zsigmond támogatta népfőiskolai mozgalommal például ő ismerkedett meg hamarabb, s pártoló-alapító tagja is lett a sárospataki Református Főiskola népfőiskolájának.

Ennek a népfőiskolának egyik volt hallgatójától, Jakab Sándortól kaptam meg – már a nyolcvanas években – Móricz Miklós özvegyének, Kádár Liviának ürömhegyi címét. Nevét régóta ismertem. 1957-ben egy antikváriumban vásároltam meg a *Csongor és Tünde* általa illusztrált, csodálatosan szép 1930-as kiadását. A díszítőművészet tobzódása – vagy inkább beteljesülése – a kötet minden egyes lapja. Mintha nagyító alatt készültek volna a nemes veretű szöveget keretező díszek és az illusztrációk. A századelő fuvallata érintett meg, s valóban – mint később megtudtam – az 1910-es években már elkészültek a Vörösmarty-kötet rajzai.

Törékeny, idős hölgy fogadott a könyvekkel zsúfolt hegyoldali házban. Nem mondhatom, hogy öregasszony, bár kilencvenedik évét is betöltötte már. Kádár Livia kortalannak tűnt. Ha csak az ablakon néztem volna be, csupán egy karosszékében ülő, emlékeinek élő idős hölgyet láttam volna benne, à la Rippl-Rónai. Az ő emlékei azonban – legalábbis az én számomra – különlegesek voltak, főleg a Móricz Zsigmonddal és a *Kelet Népe* később klasszikussá vált íróival kapcsolatosak. Könyvespolcán Ady dedikálta kötetet is őrzött, s ha kinézett a Péter-hegyre, Róka-hegyre, vagy azon is túl, a messzi múltba révedező szeme a nagyvilágot látta: Svájcot, Angliát, Franciaországot, Amerikát, ahol ifjú éveit töltötte és művészi sikereit aratta.

Megkávéztunk a monogramos porceláncsészékből az ürömhegyi házban. Kérésemre Kádár Livia megmutatta grafikáit, 1945 után festett akvarelljeit. Ezeket – és könyvei javát – a Petőfi Irodalmi Múzeumra hagyta aztán, így jöhetett létre 1994 őszén a művésznő első – és sajnos posztumusz – magyarországi kiállítása.

Unokahúga, Mihály Judit jóvoltából egy olyan képeslap is kezembe került, amelyet Móricz Zsigmond írt Kolozsvárról Kádár Liviának, aki akkor már a sógornője volt. Az ottani Központi Szállodában kelt, 1941. június 14-én. *„Drága Liviám, szeretettel gondolok rátok* – írja a többi között. – *Már készülök haza. A hónap végén otthon leszek... Jó egészséget, jó kedvet, bőséget!"*

Móricz több levelet is írt aznap. Íme néhány sor a fogadott leányának, Csibének szólóból:

„Most reggel fél hat. Kezdem az írást.

Csütörtökön gyönyörű szépet láttam. Az ablakom a város nagy terére nyílik, és az úrnapi körmenet itt indult el az ablakom alatt. Nagyon szép volt. Díszmagyarban voltak az erdélyi mágnás asszonyok, rengeteg pap, apáca. Szerettem volna őket elküldeni Leányfaluba kapálni."

Jellemző móriczi asszociáció. De itt helyénvaló, hiszen voltaképpen Mórictznak köszönhetem Kádár Livia megismerését. Ismerkedjenek meg vele a *Lyukasóra* olvasói is!

Kádár Livia.
rajzoló, rézkarcoló.

Nemzeti Ujság, 1929 jan. 18.

— **Kádár Livia newyorki és washingtoni kiállitásának nagy sikere volt.** *Kádár* Liviának, az ismert magyar rajzolónak és rézkarcolónak, emlékezetes londoni és párisi sikerei után legutóbb Newyorkban és Washingtonben volt kiállitása. Newyorkban, a világváros egyik legelőkelőbb müvészeti szalonjában, a Kennedy-tárlatban nyilt meg novemberben első amerikai kiállitása. Kádár Liviának kivételes sikere volt ugy a közönségnél, mint a mükritikusoknál Kádár Livia washingtoni kiállitása december elején nyilik meg a Dunthorne-tárlatban. *Széchenyi* László gróf magyar követ és felesége, Vanderbilt Gladys védnöksége alatt. Az itteni müvészi és anyagi siker, a washingtoni nagy lapok tanusága szerint, az amerikai főváros ezidei müvészi évadjának legnagyobbja volt. A Washington Post és a The Sunday Star nagy cikkekben foglalkoznak Kádár Livia kiállitásával. Washingtonban az amerikai nemzeti könyvtár (Library of Congress), az egységes Amerika legjelentősebb intézménye, gyüjteménye számára többet megszerzett Kádár Livia rézkarcaiból. A British Muzeum és a francia állam rajz- és rézkarc-muzeuma (a párisi Bibliotheque Nationaleban) Kádár Liviának csaknem minden uj rézkarcát már évek óta megszerzi, legutóbb Anglia második nagy államgyüjtemény, a Victoria and Albert Museum vásárolta meg három rézkarcát. Kádár Livia legközelebbi kiállitása Bostonban lesz.

Kádár Lívia.

grafikus, rajzoló.

** **Egy magyar grafikus amerikai sikerei.** *Kádár* Livia, a fiatal magyar grafikus és rajzoló évek hosszu sora óta járja a külföldet és művészetével mindenfelé szebbnél-szebb sikereket arat. Ezidő szerint Amerika nagyvárosaiban mutatja be karcait és rajzait. Novemberben a newyorki Kennedy-Galleryben rendezte kiállitását. A közönség is, a sajtó is egyhangu elismeréssel fogadta. Olyan fontos ujságok, mint a «Newyork Evening Post» és a «The World» a legnagyobb magasztalással foglalkoztak művészetével. Newyork után Washingtonban nyilt meg december havában Kádár Livia kiállitása Széchenyi

Ujság. 1929. jan. 19.

Kádár Livia.

rajzoló és rézkarcoló.

(*) **Kádár Livia newyorki és washingtoni kiállításának sikere.** *New Yorkból* jelentik: *Kádár* Livia, a kitünő magyar rajzoló és rézkarcoló művésznő newyorki és washingtoni kiállításáról az egész sajtó a legnagyobb elismerés hangján ír. Valamennyi kritika megállapítja, hogy művészete teljesen egyéni és dekoratív hatású kompozícióiban friss képzelőerő és gazdag stílusérzék nyilatkozik meg. Washingtonban az amerikai nemzeti könyvtár gyüjteménye számára több rézkarcot megvásárolt *Kádár* Livia műveiből. *Kádár* Livia legközelebb Bostonban is kiállítást rendez.

M. H. 929. I 18.

Magyar Hirlap, 1929. Jan. 18.

6

Kádár Lívia.

rajzoló, rézkarcoló.

— **Magyar festőművésznő sikere Amerikában.** Kádár Liviának, a magyar rajzolónak és rázkarcolónak, londoni és párizsi sikerei után legutóbb Newyorkban és Washingtonban volt kiállítása. Newyorkban a világváros egyik legelőkelőbb művészeti szalonjában a Kennedy-tárlaton nyilt meg novemberben első amerikai kiállítása. Kádár Liviának kivételes sikere volt. A Newyork Evening Post és a The World részletesen méltatta Kádár Livia műveit. Kádár Livia washingtoni kiállítása december elején nyilt meg a Dunthorne tárlatban, gróf Széchenyi László magyar követ és felesége, Vanderbilt Gladys védnökségével. Az itteni művészi és anyagi siker, a washingtoni nagy lapok tanusága szerint, az amerikai főváros ezidei művészi évadjának legnagyobbja volt. Kádár Livia legközelebbi kiállitása Bostonban lesz.

PH
1929
I
17

Pesti Hirlap, 1929. jan. 17.

Kádár Lívia
festőművész

— Kádár Lívia newyorki és washingtoni kiállításának nagy sikere volt. *Kádár* Líviának az ismert magyar rajzolónak és rézkarcolónak, emlékezetes londoni és párisi sikerei után legutóbb Newyorkban és Washingtonban volt kiállítása. Newyorkban, a világváros egyik legelőkelőbb művészeti szalonjában, a Kennedy-tárlatban nyilt meg novemberben első amerikai kiállítása Kádár Líviának kivételes sikere volt ugy a közönségnél, mint a mükritikusoknál Kádár Lívia washingtoni kiállítása december elején nyilik meg a Dunthorne-tárlatban. *Széchenyi* László gróf magyar követ és felesége, Vanderbilt Gladys védnöksége alatt. Az itteni művészi és anyagi siker, a washingtoni nagy lapok tanusága szerint, az amerikai főváros ezidei művészi évadjának legnagyobbja volt. A Washington Post és a The Sunday Star nagy cikkekben foglalkoznak Kádár Lívia kiállításával. Washingtonban az amerikai nemzeti könyvtár (Library of Congress), az egységes Amerika legjelentősebb intézménye, gyüjteménye számára többet megszerzett Kádár Lívia rézkarcaiból. A British Muzeum és a francia állam rajz- és rézkarc-muzeuma (a párisi Bibliotheque Nationaleban) Kádár Líviának csaknem minden uj rézkarcát már évek óta megszerzi, legutóbb Anglia második nagy államgyüjteménye, a Victoria and Albert Museum vásárolta meg három rézkarcát. Kádár Lívia legközelebbi kiállitása Bostonban lesz.

Nemzeti Ujság
1929 I. 17

Kádár Lívia
festőművész

— **Magyar festőművésznő sikere Amerikában.** Kádár Liviának, a magyar rajzolónak és rázkarcolónak, londoni és párizsi sikerei után legutóbb Newyorkban és Washingtonban volt kiállitása. Newyorkban a világváros egyik legelőkelőbb művészeti szalonjában a Kennedy-tárlaton nyilt meg novemberben első amerikai kiállitása. Kádár Liviának kivételes sikere volt. A Newyork Evening Post és a The World részletesen méltatta Kádár Livia műveit. Kádár Livia washingtoni kiállitása december elején nyilt meg a Dunthorne tárlatban, gróf Széchenyi László magyar követ és felesége, Vanderbilt Gladys védnökségével. Az itteni művészi és anyagi siker, a washingtoni nagy lapok tanusága szerint, az amerikai főváros ezidei művészi évadjának legnagyobbja volt. Kádár Lívia legközelebbi kiállitása Bostonban lesz.

Pesti Hirlap
1929 I. 17

KÁDÁR LÍVIA

GELLÉR KATALIN: KÁDÁR LÍVIA 1894–1986

<u>LYUKASÓRA</u> 4. 1995, máj., 4

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROČIA
ABS 4, 1970, 1-2. s.

Kádár Livia

~~grafikus~~

Bpesten ~~tanu~~ ~~[illegible]~~
1924. ferjével Kádár Endre
U. 4084. irával Párisban
telepedett le

finom tollrajzokkal illusztrál-
ta Vörösmarty Gongor és
Tündéjét mesekegyéb
műveivel együtt 1925-
Londonban ~~Gyűjt.~~ kiállítás-on mutatta
be 1925 Londonban
illusztrálta Elsie Byrde
A lengyel tündérmesék
könyvet. nemzeti
Több ~~[illegible]~~ rez-
karcát a British Museum
s nehány rajzát a manches-
teri National Galery szerez-
te meg.

Szidónia - gyár VI. 307

Kádár Lívia

Lásd

a

Magyar Iparművészet

1925. 58. l.

89633 szám.

A Müemlékek Orsz.
Bizottságának.

Budapest.

A várfelügyelő ré
szére megállapitandó kárpótlás
összegét illetően javaslatát ké-
rem.

Budapest, 1912. augusztus hó 23-á

Mihály Lívia

Aftó

lánd

Kádár Lívia

alatt

250

Bléry, Eugène

A tűz körül (három elbeszélés). Rk.

K. 8. —

98 m, 139 sz.

MIHALY 1. *Livia*, festő, l. *Kádár Livia*.

Bród.

A hegyes vidék középter
szanak, mig az előtért tábori s

Lager bey Te

Tollrajz, mér. a vk. 10.

Mihály Lili.

(*) Magyar grafikus kiállítása New Yorkban. *New Yorkból* jelentik: *Mihály* Lili, akinek néhány esztendő előtt Londonban és Párizsban igen nagy sikere volt kiállított rézkarcaival, férjével, *Kádár* Endrével, az ismert regény- és drámaíróval. New Yorkba érkezett, ahol műveiből kollektív kiállítást rendeznek.

Magyar Hírlap, 1928. ~~okt.~~ nov. 11.

M.D.K.

Mihály Lili, grafikusművész

1910 körül egy alkalommal közölt méltatást a Modern Dunától róla .155.o.

É.i István: Modern Dunántúl, egy elfeledett folyóirat 155.o.

A veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

Kádár

K. 4. *Lívia*, grafikus, * Budapest 1894 jan. 31 s ugyanitt tanult. 1924. Párizsban telepedett le. Finom tollrajzokkal illusztrálta Vörösmarty Csongor és Tündé-jét, melyeket egyéb grafikai műveivel együtt 1925. Londonban külön kiállítás keretében állított ki. Ugyancsak 1925. Londonban illusztrálta Elsie Byrde: A lengyel tündérmesék könyve c. művét. K. több rézkarcát a British Museum s néhány rajzát a manchesteri National Gallery szerezte meg.

E. G. I. 579 l.

ℓ.

48. Ereklyemuz.

be nèz.

refésült haja, bajusza, szemöldöke és
ántgallérú piros atillájának vállvetőjét

n.
rczi emlékek muzeumából (107/95. No XVI).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

484

Kádár Lívia

U. 4140.

Ezüst függő, népvándorláskori

III. 108.

Kádár Lina

Magyar Művészet

1925. 25

Itália IV. 46.

Kádár Lívia

grafikus

cröd

Gyomai Imre

A párisi magyar festők munkássága

Erdélyi Helikon

1930. 250. l.

semmi adat

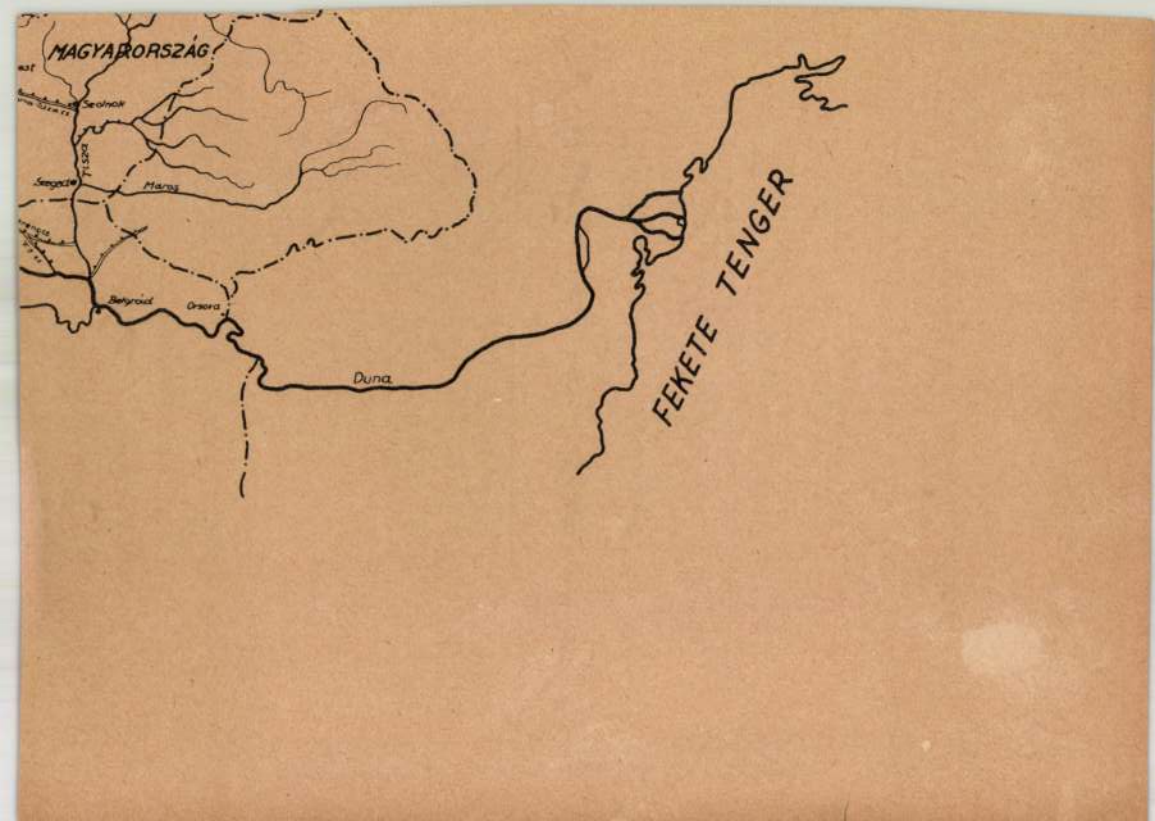
MAGYARORSZÁG
Szolnok
Tisza
Szeged
Maros
Belgrád
Orsova
Duna
FEKETE TENGER

Kádár Lívia

cród

Elek Artúr:
Az újabb magyar grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. XII. l.

Kádár Lívia

cikk Kádár Lívia londoni kiállítása.
MAGYAR MÜVESZET
1925. 52. 1

T,329.

Gradiska, vele szemben pedig
lötte elhelyezett csapatokkal.

von Berbier oder
diska.

: A. Die Türkische /// Festung
. Haupt Samel-Platz der zum
eigeilten Türcken.

k. 17.3: 23.6 cm.

Kádár Livia

MAGYAR MŰVÉSZET

1931 57.

Vörösmarty Mihály
Csongor és Tünde
Kádár Livia rajza-
ival. Ismerteti
Décsei Gerádr.

MICHELANGELO ZEICHNUNGEN. Mit 106 schö
Hrsg.von A.E.Brinc
Künstlerischer Pi

MICHELANGELO DAS JÜNGSTE GERICH
In 28 plastischen
wiedergegeben,Mit
Hoffmann.Quartform

REMBRANDT HANDZEICHNUNGEN. Mit 94 schö
Hrsg.von Carl Neu
Künstlerischer Pi

FÉLICIEN ROPS Text von Pierre Ma
Mit 104 Bildern.1
Quartformat.1930.

SCHONGAUER HANDZEICHNUNGEN. Mit 50 sch
Hrsg.von Jaco Ros
Künstlerischer Pi

DAS ILLUSTRIERTE BUCH DES XIX JAHRHUN
und Deutschland v
235 Bildern.Quart

FARBIGE DEKORATIONEN. - Dr.H.Bossert-
Wandmalerei vom A
Jahrhunderts.120
im schönsten Farb

EINE SAMMLUNG ORIENTALISCHER TEPPICHE
Geschichte des or

Kádár Lívia

16. **Vörösmarty Mihály:** CSONGOR É
TÜNDE. Kádár Lívia illusztrációi
val. Jubileumi díszkiadás. 100 o
Aranynyomású egészvászonkötés.
(Bolti ára 8·— P.) **Pontértéke:** 8

M. G. Sarfatti: MUSSOLINI ELETE. Előszóval ellátta P. Mussolini. Ford. Kosztolányi Dezső. Egyedül hiteles és jogosult magyar kiadás. 288 o. Szöveg [illegible] Amatőr fél-

Kádár Lívia

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 25

1931. 57

3658.

Olyképen van átrázolva, hogy körülök

F. M. Laboureur.

(Sz. Rómában 1767. november 11-én. † ugyanott 1831-ben.)

Metabus és leánya.

Körülöl a sziklán ül, kissé jobbra fordult volszk-király és [redacted] leányát, a bal lábbal kilépő Camillát, ~~lőni~~ tanítja nyilazni hogy vadászszá növekedjék, míg a konytbatűzött hajú leányka baljában az íjat fogja és jobbjával ~~pedig~~ a vesszőt vonja vissza, ~~vonja~~ hogy azt kellő feszültség után elereszsze. Mindkét kezét atyja fogja, kinek haja göndör, barkója kicsiny, bajusza és szakálla leberetvált. Metabus teljesen meztelen és ruhája csak bal czombját fedi; Camilla testét pedig állati bőr veszi körül és lábain sarúkat hord. Balról a fatörzs mellé vesszőkkel telt puzdra van támasztva. Jelzése hátul jobbra: »*F^co Mau^ro Laboureur. Fece in Roma l'anno*

Kádár Lívia

U. 4094

Szijjvég czustből, népvándorláskori

VI. 133.

15. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 12.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona.

A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

HUSVÉT. — K. Mihály Lili rajza.

Állomások.

Regény.

Irta Kaffka Margit.

(Folytatás.)

Tizenhat éves volt már, a mikor egy nap hirtelen nekimeréssel, — mert jókedvében találta, — négyszemközt, reggel az irodában szóbahozta apának minden előzmény nélkül

— Isz csak ne volna olyan csúf, mindent értenék! Mi a ménküt lát rajta, az Isten áldja meg?

Rosztoky egy pillanatra megrőkönyödött, még el is pirult kicsit, aztán elkaczagta magát.

— Hát én tán szép vagyok?

— Na, ne bolondozzon!

— Oszt' nem többet érek azzal, a ki *nékem* csúf, mint a ki *másnak* szép?

— Ez jó! De nézze, annyit jár az emberek szája!

— Elég marhák! Mert annyit mondhatok: nem sok báliczafrangot vehetne abbul az anyja meg a nénje, a mibe nekem az a szegény kis perszóna kerül, az istenadta! Hogy még *maga is* szót veszteget erre!...

— Na, isz' énfelőlem... nékem ugyan mindegy!

— Lássa! — Na igen, hát kell még az a tavaszi kalapra való?

— Kell, hogyha ád! Hogyne kéne? — és tartotta a tenyerét.

— Így ők megegyeztek volna ketten. De odahaza dúlt a keserűség, a könnyek, jelenetek; mamu végre tombolhatott a mártiromságban. Ismerősök, bejárós asszonyok hordták a híreket neki: Rosztoky tekintetes úr ott alszik ebédutáni álmot nap-mint-nap annál a személynél; csak egy szobájok van, hát a vén nyugdijas bányamester olyankor mindig átballag valamelyik szomszédjához egy literes üveggel a hóna alatt, itatja őket és ha felhörpint, dicsekszik a lyányával. Azok a borok a Glück Náthán pinczéjéből valók, a hol árvereztek a tavaszszal és Rosztoky fiskális úr volt a csődtömeg-gondnok. És sopánkodtak hozzá jóizűeket. «Jaj, hová tette az Isten a szemit? Ha még valami tündérilona, de egy ilyen hitvány kis pocsékkal! Csak ott, a bányasoron is különb lyányok akadnak, ha már épen... De a felesége még ma is szép és milyen áldott jó lélek, a légynek se vét az, és nem is vette el szegényen, ez a ház is az asszonyé!» Így a vén Huczulné meg a többiek; és meszely lisztet, egy kis szilvalekvárt, kóstoló kalácsot, viseltes fehérnemüt vitt el mind a kosárkában, ha ujat tudott, vagy szive szerint elsajnálgatta a tekintetes asszonyt és vele könnyezett a konyhalóczán, vagy babot szemelve a birsalmafa alatt. De a jó uzsonnás asztalnál is délután, a habos kávé, fonatos, házi-mogyorótorta meg czukrosbefőtt mellett is ezt tárgyalta a barátnéival, önzetlen megindulással. Mamu megérte a teljes elégtételt Aranyoskúton; pártja volt, erős közvélemény mellette; Rosztoky Kázmér ugyan az ujját se mozdította meg, hogy a maga részére fordítsa. Pemetét, szegényt, egyszer megverték a bányászlegények kalákából hazamenet, esti sötéttel rátámadtak a szűk Pinczeközben, hogy csúffá tegyék emberségből. Ő velük mindig rátartós volt ez a ripacsvirág és az apjától sokszor kaptak volt büntetést a munkában.

Sokszor lemaradt akkor már Lulu egy-egy mulatságról. Nem kapott új ruhát, — tán mert az iroda is szükebben adta már, (új, fiatal ügyvéd került kettő is a városba, zsidók, ügyesek) — vagy csak mert ép akkor «nem szólt» mamu apához és pár napig nem ettek egy asztalnál. Mamu akkor vette fel a házra az első nagyobb adósságokat; ilyen «önálló» volt ő bizony. Apa összefont karral nézte, örök, maliciózus mosolyával, szó ellenvetés nélkül, de mindenki mondta, hogy az ő szerencsétlenje lesz ez a lány, ez a Lulu, hogy nem megy férjhez. Ő hozott szégyent rájuk. Nem tudni, így hitte-é Lulu is; de egyre keserűbb lett otthon, zárkózottabb, jobb szerette, ha Laurának hivják most már a rendes nevén és kedvetlenül ment társaságba. Tán sértette akaratlan, hogy itt nőtt elejébe a másik, a kicsi és már mondogatták: «Ez a szebbik! Hogy kinőtte magát!» Azon a télen, mikor őt vitték először; Laura otthonmaradt. Ferkó bukdosott már a gimnáziumban; még ezt is Pemetének rótták fel: «Mert a piarista tanárok is számbaveszik, hogy milyenek az erkölcsök a családban, hogy milyen példát lát a fiú maga előtt!»

Idegenül, távolian és független élte köztük Éva e fiatal esztendőit. Apával néha tüntetően sétált végig a Főutczán és míg anyu templomba járt a Mutter Gottest imádni, sokszor kaczagták együtt a világot az irodaszobában, ha nem volt ép senki ott. Ilyenkor apa megkínálta konyakkal, czigarettával, mint valami vendéget.

— Hát mondja csak Évica, — hümmögött az iratszekrénynek fordulva, — az a Kassai fiú az árvaszéktől... az maga után jár, ugy-e?

— Meghiszem azt!

— Na... hát? Hm! Aszongyák, jóravaló! Juratus doktorátusa van.

Éva nem tudta, hová legyen az álmélkodástól. Csúfolódást várt, arra készült, hogy kivédje azt a szegény fiút.

— Na!... Hm!... Az apja, az a vén rőflábú, megszedte magát a pudlinál, mi?

— Az istenért, — kaczagta el magát végre a leány, — hát nem látja rajta azt a zsakettet, hogy a háta közepén kezdődik a vágása. És ha megy, mindig harangoz neki.

— Hm! — mondta megint Rosztoky. Ez a kifogás az ő stilusában volt, mit szólhatott volna ellene. Pedig mintha mégis akart volna valamit, hm!... Végre is vállatvont, ő is nevetett.

— És beszédközben mindig azt mondja: «k'remalásson»; ja, erről már nehéz leszokni! Na! Iszen van magának elég esze, Éva!

Ők mindig megegyeztek. Közben már két farsang is lejárt. Lulut Bécsbe küldték akkor télen az ezredesné-keresztanyjához; hátha ott még próbálhatna valamit? Ferkó a negyedik gimnáziumot ismételte. Erről jutott eszébe Évának nagyhirtelen valami friss és mulatságos dolog; letenni néhány különbözeti latin vizsgát, érettségizni.

— Osztán mit akar azzal? — kérdezte az apja.

— Ki tudja, mit fogok egyszer akarni. Ez mindenhez jó; meg únni is kezdem már magam itthon. Nem fog sok pénzébe kerülni!

— Na, nem azért!

— Tudja, úgy sejtem, ez nem marad így sokáig itthon... odébbulni kell valamerre. Két vénlyányt akar egy rakáson?

— Na, maga még... Sohase volt ilyen csinos.

Éva belepirult. Most kapta az öregtől életében az első bókot.

— Na, jól van, — mondta sietve Rosztoky, — hát csak keressen tanítómestert, alkudja is ki mindjárt, hogy mennyiért!

Elkezdődtek az órák Novák tisztelendőcskével, a kedves, okos kispappal: télen a kertiház elhanyagolt piczi szobájában, nyáron a szőlőlugas alatt; és ezek mulatságosabb idők voltak. Mamu is örült, hogy elláthatja finom ebédekkel Isten leendő szolgáját; később, mikor felszentelték, félévig ott is lakott náluk és az egyszerű jelenléte annyi minden feszültséget enyhített. Éva mindig gondosan felöltözött az órákra, nagy nyelvérzékével pompás gyors tempóban haladt és örült az ifjú ember túlzott diadalörömének s a lelkes mentori büszkeségnek, melybe — úgy látszott — egy kis egyéb is takaródzik. Többet is olvastak, mint a szigorúan vett előírás; az Aeneis negyedik énekét is, bizony; de helyreütésül aztán az egész Tacitust, úgy, a hogy volt. Vizsgákra mindig nagyon elegánsan ment el Éva, szép alakjához simuló kosztümökben és laza angolos kontyba eresztve a haját, a mi mindig engedelmes eszköze maradt: s az ismerős gimnáziumi tanárok hódolattal irták be a megérdemelt kitünőket a szép úrileánynak, ki első női növendékük volt még. Csak Ferkó dühöngött; akkor utasították pótvizsgára a hetedikből. «Mit ártja bele magát egy ilyen nagy kamasz lyány ilyen dologba; nekem kell hallgatni érte, hogy példának teszik elibem a tanárok. Ha engem is, teszem, egy szép nő tanítna a lugasban!...» De azért átengedték őt is, tán ép a nénje miatt, vagy mert ő volt már akkor is a gimnázium főmuzsikusa, kirándulásrendezője, egyéb czerimóniamestere. Az ebédlőasztalnál egészen másféle, tisztán liturgiai beszélgetések központja volt a fiatal főtisztelendő; mamu egyre új kérdéseket talált (apa oly hallgatag volt újabban, mintha itt se volna; ha rá czélzott is a kegyes beszéd morálja; bár a pap ügyesen elterelte mindég) és Lulu is, szegényke, szokatlan érdeklődéssel részt vett ezekben. Néha egészen átpirult az arcza s a tekintete furcsán gyámoltalan lett, a hogy a vendéghez fordult. Pedig alig érdekelte valami egyébként; huszonnyolcz éves volt, valami idegbajon esett át, a miért fürdőre kellett küldeni és a haja csaknem teljesen kihullt. Az Éva diadalos érettségije után, mikor Novák hálásan elbúcsúzott, mert a mamu valami rokon-protekcziója segítségével sikerült behivatnia magát a püspöki irodához; Luluka váratlanul újra megkapta két napra a görcsöket.

Éva pedig felküldte a könyveit egy nagy ládában a padlásra és két hét múlva sikerült úgy éreznie, hogy mindent, a mit az emlékezetébe gyömöszölt, szerencsésen kifelejtett belőle. Ezt a nyarat pihenésre szánta, fürödni járt a szépvizű patakba és hogy majd gondolkozik a továbbin.

Akkor zavarta fel Aranyoskutat első izben a pesti művészek inváziója.

Isten tudja, ki fedezte fel először ennek a középhegyi, kies vidéknek kedves tarkaságát; s a csenevész, oláhos-viseletű bányásznépet ki itélte alkalmasnak a «természetlátó», «igaz» ábrázolás czéljaira. A régebbi, franczia kitelepülés megkésett mássául seregesen ütöttek itt tanyát, mesterek, bohémek és kicsit feltünően sok dilettáns: nyaralni akarók, művészek közé vágyó vidéki tanítónők, a kik fizettek az oktatásért; aztán a festők feleségei, modelljei és kedvesei. Szeszélyesen «egyéni» és szabad szabású ruhákban jártak; oly olcsó és hatásos viseletben, hogy a helybeli kisasszonyok merészebbjei hamarosan utánuk csinálták. Fesztelenül, szabadon és vidáman viselkedtek, szerették egymást «plain air» a nagy napfényben, pompás, telizöldű völgyek ölén tarkaruhás szép csoportokat alkotva. Itt és eleinte kivált valóban nem volt mimelt köztük a kedves, naiv, könnyű életöröm; a bohémség. Szalonképessé tették maguk közt a bőr meztelenségét a déli verőfény alatt és ez a nagy, kincses, teli napsütés átjárta és áttisztította szerelmeiket is.

A bányászokkal hamar összeismerkedtek; a modell-állást jobban fizették, mint a nehéz munkát odalenn a tárnák sötétjében. Sűlyes arczok, elferdült vagy lilán cserepes ajkak, vérhólyagos szemek és görvélyes nyakak kicsit túlsűrűn szerepeltek rákövetkező télen a «természetlátók» új kiállítási szalonjában. Az aranyoskúti szegény nép pedig jól élt belőlük: a «tiszta szobát» eddig hallatlan árakon vették bérbe; a nyaralóknak tojtak ezután a tyúkok, nekik fejték a tehenet, kecskét; csirkét nekik neveltek.

De sajátságosan össze-találtak e vidék úri osztályával is; a kisgentryvel főleg, mely így szemre is hajlik kissé, — lendületben, kedvességben, fantáziában és pózokban, — a «bohém» felé. Csakhamar együtt ittak a Szőlőeren, lombos vinczellérházak előtt az itteni aranyifjúsággal és szabadosabb illemük, egyszerűbb, de mégis fejlettebb és nagyvilágibb módjuk már ez

K. MIHÁLY Lili

→ Kádár Lívia

es. A közgyűlésen a következő pontokat

sével kapcsolatos elképzelések, javaslatok,
ülésen elfogadott elvének továbbfejlesztési
ése, a könyv- és folyóiratkiadás helyzete,

pcsolatos elképzelések; az érdekvédelem
etőségei.
s és tankönyvkiadás helyzete. Az MFT
ának ideiglenes felfüggesztését illető 1991-
elyzet alakulása a döntés visszavonása óta.
zai és külföldi tudományos társaságokkal.
gyarországon az elmúlt évek társadalmi-

meghívjuk: számítunk a Tisztelt Tagtárs

Nyíri Tamás
elnök

Fehér M. István
főtitkár

MDK

Kádár Livia, 2 mü

Second International Exhibition of Prints. The Print Club of Philadelphia, 1929.

MDK

Kádár Livia
kisérő kép és keretdisz Csongor és Tünde 1oo é.
jub. kiadásához

Magyar Iparmüvészet 193o. 3-4.sz. 47 l.

Mihály Lily

1910/11 I.?

Ferképzomfoiskèvk

113.l.

Palmán fejlődött *Paris Bordone* és Giorgionetől indult el a később Michelangelót követő *Sebastiano del Piombo*. A velencei szárazföldön, Friuliban, Giorgione követői, a főleg freskófestő *Pordenone* említendő. Jelentékenyebb

Mihály Lívia

Thieme Becker
XXIV. 530. l.
(Lyka)

UNT LIBRARY

Mihály Lili

Kül. Budapesten 1894
január 31. izr. 4 gimn.
1910/11. I. első osztálybeli
rendkiv. művésznőv. a képz-
főisk. Tanára Deák Ebner L.

Minerva VI. 212

Mihály Lili

Heltai Jenő: A tünderlaki lányok c. könyvének címlapja és könyvdíszei fentitől.

Vas. Ujs. 1913. 940 l.

PÉCS
V. 16.*40 V. 15
B
BUDAPEST 31

Mihály Lili

grafikus

1911–13

Éimisk 1930–86 l.

Mihály Lili

Könyvillusztráció

repr.

Értimisk

1911/12

Cserép Középkori VIII.199

Kádár Livia, grafikus, rézkarcoló

Literatura.1929. IVév.12.sz.413.-419.l
Supka Géza : Kádár L, a vizionárius
müvész.

Kádár Kivia.

Literatura.1929. IV.év.fl2.sz.419.l.
Supka Géza : Kádár L. a vizionárius művész.

Kádár Livia festő.

Magyar Müvész t 1925.52.o.
London.

Költemények szinekben és vonalakban.
Kádár Livia kiállitása.London.Greatorex
Gallery.1925.

Magyar Müvészet 1925.52.o.
London.

2/.

Kádár Livia, illusztr. MDK

16 évvel ezelőtt/1915/ készitette el K.L. Vörösmarty Csongor és Tündéjének illusztrációit, amikor a gyermeklélek meseálmodó naiv életérzése még a legfrissebben élt a lelkében.

dr. Décsi Géza: Csongor és Tünde.
Magyar Müvészet. 1931. 57.l.

1/.

Kádár Livia, illusztr. MDK

Csongor és Tünde; megjelent születésének 100 esztendős évfordulóján a Könyvbarátok Szövetségének kiadásában 1930. Kádár Livia meseálmodó készségével öt illusztrációt, két keretrajzot készített a könyv számára. A mese valószerűtlen szépségének minden illúzióját megcsillogtatják a szemlélőben ezek a rajzok. Pontillista technikával készültek, milliónyi pontból, finom vonalból.

dr. Décsi Géza: Csongor és Tünde.
Magyar Művészet. 1931. 57.l.

Kádár Livia, illusztrátor

Csongor és Tünde. Megjelent születése 100 esztendös évfordulója alkalmából a Könyvbarátok Szövetsége kiadásában 1930. A rajzokat készitette K.L.

Öt illusztrációt és két keretrajzot a mese valószerütlen szépségének minden illuzióját megcsillogtatják; milliónyi, finom vonalból és poentillista technikával készültek. 1915-ben.

Dr. Décsei Géza: Csongor és Tünde.
Magyar Müvészet. 1931. 57.l.

MDK

Kádár Livia, graf.-illusztr.

1628 Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde. Szinjáték
5t felvonásban.

A rajzokat készitette Kádár Livia. Bp.
Könyvbarátok 1930.

Árverési Közlöny. 31. könyvaukció, Kat. 1943.

MDK

Kádár Lívia, grafikus,

öt pirkarccal és két rajzzal volt részt a Salon National (Grand Palais) kiállításán.

Újság. - 1926 V. 21. - Magyar Művészek Párisban és Nemzetségben.

Kádár Lívia, grafikusművész

A Magyar Nemzeti Galériában megnyílt a „Magyar grafika 19-től-45-ig" címmel – a még ma is élő, 85 éves Kádár Lívia, akinek a 20-as évekből állítottak ki 3 lapját, magyon pici, pontozással készített rézkarcát. (említve).

Láttuk, hallottuk.

1979. V. 2. 1. URH 15.35 (ML nő).

Kádár Lívia grafikusművész (1894-1986). 1 c) Folytatás

Gellér Katalin: A „csipkeverőnő," Kádár (Mihály) Lívia.

„Június," rézmetszet, 11.2 x 15 cm, 1920 után |repr.|

„Könyvdísz," —"— 13 x 9.7 cm, |repr.|

„A szörnyetag," —"—, 10.5 x 7.8 cm, 1914. k. |repr.|

Művészet, 1988. febr., ~~2~~ 2-4-5-old.

1611. VINDICIAE POTESTATIS ET JURIUM STATUS IN BONA ECCLESIAE ET CLERICORUM. Vindibonae, 1811. Fve. /Rong./ 2.—

1612. VIOLLET-LE-DUC, E., Dictionnaire raisonné du mobilier Français. Paris, 6 kötet, csinos vörös félbőrkötésekben 200.—

1613. VIRÁG BENEDEK, Pétai munkáji. Pest, 1799. Egykoru félbőrkötésben. I. KIADÁS! 24.—

1614. —, Lélius, vagy M.T.Cicerónak beszélgetése a' barátságról. Pest, 1802., Ppkts. I.KIADÁS! 20.—

1615. —, Poémák. Buda, 1811. Ppkts, I. KIADÁS! 24.—

1616. —, Hunyadi László. Tragedia. H.n., 1817. Fve, er.boritékban. Hunyadi László rézbe metszett képével és rézm. cimlappal. I. KIADÁS! 32.—

1617. VIRGILIUS, Opera. Roterodami, 1681. Fbőrkts. /Rongált péld./ 12.—

1618. —, Opera. Amstelaedami, Wetsten. 1685. 16r., egykoru csinos pergamentkötésben 16.—

1619. VIVENOT, ALFRED EDL. v., Herzog Albrecht von Sachsen-Teschen als Reich-Feld-Marschall. Wien, 1866. 2 kötet, fve 2.50

1620. VLACQ, A., Tabellen der Sinuum, Tangentium und Secantium, wie auch der Logarithmorum vor die Sinus Tangentes, usw. Amsterdam, 1695. Régi pergamentkötésben 24.—

1621. VOGÜE, E.M., Az orosz regény. Bpest, Akadémia, 1908. 2 kötet, er. vktsek 3.—

1622. VORONOFF, SERGE, Etude sur la Viellesse et la Rajeunissement par la GREFFE. Paris, 1926. Fve 2.80

1623. VOSSI, G.J., Büchlein von der Selbsterkenntniss. Verteütscht von M.V. BONHOV. Hamburg, 1658. 12r., fve. /Rongált péld./ 12.—

1624. VOYAGE DANS MES POCHES. Geneve, /1800./ Ppkts 5.—

1625. VÖRÖSMARTY MIHÁL, Ujabb munkái. III-IV. kötetek. Buda, 1840. 2 kötet, fve, er. boritékban 4.—

1626. —, Minden munkái. Kiadák BAJZA J. és SCHEDEL FERENCZ. Pest, 1845-48., 10 rész 11 kötetbe kötve, fvksek 24.—

1627. —, Bedichte. Aus d. Ungrischen durch K.M.KERTBENY. Pest-Leipzig, 1857. Er. vkts. 3.—

1628. —, Csongor és Tünde. Szinjáték öt felvonásban. A rajzokat készitette KÁDÁR LIVIA. Bpest, Könyvbarátok. 1930. K. 4r., er.vkts 12.—

1629. —, Csongor és Tünde. Szinjáték 5 felvonásban. JASCHIK ÁLMOS rajzaival. Bpest 4r., eredeti pergamentutánzatu kötésben 25.—

1630. VÖRÖSMARTY EMLÉKKÖNYVE. Szerk.: CZAPÁRY LÁSZLÓ. Székesfejérvár, 1900. 4r., bord. félbőrkötésben 12.—

1631. VRBA, RUDOLF, Der Kapitalismus im Weltkrieg. Ein offenes Wort an die Staatsmänner der alliirten Mächte. Parg, 1920. fve. 4.—

1632. WACHTLER, BERNARD VON, Freymüthige Bemerkungen zu dem Entwurfe einer Wechsel-und Prozess-Ordnung für das Königrech Ungarn Pressburg, 1831. Er. ppkts 3.50

1590. VAS GEREBEN, GARASOS arisztokraczia.Regény.2 kötet egybekötev.Pest,1865.Fvkts.I.KIADÁS!. 5.—

1591. VASILI, COMTE PAUL, La société de Berlin.Paris,1884. Fvkts 5.—

1592. —, La société de Berlin.Paris,1884.Fve 3.50

1593. —, La société de Vienne.Paris,1885.Fve 3.50

1594. VAY SÁNDOR GRÓF,Régi nemes urak,urasszonyok.Históriák, legendák,virtusos cselekedetek.Bpest,1908.Er.vkts 6.—

1595. VÁLI BÉLA, A magyar szinészet műkincseiből.Bpest,1890. UJHÁZI-ANEKDOTÁK. Bpest.2 füzet 5.—

1596. VÁLLAS ANTAL, Uj kézi és iskolai atlasz.Pest, 1846. Har. ivrét, fvkrs. Szines rézm. térképmelléklettel 5.50

1597. VÁRADI ANTAL, Szinész-históriák.Vidám és borus történetek a magyar szinészvilágból. Bpest,1922.Fve 2.80

1598. VÁRI REZSŐ, A classica-philologia encyclopaediája.Bpest, 1906. Fvkts 5.—

1599. VEGYES MÜVÉSZETI ÉS KIÁLLITÁSI KATALÓGUSOK. 30 drb. 5.—

1600. VEGYES RÉSZBEN TÖREDÉKES MÜVEK./Köztük ritka régi müvek is/. 160 drb. 24.—

1601. VEGYES RÉSZBEN TÖREDÉKES MÜVEK. /Köztük régi munkák is./ 200 drb. 36.—

1602. VERGILIUS, MARO, Dreyzehen Bücher von dem tewren Helden Enea. Mit schönen Figuren gezieret.Franckfurdt am Main, Dav i Zöpfel,1562, Codexlapba kötve.Fametszetü illusztrációkal. 100.—

1603. VE NULAEUS, NICOLAUS, Orationes sacrae in festa Deiparae Vi ginis & aliquot divorum.Coloniae Agr., 1692. 12r.,,bőrkts. /Kissé hiányos pl./ 3.—

1604. /VERSEGHY FERENCZ/, Lexicon Terminorum technicorum az az Tu dományos Mesterszókönyv. Buda,1826. Fbőrkts./Cimlapján könyvtári bélyegzők/ 20.—

1605. VETSEI P. ISTVÁN, Magyar geografiája. Nagy-Károly,1757. Fbőrkts 12.—

1606. VÉGH GYULA, A képrombolók.Kulturtörténeti tanulmány. Bpest,1915. Fve 2.—

1607. VÉRTESY JENŐ, A magyar romantikus dráma. /:1837-1850./ Bpest,Akadémia.1913.Er. vkts 4.—

1608. VÉSZI JÓZSEF, Hiénák Jókai sirján.Bpest,1904.-FÉNYES LÁSZLÓ, Jókai Mór utólsó évei körül.Válasz Vészi Józsefnek.Bpest,1904.,——, Jókai Mór utólsó évei./Tanu-vallomások./ Bpest,1904, 3 füzet 5.—

1609. VIDOSSY GYULA, Az ügyes és mulattató kártyamester,vagy: világos utmutatás,jobbadán egészen uj,meglepő és bámulásba ejtő kártyamesterségi darabokban. Kassa, 1845.Fve. er. boritékban. 10.—

1610. VIELAND, Abderitái. Ford.: ERDÉLYI KÁROLY. I. Pozsony, 1834. Fvkts 3.—

Kádár Lívia grafikusművész (1894–1986/?) Folytatás
Sellér Katalin: A „csipkeverőnő" Kádár (Milhály) Lívia

Kádár Lívia: Könyvdísz, rézmetszet, 9,2 × 6,5 cm

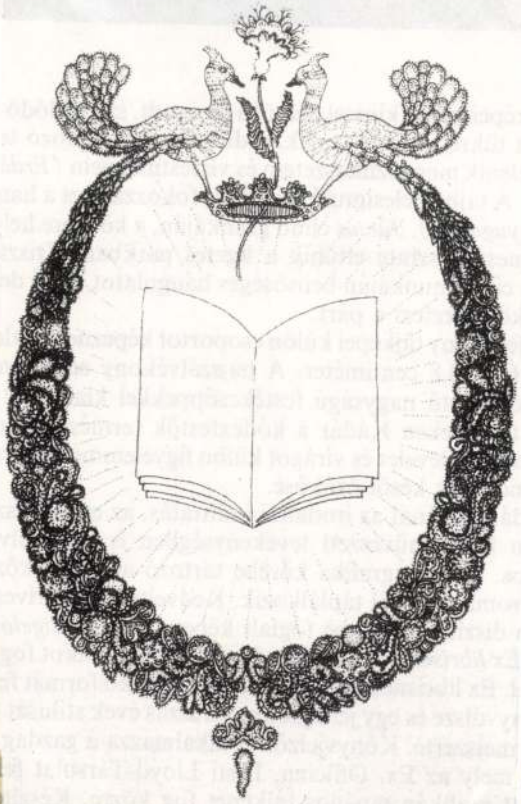

Művészet, 1988. 2., 3-old.

KÁDÁR T. TIBOR

A Korunk Galériában Kádár T. Tibor kolozsvári szénrajzaiból nyilt kiállitás 1982 március 6.-án. /rövid hir./

Korunk, LXI. évf. 1982. 4.sz.
/a hátsó boritólapon./

KÁDÁR T. TIBOR

Horváth Sz. István:

Láttatni tájat és embert. /riport Kádár T. Tibor festőművésszel. /

A Hét, X. évf. 20.sz. 1979. máj. 18. 7. old.

Kádár T. Tibor

- ápr. 2-án festményeiből és grafikáiból kiállítás nyílt a Komor Galériában

(Komor hírei)

Komor 1917/4.

Kádár Tibor

- arra serkenti Fiköd Ferencet, hogy mélyebben megismerje a Nagy István-i életművet

Említve: Pais Lajos, Miklóssy Gábor Kurtos Endre, Nagy Imre, Nagy István, Imbrus Imre, Péterfi László

Jakabovits Miklós: Fiköd Ferenc

Igaz Szó 1978/4 344. old

Kádár T. Tibor

Bretter György:

KÁDÁR T. TIBOR saját utján.

Utunk, XXXII.évf. 31./1501./sz. 1977. aug. 5. 7.old. 1 kép.

Kádár Tibor

- A Kosmik Galériában okt-1-én megnyílt Ady-emlékkiállításon szerepelt munkáival

(Kosmik hírei)

Kosmik 1977/10

Kádár Tibor

Méltatás.

Borghida István: Balázs Imre művészete
Művészet, 1981. október – 36. lap

KÁDÁR T. TIBOR

festőművész

Szőcs Géza: Kolozsvár, ez az érdekes város.
Előszó Kádár T. Tibor kiállitási katalogusában.
Kolozsvár, Korunk Galéria 174. kiállitása, 1982 március.
H.é.n. /Kolozsvár 1982/ leporello, 1 képpel.

Kádár F. Tibor, festőművész 1.) Folytatás

Ez a nyolcadik nyár, amikor képzőművészek táboroznak a Kécskei Tisza-parton. Az elmúlt esztendőkhöz hasonlóan az ország más tájain élő alkotók is meghívást kaptak az idén a művésztelepre, sőt ketten Romániából érkeztek a táborhoztasra. Tíz festő: Batari László, Bozó János, Bagó Bertalan, Gyalai Béla, Kádár F. Tibor, Papp S. Gábor, Rausz Szilveszter, Seres János, Szurcsik János és Váti József – két grafikus: Bordócz Lajos és Würtz Ádám, a szép alkotónunkára inspiráló környezetben egy hónapot tölt együtt. – Közülük most kettőt közelebbről is bemutatunk: Szurcsik János és Bordócz Lajos műrészeket.

Kolok Elek: Alkotók a Tiszánál.

Petőfi Népe, 1984. aug. 15.

Kádár F. Tibor, festőművész 2.) Folytatás

Bardócz Lajos grafikusművész Kolozsvárról érkezett, Benc József kolozsvári barátja már járt e tiszakécskei, művésztelepen, az ő ajánlásának köszönheti, hogy 1981-ben őt is meghívták. Most másodszor van itt az egyik fiatal erdélyi festő barátjával, Kádár F. Tiborral érkezett.

Koloh Elek: alkotók a Tiszánál.
Petőfi Népe, 1984. aug. 15.

Kádár Tibor

a csiki művésztelephez tartozó művész

- neve említve

Korunk 1974/2 250.old.

1) Kádár Tibor

~~szobrász~~ festő

1962-ben halt meg.

A Ion Andrescu Képrőmű. Intézet tanára volt.

Kanosza István: Tízéve hiányzik. Kornak, 1972 8. n. 1203.

Kádár Tibor

„Homokóra" c. Zépénel
reprodukciója látható
a ~~lap~~ Zépmellékletben

Igaz Szó 1972
november

Kádár Tibor

testő

Halászok

repr.

Iseskórálat

repr.

Kompozíció repr.

Kornak, 1972. 8. u. 1204.

Kádár Tibor

Család

Repr.

Korunk, 1972. 8. 4. 1219.

2) Kádár Tibor
festő

Művei:

Homokóra, Kompozíció /tempera/.

Kanczura István: Tíz éve hiányzik...
Kornuk, 1972.

Kádár Tibor

3

Első nyilvános szereplése:

1947 Marosvásárhely

Igaz Gó 1972 november

Kádár Tibor

2

1949-tól haláláig a Zolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Igaz Szó 1972 november

Kádár Tibor festőművész

(1919 Sepsibükszád - 1962 Kolozsvár)

Tanulmányait a Budapesti

Képzőművészeti Főiskolán végezte (1944)

Igaz Gó 1972 november

Kádár Tibor

Napiafongó (fotó - 3. kép)

Komunk, 1974. máj. 33. erf. 5 sz. 676-677 p.

Kádár Tibor

. foto-

Ferkápzomfoiskèvk

1939-41. 148. l.

VI.

Kádár Tibor

festő

Ferkpzomfoiskvk

1939-41. 148. l.

A „Budapesti müzvlékei" c. mű egy tiszteletpéldonya megkül-detett 1925. junius 8.

Dr. Szőnyi Ot.
elöadó

LE[illegible]
dap
1925 év 4/58 [illegible]ám

Kádár Tibor.

festő. Kolozsvár

l Szabad Művészet

1950. 12. 2. 513. l.

MEK

Kádár Tibor hat munkával

szerepelt a tárlaton.

"Avasi asszonyok"
"Két nő-alak"

Kováts Iván:Tartományi tárlatok. Kolozsvár. Igaz szó. 1963. febr. 274-278. lap.

Kádár Sarolta, építő

L. Torhasdy Z.

– követségi hírek

Magyar Építőművészet Bp. 1983

6

83/3

Irodalom:

A Szentesi Református Egyház Presbitériumának jegyzőkönyve 49/1861. máj. 12.
CSML (SzF) Főisp. biz. ir. 33/1911.
Főisp. ált. ir. 211/1912.
Szentes és Vidéke 1917. jún. 24.
Alföldi Ellenzék 1917. jún. 24.
Szentesi Napló 1939. húsvét. Derzsi Kovács Ferenc: Zenei életünk első úttörője.
Berecz Sándor: A Szentes városi községi főgimnázium története. Szentes, 1896. 51, 78-81. p.
Papp Lajos: A szentesi ref. egyház története Szentes, 1920. 2. köt. 49-50 p. (Kézirat)
Szentes. (szerk. Nagy Imre) Bp. 1928. 222-225.p.
Zenei lexikon. Bp. 1965. 2. köt. 282. p.

KÁDÁR SÁNDOR (Szentes, 1892. márc. 10. - Szentes, 1959. ápr. 24.)

Kőművesmester. Iskoláit Szentesen végezte. 1919-ben vörös katonának jelentkezett. A 6-os rohamszázlóaljnál szolgált, részt vett a Kassáért folyó harcban és a tiszai offenzívában. A Tanácsköztársaság leverése után Romániába internálták, majd 6 hónapon át a szegedi börtönben raboskodott. Kiszabadulása után rendőri megfigyelés alá került, ennek ellenére bekapcsolódott a legális munkásmozgalomba. Folyamatosan tagja az építőipari szakszervezet vezetőségének. 1929-ben SZDP képviselőként beválasztották a Csongrád vármegyei Törvényhatósági Bizottságba és Szentes város képviselőtestületébe. Harcosságával, bátor szókimondásával kiemelkedett képviselőtársai közül. Ennek tudható be, hogy több ízben újraválasztották.

A II. világháború alatt az SZDP városi szervezetének titkáraként, majd elnökeként működött. Baloldali magatartása miatt többször internálták, így 1939 végén, 1941-ben, és 1943-ban. A német megszállás után szintén elhurcolták. 1945-ben súlyos betegen tért haza, ennek ellenére üzemi szervezőként egy ideig még részt vett a mozgalmi életben. Halála évében utcát neveztek el róla Szentesen.

Irodalom: CSML (SzF) Közgy. jgyk. 90/1930., 229/1931. 119/1932., 14/1935., 34, 155/1936. 48, 53, 63/1937.

Alföldi Ujság 1929. nov. 5., dec. 17., 1931.szept.29. 1936. febr. 15., jún. 9., 1937. ápr.17.

Barta L.-Gecsényi L.-Schneider M.: Szuronyok árnyékában. Szentes, 1969. 133-134.p.

CSMGY 53-54. p.

Labádi Lajos: A szentesi képviselőtestületi szociáldemokrata frakció és a mozgalom kapcsolata (1929-1937). Tanulmányok Csongrád megye történetéből IV. Szeged, 1980. 131-133., 137., 141-142., 152., 158., 166., 168-169., 171-172., 179., 188-189. p.

Kádár Lucia Eszter, gyermekrajzoló

L. Banga Ferenc

Harangozó M. Gyermekrajzok ünnyeń 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 18.

Kádár Márton

Kolozvári ötvös

1730

Szádeczky

Iparfejl

II. 44. l

borrel kárpitozva és 1 asztal) . . . . . 350.—

2746. ÍRÓASZTALI KAROSSZÉK. Diófa, kárpitozott 45.—

Kádár Márta I. e.

Ferkápzomfoiskávk

1933-34. 43. l.

2721. KÖNYVSZEKRÉNY. Fényezett cseresznyefa, Biedermeier . . . . . 300.—
2722. KÖNYVÁLLVÁNY. Faragott díszítéssel. (Hibás.) . . . . . 58.—
2723. FALITÜKÖR VIRÁGTARTÓVAL. Aranyozott keretben . . . . . 175.—
2724. JÁTÉKASZTAL. Mahagónifa, kicserélhető betétekkel, hozzá sakkjáték . . . . . 120.—
2725. OVÁLIS ASZTAL. Diófa. Újbarokk . . . . 34.—
2726. TÁLALÓ. Fényezett diófa. (Hibás.) . . . . 25.—
2727. FIÓKOSSZEKRÉNY. Fényezett diófa. Biedermeier-stílus . . . . . 100.—
2728. FIÓKOSSZEKRÉNY. Fényezett diófa. Biedermeier-stílus . . . . . 80.—
2729. HÁROMAJTÓS SZEKRÉNY. Fényezett diófa, berakott díszítéssel . . . . . 220.—
2730. SZÉLES, KÉTAJTÓS SZEKRÉNY. Fényezett diófa, vonalas berakással. 1840—50 . . . . 190.—
2731. KÖNYVSZEKRÉNY. Fényezett diófa. Biedermeier . . . . . 180.—
2732. KÖNYVSZEKRÉNY. Fényezett diófa, topolyafa betéttel. Biedermeier . . . . . 160.—
2733. ÍRÓSZEKRÉNY. (SEKRETAIRE). Fényezett topolya- és diófa. Biedermeier-stílus . . . . 150.—

Kádár Márton

Ötv. 1770

Laid

Szádeczky II. 44.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kádár Márton

készítette a vigmányi
ref. templom bőrék
koronáját 1828-ban.

Debreczeni László
1933.294.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Báthory utca 12. III. 2.

Cementes Kádár Mihály

1622-ben szálója van a Kolozsvári határban.

Jakab Elek. Kolozsvár tör-ténete, Bpest. 1888 II k. 572 l.

Kádár Miklós

grafikus

Plakát Molière

Zsugori c. darabjá-

hoz. Terverte fenti

Repr.

Új Épitészet

1948. 4. sz. 142. l.

Kádár Sámuel

kolozsvári ötvös

1730

l.

Szádeczky: Iparfejl

II. 44. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kádár Samuel

Ötv. 1730

Lásd

Szádeczky II. 44

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi min'a

(Kádár Livia rézmetszete)

Betlehem

Kádár Livia, a vizionárius müvész

Az idei karácsonyi könyvtermelésünknek egyik legfinomabb és halk értékei ellenére is legintenzivebb szenzációja bizonyára az a kötet lesz, amelyet az Egyetemi Nyomda készit meglepetésül a Könyvbarátok Szövetsége tagjai számára. A könyv szövegrésze maga persze nem fog az ujság erejével hatni, bár tagadhatatlanul kedves ötlet volt a magyar romanticizmus százéves fordulójára az éppen százéves *Csongor és Tündét*, ezt az utólérhetetlenül bájos mesejátékot, a magyar versirásnak fátyolfinomságu remekét uj, méltó köntösben ujra egyszer a közönség tudatába belevinni.

Ami azonban ennek a kegyeleti ténynek mai értelemben is aktuális értéket kölcsönöz, az, hogy az uj kiadást kisérő rajzokkal egy uj magyar rajzolótehetséget revellál, helyesebben szerez — külföldi sikerei után — ismét vissza a magyar psziché számára. *Kádár* Livia, aki az uj Csongor és Tünde mellé, nem illusztrációul, hanem equivalens hangulati kisérőül nehány csöndes ritmusu, a lélek mélyéről fogant képet készitett, csupán nálunk uj név: a külföldön immár évek óta a beérkezettek sorát disziti. Első kiállitása, amelyben azonban már tiz-tizenkét esztendő munkáját foglalta össze, 1925-ben volt L'ondonban, az egyik legelőkelőbb müvészeti társaság égisze alatt. Rajzainak, karcolatainak sora olyan átütő sikerrel járt, hogy müveiből a *British Museum* tizenkettőt, a *Victoria and Albert Museum* pedig hármat szerzett meg első intrádára. A rákövetkező esztendőben már Párizs müértő világa ünnepli a fiatal magyar müvésznőt. Önálló kiállitásán kivül a *Salon* is meghivja azévi tárlatára s egyuttal tagjai közé választja, — olyan kitüntetés, amelyen kevés magyar müvész dicsekedhetik. Ugyanekkor a *Bibliothèque Nationale* tizennyolc munkáját iktatja gazdag grafikai gyüjteményébe. A két nagy müvészeti centrum — a grafika és éppen a grafika terén Londont is feltétlenül döntő erejü tényezőnek kell számitanunk — életében is kiütő jelentőségü sikere felhivta Amerika figyelmét is Kádár Liviára. 1928 vége óta sorozatosan követik egymást északamerikai kiállitásai: elsősorban *NewYork*, aztán *Washington*, majd *Boston*, stb. Itt is egymással vetélkedve iparkodnak Kádár Livia sajátságos illatu müveiből a müvészeti gyüjtemények jellemző példákat a maguk számára biztositani: a *Smithsonian Institution* öt rajzát, a *Library of Congress* (Washingtonban) kilencet, az *Art Institute of Chicago* egy müvét vásárolja meg, s ugyan-

Literatura 1929. 12. szám

csak az utóbbi intézményben ez év tavaszán rendezett nemzetközi rézkarc-állításon Kádár Livia egyik müve dijat nyer. A sikereknek ebben a sorozatában külön kiemelnök meg egyszer a londoni kiállitását, ahol a Csongor és Tünde-képek tüntek fel különösebben, ugyhogy ezeknek a képeknek alapján az egyik nagy londoni kiadó elhatározta, hogy Kádár Livia képeinek alapulvételével angolul adja ki a magyar »Szentivánéji álom« költőjének ezt a poétikus tündérjátékát. A szomoru a dologban aztán az volt, hogy nem akadt magyar forditó, aki akár csak prózában is, csak, valamelyest is használható alapszöveget tudott volna nyujtani egy angol átköltés számára...

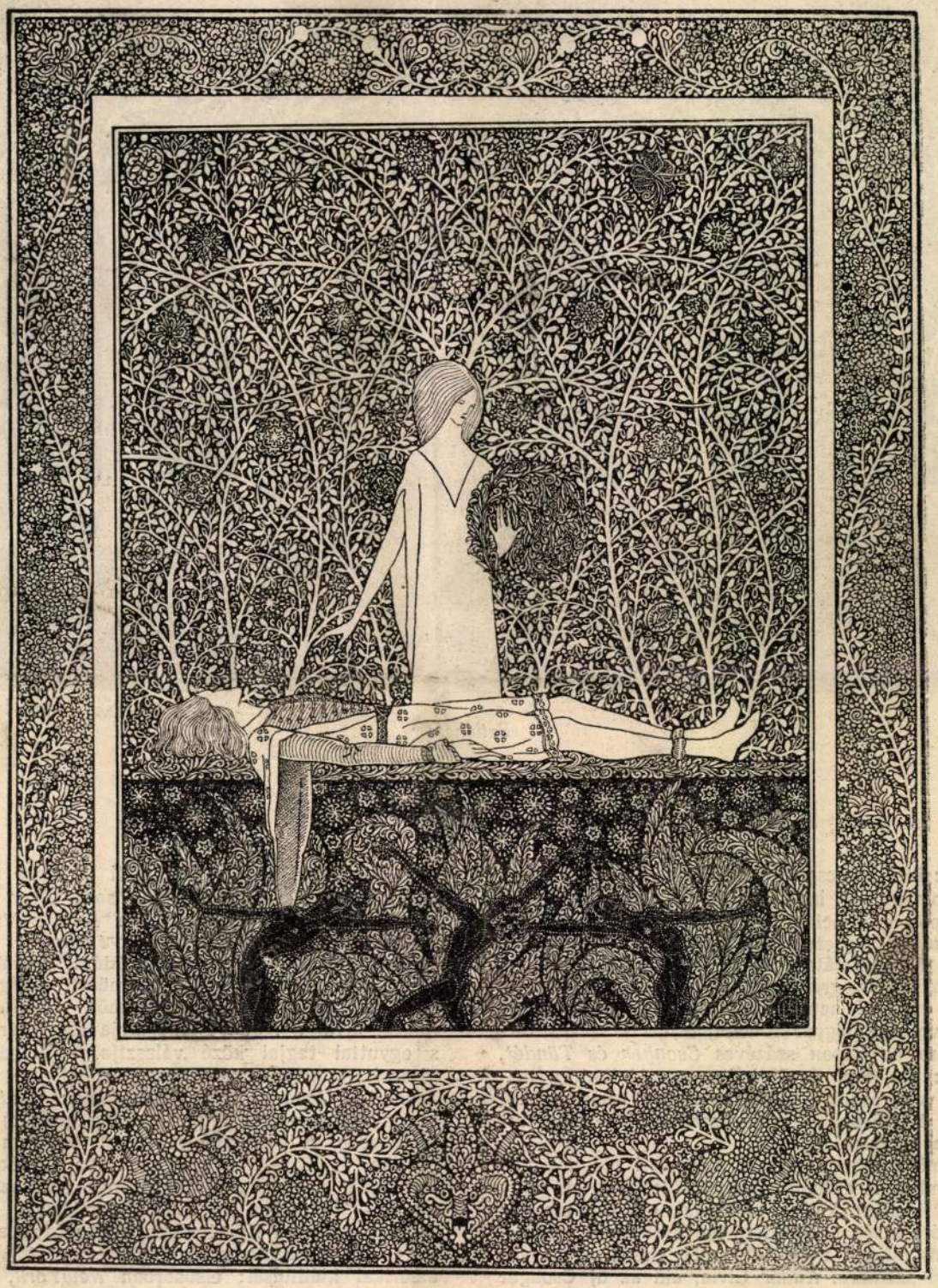

Kádár Livia tollrajza a Csongor és Tündéhez

A teljesség kedvéért említjük meg, hogy a budapesti *Szépművészeti Muzeum* is megszerezte Kádár Liviának öt művét a gyüjteménye számára.

*

Tisztán a históriai dokumentáció kedveért mondottuk el ezeket a külső sikerü, Kádár Livia művészetének belső értékeit egyáltalán nem érintő adatokat, amelyeket talán még csak annyival kellene kiegészitenünk, hogy Kádár Livia a szó szoros értelmében autodidakta: a rajzolás nála *primum agens*, a lélek szükséglete s egyuttal kifejezési formája is. Vagyis nem illusztrátor, — annak ellenére, hogy első nagyobb sikerei a Csongor és Tünde mellé készült képeihez füződnek és hogy ugyancsak ezekkel a képekkel jelenik meg most elsőizben a magyar nyilvánosság előtt is. Nem a mások mondandóinak aláfestésében keresi ez az asszonymüvész a maga müvészetének *raison d'être*-jét, hanem autarchikusan a saját lelke rezdüléseit rögziti papirral ónnal vagy karcoló tüvel; a szó legszorosabb értelmében *expresszióra* törekszik, anélkül, hogy technikájában e modern müvészeti irány külsőségeinek behódolna. Belső imperativus hajtja nap mint nap a müvészet szelid igájába s hogy ez mit jelent, annak jellemzésére elegendő talán megmondanunk, hogy olyik alkotásának — egy-egy nagysága szerint egyáltalán fel nem tünő lapnak — elkészitéséhez néha félesztendő megfeszitett munkájára van szüksége. A középkori miniátor-barátok jogfolytonos utódja ebben a müvészi lelkesültségben ez a törékeny asszonymüvész, aki valósággal szent hivatásul érzi, hogy a lelke redőiben felbugyborékoló hangulatokat és szimbolikus eszmékké sürüsödő ötleteket kifejezésre, expresszióra juttassa.

Talán autodidakta voltából fakadt, hogy kezdő stádiumában a historizálás, az elbeszélő, illusztra-

Kádár Livia

tiv elem, karöltve a tisztán dekorativ-ornamentális stilussal eluralkodik. Idesorolnók elsősorban Bethlehem-képét, amely Kádár Livia oeuvrejében

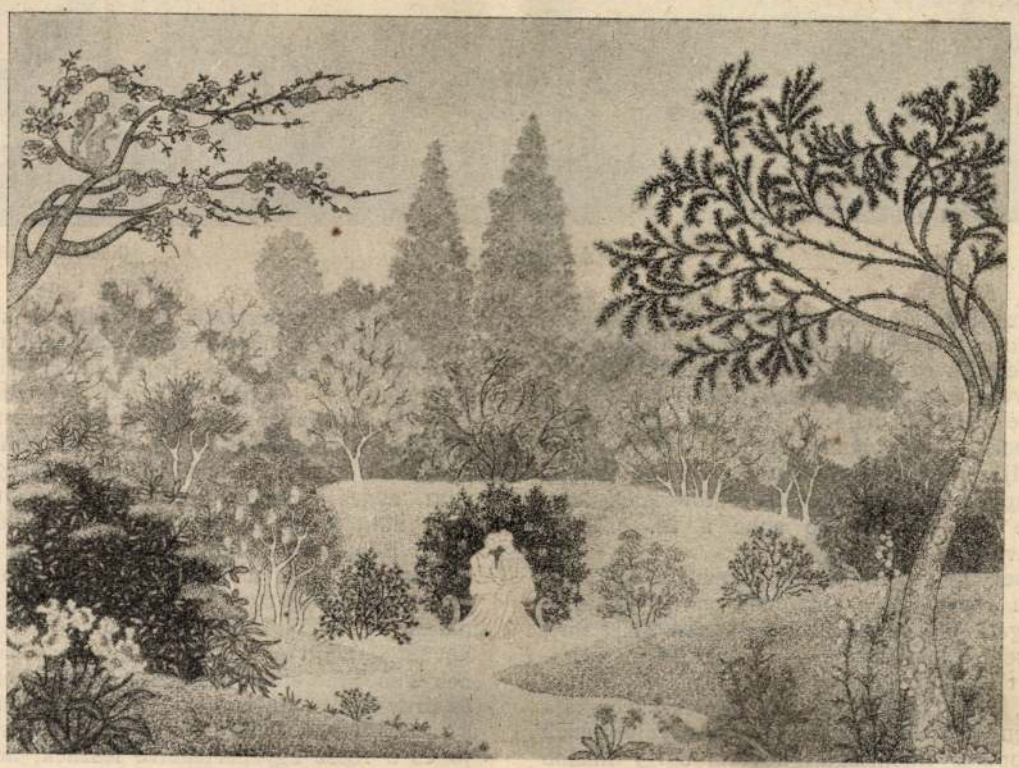

Junius (Kádár Livia rézmetszete)

körülbelül azt a helyet tölthetné be, mint mondjuk a középkori primitivek sorában a *Szegények bibliája*. Szigoruan bilaterális, szimetrikus kompoziciója, a háttérnek a faágazat segitségével szinte gobelinszerü széttagolása igazólhatják ezt a hozzávetésünket, amit talán még csak fokoz az a csöndes természeti humor is, amellyel — megint csak a középkori miniatürművészet példájára — a rideg dekorativ szimamelyeknek klistrozása nem jelentett végkép fiaskót a gépi másolás számára.)

A belső evolució egy következő állomását képviseli az *Első hajnal*. Itt Kádár Livia már elvonatkozik a historizáló témától: a bibliai adottságokon tul keresi a játékot a gondolattal, a koncepciónak szinte teremtő frenezisével. A bibliai teremtés csodái, az ősállatok ugyan még felötlenek, sőt a fa körül csavarodó, nyilasnyelvü

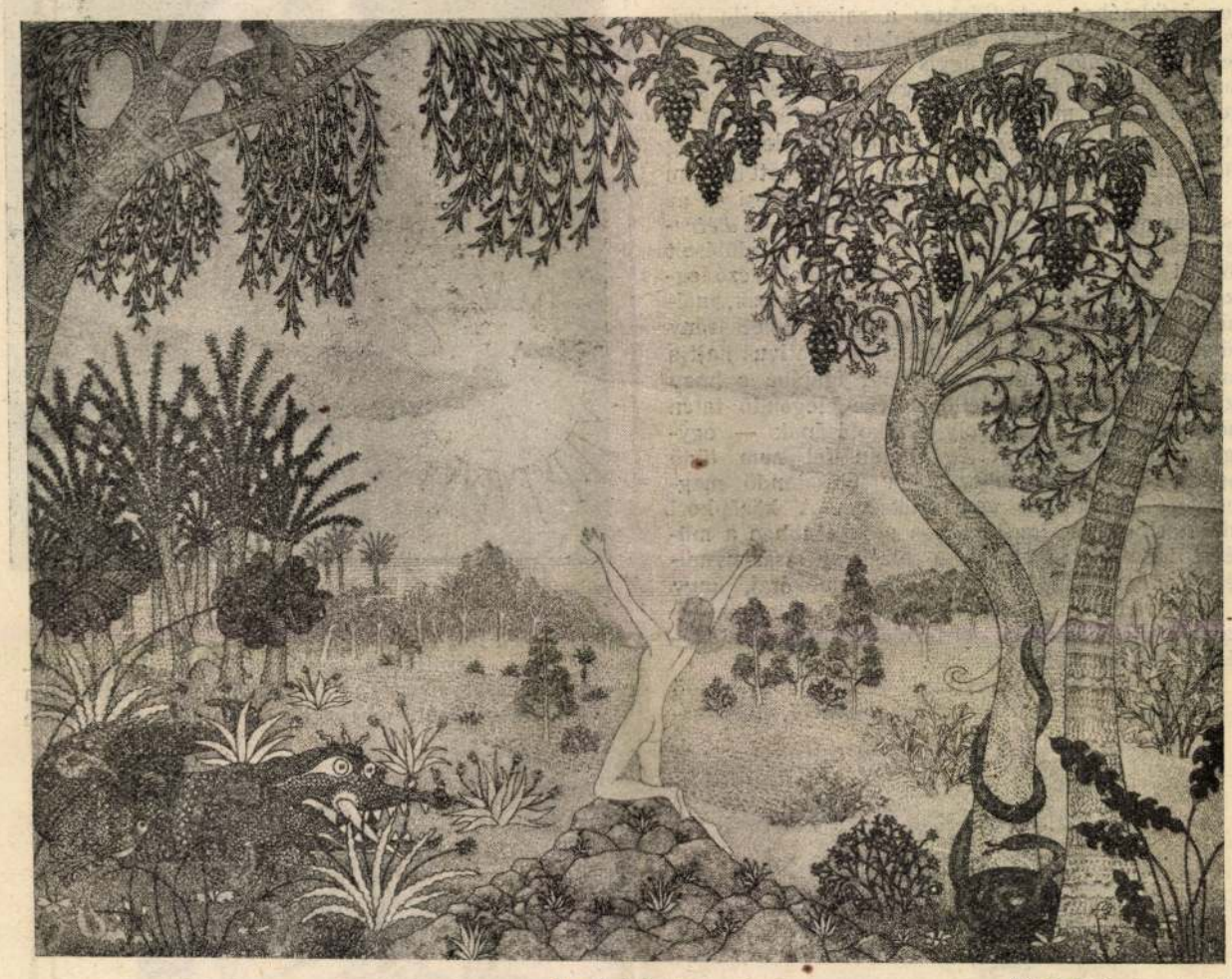

Az első hajnal (Kádár Livia rézmetszete)

metriát megbontja apró, humoros állatfiguráikkal, a *livre d'heures*-ök kedvenc motivumaival. Már itt felötlik azonban Kádár Livia technéjének egyik olyan sajátsága, amely utóbb döntő stilusjelleggé érik ki nála: a figurák szómájából kiáradó belső fény; olyan virtuóz készség, amely — ki tudja minő uton-módon —, de feltétlenül a *Tausenguldenblatt* klasszikus alkotójának karcoló tüje alól szaladt be ebbe a 20. szazadi fiatal müvészbe.

(Közbevetőleg kell megmondanunk, hogy Kádár Livia müveinek e tanulmányunk illusztrálásául szolgáló reprodukció-sorozata nem felel meg teljesen sem a müvész, de sem a cikkiró intencióinak. A technikai lehetetlenülés esetével állunk szemközt, mert a klisékészités gépies technikája egyszerüen képtelen Kádár Livia karcolótüjének mikroszkopikus finomságait követni s igy inkább olyan képei reprodukciójára kellett szoritkoznunk, kigyó is belekontárkodik az önálló lelki alkotás munkájába. De mindez már csak reminiszcencia egyéb, valóbb, a müvész belső, imaginárius világa szempontjából igazabb lelki tények mellett, amelyeknek irracionális hitele éppen a meseszerüségükben rejlik: mint ahogy a keleti ember lelkivilágában a mese sokkal élőbb valóságot jelent, mint akár a legégetőbb köznapi esetlegesség, vagy mint ahogy az euklidesi ötödik axiómán felépülő Bólyai János-féle, sem nem igaz, sem nem hamis geometria a logikus gondolkodó számára erősebb valóságot jelent a legmegejtőbb szillogizmusnál is. A figyelmesebb szemlélő itt is nyomon követheti majd a müvész játékos dekoráló kedvének kimerithetetlen gazdagságát, s főként a fény és árny játékának eszmei értékekké való átréülését. A tónusok valósággal parzikus értelemben a jó és a rossz egyenértékeivé lesznek, amiben körülbelül ugyanazt a kedves, öntudatlan primitiv-

séget fedezheti fel a literátus ember, amit a romanticizmus egynémely képviselőjénél, és nem is a legutolsóknál, is megtalálunk, amikor a »jó« alakokra minden fényt rápazarolnak, a »rosszakat« pedig a sötétség minden attributumával fe-

ketté tagolja a képet. A jobb mezőben szinte természetesnek kell éreznünk, hogy a kompozició főalakjának, Jézusnak a fejét aranymetszésben helyezi el; de máris aláhuzza a dráma kettősségét a *contrepoids* szerepét betöltő asszonyfejjel,

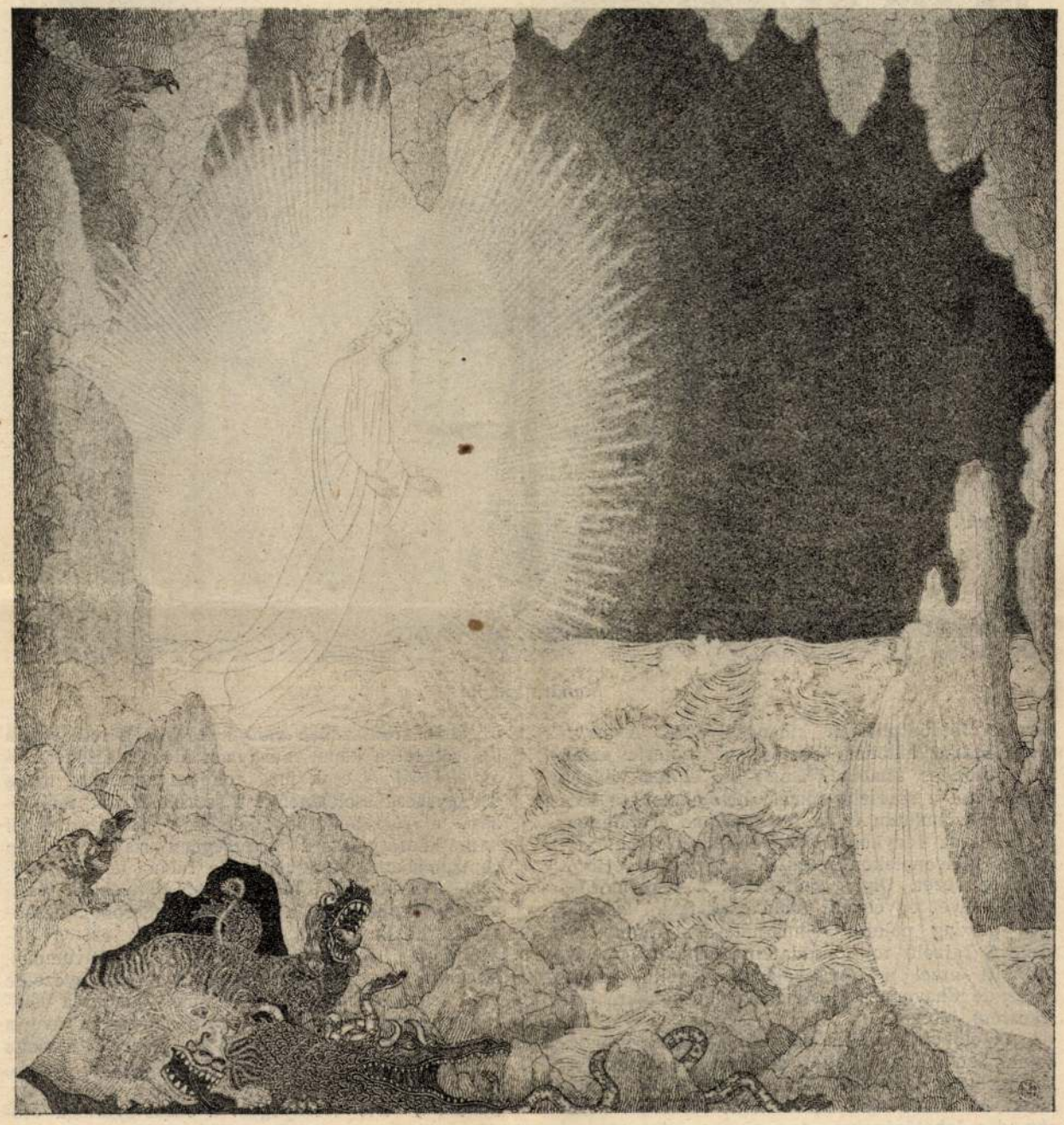

Jézus halad a vizen (Kádár Livia rézmetszete)

ketitik be. Konkrét példa: Jókai némely regénye. Ami persze szorosan egybefügg a mese technikájával; nem hiába nevezték Jókait a legnagyobb magyar mesemondónak.

Az öntudatlan, mert született müvész alkotási metódusába világit bele mélyen »*A szamáriabeli nő*« lapjának számtalan konstrukcióbeli finomsága. Soroljunk fel közülök nehányat példa okáért. A középtengelybe helyezett kut-vasa szimmetrikusan amely pontosan az ellenkező aranymetszésben: baloldalt, az alsó mezőben kihangsulyozza a kettős lelki történés autonóm voltát. A felső képmező sötét hátterét két kör-kompozició töri meg: az egyik a Krisztus fejét övező aureola, a másik a mesefa ágasbogas csipkézete; csak az utóbbinak realitása tünteti fel igazában a krisztusi nimbus irreális jelentőségét; kell a fa, mint a valóság felé vezető »*siber*«, hogy a sötét háttérbe belevesző

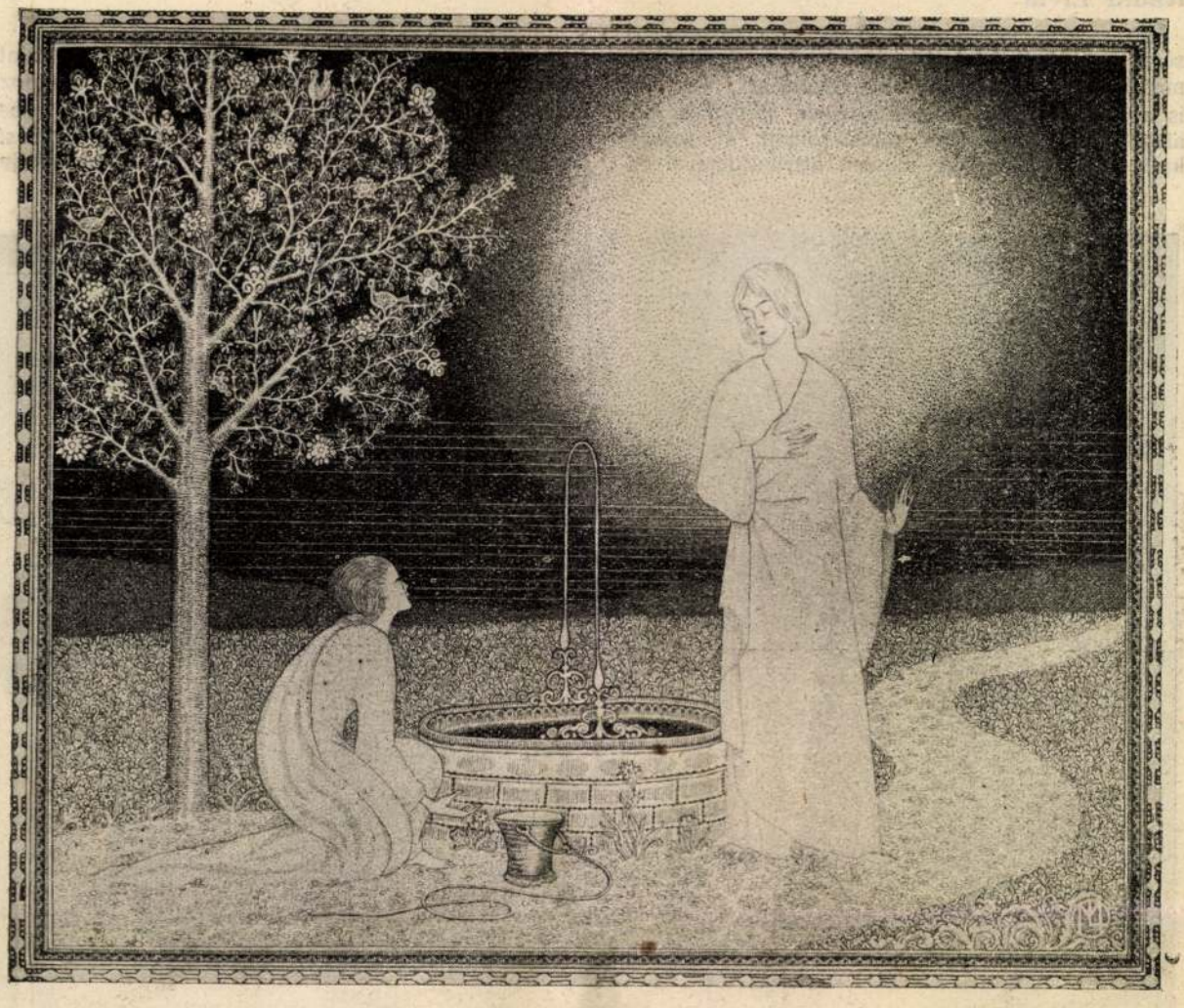

Samáriabeli nő

aureola földöntuliságát kihangsulyozza. A *pointillé*-technika különös lehetőségeit mutatja aztán az a csöndes átmenet, amely az előtér világos homokjától a sötétebb tónusu füvön, majd a háttér dombvonulatán és az önmagukban érthetetlen, tisztán csak fénykonstrukció céljait szolgáló vizszintes ködvonalakon keresztül egészen az éjsötét égboltig vezet. Olyan skálája ez a fényvalőröknek, amelyet egyébként talán csak festő, éspedig igen gazdag paletta felhasználásával tudna elérni. A rajzoló toll öntudatlan raffináltsága játszik itt ezzel a tónusskálával megejtő, szinte Puvis de Chavannes klasszicizáló harmóniáira emlékeztető játékot.

Az előbbi képnél a müvészi kifejezés szándékainak szolgálatába állitott szuverren, bár öntudatlan technika készségét kellett figyelemmel kisérnünk. És ismét csak az abszolut technikai készség-adta lehetőségeket, de egészen más müvészi szándékok szolgálatába állitva, mutatja a »*Junius*«. Ennek hamvas, tavaszias, lehelletfinomságu, fátyolszerü, a legtöbb esetben konturozatlan tónusai a léleknek — vagy szivnek? — egészen más régióiból veszik a kifejezési eszközeiket. A dráma, a történés, a szembeállitás, a cselekmény itt egyszerüen puha hangulatnak, a lélek egy bizonyos statikai állapotának engedte át a teret. Mint egy könnyen tovasuhanó leányálom zöldlombu, nyári lugas mélyén, forrótüzü délutánon, az álom transszában való kielégültség lethargiája önti el ezt a képet, amelynek álomszerüségét, *vizionáriusságát* csak még fokozza az, hogy maga az egyszerü cselekmény: a szerelmes pár találkozása a rózsabokorban, egészen valószerütlenül ható ködfátyolszerü fehérségben izzik a kép centrumában. Más müvész talán éppen erősebb konturokkal, hatékonyabb fényekkel, életvalóbb szinekkel, a realitás merőbb eszközeivel huzta volna alá az idillnek ezt a középpontját: Kádár Livia éppen a negativummal, az ábrándos korláttalansággal, a környezetbe való teljes beleolvadással — amely magát a centrális jelenetet is szinte egyetlen virággá avatja a többi hamvas virág sorában — fejezi ki a maga érdektelenségét, nirvána-szerü transszát. Itt is, mint a többi képeiben nem maga a cselekmény, hanem a vizió a lényeges: a Jézus-gyermek csodás születése, az első napfénynek az ember tudatába való beleszökkenése, a szamáriai asszony látomása s itt most a tavaszi, szerelmes hangulat, — mind-mind csupa vizió, absztraktum, tisztán a lélek öntudattalan rétegeiben lejátszódó érzelem-vibrálás.

És ez a vizionárius lelki beállitottság talán az eddigieknél is fantasztikusabban ütközik ki Kádár Livia legutolsó kartonjában: *Jézus a vizeken jár*. A realitásnak itt már a nyomaira is alig bukkanunk. A szoffitta-szerü szikla-teátrum, a de-

koratívan stilizált hullámtarajok, a raffináltan ornamentált sárkány- és kigyótestek már önmagukban is elvonatkoztatják a kompozíciót a valóság világából. Csak fokozza még az irreálisnak ezt a hatását ugy a parton álló, praeraffaelita finomságu leányfigura, mint még inkább a vizek fölött lebegő, kissé hieratikus tartásu Jézus alakja. Az analizáló szemet azonban még egy egészen uj müvészi motivum feltörekvése is meg fogja lepni: amig az eddigi képei mind vagy rálátással, vagy egyszerü szembennézetben készültek, itt — és megint egyszer egészen öntudatlanul, vagy legföljebb a tudatnak teljesen a küszöbe alatt — a leghátsó sárkány fölfelé mereszkedő teste egyszeriben alullátásra kényszeriti ugy a müvészt magát, mint a szemlélőt. Aki a müvészet formanyelvében csak kissé is jártas, nyomban átérzi, hogy ebben az öntudatlanul felütköző jelenségben mit kell látnunk: az első megjelenését a *monumentalitásra való törekvésnek.* A müalkotás monumentalitásának ugyanis első kritériuma, hogy »vezetők« segitségével a szemlélőt szinte a kép alá kényszeriti, a szemlélőben öntudatlanul az alulmaradottságnak érzését kelti, az elnyomottság szorongását ébreszti fel. Ha, mint az adott esetben, ezt — megint csak nyilván a tudat küszöbe alatt — még azzal a tartalmi motivummal is sulyosbitja, hogy ez a »vezető«, ezuttal egy földön csuszó-mászó lény, sárkány vagy kigyó, akkor csak annál erősebben jelentkezik a kontraszt-érzés a kompozició többi, lényeges részének felmagasztosultságával szemben. Ismételjük: itt az, aprólékos tollrajzban egyébként szinte váratlan, monumentalitásra való törekvés első szimptomájával állunk szemközt és igy csak annál nagyobb érdeklődés fog el Kádár Livia müvészetének további kifejlődése iránt.

Nem kell ujra és ismételten hangsulyoznunk, hogy ezen a képén talán még sokkal inkább, mint az eddigieken, mennyire eluralkodik a *vizionárius elem,* amely Kádár Livia egész oeuvrejére rányomja a maga sajátos bélyegét, külön stilus képviselőjévé avatja — talán elsőizben a magyar müvészet történetében; mert semmi kapcsolata nincs a romantikus korszak pszeudovizionáriusaival, az Arany-balladákat illusztráló müvészek nem egészen őszinte, vagy legalább nem egészen bensőséges és főként nem belülről jövő vizionáriusságához. Talán még leginkább Zichy Mihály egynémely nyugtalanitó kartonja áll ezen a téren Kádár Livia stilusához a legközelébb; egyébként természetesen egész világ választja el annak modain bővérüségétől, szemben ennek az asszonymüvésznek valósággal aszketikus egyvonaluságával és barátszorgalmával.

Kádár Livia müvészete mindenesetre erős, egyéni szinnel gazdagitja fel a magyar müvészet tarka palettáját. *s. g.*

»BELENGABOR« — AVAGY GRACIAN BOLDIZSÁR SULYOS TÉVEDÉSE. Most, hogy Magyarország a nagy erdélyi fejedelem halála évfordulójának háromszázados jubileumát üli, talán nem érdektelen ez a kis adat, amely érdekes fényt vet arra, hogy a külföld hogy látta, a kortársak szemén keresztül, a magyar történelemnek ezt a nagy alakját.

Gracián Boldizsár, a kiváló aragón jezsuita, aki a legérdekesebb spanyol filozófusok egyike, és aki Faludi forditásai révén (Faludi több müvét is leforditotta magyarra) a tizenkilencedik század magyar irodalmára is hatással volt, két helyen is megemlékezik Bethlen Gáborról. »Criticon« cimü müvében, amelyet Schopenhauer szivesen leforditott volna németre, ha akadt volna rá kiadó, a következőket irja: »Megesett, hogy egyszerü kondások, akik hajdanában disznót őriztek, egész népek pásztoraivá lettek, nagyurakká, akiknek hatalma messzire kiterjedt. Mert tanui voltunk, hogy hogyan lett egy egyszerü istállófiu Betlengáborrá és egy lakáj Tenza grófjává.« (...porque se le vió levantar un mozo de espuelas á Betlengabor... I. rész, 8. fejezet.)

Ugyane mü második kötetében, ahol a szerencse forgandóságáról és »Az idő kerekéről« emlékezik meg, ismét megemliti Bethlent... »Igen dicső uralkodóházakat láttunk porbahullni, amelyek helyébe más, ismeretlen családok léptek. Királyi sarjak léptek a gulya nyomában, a jogart a szabó tüjével, vagy éppenséggel a surolókefével cserélve fel. Másrészt lakájok lettek Belengáborokká (sic) és Tajkozámákká. Láttuk már egyszerü kovácsemberek unokaöccseit délcegen pávászkodni a nyeregben, másokat meg apródoktól övezetten, pedig a nagyapjuk ruháján még ottragadt a fekvőhely szalmájának a nyoma.« (Lefordithatatlan szójáték;... y otro muy rodeado de pajes, aquel cuyo abuelo iba tal vez lleno de pajas; paje-apród, paja-szalma.)

Mondanunk sem kell, hogy Gracián alaposan téved, amikor Bethlent a japán Taikozámával hasonlitja össze, aki a tizenhatodik században közönséges rabszolgából lett császárrá. De még a lakáj- és kondásszármazás is tévedésen alapul, mert Bethlen Gábor származása felől senki sincs kétségben. »Noha családja régi nemesi család volt, — irja cseh-magyar történetirója, Gindely Antal, — sohasem voltak kiterjedt jószágai... Atyja jeles lovaskapitány volt, magasabb nyilvános tisztségeket viselt, de nagy vagyont ő sem birt szerezni« »Bethlen Gábor... ifju korában alapos oktatásban részesült: nemcsak diákul tanult meg, hanem kifejlődött benne a tudományok és müvészetek iránt való meleg érdeklődés is, amely később nagyarányu diszes épitkezéseiben, tanintézetek alapitásában, tudós férfiakkal való érintkezésében jutott kifejezésre.« (Bethlen Gábor és udvara, Acsády ford. Bp., 1890.)

Mindezek nem a parvenü jellemvonásai. Kitől szerezhette hát Gracián teljesen téves információit? Tudjuk róla, hogy kora egyik legolvasottabb embere volt és hogy források tekintetében ugyancsak nem volt válogatós; eddig azonban szorgos kutatás ellenére sem sikerült ennek a sulyos baklövésnek a forrását megtalálnom. *Brachfeld Olivér.*

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK

A Literatura előfizetőit értesíti a folyóirat kiadója, hogy ugy az 1930-iki Almanachot, mint az 1929. évfolyam tartalomjegyzékét a Lantos Magazin 1930 január 1-i száma mellékletéül fogja szétküldeni.

Párizsi irodalmi tükör

Párizs, 1929 november

A francia kormányválság sok hullámot felverő vihara már elült. A miniszteri bársonyszékek hosszu és gondos keresés után megtalálták gazdájukat. A politika tehát halad tovább a maga rendes utján, históriájának arany- vagy fekete oldalai számban ezzel a válsággal is gazdagodtak. Hogy a válság során mi történt a kulisszák mögött, mennyi egyéni hiuság, mennyi nagyratörő álom vérzett el, az a napisajtó hasábjaira kivánkozik. Nemis ezekkel az elvérzett álmokkal, a bársonyszékektől eleső törekvésekkel akarunk foglalkozni. A mi feladatunk más. Apró, formájára, megjelenésére nézve talán hihetetlennek látszó kis epizódot szeretnénk a Literatura olvasóinak elmondani. Azt hisszük, a mai magyar élet szereplői, intézői számára is hasznos és megszivlelendő lehet ez a kis eset.

A leglázasabb krizis idején történt. Akkor, amikor a francia radikális párt összegyült Reimsban és ott elhatározta, hogy a kormányalakitás nehéz feladatát vállalja. A kongresszus második napján már csak arról volt szó, hogy a párt vezetői közül kik jussanak a bársonyszékhez. Természetes dolog, hogy ekörül a kérdés körül sulyos elvi- és szócsaták zajlottak le. Ezeknek a pillanatoknak legsulyosabbjában Párizsból üzenet jött Caillaux számára. Az üzenet rövid és világos volt. Tartalma semmiféle vonatkozásban nem volt a bársonyszékek kiosztásával. Sőt. Az üzenetben nem volt egyéb csak az, hogy a Madame Séverine emlékét ápoló társaságnak, amelynek soraiban Romain Rolland, Barbusse, Lucien Descaves, az irőknak, müvészeknek s a közéletnek még számtalan vezetőalakja foglal helyet, elnökére, Caillauxra szüksége van.

Szüksége van, mégpedig azért, mert a francia zsurnalizmusnak, publicisztikának, a világbékének, a nemzetek együttmüködésének ötven éven keresztül bátor szóval, megingathatlan hittel harcoló harcosa, aki nem régen hunyt el, emlékét kitörölhetetlenül irta be a tömegek lelkébe. És most ezek a tömegek, falvak, városok, miután a Madame Séverine barátainak társasága megalakult, az emlékezés nagyszerü dokumentumát szolgálják. Városok, falvak, departementok küldik sürgősen üzenetüket, hogy uccát, városrészt akarnak a nagy halottról elnevezni. Városok, falvak szobrot akarnak emelni, országos akciót inditani, hogy a nagy halott, akinek emberfeletti nagysága csak éke lehet a halhatatlanok galériájának, minél hamarabb bekerüljön a Pantheonba. Ilyen okok inditották a csoportnak Párizsban lévő tagjait arra, hogy az elnöknek, Caillauxnak, üzenjenek.

Tudják, kérem, hogy mi történt? Caillaux abban a pillanatban, amikor csak egy szavába került volna, hogy a miniszterjelöltek listájába bekerüljön, otthagyta pártját. Azután pedig a déli vonattal Párizsba jött, hogy a csoport végrehajtó-bizottságának délutáni ülésén, mint elnök résztvehessen.

Azt hiszem, felesleges ehez a gesztushoz kommentárokat füznöm. A tanulság kedvéért, vonatkozással a magyar életre és annak vezetőire, csak kérdezhetünk.

Mégpedig igy.

Vajjon a magyar életnek melyik — nem is Caillaux-ja —, de egész politikai tevékenysége alatt csak az ásitás, a tapsolás s a tetszésnyilvánitás fontos szerepét kitöltő Névtelenje hagyna ott egy olyan gyülést, amelyen a fentemlitett tevékenységéért esetleg bársonyszéket kaphatna?

Vajjon a magyar életnek melyik Caillauxja, világosabban: egy megalakulandó kabinetnek esetleges minisztere, hagyná ott helyét abban a pillanatban, amikor megbizatásának csak apróbb formalitásairól lenne már csak szó?

Vajjon a magyar életnek melyik tagja vagy szereplője venné a kalapját s hagyná

Vádár Livia, grafikus művész (1894-1986) 3.) Folytatás

Gellér Katalin: A „Cyrkeverőnő" Vádár (Mihály) Livia

Művészet, 1988, febr., 3-old.

Kíséró kép és keretdísz Kádár
Liviától, Vörösmarty Csongor és Tünde 1930-i százéves jubileumi kiadásához. (Megjelentette a Könyvbarátok Szövetsége a K. M. Egyetemi Nyomdánál (l. 64. o.) — Livia Kádár: Illustration und Zierfassung. — Illustration and ornamented border.

Magyar Iparművészet
1930. 3–4. szám

(L. Mihalik József: Az ötvösség és zománc.) A művásárlás mint tőkeelhelyezés a háború előtti időkben is általánosan divott, mert a műtárgyak a pénzbőség idején bármikor értékesíthetők voltak, nem úgy, mint napjainkban.

A korlátlan anyagi eszközök birtokában természetesen a nagy műbarátok voltak a művészet felvirágoztatásának leghatalmasabb tényezői. Mellettük — a társadalom szervezetében rejlő adottságok miatt — a kis mecénások csak másodrendű szerepet játszhattak, olyasféleképpen, mint az alkalmazott művészetek a képzőművészetek mellett. Ám ez a kétféle szerep ugyanazon korszellem megnyilatkozásának szolgálatában mégis inkább mellé-, mint alárendelési viszonyt jelent. Csakúgy, mint a görög vázafestmények, az istenszobrok s a középkori imakönyvillusztrációk a gót katedrálisok mellett. A megkülönböztetés tehát semmiesetre sem jelentheti lefokozását a kis mecénásnak, sőt az a körülmény, hogy ez utóbbi egyéb igényeinek sokszor megtagadásával s csak a szép iránti rajongó szeretet magyarázta spontán áldozattal fordul a művészet felé, minden figyelmünket és méltatásunkat a kismecénás felé irányítja, de akivel különösen is időszerű ma foglalkozni.

»A nagyközönség mint a képzőművészet új mecénása« címen nemrég foglalkoztam éppen azzal az érdekes problémával, hogy a társadalmi fejlődés és átalakulás hogyan ruházta át a régi nagy mecénások történeti szerepét szinte észrevétlenül a kis műbarátok egyetemére, azaz a nagyközönségre (Napkelet 1929. nov. 15. 713. o.) s hogy milyen feladat vár ez új szerepében a kis mecénásra. Ma az a helyzet, hogy a nagy feladatok kitűzőinek helyét kollektív közületek (egyház, állam, városok stb.) vették át. A nagyszabású megbízások tehát továbbra is fennmaradtak, de a művész általában nem ezekre alapítja — tárgyilagosan szólva — érvényesülését, megélhetését, hanem inkább a kis mecénások darabonkénti, szerényebb összegű vásárlásaira s közönségük legnagyobb rétegét tevő középosztályra. Ha ennek az új mecénásnak természetrajzát boncolgatjuk, abban a legellentétesebb eltéréseket és jelenségeket találjuk. Mert amily becses elem az érzelmi és értelmi lelki kényszerből, áldozat árán is vásárló közönség s amily nagy jelentőséggel bír az a szempont, hogy a társadalom szélesebbkörű bekapcsolása a művészi élet sodrába mélyebb, gyümölcsözőbb és feltétlenül általánosabb érvényű kulturális befolyást jelenthet, mint a régi nagy mecénások mellékszempontoktól nem mindig mentes egyéni pompaszeretete, épanynyira tagadhatatlan az is, hogy ez az elnépszerűsödés sok tekintetben a művészi szabadság csorbíttatlan érvényesülésének korlátozásával járt együtt, ami alatt azt értem, hogy a mai művésznek létfenntartási okokból számolnia kell a közönség ingadozó értékű ízlésével és kívánságaival, másfelől a nagy feladatok lecsökkenése természetszerűleg bénítólag hat a művész ihletének szabad szárnyalására és kibontakozására.

Önként következik a fentiekből, hogy mindennél nagyobb fontosságú e téren, hogy a közönség, az új mecénás hivatását a művészet felkarolásában és irányításában csakugyan feladatának magaslatán állva töltse be, ami a közönség ízlésének, látásának egyéni és intézményes kiművelése által s nem utolsó sorban a művészeti megítélés szintjének emelkedése útján válik lehetségessé.

Óriási szerep vár itt az alkalmazott művészetekre (iparművészetre), amelyek évszázadok, sőt évezredek óta, de különösen és öntudatosabban a mult század ötvenes éveitől készítették elő a mai legújabb társadalom egyetemét életberendezkedésének a művészet formáival s eszmevilágával való szorosabb összekapcsolására, átitatására. Az alkalmazott művészet volt mindig a legdemokratikusabb s a társadalom minden rétegéhez legközelebb álló művészet, bizonyos ellentétben a képzőművészet arisztokratikusabb jellegével. Ez a művészet nem áll elő olyan anyagi követelményekkel, mint a képzőművészet, tehát hozzáférhetőbb a szegényebb néposztályok számára is. Annak termékeit gyakorlati rendeltetésüknél fogva mindenki használja, állandóan szem előtt vannak s nem kell értük múzeumba menni. De tovább mehetünk. Az iparművészetben — a népművészettel s a nemes dilettantizmussal való belső kapcsolata folytán — cselekvőleg részt vehet a legszélesebb rétegeivel s munkaeredményeit maga állíthatja elő a közönség. S ha tekintetbe vesszük azt a tényt, hogy az alkalmazott művészetek terén ma már a nagykorúvá lett közönség választja ki és ítéli meg a lüktető élet követelményeinek s a maga modern lélekalkatának legjobban megfelelő s vele legtisztább együttesbe összecsendülő művészi formákat: ebben olyan stílusalakító, általános művelődési befolyást ismerünk fel, amelynek termékenyítő ereje felér a régi hatalmas mecénások fejedelmi tényeivel.

PIPICS ZOLTÁN DR.

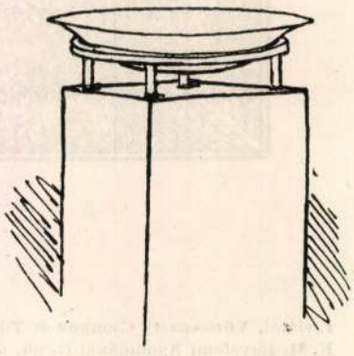

Szenteltvíztartó a Győr-gyárvárosi templomban. Műkőtalpazaton réztál.

Tradition for Renewal

műveikkel, egyénenként is figyelemre méltó teljesítményükkel – legalábbis számomra – a **VII. Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás** meglepetését jelentették. Az izlandi résztvevők nem tartoztak egyetlen irányzathoz sem; alkotásaik sem stiláris, sem szellemi-formai szempontból nem alkottak „egységes képet". **Helgi Gíslason** látszólag durván ácsolt, némi figurális képzettársításokat is megengedő festett faszobrai a kiállí-

2

Kádár Lívia grafikusmüvész (1894–1986). 4) Folytatás
Szellé Katalin: a „Szépkeverőnő". Kádár (Mihály) Lívia

Müvészet, 1988. febr. 5–old.

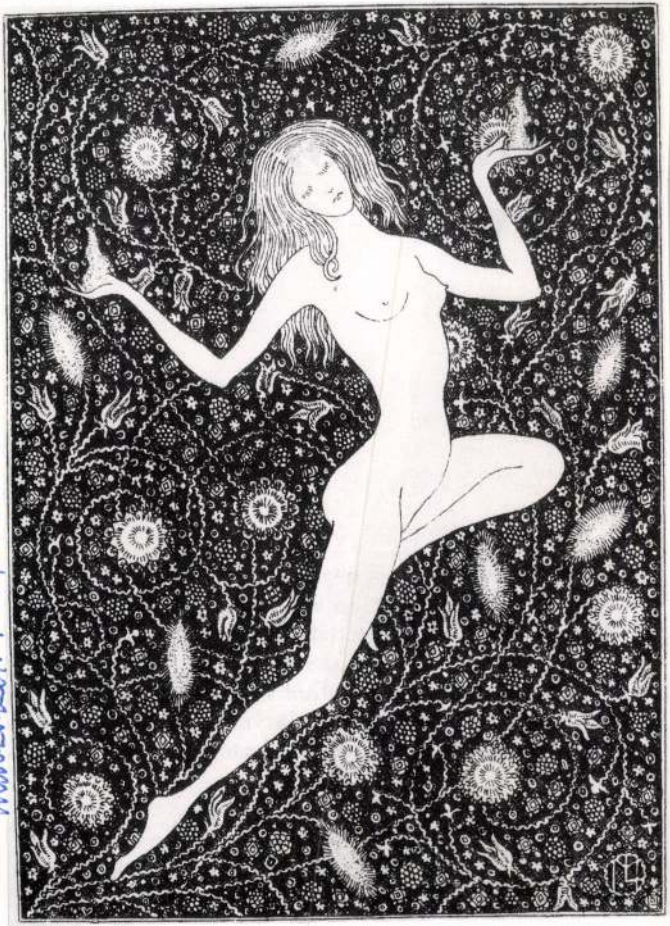

Kádár Lívia: A táncos, rézmetszet, 10,4 × 7,7 cm

Kádár T. Tibor

festőművén

Evédyi csillagok.
Kiállítás az Erdei Ferenc Művelődési Központban,
Kerelemében

Borzák Tibor
cine

Új Tülö,
1989 márc. 19.

KÁDÁR TIBOR
festőművész

8200 Veszprém
Kittenberger u. 13.

Kádár Tibor

KÁDÁR TIBOR, FESTŐMŰVÉSZ

1946-ban született Kolozsváron. 1971-ben végezte a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolát, festészeti szakon. 1969-től rendszeresen kiállít. 1974-1986 között a kolozsvári Képzőművészeti Gimnáziumban tanít. Jelentős romániai és magyar kiállításokon vett részt. 1988-ban települt át Magyarországra. Foglalkozik továbbá: monumentális festészettel, Sgaffitóval, freskóval, grafikával, könyvgrafikával és díszlettervezéssel.

TIBOR KÁDÁR, KUNSTMALER

Er ist 1946 in Kolozsvár/Klausenburg geboren. 1971 hat er die Hochschule für Bildende Künste in Kolozsvár beendet Fachrichtung Kunstmalerei. Seit 1969 hat er regelmäßig Ausstellungen. 1974-1986 unterrichtete er im Kunstgymnasium von Kolozsvár. Er hat an bedeutenden Ausstellungen in Rumänien unn in Ungarn teilgenommen. 1988 übersiedelte er nach Ungarn. Er befaßt sich ferner mit Monumental-Malerei, Sgaffito, Fersken, Graphik, Büchergraphik und Kulissenentwurf.

MR. TIBOR KÁDÁR, PAINTER

He was born in Kolozsvár in 1946. He completed his formal studies at the Kolozsvár School of Arts' Painting Faculty in 1971. He is a regular exhibitor since 1969. He was employed as a teacher at the Kolozsvár Arts High School in the period of 1974-1986. He took part in exhibitions of substantial importance in Romania and in Hungary. He has settled in Hungary in 1988. Amongst other he is engaged in large size painting, Sgaffito, frescoes, graphics, book graphics and in design of theatre stage props.

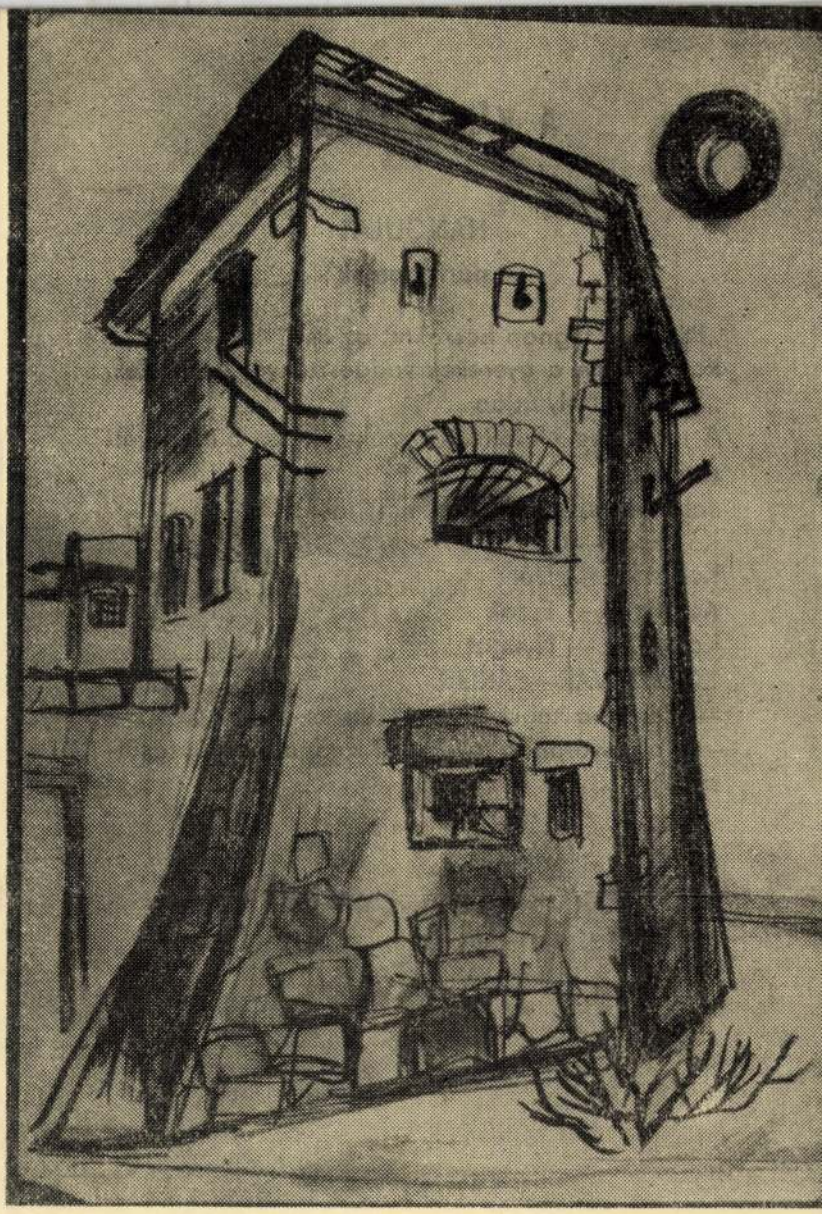

pontjából", esetleg „ahonnan messzire lehet látni", „ahonnan közelebbiek a csillagok" vagy „ahonnan távolabbra hallszik a harangszó", netán „ahonnan biztosabban följut az imádság az égbe", szolgálhat továbbá a torony kémkedéstől tévéközvetítésig mindenre, hősök meg népek hamis vagy valódi dicsőségének reklámozásáig.

A torony egyik ősibb funkciója valóban az: **sasnak lenni;** a sastekintetre áhítozó ember megtoldotta szemét egy toronnyal, és tényleg sasszerűbb lett. Ennél is elsődlegesebb lényegében azonban a torony nem olyasvalami, amire föl lehet mászni, és nem olyasmi, ami imádságot közvetítene, vagy az elesettek, illetve a győzök dicsőségére szolgálna, hanem: a sikerült torony a táj lelkében és a tájban elhelyezkedő, azt belakó, megismerő, átélő, realizáló ember lelkében létrejövő közös vagy azonos mozdulat, eme mozdulat megértése, hitelesítése és emlékműve, örökkévalónak szánt vagy remélt szobra. A torony a város fába-kőbe-vasba zárt lélegzete és szívdobogása, s ezért nem is véletlen, hogy tornyok elpusztulhatnak tűzvész, bombázás vagy földrengés alatt, de a legritkább esetben bontják le őket. Például Marosvásárhelyen is lebontottak egy templomot, de a tornyát meghagyták, úgy néz ki a Főtér közepén, mint egy mutatóujj. Kádár T. Tibor szénrajzai a kolozsvári tornyokról azért sokkal többek — mondjuk — turisztikai vagy építészettörténeti illusztrációknál, mert nem a tornyok megmászására (véletlen-e, hogy egyik rajz nem készült torony-**ból?),** hanem a megértésükre való törekvésből születtek: míg például a képeslapokon a tornyok általában díszletszerűek, ottlétük esetleges, addig ezeket a rajzokat a tornyok egzisztenciális egyszerisége, fölcserélhetetlen, elköltöztethetetlen, be nem helyettesíthető kolozsvárisága inspirálta. A rajzok közt pedig az egyetlen olajfestmény a végsőkig az ötödik lényegig lebontva fogalmazza meg és foglalja össze azt az elvet, amit a torony az ember számára jelent. A rajzok és az őket kommentáló vagy tőlük független, pusztán a rajz tárgyára vonatkozó értelmezések — Simon Tamás sokszor igen szellemes szövegei —, mindez együtt: méltó és emlékezetes reflexió Kolozsvárról, erről az érdekes városról.

SZŐCS GÉZA

A VÁROS TORNYAI

HANGULAT

— **párhuzamok** —

„Párizsba tegnap beszökött az ősz"
Kolozsváron a gyerekek vadgesztenyét gyűjtöttek.
„Szent Mihály útján . . ."
A toronyóra elütötte a tizenkettőt, és búcsút vett a nyártól.
Telefonbeszélgetések zümmögnek:
Kolozsvár—Kelet
Kolozsvár — Dél
Kolozsvár — Észak
Kolozsvár — Nyugat
KOLOZSVÁR—PÁRIZS:
— Párizsba tegnap beszökött az ősz! . . .
— Kolozsváron a gyerekek vadgesztenyét gyűjtöttek! . . .

174.

KORUNK GALÉRIA

1982. MÁRCIUS

I. P. Cluj, 1982-6197, 500 ex.

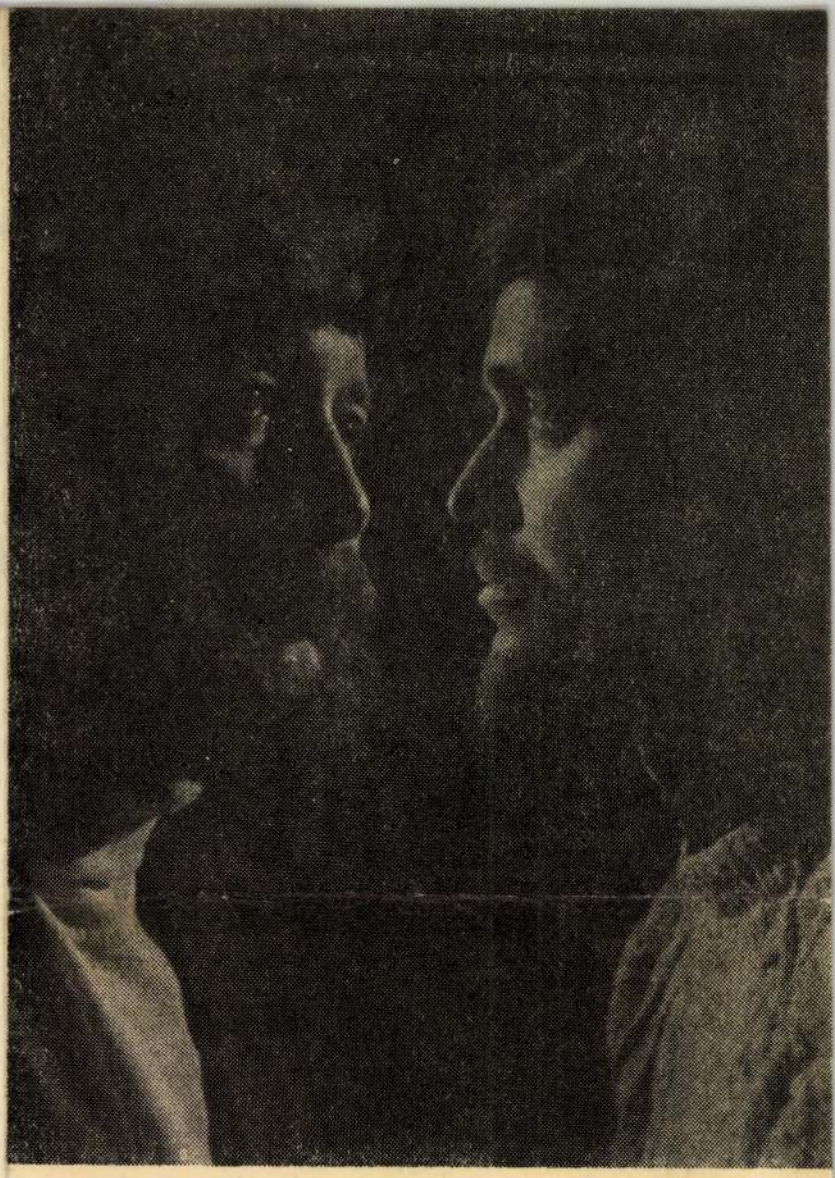

KOLOZSVÁR, EZ AZ ÉRDEKES VÁROS

Kádár Tibor

A funkcionális-gyakorlatias szemlélet hétköznapi és józan pragmatikája számára a torony főképp olyan építmény, „ami igen alkalmas nagy mennyiségű víz tárolására, a megfelelő víznyomás biztosítása végett", vagy „ahonnan ügyesen lehet leugrálni ejtőernyővel, addig, amíg az ember tűrhetően elsajátítja a szakmát", vagy mondjuk „ami megfelelő térkihasználási forma a függőleges irányba történő terjeszkedés szem-

Kádár Tibor

Művé szerepel a Korunk Galéria
"Ady szeme, Ady arca" c. kiállításán

Kolozsvár, 1977. október

Kádár Tibor szobrász

- Fecza Péternek tanára a Jon Andreescu Képzőművészeti főiskolán.

Wágner István: Indulástól beérkezésig

Igaz Szó 1971/8 275. old

~~Bachmann Alfréd~~

~~Gál György~~

~~Gramaszti Pál~~

K

Kádár Vilmos

Latin György

Óriás Zoltán

Székely Hugó dr

Tauszig Miklós

Trautmann Rezső

Visontai Miklós

épitészek

a Magasépitési Tudományos Egyesület tagjai diéséretben részesültek, mert munkájukat a vállalt időre teljesítettek

10/P

Simor Dénes: Egyesületi hírek. Épités – Épitészet 1949. I. évf. 3. sz. 68. l.

~~Trautmann~~

9062 kor. 5
évben igé
leszámolt
után fenn
és a 21988
delettel ki

képezi az i
Ewel szem
s igy a p
rona, mely
levő megre
1907 év ko
dó befejez
fedezésére

MDK

Kádár Vilmos építész

a Magasépitési Tud. Egyesület tagja, dicséretben részesült, mert munkáját a vállalt időre teljesitette.

Simor D: Egyesületi hirek. Epités-Epitészet, 1949. 3.sz. 68. o.

Kádár Vilmos, [építén?] M Ok

Az Alpár Ignác = érem harmadik fokozatá=
zal tüntették Ki.

–: Ankétsorozat az építőipar 20 éves távlati
terveről 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. máj. 20

M. D. K.

KÁDÁR Vilmos

Az Alpár Ignác-érem harmadik fokozatával szintettér ki

Magyar Nemzet 1961. máj. 20. 3. l.

Dr. Kádár Zoltán MDK

véleménye a kiállításról.

annak céljáról és indokairól
/a megnyitó beszéd után/

--: Nagy érdeklődés kisóri a Budapesti Festőművészek Déri Múzeumbeli kiállítását.
Hajdú-Bihari Napló. 1957. márc. 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kádár Zoltán

EGYETEMI É

Kádár Zoltán kiállítása a KLTE-n

November 24-én nyitották meg Kádár Zoltán debreceni festőművész kiállítását. Megnyitó beszédet dr. Bata Imre mondott. A kiállításon néhány művel szerepelt Kádár Zoltánné, a művész feleség is.

Bár a kiállít anyaga nem mondható egységesnek, többnyire paraszt témájú képek a művész érdekes, von zó világáról vallanak.

— Dr
tani Int
élet ala
előadást

— Me
a külföl
ga. Az
ötödéves
Spof Kr
éves (A
hallgató

dr. Kádár Zoltán

„A Szabadnüvelődés Képzőmüvészeti Iskola" tanára. Az Iskola 1946. dec. végén kezdi meg első 3. hónapos tanfolyamát 1947. ápr.-máj-ban követi ezt a második.

Sz. Kürti Katalin: A Debreceni Képzőmüvészeti Kör huszonöt éve.

Alföld, Debrecen, 1972. máj.

dr. Kádár Zoltán művészettörténész

Barcsay Jenő grafikáiból rendezett kiállítást nyitotta meg Debrecenben az egyetem dísztermében.

(Magyar Nemzet, 1943. ápr. 19.

Dr. Kádár Zoltán

„A Szabadművelődés Képzőművészeti Iskolája" 1946 december végén kezdi meg első háromhónapos tanfolyamát. 1947 április-májusában követi ezt a második. Tanárai közt van Dr. Kádár Zoltán.

Sz. Kürti Katalin: A Debreceni Képzőművészeti Kör húszonöt éve
(húszonöt)

Alföld 1972/5 88 old.

Kádár Zoltán

Néhány vajra a „Napsugár" c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. n. 297.

Rádár Zoltán

Az Iparmüvészeti Iskolán Horni-
csek László tanára volt.

Kovács Anikó: Hornicsek László
Müvészet, 1975. juli. – 6 oldal.

Kádár Zoltán

A nagyváradi Fáklya galériában 1974. okt.-ben megnyílt grafikai tárlaton részt vett.

A Hét, 1974. okt. 11. 5. erf. 41 sz. 5 p

Kádár Zoltán

Az amatőr képzőművészeti mozgalom megyei alapját az 1964-ben alakult Képzőművészeti Szabadiskola tette meg, melynek születésénél ő is bábáskodott.

Filep Tibor: Az amatőr képzőművészeti mozgalomról.
Hajdúsági Napló, 1975. ápr. 25.

dr. Kádár Zoltán művészettörténész

Nov. 19.-én nyitotta meg Hincz Gyula grafikusművész kiállítását, a Kossuth-egyetem könyvtárának kiállítóterme-ben

(nj): Hincz-kiállítás a KLTE-n.

Egyetemi Élet, Debrecen, 1974. nov. 26.

Kádár Loltán
festő

M.D.K.

Debrecenben rendezett kiállítást

—: Slívek
Művészet, 1964. január – 47 lap

Kádár Zoltán

szerepelt a tárlaton.

"Földünk kincse" c . napraforgós leányportréja / a tárlaton"Napraforgók"/

-

Banner Zoltán: Tartományi tárlatok.Nagyvárad. Igaz szó 1963. febr. 278-279- lap.

M.D.K.

Kádár Loltán
festő

Paulovics László festő mestere
volt.

Pap Gabor: Paulovics László
Művészet, 1964. November - 33 kép.

Kádár Zoltán művészettörténész Holló László mitológiai témájú alkotásaiból 1972-ben rendezett kiállításhoz írásában magyarázza a művész téma-változásait.

Szabó Imre: A Holló László-emlékházban.
Hajdu-Bihari Napló, 1978. márc. 12.
5. old.

Kádár Zoltán

„Metamorfózis"

A Hét. 1975. aug. 22.

Kádár Zoltán
Grafikus

Rajz

Élet

1975 VIII. 22 2-oldal

dr. Kádár Zoltán, művészettörténész, egyetemi tanár.

A Szépművészeti Múzeum meghívja
1980. november 22-én, szombaton 12 órára a

KOPT MŰVÉSZET

a Berlini Állami Múzeumok
Korakeresztény és Bizánci Gyűjteménye
vendégkiállításának megnyitására

Megnyitó beszédet mond:
Dr. Kádár Zoltán egyetemi tanár

Szépművészeti Múzeum
Budapest, Hősök tere

SKV – 80–5459–0

KÁDÁR Zoltán *102, 146*
Nagyvárad, 1935. szeptember 15.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

dr.Kádar Zoltan, festö,iparmüvész

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanarsegédek,/segédtanarok/,- dr.Kádar Zoltan,-1943-44,-Egyhazi müvészet 53.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola /1880-1944/ oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Irt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

MDK

Kádár Ferenc és Kádár Zsiga,
két dévaványai csordás
faragóművész.

Az östehetségü faragóművészeknek egyetlen szerszám a heyges bicska. Körtefából remekbekészült állatszobrokat, ostornyeleket és mindenféle disztárgyat faragnak. Kép 22.1.

A Nagykunság művészei.
Aktuális furcsaságok. -
Tolnai Világlapja. 1942. jun.3. 22.sz. 22.1.

Kádár Zsigmond, fazekas

l. Kada Istvan

- : Közművelők és népművészek találkozása 4.

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 19.

Dr. Kádas Zsigmond

III. Díjat nyert

Kiállítás Mezőtúron
Szolnok Megyei Néplap Szolnok
1970. máj. 15.

Kádár Zsigmond faragó

Csikós; Biha és dintárgyakkal

szerepel az alábbi

táblatan

L. J.: Fafaragók kiállítása Békés-

csabán

Békésmegyei Népnyiség 1969 III. 30

Kádár Zsigmond, Ködmönöspuszta
Csanak, fafaragás,

Ernst Museum. 2. iparművészeti kiállítás. 1952.
20 l.

Vanyarc /Bojár/ 3

te Magyarországon. Bp. 1

Volt Beniczky-kuria.

Története: Épült a Benic
felében. Később Veress I
Jellege: Klasszicista.
Külseje: Földszintes, ho
homlokzaton oromzat, osz
Délkeleti főhomlok
2 + 3 ablak, ezek alatt
ablak, jobbra ennek megf
hat oszlopán teljesen si
rathoz 14 lépcső vezet.
falon az oszlopoknak me
pillér. Hasonlók zárják
is. Sima ablakkeret. Ma
gerendázata mindenütt si
szakkeleti homlokzat fal

Kádár Zsuzsa iparművész

Kerámia-munkák

Kejpromüvénnőt nemzetközi
kiállítása. 1960. Bp.

Kádár Zsuzsa MDK

Kerámia

Mücsarnok 1969 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

MDK

Kádár Zsuzsa

kerámia

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Műcs.

M.D.K.

Kádár Ismzsa

keramikus

Részt vett a tárlaton.

Fenyes Kálmán: Keramikai állítás Debrecenben

Művészet, 1965. Október – 42 lap.

MDK

Kádár Zsuzsanna, kerám.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.l.

Kádár Zsuzsa MDK

szerepelt a ÜVEGÉRT rendé zésében
a tatai Béke Müvelödési Házban rendezett kiállitáson.

--:Érdekes Kerámia-kiállitás.
Komárommegyei Hirlap. 1962. aug. 25.

Kadarkuti ref.

Templom falképei

(Somogy vm.)

Gereczefalképek

521. h.

~~Szarvas, öskori IV. 121.~~

Kadarkuti ref. végi

templom

az 1900. as évek

elején lebontóttak

festett famennyezete

és berendezése volt.

A lebontás előtt készült

fényképek repr. –

Malmagy népmův. IV

203. l.

207. l.

208. l.

209. l.

kissé jobbra nézve. Jobb kezével borjának végét
átvetett zsinóron lógó kardnak kosár nélküli mar-
elválasztott hosszú haja, szemöldöke s bajusza
e s szakála leberetvált. Ezüst hímzésű dolmá-
ze fejét is fedi, sötétkék s a derekát szorító zsinóröv
a sziklák közt kupolás épület van. Felirata a kép

ILLUSTRIS DNI JOANNIS SRETER de SZANDA
OLIENSIS PRIMARII ASSESSORIS VIRI DOMI
CLARI ANNO 1602.

méretei 99:77 cm.
gyűjteményéből 140/95 № 673.

140/95: № 673.

Kadarkuti Richárd

A Pesterzsébeti Múzeumban látható a 14-ik tavaszi tárlat. A mostani kiállítás az értékek fokozott kiegyenlítődését mutatja. – Lux Antal merész ~~elvonatalk~~ elvonatkoztatással fogalmaz, – Kadarkuti Richárd népies hangszerelésű, Van Gogh-i eszközökkel és szemlélettel.

Losonci Miklós: Tavaszi tárlat.
Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 26.

Kadarkúti Richard, [ ]

L.: Kmetty J.

—: A hétvégi ... 9.

Népszabadság Bp. 1977 febr. 19.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 MÁJ 23

Kadarkúti Richárd

CSEPEL

1021

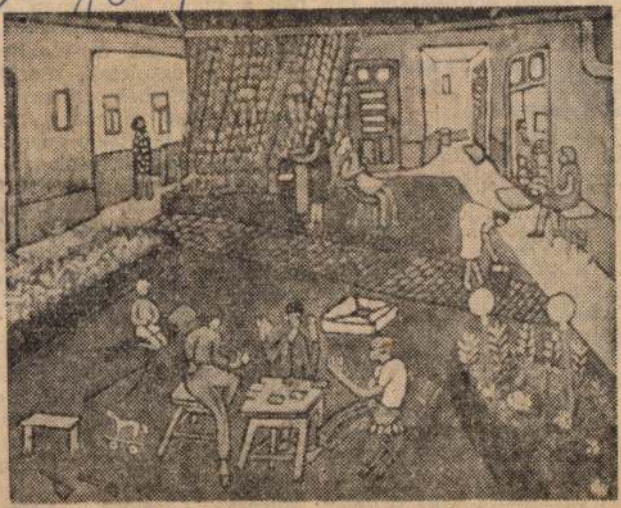

Kadarkúti Richárd: Szobabelső

légíteni, de
zerelő üzem
eczky René
zázaléknál
obb. A kérés
udja teljesít
rdekel egyé
ost az ünn
álasztásra
agjaihoz —,
ét visszama
mindezt o
en, mintha
ozna a pro
hozzászóló", ő — van erre
gy kissé elkoptatott szó —:
alóban „aktíva", aki a moz-
almi munkát mozgalmi mun-
ának tekinti.

A nevekből, a munkahelyek-
ől is kiolvasható, hogy mind-
z a *Szolgáltató Vállalat* ala-
uló ülésén hangzik el. S mint
tuk: példaként, hogy a moz-
almi munkában bekövetke-
ett változást érzékeltessük.

A Szolgáltató Vállalat ala-

mennyi őszinte bírálatot bír el.

Az alakuló ülés végül a következő szakszervezeti bizottságot választotta: Elnök: *Bátri László*, titkár *Kővágó László:* tagok: *Bicsák József, Horváth László, Kútfej György, Lombos Lászlóné, Murvai Lászlóné, Németh Lászlóné, Takács József, Ujvári Ferenc* és *Winhardt József* lettek.

Kadarkuti Richárd
és Csimin József
kiállítása

Pesterzsébeti Múzeum.
Bp. XX. Kossuth L. u. 39.
1977. június

H. meglévőt ld → Csimin József

KADARKUTI RICHÁRD

említve ld. Laczza Márta

Losonci Miklós: XX. kerületi képzőm

UJ TÜKÖR 1969. XX. évf. 17. sz. 4. o.

vészek.Ságvári Iskolagaléria

Debreczeni Kádas Gazsi

ötvös inas.

Mestere Váradi Zanós. Kassán. 4 évre szegődött. 1617. feb. 1. Atyja Balázs. Feltzab. Eelte ismeretlen.

Mihalik József. Kassavárosötvösének története. Bpest. 1900. 314. l.

Libay Károly Lajós

festő

MDK

Kádas György

A Bánk-Bán illusztráció sorozatból, lavirozott tus, repr.

Vadász-zsákmány, gobelin, repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. müveiből. Bpest 1962.dec.

MDK

Kádas György

A Bánk-Bán illusztráció sorozatból, lavírozott tus, repr.

Vadász-zsákmány, gobelin, repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. műveiből. Epest 1962.dec.

MDK

Kádas György

Épülő gyár, of.,repr.

Csendélet, of.,repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. müveiből. Bpest 1962.dec.

MDK

Kádas György

Budapest egy napja, részlet a Brüsszeli Világkiáll. Magyar pavillonjába, Tury Máriával közösen festett aluminium faliképből, repr.

Hunyadi László, freskó terv, temp.

Martonhegyi-uti iskola, sgraffitó, repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. müveiből. Bpest 1962. dec,

MDK

Kádas György

Budapest egy napja, részlet a Brüsszeli Világkiáll. Magyar pavillonjába, Tury Máriával közösen festett aluminium faliképhöl, repr.

Hunyadi László, freskó terv, temp.

Martonhegyi-uti iskola, sgraffitó, repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. müveiből. Bpest 1962. dec,

MDK

Kádas György

Tetők-Antennák, of.,repr.

Miénk a gyár, of.,repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. műveiből. Bpest 1962.dec.

Текст-Антенна, оf.,тер.

Плюс с буст, оf.,тер.

MDK

Kádas György

Hidas táj, of.,repr.

Sanseverina, of.,repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. műveiből. Bpest 1962.dec.

Sansevering, cf.,repr.

Nidda tēj, cf.,repr.

MDK

Kádas György

Balatoni vitorlások, of.,repr.

Csendélet, naranccsal, of., repr.

Kádas Gy. kiáll. 1952-1962. müveiből. Bpest 1962.dec.

Kádas István, ötvös. 1651 – 1675 (?) ig Rimaszombaton élt. 1665 és 1666-ban az ottani ötvöscréh dékánja volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscréh. Bpest, 1919. 92. l.

Kádas István

1665 dékán

1666 "

y. Szépművészeti Múzeum

Választói jogosultsággal bíró tisztviselői. Szám: 191

Lakás		Aláírás	Jegyzet
...cza, út	Sz.		

Kádas István

1665. dérainjar ötvös ötvös cehnek
Rimassombaton.

Romer Floris F. A harai ötvös cehek
Szabályai. Századok. 1877 évf. 418. l.

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

KADARKUTI Richard festő.

KÁDÁRTA (Veszprém)

Kádárta

RMV 5, 190 l.

REF. TEMPLOM, eredetily XV. századi; régi alakjából csak a fő- és oldalajtók ragaszai maradtak meg laposan átszelt hármaslevelű tveikkel. A főajtó külső építménye nyomott körívű boltozaton áll, mely két négyszögű talapzaton nyugvó, gömbölyű oszlopra támaszkodik. Egyetlen régi fallal kerítve.

KÁDÁRTA (Vasmegyém)

REF. TEMPLOM, eredetily XV. szárad, régi alakjában vak a fő- és oldalajtók nagyszerű maszottak meg lapozan át szelt hármaslevelű kivéthes. A fő- ajtó kőkő épitmenye nyomott kösivű boltozatban áll, meg két nagyszerű te- lepratan nyugvó, gömbölyű oszlopra támaszkodik. Ugyetlen régi fallal ke- nitve.

RMV 5. 1901.

M. D. K.

Kadarych Pál ötvös

1576 Kőszeg

zágrábban tanulta mesterségét.

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művért. 1953. 1–2. sz.

Dr. Kádas

MDK

Szerepelt az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete által az orvosok és ell dolgozók műveiből rendezett kiállitáson.

Szobraival már a megyei Kulturális Szemle kiállitásain is találkoztunk.

"Álló nő"

Cséri Lajos: Gondolatok a II. Képzőművészeti és Iparmüvészeti Kiállitásról.
EGÉSZSEGUGYI DOLGOZO 1963 okt. 1.

MDK

Kadas, kolozsvári ötvös a XVII. sz.-ban.

Jakab Elek: Oklevéltár Kolozsvár története II. és III. kötetéhez. II.k.Bp. 1888. 730.l.

Kádas Ágnes, építész

L. Farkasdy Z.

– köretségi kirch

Magyar

Építőművészet 3 p. 1983

6.

83/3

KÁDAS Éva keramikus

FEKETE Judit: A kerámia egészen más : A kecskeméti stúdió munkájából. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 114.sz. 1991 május 17. 11.p.

Bp., Vigadó Galéria, Kecskeméti Kerámia Stúdió kiállítása

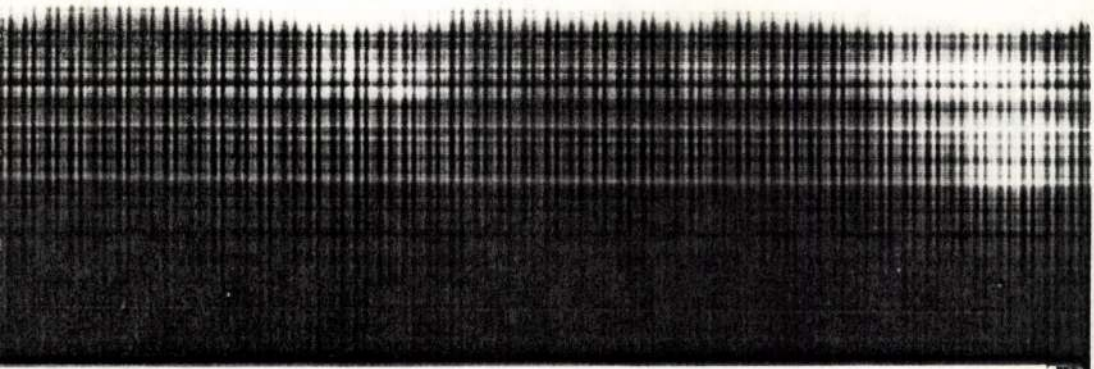

Kádas Éva, keramikus

„A kéz intelligenciája" jelszóval hirdetett idei pécsi biennálén hetvenkét keramikus vett részt, közöttük tizenöt FIM-es iparművész. – Kádas Éva „Történés"-e a golyó (a földgömb?) megbontott egységét ábrázolja, míg a „Folyamat" c. két „henger" pusztulásának folyamatáról beszél. /említve/.

Wágner Tibor: Iparművészeink a VI. Országos Kerámia Biennálén:
Mestermunka, 1980. júl. 30.

KÁDAS Ferenc lakatos. Egerben 1845-ben emliti a városi adókönyv, mint adózó iparost.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

1021

K

1981.VI.11.Kossuth 18.30/SzLné/

Esti Magazin.

-Kádas István grafikusművész kiállitása ma nyilt meg a Csók István Galériában.A tárlatról Szénási Sándor mondja el vélemányét.

-A mult,ahogy átfordul mitoszba,ugy fordulnak át az Ősök jönnek velünk című kép fekete alakjai,arcnyszervas fehér testébe,és a csönd is ugy kezd rohanni,minthe éppen most történnne velemi.Pedig hát a mitosz is csak mult.Belőle is csak annyi fontos,am ennyit éppen megértünk.Ki-ki saját külön fáradtsága,vagy aktuális izgalmai szerint.Nem érdemes tehát,hogy valóban Lucifert kellett-e a SALT 79 ingadozó tornya fölé rajzolni,hogy valóban neki van-e joga egy kigyczó mozdulattal,a gomolyagra mutatni Evce hanc.Nem is az a kép cime.A fontos,hogy az egészet valaki,megitéli.Ez a megitélés aztán könnyen találkozik,beidegződéseinkkel, a mindenki számára érthető és hasznos közhelyeinkkel.Könnyü megérteni a fehér erővonalakat,a függés, a mozgatás, a megkötöttség szálait,amelyek között emberek és szekerek vonulnak előre,vagy talán vissza,és a szálak néha összefutnak egy-egy óriás központi figura kezében,aki hol isten,hol paraszt,hol ördög,de mindig áll,vagyha mozog,olyan isszonyu sebességgel,hogy az elképedt szem látja mozdulatlannak. És körülötte örvénylik,forog,árad,tajtékzik,minden;idő és történelem.De vissza jól begyakorolt mitoszainkhoz.Noé bárkája,Athen romjai,Rednóti,akire minthe világ omlott volna, betört,hátán szilánkos uszadékfa halmazok,a Zöld angyal és utána a Nyolcadik napon című kép.A Bibliában hat napig született a világ,a hetedikén hitte,hogy pihen,pedig csak 24 óráig örült,hogy él.A litografus szerint a nyolcadik nap pusztulásé.Itt az elfáradt Európát söprik el a kulturától ártatlan lelkü harmadik világ hadai.Ennyit láttam a Csók Galéria ma nyiló kiállitásán,Lucifer őrizzen,hogy erről mükritikát irjak,először is mert nem értek hozzá,másodszor pedig,minek.Aki megnézi ugysem hagy el gondolatok nélkül,inne,aki nem akarja,nuszájból ne tegye.Csak magamról mondom,hogy félelmet éreztem a képektől,lehangoltságot,de tehetséget is.És ezt Kádás István adta,aki nagyon jó szinvonalon erősitett meg érzelmes közhelyeinkben.Ugy,hogy ismét elhittem,neki,hogy és magamnak is,jól félek a világtól és jól örülök neki.Az a fontos,hogy egyik érzésemben sem vagyok egészen egyedül.

Kádas István

Meghívó

Kiállítás megnyitóra
A nemzetközi kulturális kapcsolatok
keretében

Osztrák - Magyar

Képgrafikai kiállítás

Kádas István

Festő- és grafikusművész

Magyar Állami Operaház, Vörös szalon
Budapest, 1993. október 9. szombat, 17 óra

2 527 290

Einladung
zur Ausstellungseröffnung
im Rahmen des Kultur austausches

Ungarn--Österreich
Bronze Plastiken

HARRY BRENNER

am Samstag, 9. Oktober 1993, 17 Uhr
im roten Salon in der Staatsoper Budapest

Soproni Nyomda Kft.

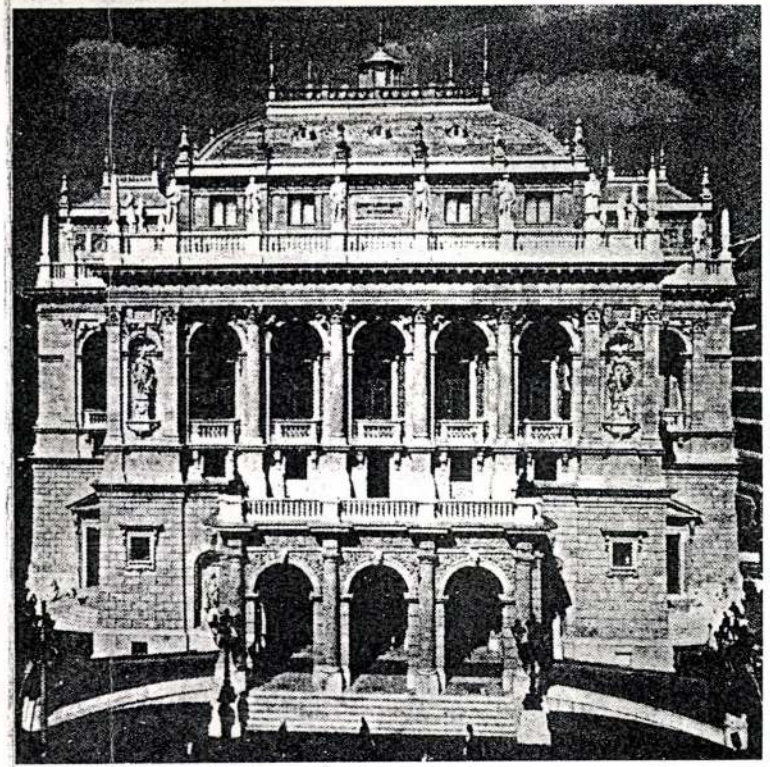

EINLADUNG

STAATSOPER

Budapest

KÁDAS ISTVÁN (festő)

Budapestről küldte el lapjait — tusrajzokat, litográfiákat, vegyes technikával készült sokszorosított grafikákat — a Kernstok Terembe. Expresszív hevületű, álomittas, viharos látomásokkal terhes a Kádas István által teremtett világ. Bibliai témák feldolgozásával — így a *Noé bárkája*, a *Kiűzetés a paradicsomból*, *Az utolsó ítélet* megjelenítésével — fűzi mondanivalóját, s végső soron egyetlen problematikát jár körül, rajzol meg: az apokalipszist. Hősei megkínzottak, kétségbeesetten küzdők, egy sarkaiból kifordított világ magatehetetlenül sodródó alakjai. A Kádas István grafikáin megjelenő bibliai hősöket és embercsoportokat örvénylő sugárnyalábok fogják körül, szorítják, sodorják. Ez a motívum fűzi össze a sorozat lapjait, ám egyben ez az azonos, már-már sémává váló kompozíciós elem jelzi, hogy veszély fenyeget: az egyhangúság, az önismétlés, a modorosság veszélye. S egy mellékesnek tűnő, ámde rendkívül lényeges momentumra is felhívjuk a művész figyelmét: a tiszta, igényes technikai kivitelezés a sokszorosított grafika ágazatában a mű minőségét meghatározó alapkövetelmény.

WAGNER Tibor: Képzőművészeti krónika. In.
Új Forrás, 1986/3. 57-59.p.

Kádas István, grafikus

KADAS ISTVÁN GRAFIKÁI

Tatabánya, Kernstok terem

Ha valaki Komáromban született — vagy legalább egy ideig itt élt és alkotott, mint Kádas István —, örökre beírta magát a megye „szellemi leltárába", s méltán térhet „haza" — egy-egy kiállítás erejéig legalább.

A most falakra került rajzok és litók meglehetős technikai biztonságról árulkodnak; de Kádas igazi eleme a rézkarc. Tudja ennek a hátat görbesztő mesterségnek minden csínját-bínját. Vonzódik a „nagy" témákhoz; szinte valamennyi ismertebb bibliai jelenet feldolgozása látható itt, a paradicsomból való kiűzetéstől az utolsó ítéletig — bár a látomásokhoz feltehetően utólag társult a bibliai cím. A mitológiából ugyancsak szívesen merít, s a lapok alján „föntfelejtett" munkacímek itt is éppúgy változnak. Így lesz Faust elkárhozásából *Lucifer*, a Zöld angyalból *Magyarok angyala*, a Földbolygóból *Feszültség*. Nem marad feldolgozatlanul Zeusz és Prométheusz, sem Kháron vagy Noé, de itt van a *Háború* és megjelenik *István király* is.

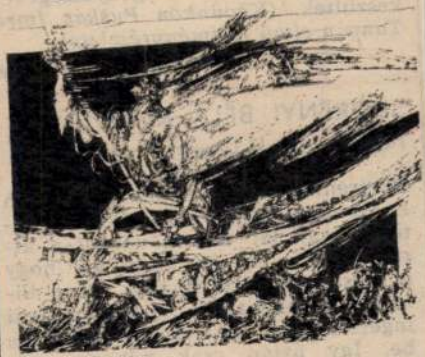

A nagy témák megragadásának mindenáron való vágya önmagában nem lenne zavaró, ha nem társulna ehhez a kompozíciók ismétlődése. A legtöbb lapon ugyanaz a „szereposztás": egy nagyméretű főalak mellett-előtt-mögött vonulnak fel a kisebb „mellékszereplők", kétségkívül lendületesen megrajzolva, mégis az ábrázolási lehetőségek kihasználatlanságának benyomását keltve.

A látomásosság hangsúlyozása itt-ott visszájára fordul: egyszerűen nehezíti a befogadást. Mindazonáltal igen egyéni Kádas István fekete-fehér világa — mégha néhol épp a tónusok hiányoznak is. *(Képünkön A magyarok angyala)*

E. Nagy Lajos

Heti ajánlat

Új Tükör

3.

XX III/11

16

ebbe a mozdulatlan levegőjű világba alig-alig hatolnak be; erdeinek sötét zugai vagy a fénnyel átitatott fák a holland kismesterek igényességével készültek. *(Képünkön Puskás Imre Tanyán című festményrészlete)*

Pellionisz Valéria

SZÖRÉNYI BÉLA KIÁLLÍTÁSA

Fényes Adolf Terem

Betüremkedik az ember a Kossuth Lajos utcai Corso cipőboltba — feltéve, hogy lát valami vonzót a kirakatban — és fél lábra áll, hogy a másikra felpróbálhassa azt a bizonyos lábbelit. Ha pedig semmi ingerlőt nem lát, minek is nézne be. Így aztán csak néhány száz méterrel odább, a Rákóczi úti kiállítóteremben fedezi fel, milyen csinosan és testhezálló ülőbútorokkal rendezte be az üzletet Szörényi Béla, a Kereskedelmi Tervező V. belsőépítésze. Hiábavaló volt tehát igyekeznie? Szó sincs róla. Ellenpróba számtalan akad, és ha szélesedik a kereskedelmi verseny, nyomban megmutatkoznak a jól tervezett üzlet előnyei.

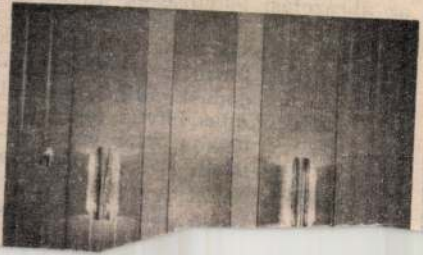

KADAS ISTVÁN GRAFIKÁI

Csók István Galéria

Ábrázolásai eszmékkel sűrűk: de képekben gondolkozik, képek által sugározza gondolatait. Fő ereje a valóság rétegeinek feltárása a grafika közegében, a grafika szigorú eszközeivel. Akár Beethoven zenéjén, akár a SALT-on elmélkedik, felismeréseit tiszta vonalrendszer közvetíti. A gépek fonadékának fojtogató hálózata figyelmeztet itt: még lehetünk-maradhatunk emberek, még van jövőnk, ha lehántjuk magunkról a fegyvert, a negatív vasat. Gulliveri léptékkülönbségekkel ellenpontoz: hajónyi *Noé*ja, tájméretű *Aranyszarvas*a.

A magyar falu múltját összegező *Turi Danija* súlyos igazságokat fogalmaz képbe. Móricz regényhőséhez csatlakozva a vonalhálózat függőleges síkokká rendszerezi, sűríti a kunyhókat, temetőket. Ilyen töredékekből épül a fej is, mintha e rajzi folyamat jelezné: sárból lesz arany, arany lehet a sár. Swiftet is így módosítja a vonal: óriás lehet az ember, ha ezt határozza el. Sőt, nemcsak az ember — az emberiség. Kádas István felnagyított figurái ezt a távlatot érzékeltetik. *(Képünkön az Aranyszarvas című metszet)*

Losonci Miklós

3.

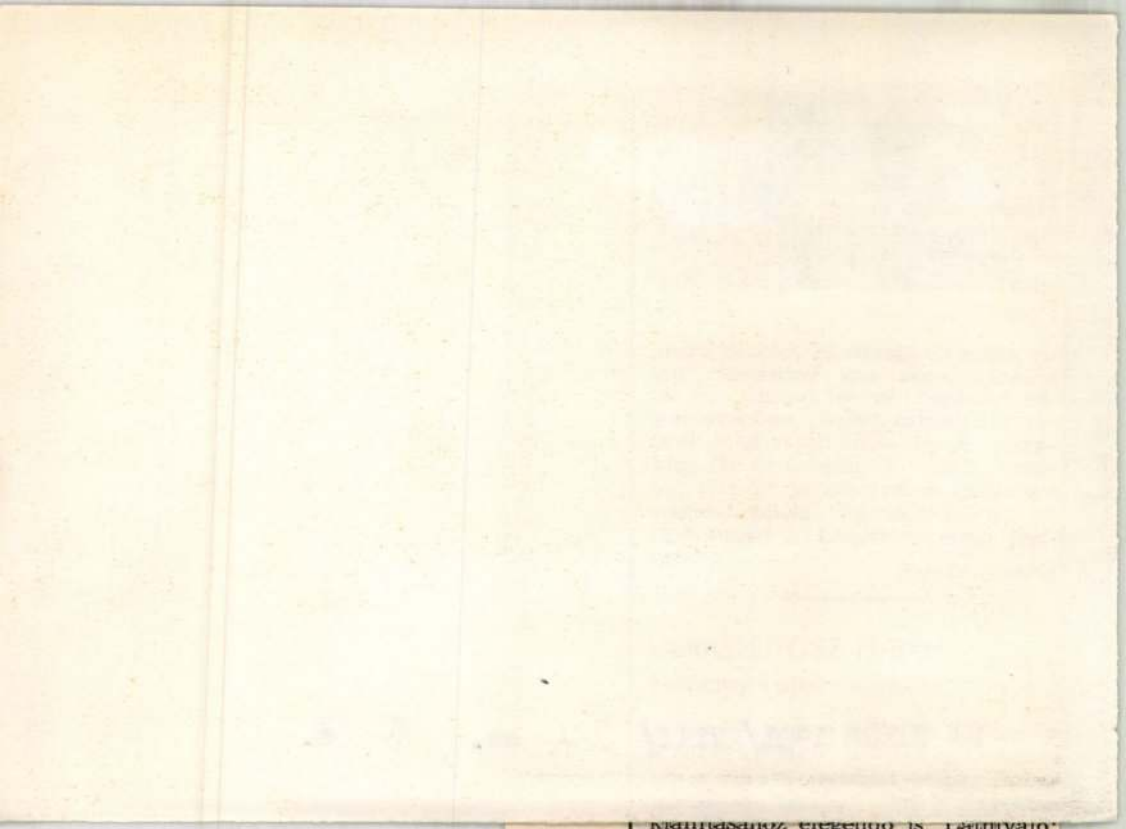

kiamtásához elégendő is. Látnivaló: a jambus — ha elemi formában is — már valamit/vagy még valamit magában rejt a „rajzosból", a „képzőművészetiből". Ismételve végtelen mintájú ornamentikának is felfoghatom. Észrevette ezt Morgenstern költő is, aki szerint a halak biztos, hogy énekelnek, csak mi nem halljuk őket, így hát jambusokból halat formázva lekottázta, metrikus jelekkel „láthatóvá tette" a halak énekét. Tandorinak is vannak ilyen szép leletei. Ha a hosszú szótag jelét, a vízszintes vonalkát megkettőzve egymás mellé tesszük, alája pedig a jambusból a félkarikát, máris egy kiterjesztett szárnyú madarat kapunk; ha aztán ezeket a repülő madarakat szétszórjuk a hófehér lapon, hát akkor madárrajt. Tandori csinos jambikus filozófiát konstruál, egy lapján jambikus tájat rajzol,

Kádas István

A Tatabányai Városi Tanács: "Jelenidőben" cimmel antológiát adott ki.
Rácz Péter: "Három vidéki antológia" cimmel ír a másik kettő mellett a fenti kiadványról, amelyekben Révész Napsugár, Varga József és Kádas István grafikusművészek munkái szerepelnek.
Az errevonatkozó rövid ismertetést lásd: Révész Napsugár nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 7.
XX. évf. 32. sz. 10. lap.

KÁDAS István Párt. V. Hún 1969. okt. 21

Tárlatunk

Kádas István: Händel

Az élet lüktetése

A magyar—osztrák kulturális kapcsolatok keretében látható november 11-ig a Magyar Állami Operaház Vörös Szalonjában az osztrák Harry Brenner szobrászművész és Kádas István festőművész közös kiállítása.

Kádas István a mai magyar grafika egyik jelentős egyénisége, aki saját rajzi és gondolatai mitológiát teremtett őskultúránk nyomvonalán. Kötegelt vonalakkal, vonalrendszerének értelmezett hajlékonyságával láthatóvá teszi *Bendegúzt,* a Bizánc előtt hódításra várakozó *Attilát,* honfoglaló eleink lovakon vágtázó alakját. Grafikai rendszere mélyen átgondolt, tömbjei megnyugvást keltően feszültek, tisztázottak. Úgy komponál, hogy a képi eszme központi része rajzi sűrítmény, ez a széleken nagy nyugtató ívekben harmóniát keltve oldódik. Így tárulkozik föl számára a világ jövőig érő múltja, nemcsak Attila kardja, nemcsak Vajk Esztergomba érkezése, nemcsak *Csaba népe,* nemcsak *Hunor és Magyar* megálmodott alakja, hanem *Händel Messiása, Prometheus* tűrő küzdelme, a gótika magasba törése, *Odüsszeusz, Lucifer, a Nílusi halászat* ősi jelene, a világ rejtelmes, időt átfogó önmozgása.

Ez a vonallá érlelt gondolkodás, eredeti, mély és játékos egyszerre. A holnapnak őrzi, a jövőnek teremti a mítoszt, históriánk homályba vesző vonulását. Föladatokat vállal és belső küldetést teljesít. Művészetének hatását azzal fokozza, hogy képi gondolatainak súlyos tartalmát kellemes köntösbe öltözteti, s miközben fontos fölismerésekhez jutunk, gyönyörködünk is ábráiban.

Harry Brenner szobrai meghökkentőek. Olyan mozdulatszövevényeket keres, melyeknek akrobatikus elágazásai sajátos hangulatokat árasztanak, mintegy megjelenítve azt, hogy az emberi testtel szinte minden történést képes ábrázolni, megidézni egy megfigyelt és kifejezett szobrászi gesztussal. Bronzba álmodott kisplasztikái ezen az ösvényen haladnak.

L. M.

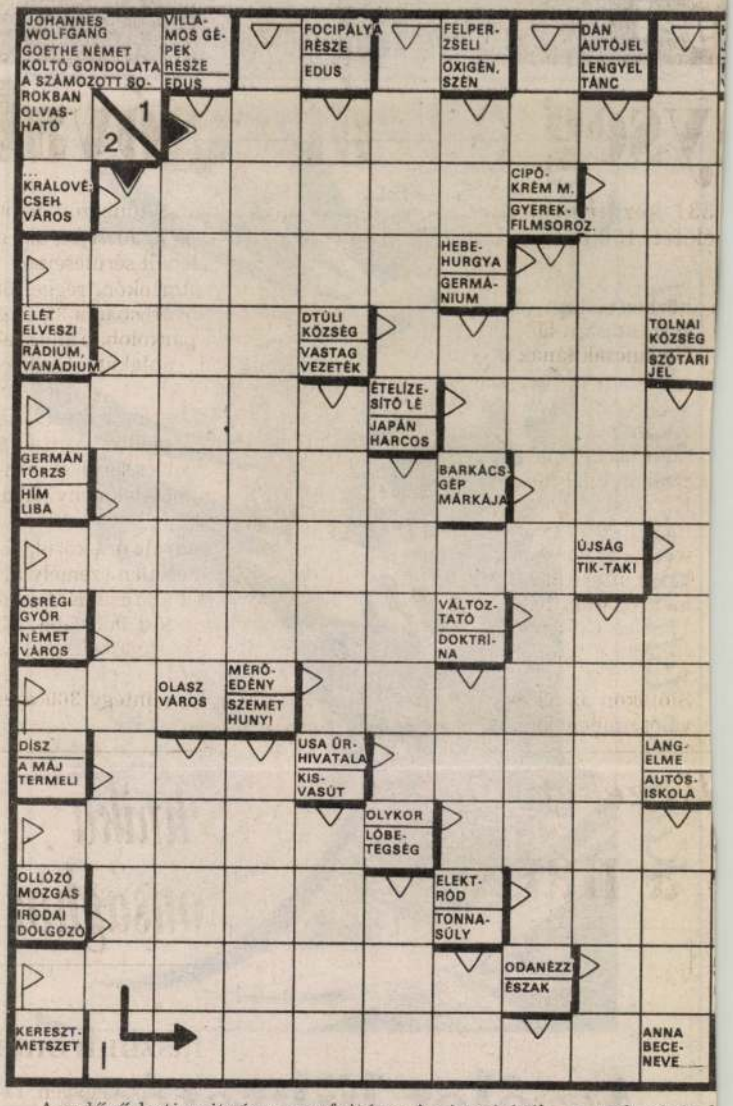

Az előző heti rejtvény megfejtése: Az igazi írók az emberiség l sorozatból a Ninocska című film videókazettáját nyerte: Martinák Mikula Dániel, Vác, Kereszt u. 4.; Varga János, Sárbogárd, Dobó I. Rejtvényfejtő miniszótár két-két kötetét is.

E heti rejtvényünk beküldési határideje: november 5. Címünk: megfejtéseiket nyílt levelezőlapon adják postára.

Vasárnaptól vasár

Kimmerling Marion, okl. asztrológus

Csillagsuga

KOS (III. 21.—IV. 20.)

Szerelem: Becsülje meg partnerét! Kapcsolatukat ápolgassa türelemmel, ne máshol akarjon sikereket elérni. *Hivatás:* Megpróbálja kierőszakolni a sorstól azt, amire úgy gondolja, hogy önnek igenis jár. Igyekezete most szinte minden területen meddő erőlködés.

BIKA (IV. 21.—V. 20.)

Szerelem: Partnerével sem tud közös nevezőre jutni, és egyre inkább úgy érzi, hogy egyedül áll a nagyvilágban. Új kapcsolathoz viszont nincs kedve. *Hivatás:* Nem a munkájával van baja, mert azt örömmel végzi, hanem a váratlan helyzetekkel, melyek elbizonyta-

OROSZLÁN (VII. 23.—VIII. 23.)

Szerelem: Talán nem is kalandra van most igazán szüksége, hanem olyan valakire, aki nem kevés otthoni zűrjét megérti. Egy őszinte beszélgetésre. *Hivatás:* A következőket teheti: főként csendben marad, dolgozik és türelmesen vár. Hamarosan minden könnyebb lesz.

SZŰZ (VIII. 24.—IX. 23.)

Szerelem: Fantasztikus sikerei annyira felbátorították, hogy át akarja venni a hatalmat és rendelkezni akar partnere felett. Hogy ez sikerül-e, attól függ, hogy ő milyen típus. *Hivatás:* Tulajdonképpen sokat dolgozik, szívesen dolgozik, mégsem halad

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

Kádas István

1021

Kádas István

Garibaldi utca

nem képességeket és tehetségeket mérlegelve készíti elő a gyermeket egy leendő foglalkozásra vagy hivatásra. Túl korán fosztja meg a gyermeket attól, hogy gyermek, koravén és koraérett foglalkozásokba, időtöltésekbe kényszeríti, hogy már ezzel is *készítse a karrierre.*

Minden tiszteletem azé a szülőé, aki bárban bíztatta fiát, készüljön fuvarosnak. Változik majd ez is, akar ő még talán katonazenész is lenni. Bontakozzék erre is, arra is képessége, *váljék el az élet kis játékai, tanulásai, küzdelmei közepette, melyik lesz az igazi.* Mert a folyamat úgyis végbemegy, s a ma Mauglinak készülőből lehet jó agronómus, a kis fuvarosjelölt pedig válhat akár jó autószerelővé, esetleg nem kocsit, de műhelyt irányító emberré. Az ember nem gép. Pontosabban ne legyen. *Ne programozzuk hát már óvodás korában.*

Ilyenkor köztük csak az boldog, aki *vig csatakiáltással* vágja bele a tomahawkot a képzelt fa mögött búvó ellenség megálmodott alakjába. Meg a kis fuvarosjelölt, aki *pejkókat hajtva mindig győz.* És nemcsak álmában, de ébren is gyermek tud maradni.

Gyurkovics

egyéniségével. Sokat beszélgettek előttem velem is a munkás sorsáról, jövőjéről. Hí tak a munkásotthonba, ahol dalárda, szí játszó csoport, szavalókórus működött. K sőbb megismerkedtem egy kommunista ú ságíró házaspárral, Várallyai Jenőékkel. C adtak először könyvet a kezembe, oktatta a tudományos szocializmusra.

● **Emlékszik rá, hány tagja volt a ha mincas évek elején az SZDP-nek?**

— Volt, hogy a létszám elérte az ötsz zat. A szakszervezeti tagok egyuttal a Sz ciáldemokrata Párt tagjai is voltak. A pá erejére azonban nem lehet csupán a létszá alapján utalni. A szocialista mozgalom Sz bolcsban a felszabadulás előtt mindig is h tározottan baloldali, radikális volt. Elég s kan voltak köztünk, akik 1917-ben harcolt a szovjet hatalomért, vagy 1919-ben a M gyar Tanácsköztársaságért.

● **Pintér elvtárs párttagságát 1932-től merte el a Központi Bizottság. Mi h tődik ehhez az évhez?**

— 1932-ben léptem be a vasas szaksz vezetbe és egy évvel később a közgyűlés a vezetőségbe is beválasztottak.

● **Miért választották be?**

Gondolom azért, mert ismertek, n

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Kádas István,
grafikusművész

1979

/1021

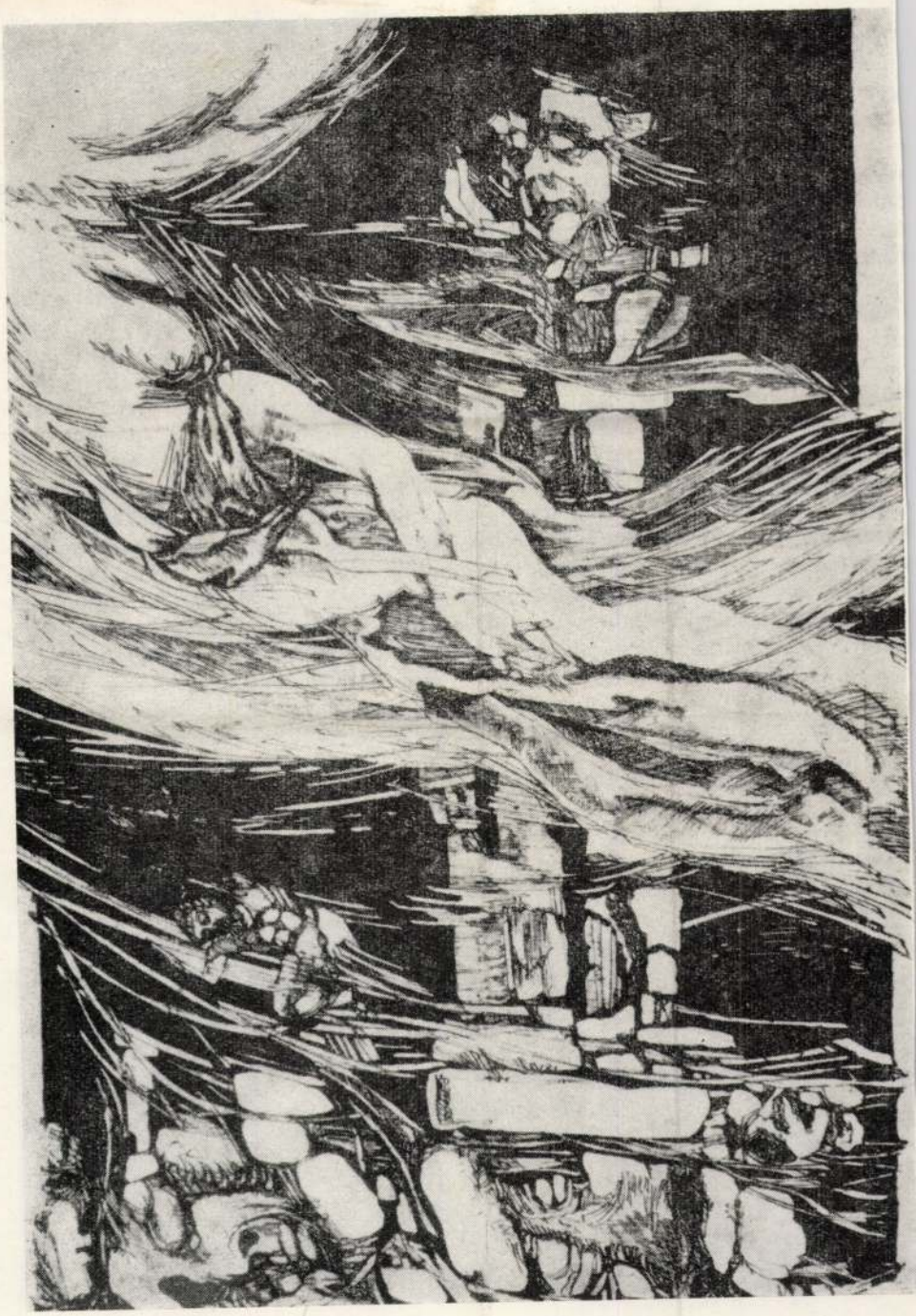

Kádas István: Athén romjai (alugrália)

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

dolgozatait a szabolcsi népélet különböző kérdéseiről, leginkább talán a szabolcsi nép megélhetését biztosító földművelés egyes termelvényeinek termelési kultúrájáról (őszi rozs, halászat, nád, tengeri, burgonya stb.). Nemcsak recens anyag alapján dolgozott, hanem történetileg is felderítette az előzményeket, az összefüggéseket; széles körű, mély levéltári kutatásokat is végzett (Kék község történelmi földrajza, Sátromfőzés Szabolcs megyében a XVI—XIX. században, Fajtaváltozás a kéki juhtenyésztésben stb.). Munkássága a felszabadulás után teljesedett ki. Ahogy *Erdész Sándor* írja: „a felszabadulást követő évek Nyárády Mihályra nézve megnyugvást és életének végső elrendeződését hozták magukkal — ha kisebb zökkenőkkel is! 1945-ben, a földbirtokosrendezés után 12 kh-ja maradt." Ezen a földön viszont már meg nem maradhatott meg. Fordított élete során és oly sok szép eredménnyel a háta mögött „hivatásos" kutató, népművelő lett. Előbb a megyei Szabadművelődési Tanács titkára volt, majd 1949-ben, *Kiss Lajos* után, tiszteletdíjas muzeológus. A nyíregyházi múzeum ekkor az úgynevezett egyszemélyes múzeum tisztes státusában volt. *Nyárády Mihály* múzeumi mindenes lett, bár 1951-től „múzeumvezető" volt, természetesen csak tiszteletdíjas. Jól bennjárva már a korban és hát előrehaladva a művelődéspolitika, a kulturális fejlődés területén is, vált csak 1957-ben „kinevezett" muzeológussá. 1966-ban ment nyugdíjba, hátrahagyva egy gazdag gyűjteményű múzeumot, jó alapot, kiváló keretet biztosítva az intézmény kibontakozásához, a korszerű múzeum, a jelentős táji tudományos műhely és közművelődési centrum létrehozásához. Nem szabad elfelejtenünk, hogy mindannak, amivé a *Jósa András Múzeum* már eddig is vált és annak is, amivé a jövőben fejlődhet, nagymértékben *Nyárády Mihály* vetette meg az alapját. 1966-ban nyugdíjba ment, de a szívós, oly sok viszontagságot látott kis ember nem szűnt meg dolgozni. Kutatásait továbbfolytatta, sőt még muzeológiai munkát is végzett (a Vízügyi Igazgatóság muzeális anyagát gyűjtötte és rendezte). Alakja ma is úgy áll előttem, hogy tevékenykedik. Hálával és tisztelettel köszöntjük és kívánunk neki még számos boldog, tevékenységben elmúló évet!

Kerülő Ferenc: Kőbánya (olaj)

LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kádai István

SOMOGYI NÉPLAP
1984 MAR 10

1021

Milton-illusztráció. Kádas István grafikája.

Ötjátszmás küzd

V. Izzó—Eger 3:2 (-5, 11, -13, 4, 7

aposvár, 300 néző. V.: zsár, Papp L.

V Izzó: Sántosiné, Cson- Gallainé, Simonné, dr. rba, Varga. Csere: Pin- Bódis, Novák, Nagyné. ; Vermes Károlyné.

la átigazolt az NB I-es csapathoz.

Az első játszmában nagyon gyengén kezdett az Izzó. Az ellenfél gyorsan elhúzott, és már 10:3-ra vezetett. Néhány hosszú labdamenet után

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

?

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Kádas István

1021

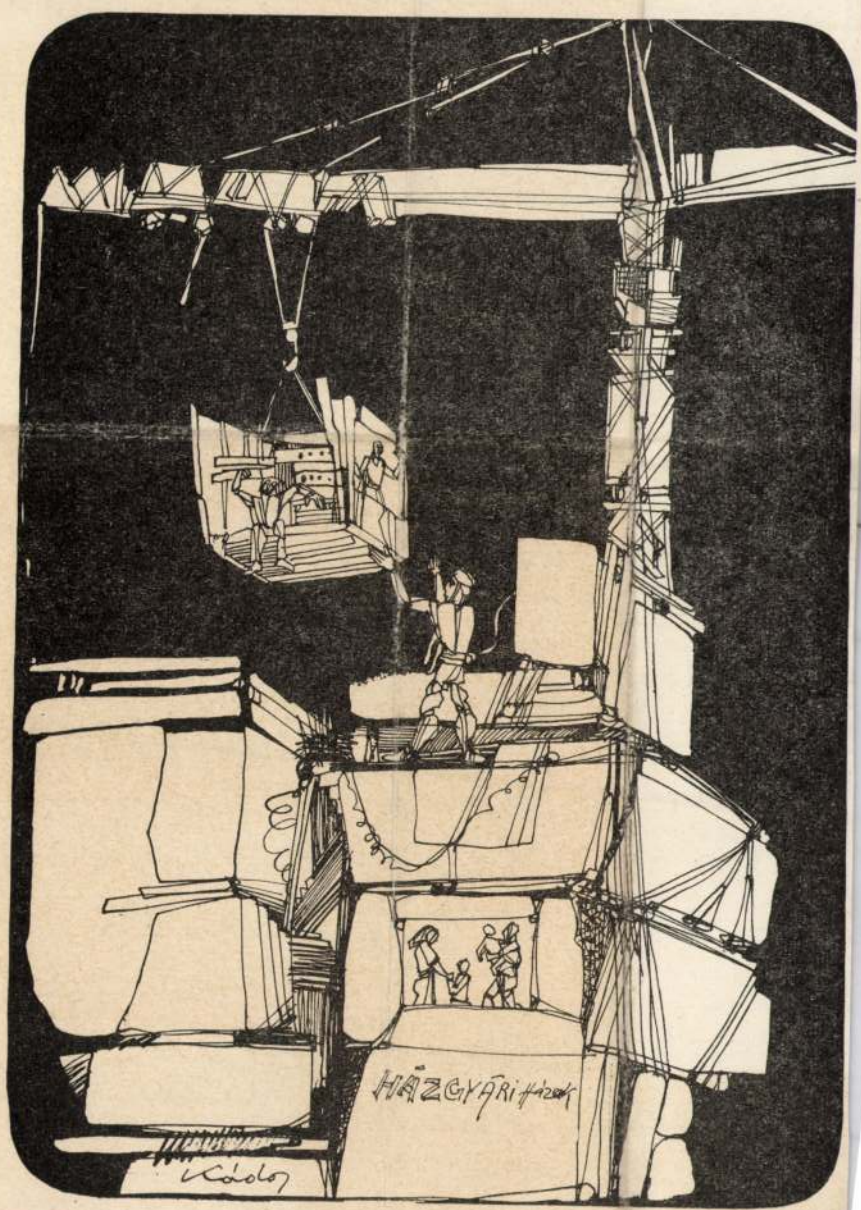

Kádas István: Házgyári házak.

zabolcs-Szatmár megyében a testkultúra ter
ösen az utóbbi években komoly fejlődést é
ny ilyen példa a KISZ megyei bizottság 1976. évi felmérése alapján:

Tömegsportban részt vevők száma:	
Kötött formák	80 510 fő
Kötetlen formák	32 973 fő
Honvédelmi tömegverseny	286 000 fő
„Edzett ifjúságért" mozgalom	22 846 fő
Turizmus	1 109 fő
Szabadtéri létesítmények:	
Iskolai sportudvar	202 db
Sportpálya	610 db
Kispálya (üzemi, tsz)	59 db
Komplex pálya	21 db
Stadion	6 db
Lőtér	158 db

fenti, önkényesen kiragadott példák is igazolják, hogy megyénkben a testedzés egyre népszerűbbé válni, különösen az ifjúság körében és a testkulturális igé- kielégítéséhez a szabadtéri lehetőségek többé-kevésbé megvannak. Ezek az ered- ek bíztatóak, de még további erőfeszítésekre van szükség, hogy a testkultúra lyi tárgyi, dologi feltételei tovább fejlődhessenek.

további fejlődéshez azonban nem elegendő csak a személyi és anyagi feltételek sa. További felvilágosító munkára, szemléletformálásra van még szükség, hogy nki felismerje a testkultúra fontosságát. Mindenkinek meg kell értenie, hogy cialista társadalmat csak olyan emberek építhetik tovább, akik egészségesek és dalúan műveltek.

Irodalom

Magyar Szocialista Munkáspárt művelődési politikájának irányelvei. Bp. 1958, Kossuth Ki-

Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1956—1962. Bp. 1973, Kossuth ló.

Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1967—1970. Bp. 1974. Kossuth ló.

özművelődés helyzete és fejlesztésének feladatai. Bp. 1974, Kossuth Kiadó.

vény a közművelődésről. Bp. 1976, Közgazdasági és Jogi Kiadó.

y—Dr. Kálmánchey: Testneveléselmélet. Bp. 1975, Tankönyvkiadó.

mann István: A szocialista kultúra problémái. Bp. 1970, Kossuth Kiadó.

Kutassi László: A sportpolitika elméleti alapjai. Bp. 1972, Tankönyvkiadó.

MSZMP művelődéspolitikájának értelmezése a testnevelési és sportmozgalomban. Bp. 1959, csics Kiadó.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1977 NOV 1-4

István Kádas

1021

PANOR

István Kádas: Moses, Alugraphik (1977)
Kunst im Komitat Szabolcs-Szatmár

d Kranbauwerken wurde der iggestellt

–1978

Menschen Ungarn

Modifizierte Einkommens

Unser vor einigen Monaten eingeführtes modifiziertes System der Einkommensteuer richtet sich nach den Bedürfnissen der Gesellschaft. Im Gegensatz zu der limitativen Tendenz des früheren, 1971 in Kraft getretenen Gesetzes, genießen die Kleingewerbetreibenden und die Kleinhändler, die Reparatur- und Instandhaltungsarbeiten verrichten, sowie diejenigen, die die wichtigsten Bedarfsartikel verkaufen, im Interesse der Bevölkerung differenzierte Steuervergünstigungen.

Das ist nicht nur für jene günstig, die in Gebieten leben, wo die Versorgung nicht vollkommen ist, sondern es ist auch vom Gesichtspunkt der gesellschaftlichen Aufwendungen aus sehr vorteilhaft. Der fünfte Fünfjahrplan sieht die bedeutende Entwicklung der Dienstleistungen vor. In erster Linie müssen die Dienstleistungen verbessert werden, die die Arbeit im Haushalt erleichtern, ebenso wie die Instandhaltungsarbeiten der Wohnungen. Ferner werden die personellen Dienstleistungen modernisiert und das Reparatur- und Instandhaltungsnetz mit Haushaltmaschinen und elektroakustischen Einrichtungen usw. erweitert. Eine Anzahl finanzieller Maß-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

Kádas István

1978 NOV 1 2

1021

ŐSZ

KÁDAS ISTVÁN RAJZA

mellett dolgozott mint a
édmunkása. Én azt mon-
m, csak mindenkinek olyan
gádja legyen, mint az
yém! El tudok érni az em-
reimmel mindent. Ha azt
ondom, hogy sódert kell
kolni, jönnek. Ha maltert
ll keverni, nem nézzük,
gy ez segédmunkás, az
eg ács.

— Van velünk egy másik
ehéz emberünk" is, P. T.,
dekoratőr. Ivott. Amió-
befogadtuk, egy korty
esz nem volt a szájá-
an. Pedig higgye el,
mmi retorzió nincs. Egyet
egmondunk: nálunk csak
nnak van helye, aki becsü-
ettel dolgozik és nem lóg ki
sorból. És ehhez tartják
agukat az emberek.

Szűcs, az ács:

— Én is tudtam, mit köve-
tt el K. S. Elmondta a bri-

férfi indul lefelé. K. S. 39 éves, nős. Amikor szóba kerül az ügy, így válaszol:

— Nehéz erről beszélni. A „limonádé", az ivócimborák juttattak bajba. És amikor rádöbbentem, hogy mit tettem, már késő volt. Tudja, az ember nem bújhat ki a saját bőréből. Nem változik meg egyik napról a másikra. Ezt próbáltam meg. Itt az anyám kertjében foglaltam el magam. Termeltem itt földiepret, karalábét, paradicsomfával kísérletezem, szőlőt műveltem, mindent. Ezzel terveltem el a figyelmemet. És arra törekedtem, hogy ha befogadnak a brigádba, mindent végigdolgozzak. Csak a munkámmal és a magatartásommal tudok bizonyítani. Számomra nincs is lehetetlen: mindegy, ha festeni; ha betonozni, ha szigetelni kell vagy éppen csatornát tisztítani.

— Hívtak akkoriban ezer forinttal több fizetésért más vállalathoz. Nem mentem. A becsületemen esett foltot itt akarom eltüntetni. Mert a lejtőn nem csak lefelé vezet út, hanem vissza is.

Farkas Kálmán

Kádas István

Kádas István: Mózes, alugrafika, 50x34 cm, 1977

Művészet, 1977. 9. 24. old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1081 BUDAPEST IX., ÚLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726
Kádas István
grafikusművész
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1984 MÁJ 26
1021

Faust elkárhozása

Kádas István rajza

A

A hallei
zeuma (Halloren- und Sal-
nenmuseum) nemcsak az
egykori hallorok, a valaha
messze földön híres-nevezetes sófőzők életével és történetével ismerteti meg a látogatót. Ha a vendégnek kedve van, s ideje is engedi: bepillanthat a sófőzés rejtelmeibe is. Régmúlt korok ma is kifogástalanul működő sófőző alkalmatosságain a szeme láttára készítik a sót a múzeum szakavatott külső munkatársai, a hallor családok leszármazottai. S mire véget ér a nagy bemutató, a vendég úgy érzi, kitanulta a szakmát, s akár maga is beállhat hallornak. Noha ezt természetesen nem kívánják tőle, figyelméért és érdeklődéséért illő jutalomban részesítik: egy csomag sót kap ajándékba abból, ami a szeme előtt került ki az ősrégi készülékekből.

Nagy tekintélyüket keserves küzdelem árán vívták ki maguknak a hallorok. A Saale parti Halle jórészt nekik köszönheti felvirágzását, de munkásainak a város sokáig nem volt hálás. A sőfőzők jó néhány századon át Halle legszegényebb lakosainak, számítottak. Nagyon sokáig tűrtek — az első fel-

eloszor a várost és a sólelő helyeket —, mígnem 1474. november 13-án azután sztrájkba léptek. Alighanem ez volt a világ első munkabeszüntető akciója. A hallorok így tiltakoztak a részvényesek — itt már a XII. század óta léteztek részvénytársaságok — munkabércsökkentő intézkedései ellen. A sztrájk sikerrel járt, s a hallorok ezután nyolc képviselőjüket küldhették a városi tanácsba.

Még többet javult a hallorok helyzete, amikor 1524-ben, a nagy német parasztháború idején megalakították céhüket. A Hallei Sófőzők Testvériségének az utókorra maradt legrégibb alapszabályzata 1699-ből származik. A sófőzők kötelezettségeit és a nekik nyújtott kiváltságokat felsoroló okiratot maga III. Frigyes brandenburgi választófejedelem hitelesítette kézjegyével. Az okmány tanúsága szerint a hallorok kötelesek voltak részt vállalni a város védelméből ellenséges támadás és természeti katasztrófa esetén egyaránt. Különösen a tűzoltásban és az árvízvédelemben álltak helyt derekasan.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 2 2

KELETMAGYARORSZÁG

Kádas István

Képzőművészeink rajzaiból

1021

Kádas István: Vadkan.

külföldön vagyok."

Dávid lengyel körn
tanulgatta az első
viszont egyéves ko
magyar bölcsődébe
Hogy ne felejtse
nyelvet sem, míg es
alszik, lengyelül bes
a feleségemmel.

Zuberecz Miklós
országba ír levelet. A
házi eszperantó klu
dáni, kambodzsai, dél-ame-
rikai fiatalt is meghívtak, s
ott az eszperantó nyelv se-
gítségével beszámoltak a
klubtagok saját hazájuk éle-
téről, érdeklődtek a más tár-
sadalmi rendszerű országok
fiataljainak, népeinek hely-
zetéről.

— A levelek tömege hiába
nenne a különböző nemzeti-
ségű fiatalokhoz, ha nem ér-
tenénk meg egymást. Nem
nyelvi akadályokról beszélek,

Meghívnak magukhoz, s
közelebbi barátság alakul ki
köztünk. Tolmácsra sincs
szükség, ami fékezné a be-
szélgetést. Amikor meglátо-
gatom valamelyik barátomat,
nem érzem, hogy külföldön
vagyok. Általában tanárem-
berek, s így hasonló kérdé-
sekkel találkozunk nap, mint
nap a munkánkban. Sok
szakmai kérdést, oktatási
módszert vitattam már meg
velük.

A levelezés akkor ér valamit igazán, ha nincs szükség tolmácsra, fordítóra az elolvasáshoz. Az igazi célját akkor éri el — amit a riportalanyok is kiemeltek —, ha kölcsönösen megismerik a levelezőtársak egymás országát, a két nép életét, érdeklődnek közös dolgaik iránt. S így a levelek, a gondolatok, a barátságok előtt nincs országhatárokat jelző sorompó. A külföldre címzett levél egyben nagykövete is az országnak: a népek, a fiatalok közeledését szolgálja. Hogy a sorompó csak jelképes legyen.

Szöveg: **Tóth Kornélia**
Kép: **Mikita Viktor**

Média Manager BT

1156 Budapest, Nádastó park 34. I. 3.
Telefon: 272-1328

M E G H Í V Ó

A Média Manager Bt. ezúton tisztelettel meghívja Önt

KÁDAS ISTVÁN grafikusművész

tárlatának sajtóbemutatójára, mely egyúttal a funkciójában egyedülálló páratlan szépségű helyszín ünnepélyes felavatása is

A tárlatot megnyitja Losonczi Miklós művészettörténész, az Iparművészeti Főiskola tanára

A helyszínt a sajtó tisztelt képviselőinek bemutatja HOLLAI GÁBOR úr, a HÁZASSÁGKÖTŐ- ÉS RENDEZVÉNYTEREM vezetője

A sajtóbemutató időpontja: 1995. 06. 22-én (csütörtökön) 11:00

A sajtóbemutató helyszíne: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 9.

Megjelenésére feltétlenül számítunk!

Üdvözlettel:

MÉDIA MANAGER BT.
1156 Budapest.
Nádastó park 34. I. 3.
Tel.: 272-13-28

Mag László

(Mag László)
ügyvezető.igazgató

Kérem, segítse munkánkat azzal, hogy meghívónk kézhezvételét fenti telefonszámunkon jelzi nekünk! Szívességét nagyon köszönjük!

KÁDAS Istvánu

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 333-748, 340-726

Kádas István grafikus-
művésze

TELEFON

1984 SEP 26

Pákozd, 1848. szeptember 29.

9021

(Kádas István grafikája)

Meddig repült a go

Bár a program szerint csak dél körül indult volna a súlylökés, a kíváncsiskodók már reggel 9-kor ismerkedni kezdtek a nehéz golyóval. Így aztán a meghirdetettnél jóval korábban elkezdődött a verseny. Férfiak, nők felváltva álltak be körbe, sőt próbálgatták erejüket a gyerekek is.

Férfiaknál sokáig a végül harmadik helyet elért kiskőrösi Dénes János volt az élen, 9,1-es eredményével. Később azonban remek lökéssel megelőzte Hlavnyai és Erős.

A férfi
nyei: 1. Hla
kai 9,7; 2.
9,6; 3. Dén
9,1; 4. Gac
8,9; 5. Mész
csin 8,8; 6.
SZU 8,7;

A női súly
1. Hamende Katalin Komócsin 9,1; 2. Molnárné Mészáros Ágnes Nagykáta 8,2; 3. Kiss Márta Kiskőrös 8,2; 4. Füleki Teréz Nagykáta 9,7; 5. Sipos Imréné Kilián 7,5; 6. Varga Ildikó Rózsa 7,5.

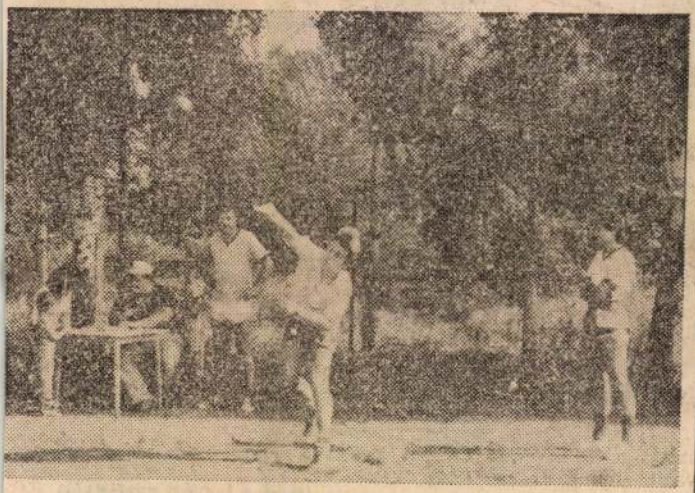

Repül a nehéz súly, ki tudja, hol áll meg ...

...szón keresztül már nevezésre hívják a sportolókat, öltözőket osztanak szét és rendezőket utasítanak.

A Telefongyár sporttelepének parkolója már tömött. A bejáratnál csinos lányoktól megkapjuk a II. Terta Olimpia jelvényét és egy papírlapot nyomnak a kezünkbe. Gondoltuk, a a program. A kapun belépve már nagyüzem fogad bennünket, a papírlapról megfeleldkezve rögtön részesei leszünk az eseményeknek.

A papírlapról csak késő délután, otthon derült ki, hogy sportlottó. A kérdéseket kisebb-nagyobb sikerrel megválaszoltuk, de hogy a 88 négyszöges hálóval mi kell kezdeni, azt nem tudtuk kitalálni.

Lehet, hogy jó játék volt az is, kár, hogy nem mondták meg, miként kell csinálni!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kádas István

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

grafikusművész

1979

1021

Kádas István: Agónia (alugráfia)

5. ábra

csán meg kell jegyeznünk, hogy az itt készült edényeken jól megfigyelhető a steppei (szkita) és a balkáni hagyomány jellegzetes ötvöződése. Minden szempontból sajátos szín a kelta művészet hazánk területén, s ennek — a bemutatotton kívül — néhány igazán megkapó példáját láthatjuk kiállításunkon. Jelen esetben csak kevés, kiragadott példa bemutatásával szerettük volna illusztrálni a múzeum őskori régészeti anyagának gazdagságát, korántsem tudtuk azonban minden korszakra kitekintően ezt elvégezni. A bevezetőben utaltunk rá, hogy a honfoglalás korának szintén igen szép emlékeit őrizzük. Sem ezekről, sem a népvándorlás kori tárgyainkról nem esett itt szó. Sokkal inkább figyelemfelkeltő szándékkal választottuk ezeket a tárgyakat, s reméljük, kiállításunkkal elérjük kitűzött célunkat: sokaknak nyújtunk tartalmas időtöltést megtekintésével.

JEGYZETEK

Kiss Lajos: A Szabolcs vármegyei Múzeum története 1868—1918. Múzeumtörténeti Sorozat 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV 11

Kádas István

Dolgozók Lapja Komárom

1021

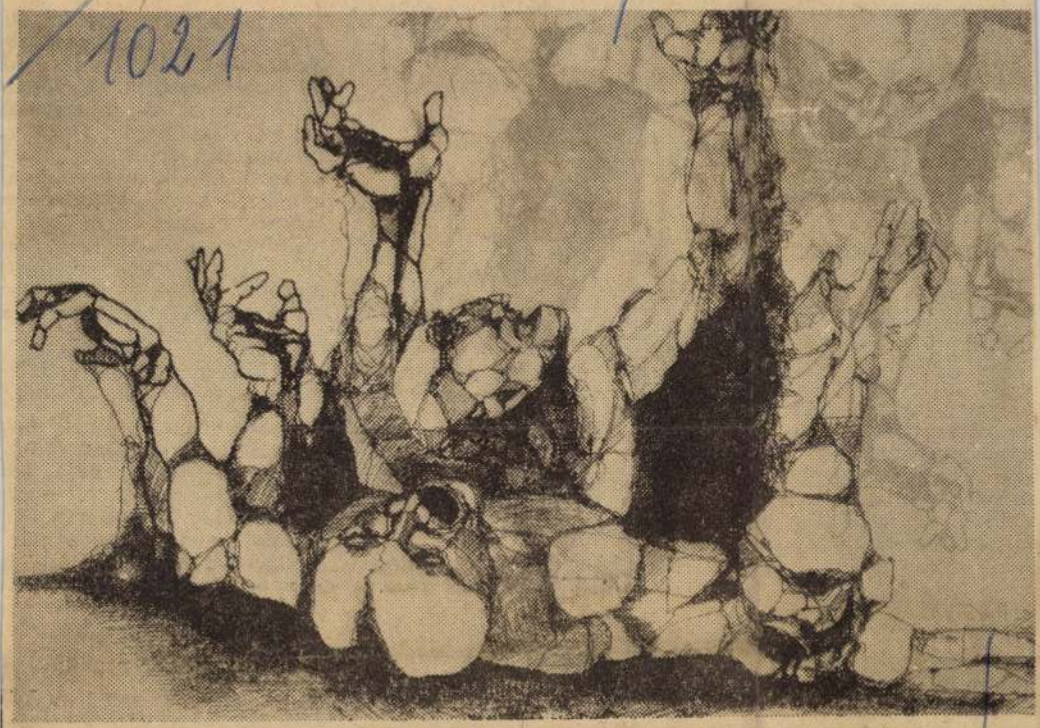

KÁDAS ISTVÁN: KÜZDELEM

köztük. Eleinte ő is megfogta a kanalat, ha jött a gazda nézelődni, de amikor azok a nagy omlások voltak, azt mondták neki, ő csak ügyeljen a többire. Ha valaki fölkapta a betyárbútort, beállt helyébe más, így hát Déva várát mindig tizenketten építgették.

A mész volt-e rossz vagy a homok, avagy a köveket nem jól faragták, nemigen lehetett megállapítani. Mert ki is állapítaná meg? A várnagy nem értett hozzá; az csak dühöngött, a völgybe tekintve, ahonnan az emberek káromkodva cipelték vissza — hányadszor már! — a menthetőt. A keverő ember nem mondta, hogy a culágerek olykor erdei földet hoznak homok helyett, mert sokszor ő sem győzte volna kivárni, amíg a homokbányától megfordulnak. A kőművesek sem mondták, hogy olykor bizony igen furcsa színű volt a maszsza, mert örültek, hogy kapják, nem kell a láda fenekén kaparászni. Kelemen se nézett meg külön minden követ, — kinek jutna eszébe, hogy valaki összekeveri az égetett

videken...

Ha a fal
rágyújtottak
kulacsot. K
a pipáját,
rögtön kiál
Emberek, n
élünk meg,
akinek nem

Munkáho
ták, hogy a
lük. Ebéd után is csak így tudták elkezdeni. A nevetés verte ki szemükből az álmosságot, mert megfigyelték, hogy mindig ugyanazokat a szavakat mondja. Az újak először mindig megörültek, hogy milyen jókedvű csapatba kerültek. A mester is — szigorú, de jó ember. Gondolták az első héten. Aztán, amikor szombat délben mereszgették a szemüket, a mester csak bólogatott:

— Bizony, fiam, itt dolgozni kell, nem nevetgélni!...

Ráadásul a culágerek életét nemcsak a főnök keserítette. Ha nem tetszett nekik, hogy állandóan mindenük habarcsos lesz az állások alatt, hamar megkapták a kőművesektől:

— Gyertek ide, a mi helyünkre, ha nem tetszik oda-

masznatott vele. Egyszer
jai bátya hirtelen eltartott
magától a visszahozott szer
számot, majd óvatosan sz
golgatni kezdte:

— Milyen ez, te gyerek? -
mordult útálkozva Gergőre.

— Én nem vettem ész
rajta semmit — vont vállat
fiú — de hát ki tudja, od
lent mibe eshetett... — al
bírta közben visszatartani n
vetését, a többiek meg már
földön fetrengtek. Torjai l
kecmergett az állásról, és m
ga mosogatta kalapácsa ny
lét vagy fél óra hosszat. Ge
gő meg kacsintott a baráta
nak, hogy egyszer a főnökne
is megadja. Kelemen nézelő
dött egy darabig, aztán e
kezdte, hogy aki hátráltatja
munkát, azt hazazavarja
de ő sem állta meg nevet
nélkül. Torjai bátya sötét

VÁRAKOZÁS

Kádas István rajza

munkamegbeszélést tart Volsinovszki Jáno
(Elek Emil felvétele)

SÉGE

Ve

útja

A P

Kádas István
grafikusművész

Képzőművészeink vándorkiállításának anyagából.

Kelet-Magyarország,
1979. jan. 28.

MAHIR MAGYAR HÍRGYŰJTŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

Kádas István, grafikus

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 MÁR. 1. 7

1021

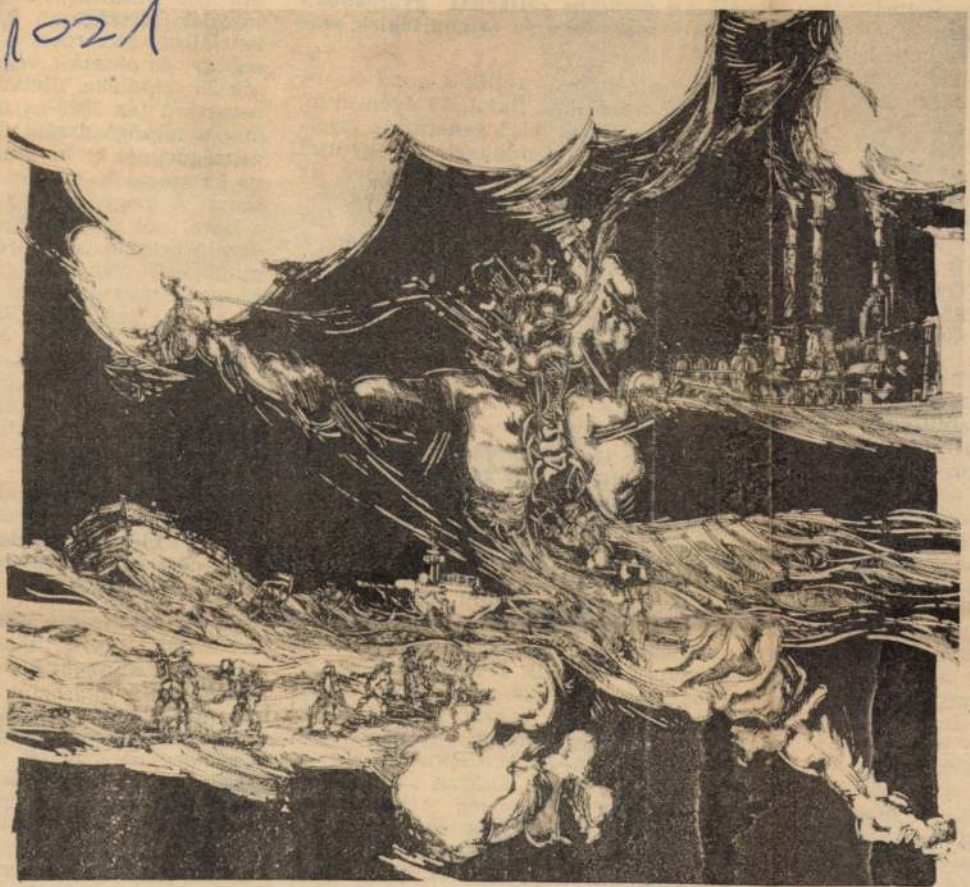

Kádas István tusrajza: Agónia.

em nyilvá-
nem reha-
, könnyebb
a elé kerül
Mert Ön,
már por-
ilván keve-
így éri el
t, — akkor
yugellátást!
— akkor a
l a legked-
ki a nyug-
legy. Világ
a rokkanttá

gyakran el-
ozták, min-
habilitációs
melynek az
gozót köny-
t, akkor ezt
em megy a
rtásra, ud-
habilitációs
és gyakran
ör azonban
en egy ap-
etkezet, ha
ál sem tud-
dást általá-
avasolni —
ágok dönte-
enek rajta...
y csomó fő-
dulatot meg
ég dolgozni
esnék a le-
és nem a
rtanák az

szervekre az a tér
től az országos
nőtt a megyében
ma?

— Az eredményben
létszám 35 százaléka
Közel 60 százalékuk
miségi. Mindkettő l
tapasztalathiányt is je
alkotóvá válás útjának nincs sem egyéni, sem történelmi múltja megyénkben. A feladat ebből adódik. Meg kell gyorsítani a vezetővé válást és gyarapítani kell az alkotó értelmiségiek körét és a meglévő fiatalos lendületet mindennap kamatoztatni kell, minden munkahelyen. Erre receptet adni e rövid interjú keretében nem lehet. Úgy gondolom nem is szükséges.

● **Sikerül-e árnyaltan — a sajátosságok szerint — tanulmányozni az értelmiséget? Hiszen más a gondja a műszaki értelmiségnek és a humánnak, de különbségek vannak azokon belül is...**

— Szociológiai, de még statisztikai felmérés sem készült (kivéve a fiatal értelmiségieket) az értelmiség egészéről, vagy rétegeiről. Mégis a lehetséges döntésekhez — biztos mondhatom — elegendő ismeretekkel rendelkezünk. Ismerjük a megyei és az országos összehasonlító adatokat. Ezek adják a lehetséges és nem is mindig rövid távú feladatainkat. Amikor két év alatt közel 100 lakást tudtunk adni az orvosoknak, gyorsan csökkent a betöltetlen állások száma. Az agrár- és műszaki értelmiség helyben maradását is csak a lakásbiztosítással lehet elérni. Az álláshirdetések mutatják, hogy lakással a leggyengébben ellátott értelmiségi réteg a pedagógusoké. Bár az is igaz, hogy a szolgálati lakások jelentős részét az utóbbi években felújítottuk, és több mint 1500 pedagógus épített kedvezményezett hitelből lakást. A bérarányok pedig az országostól alacsonyabbak. Élni pedig kell, és ebből a természetes törekvésből adódik, hogy megyénkben az értelmiség jövedelmének közel

ve 55 százalék. Országos
senyt. A megyében a fiat
a fiatal nők a nagyobb a
vezető beosztásúak körébe
mind első számú vezető)
Megyei arányuk együtt 1
gosan 16,1 százalék). Nag
tom, hogy a fiatalok mi
képzettségének megfelel
dolgozik (országos megfe
Ennyi, amit értük tudtu
jaik felsorolása is kitölt
de most az eredményre k

● **A megyei tanácsi**
munkahelyi vezetők
te: kiemelt figyelme
dolgozó értelmiségi
nek-e ennek?

— A mai feszülő gazd
eredmény egyre fokozó
biztosít a szubjektív felt
termékkel telített áru m
den mennyiségben. Nem
sem felügyeletet gyako
készítene az üzemek ve
désem, hogy a hatékony
értelmiség alkotó erejéne
zött egyenes arányt állap
a hétköznap nem ilyen e
de azt is vallom, hogy e
mára sem lehet közömbö
telmiség munkahelyi kö
vezető a kérdésben feltet
nyesen megoldja.

● **Hogyan támogatjál**
értelmiség tudomán
A pályázatokra, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 ÁPR 4

Kádas István
grafikusművész

1021

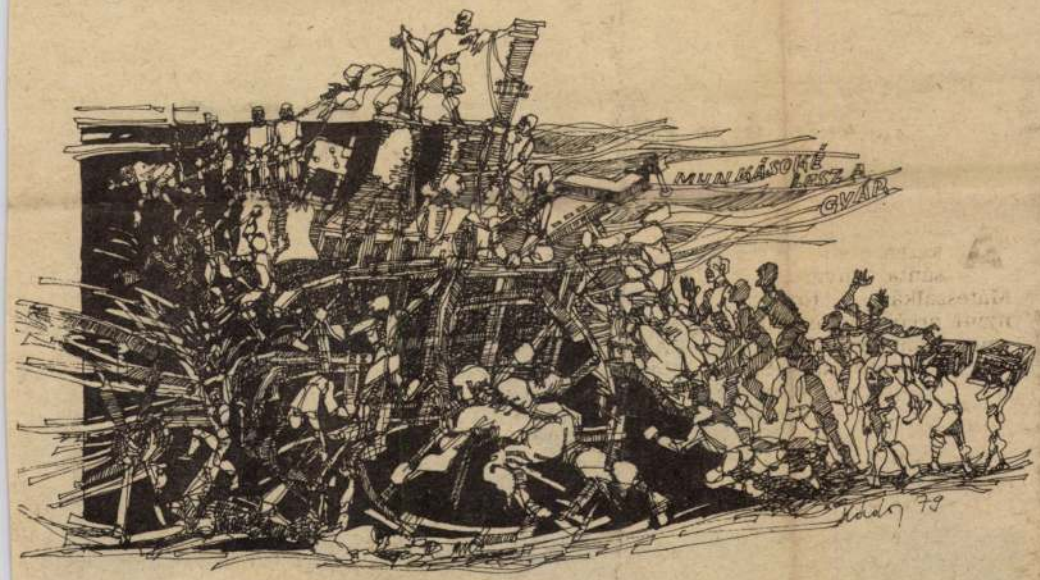

A vörös szekér. Kádas István grafikája

KM ÜNNEPI MELLÉKLET

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1978 — 1

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Kádas István

1021

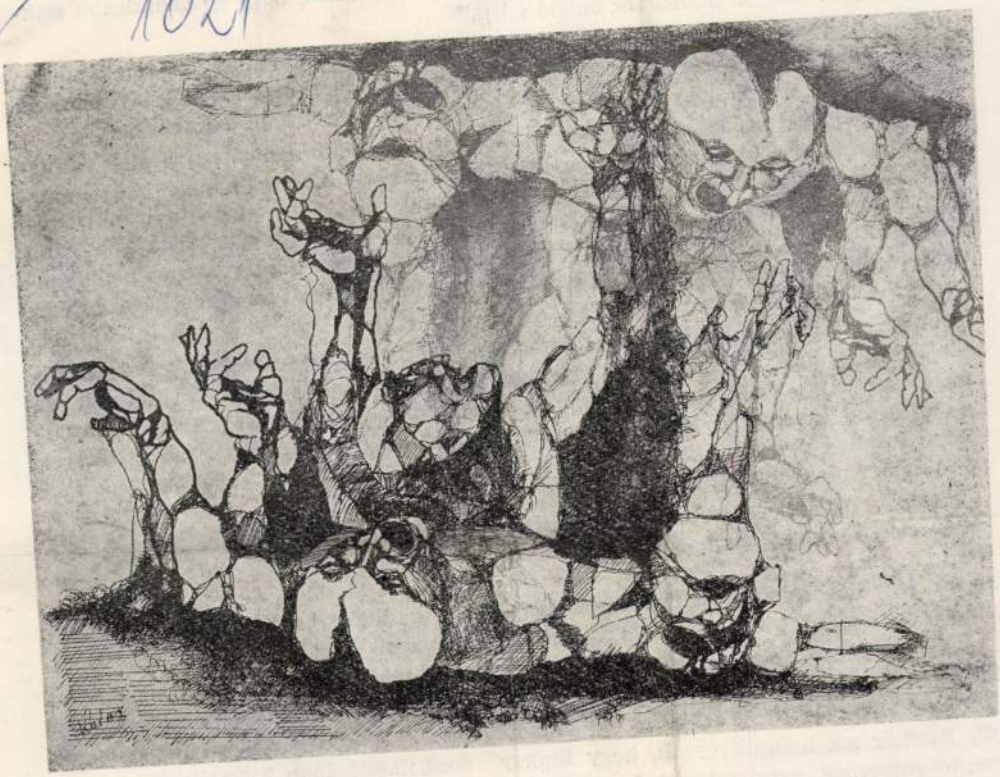

Kádas István: Küzdelem.

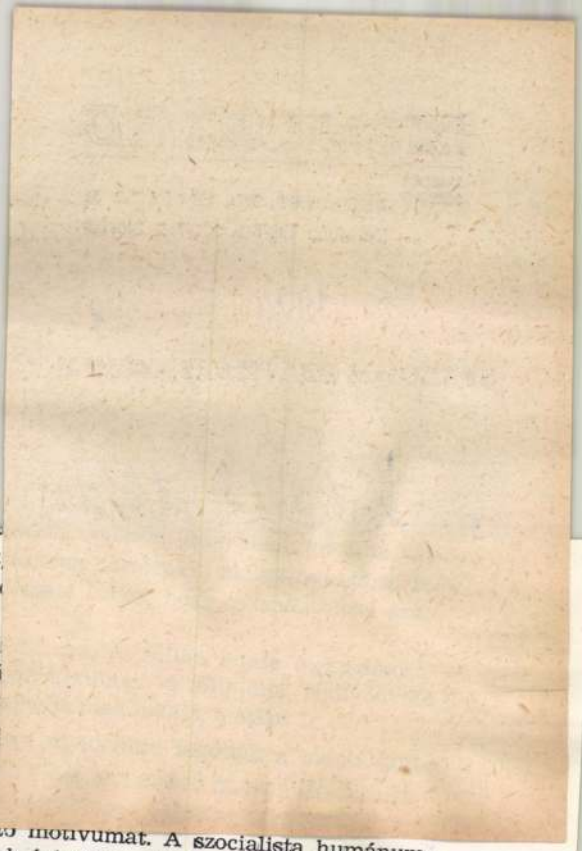

...ságga, mert nem a *vívódók*, hanem *a vívók fa*...
het, de megtörni nem: akik körül az teremt ...
ráznak el, ha beléjük ütközik az öklelő világ."[9]

Külön értéke a kötet novelláinak a festő...
sodnak a színek, impresszionisztikus tablók, tá...
bizonyítéka ez annak, hogy a festő akkor sem t...

Valaki a ködben című kötetének elbeszélé...
nál. A legtöbb írás szűkszavúan exponálja a pr...
san gazdálkodik a szóval. A kötet ajánlása: „E...
retni az egész világot" — jelzi a kötet alapvető motívumát. A szocialista humánum iránti elkötelezettség szólal meg utoljára legjobb írásaiban. Sipkay azokat a pillanatokat keresi, amikor pőrére vetkőzik az emberi lélek. Mi teszi az embert igazán emberré?

A címadó írás expresszív erővel ébreszti fel az olvasóban a felelősség érzését. Főhőse sikoltást hall, keresi a hang tulajdonosát. De a sikoltás *belső* sikoltás volt, az önmagával való elégedetlenség hangja, a közönyből való kilábalásé. Arturban azonban újraéled az oblomovizmus, nincs ereje ahhoz, hogy szakítson korábbi életével. Marad minden a régiben. A *Padrend*ben szimpatikus nyíltsággal fogalmazódik meg az új ember megváltozott erkölcsi arculata.

Sipkay Barnát elsősorban a magányosan töprengő, önmagukkal és környezetükkel viaskodó hősök foglalkoztatták. „Mindegyik regénye — írja Margócsy József — az életért harcoló, a visszahúzó erők ellen támadó, küzdő fiatalok, egyszerű emberek sorsát, pályáját mutatja be. Egyetlen könnyű karriert futó szereplője, főhőse sincsen: valamennyinek árat kell fizetnie a munka öröméért, a sikerért."[10]

Sipkay Barna igazi műfaja a novella. A regényben gyakran hajlott romantikus túlzásokra, gyakran tett kitérőket. A novella nagyobb fegyelmet követelő formája alkalmasabbnak bizonyult számára elmondani véleményét korunkról, korunk emberéről. Amikor azt hangsúlyozzuk, hogy Sipkay gondolkodásában kiemelkedő szerepe van az embernek, nem szabad valamiféle talajtalan lelkesedésre gondolni. Sipkay emberszeretete nagyon is evilági, valóságos, a saját sorsán küzdelemmel, vívódva, de felemelkedni tudó ember szeretete.

A szocialista humanizmus egyetemességéért harcolt, a felelősségvállalás fontosságára figyelmeztetett. Nem rajzolt leegyszerűsített képleteket, nem nyújtott hamis

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

OKT 15

Kádas István

1021

Kádas István rajza

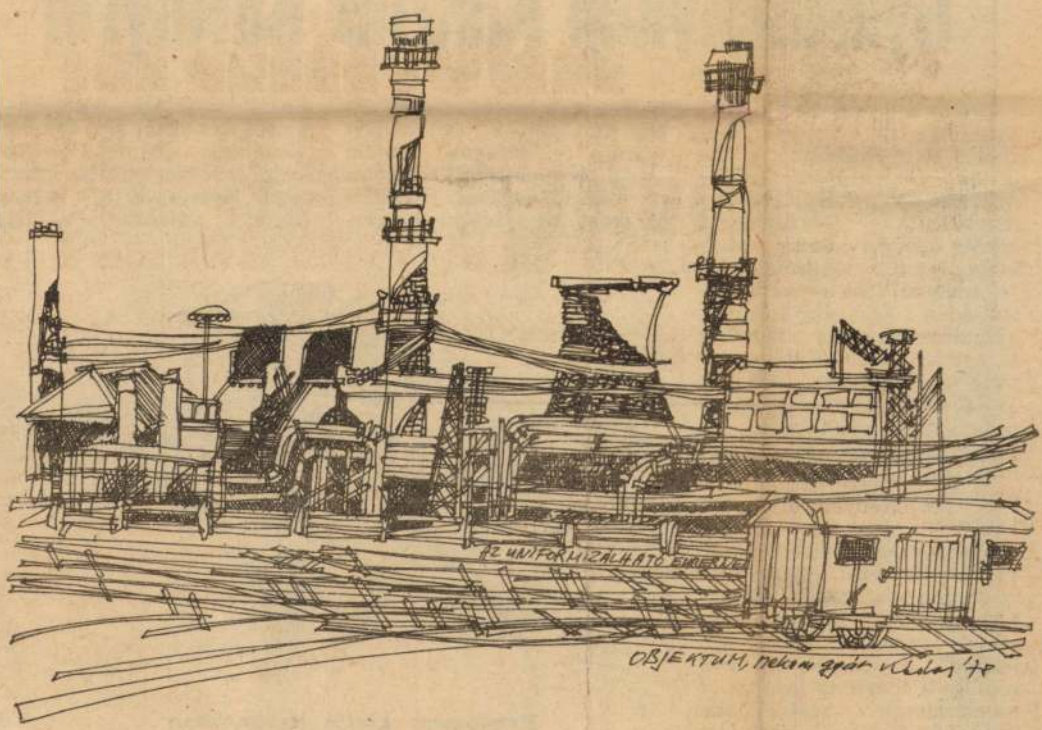

A művész szövege: Az uniformizálható embernek objektum, nekem gyár

KM VASÁRNAPI MELLÉKL

KÉPZŐMŰVÉSZET

Gyorsfénykép Raszler Károlyról

Ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelyik már az új hazában nőtt művésszé, a főiskola megváltozott atmoszférájában, a kulturális élet demokratikus körülményei között kezdett alkotó munkába. Nyitott szemmel járó, mélyen érző művész, érdeklődését egyaránt felkeltik az emberiség nagy kérdései és a mindennapi élet eseményei. Pályakezdése, 1952 óta, az a szándék vezérli, hogy tudatosítsa nézőiben a kis tettek nagyságát, az egyéni helytállás, a megvallott humanizmus világforgató hatalmát.

Munkásságát lehetetlen röviden jellemezni, olyannyira gazdag és sokrétű. Valamennyi grafikai technika fölényes mestere, de a különböző eljárások arányait mindig a témához igazítja, a mondanivaló szolgálatába rendeli. Egyike azoknak, akiknek kezén a magyar grafika korszerű arculatot öltött; a nemzeti hagyományok

Sosem a jelenség vagy az esemény puszta ábrázolását tekinti feladatának, hanem hozzájuk fűződő reflexióinak grafikai kifejezését. Irodalmi és zenei inspirációjú kompozícióin viszont az ábrázolt mű világát teszi át képekbe, s szubjektív élményeinek

merést arattak. Rangjának pontos fémjelzői kitüntetései háromszor Munkácsy-díjat majd érdemes művész címet végül Kossuth-díjat kapott Tagjává választotta a világ grafikusainak legelőkelőbb szervezete, a firenzei akadémia is. Népszerűségére jel-

Hemingway kertje Havannában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1977 MÁR 1 3

KELET MAGYARORSZÁG

Kádas István

Már rég nem kérdezek ilyesmit. Csinálják csak a fiatalok, ugráljanak ők a pult mögött. Én beszélgetni szeretnék valakivel, akinek hasonló gondjai vannak, mint nekem. De a boltban, vagy itthon erre nincs idő. Miért könnyebb elviselni a rosszat, ha beszél róla az ember?

Jancsi fiamat dohányzáson kaptam, pedig még csak 12 éves. Pannika elcsavarog, már harmadszor vetődött este kilenc után haza. Ha faggatom, merre járt, a vállát vonogatja. Azt mondja, a barátnőjénél volt. Mi lesz belőle, 14 éves létére ki tudja, kivel és merre kószál. Csak ne fáradnék el napközben annyira a pult mögött, csak lenne időm többet figyelni a gyerekekre!

★

Ha nem kezdtünk volna az építkezésbe, most maradhatnék gyermekgondozási segélyen. De úgy kell minden fillér, mint a levegő — pedig csak egy szobával és egy verandával toldjuk meg a házat. Igy már szép portánk lesz. Akadnak is a faluban, akik irigyelnek — persze nem a visszeres lábam sajnálják tőlem.

Tegnap voltam orvosnál. Azt mondta, van valami spirál, amitől nem lesz újabb gyerekem. Feltetetem, anélkül bejövök valahogy... hogy megbeszélném az urammal. Aztán majd csak rend-

Kádas Viktória

KÁDAS ISTVÁN: ILLUSZTRÁCIÓ

resztül gyér fény világol. Lepihentek már a tehenek, befejezték a napi munkát a tehenészek.

Csak az udvar végében világít egy lámpa az oldalbejárat fölött, a szabolcsbákai klubkönyvtár és mozi épületén. Belépve kissé meghökkentő látvány fogad: egy télikabátba burkolózott férfi üldögélt csöndben az asztal mögött, rakosgatta a könyvek céduláit: a klubkönyvtár vezetője (egyébként e helyi iskola tanítója). Meg is magyarázza mindjárt: hetente háromszor van kölcsönzés, és hiába fűtik fel a cserépkály-

bemondó hangj
rálja az esti fil
letről billiárdgo
nása hallik, az
nál sakkoznak.
este, be-belépő,
dő, megragadó
elsősorban idős

A zenészek nemzedékváltását tovább követhetjük Vásárosnaményban is. Ahogy a szakértők mondják: „füles cigány zenészek" játszanak a

Sipos Béla,
Tarnavölgyi György
Fényképezte:
Gaál Béla

CSÖNDES KLUBEST A KISVÁRDAI VÁROSI IFJÚSÁGI KLUBBAN.

Kádas István grafikus
a tatai várban rendezett őszi-téli tárlaton szereplők grafikái.

Jenkei János: Jegyzetek az őszi-téli tárlatról.
Dolgozók Lapja/Komárom/, 1945. dec. 21.

Kádas István grafikus

A Komárom megyei képzőművészek 1974. évi őszi tárlatán szerepelnek munkái.

Welmer Tibor: Kísérletek, próbálkozások átlagszint az őszi tárlaton!
Dalgozók Lapja (Komárom), 1974. dec. 15.

Kádas István.

A József Attila Megyei Könyvtárban rendezett kiállításon szitanyomatait mutatta be.

(*): „Műteremsarok".
Dalgozók Lapja, Tatabánya, 1973. márc. 1.

Kádas István, grafikus

□ KÁDAS ISTVÁN grafikusművész kiállítása ma fél 6-kor nyílik a Csók István Galéria grafikai termében. Megnyitja dr. Losonci Miklós művészettörténész, az Iparművészeti Főiskola főtitkára.

—: □ Kádas István, 2

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 11.

Kádas István
grafikáival nyílt meg az Őszi Tárlat '72
kiállításon, amelyet a Romániai magyar
képzőművészek rendeznek a tatai műve-
lődési házban.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/330 6old.

Kádas István, festő

L.: Dallos Lívia

– : o Tárlatok

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 12.

Kádas István, grafikusművész
a IV. Szabolcsi Tárlaton szereplnek
a művésznő művei

Dankó Imre: a IV. Szabolcsi Tárlat.
Szabolcs Szatmári Szemle, 1979. 4. 88. old.

Kádas István

VIII.12.

KÁDAS ISTVÁN tatabányai grafikusművész alkotásaiból nyitottak kiállítást csütörtökön az esztergomi Petőfi Művelődési Központban.

Magyar Hirlap 1976/191/6

Kádas István

„Kharon csónakja" szerigrafia 70x50 cm

„A hibernált ébredése" alugráfia 75x50 cm

„A 301-es tilométkönet" -"- 80x50 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár 1975 december-1976 január

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Kádas István, grafikus-
művész

MAGYAR HÍRLAP

1976 AUG 13

KÁDAS ISTVÁN tatabányai grafikusművész alkotásaiból nyitják kiállítást csütörtökön az esztergomi Petőfi Művelődési Központban.

Kádas István, grafikus

● KÁDAS ISTVÁN grafikusművész kiállítását ma nyitják meg a mátészalkai művelődési házban.

8.

-:o Kádas István

Esti Hirlap, Bp. 1978 nov. 10.

Kádas István grafikusművész

A III. szabolcsi tárlat megnyílt Nyíregyházán, melyen szerepelnek a művész művei: számszerűleg négy grafikája. A művész nemrég Komárom megyéből hazatért és itt telepedett le.

„Kharón csónakja" c. /repr./

Páll Géza: Csalódást okoz-e a szabolcsi tárlat?, Keletmagyarország 1977. aug. 28.

Kádas István

14. Mózes alugrafia 50 x 38 cm
15. Daphnis alugrafia 61 x 44 cm
16 Ürhajos II. alugrafia 61 x 48 cm

Őszi Tárlat 1976 Tata Vár, Katalógus

Kádas István, operatőr

Horváth Endre.

–: O Kiállítások. 12.

Esti Hirlap, Bp. 1977. dec. 9.

Kádas István

Kádas István önálló kiállítást rendezett 1976-ban Esztergomban és legutóbb az évben Tata-bányán is.

Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Kádas István

A Művészeti Alap tagja Kádas István, aki rendszeresen szerepel megyei és országos tárlatokon.

Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. old.

Kádas István

1941-ben született Kádas István grafikus Nagykállón. Volt vájár és nyomdász. 1976-ban Tatabányáról Nyíregyházára költözött.

Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Kádas István

Kádas István grafikáin erezni
mester Szabó Lajos sajátos for-
manyelvét.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép.- 1977.
Művészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

Rádas István

Rádás István 1976-ban bölté-
zött Tatabányáról Nyíregyhá-
zára. Grafikai erősen moralis
töltésűek.

Lóska Lajos: Nyírségi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

Kádas István

„Mózes" (akvatinta)
(repro)

— : Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1974. szeptember - 27 lap.

Kádas István grafikus

– KADAS ISTVÁN tatabányai grafikusművész alkotásaiból nyí[illegible] tottak kiállítást csütörtökön Esztergomban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 13.

Kádas István
grafikusművész

— **Kádas István** tatabányai grafikusművész első önálló tárlata nyílt meg csütörtökön az esztergomi Petőfi Művelődési Központban.

A tatabányai művésznek kiállitása nyilt Esztergomban a Petőfi Művelődési Központban.

Népszava, 1976. augusztus 10.
4. oldal

Kádas István

Egyedi kivitelezésű művei
szerepelnek a tárlaton.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek...
Népszava, 1976. dec. 10 – 5. oldal.

Kádas István, grafikus

Másodszor rendezték meg a Somogyi Képtárban a Dunántúli Tárlatot, melyen szerepelnek a művész művei.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek kiállítása Kaposvárott.
Népszava, 1976. dec. 10.

KÁDAS ISTVÁN, festő

KÁDAS ISTVÁN: " Bator emberek",cimü müve.-Fekete repr- 40.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977..1.sz.

KADAS ISTVAN, grafikus

Kadas Istvan grafikusmüvész Nyiregyhazara költözött,
Tatabanyaról, ezzel a megyében élo alaptagok szama kile
lenc lett. 50.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzómüvészet Szabolcs-Szatmarban
41.old

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XII. 197 . 1.sz

KÁDAS ISTVÁN, grafikus

KÁDAS ISTVÁN: " Házgyári házak",cimü müve.-Fekete repr. 50.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 2.sz.

KÁDAS István
ls Harry Brenner
kiáll. Bp., Operaház, Vörös Szalon, 1993

ism. L.M.[LOSONCI Miklós]: Az élet lüktetése. =
= Vasárnapi Hirek, 1993. okt.31. 9. ill.

ovember 4.-Bev. Fodor András,
1985 [4] p., ill.

jtemény, 1985. A kiállítást rend.
odor Amndrás. Vác : Vakm Bottyán
Hincz Gyula Állandó Gyűjtemény
. LOSONCI Miklós: Gerzson Pál
lius 28. 4.
olt:;.i.Losonci Miklós:;.i.Fodor
nes:;

985 **ism.** GYETVAI Ágnes: Három
et, 1985. október 1. 7.
gnes:;

kó Iván és Gombár Judit. =
33-35., ill.

eg a Róka-hegyen : Győri
és Markó Ivánnal [beszélgetés].
i jó. Bp. : Móra, 1985 183-190.
t:;.i.Gombár Judit:;

KÁDAS Katalin, festő

Kiállítás

kiáll. Vásároznamény, Művelődési központ. 1989.

szeptember. eml. = Szabolcs-Szatmári szemle

24. 1989. 4. 514

XX. n. 45 n / Mesterek

A Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola

és

a Fiatal Képzőművészek Stúdiója

meghívja Önt

KÁDÁR KATALIN

grafikusművész kiállítására

A kiállítás szombat és vasárnap kivételével

1985. március 7-től 22-ig tekinthető meg.

Kecskemét, Izsáki út 10.

85o21.GAMF rota

Plakátok, Grafikák
Kádár Katalin

DAS Katalin festő (Kárpátalja)

10. SzSzmLt. Fasc. 86. no. 105/1668.
11. SzSzmLt. Fasc. 99. no. 14/1686.
12. A lórántházi ref. egyház levéltárában. Köszönettel tartozom dr. Mező András főiskolai igazgatóhelyettesnek, hogy a szöveget volt szíves rendelkezésemre bocsátani.
13. SzSzmLt. Fasc. 87. no. 112/1669.
14. SzSzmLt. Fasc. 87. no. 113/1669.
15. SzSzmLt. Fasc. 87. no. 116 és 118/1669.
16. SzSzmLt. Fasc. 87. no. 119/1669.
17. SzSzmLt. Fasc. 91. no. 30/1673.
18. SzSzmLt. Fasc. 87. no. 27/1669.
19. SzSzmLt. Fasc. 99. no. 15/1681.
20. SzSzmLt. Fasc. 99. no. 14/1681.
21. SzSzmLt. Fasc. 101. no. 93/1683.
22. SzSzmLt. Fasc. 101. no. 90/1683.
23. SzSzmLt. Fasc. 101. no. 89/1633.
24. SzSzmLt. Fasc. 103. no. 80/1685.
25. SzSzmLt. Fasc. 103. no. 78, 79/1685.
26. SzSzmLt. Protocollum XIV. fol. 243.

Szabolcs-Szatmári Szemle XXXIV. évf 3 sz 1989

BENE JÁNOS:

Vitam et sanguinem!

Adatok az utolsó nemesi felkelés Szabolcs megyei történetéhez

A magyar hadtörténet egyik különleges színfoltja a magyar nemesség személyes katonáskodása, az inszurrekció. Ennek, a XVIII. századra már teljesen anakronisztikussá vált kötelezettségnek a fenntartása gyakorlatilag csak arra volt jó, hogy a nemesség hivatkozhassék valamire, amikor mentelmet igényelt a rendszeres katonai adó alól. A magyar honvédelem természetesen nem ezen a bizonytalan intézményen alapult, a XVIII. század elejétől már szervezték az állandóan fegyverben tartott hadsereget.

Mi is az inszurrekció? Lényege a nemesség honvédelmi kötelezettsége, személyes hadbavonulása a király vezetése alatt. Az uralkodók azonban nem szívesen folyamodtak a nemesi felkeléshez, hisz tapasztalniuk kellett, hogy a korszerű hadviselésben járatlan, alig kiképzett, a tábori élet fáradalmait, kötöttségeit nehezen viselő, gyenge fegyverzetű inszurrekciónak már nincs létjogosultsága. Nem is igen szólították fegyverbe, csak végszükség esetén, a XVIII. század negyvenes éveiben, az osztrák örökösödési háború, és a XIX. század elején a napóleoni háborúk idején.

Az 1805. december 26-án a franciákkal kötött pozsonyi békében I. Ferenc császár kénytelen volt lemondani Napóleon javára Velencéről, Dalmáciáról, Isztriáról, sőt ősi tartományainak egy részéről, Tirolról és Voralbergről is. Népességének egyhatodát, állami bevételeinek egyhetedét vesztette el, s ezenfelül a győztes 40 millió arany forint hadisarc fizetésére is kötelezte.

Ezek után természetes, hogy a bécsi Burgban mindenki a revansra készült. Az 1808-as pozsonyi magyar országgyűlés is rendkívüli és különleges hatalmat ruházott az uralkodóra: „... három évre és nem azon túl, fölajánlják, hogy ha ezen három év alatt háborúval támadtatnék meg és ha oly ellenséges hatalom, melyet a rendes hadsereg nem bírna föltartóztatni és nyilvánvaló betörés fenyegetné az országot, Ő szent felsége ... a nemeseknek és azoknak, kiket a törvény e nevezet alá foglal, fölkelését az alább előadandó módon, előleges országgyűlés nélkül ... az ország védelmére összehívhassa."[1]

A törvény megállapította a felkelési kötelezettséget is. Eszerint minden nemes háztartásból (famíliából), ide értve a külföldön tartózkodókat és a honfiúsítottakat is, egy tag köteles felkelni és vagyoni állapotához képest mint lovas vagy gyalogos szolgálni. Egy családnak tekintették a felnőtt fiával egy kenyéren élő atyát, valamint a meg nem osztozott és egy kenyéren élő testvéreket. „Kivétetnek mindazon által: 1. A kik testi vagy szellemi hibájuk miatt katonáskodásra alkalmatlanok. 2. Olyan atyák, a kiknek több neveletlen gyermekeik van s távollétük miatt azok szükséget szenvednének. 3. Az egyedüli fiúk és utolsó örökösök az egész családból (nem pedig egy ágból!) 4. Papok,

IRODALOM

Itt csupán a legszükségesebb idézett forrásokra szorítkozunk, teljes bibliográfiát ld. Baróti Dezső: Sík Sándor, Bp. 1988. 282—291.
Rónay György: Sík Sándor. Bev. tanulmány **A kettős végtelen** c. kötethez, Bp. 1969. 7—26.; Sőtér István: Tisztuló tükrök. Bp. 1966. 260—61.
Rónay László: Katolikus líra a két világháború között. Műhely, 1981/4. 35—53. Tolnai Gábor: Sík Sándorról, tanárunkról. Vigília, 1989/1. 2—9. Kalász Márton: Sík Sándor verseit olvasva. Uo. 26—28.

Sík Sándor irodalomtudósi működése nem választható szét mereven tanári munkájától. Jóllehet, Szegedre való kinevezése előtt is írt néhány, nem éppen lebecsülendő tanulmányt, mégis addig a *Gárdonyi, Ady, Prohászka* c. kötet volt az egyetlen jelentős irodalomtörténeti munkája. Az irodalompedagógia szegedi évei érlelték ki Sík Sándorban a tudóst: sorra jelennek meg súlyos monográfiái; *Pázmány* (1939), *Zrínyi Miklós* (1941), s végül a háromkötetes *Esztétika* (1943). Sík Sándort irodalomtörténeti érdeklődése megóvta a korszak divatos szellemtörténeti irányaitól, valóság- és ténytisztelete a vizsgált korszakkal szemben szinte alázatosnak mondható. Sohasem alapoz fikciókra, hipotézisekre, mindig csak a történeti anyaggal bizonyítható következtetéseket vállal, saját személyét pedig közvetítő médiumnak tekinti a múlt és a jelen között. „A történeti anyag csak arra szolgál, hogy az ember fejlődését végigkísérhessem" — írta *Pázmány* — monográfiájának előszavában. Ez a könyv egyébként is jellemzően mutatja be Sík Sándor irodalomtörténészi módszerét: az individuumra koncentrál, azt kutatja, hogy az általános, az egyénen felül milyen egyéni vonásokkal dúsulva jelentkezik az életműben. A barokk elvont ideológiája és stíluseszménye helyett Pázmány barokkját vizsgálja, nem ritkán találván kapcsolódási pontokat önmaga és tárgya között. S ami még feltétlen erénye tanulmányainak: az a stiláris igényesség, amely sokszor szinte szépprózává avatja mondandóját. Meggyőződése volt, hogy az írót saját szavaival kell jellemezni, „azzal a stílus-, mondat- és verselemzéssel, aminek mint tanár is szinte az alapjait rakta le, és máig felül nem múlt példáit adta egy-egy tanulmányában" (Rónay György).

Nincs terünk arra, hogy e tudományos életmű minden részletét számba vegyük: értő Tanulmányokat írt Vörösmartyról és Aranyról, Vajdáról és Adyról, s *Egyetemesség és forma* címen először készített európai igényű, modern szempontú számvetést Magyarországon a katolikus irodalom problémájáról.

Mégis, vállalkozásban talán egyedülálló (és folytatásra váró), s mindmáig a maga nemében meg nem haladott műve *A magyar költők istenélménye*, melyben a középkortól kezdődően Balassi, Zrínyi, Vörösmarty, Arany, Ady és mások lírájában elemzi az istenélmény eszmetörténeti, lelki-alkati és ideológiai megjelenését, valamint okait. Később keletkezett, de tematikailag ide kapcsolódik a *József Attila Isten-élménye* c. tanulmánya is.

Teológiai munkásságáról, avagy a vallás és hitélet körébe tartozó műveiről szólani nem feladatunk, mint ahogy tanári egyéniségét is hitelesebben idézheti meg a tanítványi emlékezet (Tolnai Gábor vagy Baróti Dezső visszaemlékezései), mint akármely doktrinér megközelítés. Erről csak ennyit, összegezve: a tanításban is művet alkotott, jövőt épített, értékeket halmozott, s a kor — beleértve a mai kort is — általános gyakorlatával szemben a tanítva tanulás, a docendo discimus gyakorlatát követte; az igazság sohasem az ex chatedra való kinyilatkoztatás formájában jelent meg, hanem kölcsönös viták pergőtüzében kristályosodott ki. Tolnai Gábor visszaemlékezésében így ír Sík Sándor „pedagógiai titká"-ról: „Azzal tett szinte lenyűgöző befolyást, hogy erkölcsi biztonsága, emberi tartása és hatalmas műveltsége ellenére nem tartotta és nem mutatta magát tévedhetetlennek. És azzal hasonlóképpen, hogy gondolkozásra nevelt bennünket, mégpedig a leghatékonyabb nevelési módszerrel, hogy hagyott bennünket gondolkozni."

Úgy tűnik, a személyes példát nem halványította el az idő, mint ahogy értékállónak bizonyult költői és tudományos munkásságának legjava is. Szegényebb lenne nélküle irodalmi kincstárunk.

Kádas Lajos

Nobrán

1920.

Élmunk 1930. 84. l.

Kis János:

Mellig, kissé balra f
Rövid haját előre fésülte, l
nyakkendője fekete, ||| leha
kép alatt:

„KIS

Fametszet, méretei

89

Magyar iról arc
1857. III. Füzet, p

Kádas Márton, hevesi farekas M.D.K.

1561-ben ad él csempét az egri vár számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 348 old.

M.D.K.

Kádas Márton, hevesi főszolga

1561-ben csempét ad el
az egri vár számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348 old.

MDK

Kádas Márton,hevesi fazekastól vesznek csempét 1561-ben is.

Déshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.II.közlemény. 157.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve.II.Eger 1964

Kádas Sándor

özvegy (?) ikke

d.

Nagy Ignácz.

1941. 42–43 k.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
194 1915 szám
Érk.: 1915 év okt. hó 4. n.

XI/17/1915.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

191 5 évi 16034 számv. sz.

XIII. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró FORST

a Müemlékek Orsz

Folyó évi október hó

iratára, van szerencsém Fridli

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

dr. Kádas Zsigmond,

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1980 ÁPR 17

amatőr szobrász

1021

Kevi napok Szolnokon

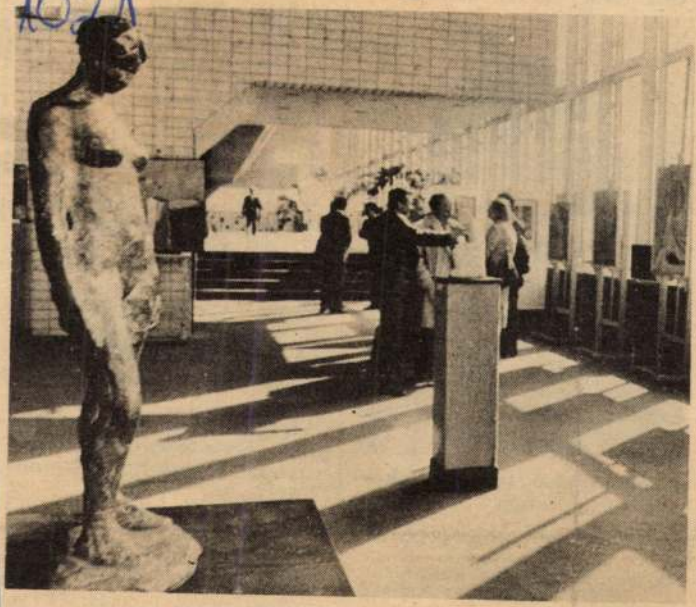

Felvételünk a rendezvénysorozat megnyitóján készült. Előtérben dr. Kádas Zsigmond „Álló nő" című alkotása

Három kiállítás nyílt

Az elkövetkező napokban Túrkeve kulturális életével ismerkedhet a szolnoki közönség. A Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban tegnap délután dr. Soós István, a Szolnok megyei Állami Építőipari Vállalat igazgatója nyitotta meg a Kevi napok rendezvénysorozatot. Ugyanekkor három kiállítás is nyílt. Az érdeklődők a túrkevei amatőr képzőművészek alkotásait, a túrkevei művelődési ház díszítőművészeti szakkörének munkáit és a honismereti szakkör kiállítását láthatják. A Kevi napok rendezvénysorozata a szombati zárásig még számos kulturális és szórakoztató programmal várja a látogatókat.

Nők. 100 m: Varga (MÁV MTE) 12.5, 200 m: Kunné Gyöngyi (MÁV MTE) 26.0,

hajítás: Kár
44.28. Diszk
vári (MÁV

Egy kis pihenő

Ladányi első lett súlylökésben

két II-es és tizennet 10-es találatot ért el.

Esemény

Labdarúgás. Szolnoki Vízügyi Szakközépiskola—Nyíregyházi gimnázium. Szolnok, Mátyás kir. u. 12.30.

műsor

Dózsa: Munkahelyi románc I—II. (dupla helyáron). **Rákóczifalva** Rákóczi: A sólyom nyomában. A szállást kérő róka (ovimozi). **Tiszafüred** Tisza: A madarak is, a méhek is (16). Meséről mesére (ovimozi). **Tószeg** Petőfi: Koldús és királyfi (II. helyáron). Vörös

veiből. — 16.05: Rádiónapló. — 18.00: Christa Ludwig opera áriákat énekel. — 18.15: Hol vol hol nem volt... — 19.15: Ger csy Sári és Udvardy Tibor n tákat énekel. — 19.35: Kapcsc juk a Zeneakadémia nagyte mét. A Magyar Rádió és Te vízió szimfonikus zenekará

Kádasi Éva, keramikus iparművész

H.Z.: Stantermes általános iskola, Ens. Építész: Horváth F. Zoltán (Északet Ev.)

Homlokzati kerámia: Kádasi Éva,
Lázár Zsuzsa.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 25-old.

Dr. Kádas Zsigmond (Mezőtúr) alumíniumöntése

450 négyszögöl szőlő porházzal eladó, Cibakháza, Öregszőlő 206. Érdeklődni: Szolnok, Szabadság tér 3. fszt. 4. (692.)

JÁSZBERÉNYBEN a Káposztáskertben, Munkácsy Mihály u. 3. alatt háromszobás, központi fűtéses öröklakás eladó. (701.)

800 négyszögöl belső telek eladó. Szandaszőlős, Vörösmező 6. (717.)

800 000-ig vennék házat. „Sürgős" jeligére a törökszentmiklósi hirdetőbe. (726.)

NÉGYSZOBÁS családi ház eladó, vagy kisebbre cserélem. Érdeklődni: délután 6 órától, vasárnap egész nap. Szolnok, Szondi u. 20. (H. 402.)

SALGÓTARJÁNBAN. Gedőctetőn hétvégi telek téliesített faházzal eladó. „Bekerítve 0532" jeligére a salgótarjáni hirdetőbe. (728.)

ELADÓ Törökszentmiklós, Felszabadulás út 31. I. 10. lakás, 48 m², 240 000 Ft készpénz + OTP. Érdeklődni: 17 óráig Hajdrik. (733.)

SZOLNOKON 140 000 Ft kp. + OTP-átvállalással lakáscsere megoldást keresünk. „Félkész is lehet" jeligére a szolnoki

GÉPJÁRMŰ

JÓ állapotban levő felújított Moszkvics 408-as szgk. eladó. Érdeklődni: Urbán Ferenc, Szolnok, Széchenyi u. 5. IV. 12. minden nap 16 óra után. (H. 372.)

MEGKÍMÉLT IE Wartburg friss műszakival eladó. — Jászkisér, Ady E. út 5. (698.)

VERMATT oldalkocsi eladó. Jászberény, Zagyva-part 46. (639.)

850-es felújított Fiat jó állapotban, 1981-ig érvényes műszaki vizsgával eladó. Érdeklődni lehet: Jászjákóhalmán az étterem vezetőjénél. (675.)

US 19—58 Trabant 601 Special sürgősen eladó. Szolnok, Kun B. krt. 7. III/7. délután 5—8 óra között. (669.)

IZ rendszámú Zsiguli eladó. — Liber Szolnok, Csanádi krt. 14. VII/2. Telefon: 12-089/454, 8—15-ig. (H. 381.)

KAROSSZÉRIA-CSERÉS. műszaki vizsgázott 601-es Trabant eladó. Szolnok, Palla István krt. 1. IV/3. (H. 397.)

JÓ karban levő 7 éves 1200-as Zsiguli eladó: Karcag, Villamos u. 2/b. (671.) UE—28-as traktor pótkocsival, akével együtt felújítva eladó. Karcag, Baross

Dezső u. 28. Érdeklődni: egész nap. (H. 379.)

ELADÓ négykarikás csehszlovák gáztűzhely palackkal. Balogh József, Szolnok, Széchenyi lakótelep. — Orosz György út 34. I. em. 5. (H. 391.)

EZÜSTPÉNZT, régi pénzt jó áron veszek. 2541 Lábatlan I. Pf.: 12. (654.)

EGY közel ellős tehén, négyéves üszőborjú eladó. Rákóczifalva, Rákóczi u. 132. (H. 358.)

KÉTAJTÓS, vitrines világos szekrény új állapotban eladó Szolnok, Martinovics út 37. (Petykafalu.) (707.)

ELADÓ: töltőtoll-töltő készülék, szemfelszedő garnitúra gombprés és gombformák. Érdeklődn lehet: Jászapáti és Vidéke ÁFÉSZ kereskedelmi főosztály, Jászapáti Kossuth u. 3. 5131. Tel.: 99. (711.)

NÉGYÉVES, herélt ló és egy alig használt parasztszekér eladó. Karcag, Zádor út 29. (720.)

VENNÉK nagy oxigén- és dissouspalackot, ajánlatokat: „Hegesztő" jeligére kérem a karcagi hirdetőbe. (721.)

SABA 7060 Stúdió Muzikcenter 2x20 W eladó. Piros Csaba Szandaszőlős, Gorkij út 36. B. ép. fsz.

dr. Kádas Zsigmond (Mezőtúr), amatőr képzőművész

a turkevei Finita Alkotóközösségben megnyílt a nagykun városok amatőr képzőművészeinek III. pályázati kiállítása, melyen szerepel dr. Kádas műve.

Szolnok Megyei Néplap,
1980. febr. 17.

KÁDASI Éva

Forrás 1986.2.

Pintér Lajos

Korsók és szobrok

(Kádasi Éva kerámiáiról)

Kecskeméten a kerámiastúdióban beszélgetünk. Vendége és egyik gazdája épp a stúdiónak, hiszen ösztöndíjasként tölt itt napokat. Körbevezet az épületen: mutatja az épületbővítéseket. Könyvtárat, múzeumot, szoborkertet. Épp elmentek a vámosok: nagy ládákban áll a tervezett bécsi kiállítás anyaga; jelzi, hogy az itt folyó munka iránt nemzetközi az érdeklődés.

Kádasi Éva 1953-ban született Baján. A szegedi Tömörkény Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola kerámia szakára járt, majd 1972-től a Mezőtúri Fazekasok Népművészeti Háziipari Szövetkezetében ipari tanulóként és később szakmunkásként dolgozott. 1974-ben fölvették az Iparművészeti Főiskolára, ma a főiskola kerámia szakán szakoktató. Több egyéni és csoportos kiállításon mutatkozott be.

Úgy látom, útban vagy a használati tárgyaktól: tálaktól, csészéktől, korsóktól az elvontabb műalkotásokhoz, szobrokhoz. Talán anyagodnak, az agyagnak kívánsz ezen újabb alkotásokkal emlékművet állítani? — kérdezem. Olyan út ez, melyen vissza is fordul az ember, válaszolja. Mindig kísérletezünk, keressük a legmegfelelőbb anyagot, keressük, hogy milyen anyagból milyen formát lehet kibontani, keressük a megfelelő mázat, magunknak keressük a legmegfelelőbb életformát is. Beszélgetünk, időközben ezer fok fölötti hőmérsékleten égnek a kemencék körülöttünk.

Hazafelé önmagamon gondolkodom: hogy a nyers szó is anyag. Formátlan anyag. Ezzel bánni: szintúgy mesterség és bátorság. S rosszul bánni vele: lehet. Szakszerűtlenül és hűtlenül — lehet. Kádasi Éva agyag-földgömb szobrai kertjében, a föld agyag vállán-hátán járjunk hát felelősen!

Vízpart (1983)

Híreink

NÉMETH LÁSZLÓ-EMLÉKÜLÉS

Németh László írói pályakezdésének 60. évfordulója alkalmából emlékülést rendeztek Székesfehérváron, 1985. december 16-án. Az emlékülésen, amelyen *Domokos Mátyás* elnökölt, *Bakonyi István, Füzi László, Grezsa Ferenc, Hölvényi György, Kocsis Rózsa, Monostori Imre, Sándor Iván, Cs. Varga István* és *Vekerdi László* tartott előadást. Az előadásokat követően *Fodor András* olvasta fel Németh Lászlóhoz írott verseit.

ELŐADÁS ERDEI FERENCRŐL

Erdei Ferenc születésének 75. évfordulója alkalmából az Erdei Ferenc Művelődési Központ előadás-sorozatot rendezett. A sorozat befejező előadását *dr. Romány Pál*, az MSZMP Bács-Kiskun Megyei Bizottságának első titkára tartotta 1985. december 18-án, *Társadalmi-gazdasági fejlődésünk és a „Futóhomok"* címmel.

IRODALMI KEREKASZTAL

1985. december 19-én irodalmi kerekasztalt tartottak Budapesten az Almássy téri Szabadidő Központban az irodalmi folyóiratok és a fiatal írók kapcsolatáról. A beszélgetésen az Alföld, *az* Életünk *és a* Jelenkor *szerkesztői mellett ott volt* Hatvani Dániel, *lapunk főszerkesztője is.*

NAGY ISTVÁN-KÉPTÁR

Baján 1985. december 20-án nyitották meg a Nagy István Képtár állandó kiállítását a felújított Vojnich-kúriában. A kiállítást *Drecin József* művelődési államtitkár nyitotta meg, a megnyitón a Liszt Ferenc Zeneiskola tanárai működtek közre.

A BAJAI MŰSOR FÜLEP LAJOSRÓL

Fülep Lajos, századunk kiemelkedő jelentőségű gondolkodója és művészetfilozófusa 1922 novemberétől 1927 augusztusáig Baján élt. Születésének századik évfordulójára a Bajai Műsor jelentős Fülep-összeállítást tett közzé, az összeállításban Balázsi Károly, Sümegi György, Dobai Tamás, Olácsy György, Vekerdi László, Török L. Gábor *írásai olvashatók.*

HELYREIGAZÍTÁS

1985. novemberi számunkban hírt adtunk *Záhony Éva: Romániai magyar szépirodalom a két világháború között 1919—1944 (Válogatott bibliográfia és irodalmi repertórium)* című munkájának megjelenéséről, a szerző neve azonban pontatlanul jelent meg.

1985. decemberi számunkban közöltük *Szajbély Mihály* Utasi Csaba könyvével foglalkozó recenzióját *Egy vajdasági folyóirat monográfiája* címmel. Az írás tördelési hiba miatt megcsonkítva látott napvilágot. A hibákért az érintettek és olvasóink elnézését kérjük.

42 Rásonyi Nagy László: karcag. MNy. XXII. (1926), 348.
43 Rásonyi Nagy László: Török eredetű helynevek. NyK XLVI (1927), 464.
44 Rásonyi Nagy László. Kajtor. MNy. XXIII (1927), 594.
45 Rásonyi L.: Kolbászszék. MNy XXXII (1936), 266.
46 Rásonyi L.: Mit mondanak Szolnok megye földrajzi nevei? Jászkunság 3 (1956), pp. 75—80.
47 Rásonyi L.: Köncsög és Kötöny. In: Pais Emlékkönyv. Bp. 1956, pp. 435—441.
48 Rásonyi L.: A kiskunsági -lï, -li> -la, -le képzős földrajzi nevek. MNy. LII (1956), 52—61.
49 Rásonyi L.: Les noms toponymiques Comans du Kiskunság. Acta Ling. Hung. VII (1957—1958), pp. 73—146.
50 Rásonyi L.: Tantó. MNy. 54 (1958), p. 545.
51 Rásonyi L.: Kiskunság'da Kumanca yer adlari. In. Németh Armağani, Ankara, 1962. 341—352.
52 Rásonyi L.: Der Frauenname bei den Türkvölkern. UAJb. XXXIV (1962), 223—239.
53 Rásonyi L.: Türklükte kadin adlari. TDAYB 1963 (1964), pp. 63—87.
54 Rásonyi L.: A Kiskunság középkori helyneveihez. Mny. 62 (1966), pp. 164—170.
55 Rásonyi L.: Kuman özel adlari. Türk Kültürü Araştirmalari, Yil III—IV—V—VI. Ankara, 1966—69. pp. 71—144.
56 Rásonyi L.: Les anthroponymes Comans de Hongrie. AOH 20 (1967), pp. 135—149.
57 Rásonyi L.: Les Turcs non-islamisés en occident (Péçénegues, Ouzes et Qiptchaqs, et leurs rapports avec les Hongrois). In: Philologiae Turcicae Fundamenta, Tomum tertium. Wiesbaden, 1970, pp. 1—26.
58 Rásonyi László: Hidak a Dunán. A régi török népek a Dunánál. Bp. 1981. (Gyorsuló idő)
59 Sütő József: Kalapár. MNy. 44 (1948), pp. 65—66.

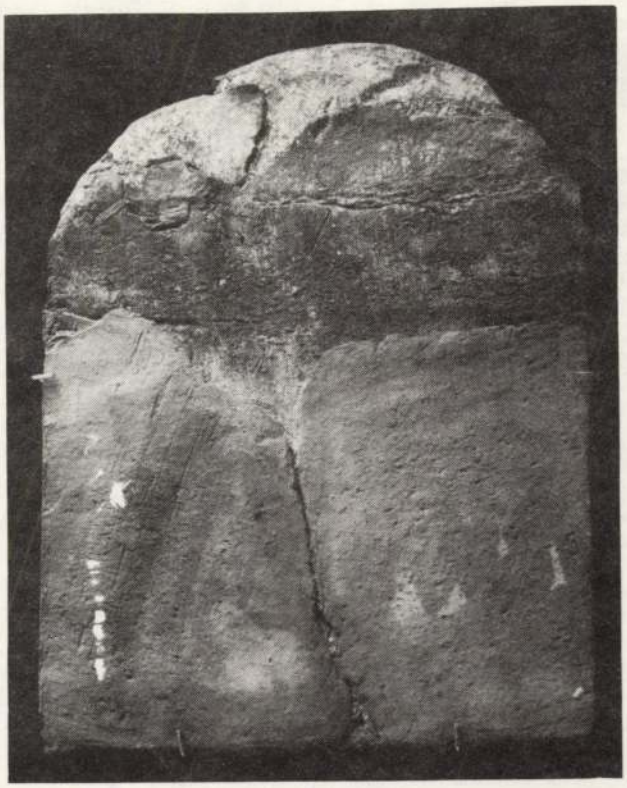

Rétegek II. (1983)

Bibliográfia

1 Bátky Zsigmond, Ködszállás, Domahida, Tomaj: Népünk és Nyelvünk I. (1929), 40—41.

2 Bátky Zsigmond, Bugac: Népünk és Nyelvünk I. (1929), 107—108.

3 Bátky Zsigmond, Karaszó rét: Népünk és Nyelvünk III. (1931), 208.

4 Benkő Loránd, Névtudományunk helyzete és feladatai. In: Névtudományi előadások. II. Névtudományi konferencia, Budapest 1969. Bp. 1970, 7—16.

5 Fekete Lajos, Törtel mint személynév: MNy. XXX, (1934), 50.

6 Gombocz Zoltán, Árpádkori török személyneveink. Bp., 1915 (MNyTK 16.)

7 Gyárfás István, A jász-kunok története I—IV. Kecskemét—Budapest, 1870—1885.

8 Gyárfás István, A jászkunok nyelve és nemzetisége: Értek. a Tört. Tud. Köréből X, 5, Bp. 1882, 3—84.

9 Györffy István, „Bugac" Kecskeméten — Bessarábiában: Népünk és Nyelvünk I. (1929), 106—107.

10 Horváth Péter, Commentatio de intiis ac maioribus Jazygum et Cumanorum eorumque constitutionibus. Pestini, 1801.

11 Horváth Péter, Értekezés a' Kunoknak és Jászoknak eredetekrül, azoknak régi és mostani állapotjokrul. Pest, 1825.

12 Hunfalvy Pál, A magyar nép ethnographiája. Bp. 1876.

13 Hunfalvy Pál, A Kun v. Petrarka-codex és a kunok. Bp. 1881.

14 Illyés Bálint—Szőts Rudolf, Bél Mátyás: A kunok és jászok avagy filiszteusok kerületei. In: Bács-Kiskun megye múltjából I. Kecskemét, 1975, 7—51.

15 Jakch., Korhány: MNy. XII, 48.

16 Jerney János, Keleti utazása a' magyarok őshelyeinek kinyomozása végett 1844. és 1845. Pest, 1851.

17 Karácsonyi János, Néhány besenyő és kun helynevünkről: MNy. XVII (1921), 211.

18 Kiss Lajos, Az európai névtudomány fontosabb eredményei. In: Névtudományi előadások. Bp., 1970, 16—26.

19 Codex Cumanicus Bibliothecae ad Templum Divi Marci Venetiarum. Primum ex integro edidit prolegomenis notis et compluribus glossariis instruxit Comes Géza Kuun. Budapestini, 1880.

20 Gróf Kuun Géza, A kunok nyelvéről és nemzetiségéről: Értek. a Nyelv- és Széptud. Köréből XII, 11. sz.

21 Ligeti, L., prolegomena to the Codex Cumanicus: AOH XXXV (1981), pp. 1—54.

22 Ligeti Lajos, A Codex Cumanicus margójára: MTA I. Oszt. Közl. XXXIII (1982), 1—4, pp. 317—362.

23 Mándoky, I., Der Wandel zweier Konsonanten in der ungarländischen komanischen Sprache. In: Sprache, Geschichte und Kultur der Altaischen Völker. Berlin, 1974, pp. 391—395.

24 Mándoky István, Néhány kun eredetű nagykunsági tájszó: NyK LXXIII (1971), 365—385.

25 Mándoky K. István, A Hontos-széki kunok. In: Székesfehérvár évszázadai 2. Székesfehérvár, 1972, pp. 73—82.

26 Mándoky István: A kun nyelv. In: Karcagi Várostörténeti Tanulmányok. Karcag, 1974, pp. 35—44.

27 Mándoky Kongur István: A kun nyelv magyarországi emlékei. In: Kelet-kutatás 1975, Bp., 1976, pp. 143—149.

28 Mándoky István: A kun nyelv magyarországi emlékei. Kandidátusi disszertáció. (Védés előtt)

29 Mészáros Gyula: Magyarországi kún nyelvemlékek, Bp. 1914.

30 Németh Gyula: Árpád-kori törökjeink: Népünk és Nyelvünk III. (1931), 169—185.

31 Németh Gyula: Karcag: MNy. XVIII (1922), 125—127.

32 Németh, J.: Die Inschriften des Schatzes von Nagy-Szent-Miklós. Mit zwei Anhängen: I. Die Sprache der Petschenegen und Komanen II. Die ungarische kerbschrift. Bp. 1932.

33 Németh J.: Reise um zwei kiptschakische Ortsnamen in Ungarn: UAJb. XXXIII (1961), 122—127.

34 Nemet, Ju.: Dva kipčakskich geografičeskich nazvanija v Vengrii: Issledovanija po tjurkologii, Alma-ata, 1969, 26-34.

35 Pais Dezső: A Komondor családnév. MNy. XXX (1934), 126.

36 Pais Dezső: Köcse, Köcsön családnevekről. MNy. LVII (1961) 515

37 Papp László: Névtudomány és nyelvtudomány. In: Névtudományi előadások. Bp. 1970. pp. 26—32.

38 R. Nagy László: Kun személyneveinkről. Bölcsészdoktori értekezés. Bp. 1921. 38 pp. (Kézirat)

39 R. Nagy László: Török eredetű magyar tulajdonnevek. Kőrösi Csoma Archivum I. (1922), pp. 237—239.

40 Rásonyi Nagy László: Adalékok török tulajdonneveinkhez: NyK XLVI (1923), 124—135.

41 Rásonyi Nagy László: Borcsol és Csertán. MNy. XXII (1926), 132.

következőkből ered: „Már többször megfigyeltem, hogy ha huzamosabb ideig tartózkodom távol a Virág-utcából, idegenben, egy-két hét után: *visszavonulok*. Így történt most is. Hirtelen kivontam magamat a nyüzsgésből, és labdát formálva tiszta és piszkos zoknijaimból, rongylabdát: célba kezdtem dobálni. Pontosan éjfélkor, magam előtt is titkolva, bedugtam az ólomnehezékkel ellátott kulcsot a labdába és a tükör elé álltam. Céloztam, a homlokomat céloztam. Noha a tükör nem tört össze, én ájultan elvágódtam. Hasonló esetekben mindig így szoktam letaglózni magamat. Másnap, immár felfrissülve, újra bekapcsolódtam a város nyüzsgő életébe." S így írja meg a Gyöngyház-at, avagy egy magányos budi szociográfiáját, majd a Gyöngyház következő változatát, változatait lehetséges rendeltetéseiről. „A budi tulaja a fővárosban él, és olykor éjszaka Újvidékre utazik, hogy a holdvilágnál kinyissa házikóját, és hajnalig benn tartózkodjon. Mit csinálhat? Végbélproblémák? Maszturbáció? Vagy, egy másik lehetséges változat szerint, nővel érkezik, egy nővel zárkózik be a budiba hajnalig . . . De az sincs kizárva, hogy éppen a nagy vajdasági író, Zilahy Lajos építtette magának . . ."

Tolnai Ottó legújabb kötete, a Virág utca 3, munkásságában nem hozott különösebben újat, hanem többnyire szélesítette korábbi eredményei alapjait. Minden bizonnyal a prózai műfajban is tovább kísérletezik, s tartogat még számunkra meglepetéseket. Mi sokkal inkább arra várunk, hogy a Világpor című kötetében megteremtődött összegzés után melyik lehetséges maga választotta irányba, vagy irányokba folytatódik tovább költői és írói útja.

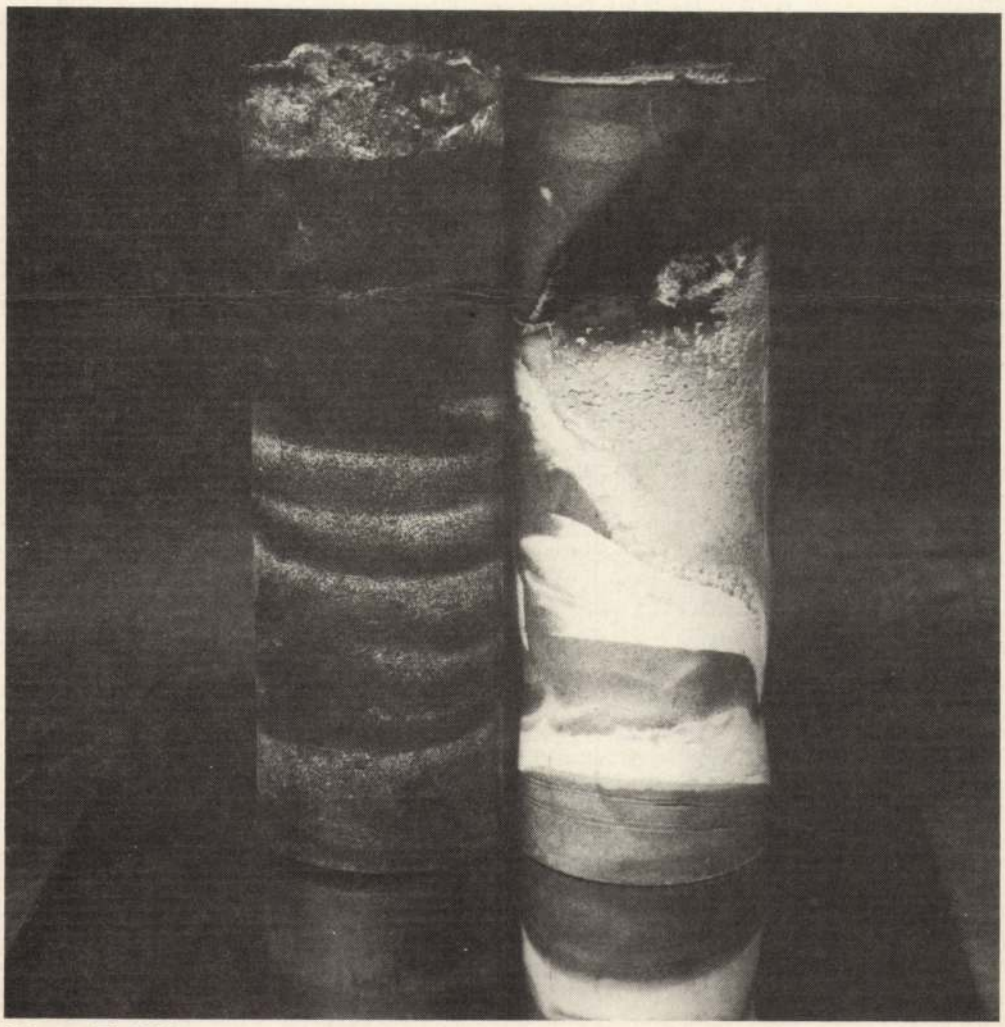

Folyamat IV. (1980)

E kötetben azonban költészetének másik alapmotívuma a politikum, a gerillizmus háttérbe szorult, pedig Tolnai Ottó világképe enélkül nem tekinthető teljesnek. A végkövetkeztetés azonban a legtöményebb számvetés életéről, alkotói útjáról: *„néha egyszerűbb dolgokat akartam /csinálni mint a költészet/ néha összetettebb dolgokat akartam /csinálni mint a költészet/ és elmúlt az élet"*. „Íme — írja Bosnyák István —, az élet re-kapitulációja, az annyiszor bevallott s ismételt lirikusi bevallásával mégis mindig megdöbbentő, felbolygató, magánéletet fölforgató *fegyvertétele* az irodalom »mégis-létével« szemben!"

Tolnai Ottó következő kötetében — *Világpor* (1980) — a költő összegző törekvései épülnek tovább. Kifejező-megjelenítő módszerére mind jellemzőbb lesz a tonalitás, vagyis verseinek sajátos hatását megadó jelleg, a túlnyomó teret elfoglaló szín, tónus, amit Tolnai költői szójátékban is megfogalmaz: „tonalitás — tolnaitás". Ez költői és költészete mivoltának kezdete és vége egyben, s ez szükségképpen magával hozza azt a lehetséges fordulópontot, amelyből még több irányba ágazhat alkotói útja. Az sem volt véletlen, hogy Tolnai vállalta a tonalitást, vagyis egy képzőművészeti kategóriát vont be költészetébe, az útkeresésbe. E kötete verseiben még mélyebb rétegekben kutatja a költői nyelv, a kifejezés, a láttatás lehetőségeit, egyrészt ezért erősödnek lírai elemei, azonban a groteszk sem szorul háttérbe. Verseiben továbbra is meghatározó a filozófiai alaphang, a szélsőségesen szubjektív idealizmus, a valóságos lét, a tárgyak megismerhetetlensége csak intuíción alapul, s független az érzéki tapasztalástól. Azt akarja ugyanis, „amit versben senki még", ezért „SZÉT AKAROM TÖRNI E TÁJAT A TÉRDEMEN". „Ha Tolnai Ottó — írja Vajda Gábor *Források és partok* című kötetében — költészetének a legátfogóbb *ihlető* motívumát igyekszünk megjelölni, akkor a veszélyeztetettségről kellene szólnunk, annak ellenére, hogy élményszerűen-formálisan nem mutatható is ki mindig verseiben . . . Tolnainál a lét felé ívelő keskeny híd van leszakadófélben . . . Az említett veszélyeztetettség, valamint a fantasztikum összefügg Tolnai Ottó költészetében; az első oka a másodiknak . . . költészetét az élteti, ami egyúttal a halálhoz is közelíti: a szkepticiznus ördöge. Ez a költészet azért komoly rendkívüli mértékben, mert alig van valami, amit egész komolyan vesz. Olyan pózok alkotják, melyek a maguk módján bámulatosan őszinték."

Már az eddigiek alapján sem kell külön bizonygatnunk, hogy Tolnai Ottó az egyetemes irodalmi mércéjével mérve is a középnemzedék egyik legjelentősebb költője. Sajátosan ötvözte magába az alkotó elődök számára minden fontos eredményét, mégha gyakran parodisztikusan is fordul feléjük, tiszteli őket. Erős ösztön vezérli a dolgok, a legbensőbb lényeg keresésében. Vállalt célját mindig eredeti-egyéni módon viszi keresztül kíméletlenül megküzdve-újraalkotva önmagával önmagát. A *Világpor*ral Tolnai Ottó a csúcsra érkezett. Két év múlva gyermekverseket publikált (*Elefántpuszi*, 1982). Végre hazánkban is az elismert határon túli magyar alkotók közé került, *Vidéki Orfeusz* címmel a budapesti Magvető adta ki 1983-ban válogatott verseit. Tolnai Ottó erőgyűjtő-összegző korszaka még tart, s ismét prózakötettel jelentkezett az újvidéki Fórum kiadónál. Új művét, a *Virág utca 3*-at regénynek jelzi, de mi inkább kísérleti regénynek érezzük. Más megközelítésben prózaversek füzére, melyekben nagy szerepet kap a lírai groteszk, az irónia, a parodisztikus vonások sora. Mert miről is van szó ebben a regényben? A Virág utca 3 Újvidéken található, az író otthona, egy mikrovilág, egyfajta elefántcsonttorony, ami egyben a világmindenség egyeteme is. De lehet hangulatok, villanások sora: az almárium fiókjából kiszóló nagymama, egy meztelen csiga látványától született gondolatok, egy gombostű, az ecetgyár kéménye, a vérengző nyuszi, egy vasalódeszka, a fiatal újvidéki festő képei a teniszlabdáról. Mert azt írja Tolnai Ottó: „Igen, szalmakazalban lehetetlen megtalálni a tűt, de szalmakazlastúl kitűnően, biztosan szállítható — ez lenne a végső és felettébb megnyugtató konkluzió."

Mi ez? Ez lenne a lét és annak megközelítése, vagy ez volna a Virág-utcai életforma, vagy még bármi más is lehetne? A regényben kérdéseinkre úgy kapjuk meg a választ, hogy tulajdonképen nem kapunk választ. Mi ez a sajátos kettősség, vagy még *többesség* Tolnai prózájában? Hol van az élet-valóság, amikor arról töpreng, hogy könyvet kellene írni egy pohár vízről, de csak úgy: behúzni csak magát az indigót a gépbe, s egész nap írni megszállottan, s folytatni azt, amit nem írt meg, és soha nem is fog megírni. Vagy az, hogy Szivácon egy padláson megtalálták Szenteleky Kornél, a vajdasági magyar irodalom két világháború közötti megszervezőjének a kerékpárját, melyet — Tolnai szerint — a most induló vajdasági magyar költőknek sorban meg kell majd nyergelniük. Vagy a másik: Szenteleky a sivatagban, amely nem más mint a Vajdaság, az ő „kulturális Szaharája"-ja, s lehet Németh László megérkezése Szentelekyhez a mártonhegyi szanatóriumba, s lehet Szenteleky Kornél halotti maszkja. Így vállalja, ilyen furcsa , groteszk megközelítésben Tolnai Ottó a vajdasági magyar irodalmi hagyományt, a múltat, s egyben az abból táplálkozó jelent.

Szenteleky halotti maszkja például azt juttatja az eszébe: „Nagy négusa egy nem létező irodalomnak, azt is súghatnám, de nem súgom, félreértenének, sokféleképpen." Ez a magatartás talán a

A fásultság

lobot vet hamvad
nyöszörög a nyirkos önérdek
kerengnek a pernyék a hamvak
eltirhulnak hátán a szélnek

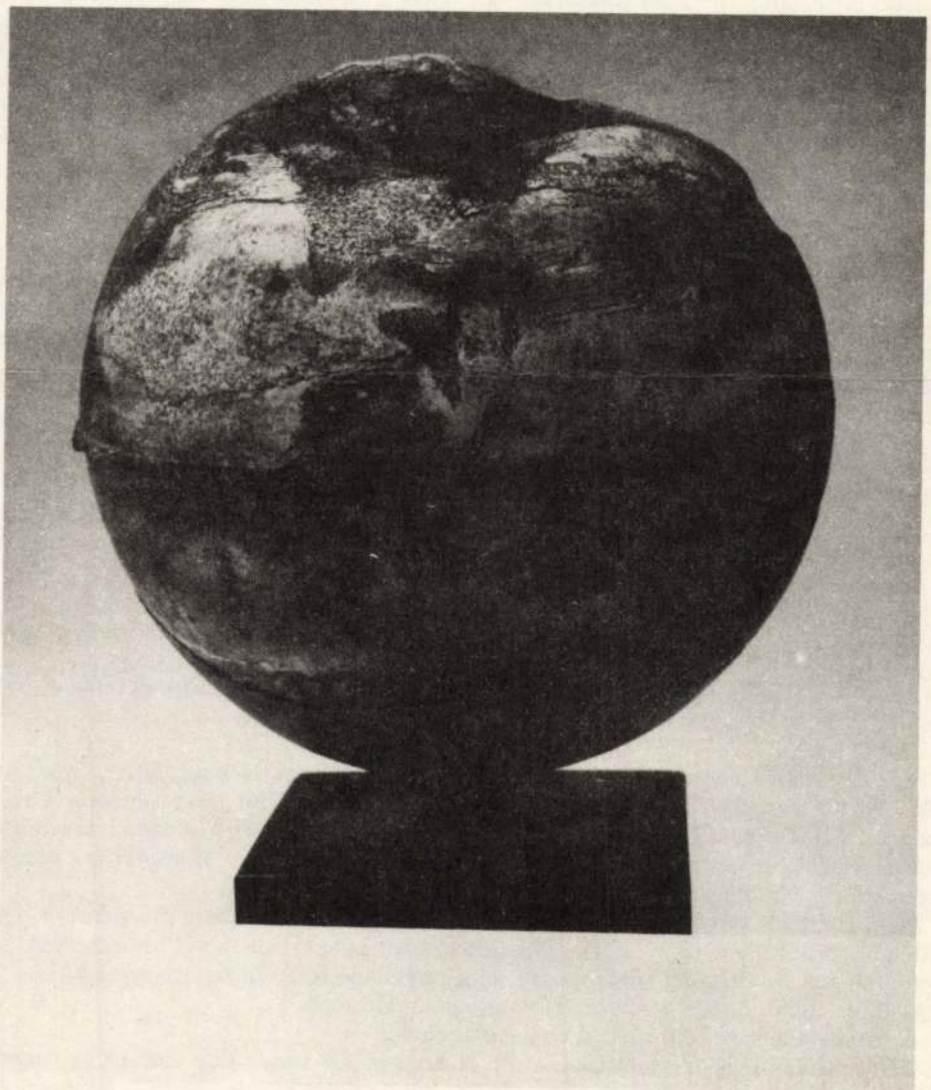

Sárgolyó (1981)

Huszár Sándor

Hol van az a nyár?

(I. rész)

*M*ármint melyik?

Mert mostanában — nem tudom mi van velem — folyton nótákat, meg ócska operett dalokat nyikorgok. Egyszer csak azon veszem magam észre, hogy nyikorgok. Mint ahogy ezt is: Hol van az a nyár, hol az a régi szerelem. . . Mellesleg tovább nem is tudom. Ennyi, de hangulat. Mint mikor a hulló őszi levelet felragasztom magam mellé a falra. A fáról sem tudok többet, mint erről a dalról. Azt se tudom, milyen fa. Nagyon kevés fáról tudom, hogy milyen fa. Sose volt fám. Mikor olvastam, hogy Tamási Áron mindig arra vágyott, lenne egy fája, egy saját fája, belenyilallott a szívembe. Megértettem. Ő nem érte be egy levéllel. Egy fa valóban olyan, mint egy jó társ. . .

No, de a fene egye meg azt a nyarat, megint előjött.

Már így vagyok manapság. És aztán nem tudok szabadulni tőle. Az agyamban, mintha egy lemezjátszó volna, amelyen egy törött lemez forog. Hol van az a nyár, hol van az a nyár! Előbb nevetségesnek találtam magam, utóbb betegnek. El akartam menni az orvoshoz, mert nem tudtam leállítani a lemezjátszót. Ettem, aludtam, sétáltam, csinálhattam bármit, ment. Mintha megőrült volna. És estére, esküszöm belefáradtam ebbe a zenélésbe. Komolyan kezdtem aggódni. Mondom: el akartam menni az orvoshoz.

És ez velem történik meg! Tiszta téboly. Velem, aki világ életemben utáltam az efféle műnótát. Valóságos kereszteshadjáratot vezettem ellene egy időben. A népdalért. Átok fogott meg!

Hogy is van? Aszondja:

„Engem anyám megátkozott. . .”

Lehet. És tovább?

„Mikor a világra hozott.

Sose legyen. . .

„Erdő mező a szállásom”.

Tehát valószínű megállásom ne legyen. Így jön ki a rím. Meg a valóság! Nem is nagyon lett. Az más kérdés, hogy szegény anyám, meg az átok.

Dehát lett?

Van egy állati szokásom. Új ez is. Sietek. Eddig is siettem. Nos úgy lehet, ez az anyám átka. Ez az öngyilkos tenniakarás. De eddig volt miért s volt hova sietnem. Volt mit tennem. Most nincs. Megérkezem valahová, nem ülök le, sietek, veszekszem hogy ne tartóztassanak, bosszankodom, hogy ezt nem értik meg, aztán kimegyek az utcára és széttekintek: Na most merre? És miért?

Nem szabadna erről vallanom. Még a papírnak sem. Egyszer majd jön valaki — s mint a dolgozatfüzetre a tanár — ráírja, piros ceruzával: az agyi erek korai meszesedése. Lásd gerontológia. A világkép összeomlása, elbizonytalanodása, elmagányosodása, el. . . De legalábbis elfelé. Ahogy a szatmáriak mondják. (Mondják?)

A bizonytalanság! Mind közül ez a legkínzóbb!

Olvasom az egyik folyóiratban. . . Be is hozom. Itt van: „Egy szabad és független szellem sugárzik könyveiből, amit. . . férfias báj és némi gőg is színez.” Istenem, hogy

Kádasi Éva

Keramikus

Nemzetközi Kerámia Stúdió Kecskeméten.

Művénteleg
90/1

Mennyiért Lárdó
cikke

Kádasi Éva

Terquiltus

Novemberben dolgozik a Testemény Stúdióban.

A'es Józef
ille

Magyar Szó
1972.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KÁDASI ÉVA

KERAMIKUSMŰVÉSZ

PÁJER EMÍLIA

TEXTILTERVEZŐ

IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1983. NOVEMBER 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

SCHRAMMEL IMRE

MUNKÁCSY-DÍJAS KERAMIKUSMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:

1983. NOVEMBER 17—26.

KÉPCSARNOK

MEDNYÁNSZKY TEREM

BUDAPEST V., TANÁCS KÖRÚT 26.

33-1615 DNy – F. k.: Köteles István

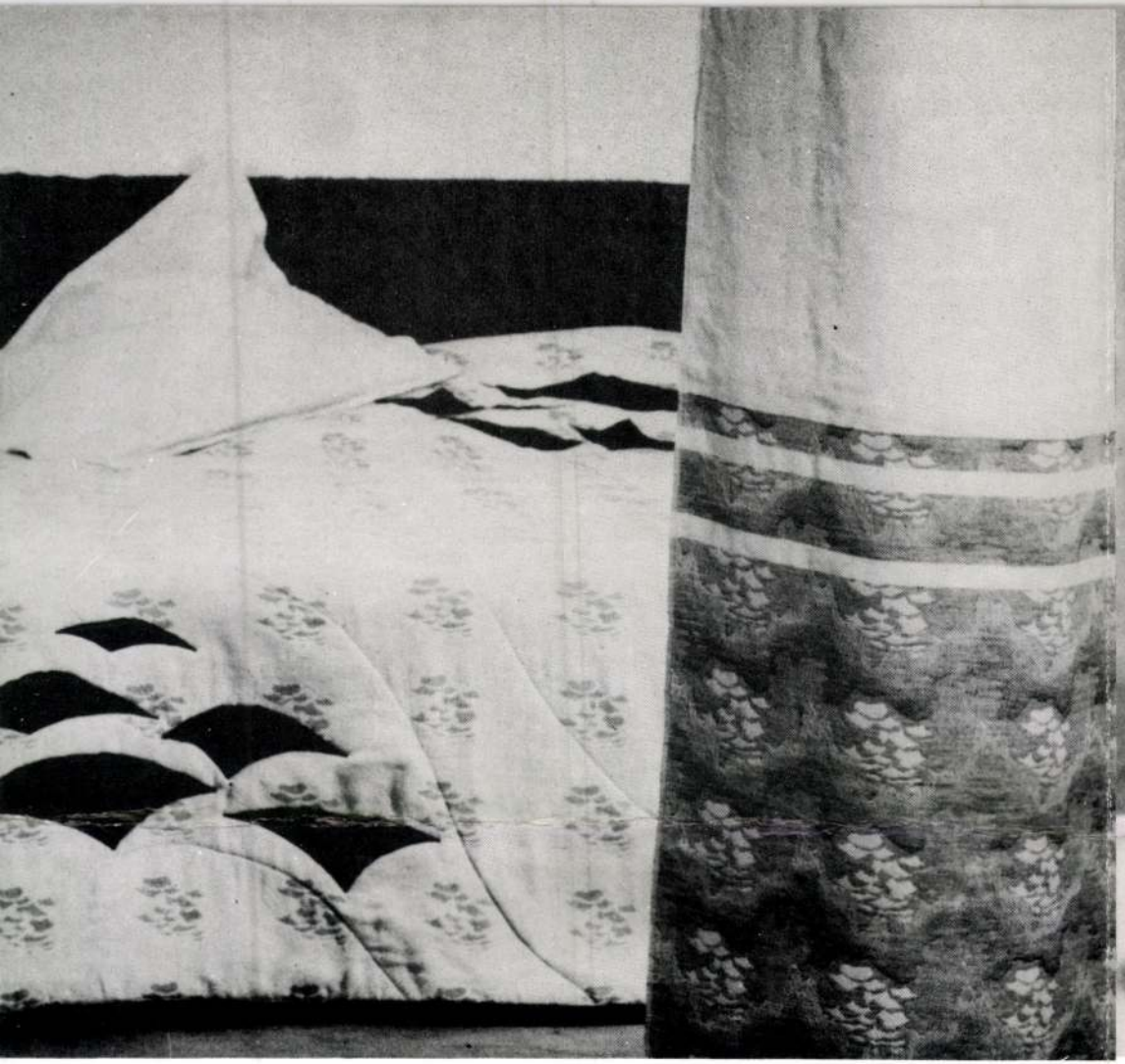

Az Iparművészeti Főiskolán kaptam diplomát, Schubert Ernő növendékeként. Jelenleg az Iparművészeti Vállalat szövőüzemének tervezője vagyok és 1975 óta tanítok a főiskolán.
A kiállításon szereplő lakástextiljeimmel, az azokból összeállított egységekkel segítséget szeretnék adni a lakásukat berendezőknek.
Felhívni figyelmüket a textil döntő szerepére, tér és hangulatalakító lehetőségeire, a színek hatására, melyekkel régi enteriőrök új jelentőséget kaphatnak.

Önálló kiállítások:

1974 Fészek Klub
1978 Eger, Rudnay Terem
1980 Dunaújváros, Képcsarnok
1981 Budavári Iparművészeti Bolt
1978 Kultúrkapcsolatok Intézete
1979 Zalaegerszegi Ifjúsági Ház
1981 Szeged, Gulácsy Terem
1982 Kaposvár, Somogyi Képtár

PÁJER EMÍLIA

1979-ben diplomáztam Csekovszky Árpád növendékeként. Jelenleg a főiskola kerámia szakán szakoktató vagyok. Elsősorban a kerámia anyaga érdekel. Az anyagok természetes megjelenési formája, tulajdonságaik, ezek kölcsönhatásaként az égetés során keletkező új anyag a vizsgálódásaim fő területe. Rendszeresen résztveszek hazai és külföldi kiállításokon, ezek közül a jelentősebbek:

1979 Formatervezési Triennálé, Kecskemét
Kerámia Stúdió kiállítása, Kecskemét
1980 W. C. C. kiállítás, Bécs
1981 Jugend Gestalted, München
„Vonal" 10 magyar keramikus kiállítása, Óbuda Galéria
1982 – Quadriennale Erfurt, Pécsi Kerámia Biennale
1983 Fiatal Iparművészek Stúdiójának kiállítása, Duna Galéria

KÁDASI ÉVA

Kádasi Éva
Keramikus-iparművész

1984.IX.20.Petőfi 10.45.

Láttuk, hallottuk

- Most pedig hallgassák meg az egyik díjazott, az imént megdicsért Kádasi Éva kerámikus művész véleményét.

- Nekem ezen a biennálén semmi új nem volt. Sem technikailag, sem tartalmában. Ezek ilyen egyéni hőstettek, mert háttér ipar nélkül kellett ezeket megcsinálni.

- De azt gondolom, hogy a kerámiához elég az, hogy az embernek van jó anyagja, otthon egy műhelye, meg egy kemencéje, és akkor a dolog el van intézve.

- Igen, hát ez ott kezdődik, hogy nincs kemence gyártó cég. Honnan szerezzük ezt az anyagot eredendően, vagy egy gyártól, amelynek ugye nem célja, hogy eladja, hát azt saját gyártásra biztositja elsősorban, csak szivességet tesz. Az alapot nem tudják hány alkalmanként kérték, én azt hiszem, hogy amióta a szakmában vagyok ez minden évben egy ilyen nekibudulás, hogy anyagot árusitsunk, tehát valakivel szerződést kössön, akkor itt jön az, hogy mit. Mert ugye Magyarországon valós műkereskedelem nincs.

- A Képcsarnok Vállalat lenne,..

- Igen, de láttál te képcsarnokot, mit lehet ott vásárolni? Lehet vásárolni vázát, korsót, hamutartót. Na most ott a használati tárgyak voltak az a speciális picike kis rész, ami Magyarországra volt jellemző, ez egy hiánypotló tevékenység volt, egy ugynevezett kis sériás használati edényeket gyártottak a keramikusok, illetőleg egy pár. Csak ez az ólombotrány kitört, akkor az Alap azzal a felkiáltással, csak azzal nincs gond, ami nincsen, megszüntette ezeknek a forgalmazását. Függetlenül attól, hogy milyen minőségü volt. Tehát most be lehet állni a vázák, dobozkák, kaskók, hamutartók sorába, ami nem egy utolsó feladat, de ezzel már telitve van a piac.

- Vannak ezek a kirakodó vásárok, én elég sok keramikust látok ott.

- Hát igen, ez mint lehetőség, de ezek nem biztositanak egy meghélhetési formát. Eleve egy ilyen kirakodó vásárnak van egy ilyen vásárfia elvárása. Tehát kicsi legyen és körülbelül eladható. Tehát 100.-Ft alatt legyen. Na most ha rendes költségvetést csinálsz, akkor kijön, hogy mik azok a tárgyak amik ebbe beleesnek, tehát ez megint leszükiti.

- Te mikor is végeztél?

- 79-ben.

- És azóta hogyan alakult a pályád azon kivül, hogy most tanitasz?

- Amikor végeztem, akkor hat hónapig voltam ösztödnijas Kecskeméten, ezalatt az idő alatt jártam a főiskola mesteriskolájára is, és aztán visszahivtak a főiskolára tanitani. És azóta ott vagyok.

- Ez a megélhetésedet biztositja, gondolom. De ez még mindig távol áll attól, hogy te mint keramikus müvész dolgozol.

- Igen, hát mint minden tanári fizetés még a megélhetéshez sem elég, emellett én gyártottam ezeket a kisszériás edényeket, ami egészen addig tartott, amig az Alap le nem állitotta. Szerintem a fiataloknak pontosan emiatt nagyon nehéz lesz valamit is kezdeni, mert még az a piaci lehetőség is megszünt, amivel én meg tudtam alapozni azt, hogy egyáltalán egy bizonyos szintü kerámiát tudjak csinálni.

----oooo----

Kádasi Éva kerámiái

Pellionisz Valéria: Pájer Emília és Kádasi Éva

Művészet, 1983. november

Kándasi Éva Tanaritos

emlékés

→ Gorka Géza ip
Művészet 1985/10/I

Kádasi Ida keramikus

Dorszky Hedvig: Gondok és lehetőségek a mai magyar kerámiában

Művészet, 1982. szeptember

Kádasi Éva kerámikus

Popáry Gábor: Kerámia, mozaik

Művészet, 1983. február

Kádasi Éva keramikus

Oppitzai Ágnes: Kerámia a, vonalban

Művészet, 1981. január

Kádasi Éva, keramikus

L: Kun Éva

Vadas J.: Semmi sem Tökéletes 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984. okt. 12. XXVIII/41

KÁDASI ÉVA

FOGARASI ZSUZSA: HELIANTHEMUMOK
KERTJE. K. É. KERAMIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
A RÁDAY MÚZEUMBAN

COLLEGIUM 1999, 1. sz. 106-107

1.

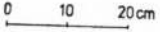

1-8.

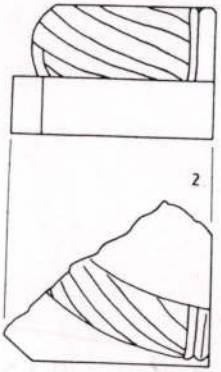

2

4

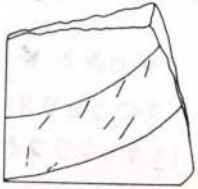

3

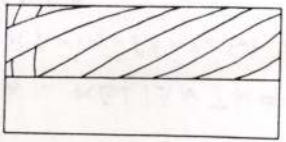

5

Kádasi Éva

Magyar iparművészet az ezredforduló 2003

107. l.
109. l.

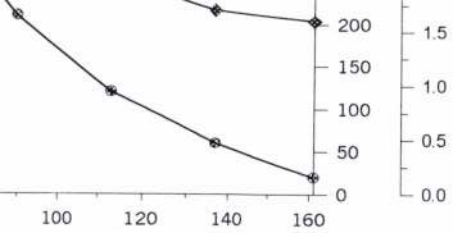

Aeration: 0.4 vvm (bottom)
Temperature: 25°C
Agitation: 300 rpm
Sterilization: 121°C, 60 min
Final volume: 4960 ml + 330 ml

nverison of 750 μg/ml prednisolone
rate

Kádasi Éva

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003

112. l.
114. l.

MTAK Kézirattár Ms 4588/86.

Kézírás.

Címzés: Nagytiszteletű Fülep La

Baranya vm.

1. A debreceni Ref. Kollégium d
tanítóképző növendékei és ta
hallgatói gyűjtéssel és külö
1938 tavaszán összegyűjtöttek
túli család részére Drávafok
ház megvételét is. Az akcióró
Lelkészegyesület, a Vasárnap
kolozsvári Ifjú Erdély c. lap

Kádasi Éva

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003
725.

Éva Kódasi

Ungarischer Künstler stellen zum dritten Mal auf der Handwerksmesse in München aus. —
Bei der Sonderschau „Jugend gestaltet" vertreten Ungarn vier Künstler: György Hajdú (Glas), Judit Nagy (Textil), Gilla Kelecsényi (Textil), und Éva Kódasi (Keramik).

Ks. Filep: Ungarische Kunst bei der Münchner Handwerksmesse
Daily News, 1981. März, 19.

KÁDASI Éva

Confessio 1997/1

A hajdani dunai kikötőváros, 120 baranyai reformált anyaszentegyház püspöki székhelye, ahol *Szegedi Kis* István is tanított – közepes nagyságú faluvá szelídült, de így is drága jussunk és féltett örökségünk.

Hercegszőlős időverte, hulló vakolatú kitöredezett ablakú templomában 1576-ban 40 baranyai prédikátor tett hitet Kálvin tanításának követése mellett. A szőlősi egyházi törvények *„őseink bölcsességének a ragyogó bizonyságai"* megdöbbentően szigorúak voltak: *„... valaki úgymond ez tudományt nem veszi közitökben, annak se ne köszönjetek, se házatokba ne fogadjátok." Veresmarti* Illés püspök, a zsinat elnöke, aki nemrégiben szabadult a budai beglenrbeg börtönéből – ma is megfontolandó üzenettel zárta be a zsinatot: *„... véget kellene immáron vetni minden haszontalan vitatkozásoknak."*

A fényképek között látjuk a *Bellyei* kiégett templomot. Itt írta és rajzolta tizenegy esztendőt át *Angyalosi* Demjén prédikátor a XVII. század közepén, szívet, lelket, szemet gyönyörködtető énekeskönyvét, a *Bellyei Graduált,* református és magyar kultúrkincsünk, örökségünk egyik gyöngyszemét. Vajon az 50 főnyi reformátusság felépítheti újra templomát?

Küllős Imre-képek üzenetet hoztak, felhívást és szelíd parancsot, a drávaszögi és szlavóniai, illetve a horvátországi magyar református testvéreinktől, ahol a hívek száma a mostani háború előtt 4500 fő volt, most még jóval kevesebb, de hála Istennek egyre gyarapodik, mert mindenki haza akar menni. Húsz megszervezett gyülekezetben és sok-sok szórványban jelenleg 8 lelkipásztor szolgál. Nekünk az érettük való buzgó imádság, az áldozatos szeretet a tényleges segítségnyújtás parancsát, nekik az ősi juss visszanyerésének, megújításának parancsát üzenik. De nem csak a templomot, a házakat, az elaknásított földeket kell megtisztítani, megújítani, hanem lélekben megújulni és megbékélni Istennel – ahogyan *Ady* imádkozott: *„Uram! Háborúból jövök én, Mindennek vége, vége, Békíts meg Magammal s Magaddal, Hiszen Te vagy a Béke!"*

Befejezésül: mindnyájónkat, akik magyarok és reformátusok vagyunk, határon innen és határokon túl, a Horvátországban élő testvéreinkkel, ami most megesett – ezeknek a képeknek a segítségével is – késztessen bűnbánatra és könyörgésre *Sztárai* Mihály énekével: *„Sok ínségünkben hozzád kiáltunk, Felséges Úristen,/Mert parancsoltad, hogy megkeressünk A mi szükségünkben. Tudjuk, hogy méltán mi bűneinkért Te megvertél minket, Mert nem tiszteltünk, sőt ingereltük Te szent Felségedet./Reád maradtunk, mert mindenektől ki elhagyattattunk, Az ellenségtől ostromoltatunk, Naponként rontatunk./Végy ki immáson e nagy ínségből, Pokol köteléből, Hogy Te szent neved magasztaltassék Mi nemzetségünktől..."*

A kiállítás záróképe a gólyafészkes várdaróci templomot mutatja. A gólyapár itt a nyáron kiköltötte a pelyhes magzatát. Gólyafészek a templomtornyokon a horvátországi magyarok legújabb adventjének áldott jele. *„És hazahozom a fogságból az én népemet, az Izraelt, és felépítik az elpusztult városokat és lakoznak bennünk. Szőlőket plántálnak és isszák azok borát, és kerteket csinálnak és eszik azoknak gyümölcseit. És elplántálom őket az ő földjükbe: és nem szaggattatnak ki többé az ő földjükből, amelyet adtam nékik, azt mondja az Úr, a Te Istened!"* (Amós 9,14–15)

Molnár Ambrus

A MEGNYITÓHOZ FELHASZNÁLT IRODALOM

1. *Lábadi* Károly: Istennek hajlékai a Drávaszögben Bp. 1994.
2. *Bartanyai* Júlia: Vízbe vesző nyomokon (Fórum Könyvkiadó)
3. *Pataky* András: Rettegő türelme Siklós, 1997.

Képzőművészet

Helianthemumok kertje

Kádasi Éva keramikusművész kiállítása a Ráday Múzeumban

Virágszobor. Kert (részlet) porcelán, 1380°

Kádasi Éva keramikusművésznek november 20-án nyílt kiállítása *Kert* címmel a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeumában, Kecskeméten. A kiállítást *Probstner* János tanszékvezető, keramikusművész, a Nemzetközi Kerámia Stúdió igazgatója nyitotta meg.

Kádasi Éva nem Kecskeméten született ugyan, de diákéveit városunkban töltötte. Érettségi után a Magyar Iparművészeti Főiskolát végezte el, s valójában a legutóbbi időkig el sem hagyta azt. Gorka-díjjal elismert diplomamunkája után a főiskola mesteriskoláján tanult, majd tanított és vezette annak egyik műtermét, 1997-ig. S közben Kecskemétre is visszatért: 1989 és 1996 között a Nemzetközi Kerámia Stúdió tanácsosa, megbízott ügyvezetője. A hivatalos „munkavégzés" mellett két művészeti alkotócsoport alapító tagja (1982: Fiatal Iparművészek Stúdiója, 1993: DE-Forma Csoport). 1983 óta a Magyar Képző és Iparművészek Szövetségének tagja, 1996-ban a Kortárs Kerámia Művészetért Alapítvány titkárává választják.

E funkciók, munkahelyek, tevékenységek felsorolása is hosszú listát ad, s szinte elmondhatatlan egy ilyen rövid írás keretein belül az alkotóművész kiállításainak sora. 1983 óta 11 önálló kiállítás (Magyarország, Ausztria, Brazília, Svájc), 1979 óta 63 csoportos kiállítás (a felsorolt országokon kívül: Olaszország, Németország, Jugoszlávia, Spanyolország, Franciaország, Dánia, Japán, Csehország, Anglia, Tunézia, Egyiptom), 9 szakmai díj. Köztéri munkák, szimpozionok, kongresszusok, ösztöndíjak, publikációk: általa írtak és róla szólók. Ezek a száraz (?) adatok. Egy sikeres és eredményes művész életútjának adatai. Egy Kecskemétről indult művészé, aki szakmai és művészi csúcsokra jutott – a világban. Aki most elhozta hozzánk a *Kert*et.

Miféle kertről lehet szó? Az ősi, biblikus Édenről talán, ahová az ember mindig visszavágyik? S ha arról, akkor az igazakra váró mennyei boldogságot jelenti-e, avagy éppen az első emberpát bűnére utal? Lehetséges, hogy nem is a keresztény gondolatkörben keresendő a válasz? Az ovidiusi Aranykort idézi? Vagy éppen a szerelem kertjét? Miféle kertről lehet szó? Zárt és kicsin? Grandiózus méretű isteni vagy embertervezte intim? Esetleg szabadon tenyésző dzsungel?

Kádasi kertjében csak virág vagy óriásra nőtt virágfa él. Minden növényen uralkodik a virágkehely. Fehér, csak itt-ott színezi át valami vékony, színes erezet. S a törékeny szirmok vaskos, kanyargó, indaszerű szárból fakadnak. Ez a kert burjánzó, érintetlen, szabadon tenyészik. Virágai a kibontakozás pillanatában: a kelyhek lehetnek színesek, a virágszirmok kinyílhatnak, az indák tovább terjedve egymásba kapaszkodhatnak. Ősi, s mégis

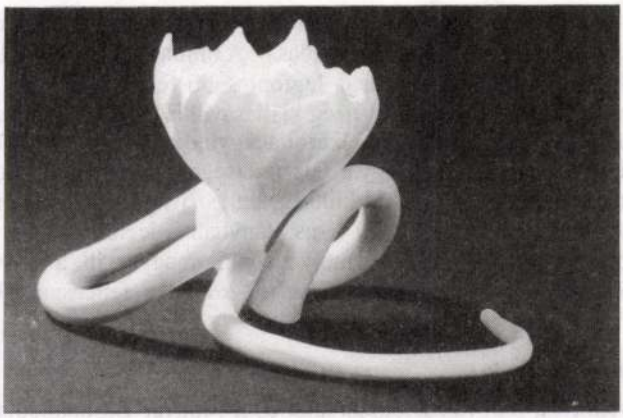

Napvirág. Kert (részlet) porcelán, 1380°

ezredvégi kertet jelenít meg Kádasi Éva: izgalmas, talán félelmetes, de tagadhatatlanul vonzó. A finn írónő, Leena *Krihn* szövegeiben létező kert, teremtett világ éled fel itt. A művész kertje, a varázsló kertje. A művek invención kívül magas fokú technikai tudást árulnak el. Műfajuk: kerámia-szobor. Porcelánból, 1380 °C fokon égetve. Benne a megragadott pillanat, a pillanat dinamikája, feszültsége.

Kádasi Éva az 1998-as 15. Kerámia Biennálén Pécsett heliamphorákat állított ki. A zsűri első díjjal ismerte el munkáját. Az amforakehely domború talpa, erőteljes nodusza, statikus formája ellentmond a belőle – nevük szerint is – a Nap fényére feltörő kehelynek. Ez a kehelyforma a gondolati-technikai kiindulópontja a most kiállított virágszobroknak. A használati tárgy metamorphozisa ez: a statikus forma válik mozgást, dinamikát, életet sugalló szoborrá. A heliamphorák a Nap sugaraiban életre keltek: helianthemumok, melegkedvelő napvirágok növénynemzetsége tört elő.

Az ezredvégi, télbe hajló őszben izgalmas élmény Kádasi Éva kertjének napvirágai között állni, mozdulni, magunkba nézni. S miközben örülünk Kádasi Éva sikereinek és megcsodáljuk a napvirágokat, melyek egy élet kertjében nyílnak, reménykedve gondolunk arra, hogy nemcsak mi tatjuk őt kecskemétinek.

Fogarasi Zsuzsa

Könyvszemle

Az együtt élő népeket szolgáló Biblia

– Román-magyar, Szlovák-magyar kétnyelvű Újszövetséget adott ki a Magyar Bibliatársulat

Magyarországon már hagyománya van a kétnyelvű Újszövetség kiadásának, mert az angol-magyar Újszövetség 1987-ben jelent meg, a német-magyar Újszövetség pedig 1991-ben. Ezt a hagyományt folytatja most a Magyar Bibliatársulat testvéri egyetértésben a Szlovák Bibliatársulattal és a Romániai Felekezetközi Bibliatársulattal, megjelentetvén a román-magyar és a szlovák-magyar Újszövetséget. A kétoldalú, rendszeres találkozók alkalmával vetődött fel az a gondolat, hogy szükség volna ilyen kétnyelvű Újszövetségre Romániában, Szlovákiában és Magyarországon.

Népeink és híveink immáron több évszázados együttélése magától értetődővé tette ezeknek a kétnyelvű Újszövetségeknek a kiadását. A bibliatársulatok a világon mindenütt az egyházak Bibliával való ellátását tartja legfontosabb feladatának, így a szóban forgó három bibliatársulat a kétnyelvű Újszövetség kiadásával is nemzetközi gyakorlatot követ.

A Bibliatársulatok Világszövetsége felkarolta ügyünket és a 4000–4000 példányban megjelent román-magyar, szlovák-magyar Újszövetséghez ingyen bocsátotta rendelkezésünkre a biblianyomó papírt. A további költségeket (szöveg-előkészítés, nyomdai és kötészeti munkák) a bibliatársulatok 50–50 %-os arányban fedezték.

Az alábbiakban olvasható *Ajánlás* – amely a román-magyar, ill. a szlovák-magyar Újszövetség elején található – tartalmazza egyebek között a felhasznált bibliafordítások adatait.

Szlovák-magyar Újszövetség

Az elmúlt években a Szlovák Bibliatársulat és a Magyar Bibliatársulat között szoros testvérkapcsolat jött létre, amelyet egymás megértése és a közös dolgainkban való együttműködés jellemez.

Ennek az együttműködésnek látható eredménye a Szlovák-magyar Újszövetség kiadása.

Isten iránti hálaadással ajánljuk bibliaszerető Testvéreinknek a Szlovák-magyar Újszövetséget. A világ sok országában és sok nyelven jelent már meg ilyen kétnyelvű bibliakiadás, így most egy olyan bibliakiadási hagyomány részeivé válunk, amely már sok örömöt szerzett a világkeresztyénségnek.

A mostani kiadás főleg a vegyes házasságban élőket szolgálja, amelyek segítségével minden családtag jobban megérti saját anyanyelvén Isten igéjét, valamint azokat a keresztyéneket, akik egy ismert és többször előforduló textus alapján a szlovák vagy a magyar nyelvet szeretnék elsajátítani.

Ebben a buzgóságban mindkét Bibliatársulat azt véli, hogy hozzájárul az ökumenikus lelkület fejlődéséhez és a népek közötti jobb kapcsolatok kialakulásához.

Ebben a könyvben az 1975-ben megjelent és 1997-be revideált szlovák új fordítású Újszövetség szövege olvasható. A magyar szöveg a Magyar Bibliatársulat által 1975-ben kiadott és 1990-ben revideált Újszövetség szövegével egyező.

Az egyházakat szolgáló bibliatársulatoknak és minden keresztyén testvérünknek mindenkor, így most egy a célja: „minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére" (Filippi 2,11).

Magyar Bibliatársulat
Szlovák Bibliatársulat

Román-magyar Újszövetség

Az elmúlt években a Román Felekezetközi Bibliatársulat és a Magyar Bibliatársulat között szoros testvéri kapcsolat jött létre, amelyet egymás megértése és a közös dolgainkban való együttműködés jellemez.

Ennek az együttműködésnek látható eredménye a Román-magyar Újszövetség kiadása.

Isten iránti hálaadással ajánljuk bibliaszerető Testvéreinknek a Román-magyar Újszövetséget. A világ sok országában és sok nyelven jelent már meg ilyen kétnyelvű bibliakiadás, így most egy olyan bibliakiadási hagyomány részeseivé válunk, amely már sok örömöt szerzett a világkeresztyénségnek.

A mostani kiadás főleg a vegyes házasságban élőket szolgálja, amelynek segítségével minden családtag jobban megérti saját nyelvén Isten Igéjét, valamint azokat a keresztyéneket, akik egy ismert és többször előforduló textus alapján a román vagy a magyar nyelvet szeretnék elsajátítani.

KÁDASI Éva keramikus

Wagner István

Harmadnap - a kétmilliókról

[Beszélgetés Kádasi Éva keramikussal a Artex-nél - műhelyhelyben]

Magyar Ifjúság, 1986. febr. 22. 6.

enczy-kép
y londoni aukción

: Valéria

mindegyikében egy-egy egészen nagyszabású feladatnak szentelte magát, amely hónapokig tartó fejlesztő munkát vett igénybe. Ilyen volt a nagy *Pietà* és utána következett több meztelen nő életnagyságú képe."

Az *Alvó cigánylány* az aktsorozat egyik utolsó darabja. A képen félmeztelenül, erős rövidülésben ábrázolta a modellt, amint karjait felemelve, fehér szoknyával eltakart lábait felhúzva ül egy kasmírkendővel leterített támlás pamlagon. Alakja szinte kivillan a háttér kékesvöröses sötétjéből, a drapéria mintázatából, az egyenletesen letompított, összefogott, dekoratív színfoltok közegéből. A festő szándékai szerint mellékesek a modell egyéni, karakterisztikus vonásai, a kompozicionális elrendezésre esik a hangsúly, az arc azonban mégis átütő erejű.

Ugyanez a helyzet azzal a másik

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

MŰHELYSAROK 1993 OKTÓBER
DE FORMA CSOPORT - IVÓEDÉNYEK
VÁLOGATÁS A SIKLÓSI KERÁMIA SZIMPOZION ANYAGÁBÓL

A hazai nagymúltú kerámia- és porcelángyárak többségére sajnálatos módon jellemző, hogy termékeik zömét ma is a több évtizeddel ezelőtt tervezett, gyártott formák, dekorok alapján készítik. Egyfajta tehetetlenség ez, a már elismert, sikert aratott formákhoz való ragaszkodás az, melynek következtében érdektelenné, unalmassá váló produktumok tömege jött és jön létre.

A tenniakarás, az újat alkotás vágya hozta össze 1992/93 fordulóján azt a 12 keramikust, akik DeFORMA néven csoportot alakítottak. Összefogtak, hogy képességeikkel segítsék a magyar kerámiaművészet nehéz helyzetben lévő, ám igen fontos területének, a használati finomkerámiának a megújulását, másrészt a közös megjelenés adta előnyöket kihasználva növeljék tudásukat.

Rendkívül szerencsés módon támogatóul sikerült megnyerni a PÉCSI ZSOLNAY GYÁRat és a BARANYA MEGYEI ALKOTÓTELEPEKet, melynek eredményeképp júniusban egy hónapos szimpoziont tartottak Siklóson. Határozott programmal érkeztek. A szimpozion témája az ivóedény volt, az alkalmazott technika pedig a Zsolnay gyár úgynevezett porcelán-fajansz technológiája. A gyár a csoport rendelkezésére bocsátotta a szükséges nyersanyagokat, a siklósi Alkotóház pedig biztosította a feltételeket ahhoz, hogy a művészek az adott kereten belül teljesen szabadon tervezhessék, kivitelezhessék tárgyaikat.

A feszített munkával töltött négy hét alatt olyan edények jöttek létre, melyek egyrészt a legújabb művészeti irányzatokhoz is kapcsolódnak, s szellemiségükkel a Zsolnay Vilmosra oly jellemző újatakarás, alkotói szabadság megnyilvánulásai, másrészt egy rendkívül igényes kerámia technikának, a Zsolnay magastűzű porcelán-fajansz technikának értékes eredményei. És ez utóbbi fontos azért is, mivel közel száz éve, 1893 után, az eozin megjelenésével szorult ki a Zsolnay Gyár díszmű termeléséből a magastűzű fajansz, melynek szépségére, változatos gazdagságára véleményünk szerint napjainkban is szükség van.

A csoport egy kötetlen formában megvalósuló Zsolnay-DeFORMA Stúdió alapítását tervezi, melynek célja a gyár technológiájának megfelelő, a gyár számára is hasznosítható tárgyak létrehozása, másrészt kisszériás, magas szinvonalú, stúdió jellegű kerámiák készítése. Bíztató, hogy a Zsolnay Gyár messzemenően elégedett az eredménnyel, s januárban újabb közös munka hívja Siklósra a csoport alkotóit, tavasszal pedig német, svájci és francia bemutatótermek várják az elkészült tárgyakat.

Sárkány József

BABOS PÁLMA - 2040 Budaörs Szamóca köz 1.

BENEDEK OLGA - 1076 Budapest Dózsa György út 58. T.: 141-31-31

BEDÉCS MÓNIKA - 1118 Budapest Gombócz Zoltán u. 18. T.: 166-23-59

DOBÁNY SÁNDOR - 7634 Pécs Sirály u. 8/A.

FARAGÓ TÜNDE - 1052 Budapest Városház u. 3-5. T.: 137-37-22

HAJDÚ ZSÓFIA - 1124 Budapest Kiss János altábornagy u. 57.

KÁDASI ÉVA - 6000 Kecskemét Katona József tér 6. T.: (76) 482-485

LÁZÁR ZSUZSA - 1126 Budapest Márvány u. 23. T.: 20-24-769

NAGY MÁRTA - 1204 Budapest Komárom u. 22.

TIHANYI ZSUZSA - 1025 Budapest Tömörkény út 7/A. T.: 1764-935

TURCSÁNYI JUDIT - 1051 Budapest Nádor u. 5. T.: 137-22-51

BABOS PÁLMA - 2040 Budaörs Szamóca köz 1.

BENEDEK OLGA - 1076 Budapest Dózsa György út 58. T.: 141-31-31

BEDÉCS MÓNIKA - 1118 Budapest Gombócz Zoltán u. 18. T.: 166-23-59

DOBÁNY SÁNDOR - 7634 Pécs Sirály u. 8/A.

FARAGÓ TÜNDE - 1052 Budapest Városház u. 3-5. T.: 137-37-22

HAJDÚ ZSÓFIA - 1124 Budapest Kiss János altábornagy u. 57.

KÁDASI ÉVA - 6000 Kecskemét Katona József tér 6. T.: (76) 482-485

LÁZÁR ZSUZSA - 1126 Budapest Márvány u. 23. T.: 20-24-769

NAGY MÁRTA - 1204 Budapest Komárom u. 22.

TIHANYI ZSUZSA - 1025 Budapest Tömörkény út 7/A. T.: 1764-935

TURCSÁNYI JUDIT - 1051 Budapest Nádor u. 5. T.: 137-22-51

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

MŰHELYSAROK 1993 OKTÓBER
DE FORMA CSOPORT - IVÓEDÉNYEK
VÁLOGATÁS A SIKLÓSI KERÁMIA SZIMPOZION ANYAGÁBÓL

A hazai nagymúltú kerámia és porcelángyárak többségére sajnálatos módon jellemző, hogy termékeik zömét ma is a több évtizeddel ezelőtt tervezett, gyártott formák, dekorok alapján készítik. Egyfajta tehetetlenség ez, a már elismert, sikert aratott formákhoz való ragaszkodás az, melynek következtében érdektelenné, unalmassá váló produktumok tömege jött és jön létre.

A tenniakarás, az újat alkotás vágya hozta össze 1992/93 fordulóján azt a 12 keramikust, akik DeFORMA néven csoportot alakítottak. Összefogtak, hogy képességeikkel segítsék a magyar kerámiaművészet nehéz helyzetben lévő, ám igen fontos területének, a használati finomkerámiának a megújulását, másrészt a közös megjelenés adta előnyöket kihasználva növeljék tudásukat.

Rendkívül szerencsés módon támogatóul sikerült megnyerni a PÉCSI ZSOLNAY GYÁRat és a BARANYA MEGYEI ALKOTÓTELEPEKet, melynek eredményeképp júniusban egy hónapos szimpoziont tartottak Siklóson. Határozott programmal érkeztek. A szimpozion témája az ivóedény volt, az alkalmazott technika pedig a Zsolnay gyár úgynevezett porcelán-fajansz technológiája. A gyár a csoport rendelkezésére bocsátotta a szükséges nyersanyagokat, a siklósi Alkotóház pedig biztosította a feltételeket ahhoz, hogy a művészek az adott kereten belül teljesen szabadon tervezhessék, kivitelezhessék tárgyaikat.

A feszített munkával töltött négy hét alatt olyan edények jöttek létre, melyek egyrészt a legújabb művészeti irányzatokhoz is kapcsolódnak, s szellemiségükkel a Zsolnay Vilmosra oly jellemző újatakarás, alkotói szabadság megnyilvánulásai, másrészt egy rendkívül igényes kerámia technikának, a Zsolnay magastűzű porcelán-fajansz technikának értékes eredményei. És ez utóbbi fontos azért is, mivel közel száz éve, 1893 után, az eozin megjelenésével szorult ki a Zsolnay Gyár díszmű termeléséből a magastűzű fajansz, melynek szépségére, változatos gazdagságára véleményünk szerint napjainkban is szükség van.

A csoport egy kötetlen formában megvalósuló Zsolnay-DeFORMA Stúdió alapítását tervezi, melynek célja a gyár technológiájának megfelelő, a gyár számára is hasznosítható tárgyak létrehozása, másrészt kisszériás, magas szinvonalú, stúdió jellegű kerámiák készítése. Biztató, hogy a Zsolnay Gyár messzemenően elégedett az eredménnyel, s januárban újabb közös munka hívja Siklósra a csoport alkotóit, tavasszal pedig német, svájci és francia bemutatótermek várják az elkészült tárgyakat.

Sárkány József

Kaldasi Éva

Kiállítási Münchenben

Magyar Nemzet 1987. III. 14.

kerámia MKT

KÁDASI ÉVA

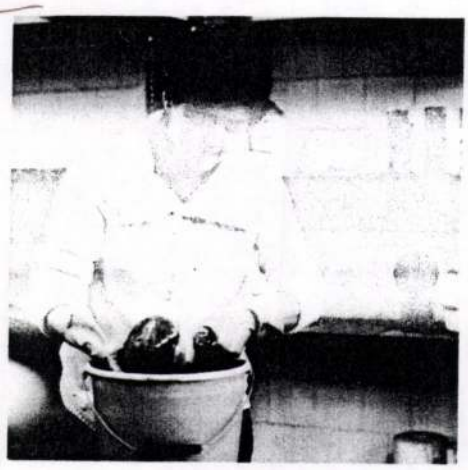

1979-ben diplomáztam a Magyar Iparművészeti Főiskola kerámia szakán. Ezt követően ugyanitt a Mesteriskola hallgatója voltam fél évig, majd tanítani kezdtem. Szakoktatója, majd tanársegédje voltam a Szilikátipari Tanszék kerámia szakának. Jelenleg adjunktusként kerámia tervezést tanítok. 1982-ben a Fiatal Iparművészek alapító tagja, majd a kerámia szakosztály vezetőségi tagja lettem. 1983 óta tagja vagyok a Képző és Iparművészeti Szövetségnek. 1989-től a Nemzetközi Kerámia Stúdió művészeti titkára vagyok másodállásban.

Kiállításaim:
1983 Mednyánszky Terem, Budapest
1985 Bartók Béla Művelődési Ház, Mohács
1986 Töpfer Galerie, Hohenems, Ausztria
1988 Képcsarnok, Kaposvár
1989 Galerie le Vieux-Bourg Lausanne
1990 Galeria Deco Sao Paulo
1991 Galerie Schiestl Feldkirch
1991 Keramik Galerie, St. Pölten

Fontosabb csoportos kiállítások:
1979 Kerámia Triennálé, Kecskemét
Nemzetközi Kerámia Stúdió Kiállítása, Kecskemét
1980 WCC kiállítás, Bécs
1981 "Jugend Gestaltet", München
1982 Quadriennale Erfurt
Faenzai Nemzetközi Verseny Kiállítása
1983 Országos Iparművészeti Kiállítás Műcsarnok
Magyar Kultúra Háza, Berlin
1984 Kerámia Biennálé, Pécs
Collegium Hungaricum, Bécs
Kleine Galerie Willingen
1985 Nemzetközi Kerámia Verseny Kiállítása, Faenza
Szimpozion Eredmények Műcsarnok, Budapest
1986 "Tál" Salgótarján
1987 "Ünnep" FIS kiállítás Vígadó Galéria, Budapest
1988 Ceramics Congress Talavera de la Reina
"Grün" Kunstkammer München
Sómáz NKS kiállítás, Tölgyfa Galéria Budapest
1991 "Ivóedény" Kunstkammer München
Csongrád Galéria
1993 NKS kiállítás, Heltborg Museum Dánia
Iparművészeti Múzeum, Budapest

Díjak:
A 7. és 8. Kerámia Biennálé Különdíja.
1986 Design Center díja Lázár Zsuzsával közösen.

I was born in 1953 in Baja. 1973 Diploma of Art (Ceramics), Hungarian Academy of Applied Arts. Now I work here as an assistant lecturer.

Solo exhibitions:
1983 Mednyánszky Gallery, Budapest Hungary
1985 Cultural Center, Mohács Hungary
1986 Töpfer Galerie, Hohenems Austira
1988 Gallery Kaposvár, Hungary
1989 Galerie le Vioux-Bourg Lausanne
1990 Galerie Deco Sao Paulo, Brasilia
1991 Galerie Schiestl, Feldkirch
Keramik Galerie, St. Pölten

Collective Exhibitions:
1980 Budapest, Pécs, Vienna
1981 Budapest, München, Kecskemét, Faenza, Vallauris
1983 Berlin, Faenza, Budapest, Dabas
1984 Willigen, München, Amman, Zagreb, Vallauris,
1985 Budapest, Faenza, München
1986 Budapest, Faenza, Salgótarján, München
1987 Csongrád, München, Százhalombatta
1989 Lyon, Budapest, Auxerre, Linz
1990 Madrid, Budapest, Kiskunfélegyháza
1991 "Drinking Vessel" Kunsthammer München
1993 "Drinking Vessel" DE-FORMA Group Party Gallery

Prizes, Awards:
Special prize on the 7th and 8th Ceramics Biennale
1986 Prize of the Design Center together
with Zsuzsa Lázár

Symposiums:
1980 WCC Kecskemét
1981 "Buring in outdoore" Kecskemét, Siklós
1985 "For the Town of Kecskemét"
1988 "Salt Glaze", Kecskemét
1990 "Kiln Building", Sao Paulo
1993 "Drinking Vessel" DE-FORMA Group at Siklós

Scholarships:
International Experimentel Ceramics Studio, Kecskemét
1988 Young Industrail Designers Studio
1986, 1989 Hungarian Cultural Ministry

Congress:
1986 ICJ Ceramics Talavera de la Reina
1990 34th Congress Ceramica Brasilera

KADETTER Tamás építőmester

Cegléd, ref. t. templomát építette és tervezte
1791-92. (1822 lebontották)

Sromeni I.: A ceglédi ref. t. története.
Cegléd, 2001. 28.

A **Parti Galéria** /Pécs, Káptalan u. 4. ✆ 72/324 822/
szeretettel meghívja
1996. augusztus 3-án, szombaton este 7 órára
Kádasi Éva keramikusművész kiállítására,
melyet Komor István,
a Baranyai Alkotótelepek igazgatója nyit meg.

A Galéria jelenlegi helyén ez az utolsó kiállításunk,
ezért szeretettel várjuk
1996. augusztus 31-én este 8 órakor is, amikor
Dr. Újvári Jenő alpolgármester úr "bezárja"
a Galériát, majd a jelenlévők aktív közreműködésével
és segítségével egy-egy tárgyat kézbe véve
átsétálunk az új Parti Galériába.

Kádasi Éva

A fenti kiállítás és programok fő támogatói a
HEVA Kft. és a PARRAGH Rt.
Köszönjük!

A meghívó elkészítését a
De Forma alapítvány támogatta,
a megnyitón és a "bezárón"
a Polgár pince és a Cerbona vendégei leszünk.

SINKOVITS PÉTER
ÚJ MŰVÉSZET

BUDAPEST
BÁTHORI u. 10.

1054

Radeczky Zoltán grafikus

Szabad művészet. 1930 IV. 11. 420-429

Rabinovszky Máriusz: A grafika és az
I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Kádasy István

üvegesiszoló mester
Salgótarján

Élet.

Ladányi Miksa dr

Nógrád és Hont vármegye
Magyar Városok és Vármegyék Monografiája.
Bp. 1934. 328. l.

МОВ кл. 3610

lva s szemközt nézve van ábrázolva. A
ltözetét viseli, melynek jelvényét nyak-
ít mellén hordja. Jobb kezét az arany-
vel letakart asztalon nyugtatja, hol her-
àja is van, melyet ékköves forgó diszit
pedig iszpójére támasztja. Vállaira om-
szemöldöke s kis bajusza ősz, szeme bar-
beretvált. A hátterben talapzaton
élre vontos piros függönyt rojttal vesszünk
kocsakövekkel van kirakva.

vászonra, méretei 29:19 cm.

09.

Kádasi Éva, keramikus

a Pécsi Galériában júl. 6.-án nyílt meg a VI. országos kerámiakiállítás.

Kádasi Éva is az anyagban rejlő talaj-donságokat kutatja figyelemre méltó ered-ménnyel.

Romváry Ferenc: Kerámiaművészetünk mai helyzete, Dunántúli Napló, 1980. júl. 27.

Kádasi Éva, fazekas

L: Badár Balázs

Kresz M.: Merre tart ...? 86-93.

Jászkunsag, holnok 1978. nov- XXIV/3-4

Kádasi Éva iparművész.

Nem egy fiatalt a népművészet szeretete hozta a szövetkezetbe. Néhány év szövetkezeti tagság után főiskolás lett Veress Borbála és Kádasi Éva.

Kresz Mária: Merre tart Mezőtur fazekassága?
Jászkunság, Szolnok, 1978. 4. 91. old.

KÁDASI ÉVA

emlitve mint kiállitó

Fáber András: Vonal.Óbuda'Galéria
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/38.sz.4.o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek m

3. A dijazás számitásánál alapulvett m

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes

A kifizetésre kerülő dijból progressziv
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

Kádasi Éva, keramikus-iparművész

A pécsi Pincegalériában rendezték meg a VIII. országos kerámia biennálét. – Kádasi Éva szintén díjazott. A keszkeméti Kerámia Stúdióban érdekes szín- és máz kísérleti vizsgálódást folytatott, és pontosan azért kapta a különdíjat, mert a kísérletezés és a felhasználás olyan szinkronba került, ami irigylésre méltóan elérendő cél volna.

Láttuk, hallottuk,

1984. IX. 20. Petőfi 10.45

KADOSA - KISS JÓZSEF

Tisztelettel meghívjuk Önt
Kadosa-Kiss József
"Ecsetek"
című kiállítására a Vigadó Galériába.

Megtekinthető 2001. augusztus 31- szeptember 16-ig.

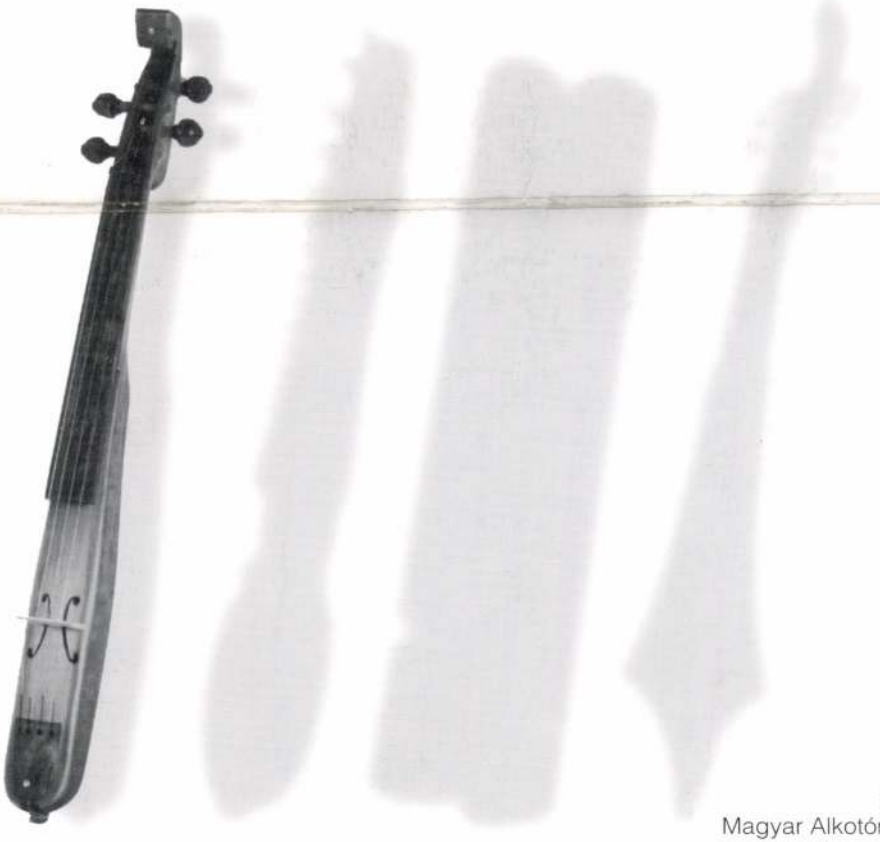

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

VIGADÓ GALÉRIA

MT Reklámiroda: 436-9119

MDK

Kády
Grafikák

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll. 1933. márc. 13 l.

Tisztelettel meghívjuk Önt
Kadosa-Kiss József
"Ecsetek"
című kiállítására a Vigadó Galériába.

Megtekinthető 2001. augusztus 31- szeptember 16-ig.

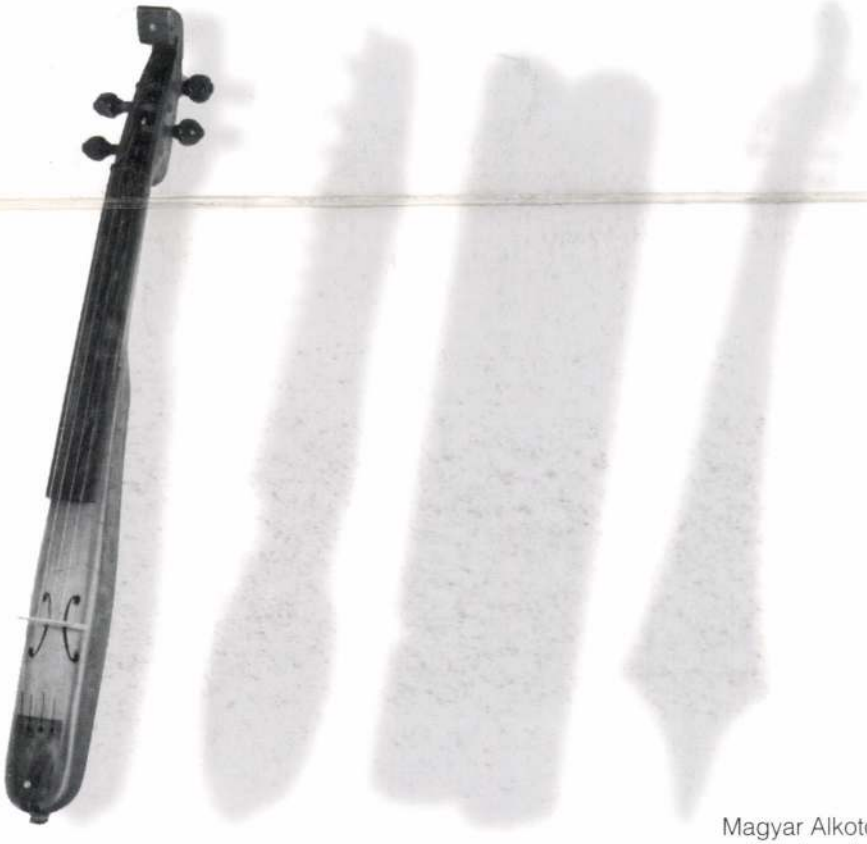

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

VIGADÓ GALÉRIA

MT Reklámiroda: 436-9119

KADOSA-Kiss József

MDK

Kády

Grafika

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 13 l.

MDK

R. Kady János

Magyar vándor, tussepia

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 14 l.

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

CXXIX.

CSOPORTKIÁLLITÁS,

MELYEN

BASCH EDITH, DÉSI HUBER ISTVÁN, FRIED PÁL, GERGELY TIBOR, RÉFI-KÁDY JÁNOS, ROMÁN GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZEK ÉS

MIKUS SÁNDOR

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

A KIALLITÁST RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS ÉS DR. LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1932 ÁPRILIS HÓ

ELSŐ TEREM.

Réfi-Kády János.

Utolsó gyűjteményes bemutatkozása óta a művész az érzés páthoszteli felfokozása felé haladt. A természetet is átlelkesiti, de főleg figurális csoportjaiban az egyes alakok érzéstultengését a szentimentálitás kihangsulyozásával érzékelteti. Munkáskompozicióiban szimbolumokká fokozza fel az élet egyszerü megnyilatkozásait. Vonalában szinhatások rejtőznek, melyeket tónusegységekre vezet vissza. A hangulat éreztetésére, az érzés kimélyitésére ezt is felhasználja.

Réfi-Kády János grafikája.

1.	Emlékezés (tussepia)	35.—
2.	Tarantella (rézkarc)	15.—
3.	Viharban (rézkarc)	20.—
4.	Hegyi beszéd (szines rézkarc)	25.—
5.	Balatoni bárkások (tussepia)	40.—
6.	Uttörők (szines rézkarc)	25.—
7.	Tanya (rézkarc)	20.—
8.	Balatoni éjjel (szines rézkarc)	15.—
9.	Szt. Imre (rézkarc, egyetlen példány) . .	30.—
10.	Téli táj (rézkarc).	20.—
11.	Ősz (szines rézkarc)	30.—
12.	Vita aeterna (tussepia)	40.—
13.	Golgota (rézkarc).	25.—
14.	Elhagyott csónak (szines rézkarc)	25.—
15.	Ugratás (szines rézkarc)	20.—
16.	Női akt (szines rézkarc)	25.—
17.	Tanya (Szegény asszony, tussepia) . . .	40.—

18. Vándor (tussepia) . . . . . 35.—
19. Rákóczi-fa (tussepia) . . . . . 35.—
20. Mámor (szines rézkarc) . . . . . 25.—
21. Öreg ákácok (tussepia) . . . . . 30.—
22. Kóbor lovag (rézkarc, egyetlen példány) 25.—
23. Alkony (szines rézkarc) . . . . . 25.—
24. Álmodók (szines rézkarc) . . . . . 30.—
25. Munkások (tussepia) . . . . . 40.—
26. Tavasz (szines rézkarc) . . . . . 25.—
27. Erdő mélyén (szines rézkarc) . . . . . 25.—

Az árakban a rámák bennfoglaltatnak!

MÁSODIK TEREM.

Basch Edith.

Egy fiatal lányban mennyi visszafojtott érzés! Halk melódiákba fogja fel a vonalmeneteket, a szín nála dame d'atour, kicsengése mély érzéseknek, melyeket főleg a formák, de legfőkép a vonal jelez. Mintha csak M. Ingres közvetlen környezetéből bukkanna elénk. M. Ingres tanitása: egy vonallal többet kifejezni, mint kettővel, kettővel többet, mint tizzel, — mert az összefogó egyszerüség a kifejezés hatásának titka. Basch Edith művészi ideálja — ösztönösen, nem elméleti belátásból — a kifejezés intenzitása, még pedig minél egyszerübb eszközökkel. Egy fejhajlás, egy égő szempár, egy előredülő vonal, egy ornamentikussá alakított konfiguráció, nála mindmegannyi érzéskifejezési eszköz, csak arra jó, hogy elképzelt érzéseit áhitatosan formákba önthesse. Mert szineinek elmosott, letompított hangja, mint kisérő zene, mint kontrapontja a vonal hullámzásának, mely melódiáit vezeti. Mély és nyugodt, halk és elhangzó melódiákat, melyek álomképekként lebegni, alig-alig feltünedezni, finom leheletként a síkon megjelenni látszanak. Álomkép az ő pikturája, mely lelkéből szakadt.

Basch Edith festményei.

28. Görög város . . . . . 500.—
29. Alvó nő . . . . . 700.—
30. Almák és narancsok . . . . . 300.—
31. Álomváros . . . . . 450.—
32. Néger anya . . . . . 550.—

33. Babits Mihály (Magántulajdon.)
34. Profil . . . . . 500.—
35. Fiúfej . . . . . 250.—
36. Ülő akt . . . . . 500.—
37. Török Sophie arcképe (Magántulajdon.)
38. A. P. Street úr arcképe (Magántulajdon.)
39. Tatár asszonyok . . . . . 500.—
40. Olasz ifju pár . . . . . 800.—
41. Fehérruhás nő . . . . . 600.—
42. Gyerek dadával . . . . . 450.—
43. Török fej . . . . . 300.—

HARMADIK TEREM.

Basch Edith festményei.

44.	Shejk Szulejman	500.—
45.	Keleti kikötő	450.—
46.	Feketekendős nő	500.—
47.	Tanya az Alföldön	400.—
48.	Merengő	350.—
49.	Görög szigetek	500.—
50.	Pihenő akt	400.—
51.	Félakt	350.—
52.	Pirosruhás nő	400.—
53.	Nő fehér irisszel	500.—
54.	Strandon	450.—
55.	Amoita, hindu lány	500.—
56.	Arckép (Magántulajdon.)	
57.	Gyerek	450.—

vesztett, noha egymást modifikáló forma a tömeg és ő ezt a síkon akarja érzékeltetni, a kép törvényszerüségének szigoru betartásával. Dési Huber tömeghatása a maga öt emberével, jelentős eredmény, festői megoldás szempontjából is, mert a szinek a formával, a formák a szinekkel egységgé tömörülnek és a mozgás — a két dimenzió hangsulyozásával, mivel a szemet nem mozgatja — sztatikai hatássá változik. Monumentálissá lesz. Megnyugtat. Egy külön való világba emel. Csupa olyan ideál, mely a festészet uj orientációját jelenti.

Persze, hogy a tegnapba gyökerezett ma emberének ez a fogalomvilág hétpecséttel lezárt titok, — egy kézlegyintéssel ám el nem intézhető s ujra Jules Romains-ra hivatkozom:

Emberek, itt egy uj szellemi világ van keletkezőben, az ifjuság már érzi ezt, mert minden korban a világ uj költőre, uj filozófusra, uj művészre látszik várakozni... Igy volt ez a mi ifjuságunk idején is. Igy van ez ma is. Dési Huber előtt ott áll a jövő.

Dési Huber István festményei.

58. Megbeszélés . . . . . 350.—
59. Öreg munkáskéz . . . . . 200.—
60. Ifju rab . . . . . 500.—
61. Önarckép . . . . . 300.—
62. Férfiprofil . . . . . 200.—
63. Csendélet (Magántulajdon.)
64. Kézmüves . . . . . 350.—
65. A dési templom . . . . . 550.—
66. Munkások . . . . . 350.—
67. Nyár . . . . . 300.—
68. Fáradt öreg munkás . . . . . 250.—
69. Földmunkás . . . . . 550.—
70. Vasmunkás . . . . . 550.—
71. Meditácio (Magántulajdon.)

72. Tömeg I. (Magántulajdon.)
73. Pirosruhás lány . . . . . 500.—
74. Csendélet . . . . . 300.—
75. Tömeg II. . . . . 350.—
76. Szalmakalapos férfi . . . . . 400.—
77. Feleségem (Magántulajdon.)
78. Olvasás közben . . . . . 350.—

ÖTÖDIK TEREM.

Gergely Tibor.

Azt hiszem, nemcsak ná'unk, de egyáltalán most mutatkozik be elsőben Gergely Tibor. Rajzokkal. Azt látjuk, első szempillantásra, hogy ügyes a keze, éles a szeme, amit a szeme meglát, amit az érzése átitat, az értelme felfog, átalakit és egyszerü formákba átír, azt a keze engedelmesen kifejezi. Ez az első bemutatkozás, azt hiszem, egy nagy igéret.

Gergely Tibor rajzai.

79. Vetés . . . . . 50.—
80. Külváros . . . . . 45.—
81 Két gyerek . . . . . 40.—
82. Öt fa . . . . . 45.—
83. Női fej . . . . . 50.—
84. Falu vége . . . . . 45.—
85. Legények . . . . . 50.—
86. Pihenők . . . . . 50.—
87. Fatelep . . . . . 50.—
88. Olasz város . . . . . 50.—
89. Leányfej . . . . . 50.—
90. Kévekötés . . . . . 40.—
91. Bécsi külváros . . . . . 45.—
92. Gyár . . . . . 45.—
93. Cigánybanda . . . . . 30.—
94. Vasuti híd. . . . . 35.—
95. Kanász . . . . . 50.—
96. Vásár . . . . . 45.—
97. Női fej . . . . . 50.—
98. Kisváros . . . . . 40.—
99. Liget . . . . . 40.—

HATODIK TEREM.

Fried Pál.

Egy orgiátikus vonalba átírás. Ez Fried Pál művészete. Minden vonalát mozogni, hullámzó, remegő lüktetéssé átalakulni látjuk, — szinte a szemünk előtt. A sok pentimenti, a sok megszaggatott vonal, a sok halk szín, amelyek között egy-egy élénk hangsúlyt nyerő félhang felsir, mint a szépség láttán fel-fels.koltó elragadtatás őshangja, örökös nyugtalanságban tartják a szemet és ezzel Fried Pál a maga világát dynamikus, robbanó erejü, nyugalmától megfosztott látománnyá tudja átalakitani. Mily harsogó ellentét ez társai művészetével! Az egyiknek, a fiatal lánynak halk, szinte klasszicizáló egyensulyozása, a másiknak, Dési Hubernek, a mozgást is két síkba fogó architektonikája és mellettük Fried Pál, akinek szeme előtt minden vonal vibrál, — s mégis a nagy ellentét ellenére, a fiatalság láza lüktet mindeniknek alkotásában.

Ugy-e, hogy érvényes a művészi képzelet kettősségének törvénye?

Most jelent meg Bergsor uj könyve: *Les deux sources de la morale et de la réligion.* Ez a két forrás táplálja a művészetet is.

Fried Pál festményei.

100. Corrida. . . . . 250.—
101. Erdélyi Mic úrnő arcképe (Magántulajdon.)
102. Szaharai táncosnő . . . . . 300.—
103. Kubikusok . . . . . 250.—
104. L. L. k. a. arcképe (Magántulajdon.)

105. Turini kikötő . . . . . 250.—
106. Arab lány . . . . . 300.—
107. Öltözködés . . . . . 300.—
108. Cirkusz. . . . . 250.—
109. Néger kislány . . . . . 300.—
110. Karaván . . . . . 250.—
111. Utca Marseillesban . . . . . 300.—
112. Félakt . . . . . 300.—
113. Kikötőben . . . . . 250.—
114. Kis táncosnő . . . . . 300.—
115. Cirkuszlovak . . . . . 250.—
116. Öltözőben . . . . . 300.—

NAGYTEREM.

Román György.

Andersen meséi? A panoptikum rémei? Az álom rejtelmei?

Honnét való alakok, mely világban születtek Román György fantazmái? Egymás hegyén-hátán, nyársbahuzott figurák raja, — mely álomlátás lidércnyomásából bukkantanak fel? Képzelgések, elálmélkodások, csudába borulások viziói, — honnét szálltatok fel? Ez a fiatal művész — kiszakitva az életből — magába menekül és belülről él. Ólomkatonák életre elevenednek. Egy titokzatos ház belseje megnyilik, ott élet van, emberek élik a maguk különleges mindennapját és ő belelát cselekvéseik mögé? Vagy álom ez is? A figurák megnyulnak, az alakok egymásba borulnak, a perspektiva játszik, mint a tó partján a gyerekek, kik fürdenek, papírhajót vizrebocsátanak, hattyuk uszkálnak, hol, miért? Logikája önkényes, s mégis egy élet, egy külön *Ding an sich* valamennyi. Román Györgynek a festés meseélmények halmozása, valóság és költészet, egymásba folyva, s mégis egészet alkotva.

Mely érdekes figurák bukkannak fel az élet tengeréből!

Maga a művész egy külön világ. Elől és társ nélkül, egymagára hagyatva él, de kiéli magát művészetében. Van egy rendes csendélete, — tudásának, szolid tudásának bizonyitéka. Nem jellemző reá. Csak kézügyességéről regél. Abból fejlesztette ki a maga világát, csak ott otthonos, csak ott igazán ő, csak ott kap meg és visz magával hetedhét országon tuli világokba. Álmokba. S mi szájtátva bámulunk bele ebbe az ismeretlen életbe, ahol pedig ő oly otthonos. És csudálkozik azon, hogy mi csudálkozunk. Mily érdekes az élet! . . .

Kärgling János
Tobiás

l.

Szabómagyfest.

150. l –

dján.

ezte el a német rend-
ek rendeltetései szerint
gató előszoba, kérdezi a
képek adják meg a fele-
ire lépcsősek és kitünő
ire a rusztikus, kedélyes,
ok nagyméretű, pompás
vonzó benyilói ugyancsak
vösen előkelő szellemnek
kandalló és a lehetőleg
mindig tradicionális for-
ák azonban ebben a miliő-
t árulnak el, mint egyebütt.
jómódnak és az otthon
ad életet ezeknek a halott
nészetesen spekulativ túl-
udunk felmelegedni azon
nagy helyiség falait olyan
vő tényleges ablakok mellett

tovább fejleszthette, aminek példátlan jóllétét köszönheti. Ebből a polgári légkörből nőttek azok a bájos, szeretetre méltó városok, amelyekbe a könyv elvezet, itt fejlődhetett ki egy észszerű polgári architektura, amelynek emlékeit a Hollandiát ismerők csodálják és szeretik. Ha végignézünk egy-egy festői uccácskán, melyet földszintes házak szegélyeznek — pl. Vollendamban, Naldwykben —, ahol egy jól bevált, jól kipróbált tipusu ház békésen ismétlődik, akkor egyszerre megérjük Oud művészetének legmélyebb alapjait: itt, mint ott, ugyanaz a harmonikus, egységes szellem uralkodik, itt, mint ott kifejeződik az egységes társadalmi akarat, az építészet az egységes szükségletek azonos kifejezése. Ugyanigy megkapók a régi németalföldi kereskedelem szükségleteit kielégitő tárház-épitkezések, amelyek tárgyilagosságukban, egyedül a célszerűt kereső formáiban szinte moderneknek tetszenek. Az amsterdami nagy grachtok — a Prinzengracht, a Herrengracht — házai a maguk nagy puritán egyszerűségében, tipizáltságukban a mai embert arra tanitják, hogy az igazi előkelőség kifejezését nem a minél diszesebb formákban találja meg,

Gäste. Allein sie sagten mir nach einem sichtbaren embarras, dass sie bey mir als Deputirten der Ujhelyer Gemeinde sind, und machten mir den Antrag, dass ich ihr Fő-Curátor werden möchte. In einem fort unterstützten sie die Proposition mit Gründen, und ich bat sie, mir zu erlauben, dass ich ihnen ins Wort falle, und in ihnen nur meine Freunde und nichts anderes sehe. Ich fragte sie, warum sie meine schöne Unabhängigkeit unterbrechen, warum sie mich vor der Welt in den Verdacht bringen, dass ich um nichts besser als Andere bin, und sobald mir ein Dienst angeboten wird, hastig darnach griff; warum sie auf mich verfallen, da ich nicht in Ujhely wohne, und die liaisons in der der eine mit dem andern steht, gar nicht kenne, und so ihnen wohl nicht zu dienen im Stande bin. Sie unterbrachen mich nicht, und sagten, sie seyen in der Meinung, dass ich ihren Antrag gewiss nicht aus Gemächlichkeit, oder aus Furcht vor Missverständniss und Verläumdung ausschlagen werde, sobald ich versichert seyn werde, dass die Gemeinde meinen Dienst nöthig hat, weil *bloss* ich ihnen dienen kann. Ich liess sie nicht weiter sprechen, und sagte: Nach dieser Versicherung nehme ich den Antrag an, ehe sie mir die Umstände noch bekannt machen, und gab beyden meine Hand. — Der Prediger übergab mir das Petschaft der Gemeinde, und sie giengen um die Annahme zu rapportiren.

Dókus und György sagten mir nur soviel: Die Gemeinde sey eine horazische bellua multorum capitum. — und da der eine sich für ebenso wichtig und angesehen hält, als der andere sich es zu seyn dünkt: so erfordern die Umstände einen Mann, der Kopf aber auch Geburt hät. — Ich machte ihnen meinen Knix.

Samstag schrieb ich an György; ich denke, es wäre schicklich, eine Rede den folgenden Tag zu halten. Ich würde also eine aufsetzen und dann erscheinen. — Die Antwort war, dass er mich um eben dieses gebeten hätte, wenn er meiner délicatesse nicht zu nahe damit getreten wäre. — Also seine Antwort kam, hatte ich noch nichts aufgesetzt. Diess that ich Abends und erschien den andern Tag.

Man bat mich in die Kirche nicht zu kommen, weil György eine Rede über mich und die Umstände halten will etc. etc. Der Text war aus den Psalmen: *es hätte der Herr einen Mann zwischen ihnen aufgestellt, wie sie einen nöthig haben.* — Sie stellen

már világra jött, 's tisztelt Nászasszonyomnak pedig jelentsd kézcsókomat. Adja Isten hogy nem sokára ismét alkalmatos legyen a' jó emberek' faját eggy új taggal megszaporítani, mert azok, tudod, melly felette kevesek.

Helmeczitől csak annyit tudok, hogy szenvedsz. Az nekem is sorsom most. Győzzük-meg a' bajt, barátom, a' hol lehet; a' hol nem lehet, tűrjük cum dignitate. Emlékezzünk hogy rajtunk áll, mi legyünk e őfelettek, vagy ők mifelettünk. — Osztán nem szokhattuk e meg a' szenvedésnek minden nemeit?

Szemere nekem Mélykútról írta utolsó levelét, 's olly kívánságot gyújta lelkemben, mellyet nem tudom mint győzhetek-meg. Azt írja hogy valamelly Pesti Kereskedő, Oliva nevezetű, Weimarba ment Göthéhez és onnan az ő képét lehozta. Nem tudom melly okból ez a' kép most Kärglingnél van. Mit nem adnék értte ha Pesten teremhetnék, 's ezt a' képet megláthatnám! Minden Írók között ez az, a' kit leginkább szeretek; legalább minden német Írók között ez az. —

Élj szerencsésen, kedves barátom, 's tarts meg nagybecsű barátságodban, mellyet én legalább azzal érdemlek, mert ismerem való becsét. Feleségem mind Téged, mind a' Tekintetes Asszonyt tiszteli, meleg szivel [!] tiszteli. A' Menyedet a' köhögés nagyon zölddé változtatta. Körülttem forog, épen leczkézi az Anyja, 's a' te baraczkmag kosarkád fülében függ.

hív tisztelőd
Kazinczy Ferencz mpr.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 5. sz.]

2597.

Kazinczy — Rumy Károly Györgynek.

Széphalom, den 13. Febr. 1814.

Mann mit der reinen, festen Seele!

Diese Exclamation, die ich beym Lesen Ihres letzten Schreibens bey mir machte und hier wiederhole, sage Ihnen, was ich nicht zu sagen nöthig habe.

Vor zehn Tagen kam Fiskal Dókus, ein sehr geschätzter junger Mann, College im Fiscalat von Adam Szirmay, und der Prediger György von Ujhely zu mir. Ich empfing sie als freundschaftliche

Tudod hogy egy Auctor se fordítója magának, hanem a' dolgot egyik nyelvből a' másba szabadon tészi által, és tsak a' nyelv geniussára figyelmez.

A' figyelmetességnek ez az uj párosítása uj fordulásokat adott a' philosophiai gondolatoknak. Ez a' mit én nyertem hát.

Más titulust nem adhattam, mint tudtam: mivel magamat különösen egy tárgyhoz se kötöttem, hanem a' főbb tárgyakon mentem keresztül — rhapsodice ugyan, de a' gondolatok szövődésibe a' Systema belé van rejtve, és ez egy bizonyos kerekséget ád az Egésznek. Külömben is, a' mai Philosophiának tulajdonsága, hogy Deductiókon, nem pedig Demonstratiókon mégyen véghez.

Mit ítélsz? Nem lenne e jó ki nyomtattatni; nékem az a' kedvem volna. Közöld Nádaskaival; én is írok az után néki felőle. Ha néki tettszeni fog maga részére fel vállalni; ugy mi vennők tőle pénzen a' Nyomtatványt, de az ő kezéből jobban el terjedne.

Ha így nem akar, más alkalomra is készen állok, te tsak azt igazítsd el, hogy a' Censurán mennyen által.

Légy — légyetek egésségben.

Kézy Prof. fog, reméllem, superattendálni, hogy a' ki nyomtatásba hiba ne essék.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 31. sz.]

2595.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Helmeczi barátunknak.

Széphalom, Febr. 13d. 1814.

Kedves barátom,

Imhol mégyen Báróczynknak élete. — Képzelhetetlen az menynyimbe került ennek megírása, mind azért mivel a' tudósításokat alig tudtam sokszori sürgetéseim által is kizsarolni, mind pedig azért, mert házam' népe 's magam is sokat betegeskedénk. — De végre meg van, 's úgy hiszem, hogy a' jók örvendeni fognak hogy ebből Báróczyt igen közelről ismérhetik. — A' Puristák nem tudom mit mondanak reá. Nekik igen' csak az a' fegyverek marada ellenünk' a' mellyel ellenem Somogyi Gedeon élt.

Köszönöm kérésem teljesítését a' Trattner Úr betűjinek megnevezések által. De te a' Betűmetsző' nevét nem írtad-meg. Kérlek, tudassd velem azt is.

Kevés idő múlva három Kötetet ismét leküldök Censurára, 's a' Debr. Homiliák talán két Kötetet fognak tenni. 'S így osztán 11 darab Irásom volna néktek adva. De mikor remélhetem, édes barátom, hogy a' te általad dolgozandó Jelentés a' Publicumhoz elkészül 's kimegyen a' Publicumba'. Foly az idő, 's nem mozdúlunk, Te pedig nem lészesz már sok ideig Pesti lakos. — Nagyon óhajtom hogy a' négy első Kötet (a' Regék, a' Göthei darabok, a' Paramythek és Emília 's az ő társaik) Martiusban vagy Aprilben sajtó alá kerűlhetnének, 's így Augustusra a' IV. első Kötet elkészülhetne. — Elmondom ismét, hogy mi az ideám.

Az hogy öt forinttal praenumerálnának a' Vevők most. A' IV. Kötet megjelenésekor ezt a' négy kötetet már öt forinttal váltanák-ki, 's a' második Lieferungot ismét más öt fnttal, 's így mindég; úgy hogy a' *legelső* öt forint a' *legutolsó* Lieferungra esnék 's akkor semmit ne fizetnének. — Ha öt fnt nem volna elég eggy Lieferungért, Trattner Úr bizvást 6ra emelheti a' négy Kötet, az az 1 Lieferung' árát, mind a' mesteri rezek, mind a' Homiliák nyomtatása miatt. —

Bárónynak Báróczy által mondott Orátiót meg küldöm Patakról. Ha nem kapom-meg ott, el fog maradni a' Kiadásból. Élj szerencsésen.

Minden esetre az Annunciatiót látnom kell előbb hogy lenyomtatják.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2596.

Kazinczy — Vida Lászlónak.

Az én szeretett Vidámnak.

Széphalom, Febr. 13d. 1814.

Kedves barátom,

Helmeczink' levelében vettem idvezleteddel eggyütt azt a' hírt, hogy Pesten múlatsz, és hogy nem sokára új magzat atyja leendesz. Fogadd-el szíves tiszteletemet, 's áldásomat a' kicsinyhez, ha

Kazinczy Ferenc levelezése
XI. k.

nozom: *kimutatom hibájit.* Vedd azt kedvesebben mintha magasztalnálak, mert barátnak a' hibát kimutatni többe kerül mint magasztalni. —

Az olasz Sonetto mindég *nő Syllabán* és *mindég vocálison* végződik. Könnyű az a' rímekkel olly gazdag nyelvben, hogy ezek szintén toljak magokat a' Poeta elébe. Nem így a' Németben, melly sokkal szegényebb az Olasznál e' részben, sem a' magyarban, melly a' némethez képest is képzelhetetlenül szegény. A' Német tehát a' nő rímeket hím rímekkel váltogatja-fel, 's így kell nekünk is. A' nő rímű sorok 11, a' hím rímüek 10 syllabájúak. Szabad olly Sonettot írni Magyarban is, mellynek sorai mind 11 syllabából álljanak. Irt illyeket Schlegel. De így még nehezebbé tészük a' munkát, mert szavainknak fele ki lesz rekesztve a' rímre választathatásból. — A' te Sonettedben, édes barátom, a' 11 syllabájú sorok a' 10 syllabájúakkal váltogatják egymást, de a' 10 syllabájú sor nem jámbus lábon végződik, a' mint azt a' törvény kívánja: *hímzette, bűvölhetni, teremthetni,* trochaeus; *istenítetnél* etc. Spond. — Bájzengz*ete* és hímz*ette* Gyöngyösiben is rettenetes rím volna. Hát Sonettben! — Osztán Sonettnek elmúlhatatlanúl scandált sorokban kell írattatni, különben Sonettnek nem vétethetik. »A' Sonetto, Vossnak megjegyzése szerént, a' poetai érdemet is megkívánja ugyan, 's a' szép és való kifejezést: *de semmit nem annyira, mint fülnek-hízelkedő hangzást, és a' rímek' szép játékát, kedves cserékben.*« A' te Sonettódnak ez a' hibája; mert gondolva a' kis költemény igen jól van, 's kivált a' két utolsó sor felette szépen van gondolva.

Figyelmessé kell továbbá tennem, hogy a' *vers enjambé*-vel ritkán kell élnünk, és csak ott, a' hol az illyen félbe szakadás jó effectet csinál. A' *képesek* a' 11dik sorban csak azért állanak, mert el nem férték a' 10dben. — A' 6dik sorban ezen fel nem akad az olvasó. — Továbbá, a' Syntaxis látszik sántítani a' 7 és 8d. sorban. A' nominativus: Szíren, nem Szírene, már ennek dativus genitiválisa Szírennek, nem Szírenének. 'S ha itt Szírenének lesz, mint lesz a' *Philomela* feljebb?

A' menny (coelum) mind a' kétszeri nyomtatásban eggy ny-el van nyomtatva. Én azt tartom, hogy a' meny nurust jelent. A' hódúlást sem tartom jónak, a' szokott hódolás helyett.

Kultsár kérdi tőlem: mellyik nyomtatást gondolom későbbinek. Erre néki Sztrokay által felelek: de ide tészem Néked is feleletemet. Későbbinek azt vélem, melly eggy lapon adja az egész kis

költeményt. 1.) mert az elsőbb sor itt inkább eltávozik a' prosától, noha én a' *melly* sort szebbnek tartom a' *Fényes* sornál, ha csak azért is, mert így a' sor inkább hasonlít jambusi sorhoz. — 2.) mert itt nem fordul elő kétszer b á j. — 3.) mert jobban áll itt *érzete* mint *ihlete*. — 4.) mert a' zengzet itt a' mélósz által kiszöktetve lévén, nem fordúl-elő kétszer. — Örvendve látom ezen költeményedet is. Biztat, hogy nagy Poetát várhat belőled Nemzetünk. —

Szemerének. Az Ottave-ríme schemája ez *abab ab cc*. Az olasznál _ ⏑ végzéssel; Németben és nálunk nő v. hím végzéssel. — Wieland Oberonban szabadabban bánt. Nem bánta akár hogy' telik ki a' 6 első sor rímje csak kiteljék. Ezt ne kövesse Uram Öcsém. Tartsa szorossan a' schemához magát: *ab ab ab cc*. — Éljetek szerencsésen kedves barátim, 's légyen gondotok Daykának nyomtattatására, melytől sem élete, sem a' poetai berek el nem maradhat.

Sz. Apr. 19d. 1812.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2269.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Széphalom Apr. 30d. 1812.

Helmeczi Mihálynak Kazinczy Ferencz

baráti szíves idvezletét.

Szemerém elhagyván Pestet, Vitkovicsom pedig gyakran eltávozván Pestről, annál bátrabban írok Hozzád, kedves barátom, mivel mind ritka érdemeid mind barátságod tőlem bízodalmat kívánnak, 's Téged úgy kell tekintenem, mint a' ki kedves Triászomban Szemerének helyébe beűlt. Sűrű leveleim erszényednek terhedre [!] válnak; de úgy hiszem Siskovicsnak nemes lelkétől, hogy ő ezt a' terhet elviselni nem lesz idegen. Idvezeld őtet képemben a' barátság' és becsűlés' szíves idvezléseivel, és mondd néki, hogy tőle ezt én kérem. — Azonban eggy kérést: — Körünkbe léptél, és így illő hoggy ezen szép kör' törvényei szerént élj, 's feledd a' balgatagság' titulusait. Nem becsűlhetsz te engem, ha azt hiszed, hogy az a' nyavalyás Tekintetes etc. etc. fülemet csiklandhatja. A' ki csinosan ír deákúl, a' második személyben szóll azzal a' kihez leveleit intézi, nem a' harmadikban. Miért ne kövessük a' szebb és okosabb példát?

Mintha a' második személyben szóllván, szóllásunk parasztság vagy durva közelítés volna!

A' Berzsenyi' képét tegnap küldém Kassára Rumi Kalmárhoz, a' ki azt Vitkovicshoz fogja útasítani. Azon pakétban veszed Wesselényinek rezét is. Az Özvegy nyomtatványokat kíván a' kiadandó Halotti Beszédek mellé; ezért tevém ezt a' nyalábba. Van azon felül abban eggy nyomtatványa a' Kassán 1788 kijött Gesszner Idylljeinek. Ajándék Vitkovicsnak. Ha Apr. 20d. írt leveledet nem tegnap estve, hanem 24 órával korább' vevém vala, eggyütt ment volna ezzel a' B. Barkóczy által kívánt Relatio. Azonban azt is elküldém Rumihoz ma, Marmontelemmel és Tövisek és Virágaimmal. A' csomót Barkóczynknak adresze alatt indítottam. Szerencsém, hogy a' Relatióval kedveskedheték. Két nyomtatványnál többet már nem bírok, 's ez vala az utolsó, mellyet kezemből kieresztettem. A' még megmaradt kettőt úgy tekintem, mellyhez nyúlnom magamnak sem szabad.

A' Berzsenyi képe eránt az volna kérésem, hogy adnád által azt Kaerglingnek, ki azt dolgozta, 's kérnéd, hogy a' Cravátot feketéből csinálja fejérré. Igy szörnyen lugubris a' kép; fekete a' haj, szemöld, szem, bajusz, posa, nyakkendő, prém és ruha. Az Alföldi Iskola fekete öltözetben festette a' portraiteket, de a' Spanyol gallér rajtok mindég fejér volt; a' fekete öltözet az arcz' színét tetszetősbbé teszi, de szükség hogy az általmenetel (Übergang) ne legyen grádicstalan. És bár bekapcsolva ne volna a' mente a' Berzsenyi képén, hogy a' fejér szélesebben vonúlhatna! de már ezt illetnünk nem kell. Minekutána Kaergling így a' nyakkendőt fejérré teendi, elindíthatod a' képet Neidlhoz, 's küldj neki a' képpel eggyütt eggy negyedet a' nyomtatásból hogy láthassa, millyen nagyságú a' Columna, mellyhez a' kép' Oválját alkalmaztatnia kell. Nagyon óhajtanám ha a' kép és a' czímlap azon eggy réztáblára nyomtattatnék; és ha az a' *Vénusz, Amor* és *Psyche*, mellyet én a' *Poetai Berek*kel küldék hozzátok, és a' melly felől Berzsenyi azt írja, hogy elfoglalja a' maga versei elébe, ide nyomtattatik: jó volna Neidlnek ez eránt is útasítást adni.

Köszönöm, kedves barátom, hogy a' Trattnertől elhozott betűmustrával megismertetél. Ezen betűkkel a' Kis' versei nem nyomtattathatnak in 8-o, mert a' 12 syllabájú vers mindég megtörne. A' betűk igen szélesek. Bár csak azok a' Trattner' betűji volnának szebbek, melyekkel Sonetted vagyon nyomtatva. A' Berzsenyi és Dayka verseinek azt a' szerencsét óhajtom, hogy ezek a' Falka'

Kazinczy Ferenc levelezése.

X. k.

betűjit nyerjék meg; minthogy Vitkovics a' klein Cicerót szereti, azzal; noha én készebb volnék Falkának Garmondjával nyomtattatni (Verseghy Aglájája ezzel jelent-meg), mert így a' Columna több márgót hagyna. A' Verseghy Aglájája papirosa is igen szép. Csak attól ne térjetek-el semmi okra nézve, hogy a' Berzsenyi és Dayka verseinek kiadása eggy Columnára 22 sornál többet ne vegyen-fel. Fogjatok hozzá valaha. Keserves idők 's az akadály sok: de felköténk a' harangot, 's kéntelenek vagyunk tenni.

Szemerét minden szentségre kérem, jöjjön. Sok beszéllni, végezni valónk van. Májusban itthon leszek: de egész Júniust Biharban töltöm. Általadom neki újabban dolgozott Bácsmegyeimet, hogyha neki nyomtatót kap, eressze-ki. Élj szerencsésen, kedves barátom![1]

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2270.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Helmeczinek Kazinczy

baráti szives idvezletet.

Repeső örömmel 's csudálva olvasom a' szép Sonettet. Csudálom nevezetesen azt a' könnyűséget, mellyel dolgozol, kedves barátom; mert én nem átallom megvallani, hogy eggy holnap nekem kevés volt volna, az első darabos dolgozást erre a' tökéletességre jutatni. De fülem még lel némelly botlást benne. Engedd, hadd mondjam-el, a' min felakadok.

Az olasz a' maga Sonettójit 11 syllabájú sorokban írja, 's így mindenik sorában a' rím trochaeusi lábú. Mi azt nem cselekedhetjük, mert úgy még kevesebbek lesznek rímeink. Voss ez eggyben igazat tanita, ha mindenben egyébben hamis is a' tanítás mellyet ád. Szegény lévén nyelvünk rímekben, jól tészük, ha a' trochaeusi 's jámbusi lábakat, azaz a' hím és nőstény rímeket egymással cserélgetjük; melly esetre 11 syllabájú sorok lesznek a' nőstény rímüek, mint: Dicső | tapsát | vevéd | Árpád | nëpé | nek; a' hím rimüek pedig 10 syllabájúak: Midőn | ezüst | szavad' | bájzeng | zete. — Már így hibás a' 3dik sor; mert eggy egész lábbal hosszabb:

[1] V. Május 9kén 1812. — Helmeczy M. jegyzete a levél hátsó, üres lapján.

fogná magát fizetni, még pedig hamar: mert ez a' könyv nagyon kerestetik még mostan is. — Nagyon le fognál kötelezni, ha Institóris Urat reá bírnád, hogy a' munkát által vegye, 's ha reá kész, kérem, látassa velem a' betűket 's formatumot 's papirost, mellyeket a' nyomtatáshoz választatni fog.

Hát Berzsenyi és Dayka sajtó alá kerűlnek e valaha? Berzsenyinek képe addig, míg ez a' levelem Pestre érend, talán már kezedben lesz. Tedd-meg a' mire kértelek. Elment B. Barkóczy Lászlóhoz is kis ajándékom, 's első alkalommal veszen valamit Tatay barátunk is, kinek levelét az elmúlt postán vevém.

Kedves nékem tudni, hogy a' bor Budai barátunkhoz elért, de szeretném tudni, nem rontották e meg a' szekeresek, kik ahhoz a' mesterséghez jól értenek. A' bor itt igen excellens bor volt. Sajnálnám ha szűz leány helyett barátunk megparáznítottat kapott volna. Siskovicsunkat szíves barátsággal ölelem, 's ajánlom magamat neki és neked becses barátságtokba. — Széphalom, Majus 6d. 1812.

Kérem Vitkovicsot, hogy nékem általad, ki engem nem szeretsz válasz után hijában várni hagyni, írja meg, hol tart szállást Sándor István Bécsben, hogy ajándékát megköszönhessem.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2271.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Széphalom, Jún. elsőjén, 1812.

Helmeczi Mihálynak Kazinczy Ferencz
baráti tiszteletét, idvezletét.

Illy siker éri dolgainkat, midőn őket buzgó és munkás férfiinak ajánljuk. — Ezt kiáltám, kedves barátom, midőn utolsó leveledet vevém, Institórisz Urnak izenetét belőle megértém, 's az elmúlt időkre emlékezém, mellyekben el nem tudék indúlni, vagy a' környállások vagy az ügyetlen sürgetés miatt. Vedd örömömet a' legszívesbb köszönet helyett 's a' legszívesbb köszönet gyanánt.

Virágnak kedves barátja 's eggykori tanítványa, Császár Lovas Magyar seregebeli Kapitány Csehy József Úr, megértvén leveleimből, melly munkák várják nálam a' nyomtatást, azt tanácslotta nékem,

Kazinczy Ferenc levelezése
X k.

hogy próbáljak Praenumeratiót, de nem másként, mint öt hat barátot szerezvén, a' kik eggyenként ötven exemplárt vesznek által, 's azoknak eladásokat magokra vállalják. Ő magát ötvennek általvételére ajánlotta 's azt ígérte, hogy még eggy társat szerez, a' másik ötven általvételére. Minekutána Tatay és Te ötvent vesztek által, már száz, és ha Csehy még eggy társat verbuválhat, százötven exemplárnak vagyon vevője. Talán Döbrentei is általvenne ötvent, 's így kétszáz exemplár el volna véve Institórisz Úrtól. Ki tudja, nem venne e a' Váczi Seminarium is vagy ötvent; mert ezelőtt nehány esztendőkkel onnan megszóllíttattam illyenforma izenettel. — Ezek engem eggy új Plánumra bátorítottak, mellyet íme elődbe tészek.

Fordított Egyveleg Irásaimat másképen kell kiadnom mint kezdettem; először azért, mert illy papiroson és annyi képpel az idők' mostohasága nem engedi folytatását, — másodszor azért, mert az első Kötetben sok igazítani-való vagyon. Én ezen fordított írásaim' gyüjteményét képek nélkül, de eggy rézbe metszett címlappal (mellyen eggy Vignette állana) és ha a' költség engedné minden Kötetet eggy portréval azon nemű papirosra, a' mellyre a' Budai Titulárék nyomtattatnak, Falkának betűjivel szeretném kiadni, hogy így a' kiadás legalább csínos volna, ha nem pompás is többé. 'S a' gyüjtemény ezekből állana:

I. Kötet. Marmonteli Regék; megtoldva eggy Könyvvel.

II. Kötet. Sztélla. Clavígo. A' Testvérek (Göthe darabjai) és a' Yorick' és Elíza' Levelei, Raynalnak keservével Elíza után.

III. Kötet. Emília Galotti és Minna von Barnhelm.

IIII. Kötet. Paramythek. Ariadne Libera. Prometheusz (Herder után), Lessing' Meséji, és eggy kis darab: Aetna, Brydone után.

V. Kötet. Ossziánnak válogatott darabjai, 's töredékek a' Messziásból.

VI. Kötet. Bácsmegyei. A' Vak Lantos. A' repülő szekér. (Napkeleti Rege, Herder után.)

Ha el lehetne bírni a' költséget, szeretném a' Kötetek elébe ezeknek képeiket tenni, de nem ezen renddel.

1. Wesselényi Miklós.
2. Báróczi Sándor.
3. Révai Miklós.
4. Pászthori Sándor.
5. Generális Orczy.
6. Gróf Desőffy Jósef vagy Gener. B. Vay Miklós.

A' homloklap semmiből nem állana egyébből mint a' Marmontel' Regéji előtt álló sorokból eggy eggy vignéttel. Hogy sokba ne kerüljenek a' vignettek, azokat Grüner által metszettetném a' Florentziai Museum' kövei szerént, csak contourban; mint Grüner dolgozik. A' legvastagabb Kötet sem állana több ívből mint a' 3dik, melly Emiliát és Minnát venné-fel. — A' munkát eggyenként és nem eggyszerre és eggyütt adnák vennék, és így az említett rézbe-metszett czímen kivül kellene olly czím is, mely alatt a' munkának eggyenként állhassanak Kötetei; p: o: a' 3diknak: *Emilia Galotti és Minna von Barnhelmje.* Az exemplárok bekötve árúltatnának, nem kötetlenül, 's e' miatt borítékot is kellene nyomtatni, mellyen eggy szót lehetne tenni azokhoz, a' kik szeretnének tudni — mert, barátom, tudni nem *minden* olvasó szeret — könnyebb a' Mestert, a' bírót játszani, mint tanúlni 's elmélkedni, 's így tudni osztán.

Az itt-mondottak után Institórisz Úr hozzá vethet, eggy eggy Kötet kiadása mennyibe kerül; 's minthogy Institórisz Úr nem csak Könyváros (t: i: ollyan mint a' híres Boráros inkább mint Könyváros), hanem tudományos fő is eggyszersmind, magára kellene hagyni, mellyik Köteten akarná kezdeni a' Kiadást.

Én a' *hatodikon* tanácslanám, és ezt azért, mert felelek értte, hogy Bácsmegyei is, a' Vak Lantos is mohon fognak kapattatni. A' repülő szekér, ámbár azt *Herder* méltónak tartotta dolgozni, ő, a' ki Bácsmegyeit és a' Vak Lantost nehezen dolgozta volna, nem nyerendi-meg annyira a' n a g y s e r e g' javallását. Ez után talán kiadhatnánk az 5diket, melly az Ossziáni és Klopstocki köteteket foglalja magában. — Azután tanácslanám a' második kötetet, melly felette csapodár festésekkel hízelkedik az Olvasónak. (Göthéből vehettem volna én több darabot is, de nem hittem hogy a' Censura megengedi kiadásokat.) — — —

Ha leveled eggy postával előbb érkezett volna, a Bácsmegyei MSát levitték volna a' Pestre már leindúlt Ujhelyi Kereskedők, hogy Madarasi Úrnak minél előbb általadattassék. Ezen elkésés azt cselekvé, hogy eggyszerre veended tőlem, még pedig az első *bizonyos* alkalommal, a' II. III. V. és VIdik Kötetet, (a' II. III. és V. már megnyerte a' Censorok' engedelmét, még pedig a' IIdik még Jan. 23d. 1804. — a' III. és V. pedig a' Bécsi Censorét 1805ben, úgy hogy ha majd ezen négy kötetet veended, a' háromnak csak megnyert Imprimaturjait kell Madarasi Úrnál előmutatnod, a' VIdikon is könnyen általeshetik, ha előadod, hogy a' benne való elsőbb két

darab itt másod ízben lép közre.) — azt cselekvé, hogy még eggyszer végig futhatok rajtok, minekelőtte kezemből kieresztem, 's így több egyformaság lesz bennek styluszra, orthographiára nézve. Azt adom-által bennek Néked és Institórisz Úrnak, kedves barátom, a' min szívemnek minden érzései függenek -- olly sok esztendei igyekezetemet, óhajtásaimat. A' lefordított darabok, kivévén a' 6dik Kötetet, mind mestermívek; a' fordítás jó e nem e, más ítélje-el, én csak azt mondhatom, hogy én jobban mint dolgozám, nem dolgozhatom; kilestem meddig mehet erőm; többre nem terjed. A' 6dik Kötet két darabja ha nem mestermív is, nem rossz darab, 's a' **plebsch**nek annál inkább fog tetszeni.

Az Institórisz Úr' kezénél lévő *Karrik-Thúrát* kérd-el, és égessd-el. Itt venni fogod megigazított példányban.

E' napokban vevém a' Kassai Diligence-hivatalnak levelét azon jelentéssel, hogy ott reám valami vár. Valami nagy nem lehet, mert a' kívánt szekérbér nem nagy, 's mivel nekem deák adresszt ád a' Diligence'-embere, azt gyanítom, hogy a' mi Horvátunktól kapok valamit, mert deák adreszt talán csak a' mi Horvátunktól szoktam venni. — Az én kedves Palimat és Vidát vártam Máj. 20dika olta 's nincs. Levele sincs ismét! Ismét a' házi gondok vagy a' házasodásiak foglalták-el. Bár szabaddá tétetnék ismét. Megfoghatatlan előttem, hogy ő ezen gondok által ekként sanyargattathatik!

Én tegnapelőtt estve jöttem-meg Leleszről, 's hazádnak szomszédjában Vekén ebédeltem, Szinnyéren háltam az öreg Udvari Consiliarius Szirmay Antal Úrnál, ki már alig van. Szívemet két emlékezet fogta-el, midőn Helmeczet a' domb' alján láttam; mert itt vala az, a' hol Rákóczy Ferencz, a' Bátori Sófia' fija 's a' Zrínyi Ilona' férje a' nagy-atyám nagyatyjának tulajdon kezével íra eggy nevezetes dévaj tónusú levelet; a' Pápistává *tétettettetett* Fejedelem a' fejét Pápistává létel által megtartott embernek, ki épen akkor érkezék haza Bécsből, hová mint a' Fejedelemné Követje járt, azt írja, hogy »Asszonyunk Ő Nagysága Kegyelmedet maga elébe sem bocsátja, ha Testimonialisa nincs valamelly Gargyántól (Guardián) a' hús-étel felől.« — Felette rendes dolog, két neophytust tanú nélkül hallani, mint beszéllnek lépések felől. — A' ki Helmeczet most látja, el nem hiheti, hogy ott valaha eggy gazdag Fejedelem lakhatott, múlathatott, kivált a' ki Patakon 's Ujhelyben 's Borsiban is múlathatott.

Berzsenyinek sorait hogy nem érted, nem csudálom. Imhol

hozzájok a' kulcs. — Vitkovics és Szemere nékem a' Kährling [!] által festett és Berzsenyi által nékem ajándékozott kép felől azt írták, hogy az igen jól van találva. Berzsenyi az ellen protestált, 's azt ígérte, hogy mivel a' Pesten készült kép nem jó, ő magát nékem újobban fogja festetni. Íme *festette* tehát, 's ha kifejezését jól értem, *rézbe is metszette*, — különben ha rézbe nem volna metszve az újabbi kép, nem kell vala a' metszésre-szánt pénzt a' kiadás' csínosítására fordíttattni. [!].

A' Teleki Lászlóhoz írt ódát közlötte Berzsenyi vélem is, valamint a' Nagy Pálhoz írt óda' igazításait. A' Telekihez írottat, úgy vélem, a' Nagy Pálhoz írottal eggy szakaszba kellene tenni, 's minthogy ez esztendőkkel ifjabb mint a' Nagy Pálhoz írt óda, ezt hátúl kellene állni hagyni.

Nagy örömet csináltál nékem elmondván, miként történt, hogy Czinke kapta-el a' Révai székét, holott azért Horvát is concurrált. Holmit magam is tudtam nem ugyan a' szék' elnyerése 's el nem nyerése felől, hanem azok felől, a' mik azt követték. Miként kevélykedhetik az ember hívatallal, mikor effélét lát! Boldog a' ki hívatal nélkül elélhet és a' nélkül másokra hathat, a' jónak szolgálhat. — Élj szerencsésen, kedves barátom! Köszöntsd Tatay Urat, 's jelentsd hogy levelem 's Marmontelem 's Töviseim hozzá útban vannak. Köszöntsd Vitkovicsot is és Szemerét (Horvát talán Pozsonyban van még), 's Vitkovicsot kérd, hogy minthogy ő gyakran kimozdúl Pestről, 's a' Virág kifejezése szerént Werbőczi minden idejét elfogja, Daykának kiadását bízza reád. — Élj ismét szerencsésen! Ajánlom magamat becses barátságodba.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2272.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Helmeczi Mihálynak Kazinczy Ferencz
baráti szíves idvezletét.

Érdemes barátom! Te és Institórisz Úr csak Bácsmegyeimet várjátok: én pedig Fordított Egyveleg Irásaimnak 2dik és 5dik Köteteket mutatom-be néktek, azt bátorodván reményleni, hogy a' mitől Haykulnak becstelen bánása megfosztott, azt velem Ti fogjátok elérettni.

Azon írásaim, mellyeket ezen Gyűjteménybe akartam vala felvenni, haladván kiadások, ötről hét Kötetekre nevekedtek. Jónak láttam a' sok kötetekhez nem szokott Publicumot el nem úntatni, 's a' hét Kötetet ismét ötre szállítottam.

Az első álland Marmontelnek Regéjiből, nem két, hanem három Könyvben, — hogy így ezen Kötet a' maga testességével is hozzája illjen a' maga hátúlsóbb társaihoz, de a' mellyek őtet a' megjelenésben megelőznék.

A' másodiknak darabjait mutatja az itt menő Kézírat.

A' harmadikat tenné Lessingnek Emíliája 's Minnája.

A' negyediket Herdernek Paramythei, Ariadnéja, Prometheusza, és az Ossziáni darabok.

Az ötödiket Bácsmegyei, A' Vak Lantos, a' repűlő szekér, Etna.

Origináljaim' érdemekről nem szóllok — a' két leggyengébb: Bácsmegyei és a' Vak Lantos, bírja 's mindég bírni fogja a' nagyobb Publicum' kedvét. A' fordításról azt reménylem, hogy barátjaim érzeni fogják, mint erőlködtem, méltónak találtatni azon javallásra, mellyel engemet ők tiszteltek-meg. Óhajtanám nevezetesen, hogy ezek Bácsmegyeimen végig-futván, figyelmeznének-fel, mit változtattam az első kiadáson, és miért.

Ez a' Bácsmegyei lévén az a' kedves csemege, mellyen a' nagy Publicum kap, jónak látnám a' kiadást ezen az 5dik és véle eggyütt 2dik Köteten, és nem a' mint Te tanácslod, kedves barátom, Bácsmegyein és Karrik-Thúrán kezdeni. Ez bizonyosan annyit fogna behozni kevés holnapok alatt, hogy utána a' 3dik és 4dik Kötet is közre léphetne, és osztán az első.

Az idők megnehezűltek, 's olly ékben mint elkezdém a' Kiadást, Galeriácskám meg nem jelenhet. De adjunk neki legalább olly külsőt, melly első reá pillantással is ígérjen, várasson valamit. A' franczia munka' két levele, mellyet példányúl zárok ide, igen szép formátumot ád. Alkalmaztassa magát egészen ehhez a' Kiadó, (azt az eggyet kivévén, hogy az oszlopczím (Columnentitel)[1] antiqua betűkkel és ne cursívekkel rakattassék, 's az első sortól távolabb álljon) 's végyen a' munkához olly fejérségű papirost, mint a' Budai Titularéé, vagy az a' mit Trattner Úr vétetett a' Kis' és Pánczél' Pályairásaikhoz, 's ha a' nyomtatószín elég fekete lesz, mind el lészen érve a' mit óhajtottam. — Bár a' Falka' betűjivel nyomtattathatnék! melly két-

[1] A zárjel közti szó az eredetiben az *oszlopczím* fölé van írva.

ségen kívül szebb mint minden egyéb betüink. Ha azt meg nem kaphatná munkám, azokkal kellene azt nyomtatni Trattner Urnál, a' mellyekkel Sylvesterem' Grammaticájának deák textusa nyomtattatott, de újra öntve és *ő* 's *ű* betükkel.

A' czímlap sokba nem fogna kerülni. Most veszem Kis János Urnak levelét, hogy Grüner 35 frtot kér váltó papirosban eggy nyolczrétü rezért verseinek második Kötetéhez. Minthogy én nem egész rezet, hanem csak vignétet kérnék Grünertől (a betümetsző olcsón szokott dolgozni), úgy hiszem, hogy 35 fnál ő többet két vignetért sem venne.

Ha megengedné a' költség, én az öt Kötet elébe öt nagy Magyarnak képét állítanám, olly formán, mintha a' fejek nem festés hanem faragás után készültek volna, 's így *Hérósokat* adnának-elő. Ez az öt Báróczy, Ráday, Révai, Pászthory, Wesselényi volna. — Az utolsót örökké fogja tisztelni a' hálás Melpomene és Thalia, kiknek tiszteleteket sok esztendőkig ő tartotta fenn.

Hogy ezen igyekezetek 's óhajtások közzül a' teljesedhetők teljesedjenek, ezt kéri Tőled, buzgó 's szerencsés teljesítőtől, barátod.

Az itt menő két Kötet nem marad nálam *másban*, mert a' mi megmaradt az annyi, mint ha nem is maradna-meg, az újabb dolgozás által a' régiben kő köven nem maradván. Légy szemes tehát közlésében, kölcsönözésében, 's ha kiadod, attól a' ki általveszi, irott vallományt végy, hogy általvette. Kérd az én Horvátomat 's Szemerémet és magadat (Vitkovics reá nem ér), hogy a' két Kötetet olly véggel olvassák-meg, hogy hahol botlottnak találtatom, botlásom velem tudattassék. Leginkább pedig arra kérlek, hogy Institórisz Úrral végezz, és az én megnyugtatásomra alkunkat papirosra tedd 's véle alá irattassd. Élj szerencsésen, kedves barátom. Öleld kedves barátodat 's barátomat Siskovics Urat az én nevemben. — Várom tudósításodat ezekről 's a' Berzsenyi 's Dayka verseiről. — Széphalom, Jún. 17d. 1812.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 119. sz.]

2273.

Kazinczy — Helmeczy Mihálynak.

Helmeczinek Kazinczy idvezletét.

Széphalom Jún. 22d. 1812.[1]

Érdemes barátom! Bácsmegyeimet, a' Vak Lantost, Herderből a' repülő szekeret és Brydonne után Etnát, mint ford. egyv. Irásaimnak utolsó az az 5dik Kötetét, Sztéllát pedig és Clavígót, a' Testvéreket Göthéből 's a' Yorick' és Elíza' Leveleit, mint azoknak 2dik Kötetét, a' Tataynak készített ajándékkal 's a' Kovachichnak szólló Pataki Bibliotheca' MSainak Catalogusával e' napokban vivék Kassára Rumi Kereskedőhöz, hogy a' nyalábot a' te adreszed alatt küldje Pestre. Ő holmit illyet Liedemannhoz szokott utasítani. Hogy annál elébb vehessd, jól tennéd, ha Liedemannal előre szóllanál. Ajánlom őket barátságodba, 's kérlek, hogy a' nyalábban találandó oktatás szerént végezz kiadások eránt Institórisz Úrral, 's azonnal tudósíts.

Most épen Emília Galottit tisztázom, attól tartván, hogy a' sok igazítások megtévesztendik a' Betűrakót. Ezt Barnhelmi Minnával, mint egyv. fordításaimnak 3dik Kötetét, 's a' 4dik Kötetet, tudnillik Herdernek Paramytheit, Ariadnejét, Prometheuszát és az Osszíáni darabokat Júliusban bizonyosan fogod venni, olly véggel, hogy Institórisz Úr láthassa, melly irásoknak kiadására kérettetik. — Az első Kötetet, melly még eggy Könyvet kap a' Regékből, Augustusban küldöm-meg. Ámbár Institórisz Urat csak Bácsmegyeim kiadására kértem-meg 's nyertem-meg, leküldöm mind az öt Kötetet, remélvén mívelt lelkétől, hogy Origináljaimnak becsét ismeri, fordításomtól pedig nem tagadja-meg egészen javallását, ha csak azért is, hogy látni fogja, melly gonddal küzdék a' koszorúért. — Édes nékem azt reményleni, hogy a' mit olly sok esztendők olta készítgetek, végre csakugyan közre lép.

Ámbár Vitkovics eddig kevésre ért, Szemerének levele szerént sokat járván-ki, úgy hiszem hogy vége lévén a' Dietának, többet lesz veletek, 's Berzsenyinek is Daykának is kiadásához hozzá látat. — Ha késend, kénytelen leszek Daykát 's Poetai berkemet visszakérni tőle.

[1] Júl. 4d. 1812. — Helmeczy M. jegyzete.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

A GRAFIKAI OSZTÁLY
LXXVII. KIÁLLÍTÁSA

KÉZIRATOK ÉS MINIATURÁK

X—XX. SZÁZAD

1941 FEBRUÁR HAVÁBAN

A kiállítást *dr. Hoffmann Edith* múzeumi igazgató, a Grafikai Osztály vezetője rendezte, ugyanő szerkesztette a leíró katalógust is

Felelős kiadó: *dr. Hoffmann Edith.*

36.362. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

ELŐSZÓ.

Kiállításunk rövid áttekintésben adja a miniaturának az utolsó ezer évben mutatkozó átalakulását. Kezdetben a festmény anyagát jelentette a szó (minium) s a kis képek kézzel írott könyvek díszítésére szolgáltak; a XVI. századtól, azaz attól fogva, hogy a kézzel írott kódexeket kiszorította a nyomtatott könyv s a könyvekben festett képekre már nem volt szükség, a szó értelmének átváltásával általában kicsiny, a legtöbb esetben önálló festményt értünk a miniatür alatt.

Eleinte az ábrázolások túlnyomó része vallásos természetű volt vagy krónikák stb. díszítésére szolgált, — a fejlődés végén csaknem tisztára élő személyek vonásait megörökítő. Az alap sokáig a pergamen, anyagja fedőfesték és színarany. Aztán fellép mellette a papír, a réz, a fa és végül az elefántcsont; ezeket a fedőfestéken kívül vízfestékkel vagy olajjal munkálják meg.

Kiállításunk legkorábbi darabja a Négy Evangéliumot tartalmazó bizánci kézirat a IX—X. századból (17. szám), legkésőbbi darabja pedig egy elefántcsontra festett gyermekarckép a XX. századból (161. szám).

Anyagunk különlegessége, hogy ami a Szépművészeti Múzeum darabjait illeti, azoknak legnagyobb része ajándék. De, hogy gyüjteményünk annyira megdagadt, hogy egy egész kiállítás kitellett belőle, azt a Magyar Nemzeti Mú-

zeum Országos Széchényi-Könyvtárának köszönhetjük, melynek főigazgatója, Dr. Fitz József kódextöredékek nagy sorozatát engedte át Múzeumunknak örök letétként. Ezért a megértő készségért e helyen is meleg köszönetet mondunk.

Hogy kiállításunk lehetőleg tanulságos legyen, a különálló lapok sorozatát kiegészítettük kódexekkel is: közönségünk így el tudja képzelni a teljes lapokból kivágott miniaturáink eredeti helyzetét. Ezt a tizenöt különféle korú és természetű kéziratot az Országos Széchényi-Könyvtár állítja ki.

1. NÉMET (?) FESTŐ, XIX. század

A négy evangelista. XIX. századi, papírra festett másolatok az 1000. év körüli miniaturák után. Felragasztva egy XV. századi, németországból származó Graduale lapjára és különféle korú, ugyancsak régi kéziratokból kivágott, festett pergamendarabkákkal dekoratív egésszé összeillesztve. — Gouache. — 417×287 mm. — Konrády Gyula úr ajándéka (1925—1161.).

2. NÉMET MŰVÉSZ, XIV. század második fele

Próféta képe, U iniciáléban. Kivágat, valószínűleg egy Bibliából. — 47×47 mm. — Perg. min. — Delhaes István hagyatéka.

3. NÉMET (valószínűleg szász) MŰVÉSZ, XIV. század eleje

Női szent, D iniciáléban. — Kivágat egy egyházi karkönyvből. — 70×100 mm. — Perg. min. — Delhaes István hagyatéka.

4. NÉMET (vagy csehországi) MŰVÉSZ, XIV. század vége

Mária és Evangelista Szent János. U iniciáléban. Kivágat egy imakönyvből. — 54×34 mm. — Perg. min. — Delhaes István hagyatéka.

5. CSEH MŰVÉSZ, 1400 körül

Zsoltároskönyv lapja, az A iniciáléban Isten alakjával. — 362×252 mm. — Perg. min. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte.

6. POZSONYI MŰVÉSZ, XV. század eleje

Krisztus a keresztfán. Misekönyv kivágott ú. n. kánonlapja. — Perg. min. — 313×227 mm. — (1938—3287.).

7. MAGYAR MŰVÉSZ, XVI. század

Egyházi karkönyv lapja, D iniciáléval. — Perg. min. — 630×404 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3495.).

8. CSEH MŰVÉSZ, XV. század eleje

Mária halála, G iniciálében. Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 94×103 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 49.).

9. *Krisztus mennybemenetele,* U iniciálében. Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 152×158 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 48.).

10. *A Szentlélek eljövetele,* S iniciálében. Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 151×157 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 51.).

11. *Az asszonyok a sírnál.* Antifonále kivágott lapjáról. — Perg. min. — 155×162 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 47.).

12. *Szent Benedek szerzetestársainak átadja a rend szabályait.* Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 155×162 mm. — Az Esterházy gyüjteményből (E. 18. 52.).

13. *Krisztus bevonulása Jeruzsálembe.* Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 154×159 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 46.).

14. *Jákob létrája,* T iniciálében. Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 149×142 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 45.).

15. *A Szentlélek eljövetele,* D iniciálében. Antifonálé kivágott lapjáról. — Perg. min. — 162×160 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 50.).

16. NÉMET MŰVÉSZ, XV. század közepe táján

Evangelista Szent János látomása és Salamon király maga mellé, a trónra ülteti anyját. Imakönyv lapja. — Perg. min. — 355 × 263 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3498.).

17. BIZÁNCI MŰVÉSZ, IX—X. század

A négy Evangélium. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. graec. 2.).

18. FLAMAND MŰVÉSZ, 1470 körül

Disznaptár. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 396.).

19. NÉMETALFÖLDI MŰVÉSZ, 1500 körül

Imádságos könyv. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 205.).

20. NÉMETALFÖLDI MŰVÉSZ, XV. század első fele

Imádságos könyv. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 187.).

21. NÉMET MŰVÉSZ, 1506—1520

Thurzó János boroszlói püspök imakönyve. — A miniaturák a budai könyvfestő-műhely erős hatását mutatják. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 380.).

22. NÉMET MŰVÉSZ, 1505

Conrad Mörlinnek, a szent Ulrikról és szent Afráról elnevezett augsburgi bencés-kolostor apátjának imakönyve. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 309.).

23. MILANÓI MŰVÉSZ, XV. század közepe

Curtius Rufus: De gestis Alexandri Magni. Írták és festették 1444. januárjában, Milanóban, Giovanni

Matteo Butigella számára, ki Filippo Maria Visconti milanói herceg titkárja volt. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 161.).

24. DALMÁT MŰVÉSZ, XIV. század első fele

Szent Pál levelei a rómaiakhoz. — Salzburgi kézirat 800 körül. A trónoló Krisztust ábrázoló XIV. századi képet később ragasztották bele a kéziratba. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 1.).

25. BUDAI MŰVÉSZ, XVI. század eleje

Felix Petancius: Genealogia Turcorum imperatorum. II. Ulászló királynak ajánlva. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 378.).

26. POZSONYI MŰVÉSZ, XIV. század vége

Biblia. Ganois Vencel pozsonyi kanonok számára, részben a kanonoktól sajátkezűleg írva. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 78.).

27. BOURDICHON, JEAN KÖVETŐJE, XV. század vége

Imádságos könyv. — Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 225.).

28. FRANCIA MŰVÉSZ, 1480 körül

Imádságos könyv. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 227.).

29. NÉMETALFÖLDI MŰVÉSZ, 1470 körül

Imakönyv. Kézirat, pergamen. V. ö. a 72, 73, 74-es számokat. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 190.).

30. TREVISO-KÖRNYÉKI MŰVÉSZ, XIV. század vége

Rituale. A H iniciáléban a Vízkereszt ünnepe, az alsó lapszélen a trevisoi Corona-család címere. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 251.).

31. CSEH MŰVÉSZ, XV. század vége

Az óprágai Szent Egyedről elnevezett Ágoston-rendi kanonokok Rituáléja. Kézirat, pergamen. — Kiállítja az Országos Széchényi-Könyvtár (Cod. lat. 252.).

32. LIBERALE DA VERONA (1451—1536) után

A gyónás, M iniciáléban. XIX. századi hamisítvány a sienai székesegyház számára készült egyik antifonálénak miniaturája után. — Perg. min. — 222 × 209. — (1903—272.).

33. LOMBARDIAI MŰVÉSZ, XV. század eleje

Vadászkaland. Zöldre alapozott papíron tus, fehér fedőfesték. — 148 × 182 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 17. 36.).

34. LOMBARDIAI MŰVÉSZ 1425 körül

Az imádkozó Dávid király, A iniciáléban. Antifonáléból kivágott perg. min. — 221 × 185 mm. — Delhaes István hagyatéka.

35. VERONAI MŰVÉSZ 1440—1450-ből

Az angyali üdvözlet, M iniciáléban. Antifonálé lapjáról kivágva. — Perg. min. — Gustav Nebehay ajándéka (1917—210.).

36. SIENAI vagy NÁPOLYI MŰVÉSZ, XIV. század

Egyházi karkönyv lapja, T iniciáléval. Perg. min. — 411 × 368 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3487.).

37. *Egyházi karkönyv lapja,* D iniciáléval. — Perg. min. — 549 × 374 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3489.).

38. *Egyházi karkönyv lapja,* O iniciáléval. — Perg. min. — 548×373 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3490.).

39. *Egyházi karkönyv lapja,* D iniciálében Szent Ágota. — Perg. min. — 551×370 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1840—3482.).

40. *Egyházi karkönyv lapja,* I iniciálé Mária alakjával. — Perg. min. — 548×373 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3488.).

41. *Egyházi karkönyv lapja,* L iniciálében *Isten szózata Mózeshez.* — Perg. min. — 549—373 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3484.).

42. *Egyházi karkönyv lapja,* N iniciálében *Isten szózata Noéhoz.* — Perg. min. — 546×367 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3483.).

43. *Egyházi karkönyv lapja,* L iniciálében *Isten szózata Ábrahámhoz.* — Perg. min. — 547×370 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3485.).

44. *Egyházi karkönyv lapja,* M iniciálében *Angyali üdvözlet.* — Perg. min. — 550×372 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3479.).

45. *Egyházi karkönyv lapja,* I iniciáléval. — Perg. min. — 548×370 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3491.).

46. VELENCE—VERONAI MŰVÉSZ, XV. század közepe

Mihály arkangyal, D iniciálében. Imakönyvből kivágott perg. min. — 42×50 mm. — Delhaes István hagyatéka.

47. *Mária és Erzsébet találkozása,* O iniciálében. Imakönyvből kivágott perg. min. — 50×63 mm. — Delhaes István hagyatéka.

48. *Virágvasárnapi szentelt barka kiosztás,* O iniciáléban. Imakönyvből kivágott perg. min. — 43×57 mm. — Delhaes István hagyatéka.

49. VELENCEI MŰVÉSZ, XIV. század 2. fele

Egyházi karkönyv lapja, E iniciáléval. — Perg. min. — 498×349 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3470.).

50. *Egyházi karkönyv lapja,* N iniciáléval. — Perg. min. — 497×348 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3461.).

51. *Egyházi karkönyv lapja,* J iniciáléval. — Perg. min. — 493×345 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3475.).

52. *Egyházi karkönyv lapja,* M iniciáléval. — Perg. min. — 499×350 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3464.).

53. *Egyházi karkönyv lapja,* G iniciáléval. — Perg. min. — 494×348 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3466.).

54. *Egyházi karkönyv lapja,* T iniciáléval. — Perg. min. — 495×343 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3476.).

55. *Egyházi karkönyv lapja,* E iniciáléval. — Perg. min. — 500×348 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3469.).

56. *Egyházi karkönyv lapja,* D iniciáléval. — Perg. min. — 497×349 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3478.).

57. *Egyházi karkönyv lapja,* C iniciáléval. — Perg. min. — 498×350 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3459.).

58. *Egyházi karkönyv lapja,* L iniciáléval. — Perg. min. — 495×350 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3472.).

59. FRANCIA MŰVÉSZ, XV. század vége

Üdvözlet a pásztoroknak. Imakönyv lapja. — Perg. min. — 141×106 mm. — Delhaes István hagyatéka.

60. VELENCE—VERONAI MŰVÉSZ, XV. század második fele

Szent Lukács. Imakönyvből kivágott perg. min. — 79×50 mm. — Delhaes István hagyatéka.

61. FRANCIA MŰVÉSZ, 1510 körül

Minden szentek, E iniciáléban. Egyházi karkönyvből kivágott perg. min. — 225×229 mm. — Delhaes István hagyatéka.

62. BOLOGNA—VELENCEI MŰVÉSZ, XIV. század 2. fele

Egyházi karkönyv lapja, C iniciáléban *Szent Lőrinccel.* — Perg. min. — 497×350 mm. Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3458.).

63. *Egyházi karkönyv lapja,* A iniciáléban *Szent Péter vértanúval.* — Perg. min. — 493×346 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3457.).

64. VELENCEI MŰVÉSZ, XIV. század második fele

Egyházi karkönyv lapja, D iniciáléval. — Perg. min. — 497×348 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3477.).

65. FELSŐOLASZ MŰVÉSZ, XV. század első fele

Egyházi karkönyv lapja, N iniciáléban *Zakariásnak, Ker. Szent János apjának imádkozó alakja.* — Perg. min. — 508×360 mm. — 1895-i vásárlás (1909—2582.).

66. *Egyházi karkönyv lapja,* S iniciáléban *férfi szent.* — Perg. min. — 507×355 mm. — 1895—96-i vásárlás (1909—2584.).

67. LOMBARDIAI MŰVÉSZ, XV. század

Egyházi karkönyv lapja, L iniciáléval. — Perg. min. — 570×418 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3450.).

68. *Egyházi karkönyv lapja,* M iniciáléval. — Perg. min. — 487×424 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3456.).

69. *Egyházi karkönyv lapja,* O iniciáléval. — Perg. min. — 568×418 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3453.).

70. *Egyházi karkönyv lapja,* D iniciáléval. — Perg. min. — 568×422 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3454.).

71. *Egyházi karkönyv lapja,* C iniciáléval. — Perg. min. — 568×418 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3449.).

72. NÉMETALFÖLDI MŰVÉSZ 1470 körül

a) Szent Erasmus vértanúsága, O iniciáléban.

b) A pásztorok üdvözlése, G iniciáléban.

c) A Jézus gyermek, mint a világ ura, O iniciáléban.

Apróméretű imakönyvből kivágott perg. miniatura. — V. ö. 29. szám. — 22×26 mm. — Delhaes István hagyatéka.

73. *a) Mária és Erzsébet találkozása,* G iniciáléban.

b) Mária neveltetése, O iniciáléban.

c) A könyv tulajdonosa gyermekével a keresztrefeszített Krisztus előtt térdel, O iniciáléban.

d) Jézus bemutatása, G iniciáléban.

Apróméretű imakönyvből kivágott perg. min. — V. ö. 29. szám. — 22×26 mm. — Delhaes István hagyatéka.

74. *a) Szent Apollonia,* O iniciáléban.

b) Szent Agatha, U iniciáléban.

c) Női szent, O iniciáléban.

Apróméretű imakönyvből kivágott perg. min. — V. ö. 29. szám. — 22×26 mm. — Delhaes István hagyatéka.

75. MAGYAR (?) MŰVÉSZ 1470 körül

Egyházi karkönyv lapja, M iniciáléban Szent György lovaggal. — Perg. min. — 495×338 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3528.).

76. *Egyházi karkönyv lapja, U iniciáléban Szent Borbála.* — Perg. min. — 493×337 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3531.).

77. *Egyházi karkönyv lapja, U iniciáléval.* — Perg. min. — 495×337 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3530.).

78. *Egyházi karkönyv lapja, F iniciáléban Mária neve.* — Perg. min. — 497×336 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3526.).

79. *Egyházi karkönyv lapja, Q iniciáléban Szent Lőrinc.* — Perg. min. — 496×335 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3527.).

80. POZSONYI MŰVÉSZ 1470 körül

Egyházi karkönyv lapja, F iniciáléval. — Perg. min. — 602×402 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3512.).

81. *Egyházi karkönyv lapja, L iniciáléban Szent Márta.* — Perg. min. — 604×390 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3515.).

82. NÉMET MŰVÉSZ, XV. század vége

Franciskánus karkönyv lapja, az F iniciáléban Szent Ferenc stigmatizációja, a széleken ferencrendi szentek.

— Perg. min. — 552×345 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3525.).

83. MAGYAR (?) MŰVÉSZ 1450 körül

Egyházi karkönyv lapja, E iniciáléval. — Perg. min. — 525×345 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3524.).

84. OSZTRÁK MŰVÉSZ, 1500 körül

Egyházi karkönyv lapja S iniciáléval. — Perg. min. — 555×395 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3508.).

85. HOLLANDI MŰVÉSZ, 1470 körül

Dávid király. A kép és keret különálló; imakönyvekből kivágott darabok s a XIX. században tákolták őket össze. — Perg. min. — 97×65 mm. — Delhaes István hagyatéka.

86. NÉMET MŰVÉSZ, XVI. század eleje

A Szentháromság, O iniciáléban, Dürer Albrecht hamisított névjelzésével és az 1516-os évszámmal. Imakönyvből kivágott perg. min. — 36×40 mm. — Delhaes István hagyatéka.

87. CSEH MŰVÉSZ, XV. század második fele

Krisztus ostorozása, T iniciáléban. Imakönyvből kivágott perg. min. — 75×78 mm. — Delhaes István hagyatéka.

88. MAGYAR (?) MŰVÉSZ, 1430—40

Egyházi karkönyv lapja, E iniciáléval, benne hal és tréfás ábrázolás. — Perg. min. — 463×323 mm. — Az Orsz. Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3522.).

89. MAGYAR (?) MŰVÉSZ, XV. század vége

Egyházi karkönyv lapja, O iniciáléval. — Perg. min. — 570×382 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3523.).

90. BUDAI MŰVÉSZ, 1500 körül

Antifonálé kétlapos töredéke. Az S iniciáléban az imádkozó Dávid király, a lapszélen Remete Szent Pál és Remete Szent Antal története. — Perg. min. — 556×360 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3467.).

91. MAGYAR (?) MŰVÉSZ, 1470 körül

Egyházi karkönyv lapja, S iniciáléval. — Perg. min. — 495×335 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3529.).

92. POZSONYI MŰVÉSZ, 1470 körül

Egyházi karkönyv lapja, T iniciáléval. — Perg. min. — 605×400 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3519.).

93. OSZTRÁK MŰVÉSZ, 1500 körül

Egyházi karkönyv lapja, H iniciáléval. — Perg. min. — 555×397 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3503.).

94. *Egyházi karkönyv lapja, E iniciáléval.* — Perg. min. — 555×395 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3502.).

95. *Egyházi karkönyv lapja, B iniciáléval.* — Perg. min. — 557×394 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3499.).

96. *Egyházi karkönyv lapja, D iniciáléval.* — Perg. min. — 556×393 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3501.).

97. *Egyházi karkönyv lapja, L iniciáléval.* — Perg. min. — 555×391 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3504.).

98. FERRARAI MŰVÉSZ, 1505 körül

Dávid király D iniciálében. — Egyházi karkönyvből kivágott perg. min. — 144×143 mm. — A Castelbarco grófok gyüjteményéből. Delhaes István hagyatéka.

99. GENT-BRÜGGEI MINIATURAFESTŐ, 1520 körül

Előkelő lovasok. — Színes fedőfesték barna papiroson. — 88×215 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 18. 64.).

100. FELSŐOLASZ MŰVÉSZ, XVI. század eleje

Szent Benedek, C iniciálében. Bencés Zsoltároskönyv kivágott lapja. — Perg. min. — 121×270 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3496.).

101. PÁDUAI KALLIGRAFUS, XVI. század vége

a) *Hieronymus Boschettus filozófiai doktori diplomája.* Pádua, 1583.

b) *Ugyanannak jogi doktori diplomája,* Pádua 1589.

Több oldalas füzetek, pergamen. — 231×168 mm. — 1895-i vétel.

102. OSZTRÁK MŰVÉSZ, 1500 körül

Egyházi karkönyv lapja, M iniciáléval. — Perg. min. — 555×392 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3506.).

103. *Egyházi karkönyv lapja, B iniciáléval.* — Perg. min. — 553×395 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3500.).

104. *Egyházi karkönyv lapja, L iniciáléval.* — Perg. min. — 555×395 mm. — Az Országos Széchényi Könyvtár örök letéte (1940—3505.).

105. *Egyházi karkönyv lapja, U iniciáléval.* — Perg. min. — 553×395 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3509.).

106. *Egyházi karkönyv lapja, P iniciáléval.* — Perg. min. — 557×394 mm. — Az Országos Széchényi-Könyvtár örök letéte (1940—3507.).

107. VELENCEI MŰVÉSZ, XVI. század közepe
Diploma címlapja, 1540-ből. — Perg. min. — 240×164 mm. — 1896-i vétel (1906—263.).

108. FLAMAND MŰVÉSZ, 1600 körül
a) *Gyakran újabb baj feledteti a régit.*
b) *Jelképes ábrázolás.*
c) *Jelképes ábrázolás.*
d) *A Szegénység.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

109. a) *Össze nem illő párok.*
b) *Jelképes ábrázolás.*
c) *Jelképes ábrázolás.*
d) *Ostoba lustaság és okos szorgalom.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

110. a) *Az előkelő ember a világ órája.*
b) *Jelképes ábrázolás.*
c) *Az egyházi és a világi hatalom.*
d) *Bűn és erény.*
Perg. min. — 67. mm. átmérő. — 1910—233.

111. a) *Bánat és vigasság.*
b) *Élet és halál.*
c) *Mult és jövő.*
d) *Kezdet és vég.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

112. a) *Az idő.*
b) *Hit.*
c) *Remény.*
d) *Megváltás.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

113. a) *Egyformán lehet sérteni karddal és írással.*
b) *Különféle bánásmód.*
c) *Jelképes ábrázolás.*
d) *Összeillő és össze nem illő párok.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

114. a) *Jelképes ábrázolás.*
b) *Szirén.*
c) *Aki az égre tekint, nem törődik a földi dolgokkal.*
d) *Jelképes ábrázolás.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

115. a) *Hiábavaló erőfeszítés.*
b) *Nem sejtett veszedelem.*
c) *Az élet fenyegető veszedelmei.*
d) *A tölgyfa halála után is teljesíti kötelességét.*
Perg. min. — 67 mm. átmérő. — 1910—233.

116. VELENCEI MŰVÉSZ, XVI. század vége

Diploma címlapja, rajta a diploma tulajdonosa Krisztus előtt térdelve. 1590. — Perg. min. — 232×164 mm. — 1896-iki vétel (1906—264.).

117. KISS SÁMUEL, XVIII—XIX. század

Brassói polgármester arcképe. — Másolat egy Nagyszebenben levő, XVIII. századi festmény után. 1805. — Gouache. — 180×135 mm. — 1939—3423.

118. BRENTEL, FRIEDRICH (1580—1651)

Jézus a Simon házában. Jelezve: F. Brentel és 163 . . . — Gouache. — 99×142 mm. — Az Országos Képtárból (1888—1014.).

119. GOLTZIUS, HENDRIK (1558—1617) után

a) *Az este.* Másolat. J. Saenredamnak Goltzius után készült (B. 92.) metszetéről. — Gouache. — 195×142 mm. — Holitscher Róbert úr ajándéka. (1917—266.).

b) *Az éjjel.* Másolat J. Saenredamnak Goltzius után készült (B. 94.) metszetéről. — Gouache. — 191 × 141 mm. — Holitscher Róbert úr ajándéka. (1917—267.).

120. HOFFMANN, HANS (1576—1591, vagy 1592)

a) *Zöld lombsáska.* — Fedőfesték pergamenre. — 56 × 78 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 19. 46a.).

b) *Kecskebéka.* — Vízfestmény. — 60 × 65 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 19. 46b.).

121. *Folyami rák és Garnela.* — Olajfestmény kartonra. — 116 × 160 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 19. 42.).

122. a) *Kecskebéka.* — Fedőfesték pergamenre. — 78 × 77 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 19. 46.).

b) *Keresztespók.* Jelezve: Aug. 30. 1578. — Vízfestmény. — 55 × 44 mm. — Az Esterházy-gyüjteményből (E. 19. 42 d.).

123. MAGYAR (?) MŰVÉSZ, XVIII. század eleje

I. Lipót és neje a ravatalon. — Gouache. — 75 × 108 mm. — 1937—3159 és 1937—3158.

124. NÉMET MŰVÉSZ, XVIII. század közepe

Előkelő hölgy. — Gouache, pergamenre. — 367 × 257 mm. — Az Orsz. Képtárból 2142.

125. GRÓF TELEKI BLANKA (1806—1862)

Kaunitz—Rietberg, Wenzel Anton herceg, császári kancellár arcképe. Másolat XVIII. századi eredeti után. — Vízfestmény. — 126 × 100 mm. — 3117—1937.

126. LÜTGENDORFF, FERDINAND, FREIHERR VON (1785—1858.)

Férfiarckép. — Gouache, pergamenre. — 132 × 114 mm. — 1937—3185.

127. a) *Brogyányi Gábor.* — Vízfestmény. — 103×88 mm. — 1937—3142.

b) *Almássy Franciska.* — Vízfestmény. — 103×88 mm. 1937—3141.

128. KAERGLING JÁNOS TÓBIÁS (1780—1845)

Női arckép. Jelezve: Kaergling pinx. — Elefántcsontra festett miniatura. — 75 × 64 mm. — Ismeretlen ajándékozó (1920—642).

129. LEYBOLD, EDUARD FR. FRIEDRICH (1798—1847 után)

Ritter Antal arcképe. Jelezve: E. F. Leybold 1823. — Gouache, pergamenre. — 155 × 132 mm. — 1937—3140.

130. LIEDER FRIGYES (1807—1884)

Mayer fiskális. Jelezve: Lieder fecit 1826. — Vízfestmény. — 199 × 153 mm. — 1912—113.

131. BROCKY KÁROLY (1807—1855)

Tschida Mária arcképe. Jelezve: C. Brocky 831. — Vízfestmény. — 220 × 171 mm. — 1928—2090.

132. LIEDER FRIGYES

Báró Brudern József. Jelezve: Lieder F. 1825. — 190 × 147 mm. — 1912—107.

133. BROCKY KÁROLY

Medgyaszay Ottilia arcképe. Jelezve: C. Brocky 833. — Vízfestmény. — 260 × 202 mm. — 1928—2091.

134. LIEDER FRIGYES

Férfiarckép. Jelezve: Lieder f. 1818. — Vízfestmény. — 199 × 151 mm. — 1912—111.

135. ENDER, JOHANN NEPOMUK (1793—1854)

Gróf Sigray Borbála. Jelezve: Ender 1834. — 216 × 165 mm. — 1910—249.

136. LIEDER FRIGYES

Báró Brudern arcképe. Jelezve: Lieder 1826. — Vízfestmény. — 195 × 155 mm. — 1912—116.

137. MARKÓ KÁROLY (1791—1860)

Uborkát tisztító leány. — Vízfesték és fedőfesték. — 182 × 148 mm. — Pulszky Ferenc ajándéka a Nemzeti Múzeumnak (1905—2143).

138. LIEDER FRIGYES

Gróf Viczay Mihály. Jelezve: Lieder f. 1826. — Vízfestmény. — 190 × 147 mm. — 1912—108.

139. HELD, M. VON (XIX. század első fele)

Női arckép. Jelezve: M. v. Held J. B. Baden. 1833. August. — Vízfestmény. — 214 × 166 mm. — Delhaes István hagyatéka.

140. DAFFINGER, MORITZ MICHAEL (1790—1849)

Férfiarckép. — Olajfestmény, elefántcsontra. — 166 × 125 mm. — Gróf Apponyi Sándor hagyatéka (1934—2594).

141. *Férfiarckép.* Jelezve: Daffinger pinx. — Vízfestmény. — 106 × 87 mm. — 1937—3165.

142. KOSINA SÁNDOR (1801—1873)

Férfiarckép. Jelezve: Kozina Sánd. 1829. — Vízfestmény. — 157 × 128 mm. — 1936—3043 (a Magyar Nemzeti Múzeum letéte).

143. PETER, EMANUEL THOMAS (1799—1873)

Leány sapkával. Jelezve: a monogrammal. — Vízfestmény. — 175 × 132 mm. — 1910—194.

144. LIEDER FRIGYES

Oettinger lovászmester. Jelezve: F. Lieder f. 1828 Ofen. — Vízfestmény. — 200 × 153 mm. — 1912—104.

145. FAHRLÄNDER, FRANZ (1793—1850 körül)
Pázmándy Dénesné. Jelezve: Fahrländer. — Elefántcsontra festett miniatür. — 100 × 79 mm. — 1937—3125.

146. KOSINA SÁNDOR
A művész önarcképe. — Vízfestmény. — 137 × 103 mm. — 1938—3284.

147. THEER, ALBERT (1815—1902)
Női arckép. Jelezve: Albert Theer Wien 1863. — Elefántcsontra festett miniatür. — 94 × 74 mm. — Dr. Szivák Imre hagyománya.

148. CLAROT, JOHANN BAPTIST (1797—1854)
Havas József arcképe. Jelezve: J. Clarot 1842 a Pest. Vízfestmény. — 279 × 222 mm. — 1937—3120.

149. CLAROT, JOHANN BAPTIST
Havas Józsefné arcképe. Jelezve: J. Clarot 1842. — Vízfestmény. — 277 × 221 mm. — 1937—3121.

150. ENGERT, F. (XIX. század)
a) Dürnbach Károlyné arcképe. Jelezve: F. Engert 846. — Vízfestmény. — 151 × 123 mm. — 1915—140.
b) Dürnbach Károly. Jelezve: F. Engert 846. — Vízfestmény. — 153 × 122 mm. — 1915—139.

151. RAAB GEORG (1821—1885)
Női arckép. Jelezve: G. Raab. Pesth 842. — Vízfestmény. — 143 × 113 mm. — 1939—3314.

152. CANZI ÁGOST (1808—1866)
Női arckép. Jelezve: Aug. Canzi 1850. — Vízfestmény. — 328 × 268 mm. — 1925—1104.

153. KOVÁCS MIHÁLY (1819—1892)
Lenkey Károly 1848-as ezredes özvegye. Jelezve: Kovács M. 1853. — Olajminiatür. — 134 × 108 mm. — 1935—2909.

154. ALT, RUDOLF (1812—1905)
Kilátás a budai várra a pesti gyümölcspiac felől. Jelezve: R. Alt 1848. — Vízfestmény. — 125 × 184 mm. — 1921—744.

KÜLÖN TÁRLÓBAN

155. MELEGH GÁBOR (1801—1835)
Női arckép. Jelezve: Melegh 830. — Elefántcsontra festett miniatür. — 89 × 75 mm. — 1940—3532.

156. MAGYAR MŰVÉSZ 1810 körül
Boda Julianna, később Petrovics Jánosné arcképe. — Elefántcsontra festett miniatür. — 56 × 48 mm. — Petrovics Elek úr ajándéka (1940—3567).

157. BROCKY KÁROLY
Medgyaszay Zsigmond arcképe. Jelezve: C. Brocky 830. — Elefántcsontra festett miniatür. — 87 × 73 mm. — 1928—2092.

158. DAFFINGER, MORITZ MICHAEL
Balról jobbra haladva:
a) *Báró Kray Amélie.* Jelezve: Daffinger. — 80 × 67 mm. — 1914—49 (Képtár).
b) *Marich István Dávidné szül. báró Kray Franciska.* Jelezve: Daffinger. — 81 × 67 mm. — 1914—50 (Képtár).
c) *Gróf Festetich Leó.* Jelezve: M. Daffinger. — 75 × 75 mm. — 1914—46 (Képtár).
d) *Gróf Festetich Leóné, báró Kray Borbála.* Jelezve: Daffinger. — 80 × 64 mm. — 1914—48 (Képtár).
e) *Gróf Zichy Miklósné szül. báró Kray Mária.* Jelezve: Daffinger. — 80 × 65 mm. — 1914—47 (Képtár).
Mind az öt elefántcsontra festett miniatür és gróf Zichy Leona hagyománya (1914).

159. BARABÁS MIKLÓS (1810—1898)

Önarckép. — Elefántcsontra festett miniatür. — 90 × 74 mm. — 1937—3222.

160. VARSÁNYI ED. (XIX. század)

Női arckép. Jelezve: Ed. Varsányi 855. — Elefántcsontra festett miniatür. — 104 × 84 mm. — 1928—2095.

161. LOHWAG ERNESZTIN, SZABLYA FRISCHAUF FERENCNÉ (1878—1940)

Gyermekarckép. Jelezve: Lohwag 1919. — Elefántcsontra festett miniatür. — 75 mm átmérő. — Szablya Frischauf Ferenc úr ajándéka (1941—3609).

Kaergling János Tobiás

128. r.

O.M. Szépm. Muz. graf.
oszt. 77. kiáll
1941.

továbbítánál

1856. A levél végsora: «Kérlek, hozass meg nekem egy könyvet, *Thomsons Jahr-Zeiten.*» *Thomson James* hírneves angol tanköltő (1700—1748) művének «Seasons» fordítása német nyelven «Jahreszeiten» címmel 1758-tól kezdve 1825-ig többször megjelent. Cserey Miklós valószinűen azt kérte rokonától, a mely 1805-ben jelent meg Berlinben Schubart fordításában; de lehet, hogy a Horn 1806-ki hallei fordítására czélzott, a mely fölvilágosító jegyzetekkel együtt jelent meg. Kazinczy az 1863. számú levélben a franczia fordításra is hivatkozik. 1811-ig két franczia fordítása jelent meg: «Les saisons, poéme trad. de l'anglais» (Paris 1796) Mad. Bontemps-tól; a másik, Deleuze fordítása, 1801-ben jelent meg u. o. Valószinű, hogy Kazinczy az utóbbit értette. V. ö. az 1863. számú levéllel.

1858. 140. lap 3. kikezdés: «Kapitány *Máriási Gergely* negyed nap előtt ebédele itt.» Nagy I. id. m. VII. köt. 310 lapján csak annyit jegyez föl Máriássy Gergelyről, hogy neje Bónis Erzsébet volt.

1861. 146. lap 6. sor: *Hubai Miklós.* V. ö. a *VII. k.* 1761. számú levelével s ennek jegyzetével; l. a 339., 456., 544 és 581. lapokat.

1863. 150. lap fölül 4. sor: «Herczeg *Lichtenstein János* felől különös hír bolyong az emberek között.» Erre vonatkozólag a Hazai és Külf. Tud. 1810. évf. 33-ik (okt. 24-ki) számában a következő tudósítás olvasható: «Lichtenstein János Herczeg Feldmarsal betegeskedése miatt letette Béts városának és Austriának hadi Kormányát, azért Ő Felsége azon fényes hivatalt a' Würtembergi Ferdinánd Herczegre, Tsászári Királyi Feldmarsalra bízta, minthogy már előbb is ezen Tisztet Ő Felségének tellyes megelégedésével viselte vala. Ezen hivatalba Sept. 28-kán lépett bé Ő Herczegsége.» V. ö. az 1865. és 1874. számú levelekkel.

1865. 153. lap 1. kikezdés: «Sennovitz in Eperjes hat mir *Elias Hellners* Stammbuch, von welchem ich Ihnen einst schrieb, gestern zugeschickt.» Kazinczy az *V. k.* 423. lapján, az 1808. máj. 6-ki levélben írja ide vonatkozólag: «Herr Hellner, Prediger von Eperjes hatte einst ein (t. Stammbuch), in welchem ich Gellerts Handschrift geküsst habe.» Az ilyen albumok századunk közepéig igen gyakoriak voltak; újabban ritkábban találkozunk velük.

1867. 156. lap alul 4. sor: «Pethe ist also der Mathematiker, dessen Anzeige vor kurzem in den Blättern des M. Kurir erschien?» Czélzás a M. Kurir 1810. évf. 5—6-ki (okt. 9-iki) számában megjelent következő tudósításra:

«Magyar Mathésisről való Tudósítás. — A' Mathesis tsaknem minden tudománynak és Mesterségnek gyökere; mellyet a' tudósok tanúbizonyságokon kivűl megmutat az, hogy az embernek alig van egy mozdúlása vagy tselekedete, melly Mathesis nélkűl megeshetne: melyről itt többet szóllani nem lehet, — másutt lészsz hellye.

«A' szándék ez: Egy valaki, a' kiért, azonkivűl hogy már több Munkáiról is esmeretes a' két Magyar Hazában, kezes leszsz e' szóban forgó Munka is, kínállja ezen tudósítás által a' két Haza' ollyan Kavallérjait két Darab *Tör'sök Munkával*, a' kik mind a' Haza' szűz Nyelvét, mind a' Tudományoknak ezen egygyik feszesen kapaszkodó gyökerét, a' Mathesist, nem tsak tudják betsűlni, hanem kívánnak is azoknak előtseperedéseken és virágzásokon törekedni.»

Valószinüen azért teszi e czélzást épen akkor Kazinczy, mivel e tájban Rhédey az arany éremmel kitűntetett vitézeknek 25—25, az ezüst éremmel kitűntetett vitézeknek pedig 20—20 frtot ajándékozott, összesen 300 frtot az egész hadosztálynak. Erről valamivel később a Hazai és Külf. Tudósítások 1810. évf. 35-ik (okt. 31-ki) száma is említést tesz.

A levél végsora: «Kérlek tudósíts, mi miatt sujtotta-meg *Vajdát* a' menny köve?» Somogymegye első alispánja *Vajda Antal* volt ez idétt, nyilván őt érti Kazinczy. V. ö. az 1999. számú levéllel.

1852. 130. lap 2. kikezdés: «S azt mondom eggy bizonyos Urról, a' mit Te.» Bizonyosan b. Prónay Sándort érti, a következő sorban pedig b. Prónay Gábort.

A levél vége: «Generalis Vay Miklós a' meggyüladt Tályának száz mérő lisztet külde.» Tálya veszedelméről a Hazai és Külf. Tudósítások 1810. évf. 28-ik (okt. 6-iki) számában a következő tudósítás olvasható:

«Tállya Városát Ns Zemplén Vármegyében az a' szerencsétlenség érte, hogy Sept. 7-én délután 4½ órakor 184 háza elégett és 353 Familia végső nyomorúságra jutott. Az elégett épületek között vagyon a' Reformatum és Evangelicum templom, a' Prédikátorok házaik, a' Város háza és abban az Archivum, az Uraságnak 15 épületei.»

1853. 131. lap alul 4. sor: «Ezen szép kevélységgel ragyog a' legújabb időkben a' Lengyel *Wielhorszky*.» Wielhorsky Mihály galicziai születésű férfiúról, mint a ki 1789-ben a törökök ellen nagyon kitűntette magát, emlékezik Wurzbach id. m. LVI. köt. 19. lapján; de ez már 1804-ben nyugdíjaztatott, s Kazinczy aligha őt érti, hanem valószinüen ennek a fiát, a kiről azonban Wurzbach művében nincs említés.

1854. 133. lap fölül 11 sor: «Azon képírónak, ki őt (t. i. Berzsenyit) festette, Kherkling (Kaergling) a neve.» *Kärgling János Tóbiás* arczképfestő, szül. Augsburgban 1780. febr. 9-kén s meghalt 1845. ápr. 11-kén Pesten. Igen korán, már tizennégy éves korában jeleit adta a művészet iránti hajlamainak, s miután szülővárosában egy ideig képezte magát, 1801-ben Bécsbe ment tanulmányait folytatni s itt a belvederei képtár igazgatójával, Krafft Péterrel szoros barátságot kötött. 1809-ben Pestre jött s itt élt haláláig. Arczkép festményeit általában nagyon dicsérték akkoriban hűségök, a kivitel gyöngédsége s üde színük miatt. L. Wurzbach id. m. X. k. 351. l.

1855. 135. lap alul 12. sor: «Ő Exc. Szécsen Ur talán Camerae Praeses korában lett nemessé.» *Szécsen Sándor* szül. 1740-ben; a horvátországi helytartóságnál kezdé pályáját, 1770—74-ben titkár, 1787-ben már a m. kir. helytartóságnál másodalelnök, v. b. titk. tanácsos volt, a Sz. István-rend kis keresztese és Kőrös vármegye főispánja. Temerint (Bács m.) kir. adomány mellett szerezte, 1811-ben grófságra emeltetett. Meghalt 1813-ban. Kazinczy nyilván téved, midőn azt hiszi, hogy «camerae praeses» korában lett nemessé; a nemességet 1763-ban Mária Teréziától nyerte Mátyás bátyjával együtt. L. Nagy I. id. m. X. k. 535. l.

A levél végén *Szántó* Úrnak is tiszteletét küldi Kazinczy. Szántó Jánosra vonatkozólag l. az *V. k.* 1141. számú levelét s ennek jegyzetét.

Kaergling T

Tóth Ferencz:

Derékig, kissé balra nézve. Haja rövid, bajusza s szakálla leberetvált. Öltözete: reverenda s palást, melyet bal karjáu átvetve tart. Fehér nyakkendője körülvan csavarva s derekát cingulus szorítja. Felirata a kép alatt négy sorban:

TÓTH FERENTZ
SUPERINTENDENS,
ELÉBB A' PÁPAI REFORMATUM COLLÉGIUMBAN
A' PAPI TUDOMÁNYOKNAK PROFESSORA

alól középütt: Rajzolta Kergling Tóbiás Anno 1830.
s legalól: Háládatos Tanítványi mettzettek.

Könyomat, az alak nagysága 23 cm.

9937.

Sz. N. 498/98
112-98-936

Szögyényi Zsigmond. 10316

Derékig, jobbra, diszmagyarban, tojásdad medaillonban. Atillája és vállra vetett mentéje himezett. A szent-István rend jelvényét szalagon viseli. Felirata a kép alatt nyolcz sorban:

Magyar Szögyéni
SZÖGYÉNYI SIGMOND
Ö. Cs: s Ap: Kir: Felsége
Udvari Tanátsosa,
Magyar Ország 2-ik Al Cancellariusa
s Sz. István Apostoli Király jeles Rendének
Commendatora.
Szül. Mártz. 27-kén 1775. megh. Febr. 8-kán 1826.

alól balra: Kärling del.
és jobbra: Lehnhardt sc.

Rm., mér. 11.1 : 8.5 cm.

Festetits Julianna 10097

Derékig, jobbra, tojásdad medaillonban, csipkés főkötőben, körülcsavart nagykendővel. Felirata a kép alatt tizenkét sorban:

Nagy Méltóságú
Gróf Tolnai
FESTETITS JULIANNA
Tsillag Keresztes Dáma
A' Nagy
Gróf Sárvári Felső Vidéki Széchényi Ferentz
Hitvese
ÉS
Gróf Tolnai Festetits György
Testvére
A' Magyar gracchusok' Annya.
Született Oct. 30-kán 1753. megh. Jan 20-kén 1824.

alól balra: Kaerling del:
és jobbra: Lenhardt sc.

Rm., mér. a rl. 21.2 : 13.8 cm.

Kaergling Janos Tobiás

l.

Kazinczy Ferenc
levelezése
X k. 21 l.

KAZINCZY FERENCZ ÖSSZES MŰVEI.

HARMADIK OSZTÁLY.

LEVELEZÉS.

KAZINCZY FERENCZ LEVELEZÉSE.

A M. T. AKADÉMIA IRODALOMTÖRTÉNETI BIZOTTSÁGA MEGBIZÁSÁBÓL

KÖZZÉTESZI

DR. HÁZY LÁSZLÓ

még több számosokat-is; ne tsak ebbe légyen a' Magyar Ég durva homályit eloszlató Genius, hanem még több számos esztendőkben is. Aszszonyanyám tiszteli a' Ttes Urat 's Aszszonságot. Én pedig a' Tettes Urnak 's Aszszonságnak kezeit tsókolván, 's magamat tovább is gratziájokban ajánlván, maradok

A' Tettes Urnak 's Aszszonságnak
Sopronban Die 26. Jan. 1814 alázatos szolgája
Németh Aristipp mk.

U. i. Aristipp ezen maga kezével irtt de nem tudom mitsoda zavaros stylusu Praeceptor által dictált levelet ma hozta hozzám. Elküldöm, jóllehet félek, hogy vagy Magad vagy Familiádnak valamellyik kedves Tagja betegek vagytok 's minden levél alkalmatlankodik. Vajha nagy nyughatatlanságomnak, mellyet már két levelemben is jelentettem, az a' tudósításod vethetne véget, hogy semmi bajotok nintsen. Isten veled és minden kedveseiddel.

Sopr. Jan. 26dikán, 1814. örökös barátod Kis János.

[Eredetije a sz. Benedek-rend pannonhalmi könyvtárában.]

2584.

Sipos Pál — Kazinczynak.

Tordos, 29. Jan. 814.

Kedves Barátom!

Hogy írásimat Te fogod olvasni — ez a' képzelés mozgattya pennámat. Mióta meg igéztél engem', mind azon töröm eszemet, miképpen igézzelek meg Téged én is. Mikor írásaidat olvasom, ugy tettszik, mintha én fognék kezet veled, valahol látom, hogy poetai gondolatid a' Philosophiával kezet fognak: mint két egybe találkozó testvér atyafiaknak ugy örvendek.

Az itt lévő mellék irásban[1] van egy *Fortsetzung*, meljbe megtanálod a' Keresztyénség Periodussait pragmatice fel osztva.

A' más két darab: Entwickelung der menschlichen Ordnung — itt a' maga systemai heljén találod, a' mit máskor rapsodice irtam volt az el rejtetett szabadságról. Légy egésségben.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 31. sz.]

[1] A levél mellett nincs semmi melléklet.

Kazinczy Ferenc levelezése
XI-k.

2585.

Szemere Pál — Kazinczynak.

Almás, Januar 30d. 1814.

Édes Uram Bátyám,
forrón szeretett 's tisztelt atyai barátom!

Minekutána Kedden délután Péczelről megindúltam 's azon éjjel a' Vacsi erdők csárdájában, másnap Kecskeméten, továbbá Vadkerten, 's végtére Pénteken Mély-Kúton háltam, tegnap ugymint e' f. hó 29dikén ide megérkeztem. Nem írhatom hogy a' legszerencsésebben. Mert a' rögös út irgalmatlanúl elrázott. Ezenkivül elragadtak a' lovak, 's felfordúltam 's térdem kalácsán, mind a' kettőn nagy sebeket kaptam. De grátziául veszem a' történettől, hogy csak ennyi bajom esett. Bár szerencsésen hazaérhetnék.

A' Consiliarius szívesen fogadott, szívesen látott. A' fija által határozott alkut feljebb emelte sokkal. Száz hetven hat koronás tallérra ötszáz váltót kelle fizetnem. Ez bizony sok. Meg fogja látni Édes Uram Bátyám millyenek lesznek a' lovak. Nem kicsínyek, nem vének, 's szegsárga szőrük.

Csütörtökön Izsákon ebédeltem. Ott lakik Gyárfás,* Mátyási József. Mig tüzet rakattam 's ebédet melegítteték, elvezettetém magamat a' Kis Bíróval Mátyásihoz. A' konyhában előmbe jött. Alázatos szolgája az Úrnak mondék, 's be akartam menni oda a' honnan M. kijött. Emide tessék, kérem: monda M. Eggy hideg szobácskába léptünk be. A' Magyar Iróknak kedvellője vagyok, utam erre van, meg akarám az Urat látogatni. Talán nem is ismer? Én Sz. P. vagyok. — Oh kis korában sokat láttam a' Tek. Öreg Agens Úrnál. — 'S mit csinálnak a' Muzsák? Alusznak hosszas nappaljok után. — Kár! A' kezdetet nem kellett volna elhagyni. Nincs kedv és kedvező környülállás. Ekkor Reviczkyt kezdette átkozni. 'S végtére eggy nagy csomó írást hoza elő, verseit; a' dormitáló Muzsákéit! Sietek, mondám, de gyerünk a' faluházhoz 's beszéllgessünk eggyütt eggy kis korig! — Szívesen de épen occupatióm van 's most akarék beretválkozni. Nem tartóztatom tehát:

* Czélzás a' Vitkovicshoz írt Epistolában előforduló Gyárfásra, az az Kalvinista Deák Mátyásira. — Kazinczy F. jegyzete.

's búcsúztam 's nem marasztott. Azt ígérém hogy visszajövet meglátogatom 's eggy éjjelt nála töltök. Majd megválik! Szeretném látni, Mátyási haladott e korával mint az Irók szoktanak.

Nem írtam még Édes Uram Bátyámnak, hogy Göthének képét színnel festve Kärgling festőnél Pesten Helmeczivel eggyütt láttam. Eggy bizonyos Kereskedő van Pesten a' ki a' tudományokat kedveli 's Weimarban járt 's Göthének tiszteletére volt 's Göthe ült számára. Atyjafija azon Bécsi Libr. Censornak, ki az Édes Uram Bátyám Bar[n]helmjét revideálta, a' neve is az, de nem jut eszembe. Én a' nevek megtartásában szerencsétlen vagyok. Oliva, Oliva! Most jutott eszembe. Kérni fogom Kärglinget hogy vezessen fel ennél az Olivánál, mihelytt Pesten lészek. Akkor osztán azokat írom meg a' miket tőle hallani fogok a' kép és Göthe felől. Csókolom kezeiket, Édes Uram Bátyám!

[Eredetije a Szemeretár IV. kötetében.]

2586.

Kazinczy — Sipos Pálnak.

Széphalom, [jan.] 31d. 1814.

Tisztelt kedves Barátom!

Két igen nagy tekintetű leveledre hallgatok már 3. holnap olta, 's tovább fognék még hallgatni ha lelkiösmeretem fel nem riasztana, hogy te az én hosszas hallgatásomat hidegség jeléül veheted magad eránt, vagy azoknak felséges tárgyai eránt. Rég nem valék alkalmas illy levelekre, feleségem gyógyula-fel eggy halálos nyavalyából, azután két gyermekem, a' napám látogatásunkra jött, 's ágyba esett, már azt hittem az öldöklés' angyala van fejem felett, midőn magam is megbetegedve 10 napot fekvém; — most ismét vígan tekinthetek körűl.

Minekelőtte Philosophiádra mennék, engedd-meg hogy elbeszéllhessem, melly tisztelettel illettetém-meg eggy marha-ember által.

Kevés minutummal ez előtt eggy vastag levelet kapék a' postán, felbontom, 's eggy *Mondolat* titulusú könyvecskét találok benne, mellyet eggy jó, de előttem ismeretlen ember külde-meg azon tudósítással hogy azt eggy Somogyi Gedeon nevű Veszprémi esküdt írta. A' könyv előtt eggy réz vagyon, melly engem ad elő, eggy

szamárparipán nyargalva a' dicsőség temploma felé, melly mellett eggy szikláshegy' tetején a' Pegasus áll, 's alatta eggy Satyr; az egész írás nem egyébb, mint eggy Cento, mellyet ez az ur az én írásaimból, és a' Berzsenyiéből szőtt, és eggy Lexicona az új szóknak, nem csak a' mellyeket én csináltam, hanem a' mellyeket a' Pataki Szabó Dávid, és Pethe is csináltak. Elolvastam, nem mondhatom hogy minden háborodás nélkül, de nyugalommal. Socrates megtámadtatván a' theatrumba Aristophanes által, felkelt rögtön hogy őtet lássa a' nép, — más elfogott volna bújni. Ez a' nyavalyás esküdt *inmissus mihi percussor est.* A' Kisfaludy kevélységének köszönhetem ezt a' bolondságot, 's ígérem hogy esküdt Somogyi urammal fel nem lépek, 's azt hiszem hogy arra szükségem sincs.

Két rendbéli deák verseid, úgy gyanítom, azért nem jöttek-ki az újság-levelekbe, mert kiadójok is úgy vette mint én. Édes barátom! Erre felelj: *Lehet-é eset mellyben szabad lehetne a' haza ellen kardot fogni?* Coriolant kell-é javalnunk, vagy Themistoclest? Mit mondanál gr. Gyulaira ha az ellenséghez által szökne, 's ellenünk támadna, 's azt mondaná hogy ő nem a' haza ellen, hanem a' hazának elnyomói ellen dolgozik? Én sajnálom a' nagy Moreaut a' kinek nem marada ideje látatni Európával, 's a' későbbi időkkel, melly okok indíták ezen vétkes lépésre. Ha ezt látathatá vala, talám én is vétlennek fognám őtet nézni. Most mint Magyar örvendek, hogy hozzánk jött, 's a' veszélyt határainkan elkergette. A' Svecziai korona örökös felől másképen ítélek, nékie Sveczia leve a' hazája, noha én úgy sem kelnék soha M.ország ellen; — most a' tárgyra, a' mint leveled sora van.

Végtelenül szép az a' mit te én előmbe adsz, és még soha nem láttam bé ennyire titkaidba, 's örvendek hogy láthatom. A' világ úgy hiszi, a' Religio bizonyos hivendő dolgok' egyeteme — systema rerum credendarum, — 's minekutána Cath. és Protest. ezen elhivendő dolgok felett hol eggyeznek, hol nem eggyeznek eggymással, igen is illő vala a' perben bizonyos *criterium veritast* feltenni, 's az nállok az *ész,* és az *Isten kinyilatkoztatása,* az az, az obsequium, és examen. Hogy tévelygés az egész dolog, azt egészen a' szerént hiszem mint te írod.

Kaerling János Tóbiás

MAGYAR MŰVÉSZET
1928. 644
1929. 602

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

4/.

Kaergling Tóbiás, festöm.

Lefestette Berzsenyi Dánielt is. Életirói ezt sem emlegették.
Arcképeiröl általában Kazinczy és barátai jó véleménnyel voltak. Vitkovics azt irja:"sokakat láttam általa lefestetve söt önmagát is...." Tökéletesen másolt müveket kicsinyitve.Pl.Kazinczy Kreutzinger által festett képét.

N.-434 Kaergling Tóbiás.
Müvészet. 1912. 76.l.

3/. Kaergling Tóbiás, festöm. MDK

Pesten 36 évig müködött. Haláláról Weimarban 1845-ben "Neuer Nekrolog der Deutschen" XXIII. évf.I.r. 267.l. is megemlékezett. Kortársai különösen kicsinyitett képeit emlegetik. De életnagyságu olajképei is voltak. Kazinczy levelezésében több olyan festményét emlitette melyröl életirói nem emlékeztek meg.

N.
-. 434: Kaergling Tóbiás.
Müvészet.1912. 76.l.

5/.

Kaergling Tóbiás, festőm.

Másolta "Pesten nevezetes "festőnél Rákóczy Ferenc képét is. Virág B.képét is festette,ki a kinyomatandó képeihez szánja mellékletül. Desewffy képe nem teljes megelégedést keltett, mert az akkori divat szerint mint a többi korabeli festők, szépiteni óhajtották a valót.

N.-434 Kaergling Tóbiás.
Művészet. 1912. 76.l.

MDK

Kaergling Tóbiás, festöm.

Néhány hibás életrajzi adatát kell helyesbiteni. Vitkovics a német szó ejtéséröl zsidó nemzetségünek tartja. Ezzel szemben bizonyos,h.keresztény volt mit megerösit a második,általa ritkán használt János neve.

Irod.: Bayer József,Müvészet.1903.328.l., -Emliti,h. ifj. Kargling nevü festö, kitöl 1834-ben tájképek és más festmények voltak láthatók az elsö mükiállitáson. Ez nem azonos K.T.-al,hanem a fia Ferenc.

K.-434 Kaergling Tóbiás.
Müvészet. 1912. 75.l.

Kárgling János Tóbiás

Művészet 1904. 271, 273, 346
415

– 1912. 76

Friedländer Fr.: Arbeitsrecht

167 (613), 3187 (413).

Kaergling Tobiás
31. l. 39. l.
Kaulbach Wilhelm von
42. l.
Kegyes József 41. l.
Kertbeni Imre 42. l.
Kilian Lucas 24. l. 25. l.
Kilian Philipp 24. l. 42. l.
Kininger Vinzenz C/Corg
36. l.
Kis (Kiss) Bálint 40. l. 44. l.
Klimes Josef 31. l. (Sokolov)
Klimkovics Ferenc 42. l.
56. l.
Kohl, Claudius 31. l.
Kovács Mihály 33, 40. l.
43. l. 45. l. 54. l. 55. l.
Kupeczky János 26. l.
30. l. 42. l.

l.
Tört. Képes 1922

642 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Michalik Sándor jelzi az 1942.-ben megvett diapozitívek elküldését

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta

Összeol

einen Sohn Franz, und eine Tochter Wilhelmine, selbst in der Kunst unterrichtet. Doch wendete sich der Sohn später der Musik zu und wurde ein tüchtiger Pianospieler. Die Tochter aber erwarb sich in der von ihrem Vater so erfolgreich geübten Malerkunst einen ehrenvollen Namen. K. starb in Folge falscher Behandlung plötzlich im Alter von 65 Jahren.

Quellen

Neuer Nekrolog der Deutschen (Weimar, B. F. Voigt, 8°) XXIII. Jahrgang (1845) I Teil 267. l.

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien 1863. X, K. 350, 357. l.

Czimbalmos István

ötvös.

XVII. sz

die französische Sprache geläufig sprach. Im Jahre 1809 begab er sich nach Pest, wohin er, um Jemand zu porträtiren, berufen wurde. Dort fanden seine Arbeiten ebenfalls grossen Beifall und die Aufträge mehrten sich so sehr, dass er Pest zu seinem bleibenden Aufenthalte wählte, und daselbst durch 36 Jahre bis an seinen Tod verblieb. K. malte sowohl in Miniatur, wie grosse Bilder in Oel. Glückliches Treffen, Festheit in der Ausführung und frisches Colorit rühmt man seinen Miniaturen nach, aber auch seine lebensgrossen, in Oel ausgeführten Gemälde werden gelobt. K. hatte sich in Pest seinen Hausstand gegründet und seine Kinder,

Conrad Gyula

festő.

Kärgling Johann Tobias

archiepiscopi

geb. zu Augsburg 9 Febrar 1780. gest. Pest 11. April 1845.
Der Sohn einer wohlhabenden Posamentiers in Augsburg, den der Vater für Gewerbe bestimmte. Das Talent seines Sohnes für die Malerei errang aber den Sieg, und er kam, 14 Jahre alt, auf die Kunstschule seiner Vaterstadt, wo er bald als einer der besten Zöglinge galt 6 Preise wurden ihm in den Jahren 1796, 1797, 1798, 1799 und 1800 zuerkannt, darunter zwei, mit welchen jährliche Stipendien verbunden waren. Auch erwarb er sich in den Kriegsjahren, in welchen er gleichfalls Dienste hat, von

Csillagi Lajos

festő.

seiner Vaterstadt die Ehrenmedaille, welche die Aufschrift trug: Augsburgs bewaffneten Bürgern für erworbene Verdienste um die Vaterstadt zum Andenken gewidmet von dankbaren Bürgern und Bewohnern. Im Jahre 1801 verliess K seine Vaterstadt und begab sich nach Wien, wo er seine künstlerische Ausbildung fortsetzte und ihm die Bekanntschaft des Miniaturmalers Karl Agricola und des damaligen Galleriedirectors im Belvedere Peter Krafft in seinen künstlerischen Bestrebungen förderten. Als Wien von den Franzosen besetzt war, wurde K viel gesucht, weil seine Porträte sehr gefielen und er

Clark Ádám

építész, miniszter.

Kärgling Tobias

arcskepfertö

Lipotv.
Peternostergasse 262.

Wg 368 l.

Kärgling Tobiás

miniatűrfestő

1822. Pest.

Vojt 112. l.

~~Brocky Károly, festő~~

~~X. 206.~~

Kaergling János Tamás

l.

Va Ylö Ernst gyűjt

VII/III. 12 (13.)

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Kir

Kaergling János Tóbiás, festő M.D.K.

(1780-1845)

Augsburgból telepedett át Pestre 1809-ben, ahol gyér teretsége dacára igen foglalkoztatott arckép-festő lett. Régi metszetek alapján egy képsororatot készített, magyar uralkodókról. Ferenc nevű fia és Henriette nevű lánya is foglalkoztak a festészettel.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 247-248. old.

.A.D.A.

Annual Meeting: August in Chicago.
Sp. 1938. Copyright

Kaergling János Tobiás

1780 - 1845

M.D.M.

archépsztő

Kampis, hegy. mův. Bp. 1960 189

Kaergling János Tóbiás festő M.N.D.K.

/1780-1845/

1809-ben Augsburgból költözött Pestre.

A pesti és budai polgárság kedvelt arcképfestője.

Metszetek után sorozatot festett a nemzeti múlt magyar uralkodóiról is.

Ferenc nevü fia és Henriette nevü lánya is festett egy ideig.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 697.

A Kultura világa Kp. 1963.

M.D.K.

Kaerling János Tóbiás,festő,1780-1845

1809-ben Augsburgból jött Pestre.Szer ény tehetségü,de kedvelt arcképfestő volt.Metszetek után sorozatban megfestette a magyar uralkodók képeit.Ferenc fia és Henriette leánya is festettek.489.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

MDK

Kaergling János T.
Kaergling Ferenc,
Kaergling Henriette

MŰVÉSZETI LEXIKON 37o.l

MDK

Laergling János T.
Kaergling Ferenc,
Kaergling Henriette

MŰVÉSZETI LEXIKON 37c.1

Kaergling Johann, Tobiás, festő

Honmüvész, 1834. 428-429.

Pesti vizsgáló

Kärgling festő

Pesti Hírlap. 1841. 53. sz. 448-49. l.

Kárgling festő és rajzoló
Pesten: 1815-ben? és 183e-4o.
Rajzai

Századok 1874.84-lo2 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Kaerling Janos Tobás

Magyar Művészet
1928. 644

Komáromi népkvt. VI. 223

Kaergling Janos Tobiás

fertő

* 1780 ± 1845

l.

Mübarát 1921. 28. l

Turcseki hágó VI. 10.

Kergling Tobiás

Tóth Tsentz / Super-
intendens / elébb a
pápai reformatus Colle-
giumban / a papi tudo-
mányoknak professora. /
Háládatos Tanítvá-
ra i mettzették.
Köpenat, folio.
Rajzolta Kergling
Tobiás Anno 1830.

Kärgling

festő.

Donát festménye után rézre rajzolta Majláth György, Tolna Vármegye főispánjának arcképét. A Tudom. Gyűjt. 1821. XI. kötete mellett van. A rézmetszést végezte Lehnhardt.

Egyetemi nyomda. 1905.

Kaergling

Kis szentöi Pethe Ferenc
arcképe. Jelzése: Kaergling
del. Dav. Weiss sc:.
(rajz igen ügyes). rézmetszet

Tud. Gyüjt. 1819 évf. IX köt.
melléklete.

Táblakép

Bernenyi Dániel arcképe

Kaerglíng János Tóbiás

Műbarát, 1921. I. 28-29.

Schoen Arnold: Kaerling és leánna.

Táblakép Ferenczy István arcképe

Kaergling János Tóbiás

Művészet, 1921. I. 28-29.

Schoen Arnold: Kaerling és leánya.

KAERLING, Johann Tobias

Franz Xaver Glosst ábrázoló festménye

KABA Melinda: A Budapesti Történeti Muzeum évi jelentései 1981-1987. = TBM XXIV. Bp., 1991 282.p.

VADAS JÓZSEF:

ÉS 1990.

Karács

Volt valaha egy szép hagyomány: a magyar iparművészek karácsonyi kiállítása. Év végi országos seregszemléje, ahol nemcsak bámészkodni, hanem vásárolni is lehetett. Mint most azon a két kis tárlaton, amely a múlt héten nyílt meg.

Antoni Rozália és *Nádas László* nevét játékairól ismeri a közönség. Ezeket láthatjuk most a *Dorottya utcai kiállítóterem*ben. A fából készült járművek és állatok puritanizmusukkal, a textilbabák színességükkel tűnnek ki. De van közös vonásuk is: anyagukban és formaképzésükben megmutatkozó természetességük. Ez tegnap talán még archaizmusnak látszott, ma már — az ökológiai gondolkodás terjedésével — kivételes jelentőséget ad ezeknek a kedves tárgyaknak. Néhány éve volt alkalmam körülnézni a nürnbergi nemzetközi játék-

Az ott
a termé
konstru
méltatlanul
nik től a
anyag és a
az üzletekben
tében otthon
va, mert az
tait rendre
a vásárlókra
vizmust.) A h
lentős része
gyártó nélkül
veztek nemré
saját kivitelez
kiállításon má
nyokat és re
macskákat. Pé
tán üzletből.
tudja, hogy a
nyabbak a szér
nekik van legi

Kärgling János Tóbiás festő
1780 - 1845

Született 1780. febr. 9-én, meghalt 1845. ápr 11-én Pesten. Igen korán, már 14 éves korában jeleit adta a művészet iránti hajlamainak s mintán szülővárosában egy ideig képezte magát, 1801-ben Bécsbe ment tanulmányait folytatni s itt a belvederi képtár igazgatójával, Krafft Péterrel szoros barátságot kötött. 1809-ben jött Pestre és itt élt haláláig. Arcképfestményeit általában nagyon dicsérték akkoriban hűségök, a kivitel gyöngédsége, üde szinük miatt (Wurzbach X. köt. 351. l.)

Pétre jöttekor Berzsenyi Dániel is festette. Kazinczy ekkor ezt írja róla, 1810. October 16-án Vitkovicsnak: „Lakása az uj nagy Piatzon, az ügyneveztett Gabler Házban vagyon. Berzsenyit 50 f festette. Most szinte olyan formában 60 f lefest akár kit. Ezt a képiröt képvonásairul és a Német szó ejtésérül zsidó nemzetségünek nézem. Fiatal az ember, egészen a Portraitok festésének adta magát. Sokakat láttam általa lefestve, sőt önmagat is: mondhatom, helyesb Eltalálot nem kereshetsz.

Virág Benedeknek is öt ajánlja Kazinczy, mikor arról van szó, hogy verseit kiadja és képével akarja illusztrálni. Ezt „a Publicumnak bírnia kell, még pedig a Kaergling (ig!) rajzolása után; mert ez a Kiningeré sem jó, hát még Stünderé"

Vida László, Rákoczy Ferenc, Spissich János, Majláth György, Péczeli József, Trattner János Tamás és Szögyeny Zsigmond arcképeit is megfestette és ezek nyomtatásban is megjelentek. Ezek leginkább a Tudományos Gyűjtemény mellékletei voltak az 1821, 1823, 1826 és 1828. évfolyamokhoz.

Művészet. 1904. 271. l.

MDK

Laergling János T.
Kaergling Ferenc.
Kaergling Henriette

MŰVÉSZETI LEXIKON 37o.1

Kaergling Tobiás

Tóth Ferenc superintendens. Rájzolta Kergling Tóbiás 1830

Kaergling János T.

Kaergling Ferenc

Kaergling Henrietta

Univerzeti lexikon

370. l.

K.

TK. 229.

II
586

229. *Mikulik Tamás.* Mellig van ábrázolva, balra fordult, tojásdad medaillonban. Haja, bajusza és szakálla őszbevegyült, szeme és szemöldöke barna. Kék atilláján a díszgombok száma hét, barna köntösének lehajtott széles gallérja és szegése prém. Felirata alól: »*Fortuna vitrea est*« és a kép körül: »*Thomas Mikulik L. B. de Brukonovcz S. C. Rq(ue) M. Personalis praes: in Judic: Locumt: et Consil: 1640*«.

Vászon, méretei 18·8: 14·7 cm. — Át. Képt. 147 (9.). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

MDK

Kärgling, festö
Pesten.

Leány K.Henrietta, sokat foglalkoztatott portréfestö volt.

"Ungarns Männer der Zeit" c. Kertbeny munkájából. /Müvészekröl, kikröl vajmi keveset tudtak./
/-n/: Régi magyar müvészek. Müvészet.1915. 94.l.
Adatok müvészetünk történetéhez.

8705.

Győr.

1 Sinan basa vérerlése alatt lévő

A vár bevétele 1598. márczius 29-én

A Donnaw (Donna) Flus-tól, a Rába és Rábcza vizétől körülvett várat, a melyben a törökök közt nagy élénkség uralkodik és az égő házak mellett nagy robbanás történt, H. v. Schwartzbē és H. Balüy lovas és gyalog csapatai ostromolják, mig a vár fokán kitüzött póznán a „Bassa Kopf" van kitéve. Felirata fölül:

Von der Herrlichen Victoria vnd Sig, so der Wolgeborn Herr Herr Adolph Freyherr von Schwartzenberg, neben dem Herren Niclaus Balfy, in vnuersehner einnemung der Statt vnd gewaltigen Voestung Raab in Vngern, auff den 29. tag dess Mertzens im Jar 1598. Ritterlich erlangt, vnd Glücklich erhalten hat.

Lent a két hasábos német történeti elbeszélés alatt: Zu Augspurg bey Bartholme Käppeler Brieffmaler, im kleinen Sachssengesslin.

Szines fametszet, mér. a vk. 19.5:28.1 cm.
Szn. 159-905
925-905-1

R. Kády János

Rézkarcokkal nezepel a Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Kädele

rajzoló.

lásd

F. Wolf

Kőrajzoló.

nem azonos

Höchlével?

Kachszmann

l.

LykaMagyműI300-50

16.41,348-9.e

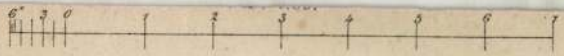

Az alaprajzok méretei

A FÖLDSZIN ALAPRAJZA. LITT. B.

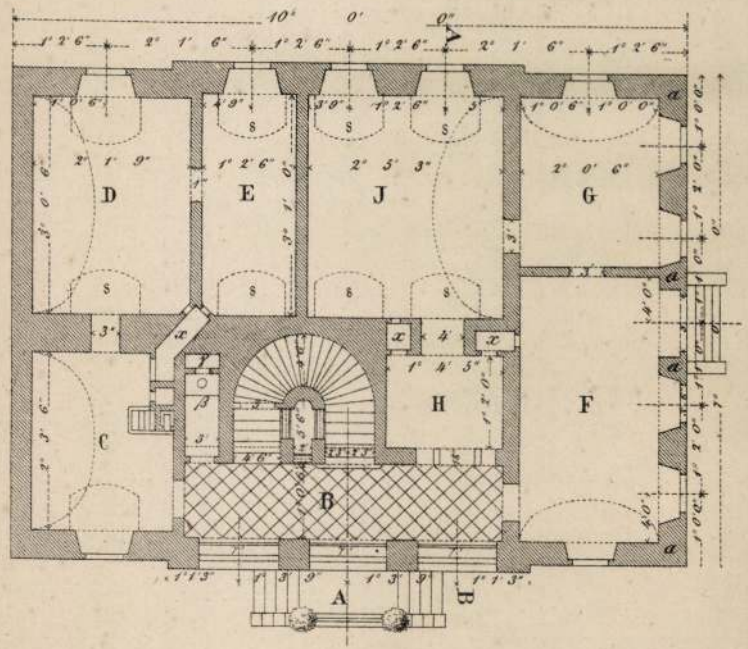

Nyomt. Kohn és Grund Pesten 1866.

Kaeppeler, Bartholme

Zeng.

8706.

A törökök betörése 1595 május 25-én.

Az Ibrahim bég által vezetett törököket a hajókon megérkezett zengiek és szövetségesei megtámadják és a basa elestével futásra kényszeritik. Felirata fölül:

Warhafftige Newe Zeyttung
Kurtze anzeygung, wie abermalen, durch Goettlichen beystand, fünfftzehen tausent Turggen, welche in dem Zaengerischen Gebiet, den Grabuckern vnd Wenithalern, vnuersehens einfall gethon, einen grossen Raub, von grossem vnd kleinem Viech auch vil Christen gefangen hinwegk gefuehrt haben, auff den 25 tag des
Monats May, dieses 1595, Jahrs, von den Zaengeren widerumb geschlagen, vil fuernemer Türggen gefangen,
vnd der Raub jhnen widerumb abgenommen worden seye.

lent a két hasábos német szöveg után: Zu Augspurg, bey Bartholme Kaeppeler Brieffmaler, im kleinen Sachssengesslin.

Szines fm., mér. a vk. 19.4:27.9 cm.
Szn. 160-905
925-905-2

Kádi János, réfi

szül. Pozsonyban 1894 máj 31.

Rk. gimn. vettsége

1912/13. I. első osztályban mű-
vésznő - Zemplényi T., Bosnayt.

1912/13. II. első ost. n. o.

M. N. Museum VI. 309

Kády János

vod

Uj Magyarság

1941. nov. 16.

(A Müterem kiállitása.)

Kádi - Réfi - János

1912/13, 1914/15 - 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

98. l.

tájképet festett, ügyes vízfestményeket és rézkarcokat készített, amelyek igen elterjedtek, de nem emelkednek

Kádi Réfi János

l. Réfi Kádi

Kády R.

Árverési Csarnok aukcio kat.

37. n. 1907 márc.

~~[illegible]~~ balra ~~[illegible]~~ fordult. Rövid hajat, hosszú
állt hord. Jobb szeme le van kötve. Nyak-
lagon két rendjelt, ~~[illegible]~~ mellén pedig két érdem-
róro mentéje, ~~[illegible]~~ mellnek vállvetője hátra-
Pösszefogott köpenyegé, kissé szét ~~[illegible]~~ vetette.
[illegible]tt aláírásának másaul:

[illegible]lic"

[illegible]hage nach Kriehuber"

[illegible]b. J. Höfelich"

[illegible]IEN, bei L. T. Neumann"

[illegible]enth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen
[illegible]uck"

[illegible]az alak nagysága 13.2 cm.

[illegible]ta: Dauthage.

Ltpa 8784 (kö. nyom.)

107/95 № 179.

Kády János festő

Ujság

K.

1941 nov. 14.

— **Kády János gyüjteményes kiállitása.** Egy fiatalon elhalt müvésznek hátrahagyott müveit mutatja be Kossuth Lajos-utcai helyiségében a „Müterem". Réfi Kády János a Képzőmüvészeti Főiskolán Szőnyinek, Aba-Nováknak, Patkónak volt kortársa, még pedig sokra tartott társa. Azután rajztanárnak ment s a müvészetnek attólfogva csupán maradék-idő jutott. A kegyelet rendezte most ezt a bucsu-kiállitását. Pasztelképek és rézkarcok teszik a javát s különösen rézkarcai között van nehány lap, amely kedvező fogalmat ad Kády müvészetéről. Az „Ősz" cimü kis karc nehány lombjavesztett fa ágazatának gyengéd rajzával finoman érezteti az elmulás évszakának csendes és szelid bánatosságát. A „Pozsony" cimü karc viszont igen hatásos ábrázolása a koronázó városnak. Puszta tüvel rajzolt karc, amelynek csak egy a fogyatékossága: kevéssé érzik rajta a levegő. *(e. a.)*

ÁVIK DEZSŐ, festő, VIII., Óriás-utca 9. (229.)
LGYÉMY ENDRE, festő, Szatmár, József főherceg-utca 2. (286.)
HANEK OSZKÁR, festő, Temesvár, Józsefváros, Fröbl-utca 21. (144.)
ÁSSY MIKLÓS, festő, VII., Damjanich-utca 52. (136, 195.)
CSNÉ-STRICKER GINA, szobrász, VII., Kmetty-utca 29. (428.)
KESSY VALÉR, festő, II., Fő-utca 21. (231, 255.)
GYESSY ARTHUR, festő, I., Kelenhegyi-út 12. (83, 85, 86.)
ÖK KÁROLY, festő, IX., Lónyai-utca 43. (161.)
ÖK OLGA, festő, V., Csáky-utca 16. (153.)
Y GYULA, festő, Veress Pálné-utca 19. (57.)
ARY GÉZA, festő, I., Kelenhegyi-út 12. (251, 370, 371.)
RBACH JENŐ, festő, VII., Akácfa-utca 59. (10, 95.)
ZY FERENC, festő, VII., Dohány-utca 54. (132.)
RY IGNÁC, festő, IX., Kinizsy-utca 31. (135.)
ÁSZ ILONA, festő, VI., Teréz-körút 37. (261.)
DA ZSIGMOND, festő, VII., Damjanich-utca 58. (248, 295, 321.)
OSSYNÉ-ELEÖD KAROLA, festő, I., Mányoki-út 8. (162.)
ADY GYULA, festő, I., József-műegyetem. (343, 348, 351.)
ELEMÉR, festő, I., Krisztina-körút 2. (188.)
AGH GÉZA, festő, I., Somlói-út 26. (27, 174.)
AGH GYÖRGY ID., festő, I., Tigris-utca 55. (65, 73.)
AGH GYÖRGY IFJ., szobrász, I., Tigris-utca 55. (55, 106.)
ESS ZOLTÁN, festő, I., Gellért-tér 3. (166.)
ZTRÓCZY MANÓ, festő, II., Heltai Ferenc-utca 8. (227, 389.)
OVSZKY BÉLA, festő, Szolnok. Művésztelep (314, 390, 391.)
ÖSNÉ-DELY ALICE, festő, Csemegi-utca 9. (97.)
ÖS GÉZA, festő, VII., Rákóczi-út 30. (270.)

hangulati tartalmat összevetjük a formai kivitellel, akkor látjuk igazán a művészi megoldás bámulatos teljességét. Az alak felépítése a lehető legegyszerűbb, a sokszor megfigyelt ezer meg ezer esetnek örökérvényű megfogalmazása. Ez a művészi látás igazi próbája, hogy vajjon össze tudja-e sűríteni a valóság végtelen számú esetlegességeit egyetlen harmonikus mondatba. És ezen az úton ismét eljutunk a monumentalitáshoz, mely — mint látjuk — nem a nagy méretek kérdése, hanem a formát csordultig megtöltő lelki tartalomé. Andrássy nem kisplasztikus és kis méretekben is a végtelen felé tör. Ez a heroikus életszemlélet az, amely mind tisztábban nyilatkozik meg munkáiban. S hogy ez a szemlélet egyszersmind művészi hitvallásává kristályosodott, kitűnik öntudatos magatartásából is, mellyel igyekszik minden zavaró elemet kiküszöbölni fejlődése vonalából. Szabadságra vágyó lelke nehezen tűri a megrendelés kötelékét. Azok közé a szerencsés kevesek közé tartozik, akiknek megrendelői a már kész modellek közül választanak. Mint vérbeli monumentális szobrásznak, neki is főanyaga a kő, melyet legnagyobbrészt maga munkál meg. Mai fölényes technikai tudása, formai és lelki komponáló készsége diadalmasan tükröződik azon a nagyszerű női alakon, melynek egész lényéből derűsen árad a magyar nyár erőteljes, áldást hozó szépsége.

Andrássy ma is járja a falvakat, sokszor hallgat komoly zenét és odaadóan olvassa a népmeséket .Külföldre nem vágyik. A külső kincsek helyett az eddig oly gyakran elhanyagolt belső, magyar értékeket keresi mégpedig nemcsak a maga művészi körében, hanem a művészet egészében. Ez a tudatos teljességre való törekvés adja meg műveinek igazi hátterét és jövőbe mutató jelentőségét.

Nők a képzőművészetben

Sokan bizonyos előítélettel viseltetnek a nők művészi megnyilatkozásával szemben. Amilyen kitűnően megfelel a női léleknek az előadó művészet, annyira gyenge az eredmény az alkotó művészet terén. Ez a megfigyelés általában véve valóban megközelíti az igazságot. Gondoljuk csak meg, mennyivel több kiválóságot adott a női nem a színművészetnek, mint pl. a képzőművészetnek. Kétségtelen, hogy az ok a nő belső természetében rejlik, mely a maga simulékony finomságával és sokrétű szenvedélyességével sokkal inkább a beleélésnek, mint az alkotásnak teremt alapot. A nő kizárólagosabb érzelmi beállítottsága a művészetnek is elsősorban érzelmi elemeit ragadja meg, melyek azonban az alkotás létrejöttéhez egyedül nem elegendők. A képzőművészetben a színészettel ellentétben sok olyan értelmi tényező játszik szerepet, mely a műalkotáshoz lényegileg hozzátartozik, attól el nem választható. A külsőleges technikai tudástól kezdve a rendszerezésen, szerkesztésen át egészen a kompozicióig olyan útakat kell bejárnia a léleknek, melyek a női szellemtől meglehetősen idegenek. Az alkotás egyik leglényegesebb jellemvonása: az értelem és érzelem tökéletes egyensúlya csak ritkán érvényesülhet a nő lelkében. Mindebből természetesen nem az következik, hogy a nő alkalmatlan képzőművészeti megnyilatkozásra, csak az, hogy meg kell találnia a szobrászat és festészet rengetegében azokat a tisztásokat, melyek lelkületéhez hozzásimulnak. Vagy másképpen kifejezve: fel kell ismernie a maga alkotó képességének határait s ne abban lássa hivatását, hogy más területeken félsikert arasson, hanem ellenkezőleg abban, hogy a saját világát elmélyítse. Mert ebben a titokzatos világban nemcsak meg tudja állni helyét, hanem olyan szépségeket is fel tud tárni, melyek kiemelésére ő a leghivatottabb.

Valahogyan ilyesféle gondolatok tolultak fel az emberben, mikor a Műbarát október végi kiállítását szemlélte. Két festő: *Hikády Erzsébet* és *Tauszig Aranka*, valamint egy szobrász: illyefalvi *Lőte Éva* legújabb termése vonult fel előttünk olyan üdén és bájosan, ahogyan csak az a női lélek közvetlenségétől kitelik. Mindegyik a maga útját járja és mégis pompásan összetalálkoznak. — Hikády Erzsébet utóbbi időben meglepően feilődött. Táj-, csendélet- és arcképein megtalálta igazi hangját. Eddigi alakos kompozicióinak mereysége és cukrozott mellékíze teljesen feloldódott a balatoni táj mosolygó derűjében, az élet apró szépségeinek költői átélésében. E képeiből lírai melegség sugárzik, mely a színeket és formákat bearanyozza. De jellemző erő sem hiányzik belőle. Matzon Frigyes arcképe, valamint a kettős arckép tele van élettel és finomsággal. Az ember szinte érzi azt az odaadó szeretetet, amely vezette a lendületes .friss ecsetvonásokat. Alakos kompozicióit még ma sem kielégítőek, de mögöttük már sokkal több a meggyőződés, mint eddig. Színeik összeválogatása kitűnően sikerült. Idézzük csak emlékeztünkbe az Angyali üdvözlet remek színharmóniáját. Micsoda jóleső melegséget áraszt magából Mária vörös köpenye! A formai és szerkesztési megoldás gyengébb részleteit is feledtetik a színek. — E képek egészséges bája tükröződik vissza Lőte Éva szobrain. Határozottabb, erősebb egyéniség, akinek kompozicionális készsége nehezebb feladatokat is megold. Gondolunk itt elsősorban az Egyszarvú remek megmintázására. A négyszögbe kényszerített mesés állat felépítésében a fegyelem és feszültség csodálatos küzdelme és kiegyenlítése játszódik le szemünk előtt. Mégsem ez az alkotás ragadja meg legközvetlenebbül figyelmünket, hanem egy kis körtefa faragvány, mely a koronás Istenanyát ábrázolja, amint Fiát féltő szeretettel emeli a magasba. A két alak hangulati összefűzése szinte a középkori francia elefántcsont-Madonnákra emlékeztet. Az anyag halk színezése csak fokozza a szobrocska bensőségét. A női lélek legszebb megnyilatkozásának: az anyaságnak ilyen finom és mély átszellemítése valóban olyan feladat, melyet így csak maga a női lélek valósíthat meg. De ugyanez a szelíd érzelmesség ölt testet a hatalmas Anyaszoborban is. A méretek felfokozódtak, de a lélek épúgy befelé fordul, mint a kicsi körtefa-Madonnánál. A pompás férfiarcképen sem a nagyvonalú biztonságot és a férfias erőt csodáljuk, hanem a faragásnak azt az utolérhetetlen báját, mely a vonásokat és formákat puhán öleli körül. — És végül vessünk egy pillantást Tauszig Aranka remek táiképeire, melyek tökéletesen a pasztell látszatát keltik. Csak ha közelről vesszük őket szemügyre, akkor tűnik ki, hogy az egész tarka rongyokból, tülldarabokból és pamutfoszlányokból van összeszerkesztve. A szigorúan művészi álláspont ezt a tévedésbe eitő és tagadhatatlanul mesterkélt megoldást el kell hogy ítélje. De egy nőnek ezt a vérbelien asszonyi fogást szívesen elnézzük. Miért? Mert ez összeszabdalt színes rongyok és cafatok mögött költői képzelet lüktet, mely elnémítia a külsőségeket és belőlük új életet formál ki. Ez az oka annak, hogy e lírai táiképek nem megszerkesztésük, anyaguk exotikumával, hanem az ezen messze túlnövő művészi értékeikkel hatnak. Ezért tudiuk őket zavartalanul élvezni. Tauszig Aranka „festményeinek" még egy vonását kell kiemelnünk: a szín és forma egyensúlyát. Az elmondottak után természetesnek tarthatnánk, hogy e táiképek csak színbenyomást adnak, hiszen impresszionisztikus eszközök által jönnek létre. Érdekes és egyben jellemző, hogy a magyar ízlés nem használja ki a kivételes anyag nyuitotta túlzási lehetőségeket és a fénvélmények egyoldalú kiemelése helyett tudatosan hangsúlyozza a vonalat és a tömegszerűséget.

Ez a kiállítás megerősíthetett mindenkit abban a meggyőződésben, hogy a nő igenis meg tudia állni helyét a képzőművészetben is, ha nem arra törekszik, hogy a férfiakkal versenyezzék, hanem a maga sajátos lelki gazdagságát önti formába. Ezen át szűrődhetnek át olyan szépségek, melyek minden nőiességük mellett is elérhetik az általános emberi értékelés magaslatát.

Entz Géza.

Kiállítások.

PATKÓ KÁROLY KIÁLLITÁSA A NEMZETI SZALONBAN

A Nemzeti Szalon a férfikora derekán elhunyt *Patkó Károly* művészi munkásságát mutatta be retrospektív kiállítás keretében. A kiállítás 112 képre terjedő bőséges anyagot ölel fel és egy 1913-ban készült rajzot is ideértve szinte 27 év távlatát tárja elénk, bár Patkó Károly a szó komoly értelmében vett művészi tevékenysége csak a háború és az azt követő forrongások évei után kezdődik. Egyik képét, — egy 1920-ból származó női aktot — világok választják el nemcsak legújabb termésétől, de még római tartózkodását követő korszakától is. De ezek a világok „nagyerűs világok" és idáig való fejlődése a legszerencsésebb kibontakozás útja, valósággal az ősködből való szárnyalás a fény és a szín birodalma felé. — Semmit sem tehetünk hozzá Gerevich professzor megállapításaihoz, amikor Patkó e legkorábbi időszakának hatásforrásait a német posztimpresszionizmusban jelöliük meg. Valami sajátos komor hangulat, vihar előtti feszültség

atmoszférája üli e periodus képeit, amelynek a kiállításon szereplő legjellemzőbb darabjai az 1920-ból származó „*Akt*“ és a „*Bűnbánat*“ c. ceruzarajz.

Ezt az első korszakot bonyolultabb kompoziciós-törekvések követik, ezután pedig a művésznek olaszországi tanulmányútja és a római kollégiumban eltöltött évei jelentik a következő és legdöntőbb jelentőségű állomást. Az ott nyert mély benyomások eltörülhetetlen nyomot hagynak egész további alkotótevékenységén. Bátran mondhatjuk, hogy Olaszországban talál rá igazán önmagára. A kategzochén rajztudás fegyelmében nevelkedett művész a színek és fények hazájában felszabadul, rádöbben az élet sokrétű voltára és a temperatechnikával — melyet a magyar művészek körében ő kezdeményezett — könnyedebb, és mondanivalóinak legjobban megfelelő kifejezésmódot talál. Magát a római akadémiát naplószerű hűséggel mutatja be „*A római magyar akadémiában*“ és „*Akt a műteremben*“ című igen érett kompozicióin. A műterematmoszférát és a zárt teret azonban hamarosan felcseréli a fénytől áztatott olasz városok remegő sugárözönével. Csöndes öblöket és napfénytől élesre rajzolt plasztikájú kisvárosok zsufolt háztömbjeit látjuk képein szinte geometrikus renddé leegyszerűsítve, ökonomikus, világos áttekinthető előadásmódban. (*„Lerici öböl“*, *„San Vito“*. stb.).

Művészetének Olaszországban kiérlelt „vívmányait“ azután a magyar táj szemléletében is érvényesíti. „*Cséplés*“ és „*Falusi ucca*“ című képein is már ezt a leszűrt könnyedséget, az atmoszférának kissé borongósabb, de mégis napsugaras remegését látjuk. Témaköre változatos, de a bonvolult kompozició helyett inkább az áttekinthető témákat keresi. Női félaktok, tájképek, interieurök és csendéletszerű hangulatok mind bensőségesebbé váló, szinte áhítatos átélésről beszélnek. — „*Hajós legények*“ című képe még témájában olaszországi reminiszcenciákat mutat, míg szín és formakezelésében a rokonlelkű Szőnyi István művészetére emlékeztet. — Érdekes megfigyelni, hogy Patkó az igénytelennek tetsző témákat is mennyire fel tudja használni művészi erejének kinyilatkoztatására: egy-egy erőteljes csendélete a jelentéktelen tárgyakban meglátott művészi feladat maradéktalan és odaadó megoldásáról tanuskodik. Itt kell megemlítenünk a „*Káluhás csendélet*“ okos naturalizmusát (bár Patkó egyébként nem nevezhető naturalistának) és a „*Kancsós csendélet*“ bravuros színharmóniáját. A nem nagy pretenciával fellépő kisebb témák közül, egyik legsikerültebb s nagy művészi komolysággal megoldott alkotásának számít a „Vízcsapnál“ című hátakt.

Rajzainak és metszeteinek külön fejezetet kellene szentelni. Legjellemzőbb sajátságuk az erő, a lendület és a vonalvezetés kristálytiszta biztonsága. Rajztudása szilárd alapokon nyugszik, plaszticitásra való törekvésével a harmadik dimenziót hatásosan értékesíti. A grafikában oly gyakori modorosságot sehol sem látjuk nála, mondanivalója pregnáns és szabatos. Önarcképét, néhány bátor akttanulmányát és „*Országút*“ című rézkarcát kell különösképpen kiemelnünk.

Végezetül csak annyit, hogy az ismertetett kiállítás áttekinthető és plasztikus képet ad Patkó Károly időelőtt félbemaradt művészi alkotótevékenységéről. A kiállítás tudós rendezőjét, *Gerevich Tibor* professzort a nehéz munka vállalásáért csak köszönet és elismerés illeti.

Bauer Jenő.

VARGA NÁNDOR ÉS METTKY ÖDÖN KIÁLLÍTÁSA A MŰBARÁT HELYISÉGEIBEN

Varga Nándort, a Képzőművészeti Főiskola kitűnő tanárát eddig mint par excellence grafikust ismertük, aki a „hideg tű“ birodalmában, a rézkarc területén váltotta be művészi célkitűzéseit. A Műbarát helyiségeiben november havában megtartott kiállítása mint szorgalmas akvarellistát mutatja be, aki az olajtechnika síkján való sikeres vendégszereplésekre is vállalkozik.

Akvarelltechnikája sajátosan egyéni hangot üt meg: az ecsetet is valahogy grafikusan kezeli s bodros temperamentumu tájképein a papíron végigszántó ecset egyszer konturt ad, egyszer meg tónust színez az imént feldobott szín-konturok közé. A levegős színfoltok alól egyre másra kiütközik a grafikus technikája, annak következetes leszűrtsége nélkül.

A művész is, mintha érezné, hogy áradó temperamentumának lekötésére az olaj és vászon fegyelmező erejére van szükség. E nemben néhány kitűnő tájkép és több erőteljes karakterérzékkel megfestett portré dícséri komoly iskolázottságát és kiforrott egyéniségét. Egyben érdekes tulajdonsága nyilatkozik meg itt sokrétű tehetségének: valahányszor más technikához nyúl, mintha egész művészi lényét kicserélték volna, szinte semmi rokonságot nem mutat a rézkarc és az akvarelltechnika terén megnyilatkozó egyéniségével. Mindent egybevetve e kiállítás sokban hozzájárult a művészről alkotott vélemény kiegészítéséhez, gazdagításához.

Mettky Ödön plasztikáival a modern hétköznapok hűséges interpretálására vállalkozik. Modelljeit bubifrizurásan, modern ruhában és magassarkú cipőben ábrázolja. Eljárása mégsem nyers naturalizmus, mert a stilizálás és átköltés művészi eszközeinek közbejöttével fejezi ki magát. Jól megalapozott művészi egyéniség, megbízható tanultsággal és helyes ösztönökkel, aki, ismerve tehetségének határait, témakeresésében mértéktartó és céltudatos.

Néhány, kiállításon szereplő, ókeresztény stíluselemektől ihletett mozaikterve igen jó dekoratív készségről tesz tanuságot.

BÜKY BÉLA KIÁLLITÁSA A MŰTEREMBEN

Sokoldalú művészt mutatott be a Műterem nov. 23-án megnyilt kiállításán. *Büky Béla*, akinek nevét nem először hallják a Magyar Képírók Társaságával ismerős tárlatlátogatók, festő, tervező iparművész és bábos egyszemélyben és — falukutató. Tehetségének népi gyökerei elvitathatatlanok. Egészséges kolorizmusa, dekoratív hajlama és szókimondó ecsetkezelése mind ebbe az irányba mutatnak. Bevallottan a nép formakincséből merít, témája a falu, a magyar tájék, néhány ízig-vérig magyaros csendéleti téma és a mese világa. Sőt e formai és színhitvallás mellett a szociális misszióvállalás készségét is megtaláljuk nyilatkozataiban, fejtegetéseiben. Figurális kompozicióiban — azokban is, amelyek csak kisebb méretben készültek — erős monumentalitásra való törekvések jelentkeznek s ezeken mondanivalójának keresetlensége érdekében itt-ott a nyerseségtől sem riad vissza. Tanultsága ellenére is sokszor őstehetségnek hat és képein megérezni, hogy szerzőjük a nép dúsfantáziájú, művészkedő gyermekei között érzi magát legjobban.

Olajfestményei és temperái közül az „*Erdélyi bevonulás*“ című nagyméretű vásznat kell kiemelnünk, amely meleg barna tónusaival, karakteres fejeivel, dekoratív ritmusu kompozíciójával szinte nagyméretű falfestménynek is beillik. A háttér egyes momentumainak sommás stilizálásával (ez néhány más képre is vonatkozik) nem értünk egyet, bár ez valószínűleg annak a körülménynek tudható be, hogy a szerző e képek olajfestményszerű, vásznon való megoldását nem tekinti véglegesnek. Az „*Egyke*“ című kép tragikus komorsággal kéri számon a magyar falu szörnyű gyermekhalandóságát.

Korábbi képein általában a gödöllői iskola hatásának nyomait kell felfedeznünk, ami a meseillusztrációra, ezen belül pedig a dekoratív stilizálásra való hajlamban is megnyilatkozik. Alkotókészsége eme ágának igen szép darabja a „*Tihanyi visszhang*“ című, hármastagolású applikációs faliszőnyeg, melyen tüzes színek és igen anyagszerű, következetesen leegyszerűsített, humorral is kacérkodó formanvelven tárul elénk a balatoni kecskekörmök kedves anekdotája.

Az akvarellek galériájából szívesen emlijük ki a „Béresgazda“ című fanvarkás parasztfejet, amely a szerző legújabb termésének példányaként szinte megszabja a helves irányt, mely a művész akvarelltechnikájának további fejlődése felé mutat.

A művész faliszőnyegein és dekoratív árnyképein megcsillanó humor plasztikus kifejezést nver nagyvonalúan megoldott bábjáték-figuráin. A Ludas Matvi potrohos kurtanemese háromszoros tokáiával, a falusi bíró egvügyű alakja, a „*Vilsoni pacifizmus*“ figurája humoros plasztikánk parádés darabjai közé tartoznak.

Úgy hisszük, nem tévedünk, ha e sokoldalú művész további feilődésének körvonalait a dekoratív művészetek síkján véljük felfedezni.

R. KÁDY JÁNOS KIÁLLÍTÁSA A MŰTEREMBEN

Idő előtt sírba hanvatlott magvar tehetség oeuvre-jének sikerült gyüiteményét láthattuk a Műterem kiállításán. Korai halálával már harmadik tagja dőlt ki annak a haladószellemű, nagyfokú kulturális misszíótudattól áthatott művészeti iránynak, amelyhez *Aba-Novák Vilmos* és *Patkó Károly* is tartozott, de amelyhez *R. Kády János* inkább csak művészi álmainak részleges megvalósításával, elveinek és törekvéseinek hasonlóságával számíthatta magát.

Közös volt a két nagyobb kortárssal a rézkarc iránti odaadó szeretete, a fény és az árny erős kontrasztjainak kihangsúlyozásában, de sokkal több szimbolizmussal és mélvebb tragikummal. Akik tanui voltak 15 évvel ezelőtt lezailott művészi nekikészülődésének, programmadásának, különösen a rézkarc terén vártak szokatlanul nagyot erőteljes tehetségétől. Hogy, ez a szerény és szorgalmas művész közben igen figyelemreméltót alkotott, kevesen tudták és talán maga sejtette legkevésbbé, hogy a széles nyilvánosság előtt való ezt az első bemutatkozását már ő maga nem éri meg.

Művészeti élet Kolozsvárott

Minden kezdetnek megvan a maga különleges zamata. A fejlődés, előretörés láttán az ember szívét valami jóleső érzés szállja meg. A kolozsvári művészi életben az első lendület e magabízó bája mellett még egy tényező játszik mind erősebb szerepet: és ez a régi hagyományok kötelező ereje. Ha az őszi évad három hónapjának eredményein röviden keresztülfutunk, lehetetlen nem észrevenni a város régi műveltségének eleven lüktetését. A 22 éves megszakítás múló lidércnyomását előzi a magyar jelen és mult egymásba fonódó ölelkezése. Kolozsvár mai kultúrája szervesen és szilárdan kapcsolódott a megszálláskor elszakított fejlődés gazdag és tartalmas vonalához, sőt merész szárnyalásával új magasságokat ért el. A régi szép hagyományok folytatása és friss lendület: és az a két hatalmas erő, melynek egyesüléséből szemünk előtt születik meg a kincses város új művészeti élete.

Az érdeklődés középpontjába a színjátszás került. Nem csoda, hiszen a magyar színművészet Erdélyből indult ki és az első magyar kőszínház éppen Kolozsvár falai között nyilt meg 1821-ben. Érthető tehát, ha a 22 évi hallgatás után november 9-én újra megnyilt kolozsvári Nemzeti Színház az egész ország figyelmét magára vonta. Az ünnepség egy egészen kivételes eseménnyel indult meg. Az Egyetemi Könyvtár kiállító helyiségében ugyanis pompásan és nagy körültekintéssel megrendezett színművészeti és zenei kiállítás várta az érdeklődő közönséget. A kiállítás anyaga felölelte a kolozsvári színművészet és zenei élet 150 évét. Meglepetéssel láthattuk, hogy Kolozsvár művészeti hagyományai milyen mély talajban gyökereznek. Fényképeken, rajzokon, színlapokon, leveleken és nyomtatványokon szemünk előtt elevenedett meg a város nemes multu színjátszásának egész története. A mult század első felének nagy magyar művészi színe kivétel nélkül Kolozsvárról indultak el: abból a kedves Farkas-utcai színházból, melyet Teleki József gr. kezdeményezésére a kolozsvári főurak és jómódú polgárok közös adakozásából építettek fel. Már ez a tény is kétségtelenül bizonyítja, hogy Kolozsvárt a színjátszás nem satnya üvegházi virág volt, hiszen hajlékot tőléje a közös érdeklődés emelt. Már akkor megszilárdult a művész és közönség viszonya. A kettő közötti harmónia az az egyedül biztos alap, mely minden egészséges művészi életnek lényegbevágó feltétele. — Ugyanez a mélyenható kultúráltság nyilatkozott meg a kiállítás zenei részében is. A kódexek fakult lapjairól felénk zeng az erdélyi fejedelmek korának vallásos muzsikája. A 18. és 19. században a világi zene erősödik meg. Operai műsorok már az 1700-as évekből maradtak fenn. A 19. század elején pedig új hódítóútra indul a házi muzsika. Bánffyak, Wesselényiek, Bethlenek valamennyien rajongói a komoly zenének. Brassai Sámuel pedig megszervezte az első zenetársaságot: a Házi Zenekört. A széleskörű zenei érdeklődés beszédes bizonyságai Haydn, Mozart, Beethoven, Arditi, Bruni, Schubert műveinek első kiadásai. De az új lendületet vevő magyar műzene is sokat köszönhet Kolozsvárnak. Itt működött a 19. század elejétől Ruzitska György, aki nemcsak a Zenekonzervatóriumot s ezáltal a város zenei nevelését fektette új alapokra, hanem maga is termékeny zeneszerzői munkásságot fejtett ki. Kompozicióinak nem egy kéziratát láthattuk a kiállításon. Nagy figyelmet keltettek a 18. és 19. század régi hangszerei is. A vonós, húros, fuvó és billentyűs hangszerek gazdag sorozata a kiállítás egyik legérdekesebb élményét nyujtotta, emellett újabb hatásos bizonyítékát adta az erdélyi zenei élet mély megalapozottságának. — A valóban úttörő értékű kiállítást pompásan egészítette ki az a finom hangulatú, valóban bensőséges kamarazenei hangverseny, mely nagy érdeklődés közepette az Egyetemi Könyvtár dísztermében zajlott le. Bevezetőként Lakatos István ismertette tömör előadásban a kolozsvári kamarazene gazdag multját. Majd a mult század két vezető zenei egyéniségének: Ruzitska Györgynek és Farkas Ödönnek egy-egy vonósnégyese csendült fel. A hangversenyt betetőzte Farkas Ferencnek, az Opera fiatal karigazgatójának rendkívül érdekes és szellemes szerenádja fuvolára és két hegedűre. Ruzitska bájos lírája, Farkas Ödön lendületes romantikája így olvadt össze a mai zene friss, jellegzetes hangjával.

Amilyen híven keltette életre a zenei kiállítást ez a kedves hangverseny, olyan nagyszerűen vált valósággá a színművészeti gyüjtemény igazi tartalma a Nemzeti Színházban. A november 9-i ünnepi megnyitás valóban országos eseménynyé nőtt. A Színház épülete ragyogóan és ízlésesen megújítva ölelte magához ismét a magyar közönséget. A hosszú hónapokig tartó nehéz munkának nemcsak külsőségekben volt meg a látszata, hanem a művészi teljesítményben is. Már a reprezentativ jellegű bemutatót is átfütötte a mélyenjáró lelkiség. De az újonnan összeválogatott együttes derekasan megállja helyét akkor is, mikor az ünnepi mellékíz elmarad és az érdeklődés középpontjába egyedül a művészi tudás és átélés kerül. Ezt világítja meg egy drámai és egy operai előadásnak rövid ismertetése. Harsányi Kálmán verses szomorújátéka, Ellák hun királyfi nagyratörése és bukása nem közönséges feladatot ró a rendezőre és színészekre. Nagy örömünkre szolgált, hogy az előadás ki tudta domborítani a darab művészi értékeit és e mellett éreztetni tudta a hún birodalom válságának fojtó levegőjét. Különösen ki kell emelnünk Kamarás Gyula valóban átélt alakítását, mely a tragikus hős hatalmas lelki tusáját forró vadsággal és egyben emberi mélységgel tudta érzékeltetni. A második és harmadik felvonás tökéletes művészi élményt nyujtott. A rendezés érdeme, hogy a mellékszereplők símán illeszkedtek bele a cselekmény keretébe. A remek kiállítás és a gyönyörű díszletek külsőségekben is elsőrangú színvonalra emelték az előadást. — Még zavartalanabb művészi élményt nyujtott a Traviata bemutatása. A zene- és énekkar, valamint a magánénekesek harmónikus együttműködése adta meg az alaphangot. Tudjuk, hogy ez milyen fontos, hiszen ezáltal lehet csak biztositani az előadás tiszta folyamatát és magasba szárnyaló lendületet. Ebben a művészi keretben csendültek fel Violetta gyönyörű dallamai Páka Jolán ajkán mégpedig olyan finom és telt hangon, amit egy kezdő énekestől nem igen lehet elvárni. Zeneileg teljesen kifogástalan művészettel előadott szerepét bámulatos magabiztonsággal és mély átéléssel tolmácsolta. Minden okunk meg van rá, hogy benne a közeljövő tökéletesen kiforrott művészegyéniségét lássuk. Sándor István Alfrédje néhol kínosan merev volt, hangja viszont biztató ígéretként hatott. Az öreg Germont jellegzetes alakját biztos tudással bár némileg színtelenül elevenítette meg Horváth József. A mellékszereplők és a kórus hangban és mozgásban jól megfeleltek. Endre Béla lendületes vezénylése szorosan összetartotta az egész cselekményt. — Mindezek után azt kell hinnünk, hogy ez a kétségtelenül magas színvonalú kezdet olyan alapot vetett meg, melyre a jövő színjátszása biztosan épithet. A zökkenők hamar le fognak csiszolódni, mert a képesség és a jóakarat minden oldalról megvan: még a közönség oldaláról is. Es itt nem szabad elmulasztanunk az alkalmat, hogy meg ne emlékezzünk a lelkes kolozsvári közönségről, mely a művelődés minden megnyilvánulását igazán szívén viseli. Szabadegyetemi előadások, hangversenyek, kiállitások és szini előadások egyaránt rendkívüli érdeklődés közepette zajlanak le.

A nagy színházi és zenei események mellett a képzőművészet sem maradt le. A koraőszi, kitűnő erdélyi kiállítás bezárulása után nemsokára új kiállítás nyilt meg Erdély két nagy festőegyéniségének: Székely Bertalannak és Paál Lászlónak műveiből. A gyönyörű történelmi festmények és erdőképek a Szépművészeti Múzeumból már jobbára széles körök előtt ismertek. Kolozsvárra való lehozataluk mégis mindenképpen indokolt volt, hiszen sokan már régen nem juthattak ahhoz, hogy a 19. századi magyar festészet e kiváló alkotásait a valóságban láthassák. Az Unió-utcai Redout három tágas termében levegősen elhelyezve függnek a kolozsvári születésű Székely Bertalan és a székelyföldi Paál László képei. A reprezentatív festmények mellett bőségesen szóhoz jutottak a vázlatok és rajzok. Rendkívül tanulságosan lehetett pl. megfigyelni a „II. Lajos holttestének feltalálását" ábrázoló híres festmény keletkezését a bemutatott négy vázlaton. A kiállítási anyagnak ilyetén elevenné tétele különös érdeme a rendező Csánky Dénesnek. Nagyon helyesnek tartjuk, hogy a Szépművészeti Múzeum kincsei egy-egy csoportban vidékre is lerándulnak. Kívánatos, hogy ez minél gyakrabban megtörténjék, mert művészi nevelést csak így végezhetünk. A Szépművészeti Múzeumnak egyik legfőbb hivatását éppen ebben a tudatos és rendszeres művészi nevelésben látjuk. Kolozsvár mai eleven életére jellemző, hogy ez a kiállítás sem maradt magára hagyva. Tartalma és lényege Felvinczi Takáts Zoltán és Balás-Piry László előadásaiban öltöttek testet.

Sokan mondhatnák, és mondták is, hogy Kolozsvárott mestersségesen táplálják a kultúrát. Az elmondottak után talán felesleges e vádra válaszolni. Kolozsvár eddig is az első magyar városok közé tartozott, mely nemcsak befogadta, hanem ki is termelte a maga műveltségét. Ma is ezt teszi nemes lendülettel és bízó akarattal. *Entz Géza.*

MAGYAR SZOBRÁSZOK

Andrássy Kurta János

Egy bihari kis faluban született. Hamar elkerült onnan. Nevelő szülei közül az egyik kunsági, a másik dunántúli paraszt. Az élet nehézségeivel korán megismerkedett. Fiatal gyerek még és máris beáll egy asztalos műhelybe inasnak. Munka közben lassan kialakul benne az

Levétel a keresztről.

elhatározás: művész lesz. Először festészetre gondol, de sikertelenül pályázik a Képzőművészeti Főiskolán. Végül is szobrásznövendéknek felveszik. Az akadémiai évek azonban vajmi kevéssé hatottak a fiatal lélekre. Annál inkább a Medgyessynél eltöltött idő. A mester erőtől duzzadó ösztönös művészete mély nyomokat hagy Andrássy kibontakozó egyéniségében. A két szobrász műveiben még ma is sok közös formai és tartalmi elemet figyelhetünk meg, pedig már régen nem dolgoznak együtt. Ha Medgyessy szelleme ifjú művésztársa megindításában nagy szerepet is játszott, annak teljes kifejlődése és főleg öntudatosulása egészen más erők hatása alatt ment végbe. Egy fenségesen nagyszerű zenei élmény lobbantotta fel a fiatalember művészi hivatásának és céljának biztos tudatát. — Egy este véletlenül meghallgatja Kodály Zoltán Psalmus Hungaricusát. Az új magyar muzsika e megrázó remeke lelke mélyéig megrendítette. Feltárult előtte az ősi magyar művészi ízlést megőrző, népi dallamok szárnyán magasba emelkedő, modern és mégis örök magyar zene a maga csodálatos fenségében és finomságában. Zugó fejjel megy haza és elhatározza, hogy e páratlan útmutatás szerint fogja kialakítani a nemzeti szobrászatot. Azóta fáradhatatlanul járja a magyar falut a legkülönbözőbb vidéken. Figyeli az ott hullámzó életet. A parasztban nem modellt lát, hanem a benne rejlő nemzeti és emberi értékek után kutat. Úgy érzi, hogy előző munkássága csak homályos próbálkozás volt és friss lendülettel indul el az előtte egyre tisztábban kibontakozó új úton. Érdekes és egyben a művész mély átélésére jellemző, hogy a nép legegyenletesebb és legegyszerűbb érzelméből: a vallásból meríti először. Megmintázza Szűz Máriát a kis Jézussal s az angyali üdvözletet beleállítva a Biblia alakjait a magyar falu környezetébe. Úgy gondolja, hogy ha olasz, német, flamand művészek a maguk korának és népének síkjára vetítették a vallásos jeleneteket, ezt a magyarok is joggal megtehetik. De amint e külföldi Madonnák is túlnőttek a szűkre szabott népi kereteken és egyetemes emberi színvonalra emelkedtek, ugyanúgy ő is látja, hogy a magyar megfogalmazás nem egyedüli cél, hanem olyan termő talaj, melybe szilárdan belegyökerezve törhet előre az abszolut művészi csúcsok felé. Az első kísérletekben még sok a külsőség, de az átélés heve nemsokára megnyitja az igazi mélységeket. Andrássy csakhamar tisztába jön a maga igazi feladatával: olyan művészi kifejezésre kell törekednie, melyben a nemzeti és emberi vonások dallamive egymást teljessé csendítő harmóniává fonódik egybe. Ebben a felfogásban tisztán tükröződik az az örök magyar lelkiség, mely a maga nemzeti céljaira való törekvést egyetemes emberi értékek figyelembe vétele nélkül soha nem tudta elképzelni.

Most pedig álljunk meg egy percre a művész két kődomborműve előtt. Az egyik gyermekét itató anyát ábrázol. A

Gyermeket itató asszony.

tagbaszakadt asszony gyöngéden hajtja meg a hatalmas korsót, melyből fiacskája lábujjhegyre állva kortyolgat. A háttérben néhány szűkszavú, de jellegzetes vonással elevenedik meg a magyar alföld távolba nyuló képe. A mindennapos jelenet olyan egyszerű és közvetlen módon elevenedik meg, mintha a népmese tömondataiból nőtt volna ki. És mégis mennyi szeretet és ragaszkodás árad ki az anya és fiú egymás felé hajlásából. Milyen meggyőzően érzékelteti a szilárd statikájú kompozició a két lélek egymáshoz tartozását. Szinte biztosak vagyunk benne, hogy az édesanya, mihelyt a mohó kicsi ajkak leválnak a korsó peremérőll, meg fogja simogatni fiacskája szöszke fejét. A reliefről hiányzik minden kirivó külsőség. Pitykét, paszomántot hiába keresünk rajta. A nagyvonalú előadást átható meleg közvetlenség mégis olyan ízes magyar levegőt sugároz ki magából, hogy még a háttér szerényen jelzett gémeskútja nélkül is tudnánk, hogy magyar mester beszél hozzánk. — A másik domborművön a keresztlevétel tárul szemünk elé. A legnagyobb tragédia lejátszódott. Iszonyú súlya meggörnyeszti a testet és a lelket. Krisztus élettelen, sovány testét két erős férfi alig bírja el. Mögöttük Mária és Magdolna állnak összekulcsolt kézzel, tekintetük rátapad az Üdvözítő lecsuklott arcára. Mennyi szeretet, bánat és belső remegés fonja össze a négy alak Krisztus felé omló tekintetét. E kitűnő jellemrajzokból teljességgel hiányzanak a hatásvadászó külsőségek. Nemcsak az ember, hanem a benne lakozó lélek is kemény kőből van kifaragva, s reá nehezedő fájdalmat méltósággal viseli el. A mesteri szűkszavúsággal megkomponált csoport fölött az élet fájának szilárd karjai tárulnak ölelésre. A keresztben függő lepel pedig mintegy megismétli a halott Krisztus hullámvonalát. A domborműből a tragédia mély bánata ellenére is hősi nagyság sugárzik ki, mely a nagyszabású formák mellett megadja a szobormű lelki monumentalitását. Az alkotó szobrász e megnyilatkozása már világosan mutatja a monumentális kifejezésre való törekvést. Hogy ez mennyire hozzátartozik Andrássy belső énjéhez, beszédesen bizonyítja egy kisméretű bronz. Súlyos léptekkel hazafelé tartó parasztasszony robusztus alakja tűnik fel szemünk előtt. Fejét és felső testét nehéz kendő borítja, mely az alatta duzzadó tagokat csak elnagyoltan adja vissza. Az arc előrehajlik, a tekintet magába mélyed. Ahogyan a ruha rátapad a testre, rögtön tudjuk, hogy a szorosan beburkolózott alakot szél fujja, eső veri. De rajta a barázdákat mintha nem is az elemek dühe, hanem maga a nehéz élet vájta volna. És mégis van ebben a komor hangulatú szoborban egy meleg vonás, az, amit maga a cím is kifejez, hogy az asszony hazafelé tart. Szenved, kínlódik és fázik,

Hazafelé. Bronz.

de tudja, hogy végül is elérkezik az édes otthonba. Ha e rendkívül gazdag és e néhány szóban távolról sem kimerítet

Magyar Kultuszemle
1941. 12. sz. (dec. 15.)

Kády János
festő

l.

Réfi Kády János
alatt.

Kärgling

festo és rajzoló

nem volt magyar születés, de a
szárad második negyedében (1830-1840
körül sőt talán már 1815-ben is)
huzamosan Pesten lakott és leánya
Henriette is itt született. Kärgling
rézmetszetben megjelent rajzai a kö-
vetkezők.

1. Spissich János Zalai alispán arcképe.
8 r. rézbe metszé Ehrenreich. (Kazinczy
F. munkái Pest. 1815. VI. kót)
2. Majlath György Personalis. Donát
után rajzolta Kärgling. 8 r. metszé
Lenhardt (Tud. Gyűjt. 1821. XI. kót).
3. Péczely József arcképe. 8 r. metszé
Lehnhardt. (Tud. Gyűjt. 1823. X.)
4. Trakner János Tamás. 8 r. m. Lehn-
hardt. (Tud. Gyűjt. 1826 VII. K).
5. Szögyényi Zsigmond alkancellár. 8 r.
m. Lenhardt (u. o. 1828. V. K). 1)

---

1) Nagy Iván. Magyarországi képzőművé-
szek a legrégibb időktől 1850 ig.
Századok. 1874 évf 90. l.

~~Stettner Ceator~~

~~Trodolina~~

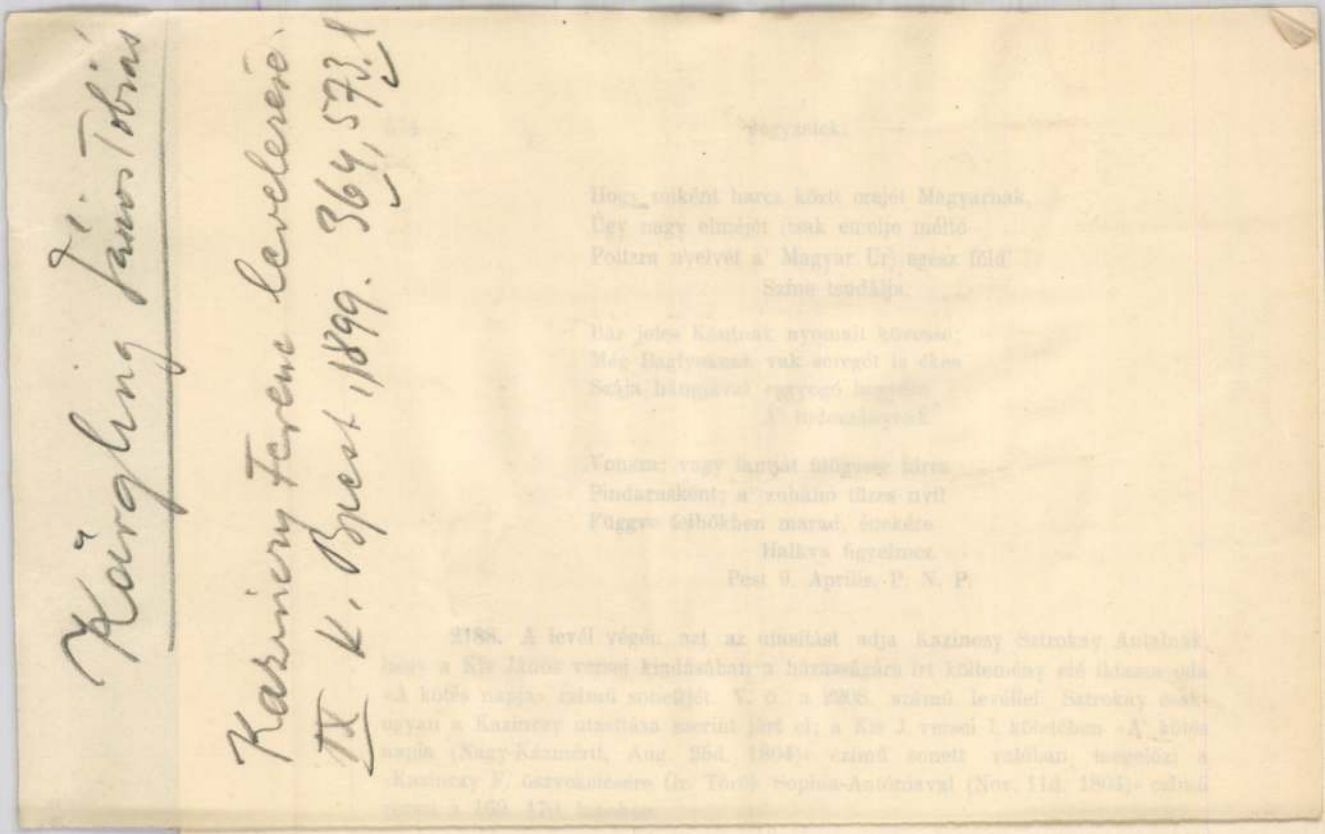

2189. 368. lap alúl 8. sor: «*Aventinus* János... életét nem rég olvastam meg.» Aventinus János (Turmair) jeles humanista tudós született Abensbergben (Aventinum; Bajorország.) 1477. júl. 4-kén s meghalt 1534. jan. 9-kén. 1509-től kezdve a bajor herczegek nevelője volt, 1517-ben pedig udvari történetírói megbizatást nyert. Azonban nyilt szókimondása miatt a nagy vallási villongások kezdetén a régi egyház hivei üldözőbe vették őt s fogságba vetették, a honnan Eck bajor kanczellár közreműködésével szabadúlt ki. 1861-ben szülőhelye szobrot állított emlékének. «Annales Bojorum» czímű nagy munkáját (Ingolstadt, 1554) az újkor első igazi forrástanúlmányának tartják.

369. lap. 2. kikezdés 6. sor: »Kért, hogy Jegyzeteit adnám által Kultsárnak...» Kenderessy Mihálynak említett grammatikai jegyzeteit az 1812. évfolyamban nem közölte Kulcsár I.

370. lap fölül 2. sor: «Ruszek... egy szép filoszófusi könyvet adott ki.» A Hazai és Külf. Tudósítások 1812. évf. (jan. 11-ki) 4. száma közli *Ruszek József* művének megjelenését. V. ö. a 2068. számú levéllel s az erre vonatkozó jegyzettel. Ugyancsak a Hazai és Külf. Tud. 1812. évf. (jan. 22-ki) 7. száma bővebben is megemlékezik Ruszek J. művéről a következőképen: «Ha ezen munkának közös nevét tekintjük, Hazai Literaturánknak azon derék gyümöltsére emlékeztet, melly Nagy Mélt. Gróf Festetits György Ő Exc-nak gyámolító szárnyai alatt kezdett virágozni, s' újabb nagy lelkű költekezésével egészen a' Harmadik kötetig folyt.» Itt megemlítvén Ányos Pál, Takács József, Virág Benedek és Pápay Sámuel munkáit, mint a Magyar Minerva I—IV. kötetét, így folytatja: «ez ötödikben ... Ruszek József Ur munkáit gyönyörködve látjuk. Nem is ok nélkül; mert ezen kötetnek darabjai nemtsak tárgyokra, hanem bőségekre nézve is tekintetre méltók.

Tudósít. leveleiben) semminek érzém magamat...» Czélzás a Hazai és Külf. Tud. 1812. évf. (ápr. 8. s köv.) 29—31. számaiban megjelent «Festés, Faragás Nálunk» czímű czikkre, a mely egyike a széphalmi mester kevésbbé ismert s különösen fontos czikkeinek. A műértő és izgató egy személyben összpontosúl itt benne. Mivel a váczi templomról külön is megemlékezik, ide iktatom azt a részt, mely az idézett pontot felvilágosítja: «A' Váczi Templom, ha olly szegényen nem volna elvégezve, mint a' melly nagy idea szerént épülni kezdett, hasonlíthatatlan dísze volna a' hazának. Ezt Cárdin. Migázzi a' Vatikáni szent Péter' hasonlatosságára építette, 's a' szép gondolatért szíves hálát érdemel. Alig érzettem valaha magamat kissebbnek és nagyobbnak, mint, midőn ennek tornáczában véletlenül egy oszlop mellett megállottam 's az óriási nagyságú 's testű oszlopon végig pillantottam. Ez első ifiúságomban történt, minekelőtte még a Bétsi szent Károly' Királyi porticusát láttam volna. A' festések' betséről nem szóllhatok, egyszer azt sietve, másodikszor alkonyodástájban látván: de emlékezem, hogy a' színadás rajtok nem az a' derült, nem az a' vidám, mellyet az Olasz Iskola mívein tsudálnak.» stb.

2187. 364. lap 2. kikezdés 2. sor: «Pesti nevezetes Festő *Görgling.*» Ily nevű festőművészről semmi följegyzés sem található; igen valószinűnek tartom, hogy a nevezett férfiú ugyanaz, mint a kit *Kärgling* János Tóbiás néven említ Nagy Iván, azt mondván róla, hogy már 1815-ben nyilván Pesten lakott. Wurzbach (id. m. X. k. 351. l.) szerint már 1809-ben Pestre jött s itt élt haláláig; csak a harminczas években vész teljesen nyoma. Arczkép festményei közül a Spissich Jánosé, Majláth Györgyé, Péczeli Józsefé, Trattner János Tamásé és Szögyény Zsigmondé nyomtatásban is megjelentek. L. Nagy. I. id. czikke (Századok, 1874) 90. 91. lapjait; V. ö. a *VIII. k.* 1854. számú levelével s ennek jegyzetével.

364. lap alúl 2. sor: «Egy Játékdarabomba...» Vida L. hihetőleg a következő, egyetlen magyar tárgyú drámájára czéloz: «Haza szeretete vagy a nagy Hunyadi, Nándorfejérvárban,» a mely 1809. máj. 10-kén került először színre Pesten.

Szemere ugyan e levélhez csalolta, úgy látszik, azt a levelét, a mely 1812. ápr. 9-ki kelettel van ellátva a Szemeretár III. kötetében, de a melynek egy részét Szvorényi után a *VIII. k.* 639. lapján közöltem. Szvorényi azonban a Daykáról szóló rész végét csonkán közli. Az utolsó mondat így hangzik az eredetiben: «Ezen nagyra született hazafinak [Dayka Gábornak] eggy valaki Nevendék társai közzűl, neve napjára *e' következendő* versekkel kívánt örvendezni.» — Itt Szemere közli a verset is, a mely a Szvorényi kiadásában hiányzik. A vers itt következik:

Kénye társidnak Priamusnak érd-el
Napjait, majd majd teszi e' jeles fi;
Igy beszéllettem, mikor édes álom
Öntözi lankadt

Testemet, 's béhúnt szemeim körűl zöld
Tarka képek számtalanúl lebegtek!
Sorsaink' rendét kötöző, 's eresztő
Mord hajadonnal,

KAERLING János Tóbiás festő

Heltron 1991 1/2. - Svoboda 202-203

A Kaergling család német eredetü, de jól belenőtt a század eleji pesti viszonyokba. A családfőre — a bécsi akadémiát végzett János Tóbiásra (Augsburg, 1780—Pest, 1845) — maga Kazinczy figyelt fel Berzsenyi Dániel portréját meglátván.

Kaergling 1809-ben telepedett le Pesten, ahol Kultsár István újságíró-irodalmár és Karacs Ferenc (1770—1838) rézmetsző körébe tartozott, akik körül egy familiáris hangulatú baráti kör alakult ki az értelmiség, a művészvilág jeleseiből. A művészeket-értelmiségieket szívesen festette: modellje volt Virág Benedek, a költő, Ferenczy István, a szobrász, Pethe Ferenc mezőgazdász, Trattner János Tamás nyomdász és könyvkereskedő stb. Számos metszet-előképet rajzolt a *Tudományos Gyüjtemény*be, az *Aurorá*ba. az *Urániá*ba stb. Az ő keze után dolgozott a pesti metsző-gárda: Ehrenreich Sándor Ádám (Pozsony, 1784—Bécs, 1844 u.), Lenhardt Sámuel (Poprád, 1790—Pest, 1840 u.), Johann Joseph Neidl (Graz,1776—Pest, 1832), Czetter Sámuel (Felpéc, 1765—Pest, 1819 u.), Blaschke János (Pozsony, 1770—Bécs, 1833). Tudunk néhány hamisítatlan polgári portréjáról is, ezek egyike Boráros János képe. (1830-as évek. a görögkeleti, ortodox egyház tulajdonában). Három gyermeke művész lett. Leánya Henrietta, (Pest, 1821—Bécs, ?) a későbbiekben Bécsben sikeres művész, de előbb Pesten mint az első számottevő festőnőt ünnepelték, a Műegylet kiállításainak üdvöskéje volt. A pesti árvízről készített életképe csinosan elrendezett kimért hatású mű, igazi biedermeier szellemű alkotás. Portréi szépen kidolgozott, megkapó művek, a negyvenes évek kritikusai nagy jellemzőerőt tulajdonítanak neki. Barabás hatására ő is szívesen alkalmaz színes árnyékokat, hazai művei — már ami

→

egyáltalán eddig felbukkant tőle — józan, tárgyilagos és kedves alkotások (*Anya gyermekével*, 1840 k., mgt.).

Örök kár, hogy ez első alkotógárdának, mint már említettük, szinte alig maradt fenn müve. Ami van, az is jórészt feldolgozatlan, ráadásul a kortárs kritika szinte teljes hiánya miatt munkásságuk alig követhető. Így a magyarországi biedermeier első fejezete — szinte teljesen elsüllyedt, mintha évszázadokra lenne tőlünk.

Die flächenharte Gestaltung der Westfassade des Domes verstärkt den Eindruck, als wären vor die unteren Partien der Heidentürme drei jeweils nach oben zurückspringende Wandflächen gelegt worden, deren Oberkanten durch Gesimse, zwei horizontale und ein giebelförmiges, bekrönt werden. Dieser Eindruck drängt sich nicht nur vor dem Dom selbst, sondern auch bei Betrachtung der Fotos auf[8]. Mit ihm ließen sich die Friese und die Giebel der Heidentürme auch technisch begründen – nämlich als Wassernasen.

Am besten wäre eine nachträgliche Ummantelung der Heidentürme zu beweisen, wenn man in Bodenhöhe Quader herausnehmen könnte. Denn dann müßte ja die originale Außenfläche der Heidentürme dahinterliegen. Da so ein Eingriff aber nicht möglich ist, kam nur eine exakte Vermessung in Betracht. Diese wurde von der MA 41, Stadtvermessung, im August 1989 durch Herrn Stefan Berger durchgeführt. Er vermaß von zwei Aufstellungspositionen die Fensterkanten in allen Geschossen des südlichen Heidenturmes, wobei sich ergab, daß „keine über der Meßgenauigkeit liegenden Abweichungen von einer gemeinsamen Ebene

[8] Z. B. R. F e u c h t m ü l l e r, Der Wiener Stephansdom, Wien 1978, Abb. 53 = M. Zykan, Der Stephansdom, Wien 1981, Abb. 4.

Kaergling János Tobiás

(Kaerling-nek írva)

l.

Szépmüvèszet

1943. 63 l.

Kárgling Janos Tóbiás

1750 – 1845

Kék ruhás hölgy Képe

Magyar Studio

anke II.

Kärgling Tanos Tobias

871. KÄRGLING, JOHANN TOBIAS (1750—1845): Kékruhás hölgy képe.
Magassága 8·8, szélessége 7 cm. — Jelezve jobbra: Kärgling Pinx 834.
Lásd XXVI. tábla.

Magyar Studio
II. anko

2280 EGY CSOMAG JÁTÉKKÁRTYA, kézi színezéssel. XIX. század első fele.

2281 AGÁR, elefántcsont faragvány. XIX. század.

2282 DOBOZ, szantálfa, faragott és mozaikos díszítéssel. Hossza 13 cm. India, XIX. század.

2283 KEREK SZELENCE, békateknő és lakk, födelében színes rézmetszet: Ámor. Francia, XVIII—XIX. század.

2284 NECKE, elefántcsont, guggoló férfit ábrázol, hátán patkány. Japán, XIX. sz.

2285 NECKE, elefántcsont, térdelő férfi legyezővel. Japán, XIX. század.

2286 NECKE, elefántcsont, álló férfi ládikával. Japán, XIX. század.

2287 NECKE, elefántcsont, térdelő gyermek kődarabbal. Japán, XIX. század.

2288 SZELENCE, békateknő, arany betéttel. XIX. század első fele.

2289 KÓKUSZDIÓ, domború díszítéssel, oldalán két jelenet, felirattal. XIX. sz.

2290 ZSEBOLTÁRKA, kétszárnyú, Boulle-modorú berakással, belsejében miniatür-festésű szentképek. Német, XVIII—XIX. század.

2291 FAHORDÓ, elefántcsontszobrocska. Magassága 8·5 cm. Japán., XIX. század második fele.

2292 LEGYEZŐ, dúsan faragott elefántcsontküllőkkel, festett lapján színes jelenetek, hátlapján csatajelenetek. Faragott díszű faládikában. Jelezve: »Chun Chin Kee«. Kína, XIX. század.

2293 KÉT FÉL DÍSZEDÉNY, trébelt réz, XIX. század közepe.

2294 LEGYEZŐ, szaruküllőkkel, áttört és aranyozott díszítéssel. Biedermeier

Kaergling Tóbiás

festő

1.

Tanulmányok Bp.

múltjából. VII.

30. l.

VASÁRNAP
9
Kat. Veronika
Prot. Lukrécia

Ó görög

21/2

28. Dávid

HÉTFŐ
10
Kat. Amália
Prot. Amália

27 Sámson

KEDD
11
Kat. I. Piusz p.
Prot. Lili

28 Cirus, Ján.

SZERDA
12

Kaerzling János Tóbiás

1780-1845

JOS. ANT. SCHMID-FICHTELBERG

László

Szépm. Muz. graf. o.a
45. kiáll (1922)
61. 7.

Tél a magashegységben
Hochgebirgswinter

HANS SENGTHALER

Salzburgi vidék
Salzburger Land

Kaergling Tobiás

festő

Grod

2

Gent Bpestnüv

65. l -

Kaergling

Pétzeli József
archépe
rajzolta fenti
motszette Lehnhardt

Repr.

Müvészeti Hotek Komárom

TANULMÁNY
EISENHUT FERENC MŰVE

Szinte lehetetlen jobban találva látni n. Schedius Lajos kir. tanácsnok úr képét, mint itt szemléltük.“ 9. Peschky-től Kölcsey arcképét. 10. Deutsch M.-tól több római és antik képet. 11. Schwindt K. „jeles festőnktől“ több táj- és arcképet. „Különösen kitünők az Idvezítő, Zrinyi, Imre herceg stb.“ 12. Steiner-től arc-, táj- és hollandi képeket. 13. Orbán-tól, Hunyadyt és egyéb bibliai festményeket. 14. Heinrick-től „egy szép jelenetet a Dunapartján.“ 15., 16. Sztanisavlyevič J.-tól és Seiz E.-től némely darabokat. 17. Beifuss Lajos bécsi festőnek jutalmat nyert „szép nagynemű képét“ Pandorás. 18. Kohlmann rézmetsző képeit s „több nyelvbeli csinos íráspéldányait“ s végül 19. Medek aranyozónak „igen csinos képrámáját“.

Mint látható a fölsoroltakból, sok mindenféle volt itt együtt ezen a hevenyészett első „mű-kitételen.“ De kezdetnek elég volt ez is. Bizonyára mások is, nemcsak a Honművész, óhajtották, „vajha ezen kicsinyben megkezdett szépművészeti intézet (érti a rajziskolát) szaporább gyümölcsökkel díszesítve, ezután évenkint feltüntetve a honi ipar és míveltség bizonyítására s előmozdítására“.

Nem találtuk ugyan nyomát annak, hogy e „mű-kitétel“ a későbbi években ismétlődött volna, de az kétségtelen, hogy ez első műkiállítás tette napikérdéssé egy műkiállításokat rendezendő egyesület szükséges voltának eszméjét.

B. J.

ARCKÉP-PLAKETT
TELCS EDE MŰVE

Kaergling Tobiás

l.

Kazinczy lev

XIII. k 94. 115, 267

530. l.

Kaergling Janos Tobiás

l.

Kazinczy Ferenc levelein

VIII. k

133, 138, 629. l.

Munkácsy: Az első látogatók

képe VV 1879, 751.l

Kaergling Jaüs

Tobias

l.

Kazniczy lev

XXII. a. 424, 570 l.

Timárczéh, pesti, ónkupája

VII. 30.

Kaergling Henrietta

festo

Gentmüenli

467.1-

tárom lévő Ulenza
és javitásra 60

Kor. ~~1180~~

1260

válótisztelettel

Horvát

Nov. 16.

, mintokvetlen kükségesekel,

Sztehlo Ottó

M.D.K.

Kaerling Ferenc Festő
--------~~Kaerling~~

Kaerling János Tóbiás fia. Atyjánál tehetségesebb. Az el
első pesti mükiállitáson arcképekkel, csendéletekkel,
virágképekkel szerepelt, de csak rövid ideig festett.
Nővére Henriette is festett. 489.o. XIX.m. első fele

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, azene,
a szinház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Kaergling Ferenc

Kaergling János Tóbiás fia. Itt élő pesti műkiállításon, (1834) mint táj- és alakfestő mutatkozott be, de később a zene művelésére adta magát.

Schoen Arnold.

Kaergling és leánya

Az elhűbarát

1921. márc 1.

29 l.

Népkönyvtárak, Magyarországon kívül elhelyezett magyar V. 83, 84.

Kaergling Ferenc festő M.D.K.

Kaergling János Tóbiás fia.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 697.l.

A Kultura világa Bp. 1963.

Kaergling Ferenc festő M.D.K.

archipeket, csendéleteket, virágkipeket állitott ki.

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 489

1/. MDK

Tóbiás

Kaergling [illegible], festöm.

1809-ben telepedett le Pestre, s ekkor nevét különbözőképpen irták: Kührlingnek, Kagerlingnek, Görglinnek is irták.

Szül. 1780.febr 9.-én Augsburgban. 29 éves korába alig festészeti iskola elvégzése után jött hazánkb Már 14 éves korában iratkozott be az augsb.-i müv iskolába.

[illegible] 8.1.

N.
-.434: Kaergling Tóbiás.
Müvészet.1912. 76.1.

2/. Kaergling J.Tóbiás,festöm. MDK

~~Kaergling J.Tóbiás,festöm.~~

Augsburgban hat dijat nyert: 1796 /16 pves/ , 1798 és 1800-ban.Ezekkel kétszer is ösztöndij volt összekötve. - Bécsben Agricola Károly és Krafft Péter voltak reá hat ással. /1801/. Keresett festö volt mikor a franciák Bécsben idöztek, mert jól beszélte a nyelvet.

~~1937 január 8-án.~~

N.
-.434: Kaergling Tóbiás.
Müvészet.1912. 76.1.

MDK

Kärgling

Péczely arcképe, rézm. Kärgling után Lenhardt Samu

Adatok müvészetünk történetéhez. Müvészet III., 1904, ~~199~~-200. — 01.

Kaerglüg

laid

Ehrenreichets

Kaarglinj

läsd

Neidl-t

Karglung

laid

Ehrenreich

Kaerling

Laid

Ecsedi 1912 92.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kaergling

festö.

~~383~~ IROD.

Meller, Ferenc. 3831

Kaerlig

laid

Lehnhardt

Kärling

festi

laid

Ecsedi 1912 66.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi min'a

Kärglig

läsd

Lehnhardt

Kärglig

lösd

Karats

MDK

Kärgling

Majláth György arcképe, rézm. Donat után
Kärgling rajza szerint Lenhardt Samu

Adatok müvészetünk történetéhez. Müvészet III.,
19o4. ~~199~~-2oo. - 01.

Ügyiratszám:

Előadó:

SZÉPMŰVÉSZ

BUDAPEST XIV, DÓZ

Telefon:

Kárgling, festő

Művészet, III., 1904. 346-47.

Adatok művészetünk történetéhez.

Kargling, festő

Művészet, III., 1904. 273.
Adatok, művészetünk történetéhez

Kärgling

festő

l.

Kremszéplik

108. l.

178-l.

1391

11 januar 15

35.

~~1391~~ ~~2~~. Waldmülle

St. Beisbev 1793 ~~[illegible]~~. + [illegible]

Ősz férfi.

Mellig látható, szem~~köx~~be néz

szemöldöke őszbevegyült, x

ráncos. Nyakkendője vörö

kabátja álló gallérú, [illegible]

Vászon, méretei

~~Az Esterházy~~ g

~~As Kepi. 342.~~

~~Ny. 228.~~

VII : 35.

VII : 309

Ifjabb Kärgling (?)
festō.

A „Honmüvész" az 1834-iki elsō pesti „mű kitétel"-rōl szōlva, emliti, hogy e kiállitáson ki voltak állitva

„Magdolna", „Napoleon-képe kicsinyben" és tōbb tájképe.

Müvészet, 1903. 328. l.

Kärgling festő
képe után készült:
Karacs Ferenc rézmetszete: Szent
István, László és Kálmán királyok,
1815

Századok 1874. XXXIV 84-102 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Kärgling festő

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Weber Henrik/

Kärgling festő

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművésze i
/Weiss Dávid/

Kárgling

Ehrenreich Ádám metszvénye Kárgling után: Jápray Spissich János zalai alispán arcképéd /1815/

Századok 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészeti

MDK

Kärgling

Trattner János Tamás /rézmetszetben Lenhardttól/.

Nagy I.: Magyarország képzőművészei. Századok 1874. 84-102.l.

MDK

Kézirat

Trefort János Tamás /természet-
ben Leonardo/.

Nagy I.: Magyarország képzőművészeti. Családok
1874. 84–102.

MDK

Kärgling

rajza: Szent István, László és Kálmán királyok, rézbemetszette Karacs Ferenc. /1815/.

Nagy I.: Magyarország képzőművészei. Századok 1874. 84-102.l.

MDK

Kärgling

rajza Donáth után: Majláth György perszonális /1821/.

Nagy I.: Magyarország képzőművészei. Századok 1874. 84-102.l.

Kurgline

Festa Domestica: Mátyás György
personalia /1821/.

MDK

Kärgling

rajza: Spissich János zalai alispán arcképe /1815/.

Nagy L. : Magyarország képzőművészei. Századok 1874. 84-102.l.

MDK

Kärgling

rajza: Péczely József arcképe /1823/.

Nagy I.: Magyarország képzőművészei. Századok
1874. 84-102.l.

Kerglúng delin

Gabriel Báthony /
Theologiae Doctor
et Superintendens /
M DCCCXXVII

Kőrajts, jenti jelz
és
Schmidt lithog.

Ugyanaz felírat
nélkül

Kaergling

Lab IV. 105, 121.

Kagerling (?)

n. o. 121

Kährling (?)

n. o. 121.

Kärgling J. J.

1780–1845

n. o. 150.

T. 2509.

obbpartján a BLOKS BERGER WEINGAR-
ina Stadt, General Wiesen, a Fes-
rajzban feltüntetve, mig alól jobbra
nyerjük.

: 101.5 cm.

Kaergling

Kisszántói Pethe Ferenc
archépe. Fenti rajza,
Weiss David metszete.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört
V. K. Bp. é n. 204. l.
669. l.

Kárgling del

Lehnhardt sc Pest

miscéd. Pétreli József
cvo arcképe.

Repr.

Széchy Károly
Gróf Gvadányi József.
1725—1801. Pp.
1894. Magyar Tört.
Életrajzok. 144. l.

és Hölzel iskolája sem maradt ép. Munkásságának sok gyümölcse, dolgos napjainak sok tanulmánya lett a lángok martaléka. S ettől kezdve olyan volt, mint az apa, mikor elveszti fiát: megtört fehérhajú öreg. A katasztrófa után nemsokára elkövetkezett életének katasztrófája: meghalt ebben az évben, julius 24-én.

Egyszerű, szerény munkásságú szobrászmester volt. Talán magányos percekben, a műterem szótlanságában álmodozott halhatatlanságról is, nagystílű monumentumokról, melyek nagy tereken beszélnek az embersokadalmaknak ezer és ezer évekig.

Hölzel művészember volt, de hogy nem pályázott monumentumokra, hogy műveit nem őrzik szalonok és múzeumok — ennek nyitja ő maga, aki tisztában volt feladataival és arra termett képességével. Művei leginkább templomokat diszítenek.

Van egy pont, honnét átpillanthatjuk munkásságának teljes értékességét. E pontban találkozik egyrészről a bártfai szobrásziskola, melynek ő volt kifejlesztője és lelkes tanítómestere, másfelől ő maga, a diszítő szobrász, ki a faragás, a templomok belső szobrászata terén valójában hiányt pótolt. Jó időn keresztül a mult században a cseh és tiroli faszobrászok elégítették ki a szükségletet. A nagy kereslet következtében gyárilag rendezkedtek be, és csak úgy ontották a szellemtelen, sablonba fulladt gépies munkák egész raját. A magyarországi templomok tiroli és cseh földről szerezték be felszereléseiket. Ez veszteséget jelentett nemcsak művészi, hanem gazdasági szempontból is. A bártfai szobrásziskola hivatása lett, hogy megszületésével kiszorítsa ezt a külföldi özönlést. Hogy dekorativ magyar szobrászokat neveljen, kik értsenek a fafaragáshoz, a templomok belsejét diszítő felszerelések: oltárok, szobrok stb. készítéséhez. S ez sikerült is. A bártfai szobrásziskola hamarosan hírre vergődött, tanítványai évről-évre szaporodtak. A tanítványok legtöbbje persze külföldre került, mert itthon nem volt akkora kereslet, hogy mind dologhoz jutottak volna, másrészről sajnos: a bártfai szobrásziskolát elismert jelessége daczára is, sokszor mellőzték — itthon.

Az iskola Hölzel magánvállalkozása volt, de állami támogatásban részesült. A tanulók leginkább a nepposztályból kerültek ki, s köztük nem egy istenadta tehetsége sugallatára került oda. Itt tanult a többi közt Róna József szobrász is. Maga az iskola nem is volt a szó modern értelmében vett iskola, padokkal, kiszabott órarenddel, elméleti és gyakorlati tárgyakkal. Műhely volt, ahol mindenki dolgozott kedve szerint, a tanítómester Hölzel Mór közvetlen utasítása, beledolgozása, oktató szavai szerint. Szervezete a műhelyoktatáson alapult, épp úgy, mint régen, a renaissance mestereinek idejében. Főtörekvése odairányult, hogy a tanulók megismerjék a technikai eljárások, a kivitel minden csinját-binját, hogy teljesen tisztában legyenek az anyagokkal, melyek formáló kezük alá kerülnek. Nemcsak templomi felszereléseket, festett oltárokat és szobrokat produkált ez az iskola, hanem házi iparcikkeket is. Immár két évtizede lesz, hogy fönnáll s mint ilyen is szép emléke Hölzel Mór munkás életének.

D. I.

Művészet 1903

AZ ELSŐ „MŰ-KITÉTEL" PESTEN 1834-BEN

A pesti Műegylet által rendezett kiállítást, mely 1840 június 7-ikén nyílt meg, szokták az első fővárosi műkiállításnak tekinteni. De ismerünk egy ennél 6 évvel régebbi műkiállítást (vagy mint a Honművész cikke nevezi: „Mű-kitétel Pesten"), mely úgyszólván előkészítette a későbbi műkiállítások talaját s bizonyára hatással volt egy oly egyesület megalakulására, mely műpártolókat és művészeket egyesítvén, irányt adni volt hivatva a magyar művészet történetében.

Ez a kiallítás 1834 június 30-án nyílt meg és július 1-én, 2-án állott a nagy közönség rendelkezésére. „Régi közóhajtása volt már a Budapesten élő művészeknek — írja a Honművész — hogy, valamint külföldön, fővárosunkban is olly rendszeres műegyesület állana öszve, melly évenként bizonyos helyen jelesebb műdarabjait a festés, rézmetszés, szobrászat s más egyéb szép mesterségek és művészetek nemeiből nyilvános nézésre kirakná. Több tekintetben hasznos lenne pedig az illy intézet, mivel: 1. a műkedvelőket hathatósan ösztönözné további szorgalomra s magok tökéletesítésökre. 2. A rendszeres művészeket s munkájikat a közönség könnyű szerrel ismerni tanulná. 3. Az eladandó műdarabok hamarabb lelnének kedvelőkre s vevőkre stb."

E kijelentés után alig lehetünk az iránt kétségben, hogy a műegyesület eszméjét a Honművész vetette föl 1834-ben első ízben s így a Trefort-féle indítvány csak külső, megvalósítható formát adott a Pesti Műegyesületnek.

Az 1834-ik évi „mű-kitétel" eszméje nem a Honművésztől, hanem a pesti evangelikus iskolák előljáróságától származik, mely „hasonló tekintetekből" azt határozta el, hogy az intézetéhez kapcsolt „rajziskola jelesebb nevendékeinek szebb műveit, mintegy további ösztönzésül" az iskolai épület egyik tágas termében a nyilvános vizsgálatok alkalmával kiállítja. „A szép cél nagyobb emelése végett — írja a Honművész — több egyéb pesti művészek egyesültek és szép munkájukból csinos rámákban annyi példányt adának ezen mű-kitételre, hogy velek az egész nagy terem megtelnék." Bár csak három napig tartott ez az első műkiállítás, mégis „számos nézők járultak annak szemlélésére, helybenhagyólag a míveltség ezen ágában is tett csinos kezdetet."

A kiállítottak közül elősorolja aztán 1. a Dunajsky által készített „csinos siremléknek" gipszből készült mintáját. 2. Széky Máriának „szép Magdolnáját". 3. Rehorovszky Alajos „gyógyszeresnek" egy mellképét. 4. Ifjabb Kärglinnek több tájképét, Madonnáját, Napoleon-képét kicsinyben. 5. Kärgling Henriette virágbokrétáját. 6. Pfretschner több miniature-arcképét és festményét. 7. Osvald A. „hasonnemű" munkáit. 8. Einsle-től több mellképet, „mellyeknek meglepő eltalált hasonlatosságaik s szép kivitelök ezen jeles művész ritka tehetségeit bizonyíták, sőt méltán legjelesebb festészeink közé számíttatják.

Kaergling /János Tóbiás/

" Szögyényi Zsigmond"

Arckép - rézmetszet

Kaergling-Lehnhard metszete után "Greek"-Ehrenreich.

63.e

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1950. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Lehnhardt metszete megjelent: Tudományos Gyűjtemény

1828. V.

M.D.K.

Kaerg

rajza után ücznült metszet lát-
ható a könyv előtétlapján „Ferentzy
István Képfaragó" aláírással.

Lengyel Géza: A szép mesterségek kezdete.
Ferenczy István sorsa.

Bp. 1964. 191 l. 14 t. old.

KAERGLING művészcsalád, tagjai: *János Tóbiás* festő, * Augsburg 1780 febr. 9, † Pest 1845 ápr. 11. Szülővárosában és Bécsben tanult. 1809. Pestre telepedett s itt folytatta kiterjedt arcképfestőműködését (Berzsenyi, Dessewffy, Péczely stb.). Gyermekei közül *Ferenc* csak rövid ideig szerepelt mint festő, inkább zenész volt; *Henrietta* (* Pest 1821 máj. 10.) atyjától, aztán Münchenben tanult. Pesten arcképeket, virágokat, csendéletet állított ki, utóbb férjhez ment Bécsbe Pacher zeneszerzőhöz. Leginkább a miniatűrt művelték.

K. G. I. 519 l.

1904. V. 17.

Alsókubin

Könyvszemle (313/1904.)

M. D. K

Kaergling festő

Báthory Gábort ábrázoló rajzát
litografálta Schmid János

Gerszi, A mag. köraj. 1960 198

MDK

Kaergling festöm.
Ehrenreich rézmetsző

Ferenczy István képmása. Repr.

Meller Simon: Ferenczy István élete és müvei.
Bp. 1905. 141.l.

NDK

MDK

Kaergling és Lenhardt

rézm.

festöm.

id.Péczeli József arcképe. K. festménye után Lenhardt metszette.

Megjelent a Tud.Gyüjt.1823 évf.X.köt.-ben.Repr.

Szinnyei Ferenc dr. -Bacsányi János 1763-1845 M.Tört.Életr.Bp. 1904. 69.l.

jelenik a Műkitételen Kölcsey arcképével. 1841-ben Roykó Károlyt és nejét, 1846-ban Sztrokay Antalt festi, tőle való Jankovics Miklós, Bajzáth György püspök, Zichy Károly gr. s még egy sor arckép. Pesky nem volt kiváló tehetség, kissé szerény a felkészültsége, műveit inkább a kézművesi gyakorlottság, semmint a művészi tudás jellemzi. Bágyadt rajza, fulladt szinei nem teszik rokonszenvessé.

A másik pesti festőcsalád, a Kärglingek (Kaergling, Kährling, Kagerling, Kemerling, Görglin), éppen a tárgyalt időben szakad ide: őse, az augsburgi születésü Kärgling János Tóbiás, 1809-ben telepedik Pestre Bécsből, ahol tanulmányait végezte s ugyancsak Pesten halt meg 1845-ben. Gyermekei közül a pesti születésü Henrietta, Pacher zongoraművész felesége, eleinte Pesten, később Bécsben dolgozott s állitotta ki arcképeit, csendéleteit, de festett oltárképet is (Balatonfüred). Fia, Ferenc szintén festőnek indult, ki is állitott egyetmást 1834-ben, de később inkább zenével foglalkozott s derekas zongorás lesz. Maga János Tóbiás egy arcképmegrendelés okából került Pestre s itt is maradt. Egyik korai pesti műve Berzsenyi arcképe, egy másik Kelemen Imréé, amely 1814-ben jelent meg Neidl metszetében. Egy évvel utóbb Spissich János képmását metszette Ehrenreich. Ezt követték egyebek közt Pethe Ferenc (metsz. Weiss 1819), Péczely József (metsz. Lenhardt 1823), Trattner János Tamás (metsz. u. az 1826), Szögyény Zsigmond (u. az 1828) arcképe, ezek mind a Tudományos Gyüjteményben jelentek meg. Virág, Dessewffy József, Vida László, Ferenczy István arcképét szintén megfestette, azonfelül másolt is arcképeket, igy Rákóczit Kazinczy Ferenc megrendelésére. Eléggé elfoglalt mester volt, magasabb művészi igények nélkül.

Láb W.

Schwind Károly és Zsófia, mint egyazon család pesti festő-tagjai, szintén ebbe a sorba tartoznak. Együtt is állitanak ki 1841-ben Pesten, azonban csak Károly munkássága kiterjedtebb. 1834-ben, az első pesti Mű-kitételen már mint jeles festőt emlegetik, ekkor táj- és arcképeken kivül kiállitja az Üdvözitő, Zrinyi, Imre herceg c. képeit. Már ezt megelőzően rajzolt Vörösmarty munkáihoz egy képet, a Tündérvölgyhöz, amelyet Dworzack metszett s elkészitette Kalchbrenner József arcképét. 1834-ben az Aurorában jelentek meg illusztrációi s dolgozott Pest meg Buda látképén Perlasca akvatinta-sokszorositása számára. Egy évvel rá megjelentek Fejér egyik művéhez rajzolt pesti házképei, 1838-ban pedig Trentsensky számára a pesti árviz 11 képe. 1841-ben arcképeket, tájakat s egy Ámort állitott ki. Nagyszorgalmu, csaknem pedáns festő, stilusbeli jelentőség nélkül.

A pesti festők régibb nemzedékének e tagjai a legkülönfélébb tárgyakkal foglalkoztak, némelyiknek műhelyében inkább a szentkép uralkodik még, másokében lassankint inkább az arckép kezd tulsulyra vergődni. Pesky még nagyobb sulyt vet az egyházi megrendelésekre, Kärgling inkább az arcképhez huz. Lassankint nagyobb kereslet kezd mutatkozni a képmásban. S még e régibb nemzedék körében fel-felbukkan egy-egy oly pesti festő alakja, aki jóformán csakis arcképet fest s táj- vagy életkép, egyházi vonatkozásu festmény legfeljebb kivételesen akad műveik sorában. Az arcképfestő-specialistának megjelenik Pesten első alakja s egy sor követi. Közéjük számitjuk Günther Ferencet, aki a huszas években miniatür-festőként ismeretes Pesten, de van műkereskedése is; ilyen Müller János, aki a huszas-negyvenes években rajztanitó és miniatür-arcképfestő, ilyen Seiz Ede 1834-től fogva végig, azután Friedrich

Kaergling Ferenc, festő

Honmüvész, 1834. 428-429.

Pesti vizsgáló

Kaergling János Tóbiás

"Ferenczy István"

arckép - részletes

Kaergling - Ehrenreich

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám ferr[illegible]i.
Növ. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61.-67.o.

Kaerling János

neve említve a „19 századi festészet – Az első évtizedek" c. cikkben

„Kampis Antal – A magyar lépsőmi mészet története"

Népszava 1972 május 20
8. old

MDK

Kaergling Henriette és János, festöm.

irod.

Ujházy Ferenc: Nővárosunk müvészeti állapota a
múlt század közepén.
Nyugat. 1922.márc.16. 379.l.

MDK

Kargling János (1780-1845) festő

Augsburgban szül. és szülővárosa művészi iskolájában tanult. 1809-ben Pestre hivták arcképfestésre. Miniaturet és nagy portrait-kat festett.

Ujházy Ferenc: Fővárosunk művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 379.l.

KEMERLING, FESTŐ. Sem Wurzbach, sem Nagler nem ismeri. Egyedül Kazinczy ír róla. Vitkovics említi ugyanis, hogy Berzsenyi Dániel lefesteté magát, Kemerling nevű pesti iffiu Festő által. De a képet úgy eltalálva látni, mint ez vagyon, ritkaság. Ugyan ez a Festő kedvelted neve kimettszettetésére egy várban lakozó Ehrenreich Mettszőt ajánla", ki száz forintot kért munkájáért. Szemere Pál is ír e festőről Kazinczynak: „Délután a Portrait-mahlerhez vezettük Pesten (Berzsenyit). Megalkudott; — vagy inkább egyszerre megigérte azt, a mit ez kért. — S leüle neki. A' festőnek értésére adtam, hogy a Múzsák és a Grátziák kegyeltje az, a kit másol. A festő munkájához fogott s másfél óra alatt elkészítette az első rajzot. Berzsenyi magyar mentében van festve. Csak a legfelsőbb gomb van begombolva". Más adatunk e festőről nincs. —127.

PERLASZKA DOMOKOS, rézmetsző. Wurzbach azt állítja, hogy magyarországi származású, de születési helyét és évét nem említi. Nagy Iván szerint valószinűleg csak beszármazott Magyarországra. 1815—1845 közötti időszakban főleg divatlapjaink számára rajzolt. 1838-ban Arnot Antallal kiadta a „Srbske novine"-t és abba is készített metszeteket. 1839-ben kiadta a „Sveobšti magazin obrazah"-t. Ez „Általános Képcsarnok"-ban számos metszete van. Az 1838. évi pesti árvízről több képet metszett. Wurzbach még a következőket említi: Kollar „Slavy dcéra"-jához több metszet, továbbá Ankona éjjel és Milutinovi', a költő és a lengyel tábornok Chlopicki arcképe.

Magyar vonatkozású és a többi metszetei a

KÄRGLING JÁNOS TÓBIÁS, ARCKÉPFESTŐ. Született 1780 febr. 9-én, meghalt 1845 ápr. 11-én Pesten. Igen korán, már tizennégy éves korában jeleit adta a művészet iránti hajlamainak s miután szülővárosában egy ideig képezte magát, 1801-ben Bécsbe ment tanulmányait folytatni s itt a belvederei képtár igazgatójával, Krafft Péterrel szoros barátságot kötött. 1809-ben jött Pestre és itt élt haláláig. Arcképfestményeit általában nagyon dicsérték akkoriban hűségök, a kivitel gyöngédsége, üde színük miatt. (Wurzbach X. köt. 351. l.)

Pestre jöttekor Berzsenyi Dánielt is festette. Kazinczy ekkor ezt írja róla, 1810 október 16-án, Vitkovicsnak: „Lakása az új nagy Piatzon, az úgynevezett Gabler Házban vagyon. Berzsenyit 50 f. festette. Most szinte ollyan formában 60 f. lefest akár kit. Ezt a képírót képvonásairúl és a Német szó ejtéséről zsidó nemzetségűnek nézem. Fiatal az ember, egészen a Portraitok festésének adta magát. Sokakat láttam általa lefestve, sőt önmagát is: mondhatom, helyesb Eltalálót nem kereshetsz".

Virág Benedeknek is őt ajánlja Kazinczy, mikor arról van szó, hogy verseit kiadja és képével akarja illusztrálni. Ezt „a Publicumnak bírnia kell, még pedig a' Kaergling (így!) rajzolása után; mert ez a Kiningeré sem jó, hát még a Stünderé!"

Vida László, Rákóczy Ferencz, Spissich János, Majláth György, Péczeli József, Trattner János Tamás és Szögyény Zsigmond arcképeit is megfestette és ezek nyomtatásban is megjelentek. Ezek leginkább a Tudományos Gyűjtemény mellékletei voltak, az 1821., 1823., 1826. és 1828. évfolyamokhoz.

Művészet 1904. 271. l.

Kárgling

festő

Borárosz János táblabíró arcképe a görögkeleti egyház Petőfi-féle tanácstermében 1825-ből festette.

Radó Richárd: Borárosz János halálának századik évfordulója. A Pesti Hirlap Vasárnapja. 1934. nov. 25. (Képpel)

VILLAMOSSÁGI CIKKEK RAKTÁRA
ÉS MŰSZAKI IRODÁJA

RÁDIÓ- ÉS GRAMOFON NAGYKERESKEDÉSE

LAGER ELECTROTECHNISCHER
ARTIKEL UND TECHNISCHES BUREAU

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45.

Nagymező-utca sarok

Telefon: 14-4-72 és 27-2-67

Nagy.

Dr. Szentiványi Gyula
úmak

H

VI Szondy u. 98/b

Kärgling

l.

LykaMagyműI300-50

114, 135, 195,
253, 574—5,

19. idom.

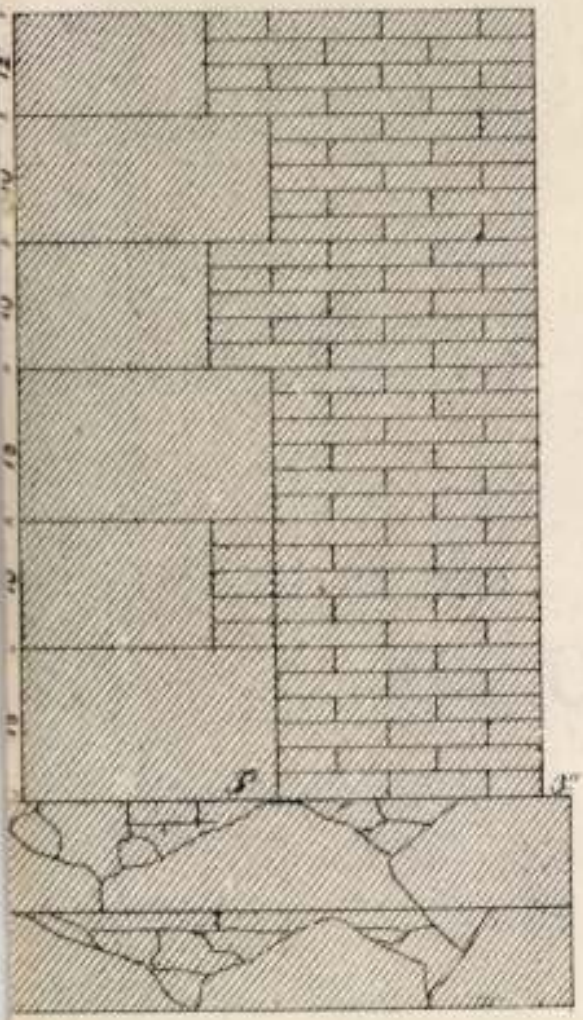

20. idom.

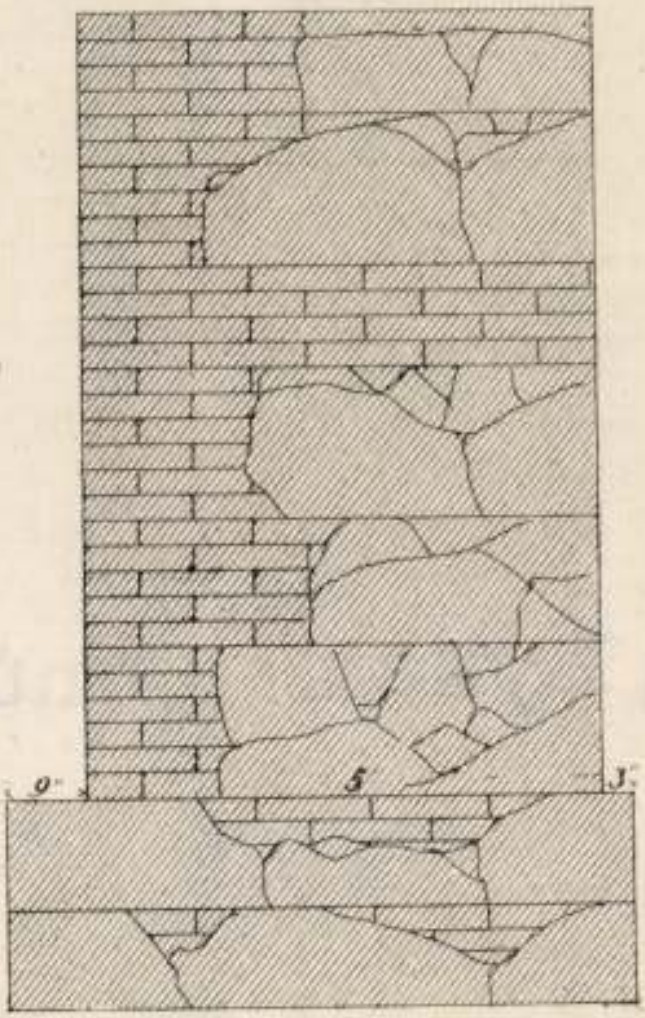

27. idom.

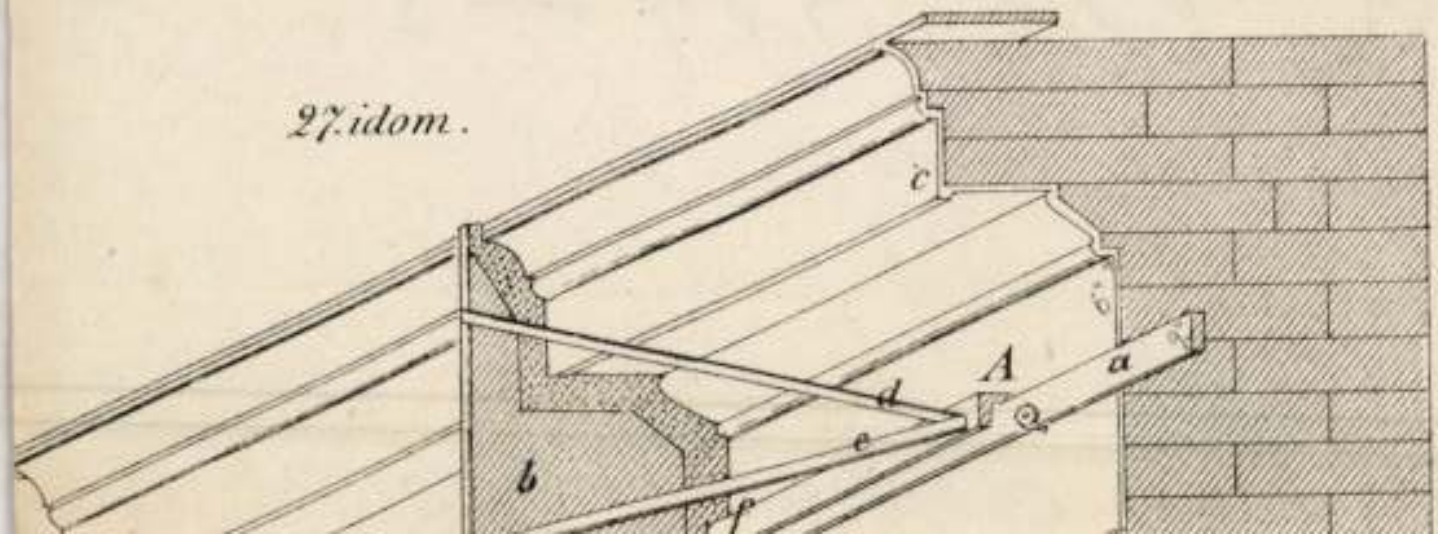

Kaergling

l.

LykaMagyműI300-50

574. l.

PINCZE ALAPRAJZ.

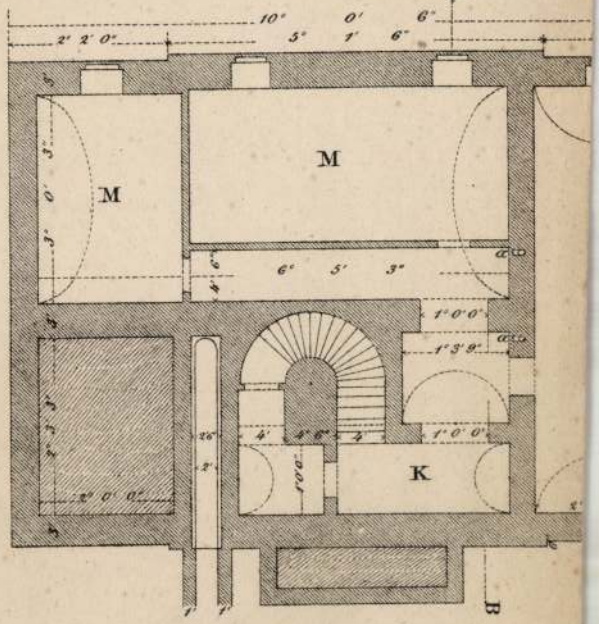

Kärgling

Läb I. 112, 134

~~II. 14, 20, 74~~

II. 9, 56.

IV. 105, 121, 122

Lása með Kaergling

alatt

Kaergling festö

läsd

Müvészet 1908. 134. l.

Székesfehérvári vréhládák

VIII. 186.

Kärgling

Thieme Becker

XIX. 422,
423. l.

(Lyka)

1943. február hó.

rató.

k kerültek általunk szállításra:

köznapi példány: 19.
vasárnapi „ 4.
zámok.
zámok.
zámok.

.. ... —.64
z .. —.24
.. ... 2.15
.. ... 2.15
sága 1.20

NIVALÓK:

em a remittenda csomagban.
ányt az érkezéskor igazoltasson és azt velünk

nittendája 25—30%-nál magasabb ne legyen.
emittenda-fedőlap rovatait pontosan töltse ki, a

es észrevételeit külön levélben közölje.
igyeljen, igy sok felesleges levelezést kerülünk el.
énzt és a makulaturát.

Kaergling és
nincs Lenhardt
céd

Péczeli József id
archépe fenti rajza
és metszete
Megjelent a Tud.
Gyűjt 1823 évf, X.
Notéteben

Repr. K.

Szinnyei Ferenc dr

Bacsányi János
(1763–1845) M. Tört
Élctr. Bp. 1904. 69. l.

Tata háza

Kaergling festō

Ehrenreich

rézm

mūcs

cea

Ferenczy István kép-
mása, repr.

Meller Simon: Fe-
renczy István élete és
művei. Bp. 1905. 141. l.

Kaergling

festō

laid

lexikonom 422. lapjan

Ferenczy István

Kolvan archepe

Eddig elkészültem
6 ívre ~~ej~~ való szöveggel
amit ang. ~~kozepig~~ végig
10 ívre kiegészítem. Remélem
ennyi új szöveg elég
lesz. Ez a rész már
anyon van spekelve
rövidítésekkel.

Kaergling

Szerencsés miniatür festő, aki olajban arcképeket is fest.

Schams: Pesth

288. l.

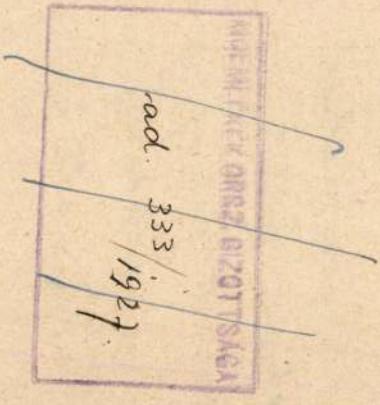

támogatás kuitalására nézve, hogy
a Várbizottság nem kívánt elzárkoz-
ni a kért támogatás alól, ellenben
az alapszabályok értelmében a tőkének
1/3 át köteles tartalékolni ha azonban
Műemlékek Országos Bizottsága ~~[illegible]~~
olyan értelmű megkeresést intéz a Vár-
bizottsághoz, a melyből a kuitalás szüksége
megfelelően indokolva lesz, úgy a
Várbizottság a kért öszeget azonnal

M.D.K.

Kaerqling

Rajza után, Kisszántói Pethe Ferencet, a Georgikon kiváló tanárát ábrázoló, ovális acélmetszetet közli:

Süle Sándor: A keszthelyi Georgikon 1979-1848
Bp. 1967. Akad.kiad. 37. old.

Kärgling

l.

Lykanemzromantika
83, 120, 198.l.

Kaergling

Ferenczy István képmása 1834-ből. Festői aquarell festménye Ernst Lajos tulajdonában volt.

Repr.

Meller Simon: Ferenczy István élete és művei. Bp 1905. 382. l.

Kaerling festő M.D.G.

Gr. Festetics Julianna arcképe
metszette Leuhardt

Darnay-Dornyai Béla: Képes oltárolások a Balatonról s vidékéről. Balaton XXVII. 1943, 11

MDK

Ifj. Kärg...n

Madonna

Napoleon

Az első "mü-kitétel" Pesten 1834-ben. Müvészet 1903. 328.l.

Kärgling, H.

Universet 1903. 328

— 1905. 416

— 1908. 134, 274

Rs'-

Jacob Kärgling nek

Jobb tájfestvényei, Madonna,
Napoleon lépe (kicsimben) stb.

Mu-Kitétel Pesten Honnüvén
1834. 429 l

Fejem?

Raergling

A Mübarát

1921. 252

Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesület

Értesítője IX. 84.

Kärgling Ferenc

festő

Pestről, 1835-ben 18 éves

lásd Fleischer Béla 57. l.

T. 1318.

mnak alaprajzát, metszetét és hom-
tartozó mértékegységgel.

a vk. 35.6 : 46.9 cm.

Kärgling Ferenc

Müvinet 1912 76

Fauna und Flora des Golfs von Neapel

V. 55.

Kaerling Henriette
Csendélet, olaj

Reformátor művészete. Föv.Közp. XXXVI. kiáll.
1948. jul. 9 l.

Kaerling Henrietta festő

M.D.K

A balatonfüredi fürdőtelepi templom oltárképének festője.

Darnay-Dornyai Béla: Képes ábrázolások a Balaton [illegible] vidékéről. Balaton XXVII. 1943, 11

MDK

Kaergling Henrika /Pest/

Csendélet

Csendélet

Az első magyar művészkiállitást a Pesti műegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.l.

KAERGLING HENRIETTA (Pest, 1821 – Bécs ?)

Festő, a Kaergling művészcsalád tagja. Atyjától, Kaergling János Tóbiástól (1770–1845) tanult, majd Bécsben másolt a császári gyűjteményben. Ezután Münchenben folytatta tanulmányait az akadémián. Arcképei (Ferenczy István, 1834), vallásos ábrázolásai és csendéletei ismertek. Műveit Pesten állította ki. Később Bécsbe költözött.

176. Árvízi jelenet, 1840 *13.*

o., v., 65,5x90,7 cm
Jelezve b.l.: Henriette Kaergling 1840
BTM Kiscell ltsz. 81

A két évvel korábbi pesti árvíz eseményeit rajzok, grafikák sora örökítette meg, ezek újságok illusztrációjaként, s külön lapokként egyaránt terjedtek. Elképzelhető, hogy a tájképfestészetben kevésbé járatos festőnő előképek után komponálta művét, amely egy pesti utcán folyó mentési kísérleteket mutat be részletező, de kissé merev előadásmóddal.

Irod: Kertbeny 1862, 127; Wurzbach 1863. X. k. 351–352; Schoen A.: Kaergling és leánya. A Műbarát, 1921. I. 28–29; Lyka Romantika, 83, 120, 198.

Sz.J.

Művészet Magyarországon 1830 - 1870
MTA MNG - MKCS Bp. 1981.

ma is fennálló objektumokkal, de remekül példázzák a „józan pesti épületstílust".
Az oromzat, az attika, az oszlop és pilaszter, a tagoló párkány; a világos szerkezet jellemzi e kor pesti házait.

Irod: Horváth 1937; Horváth 1938.

M.Zs.P.

HEICKE, JOSEPH (Bécs 1811 – Bécs, 1861)

Osztrák festő és litográfus. A bécsi akadémián tanult 1824-től. Tanulmányutat tett Itáliában, majd 1842-ben Forray Ivánnal, Batthyány Arturral és Zichy Edmunddal keleti utazáson vett részt. Számtalan magyar tárgyú műve ismeretes (gr. Sándor Móric lovasbravúrja, Sz.M.; Törökök és magyarok harca, 1834, Hadtörténeti Múzeum; Pusztai csikósok, 1841. stb.). Hosszabb időt töltött Magyarországon, hol főleg arisztokraták megrendelései után dolgozott, de résztvett rendszeresen a Pesti Műegylet tárlatain is.

Irod: Horváth 1929, 9–10. sz. 599–609.

174. I. Ferenc József megtekinti a Körös szabályozását, 1857. 1858

színes litogr., p., 489x640 mm
Jelezve j.l. a képben: B.B. Hohmann 1858. A kép alatt: – Rajz Böss és B. Hohmann. – Nyomt. Reiffenstein, és Rösch Bécsben – Köre metsz. Heicke József.

176

14. tábla

MDK

Kaergling Henrietta

a nádor udvari festője

19 éves korában festette a balatonfürddi Kerek-templom főoltárképét /1848 előtt/

58.o.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék műemlékei. Bp. 1958.

M.D.K.

Kaerling Henrietta festő

Kr. és a samariai asszony c. képe (1846) (másolat Annibale Caracci bécsi képe után) a balatonfüredi v.r. (kerek) tyelem főoltárfülkéjében.

Genth. Mühml. 1959 I. 25

Kärgling Henrika festönö ?.

II.

Atheneum. 1840. 15/16. 31/32.

Kärgling Henriette festő

Pesther Handlungszeitung,1843.
/május 27.XVI.33./131.

Kärgling festő

Pesther Handlungszeitung, 1843.
/május 27.XVI.33./131.

Festészet, táblakép
virágbokréta, Margineg Henriette

Művészet, II., 1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kitétel...

Festészet, táblakép
tájkép, ifj. Kargling

Művészet, II.,1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kitétel...

Festészet, táblakép
Napoleon arckép, ifj. Kargling

Művészet, II., 1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kitétel...

Alkalmazott táblakép — oltárkép

„Krisztus és a szamarai asszony" 1846.

Kaerzling Henriette, — balatonfüredi tpl.

Műbarát, 1921. I. 28-29

Schoen Arnold: Kaerling és leánya.

Kargling Henriette, festő

Honderü, 1847. I. 502.

Heti szemle

Kaergling Henrika festő

Pesti Divatlap, 1844. II.

254.

Pesti Divatlap.

Constantin herceg's portraitja
Mányoky Ádámtól

Pásztortűz, 1929.18 sz.
432. l.
(-a-ö) Mányoky Ádám felfedezett képe

Kaerling Henriette, festő

Honderü, 1846. II. 458.

Heti szemle

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1848. I. 26.

Heti szemle

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1844. II. 115.

Müki állitás

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1845. II. 136-138.

Szelesy: Pesti mükiállitás

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1846. I. 377.

Heti szemle

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1846. I. 436.

Heti szemle

Kaerling Henriette, festő

Honderü, 1844. II. 11.

Heti Szemle

Kaerling Henriette, festő,

Honderü, 1844. I.k. 652-655.

Petrichevich Horváth Lázár: Bécsp[illegible]
zsonyi levél...

Kaergling Henriette, festő

Honderü, 1843. II.k. 82-88.

Festészéti csarnok

Kärgling Henriette, festő

Honderü, 1843. II.k. 476.

Pesti Salon

Kaergling Henriette , festő

Honderü, 1843. II.k. 476.

Pesti Salon

Kärgling Franz

18 évés, mil Pest

1835

Bècsi akadèmia
jh zy

M. N. Muzeum regisztrá V. 42.

K

Kaergling Henrika

~~Danhauser József~~
182. l. 183 l.

~~Dunaiszky László~~ ~~183 l.~~ 184. l.

~~Hora Alajos~~ 181. l.

~~Keergling Henrika~~ 182. l.

Kiss Balint 181. l.

Kubinyi Géza 184. l.

Marastoni Jakab. 182. l.

Raab György (Pest) 182. l. 184. l.

Schaeffer Albert 182. l.

Tikos Albert 182. l. 183. l.

Weber Henrik (Pest) 182. l.

P

Weisglgartner E. 184. l. 184. l.

Ney Ferenc: Az idei mű-
itélés. Életképek 1844. I. évf.
II félév. 181—185. l.

MDK

Kaergling Henrika

Arc

Csendélet

Az első magyar művészkiállitást a Pesti műegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.1.

MDK

Kaergling Henrika /Pest/

Egy virágkép

Virágok

Arcképek

Az első magyar művészkiállitást a Pesti műegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.l.

MDK

Kaergling Henrika

Ney Ferenc: Az ideal mükiállitás. Életképek, 1844. I. évf. II. félév. 182 l.

Kaergling Henriette

Szabó Júlia: A XIX. n. Gatinete Mon.
Bp. 1985,

136 (86-os kép)

Kaergling Henriette

"Együgyüség" c. müve közönyös tekintetü, gondolatnélküli bámész gyermekarcot ábrázol. "Egy tiroli arcképe" "egy borzas, feketehaju, szakállu halványfő, sajátos arcéllel, jó szinezettel" valamint két "Arckép" az egyik egy játszó fiucska, a másik egy negyven éves asszony természethü szinezéssel, - mint Vahot Imre irja: "A Pesti Mükiállitás 1847-ben" c.-el, felsorolva a kiállitó müvészek alkotásait.

Pest Divatlap, Bp. 1847. juli. 1.
27. sz. 923-927. lap

Kaergling

Kelemen Imre képét festette, amely Neidl rézmetszetében

K. J. Magyar Törvényének 1814 iki kiadása sudlett van.

H1) H2)

Kaergling

MDK

"Majláth György"

arckép - rézmetszet

Donát képét sokszorosito Lehnhardt metszet
, melyhez Kaergling készitette arajzot, 1821-ben
jelent meg a Tudományos Gyüjteményben.
1829-ben jelent meg Ehrenreich metszetében.

69.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. é. f. 1. sz. 61-67.

Kärgling Janos Tóbiás

l.

Kósa 194. l

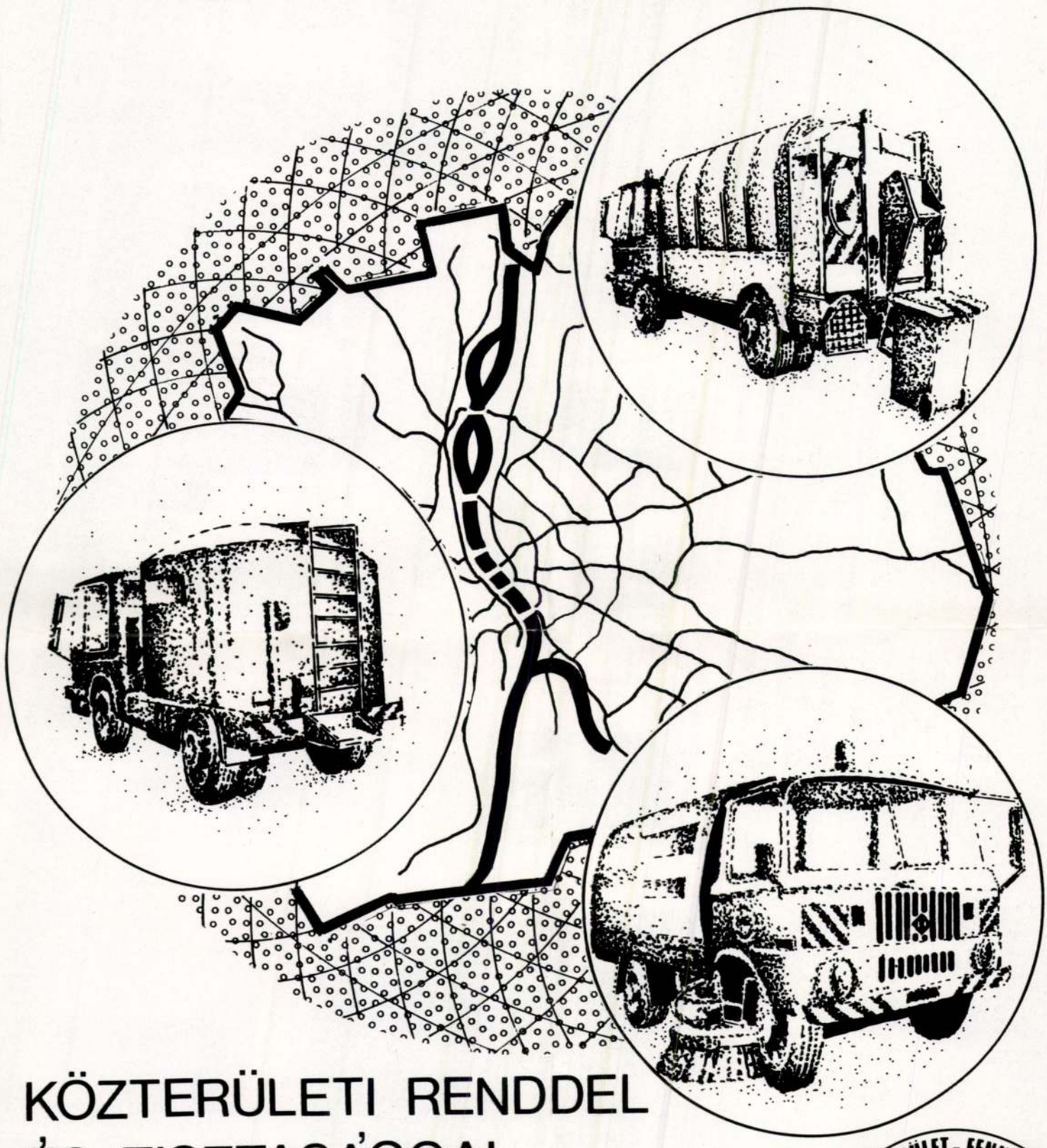

KÖZTERÜLETI RENDDEL
ÉS TISZTASÁGGAL

BUDAPEST LAKOSSÁGÁNAK
SZOLGÁLATÁBAN

FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTARTÓ VÁLLALAT
FKFV
BUDAPEST

Budapest 1984/II.

KAERGLING HENRIETTA: 1838-as pesti árvízi jelenet

Kaergling Henriette (1821 - ?)

„A pesti árvíz" o.v. 66,5 x 91 cm

J. l. b.: pinx Henriette Kaergling 1840.

Védett. Kikiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Kaergling Henriette

l

Szabad Művészet

1948. 3. z. 71. l

Kaergling Henrika

Kaergling János Tóbiás
leánya. Már gyermekko-
rában fogott a festéshez atyja
út mutatása mellett. 1842-től
a szabadságharcig állandó
kiállitója volt pesti műegye-
sület tárlatainak; a lapok
elismerően írnak másolata-
iról és eredeti kompozicióiról,
Aquarell-miniatürjei, olajképei
rajzai, azonban már nemcsak
arcképek, mert Henrika tájat,
genret, csendéletet sőt bibliai
történetet is fest. Nagy sikerei
voltak Reni, Dolci, Rembrandt,
van Dyck képeinek a máso-
latairal. József nádor család-
jának, az esztergomi primás-
nak, néhai atyjának portréja,
de királt Kllin Jánosné és
fia bájos arcképei bámulato-
san finom festési technikával
készültek; arcképeiben
természethűségre, és nem lel-
kiségre törekszik; kedveli az
anyagszerűséget, a lelket
azonban átlagos hangulat-
ban oldja fel: a bécsi arcképfestők
és különösen Barabás
technikai készlége és szépitő
eljárása szerencsésen termé-
fordits

kenyítették meg roman-
tikus érzelgő képzeletét és lágy
ecsetjét. Legnagyobb ~~mérté-~~
~~kü~~ méretü műve a bala-
tonfüredi templom számá-
ra 1846-ban festett olajképe.
„Krisztus és a szamarai asszony"
mely általános feltünést
keltett. A szabadságharc
idején Pacher zongra
mühely neje lett, tőlünk
Bécsbe szakadt, s kiállitása-
inkról is elmaradt...

Nyitramegyei Oroos-, Gyógyszerek és Szemészeti
tudományi Egyesületek
(Könyvtára)

Schoen Arnold.
Kaergling és leánya
A Műbarát.
1921. márc. 1.
29 l.

K

Kaergling János Tóbiás

1780 – 1845.

Született Augsburgban 1780. II. 2. ugyanosak itt végezte iskoláit is. 1801-ben Bécsben telepedett meg, ahol Carl Agricola és Peter Krafft barátságába jutván, művészetük követője lett. Bécsben jó névre tett szert, királt a francia megszállás idején; sa francia tisztekről, festett portrei nevén kapott meghívást Pestre, 1809-ben. Berzsenyi Dániel arcképéről tímt fel, amely képről és festőjéről Vitkovics így ír Kazinczynak 1810 áprilisában és októberében:

„De a képet ugy eltalálva látni mint ez vagyon, ritkaság: Ezt a képiről képvonásairul és a Német szó ejtésérül ssiaó nemzetiségünek nézem mondhatom helyesebb eltalálól nem kereshetni.” Vitkovics tévedett, mert Kaergling potestáns volt; de festési felfogásáról helyesen szól, mert a fényképi természethűség volt művészi célja. Kazinczy látván Berzsenyi képét, Virág Benedeknek ajánlja festőjét. S a széphalmi mester ajánló szava nem vala pusztában hangzó. Mindenfelöl jöttek a portrémegrendelések: Kaergling megtelepedett Pesten; 1815-ben megnősült, s rövidesen három gyermek apja lett. Szorgalmas arcképiró-tevékenysége, melynek crayonrajzok, aquarell-miniatürök és olajképek az eredményei, tisztességesen jövedelmezett élete végéig (1845. febr. 11.), mert az irodalmi férfiak arcképein kírül jómodu polgárok és vidéki nemesek festő kedvenc festője lett. Látva királt a litterátorok

fordits

részéről művészete megbecsülését, megtanult magyarul, és nemcsak Kazinczy egyik kötetéhez, de a Tudományos Gyüjteménybe is számos arcképet rajzolt, sőt az Aurorába is. Karacs rézmetsző házában pedig ahová írók és művészek seregletteh vidáme eszmecserére, Kaergling is gyakran megfordult és szellemi életünk úttörői közül sokakat megörökített. Többek közötte Ferenczy szobrászt is 1834-ben.

Kaergling nemcsak portréival vitte előbbre művészetünket, hanem azzal is hogy sokakat tanított.

Szitra h. n. V. 98

Schoen Arnold:
Kaergling és leánya.

A Műbarát.
1921. márc. 1.
28, 29, l.

Kärgling Henriette

Wód

—

BeCM 160 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kaerglung H

irod

Szy 137. l

1845. mieszk. l. Arcybiskup

Kärgling Henriette

läsd

Mátrai Gábor jögyz – St. M.
63. l.

325

Dujardin, Karel.

Čmarkéj.

K. 20.

163 x 121 mm.

Kärgling Henriette

wied

a

Kapnüverzöncletr

33. l.

Nephrodium Rich

Baizeika

(Aspidium p.p., dryopteris p.p.)

Kaergling Henrietta

festő

l.

Mihályi falucegylem

20. l.

KÖNYVTÁR MÚZEUM

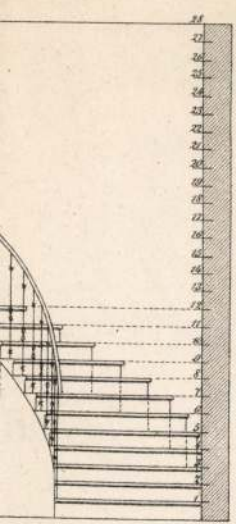

számára.

1 b. öl.

106. idom B.

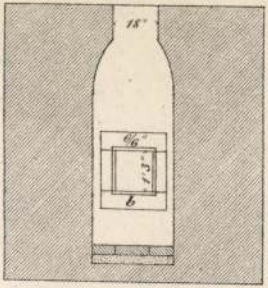

106. idom C

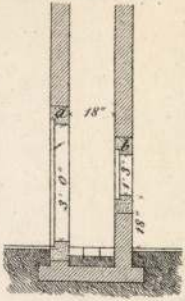

106. idom A.

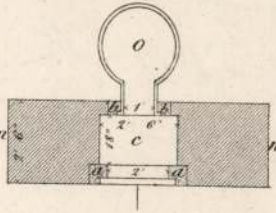

107. idom.

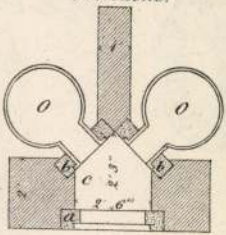

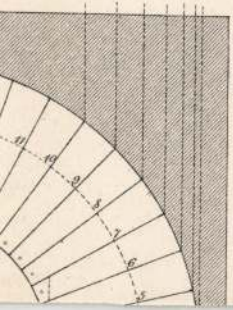

110. idom.

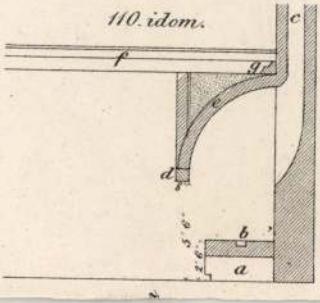

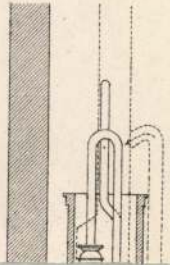

Kaergling Henrietta

l.

Reg. Tars. Evh

II. 308-l.

100 x 142 cm.

110 x 136 cm.

65 x 65 cm.

66 x 70 cm.

70 x 94 cm.

101 x 120 cm.

48 x 52 cm.

48 x 52 cm.

Kärgling Henriette Pest
festőnő

Der Ungar 1844. jul. 27.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Pesther Kunstausstellung 1844.)

Kalman

Kärgling Henriette
Festőnő

Der Ungar 1844. jul. 2.
(Pesth-Ofner Notizen. Die diesjährige Pesther Künstlerausstellung)

Kalmon

Kärgling, Henriette
festőnő

Der Ungar 1843. nov. 29.
(Pesth-Ofner Notizen.)

Kalmár

Kärgling, Henriette
festőnő

Der Ungar 1843. okt. 12.
(Pesth-Ofner Notizen)

Kalmán

Kärgling, Henriette
testőnő

Ler Ungar 1843. aug. 4.
(Sz.: Perther Salon 1843.)

Kalmár

Pest

Kärgling, Henriette
festőnő

Der Ungar 1843. júl. 25.
(Sz.: Perther Salon 1843.)

Kalmán

Pest

Kärgling, Henriette
festönő

der Ungar 1843. juli. 18.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Kärgling Henriette
festőnő

Der Ungar 1843. júl. 14.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán

Kärgling Henriette
Pesthi

Der Ungar 1845. márc. 19.
(Pesth-Ofner Neuigkeits-Bote.)

Karlmann

Kärgling Henriette
festönö

Der Ungar 1844. aug. 5.
(Pesth. Oper Notizen.)

Kalmán

Kärgling Henriette Pest
festönö

Der Ungarn 1844. júl. 24.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Pesther Kunstausstellung 1844.)

Kalmán

Kärgling Henriette
festönő

Der Ungar 1845. márc. 14.
(Pesth-Ofner Neuigkeits-Bote.)

Kalmár

Kärgling Henriette
festőnő

Der Ungar 1845. ápr. 2.
(Pesth-Ofner Neuigkeits-Bote.)

Kalmár

Kärgling Henriette
festőnő

Der Ungar 1845. ápr. 15.
(Perth - Ofner Neuigkeit-Bote.)

Kalmár

Kärgling Henriette
festőnő

Der Ungar 1845. jún. 10.
(Pesth-Ofner Neuigkeits-Bote.)

Kalmár

Kärgling Henriette
Festöns

Leer Ungar 1845. jún. 12.
(Pesth-Ofner Neuigkeits-Bote.)

Kalmán

Kärgling Henriette
festönő

Der Ungar 1845. jún. 29.
(Pesth-Oper Neuigkeits-Bote.)

Kalmán

Kärgling Henriette

l.

Kana Kárev

55, 77. l.

Kärgling Henriette

l.

Birómagy festőnek

16, 17. l.

Kaergling Henrietta

a ki a nádor udvara-
ban, mint udvari
festő tartózkodott fes-
tette a balatonfüred
savanyuvizi templom
főoltárrepet, mely
az Udvözítőt járob
kutjánál a szamariai
anzonyal beszélgetve
ábrázolja. (1844-ben?)

Sörtihamyiapáto

254. l.

-2504)

2503. John Hoppner:
Sz. Whitechapelben (London) 1758 ápr

2503 Mrs. Batt arczképe.

Derékig látható, kissé bal
leomló fátyol alá rejtve. Rizsporo
szeme fekete, [illegible] fehé
ritja.

1 kivágott

Vászon, méretei 75.8: 63.4

Vétetett az 1904: II. 29-ik
IV. 7-iki 27840 (273-904) sz. le
történeti kiállitásán 14000 Kán.
számoltatott 1904: V. 8-án (325-

Az elszámolást elfogadta az
(552-904).

904: IV. 25-

20630-904

Kaerghing Henrika

C

Szent György Céh

42. anke. (1920)

282.4.

Kaergling Henriett

Stil. 1821.

Gyümölcsesendélet

Szignálva: Kaergling

Pacher.

Székesfőv. Képtár tulajd.

Kopp Ism 31. l.

Repr. u o. XXXII.

tábla

Kaergling Henriette, festő

L: Kozina Sándor

13.

Sőtér István: Művészet MO-ok – magyar művészet

Nép szabadság, Bp. 1981 okt. 4.

Kaergling Henriette

l.

Kas Szemercaukció

465. sz.

Piszky István Kapitány VI. 147.

Kärgling Henriette

Müveriet 1903. 328 (Henrika)
– 1904. 415
– 1909. 405
– 1911. 423
– 1914. 380
– 1915. 94

Karling Henrika

Lord

—

Pesti Hírlap

1844. 254. l. (Pesti mű-
kiállítás)

Kärgling Henriette

1840. a pesti műegylet tanulmányfajét 30 ftért vette meg kisorsolásra.

1841-ben Gyümölcs c. képét 80 ftért vette meg kisorsolásra a műegylet

1842-ben. Olvasó leány. Kisorsolásra megvette a műegylet 80 ftért

1847 ben dtto Egy tiroli arckép. 50 ftért

E I 12. l. 16. l. 22. l. 40. l

Kärgling Henriette

Virágbokrétágh.

Mu. Kitétel Pesten. Hornmüvész

1834. 429. 1

Kärgling Henriette

Balaton füredem az ujkerek kápolna bevégeztetésekor közelit (1846) mellynek oltárképe Kärgling Henriette k. a. ismert hírü művészecsete alól kikerülve már készen van. A szöngyöni kéj a szent könyvek „Jezus és a samaritai vizmerítő hölgy" cimü elbeszélését átrázolja.

Hati szemle. Honderü. 1846. I. 377. 1.

Nagy Ignác

festő

< Kärgling Henriette >

Legjelesebb festőnik egyike
< > meg e nyáron (1846)
megkezdi tanulmányi
mű utazását Olaszhon.
München és Párisz lesznek
a helyek, hol tehetséget fej-
leszteni akarja. Lisztünk
(t. i. Ferenc) figyelmet is
magára von van, ettől a leg-
fényesebb műnotabilitásokhoz
meleg ajánlatokat nyert.

Heti szemle. Honderű
1846. I. 436. l.

Freiseisen v. Frajzajzen Lajos Győző

ötvös.

XVIII. k.

Kärglinger H

1840. Gyümölcsét megvette a pesti műegyesület. Az ang 2 ki jarsolásán megnyerte Nagy István Pesten.

A pesti műveszeti egyesület. Honmüvész 1840. 509. l és 525. l. és Pesther Tagoblatt 1840. 188 sz

Kärgling Henriette

1841. Pest.
A 1841. pesti mukiállitáson a
köv. olaft.
~~1. Csendélet (Gyümölcsök)~~
1. Csendélet.
2. Gyümölcsök.
3. Fiatal jósnö.
4. Gyümölcsök
5. Csendélet.

Pesti mukiállitás. Honmüvész 1841.
403. l. 404. l.

Kaergling Henriette

Pesten. Az 1840. pesti kiállítás on egy virágkép (28 sz) 1) Virágok (85 és 86 sz) 2) Arcképek (100 és 101 sz).
153. sz Csendélet. 211. sz Arckép. 212-13. sz Csendélet. 175. sz Csendélet.
A csendéleti és virágfest mezetben ritka szerencse és hűséggel dolgozik (Honmüvész)

---

1) A pesti müvészeti egyesület. Athenaeum 1840. II. 16. l. 2) u. ott 1840. II. 31. l.

Pesti mükiállítás. Honmüven. 1840. 429. 445 l.

Parlagi

Pacher-Kärgling Henriette

feston

1853 = Bécs

L.

Kaergling Henriette

Külföldi utazásából 1846. nov. végen (v. dec. elején) hazaérkezett. Különösen München és Párisban szorgalmasan másolta a legjelesebb mestermüveket.

Heti szemle. Honderü. 1846 II. 458. l.

Farkas

fametsző

Pacher-Kärgling Henriette

A pesti műcgylet 1853. évi junius-juliusi kiállitásán: Hanák parasztnő, olajf., (120 ft).
Az augusztus-szeptemberi kiállitáson: Csendélet, olajf.;

Kaerling Henriette

Ö reg zsidozást 1844 ben a
becsi tartatom

Honderu 1844. I 653. l

Kaerling (Ly) Henriette

Pest.

1844. nincsglet.

Arczkép. olajt. (81 st)

Rembrand anyja. olajt.

Mária Dorothya főherczeg nő tulajd.

L

Kaerglung Henriette

irod

Festészeti csarnok 1843.
Honderu. 1843. II. 85 l

Kaerglig Henriette

läsd

Hondern 1847 I. 502 l

Kaergling Henriette pesti festőnő a következő képeket állította ki a pesti műkiállitáson 1847 ben:

1) Egy tiroli arczképe
2) Gyermek arczkép.
3) Nő arczkép
4.) Az együgyűség.

Pesti Divatlap. 1847. Vahot Imre
ismertetése. 923. 925. és 926. l.

Kaergling Henriette

Pesten.

1847. nünegelet

Egs Tiroli arczkepe-
Olaf.

Arczkep. olaf. 7 Ft
" " 80 "

Egzemsig. olaf.

L.

Kaergling Henriette

Pesten

1845 pesti kiáll.

Arckeje, olajf.

Az elvárás, olajf.

2 Arckeje, olajf.

Bohus Antonia szül. Szögyényi asszonyság arcképe olajf

Bohus János arcképe, olajf.

Tanulmányfő, olajf.

L 1845.

~~Kassai muzeum V. 32.~~

~~Limonyi Béla, Nyíjemenye V. 31.~~

~~Szanyszmarótí Lőrinc pieki elnök V. 32~~

Kärgling Henriette.
festőnő.

Pesten született. Csendélet, virág és arcképeket festett, „a csendélet és virág festményekben ritka szeremesével és hűséggel dolgozik." 1)

1) Honművész 1840. II. 429 és 445. l.

Nagy Iván. Magyarországi kép-művészek a legrégibb időktől 1850-ig. Száradok. 1874. évf. 91. l.

Megkerestetik a tekintetes magyar kir. központi állampénztár, hogy a benti összeget, a számfejtési jegyzékek és ezekhez csatolt okmányok alapján, elszámolni szíveskedjék.

A magy. kir. vallás- és közoktatási minisztérium számvevőségének II. osztálya.

Budapesten, 190..... évi ..... hó .....n.

Kärgling Henriette

festőnő.

A „Honmüvész" az 1834-ik: pesti „mükitétel"-ről szólva emliti, hogy ezen ki volt állitva: „Kärgling Henriette virágbokrétája."

Müvészet, 1903. XI.

Kärgling Henriette

Singer Lex. II. k. 300. l.

Kärgling Johann Tobias

1780 – † 1845. IV. 11.

Bpest.

Singer Lex II. k. 301. l

Velencei festő: Férfi képe 554 (658), 1219 (57). — Krisztus 554 (658), 61 (35). — Krisztus a kereszttel 554 (658) 1370 (98). — Mária Erzsébetnél 554 (65 ~~1039 (34)~~ — Madonna a gyermek J Jézussal 554 (658), 1098 (34). 1039 — Satyr és Nymphe 554 (659), 1410 (— Satyr, Venus és Amor 554 (659), 14 (104).

Kärgling Henriette

Pesten

1841. pesti Eicill.

Csendélet, olaff.

Gyümölescsendélet, olaff.

A fiatal jósnö, olaff.

Gyümöles, olaff.

Csendélet, olaff.

Gyümöles, olaff.

L 1841.

Székelyföld V. 185.

M.D.K.

Kaerling Henrietta,festő,XIX.sz közepe

Kaerling János Tóbiás leánya.Az első pesti mükiállitáson arcképekkel,csendéletekkel,virágképekkel szerepelt,de csak rövid ideig festett.489.o.

Kampis Antal:A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Kaergling Henriette festő M.D.K.

Kaergling János Tóbiás leánya .

Kampis Antal: A képzőművészetek története 697.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Kärgling Henriette

1840 Pest

1840 pesti kiall.

Virágok, olajf.

Virágok, olajf

Virágok, olajf.

2 Arckeje, olajf.

Csendélet, olajf.

Csendélet, olajf.

Arckeje, olajf.

2 drb csendélet keje, olajf.

L. 1840.

~~Római porträtszobrok IV, 14, 15.~~

Kärgling Henriette

Pesten.

Egy képét 30 frtért megvette a Muegylet 1840 ben.

PM Évk. 1853-ra. 12. l.

1841-ben Gyümölcs c. képét 80 frtért megvette u.az.

u.o. 16. l.

1842-ben Olvasó leány c. képét 80 frtért megvette u.az.

u.o. 22. l.

1847-ben Egy tiroli arckép c. művét 50 frtért megvette a Muegylet

u.o. 40. l.

Szigligeti lelet VI. 126.

Kärgling Henriette (Pacherné)

Beesben.

1853. jun.–júl. kiáll. Mücsglet.
Hanák parasztnő, olajf. 120 ft.
1853. aug.–szept. kiáll.: Csendélet,
olajf.

Láda, vésett virágú V. 174.

Kärgling Henriette

Asztal a cukrászboltban c. olajf. Jelz.
Henriette Kaergling
pinx 184

Magyar Studio
első aukciójan 1921

Gemma-gyűjtemény, Pongrácz-féle

II. 206.

Kärgling Henrietta

Művészet 1915. 94. l
(Régi magyar művészek.)

Kärgling Henrietta 1835-ben Pesten született, apja a hasonló nevű festő volt. Kärgling Henrietta Pestről Bécsbe került, ahol csaknem kizárólag portréfestéssel foglalkozott. Száznál több arcképet festett s különösen Bécsben keresték föl sok megrendeléssel. Erősen megmodellirozott formáival s széles technikájával tünt fel. Később egy ismert zongoraművésznek lett a felesége. (—ÁN)

935.1/

Kärgling Henriette

Pesten

1842, pesti műcsl.

Olvasó hajadon. Olaff.
megyelte Horváth Lázár.
Mariánna Henriette, Erzsébet főherczegnő és
Józef Főherczeg arczéjei
olaffok. (3 db)

Gendélet. olajf Caspariche
Kanonok tulajd.
Gendelet. olaff.
Egy figyermek arczkéje.
olajf.

L.

Kärgling Henriette

Pest.

1843. ungelet.

A Kek Domino. olaszf.

Arczkep. olaszf. (86)

Tanulmanyfö. olaszf.

(155 n)

Arczkep. (180 n) olaszf.

L

Kärgling H.

und

Regel's. 1843. II. 406.

Kärghing Henriette

Pacherné

szül. 1835 körül Pesten. Eleinte Pesten az 1860-as években Beésben működott. Képeinek sonusa szűkre, ölesen modellirozva, gyakorlott kezelésiel és nagy hasonlósággal festett arckepeket olajban és akvarellben.

Lód

Kat. Ung. 127-l.

Rutot classificatioja TV. 218, 219.

Kaergling Henrika

1. Mübarát 1921 29. l.

Wurzbach?

Potyó Ferencz arcképe IX. 103

213. l.

Kaergling Henriette

180. l.

Kiss Bálint 148. l. 181. l.

Marastoni Jakab

147. l. 181. l.

Spiro Ede 148 l.

Schäffer Albert

146, 147, 148. l. 182. l.

Schufried Domokos

147. l.

Vidra Ferdinand

147. l.

Wey Ferenc. Pesti mikiállítás 1845-ben. Életképek 1845. II. évf. 2. félév.

Lapszámok a nevek után.

Kovács

Kaerling, Henriette, festő, a nádor udvari festője. 1846 k. festette a balatonfüredi kerek-templom főoltárképét. (58.1.)

Kugler, keszthelyi kőfaragó a 19. sz.-ban. a balatonfüredi kerek-templom kőfaragómunkáit végezte a 19. sz.-ban. (58.1.)

Maulbertsch, festette a sümegi plébánia-templom falképeit (1757-58) 42.1.113.l.

Pesky János, festő, 1824 k. festette az akali-i és aszófői templomok oltárképeit. (52, 92.)

Rigler József, építőmester, 19. sz., a balatonfüredi kerek-templom (58.1.) építésvezetője/terv: Fruman A

Szerelmey Miklós, festő, (47.1.) /Kép/

[illegible]

Entz-Gerő: A Balaton-környék műemlékei. Bp. 1958.

Soproni Szent-Mihályról czímzett
régi kath.-temető sírkövei

VI. 199.

Kaerling Henrietta

A főoltár falán 1846-ban
lévült „Krisztus a samariai asszonnyal"
c. lépe van. /Kerektpl/

Szalai Imre: Balatonfüred
Bp. Képrém. Alap 1964
30. old

Kaergling Henriette festőnő M.D.K.

arcképeket, csendéleteket, virágképeket állított ki.

Kanyis, hagy. mův. Bp. 1960 489

2/.

MDK

Kaergling Henrika, festöm.
Nagy sikerei voltak Reni, Dolci, Rembrandt, van Dyck képeinek másolataival. József nádor családjának, az esztergomi primásnak, néhai atyjának portréja,- de kivált Klin Jánosné és fia Lajos arcképei bámulatosan finom festési technikával készültek.

Schoen Arnold: Kaerling és leánya.
A Hübarát. 1921. márc. 1. 29.l.

MDK

Kaergling Henrika, festőm.

Legnagyobb méretü müve a balatonfüredi templom számára 1846-ban festett olajképe: Krisztus és a szamariai asszony. Általános feltünést keltett.

Scheen Arnold: Kaergling és leánya.
A Mübarát. 1921. márc.1. 29.1.

3/.

MDK

Kaergling Henrika, festöm.

Arcképeiben természethüségre és nem lelkiségre törekszik. Kedveli az anyagszerüséget, a lelket azonban átlagos hangulatban oldja fel: a bécsi arcképfestők és különösen Barabás technikai készsége és szépitő eljárás a szerencsésen termékenyitették.

Schoen Arnold: Kaergling és leánya.
A Mübarát. 1921. márc.1. 29.1.

5/.

MDK

Kaergling Henrika, festőm.

A szabadságharc idején Pacher zongoraművésznője lett, tőlünk Bécsbe szakadt, s kiállításainkról is elmaradt.

irod

Schoen Arnold: Kaergling és leánya.
A Műbarát. 1921. márc.1. 29.1.

1/.

MDK

Kaergling Henrietta, festőn.

Kaergling János Tobiás leánya. Már gyermekkorában fogott a festéshez atyja utnutatása mellett. 1842-től a szabadságharcig állandó kiállitója volt pesti egyesület tárlatainak. A lapok elismerően irnak másolatairól és eredeti kompozicióiról. Aquarell-miniatürjei, olajképei, rajzai azonban már nemcsak arcképek, mert henrika tájat, genre-t, csendéletet sőt bibliai tágyu történetet festett.

Schoen Arnold: Kaerling és leánya.
A Mübarát. 1921. márc. 1. 29.1.

MIK

Kaerling Henriette

festő, a nádor udvari festője.1846 k. festette
a balatönfüredi kerek-templom főoltárát 58.o.

Entz-Gerő: A Balaton-környék műemlékei Bp. 1958.

MDK

Kaerling Henrietta,,1821-?

Csendélet, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 22 l.

MDK

Kaerling Henriette

Csendélet, of.

Református művészete. Főv. tépt. 36. kiáll. 1948. jul.

9. l.

Kaergling Henrietta, festőn.

Kaergling szignaturával jelzett müvek, kételyeket ébresztenek, h. melyik K. volt készitőjük. De K.H. csendélete kételyen felül áll, teljes nevével jelezte 1849-el keltezte. - Édesapja már 1845-ben meghalt.

Árverési Közlöny. 1937. 7.rk.sz. 8.l.

1/. MDK

Kaergling Henrietta, festöm.

/2o3/. Csendélet. Egyéni és igazán festöi alkotás. Meglátszik, h. Münchenben jó iskolát kapott. A motivum, melyet választ, egyszerü de szinesen, szeretettel van megfestve. -Látszik, h. föleg miniaturákat szokott készitenl, a részletek aprolékos kidolgozásából. 1849. és a teljes név van jelezve, ugy, h. nem ephett tévedés, h. nem apja vagy Ferenc bátyja festette, ki később zenlre adta magát.

Árverési Közlöny. 1937. 7.rk.sz. 8.1.

MDK

Kaergling Henrietta, festőm.

203. sz. Csendélet. Repr.

Árverési Közlöny. 1937. 7.rk.sz.

Kaergling Henriette

Csendélet Kaergling Henrietta képe is (203.), de amannál sokkal magasabbrendű. Egyéni és igazán festői alkotás s meglátszik, hogy a művésznő jó iskolát kapott Münchenben. A motívum, amelyet választ, egyszerű és igénytelen: egy pohárka virággal, mellette szőlő és pénz az asztalon, de színesen, ízesen és szeretettel megfestve. Az elmélyedés a kis formákba mutatja, hogy Kaergling főleg miniaturákat szokott készíteni, tiszta és világos színekben, legalább is eddig ilyenféle munkák kerültek elő tőle; de mint a most felbukkant képecskéből világosan látszik, magasabbrendű feladatok megoldására is képes volt. A képet teljes nevével jelezte és az 1849-es évvel keltezte, ezáltal az egyszerű Kaergling-szignaturájú művekkel szemben felmerülő összes kételyeinket eloszlatva. Henriettának ugyanis Augsburgból bevándorolt apja, János Tóbiás is tanult festő volt s arcképfestéssel foglalkozott, sőt rövid ideig bátyja, Ferenc is, ki utóbb zenére adta magát. Ha keresztnév nem mutat tehát rá a kép alkotójára, sok esetben nagyon nehéz egyik vagy másik szerzőségét megállapítani. De ennél a képnél már a puszta évszám is elegendő volna, hiszen a család feje már 1845-ben meghalt.

203. *Kaergling Henrietta:* Csendélet.

Kaergling Henrietta

Árverési Közlöny

1937. 7. rk. n.

K.

38. *Bruck Lajos:* A levél.

MDK

Kaergling Henriette és János, festöm.

irod.

Ujházy Ferenc: Fővárosunk müvészeti állapota a mult század közepén.
Nyugat. 1922.márc.16. 379.l.

MDK

Kaergling János Tóbiás, festőm.
/Augsburgból bevándorolt tanult festő volt,/
volt első mestere leányának K.Henrikának.
néhai Kaergling János Tóbiásnak portréját leánya festette meg.

Schoen Arnold: Kaerling és leánya.
A Műbarát.1921.márc.1. 29.1.

JOSEPH K A E S , textilfestőmeester

HAUPT LADEN BUCH, Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 364.- Herr JOSEPH K A E S
Felvétel ideje: 1821. 23. Aug.
Hová vették fel: Kalotscha , /Kalocsa/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve. 16. Győr, 1974

Koestl Károly üvegező M.D.K.

Az első diósgyőri papírmalom
tervében szerepel Koestl Károly üvegező.

A Miskolci Hermann Otto Muzeum Közleményei
35 l.
1953 december

KAESTL KÁROLY,üvegezőmester

1773-ban a diósgyőri koronauradalom papirmalmot kivánt létesiteni.A költségvetésben Kaestl,miskolci mester neve is szerepelt. 35.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első diósgyőri papirmalom terve 1773-ból 35.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1955. dec. Miskolc